4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1936 • 4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1940

ΤΕΣΣΑΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Ι. ΜΕΤΑΞΑ

ΤΟΜΟΣ Δ΄. ΣΤΡΑΤΟΣ, ΝΑΥΤΙΚΟΝ, ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ - ΥΓΙΕΙΟΝ - ΔΙΑΦΩΤΙΣΙΣ, ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ Δ.' ΤΟΜΟΥ

Σελὶς

Πίναξ περιεχομένων . . . . . *I—IV*

Χρονολογικὸς πίναξ τῶν κυριωτέρων ἔργων καὶ τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων κατὰ τὸ 4ον ἔτος τῆς ἱστορικῆς Μεταβολῆς (4/8/39 — 3/8/1940) . . . . . *1—58*

Τὸ Νέον Κράτος ἐδημιούργησε Στρατὸν ἰσχυρόν, πειθαρχικὸν καὶ ἀρτιώτατα ἐξωπλισμένον . . . . *61—89*

Χάρις εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὸ Καθεστώς 65

Μέρος Α'.—Ὁ Στρατὸς τοῦ Ἔβρου 66

Μέρος Β'.—Οἱ μετὰ τὸν Ἔβρον χρόνοι μέχρι τοῦ 1935 67

Μέρος Γ'.—Αἱ πρῶται προκαταρκτικαὶ βάσεις διὰ τὴν πολεμικὴν ἀναδιοργάνωσιν 71

Μέρος Δ'.—Ἡ ἀπὸ τοῦ 1936 ἀναδημιουργία 73

Μέρος Ε'.—Τὸ ἐξοπλιστικὸν πρόγραμμα τοῦ Στρατοῦ 77

Μέρος ΣΤ'.—Πολεμικὸν Ὑλικὸν καὶ Στρατῶνες . . 79

Μέρος Ζ'.—Ἡ ὀργανωτικὴ ἐργασία ἐν τῷ Στρατῷ 81

Μέρος Η'.—Πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐπιστράτευσις 82

Ἐπίλογος 89

Ἡ συντελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου ἀναδημιουργία καὶ εἰς τὸ Βασιλικὸν μας Ναυτικὸν . . . .

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ Β.Ν. κατὰ τὴν τετραετίαν 1936—1940 93

Αἱ ἐπιτευχθεῖσαι πραγματοποιήσεις . . . .

Μέρος Α'.— Ὡς πρὸς τὸ προσωπικὸν 9

Μέρος Β'.— Ὡς πρὸς τὸ ὑλικὸν 9

Σελίς

Μέρος Γ'.— Ὡς πρὸς τὴν παράκτιον ἄμυναν . . 97

Ἡ Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Ἀεροπορία εὐγνωμονεῖ τὸν Ἐθνικὸν Κυβερνήτην, δημιουργὸν καὶ ἐνισχυτήν της 99—120

Μέρος Α'—Σύντομος ἐπισκόπησις τοῦ παρελθόντος 101
Κεφ. I.— Ἡ περίοδος 1912 — 1924 101
Κεφ. II.— Ἡ περίοδος 1924 — —1935 102
Κεφ. III.— Ἡ κατάστασις κατὰ τὸ 1935 104

Μέρος Β'.— Τὸ πρόγραμμα τοῦ 1936 106
Κεφ. I.— Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ ὑλικοῦ 107
Κεφ. II.— Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ προσωπικοῦ . . 107
Κεφ. III.— Εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἐγκαταστάσεων 108

Μέρος Γ'.— Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ νέου προγράμματος 109
Κεφ. I.— Ἡ οἰκονομικὴ προσπάθεια 109
Κεφ. II.— Τὸ πραγματοποιηθὲν ἔργον 110
Κεφ. III.— Τὸ ὑλικὸν 111
Κεφ. IV.—Αἱ ἐγκαταστάσεις 114
Κεφ. V. - Τὸ προσωπικόν 115

Μέρος Δ'.—Οἱ λαϊκοὶ ἔρανοι 118

Ἐπίλογος 119

Τύπος, Ραδιοφωνία, Τουρισμός, οἱ πολύτιμοι Ἐθνικοὶ παράγοντες ποὺ ἀνέπλασεν ἡ Ἱστορικὴ Μεταβολὴ 123-176

Πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν μιᾶς ἱστορικῆς ἀποστολῆς 125

Μέρος Α'. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ 127
Κεφ. I.—Αἱ πρῶται ἐπιτευχθεῖσαι πραγματοποιήσεις 127
Κεφ. II.—Ἡ ἐξυγίανσις καὶ ὁ ἐξωραϊσμὸς τῶν λουτροπόλεων 129
Κεφ. III.—Τὰ ἐκτελεσθέντα ἄλλα τουριστικὰ ἔργα 133
Κεφ. IV.—Τουριστικὴ Ἀστυνομία 136
Κεφ. V.—Ὁ Ἑλληνικὸς Τουρισμὸς εἰς τὸ Ἐξωτερικόν 139

Μέρος Β'.—Ἡ Ἑλληνικὴ Ραδιοφωνία 148
Κεφ. I.—Ἡ δημιουργία καὶ ἡ ραγδαία ἐξέλιξίς της 148
Κεφ. II.—Ἡ ἐνίσχυσις διὰ νέου ἰσχυροῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ 152
Κεφ. III.—Ἡ ἐσωτερικὴ λειτουργία τοῦ Σταθμοῦ . 154

Σελίς

Μέρος Γ'.—Ἡ ἐξύψωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου . . 165
Κεφ. I.—Ἡ προαυγουστιανὴ κατάπτωσις καὶ ἡ σημερινὴ Ἐθνικὴ του ἀποστολὴ 165
Κεφ. II.—Ἡ νομοθετικὴ ὑπὲρ τοῦ Τύπου μέριμνα . 167
Κεφ. III.—Ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τοῦ δημοσιογραφικοῦ χάρτου 168

Μέρος Δ'.—Τὸ ἔργον τῆς λαϊκῆς διαφωτίσεως. Πλήρης ἐνημέρωσις ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν 169
Κεφ. I.—Ἐκδόσεις διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν 169
Κεφ. II —Τουριστικαὶ ἐκδόσεις 171
Κεφ. III.—Ἑβδομαδιαῖαι ἐκδόσεις διὰ τὸ Ἐξωτερικόν 172

Τὸ ἰδεολογικὸν περιεχόμενον τοῦ Ἐθνικοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου, ὡς τὸ καθώρισεν ὁ Ἀρχηγὸς . 177—304

Μέρος Α'.—Ἡ Μεταβολὴ καὶ αἱ ἀνάγκαι ποὺ τὴν προεκάλεσαν 179
Κεφ. I.—Ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκετο εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ 179
Κεφ. II.—Ποῦ εἶχεν ὁδηγήσει τὴν Ἑλλάδα ὁ Κοινοβουλευτισμός 185
Κεφ. III.—Κήρυγμα αἰσιοδοξίας καὶ Ἐθνικῆς ἀφυπνίσεως 200
Κεφ. IV.—Οἱ μεγάλοι σκοποὶ τῆς 4ης Αὐγούστου. 206
Κεφ. V.—Ἐσβύσαμε τὰ μίση καὶ τὰ πάθη τοῦ παρελθόντος 217
Κεφ. VI.—Ὁ λαὸς πειθαρχημένος θὰ χωρήσῃ πρὸς τὰ μεγάλα του πεπρωμένα 220
Κεφ. VII.—Πίστις καὶ ἀφοσίωσις πρὸς τὸ Καθεστώς. 223

Μέρος Β'.—Ἡ ἀποστολὴ τῶν μεγάλων Ἐθνικῶν παραγόντων 228
Κεφ. I.—Αἱ πρὸς τὸν λαὸν παραινέσεις 228
Κεφ.II.—Σοφαὶ ὑποθῆκαι πρὸς τοὺς ἀγρότας . . . 234
Κεφ. III.—Πρὸς τὰς ἐνόπλους Δυνάμεις 241
Κεφ. IV.—Ἡ ἑδραίωσις τοῦ αἰσθήματος τῆς Ἐθνικῆς ἀσφαλείας 248
Κεφ.V.—Πρὸς τὰς Ἐθνικὰς Ἑλληνικὰς Ὀργανώσεις 250
Κεφ. VI.—Ὁ Τύπος μετὰ τὴν Μεταβολὴν τῆς 4ης Αὐγούστου 256
Κεφ. VII.— Τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ἡ Ἐκκλησία 260

Σελίς

Κεφ. VIII.—Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις προστάτις τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν 261

Μέρος Γ΄.—Διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας 265
Κεφ. I.—Ἡ ἐξόρμησις πρὸς τὴν ἐργασίαν 265
Κεφ. II.—Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς 268
Κεφ. III.—Ἡ Μεταβολὴ καὶ ἡ συστηματικὴ ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς 271
Κεφ. IV.—Ἡ ἀξιοποίησις τῆς γῆς καὶ ἡ ἐντατικὴ καλλιέργεια 277
Κεφ. V.—Ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν ἔργων 280
Κεφ. VI.—Ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια εἰς τὸ Νέον Κράτος 284

Μέρος Δ΄.—Τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἐργώδους προσπαθείας 291
Κεφ. I.—Τί ἐπετελέσθη μέχρι σήμερον 291
Κεφ. II.—Τὸ τίναγμα τῆς Ἐθνικῆς συνειδήσεως . . 297
Κεφ. III.—Ἡ ἐπιβράβευσις μιᾶς ἐντατικῆς δραστηριότητος 299

Μέρος Ε΄.—Αἱ μεγάλαι Ἐθνικαὶ κατευθύνσεις τῆς Ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς 301

Παράρτημα φωτογραφιῶν . . . . . 307—340

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΗΦΘΕΙΣΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1939

4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ὑπὸ τὰς εὐγνώμονας ἐκδηλώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἑορτάζεται καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν μὲ πρωτοφανῆ ἐνθουσιασμὸν ἡ 3η Ἐπέτειος ἀπὸ τῆς Ἱστορικῆς Μεταβολῆς.

— Ἐτελέσθησαν, παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, τὰ ἐγκαίνια τῆς κλινικῆς τοῦ Ἱδρύματος τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὴν συνοικίαν Κυψέλης.
— Ἐγένετο ἡ συμβολικὴ τελετὴ τῆς κατεδαφίσεως τοῦ παλαιοῦ κτιρίου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κήπου τοῦ Κλαυθμῶνος.

9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῶν νέων λαϊκῶν λουτρῶν τῆς πλατείας Καραμάνου.

10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῶν ἔργων διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ φράγματος «Ἰ. Μεταξᾶ» εἰς Κουκουβάουνες, πρὸς ἀξιοποίησιν μιᾶς ἀγροτικῆς περιοχῆς ἐκτάσεως 6.000 στρεμμάτων.

11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης δι' ἐγκυκλίου του πρὸς τὰς Δικαστικὰς Ἀρχὰς τοῦ Κράτους καθορίζει τὸν τρόπον τῆς ἐπιστημονικωτέρας ἀσκήσεως τῆς παιδικῆς προστασίας, διαχωριζομένης εἰς περίθαλψιν καὶ ἀναμορφωτικὴν ἀγωγήν.

12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ διάθεσις τῶν ἀναγκαιουσῶν πιστώσεων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐξυγιαντικῶν ἔργων εἰς τὰς Κοινότητας Ἄνω Καρδαμύλην Χίου, Μακράτων, Πουλάτων, Ἀγκῶνος, Ζερβάτων, Κάστρου Κεφαλληνίας καὶ Παναγίτσας Τρικκάλων.
—Ἐνεκρίθη ἡ κατασκευὴ συμπληρωματικῶν ἔργων εἰς τὸ πρῶτον λαϊκὸν γυμναστήριον τοῦ Πειραιῶς.
— Ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς Ἰχθυαγορᾶς τοῦ Πειραιῶς.

13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ὅπως εἰς τὸ δίκτυον τ[illegible]κοῦ ἀποχετευτικοῦ ἀγωγοῦ τῆς Πρωτευούσ[illegible]ριληφθοῦν καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἀποχετευτικ[illegible]Τουρκολιμανίου καὶ Πασαλιμανιοῦ.

14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.— Διὰ τὴν πληρεστέραν ἐξυπηρέ[illegible]ἀναγκῶν τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀπεφασίσθη [illegible]

τῶν θέσεων τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς Μέσης καὶ τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

—Ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ἐργασίας ἐπέλυσεν ἐπιτοπίως διάφορα ἐκκρεμῆ ζητήματα τῶν ἐργατῶν, ἐπαγγελματιῶν καὶ ὑπαλλήλων τῆς Ἐλευσῖνος.

15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐγνώρισεν εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας, ὅτι τὰ ἐντὸς τοῦ Κράτους ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταφερόμενα σχολικὰ βιβλία ἀπηλλάγησαν τοῦ δημοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων προϊόντων.

—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Κεντρικοῦ Σταθμοῦ πρώτων βοηθειῶν, ἀνεγερθέντος καὶ πλουτισθέντος μὲ τὰ τελειότερα ἐπιστημονικὰ καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἀποστολήν του μέσα.

16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ Κρατικὸν Περίπτερον τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης συνδεθῇ καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς λειτουργίας της μὲ τὸ Στούντιο τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν πρὸς μετάδοσιν μουσικῆς Μακεδόνων συνθετῶν καὶ τραγουδιῶν τῶν περιφερειῶν Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ἐπίσης ὅπως ὀργανωθῇ σειρὰ ἐσπερινῶν ἐπιδείξεων μὲ ἀναπαράστασιν τῶν ἐθίμων τῶν περιφερειῶν τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

—Ἐνεκρίθη ἡ κατασκευὴ νέου συγχρονισμένου δικτύου ὑδρεύσεως εἰς Νέαν Ἰωνίαν, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ὑπάρχοντος ἐφθαρμένου καὶ ἐλλιποῦς, τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευασθῇ ἀπὸ 15ετίας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως.

17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς κατασκευῆς τῆς νέας μεγάλης λεωφόρου Γεωργίου τοῦ Α' ἐν Πειραιεῖ, πρὸς ἐξυπηρέτησιν ὁλοκλήρου τῆς περὶ τὸν Προφήτην Ἠλίαν πυκνοκατῳκημένης περιοχῆς καὶ σύνδεσιν τοῦ Πειραιῶς μὲ τὴν Καστέλλαν.

18 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν ὁριστικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῶν σεισμοπαθῶν καὶ πυροπαθῶν τῆς Κορίνθου.

—Ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου τῆς Ἀγορανομίας ἀνεκοινώθη ὅτι ἐπετεύχθη ἡ ἀπ' εὐθείας προσαρμογὴ τῆς παραγωγῆς πρὸς τὴν κατανάλωσιν εἰς τὰς λαϊκὰς ἀγοράς.

20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Δημοσιεύεται Νόμος, διὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνεται σειρὰ μέτρων πρὸς προστασίαν τῶν κυνηγετικῶν ζῴων καὶ τῶν ὠφελίμων εἰς τὴν γεωργίαν κτηνῶν καὶ τροποποιοῦνται διατάξεις τινὲς τῆς περὶ θήρας νομοθεσίας.

—Ἐνεκρίθη ἡ ἀπόφασις τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Καρνεργατῶν πρὸς διάθεσιν 400.000 δρχ., προκειμένου νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν ἀποστολὴν εἰς τὰς παιδικὰς ἐξοχάς, πρὸς παραθερισμὸν καὶ ὑπερσιτισμόν, ἱκανοῦ ἀριθμοῦ τέκνων τῶν ἠσφαλισμένων εἰς αὐτό.

21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Κατόπιν τῶν ληφθέντων προστατευτικῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μέτρων, ἡ παραγωγὴ σιτηρῶν ἐν Μεσσηνίᾳ ἐδιπλασιάσθη ἐν συγκρίσει μὲ τὸ προηγούμενον ἔτος.

—Ἡ Κυβέρνησις, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ της ν' ἀνακουφίσῃ οἰκονομικῶς τοὺς συνταξιούχους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μεγαλυτέραν ἀνάγκην ἀνακουφίσεως, διέταξε τὸ Μετοχικὸν Ταμεῖον τῶν Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων νὰ προεξοφλήσῃ μίαν τριμηνίαν τῶν συντάξεών των.

22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἐγενικεύθη ὁ ἀνθελονοσιακὸς ἀγὼν εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν, πρὸς ἐξυγίανσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τῆς συστηματικῆς καὶ προοδευτικῆς καταπολεμήσεως τῆς ἑλονοσίας.

—Κατόπιν αὐτοπροσώπου μεταβάσεώς του εἰς Θεσσαλονίκην, ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ἐργασίας ἐπέλυσε τὸ ζήτημα τῆς βελτιώσεως τῆς στέγης τῶν ἠσφαλισμένων εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως Καπνεργατῶν, διὰ τῆς παροχῆς εἰς αὐτοὺς ἀναλόγων δανείων, ὡς καὶ διάφορα ἄλλα ἐκκρεμῆ ζητήματα τῶν ἐργατῶν λιμένος Θεσσαλονίκης.

24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τ.Τ.Τ., ἐμειώθησαν τὰ τέλη τῶν ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν.

25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ ὁ Νόμος περὶ συστάσεως Ταμείου Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως Ὑπαλλήλων Καπνεμπορικῶν Ἐπιχειρήσεων.

26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις εἰδικοῦ κτιρίου διὰ τὴν στέγασιν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑποθηκοφυλακείου Ἀθηνῶν.

28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἐκοινοποιήθη πρὸς ἁπάσας τὰς Ἀρχὰς τοῦ Κράτους ἀγορανομικὴ διάταξις, δι' ἧς καθορίζονται σταθεραὶ τιμαὶ πάντων τῶν εἰδῶν διατροφῆς.

29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Διὰ διατάγματος καθωρίσθη ὁ τρόπος ἀν[illegible]

καστικῆς ἀπαλλοτριώσεως γηπέδου πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ ἐν Κύμῃ Ὀρφανοτροφείου.

30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—Ἀπηγορεύθη ἡ ἐξαγωγὴ παντὸς εἴδους τροφίμων εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, ὡς καὶ καυσίμων ὑλῶν, ὑγρῶν καὶ στερεῶν.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1939

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.— Διὰ Νόμου παρετάθη τὸ ἐνοικιοστάσιον ἐπὶ τῶν καταστημάτων ἐπὶ ἓν ἔτος.

– Ἐνεκρίθη ἐν Ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ὁ Νόμος περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀναγκ. Νόμου περὶ ὀργανώσεως τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐπιστρατεύσεως τῆς χώρας.

—Ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Ἀγορανομίας ἐλήφθησαν μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὑπερτιμήσεως ἢ ἐλλείψεως τροφίμων.

2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Ὑπουργῶν καὶ Ὑφυπουργῶν Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, Σιδηροδρόμων, Ἀγορανομίας, Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας καὶ Ὑφυπουργοῦ παρὰ τῷ Πρωθυπουργῷ μὲ τὸν τίτλον «Ἀνωτάτη Ἐπιτροπὴ Ἀνεφοδιασμοῦ τῆς Χώρας», τῆς ὁποίας προορισμὸς εἶναι ὁ συντονισμὸς τῶν προσπαθειῶν τῶν ἀφορωσῶν τὸν ἐν γένει ἀνεφοδιασμὸν τῆς Χώρας, ἡ ἐπίλυσις τῶν ἀναφυομένων δυσχερειῶν καὶ ὁ συντονισμὸς τῶν μεταφορῶν, ὥστε τὰ διάφορα ἐφόδια νὰ κατευθύνωνται κατὰ τὸν καλλίτερον καὶ ἐγκαιρότερον τρόπον εἰς τὰς χώρας τοῦ προορισμοῦ των. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπιτροπὴ θ' ἀσχολῆται μὲ τὴν λῆψιν τῶν ἐπιβαλλομένων μέτρων, ὥστε νὰ μὴ σπαταλῶνται τὰ διάφορα εἴδη, ἐπιβάλλουσα τοὺς ἀναγκαιοῦντας περιορισμοὺς εἰς τὴν κατανάλωσιν ἵνα ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἀντοχὴ τῆς Χώρας.

4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐδημοσιεύθη Νόμος περὶ αὐξήσεως τῶν θέσεων τῶν Σχολιάτρων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν στελεχῶν τοῦ σχολιατρικοῦ σώματος.

— Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Ὑφυπουργείου Τ.Τ.Τ., ἐπετεύχθη ὅπως πρὸς ταχυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς ταχυδρομικῆς ἀλληλογραφίας, ἡ Ἑταιρία Ἐναερίων Συγκοινωνιῶν μεταφέρῃ ταύτην διὰ τῶν ἀεροπλάνων της εἰς τὰς πόλεις ἐκείνας τῆς Χώρας, ὅπου ἡ συγκοινωνία, εἴτε σιδηροδρομικὴ εἴτε ἀτμοπλοϊκή, δὲν εἶναι ταχυτάτη.

— Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν ἵδρυσιν Ὑφυπουργείου Συνεταιρισμῶν ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν ἐνιαίαν ρύθμισιν ὅλων τῶν ἀφορώντων τοὺς συνεταιρισμοὺς ζητημάτων καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἄμεσον προσωπικὴν παρακολούθησιν καὶ καθοδήγησιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ κατεύθυνσιν τῆς συνεταιριστικῆς κινήσεως τῆς Χώρας, ἐπὶ τῇ βάσει ὁμοιομόρφως ἐφαρμοζομένου γενικοῦ προγράμματος πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξίν της.

6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Διὰ διατάγματος δημοσιευομένου εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως» ἱδρύονται καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν 224 νέου τύπου Γυμνάσια.

— Ἐνετάλη ἡ Ἐπιθεώρησις Ἐμπορικῶν Πλοίων ὅπως προβῇ εἰς αὐστηρὰν ἐπιθεώρησιν τῶν σωσιβίων μέσων ἁπάντων τῶν ἐπιβατηγῶν ἀτμοπλοίων, ἰδίᾳ δὲ τῶν δρομολογημένων εἰς γραμμὰς τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ἐπιβάλῃ δὲ τὰ ἐκ τῶν πολεμικῶν περιστάσεων ἐνδεικνυόμενα προληπτικὰ μέτρα ἀσφαλείας καὶ διασώσεως τῶν ἐπιβαινόντων αὐτῶν.

7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Διὰ διαταγῆς τοῦ Ὑφυπουργοῦ Δημοσίας Ἀσφαλείας ἀπηγορεύθη αὐστηρῶς καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ἡ σύστασις νέων κέντρων διασκεδάσεως, ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐργασιῶν τῶν ἤδη λειτουργούντων καὶ ἡ εἴσοδος καὶ ἐργασία ἐν Ἑλλάδι ἀριθμοῦ ἀρτιστῶν μεγαλυτέρου τοῦ ὑφισταμένου, ἐπιδιωκομένης ἀντιθέτως τῆς βαθμιαίας ἐλαττώσεώς του. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν προστασίαν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας ἀπὸ τὰς προπαγάνδας κατασκοπείας καὶ τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν, πρὸς ἣν ὠθοῦνται τὰ ἄτομα εἰς περιπτώσεις διεθνῶν περιπλοκῶν καὶ ἐξ ἧς πολλὰ τὰ κακὰ εἶναι δυνατὸν νὰ προκύψουν διὰ τὴν Χώραν.

— Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια καὶ ὁ ἁγιασμὸς τοῦ Α' Ἄρματος τοῦ Θέσπιδος.

— Διὰ νέου Νόμου συνεπληρώθησαν αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τοὺς ἀναγκαστικοὺς συνεταιρισμοὺς ἐγγείων βελτιώσεων, ὅσον ἰδίως ἀφορᾷ τὴν ἄρδευσιν τῶν κτημάτων πρὸς τὸν σκοπὸν καλλιτέρας ἐξυπηρετήσεως τῶν μελῶν τῶν συνεταιρισμῶν.

— Διὰ διατάγματος ἱδρύονται μικτὰ ἀστυνομίας εἰς διαφόρους καθοριζομένας κωμοπόλεις τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ δύο ἀστικὰ σχολεῖα θηλέων [illegible]

8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.— Διὰ τηλεγραφικῆς ἐγκυκλίου τοῦ [illegible] γὸς τῆς Κυβερνήσεως καλεῖ τοὺς Γενικοὺς [illegible]

καὶ τοὺς Νομάρχας νὰ τεθοῦν ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς σταυροφορίας διὰ τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ὅπως ἐπιτευχθῇ αὔξησις τῆς παραγωγῆς πρὸς διατροφὴν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐξασφάλισιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ Ἔθνους ἐν ὄψει τῶν πολεμικῶν γεγονότων τῆς Εὐρώπης.

—Τὸ Ὑφυπουργεῖον Ἀγορανομίας παρέχει πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀξιοσημειώτους ὁδηγίας καὶ συστάσεις διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἀδικαιολογήτου σπατάλης ἄρτου, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκιακῆς κτηνοτροφίας καὶ τὴν παραγωγὴν συμπεπυκνωμένου γλεύκους καὶ λοιπῶν συγγενῶν προϊόντων οἰκιακῆς χρήσεως, ἵνα ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐπάρκεια τῆς Χώρας ὑπὸ τὰς παρούσας δυσχερεῖς περιστάσεις.

9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Δι' ἐξόχως πατριωτικῆς καὶ συγκινητικῆς ἐγκυκλίου του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως καλεῖ ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολαίας νὰ τεθοῦν πρωτοπόροι τῆς νέας Ἐθνικῆς ἐξορμήσεως πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς Χώρας διὰ τῆς ἐντατικῆς καλλιεργείας τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐν συνεχείᾳ τῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς πληρεστέρας ὀργανώσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου, ἵνα καταστῇ τοῦτο ἱκανὸν νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς καταναλώσεως, ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις ἐδημοσίευσε Νόμον περὶ συστάσεως ἑνώσεων εἰσαγωγέων τῶν κυριωτέρων ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων εἰδῶν, δι' ὧν θὰ γίνεται ἡ προμήθεια αὐτῶν κατὰ τρόπον διευκολύνοντα τὸ ἐμπόριον καὶ περισσότερον συμφέροντα εἰς τὴν Χώραν, δεδομένου ὅτι ἡ ὁμαδικὴ ἐνέργεια, καὶ μάλιστα τῇ ὑποστηρίξει τοῦ Κράτους, εἶναι περισσότερον λυσιτελὴς ἀπὸ τὴν ἰδιωτικὴν καὶ μεμονωμένην.

—Ἐλήφθησαν νέα αὐστηρότατα μέτρα κατὰ τῆς αἰσχροκερδείας.

13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἄμεσος καὶ τελείως ἀποτελεσματικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπέμβασις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τοῦ δημιουργηθέντος ἐκ τῆς ἀπολύσεως ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων διαφόρων βιομηχανιῶν καὶ Ἑταιριῶν, ὡς ἀντικτύπου ἐκ τῆς ἐνταθείσης πολεμικῆς καταστάσεως ἐν Εὐρώπῃ, διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῶν ἡμισείων ἀπολύσεων καὶ τῆς λήψεως τοῦ μέτρου τῆς ἐκ περι-

τροπῆς ἐργασίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξοικονομηθῇ προσωρινῶς ἡ κατάστασις μέχρις ὅτου δοθῇ λύσις ὁριστική.

— Ἐτελέσθησαν ἐν Ἰωαννίνοις τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς Δοκίμων Νοσοκόμων.

14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθησαν αἱ μελέται διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Κρατικοῦ νοσοκομείου Βερροίας, ὡς καὶ πίστωσις διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ μονίμου κτιρίου τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Κυριῶν Θεσσαλονίκης.

16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐν συνεχείᾳ τῶν ληφθέντων μέτρων διὰ τὴν ἐντατικωτέραν καλλιέργειαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ὥρισεν εἰδικὰ γραφεῖα, μὲ ἐξησκημένους γεωπόνους ἐπὶ κεφαλῆς, διὰ νὰ δίδουν εἰς τὸ Κοινὸν πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς καλλιεργείας τῶν διαφόρων κηπευτικῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν εἰς μικροὺς χώρους.

24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Παρὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰς δημιουργηθείσας ἔκτοτε συνθήκας, ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν συνέχισιν τῶν ἔργων διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀποχετευτικοῦ ὀχετοῦ τοῦ συστήματος ὑπονόμων τῶν Ἀθηνῶν.

— Ἀπεφασίσθη ὅπως καταστῇ ὑποχρεωτικὸν τὸ μάθημα τῆς προστασίας τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, τὸ διενεργούμενον ὑπὸ τῆς Διοικήσεως Παθητικῆς Ἀεραμύνης.

— Ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς 14ης Διεθνοῦς Ἐκθέσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ὡς ἑνὸς ὑπερόχου συμβολισμοῦ τῆς εἰρηνικῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς πολεμικῆς Εὐρώπης, χάριν εἰς τὴν σώφρονα, ἥρεμον καὶ πατριωτικὴν πολιτικήν, τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις.

— Ἀπεφασίσθη ἡ χορήγησις ἐκτάκτων πολεμικῶν ἐπιδομάτων εἰς τὰ πληρώματα τῶν ταξιδευόντων εἰς τὰς πολεμικὰς ζώνας τοῦ Ἐξωτερικοῦ Ἑλληνικῶν φορτηγῶν σκαφῶν.

28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ ἐκτέλεσις διαφόρων ἔργων εἰς τοὺς Δήμους Ἁγίου Γεωργίου Κερατσινίου καὶ Νέας Κοκκινιᾶς, καὶ τὰς Κοινότητας Χαϊδαρίου, Καλλιφωνίας, Ψυχικοῦ, Ἑλληνικοῦ καὶ Καλαμακίου.

29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὸν καθορισμὸν τῶν [illegible]

τοῦ βάμβακος (προϊόντος, εἰς τὸ ὁποῖον μόνη ἡ Ἑλλὰς ἐξ ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν κατώρθωσεν ἐντὸς τετραετίας νὰ κατασταθῇ αὐτάρκης καὶ νὰ ἐξοικονομήσῃ τοιουτοτρόπως συνάλλαγμα 800.000.000 δρ. ἐτησίως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ξενικοῦ βάμβακος) πρὸς προστασίαν τόσον τῶν βαμβακοπαραγωγῶν ὅσον καὶ τῶν καταναλωτῶν.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1939

1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἡ ὀργάνωσις καὶ ἐξωσχολικῶν γεωργικῶν μαθημάτων εἰς τὰ τέκνα τῶν ἀγροτῶν ἐκ παραλλήλου καὶ μὲ τὴν καθιέρωσιν πρακτικῶν ἐφαρμογῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς γεωργικῆς μορφώσεως τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Συνεχίζονται αἱ ἀντιαεροπορικαὶ ἀσκήσεις.

3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ὁ Νόμος περὶ λήψεως νέων μέτρων πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας, δι' ὧν ἐξασφαλίζεται μεταξὺ ἄλλων ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως, ἡ εὐκολος μετακίνησις τῶν ἀνέργων εἰς τοὺς διαφόρους τόπους ἐργασίας καὶ γενικώτερον ἡ καταπολέμησις τῆς ἀνεργίας, τῆς προκαλουμένης ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐργασιῶν λόγῳ τῆς ἐπιδράσεως καὶ τοῦ ἀντικτύπου τῶν διεθνῶν πολεμικῶν γεγονότων ἐπὶ τῆς παραγωγικῆς ζωῆς τῆς Χώρας, ἡ χορήγησις τῶν ἐπιδομάτων ἀνεργίας κ.λ.π.

4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Κατηρτίσθησαν οἱ νέοι κανονισμοὶ τῆς τροχαίας Κινήσεως, συντελεσθείσης καὶ τῆς τεχνικῆς των ἐκτελέσεως, διὰ τῆς τοποθετήσεως μηχανικῶν φωτεινῶν σημάτων εἰς τὰς διασταυρώσεις πολυσυχνάστων ὁδῶν καὶ εἰδικῶν στύλων καθοδηγητικῶν διὰ τοὺς αὐτοκινητιστάς, τῆς κατασκευῆς καταφυγίων διὰ τοὺς πεζούς, διαβάσεων εἰς τὰς ὁδοὺς κ.λ.π., εἰς τρόπον ὥστε νὰ συντελεσθῇ ἡ μείωσις εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν αὐτοκινητιστικῶν δυστυχημάτων.

—Ἐδημοσιεύθη ὁ Καταστατικὸς χάρτης τῆς Ἐκκλησίας.

—Ἐδημοσιεύθη ὁ Νόμος περὶ ὀργανισμοῦ τῆς Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων, δι' οὗ παρέχεται κρατικὴ ἐπιχορήγησις 500.000 δραχμῶν ἐτησίως διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Σχολῆς ἐπὶ νέων Ἐθνικῶν βάσεων.

5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ—Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὸ καταρτισθὲν νέον πρόγραμμα τῶν Ἔργων Κοινωνικῆς Προνοίας, ὡς καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν συντελεσθέντων. Οὕτω προβλέπεται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἡ δημιουργία 1) 3387 κλινῶν εἰς Γενικὰ Νοσοκομεῖα, 2) 2539 κλινῶν εἰς σανατόρια, 3) 1040 κλινῶν εἰς ψυχιατρεῖα, 4) 450 κλινῶν εἰς νοσοκομεῖα λοιμωδῶν νόσων, 5) 33 νέων παιδικῶν σταθμῶν, περιλαμβανόντων 2190 θέσεις οἰκοτρόφων. 6) 310 θέσεων εἰς Ὀρφανοτροφεῖα, 7) 400 θέσεων εἰς Γηροκομεῖα, 8) 9 Πολυϊατρείων, 9) 15 Ὑγειονομικῶν Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου, 10) Ὑγειονομείων εἰς Πειραιᾶ καὶ Θεσσαλονίκην, 11) Λοιμοκαθαρτηρίων εἰς Πειραιᾶ καὶ Θεσσαλονίκην διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς δημοσίας ὑγείας τῆς Χώρας ἐκ τῶν ἔξωθεν, 12) Δημοσίου Ἀπολυμαντηρίου εἰς Θεσσαλονίκην. Ὁλικὴ δαπάνη τῶν ἔργων τούτων 947 ἑκατομμύρια, ἐξ ὧν διετέθη ἤδη μέγα μέρος πρὸς ἔναρξιν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος. Ἐν συνεχείᾳ κατηρτίσθη καὶ ἐνεκρίθη τὸ πρόγραμμα τῆς συνεχίσεως τῆς στεγάσεως τῶν προσφύγων διὰ τὴν ἀνέγερσιν 2743 νέων κατοικιῶν, ἀσχέτως ἄλλου νεωτέρου προγράμματος, ὡς καὶ τὸ πρόγραμμα ἔργων βοηθείας τῶν σεισμοπαθῶν Ὡρωποῦ κ.λ.π. κ.λ.π.

6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ. Ἐλήφθησαν μέτρα προστασίας καὶ περιθάλψεως τῶν σεισμοπαθῶν Μυτιλήνης.

7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Διὰ Νόμου περιωρίσθησαν, ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, τὰ κωλύματα τοῦ γάμου εἰς τὰ ἀπολύτως ἐπιβαλλόμενα, ὥστε νὰ παταχθῇ πᾶσα δικαιολογία πολλῶν παρανόμων συμβιώσεων καὶ ἐνισχυθῇ ἐν τῇ Κοινωνίᾳ μας ὁ ἠθικὸς θεσμὸς τοῦ γάμου.

—Ὑπεγράφη νέα συλλογικὴ σύμβασις, δι' ἧς καθορίζονται αὐξήσεις μισθῶν διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τὰ πληρώματα τῶν ἐπιβατικῶν Ἑλληνικῶν σκαφῶν, ποὺ ἐξυπηρετοῦν τὰς ἐξωτερικὰς γραμμὰς τῆς Μεσογείου.

8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ ὁ Νόμος περὶ ἀποζημιώσεως τῶν ἐπεξεργαστῶν καπνοῦ, οἱ ὁποῖοι παρέμειναν ἄνευ ἐργασίας κατὰ τὸν χρόνον τοῦ προ ἐτῶν ψηφισθέντος νόμου περὶ δασμολογικῆς προστασίας τοῦ ἐγχωρίου χάρτου.

—Δι' ἐγκυκλίου του πρὸς τὰς ἐργοδοτικὰς καὶ ἐργατικὰς ὀργανώσεις τὸ Ὑφυπουργεῖον Ἐργασίας γνωστοποιεῖ ὅτι εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς [illegible]

σβητήτου ἀνάγκης προκαλοῦνται ἀπολύσεις ἐργατῶν ἢ τεχνιτῶν ἢ ὑπαλλήλων, δέον νὰ ἐφαρμόζεται ἐργασία ἐκ περιτροπῆς ἢ κατὰ χρονικὰ ὅρια, στηριζομένη πάντοτε ἐπὶ τῶν κατὰ κλάδους ὑφισταμένων συλλογικῶν συμβάσεων ἐργασίας.

9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ χορήγησις πιστώσεων ἐκ μέρους τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Θράκης, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ὑφυπουργείου Ἐργασίας, διὰ τὴν ἵδρυσιν «Ἐργατικῶν Ἑστιῶν» εἰς Ξάνθην καὶ Δράμαν.

11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ἐργασίας ἀγγέλλει ὅτι ἐφεξῆς οἱ ἄνεργοι πάσης φύσεως, οἱ ἀνήκοντες εἰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις, ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως καταβολῆς συνδρομῶν καὶ εἰσφορῶν εἰς αὐτάς, χωρὶς νὰ χάνουν κανὲν τῶν εἰς αὐτὰς δικαιωμάτων των.

—Κατετέθη ὁ θεμέλιος λίθος τῆς εἰς Ριζούπολιν καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν Ἡρακλείου κατασκευασθησομένης γεφυρωτῆς διαβάσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν—Κηφισιᾶς.

—Διὰ Νόμου ἱδρύεται Μετοχικὸν Ταμεῖον τῆς Ἀεροπορίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν παρ' αὐτῷ ἠσφαλισμένων μετόχων καὶ μερισματούχων, διὰ τῆς παροχῆς μερίσματος καὶ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος.

—Κατ' ἀπόφασιν τῶν Ὑφυπουργῶν Τύπου καὶ Τουρισμοῦ καὶ Ἐργασίας, οἱ ἐφημεριδοπῶλαι Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Πατρῶν καὶ Θεσσαλονίκης ὑποχρεοῦνται, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς εὐπροσώπου ἐμφανίσεώς των, νὰ φέρουν ὁμοιόμορφον στολὴν καὶ πηλίκιον μὲ μεταλλικὴν ἐπ' αὐτοῦ πλάκα ἀναγράφουσαν τὸν ἀριθμὸν τῆς ἀδείας τοῦ ἐφημεριδοπώλου.

12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.— Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰσαγωγῆς πρώτων ὑλῶν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανίαν.

13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.— Χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ἐθνικοῦ Κράτους, ἡ Ἑλληνικὴ ἐμπορικὴ ναυτιλία ἀπέκτησεν ἐπὶ τέλους τὸ ἐδεσματολόγιόν της, καταρτισθὲν ὑπὸ ἐπιτροπῆς εἰδικῶν, μὲ βάσιν τὰς Ἑλληνικὰς συνηθείας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζοῦν καὶ ἐργάζονται τὰ πληρώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ στόλου εἰς ὅλα τὰ πελάγη καὶ τὰ μήκη τῶν ὠκεανῶν.

14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἀποφάσει τοῦ Ὑφυπουργείου Ἀγορανομίας, ἐτοποθετήθησαν εἰς διάφορα κεντρικὰ σημεῖα τῆς Πρωτευούσης κιβώτια διὰ τὰ παράπονα τῶν καταναλωτῶν ἐναντίον τῶν παραβατῶν τῶν ἀγορανομικῶν διατάξεων.

—Ἀπεπερατώθη ἡ ὁδὸς Μετσόβου—Καλαμπάκας.

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν συνεχῆ συντήρησιν τῶν Ἐθνικῶν ὁδῶν, διέθεσε σημαντικὰ ποσὰ διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν κυριωτέρων ἀρτηριῶν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς χώρας, μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων καὶ τῆς κεντρικῆς ἀρτηρίας Ἀθηνῶν—Θεσσαλονίκης, μέσῳ Λαρίσης, ἡ ὁποία ἔχει καὶ διεθνῆ χαρακτῆρα.

17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἠγγέλθη ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δημιουργία Ἑλληνικοῦ Ναυτεργατικοῦ Κέντρου εἰς Λισσαβῶνα, πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξυπηρετήσεως τόσον τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας τῆς Χώρας, ὅσον καὶ τοῦ ναυτεργατικοῦ κόσμου.

—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῶν νυκτερινῶν σχολῶν τῆς Νέας Φιλαδελφείας, ὑπὲρ τῆς λειτουργίας τῶν ὁποίων παρεσχέθησαν σημαντικαὶ κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις.

18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.— Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι δι' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος, χάρις εἰς τὰ ληφθέντα κυβερνητικὰ μέτρα, ἐξησφαλίσθη ἡ ἐπάρκεια τοῦ ἐπισιτισμοῦ τῆς χώρας, χωρὶς μὲ τοῦτο νὰ σταματήσουν αἱ φροντίδες τῆς καταρτισθείσης ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν διὰ τὴν ἔγκαιρον ἀνανέωσιν τῶν εἰδῶν τῆς καθημερινῆς καταναλώσεως, εἰς τρόπον ὥστε ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ διατηροῦνται τὰ μεγαλύτερα ἀποθέματα, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπει ἡ Ἑλληνικὴ δυναμικότης.

— Ἐδημοσιεύθη Νόμος περὶ ἀπονομῆς συντάξεων εἰς ἀνθυπασπιστὰς καὶ ὁπλίτας τῆς χωροφυλακῆς καὶ συμπληρώσεως ὡρισμένων συνταξιοδοτικῶν διατάξεων.

19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Ἤρξατο ἡ λειτουργία τοῦ εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ξενῶνος.

20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.— Ἐνεκρίθη Νόμος περὶ κυρώσεως συμβάσεως μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου διὰ τὴν σύναψιν δανείου 30.000.000 δρχ. πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προμηθείας ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας τῶν σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.—Διὰ διατάγματος ἐνεκρίθη ἡ ἵδρυσις νέων δημοτικῶν σχολείων εἰς τὰς περιφερείας Δράμας, Ἀλμωπίας, Ἄρτης, Ἀμυνταίου, Γρεβενῶν, Διδυμοτείχου, Θεσσαλονίκης, Καβάλλας, Κιλκίς, Ξάνθης, Ὀρεστιάδος, Φιλιατῶν καὶ Πρεβέζης. Ἐπίσης ἐνεκρίθη ἡ προαγωγὴ 134 μονοταξίων δημοτικῶν σχολείων εἰς διτάξια, 1 μονοταξίου εἰς τριτάξιον, 83 διταξίων εἰς τριτάξια, 2 διταξίων εἰς τετρατάξια, 1 διταξίου εἰς πεντατάξιον, 51 τριταξίων εἰς τετρατάξια, 2 τριταξίων εἰς πεντατάξια, 21 τετραταξίων εἰς πεντατάξια, 1 τετραταξίου εἰς ἑξατάξιον καὶ 5 πενταταξίων εἰς ἑξατάξια.

— Κατηρτίσθη καὶ δημοσιεύεται Νόμος περὶ τροποποιήσεως, συμπληρώσεως καὶ κωδικοποιήσεως τῶν νόμων περὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ διοικήσεως τῶν εἰς τὸ Κράτος καὶ ὑπὲρ κοινωφελῶν σκοπῶν καταλειπομένων κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν.

— Ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς λειτουργίας τῶν νυκτερινῶν Σχολῶν τῆς Λέσχης τοῦ Ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ, ἀναληφθείσης ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὴν συνδρομὴν τοῦ Κράτους.

27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.— Ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις εἰς Θήβας ἀστικοῦ Σχολείου γεωργικοῦ τύπου.

29 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.— Κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1938 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1938, ἐχορηγήθησαν μόνον εἰς ἐπιδόματα ἀσθενείας ὑπὲρ τὰ 50.00.000 δραχμῶν εἰς ἀσθενήσαντας ἐργάτας τῶν πόλεων, ἔνθα μέχρι τότε ἐλειτούργουν αἱ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις.

31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.— Πρὸς πρόληψιν καπνικῆς κρίσεως λόγῳ τῶν σημερινῶν πολεμικῶν συνθηκῶν, ἀπεφασίσθη ὁ μετριασμὸς τῆς παραγωγῆς καπνοῦ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ καλλιεργηθοῦν πλεονάζουσαι ἐκτάσεις διὰ τὴν παραγωγὴν ἄλλων ἀναγκαίων εἰδῶν.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1939

1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.— Κατόπιν αὐτοπροσώπου μεταβάσεως τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας εἰς Χαλκίδα, ἀπεφασίσθη ἡ ἐκεῖ ἵδρυσις Ταμείου ἀνεγέρσεως διδακτηρίων, ὡς καὶ ἀστικοῦ σχολείου γεωργικοῦ τύπου.

4 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.— Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἐνέκρινεν εἰσήγησιν τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τ.Τ.Τ. περὶ περαιτέρω ἐνισχύσεως τοῦ ὑπεραστικοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου τῆς Χώρας, διὰ τῆς διαθέσεως νέων πιστώσεων ἐκ 42 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Οὕτω, κατὰ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, μεταξὺ Ἀθηνῶν - Θεσσαλονίκης προστίθενται 12 νέαι τηλεφωνικαὶ γραμμαί, μεταξὺ Ἀθηνῶν - Χαλκίδος 2, μεταξὺ Βόλου - Λαρίσης 2, μεταξὺ Πατρῶν - Πύργου 2 καὶ μεταξὺ Ἀθηνῶν - Κερκύρας 1. Ὡσαύτως ὀργανοῦται ἡ τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία Κεφαλληνίας - Ζακύνθου μέσῳ Πατρῶν, Πόρου - Μεθάνων - Αἰγίνης μέσῳ Ἀθηνῶν καὶ Σύρου - Τήνου - Ἄνδρου - Καρύστου μέσῳ Ἀθηνῶν.

6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.— Ἐλύθη ὁριστικῶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τὸ ζήτημα τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς παραγομένης ἀπὸ διετίας καννάβεως ἐν Ἑλλάδι πρὸς ἐξασφάλισιν ἐπεκτάσεως τῆς καλλιεργείας της καὶ βελτιώσεως τῆς ποιότητός της.

7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.— Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι, πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας τῶν καπνεργατῶν, ἀπεφασίσθη ἡ διάθεσις ποσοῦ ἀνωτέρου τῶν 30.000.000 δραχμῶν ἔναντι τῶν χορηγηθέντων κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 17.000.000 δραχμῶν.

— Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ κατάρτισις καὶ τήρησις ἀτομικοῦ δελτίου ὑγείας τῶν μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολαίας, πρὸς τὸν σκοπὸν λήψεως ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων διὰ τὴν πρόληψιν ἢ τοὐλάχιστον μείωσιν εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐπιβλαβῶν ἐπιδράσεων τοῦ περιβάλλοντος, πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἐπιτευχθῇ καὶ διὰ τῆς διαρκοῦς ἰατρικῆς [illegible]

— Πρὸς πρόληψιν ζημιῶν διὰ τὰς λειτουργούσας ἤδη ξενοδοχειακὰς ἐπιχειρήσεις καὶ πρὸς ἀποφυγὴν πληθωρισμοῦ εἰς τὸ ἐπάγγελμα, λόγῳ τῶν ἀνομίλων διεθνῶν συνθηκῶν, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ὅπως ἀπαγορευθῇ [illegible] νέων ξενοδοχείων.

9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἠγγέλθη ἡ ἵδρυσις νέων ἀντιτραχωματικῶν ἰατρείων εἰς τὴν Πρωτεύουσαν καὶ τὰς Ἐπαρχίας.

10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ παρὰ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων παροχὴ δανείου διὰ τὴν ἀνέγερσιν διδακτηρίων εἰς τὰ Ἐκπαιδευτικὰ Ταμεῖα Βόλου, Καλαμῶν καὶ Πατρῶν.

13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Ὑφυπουργείου Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, ἀπεφασίσθη ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Κοινῆς Διευθύσεως Ἀτμοπλοϊκῶν Συγκοινωνιῶν, ἡ καθιέρωσις νέων Ἑλληνικῶν μεσογειακῶν γραμμῶν μέχρι Τεργέστης ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν λιμένων τοῦ Εὐξείνου ἀφ' ἑτέρου.

14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Δι' ἀνακοινώσεώς του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἁλιείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μεγάλου τούτου κλάδου τῆς Ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἐξασφάλισιν πλήρους προστασίας καὶ ὑποστηρίξεως τῆς ἁλιευτικῆς τάξεως.

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ὁριστικῶς ἡ ἀνέγερσις νέου συγχρονισμένου καὶ ἀξιοπρεποῦς κτιρίου διὰ νὰ στεγάσῃ τὰς τριατατικὰς ὑπηρεσίας κατὰ τρόπον ἀνταποκρινόμενον τόσον πρὸς τὰς συνθήκας ἐργασίας τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ, ὅσον καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ συναλλασσομένου μὲ αὐτὰς Κοινοῦ.

—Τὸ Κράτος, ἀποβλέπον εἰς τὴν εὐρυτέραν ἐφαρμογὴν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐπεξέτεινε τὴν ἰσχὺν τῶν διατάξεων τῆς σχετικῆς νομοθεσίας καὶ εἰς ὅλας ἐκείνας τὰς τάξεις, αἱ ὁποῖαι παρέμενον ἀπροστάτευτοι καὶ ἐγκαταλελειμμέναι εἰς τὴν τύχην των.

—Ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Διοικήσεως Πρωτευούσης ἀπεφασίσθη ἡ κάλυψις μεγάλου τμήματος τοῦ ρεύματος τῆς Καισαριανῆς, τῆς σχετικῆς δαπάνης προϋπολογισθείσης εἰς 10.000.000 δραχμῶν.

—Ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν τὸ νέον σύστημα καθαριότητος εἰς τὰς καθορισθείσας συνοικίας τῆς πόλεως διὰ τῆς συλλογῆς τῶν ἀπορριμμάτων δι' ἀεροστεγῶν αὐτοκινήτων.

18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Σιδηροδρόμων καὶ Αὐτοκινήτων καθωρίσθη ὁ τρόπος τῆς ἐπισκευῆς καὶ ρυθμίσεως τῶν μετρητῶν τῶν ταξί, ὅπως ἐπιβληθῇ ὁριστικὴ πλέον τάξις εἰς ἓν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐγί-

νετο ἄλλοτε ἀφορμὴ ἐπεισοδίων καὶ διαπληκτισμοῦ μεταξὺ ἐπιβατῶν καὶ σωφέρ.

19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐχαράχθη, κατεσκευάσθη καὶ ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς ἀσφαλτικῆς ἐπαλείψεως τῆς νέας λεωφόρου Πατριάρχου Κωνσταντίνου, τῆς συνδεούσης τὴν Νέαν Φιλαδέλφειαν μὲ τὴν Νέαν Ἰωνίαν.

20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ὁ εὐτρεπισμὸς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου τῶν Στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

—Συνεστήθη ταμεῖον ἀνεγέρσεως διδακτηρίων καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Δήμου Ἀθηναίων.

21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν ὑπογραφὴν συμβάσεως διὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ ἐκμετάλλευσιν λιγνίτου εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Πτολεμαΐδος, διὰ τῆς ὁποίας ἀνοίγονται νέοι ὁρίζοντες μεγάλης βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας καὶ ἐξασφαλίζεται οἰκονομία ξένου συναλλάγματος ἐξ 800.000.000 δραχμῶν ἐτησίως διὰ τὴν ἀγορὰν καυσίμου ὕλης ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ κατασκευὴ τῆς ὁδοῦ Καλλιθέας - Κοινότητος Ταύρου, τῆς ὁλικῆς δαπάνης προϋπολογισθείσης εἰς 300.000 δρχ.

23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις ἐξαωρόφου μεγάλου ψυγείου εἰς τὴν νέαν Λαχαναγορὰν τῶν Ἀθηνῶν, τελείως αὐτάρκους ἀπὸ ἀπόψεως ἠλεκτρικῆς παραγωγῆς, μὲ ἰδιαιτέρας μηχανικὰς ἐγκαταστάσεις καὶ μὲ τὰ ἐμπορεύματα κυκλοφοροῦντα ἐντὸς τοῦ ψυγείου μὲ μικρὰ ἠλεκτροκίνητα βαγόνια καὶ μὲ ἀνελκυστῆρας. Προβλέπεται ἐπίσης ἡ ἐντὸς αὐτῶν ὕπαρξις θαλάμων βαθμιαίας ἀποψύξεως τῶν εἰδῶν, ἐγκαταστάσεων διὰ τὴν ψῦξιν βαγονίων πρὸς ἐξαγωγὴν φρούτων εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, μηχανημάτων παραγωγῆς πάγου διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν φρούτων, εἰδικῶν θαλάμων διὰ τὴν συντήρησιν τροφῶν, κρεάτων, ἰχθύων, αὐγῶν κ.λ.π.

24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Νόμος προνοῶν περὶ τῆς ἀσφαλίσεως [illegible] μάτων τῶν Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν σκα[illegible] κατὰ τῶν θαλασσίων λόγῳ τοῦ πολέμου κινδύνων [illegible] τῆς δρο[illegible] σεως θαλασσασφαλιστικοῦ Ὀργανισμ[illegible]

25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Συστάσει τοῦ Ὑπουργείου Γεωργ[illegible] ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐχορήγησε δάνειον 60 [illegible] δραχμῶν εἰς διάφορα Γεωργικὰ Ταμεῖα τῆς [illegible]

τασκευὴν ὁδῶν καὶ ἐγκατάστασιν ἐργοστασίων πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν Ἑλληνικῶν δασῶν.

— Διὰ πράξεως τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐργασίας, ἐκηρύχθησαν ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὴν περιφέρειαν τῆς Πρωτευούσης, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Πειραιῶς, αἱ συλλογικαὶ συμβάσεις, αἱ ἀφορῶσαι τοὺς ἐργάτας καὶ τεχνίτας καπνοβιομηχανίας καὶ τοὺς κόπτας ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων φορεμάτων.

25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἡ καθιέρωσις τοῦ θεσμοῦ τῶν ταμείων πρὸς ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας τῆς περιφερείας Διοικήσεως Πρωτευούσης.

— Ἀπεφασίσθη ἡ πλήρης ἐπιστημονικὴ ἀνασύνταξις τῶν Μητρώων Ἀρρένων καὶ Δημοτολογίου τοῦ Δήμου Πειραιῶς.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ἐφαρμογὴ συστήματος ἀποκεντρικῆς ἀντιλυσσικῆς θεραπείας.

23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Παρεσχέθησαν ὑπὸ τοῦ Κράτους διευκολύνσεις εἰς τοὺς πλοιοκτήτας διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν πλοίων των εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐν τῇ Κυβερνητικῇ μερίμνῃ ὅπως ἀνυψωθῇ ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς εἰς ἀκόμη σπουδαιότερον κέντρον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μεσογείῳ.

— Κυβερνητικαῖς ἐνεργείαις, εἰς τὰ μεγάλα ἐργοστάσια ἱδρύονται Σχολαὶ ἀναλφαβήτων διὰ τοὺς ἐργάτας καὶ τὰς ἐργατρίας ἐκείνας, ποὺ δὲν εἶχαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ τύχουν στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως.

— Ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ διαφόρων ὁδοποιητικῶν παραλιακῶν ἔργων τοῦ Πειραιῶς.

29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐχορηγήθησαν πιστώσεις διὰ τὴν ἐπισκευὴν διαφόρων δημοσίων ὁδῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας Μεσολογγίου, Ἀγρινίου, Βόλου, Ἄρτης, Ἀμφιλοχίας κλπ.

— Ἐδημοσιεύθη Νόμος περὶ ὀργανώσεως, παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Σιδηροδρόμων καὶ Αὐτοκινήτων, εἰδικῆς ὑπηρεσίας καυσίμων ὑλῶν, προκειμένου ν' ἀντιμετωπισθοῦν τὰ ἐκ τῶν πολεμικῶν συνθηκῶν δημιουργούμενα ζητήματα προμηθείας καυσίμων ὑλῶν, παρακολουθήσεως τῆς καταναλώσεώς των κλπ.

— Ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς τοῦ λιμενοβραχίονος τῆς λουτροπόλεως τῶν Μεθάνων, διὰ τὴν ἄνετον καὶ ἀσφαλῆ ἀπὸ μικροατυχήματα ἐπιβίβασιν καὶ ἀποβίβασιν τῶν ἐπιβατῶν, ἥτις διενηργεῖτο διὰ λέμβων.

— Τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἔθεσεν

εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Νομάρχου Κυκλάδων τὴν ἀναγκαιοῦσαν πίστωσιν διὰ τὴν κατασκευὴν δρομίσκων πέριξ τῆς λουτροπόλεως Κύθνου.

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.—Διὰ διατάγματος ἱδρύονται νέα τηλεφωνικὰ γραφεῖα εἰς Ἁγίους Ἀναργύρους Ἀττικῆς, Νεοχώριον Ἰθώμης Μεσσηνίας, Ἁγίαν Μαύραν, Κελεβῆν, Γεράκιον, Ἄθωνα, Ἄγναντα, Ἅγιον Δημήτριον, Κέντρον Λουκᾶ, Λαχανᾶ, Νεοχώριον Πηνειῶν, Κατσαρόν, Τζόγια Ἠλείας, Χάμπαθα Ἀποκορώνου, Ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ Λοῦχι Κισσάμου, Μονὴν Ὁδηγητρίας Κυνουρίου, Κάτω Σπήλια Τεμένους, Σταλίδα Πεδιάδος, Κουτσουρὰ Σητείας καὶ Χορτερὸ Σιντικῆς.

— Ἐπερατώθη ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους Αἶνος τῆς Κεφαλληνίας ἀνεγερθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ Περιπτέρου.

— Ἀπεφασίσθη ἡ κατασκευὴ διαφόρων ἐξωραϊστικῶν ἔργων καὶ εἰς τὴν Λουτρόπολιν Ἐλευθερῶν τῆς Καβάλλας.

— Ἐπετεύχθη ἐντὸς δωδεκαμήνου δι' 8 συνεργείων ἡ ὁριστικὴ διανομὴ 65.000 στρεμμάτων τῶν ἀποξηρανθεισῶν γαιῶν τῆς λίμνης Γιαννιτσῶν εἰς τοὺς γεωργοὺς παραμεθορίων συνοικισμῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τῶν πόλεων Βερροίας καὶ Γιαννιτσῶν.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1939

1. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἐπηνέχθησαν πλεῖσται βελτιώσεις καὶ ἐτακτοποιήθησαν διάφορα ζητήματα, ἀφορῶντα τὴν καλὴν ἐμφάνισιν τοῦ λιμένος καὶ τῆς παραλίας Πειραιῶς, τῆς παραλίας Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Μυκόνου, τῶν λιμένων Πατρῶν, Μυτιλήνης, Ζακύνθου, Νάξου, Τήνου, Ἴου, Θήρας καὶ λοιπῶν νήσων τῶν Κυκλάδων.

— Ἀπεφασίσθη ἡ κατασκευὴ ὁδοῦ μελλούσης νὰ συνδέσῃ τὴν ἐπαρχίαν Μεσσαρᾶς Κρήτης μὲ τὴν λουτρόπολιν Λέντα.

— Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κ[illegible] ἡ σύστασις καὶ λειτουργία «Ἐστιατορίου [illegible] λήλου» διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν κ[illegible] καὶ εὐθηνὴν διατροφὴν τῶν ὑπαλλήλων [illegible] Δήμων, Τραπεζῶν καὶ ἄλλων διοικητικ[illegible] νομικῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς καὶ τῶν ἀξιωμα[illegible].

— Τὸ Εὐαγὲς Ταμεῖον τῆς Α. Μ. τοῦ Βα[illegible]

ἀπόφασιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, προσεφέρθη νὰ ἀνεγείρῃ καὶ συντηρήσῃ ἐν πλήρες Κέντρον Ὑγείας τοῦ Παιδιοῦ, περιλαμβάνον ἅπαντας τοὺς τομεῖς τοὺς ἀφορῶντας τὴν μέριμναν ὑπὲρ τοῦ Παιδιοῦ, ὑγιοῦς καὶ ἀσθενοῦς, ἤτοι τμῆμα ἐπιτόκων, τμῆμα ὑγιῶν βρεφῶν, τμῆμα ἀσθενῶν βρεφῶν (παθολογικόν, ὠτορινολαρυγγολογικὸν καὶ ὀφθαλμολογικόν), βρεφοκομικὸν καὶ παιδικὸν σταθμόν. Τὸ Ὑπουργεῖον Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως παρεχώρησε πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν καταλληλότατον γήπεδον ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Συγγροῦ καὶ παρὰ τὸν ἀνεγειρόμενον νέον συνοικισμὸν Δουργουτίου.

— Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι ἡ Κυβέρνησις, μὲ τὸ γενικώτερον ἐνδιαφέρον τῆς προστασίας καὶ καλλιτερεύσεως τῶν ὅρων λειτουργίας τῶν φαρμακείων πρὸς συστηματικωτέραν προάσπισιν τῆς δημοσίας ὑγείας ἀφ' ἑνός, προστασίαν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ φαρμακευτικοῦ ἐπαγγέλματος ἀφ' ἑτέρου, καὶ τέλος πρὸς καλλιτέρευσιν τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ σώματος τῶν φαρμακοποιῶν, προέβη εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου «περὶ ἀποσυμφορήσεως τῶν φαρμακείων». Ἡ ἀποσυμφόρησις αὕτη ἐξησφαλίσθη ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιβαρύνσεως τοῦ Κοινοῦ δι' ὑπερτιμήσεως τῶν φαρμάκων ἢ ἄλλης τινὸς φορολογίας, ἀλλὰ δι' εἰσφορᾶς τῆς ὁλότητος τῶν φαρμακοποιῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκτελουμένων συνταγῶν καὶ τῶν πωλουμένων ἰδιοσκευασμάτων. Διὰ τοῦ Νόμου ἐπιδιώκεται ἡ προσαρμογὴ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φαρμακείων πρὸς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστης πόλεως διὰ τῆς ἐθελουσίας καταργήσεως τῶν ὑπεραρίθμων φαρμακείων ἐναντι δικαίας ἀποζημιώσεως, καθοριζομένης ὑπὸ τοπικῶν ἐπιτροπῶν ἐξ ἀνωτέρων δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ὑπαλλήλων, εἰς τὰς ὁποίας θὰ μετέχουν καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ οἰκείου φαρμακευτικοῦ συλλόγου, θὰ ἐκπροσωπῆται δὲ καὶ ὁ ἐνδιαφερόμενος φαρμακοποιός.

2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Κατόπιν ὑποδείξεων τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, συνεστήθη Ἐπιτροπὴ ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν Ὑπουργείων Δικαιοσύνης καὶ Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ τῆς Τουριστικῆς Ἀστυνομίας διὰ τὴν λῆψιν τῶν ἐπιβαλλομένων μέτρων πρὸς ριζικὴν καταπολέμησιν τῆς ἐπαιτείας καὶ τῆς ἀλητείας.

—Πρὸς καταπολέμησιν τῶν βιομηχανικῶν παρασίτων, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ Ὑφυπουργείῳ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου Ραδιοφωνίας, ὅπως ἐπιτευχθῇ κοινὴ συνεργασία ταύτης μετὰ τῶν Ὑπουργείων Σιδηροδρόμων καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας πρὸς καταρτισμὸν διαβαθμίσεως τῶν εἰδῶν τῶν παρασίτων, ὥστε νὰ ἐξετασθῇ κατὰ τὸν ἀποτελεσματικώτερον τρόπον ἡ βαθμιαία κατὰ κατηγορίας καταπολέμησις αὐτῶν.

3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἡ ἀνάληψις ἀγῶνος διὰ τὴν δενδροφύτευσιν τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος.

—Ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς «Ἡμέρας τοῦ Δάσους», καθ' ἣν, τοῦ παραδείγματος διδομένου ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, ἐφυτεύθησαν εἰς ὅλην τὴν Χώραν ἑκατομμύρια νέων δένδρων, εἰς ἐφαρμογὴν τῆς Κυβερνητικῆς προσπαθείας πρὸς ἐξυγίανσιν τοῦ τόπου καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας ἐνεκρίθη συμπληρωματικὴ πίστωσις 100.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Σταδίου Πατρῶν, τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ ἀνελθόντος εἰς 1.000.000 δραχμῶν. Δι' ἑτέρας ἀποφάσεως ἐνεκρίθη πίστωσις 100.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἱδρύσεως γυμναστηρίου ἐν Ρεθύμνῳ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀθλητικῶν καὶ γυμναστικῶν ἀναγκῶν τῆς πόλεως ταύτης.

5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Δι' ἀνακοινώσεώς του ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἀγγέλλει τὴν ἀποφασισθεῖσαν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς σταδιοδρομίας τῶν ταχυδρομικῶν διανομέων.

6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Κατόπιν καταγγελθεισῶν μεμονωμένων περιπτώσεων, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας δι' ἐγκυκλίου του συνέστησεν αὐστηρῶς πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς ὅπως, κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς πειθαρχικῆς των ἐξουσίας ἐπὶ τῶν μαθητῶν, μὴ καταφεύγουν εἰς σωματικὰς ποινάς, ἀλλὰ διὰ πατρικῶν παραινέσεων, παροχῆς συμβουλῶν μὲ συμπάθειαν καὶ ἀγάπην, προκλήσεως τοῦ αἰσθήματος τῆς φιλοτιμίας καὶ τόσων ἄλλων ἀνθρωπιστικῶν παιδαγωγικῶν μέσων, προσπαθοῦν πάντοτε νὰ βελτιώνουν τοὺς παρεκτρεπομένους μαθητάς.

—Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἐπεξηγεῖ τὰ ληφθέντα σοβαρώτατα νομοθετήματα διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ναυτεργατικῶν ζητημάτων καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀνύψωσιν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ πληρωμάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς [illegible]

8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, ἐν τῇ πραγματοποιήσει τῆς προσπαθείας της διὰ τὴν ἐφαρμογὴν συγχρονισμένης σωφρονιστικῆς πολιτικῆς, εἰσήγαγε τὸν θεσμὸν τῶν εἰδικῶν δικαστῶν ἀνηλίκων, κεκτημένων εἰδικὰ προσόντα καὶ ἀσκούντων τὸ ἔργον των ὑπὸ ἀλλοίαν νοοτροπίαν ἢ ὡς κοινοὶ δικασταί.

9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς ἀπεφάσισεν ὅπως, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰ δημόσια καὶ φιλανθρωπικὰ σανατόρια θέσεις δωρεὰν διὰ φυματικούς, εἰσάγῃ τοὺς πάσχοντας ἐκ τῶν θυμάτων πολέμου καὶ εἰς ἰδιωτικὰ σανατόρια.

— Ἐδοκιμάσθησαν, ἵνα τεθοῦν εἰς κυκλοφορίαν ἐπὶ τῆς γραμμῆς Καστέλλας, τὰ νεοαγορασθέντα «τρόλλεϋ - μποῦσσες», δηλ. αὐτοκίνητα μὲ ἠλεκτροφόρον κεραίαν.

— Πρωτοβουλίᾳ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἀνελήφθη ἡ προσπάθεια τακτικῆς δενδροφυτεύσεως τῶν σιδηροδρομικῶν σταθμῶν τῶν τουριστικῶν περιφερειῶν τοῦ Κράτους.

10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Κατηρτίσθη ὁ νέος Τηλεγραφικὸς Νόμος, δι' οὗ λαμβάνονται διάφορα μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων ἁπλοποιεῖται ἡ τιμολόγησις καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν τηλεγραφημάτων, διανοίγονται δὲ νέοι εὐρεῖς ὁρίζοντες εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν.

— Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως συμπληρωματικὸς πίναξ πρὸς ἐκτέλεσιν μικρῶν ἐξυγιαντικῶν ἔργων εἰς τὰς Κοινότητας Βουλιαγμένης Ἀττικοβοιωτίας, Γουμενίτσης, Ζαρούχλης Ἀχαΐας, Σοφικοῦ καὶ Γαλατακίου Ἀργολιδοκορινθίας, Βδελλολίμνης Ἔβρου, Ἁγίας Ἄννης Εὐβοίας, Λυγιᾶς Ἠλείας, Πλατάνου - Καινουρίου Ἡρακλείου, Ἔξω Γωνιᾶς, Βρούτσης καὶ Ἀρσεκίνης Κυκλάδων, Χαυδάτων, Μαντζαβινάτων, Χαβριάτων, Βουνιοῦ, Ἰλλάρων Κεφαλληνίας, Ἀρμενάδων Κερκύρας, Πλωμαρίου Λέσβου, Βουλισμένης Λασηθίου, Βασιλιτσίου καὶ Ἀμπελοφύτων Μεσσηνίας, Ἐπισκοπῆς, Δουμαεργιοῦ, Ἁγίας Γαλήνης, Ἁγίου Βασιλείου, Γερακαρίου, Μαργαριτῶν, Καλῆς Συκιᾶς Ρεθύμνης, Προμαχῶνος Σερρῶν καὶ Μαραθούσης Χαλκιδικῆς.

— Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἡ κατασκευὴ ἀποδυτηρίων εἰς τὴν ἔναντι τῶν Σπετσῶν ἀκτὴν τῆς Κόστας, κατὰ τὸ πρότυπον τῶν ἐν Μυκόνῳ κατασκευασθέντων.

— Ἐνεκρίθη ἡ ἐκτέλεσις διαφόρων βελτιωμένων διαρρυθμίσεων καὶ ἐπισκευῶν εἰς τὰ τουριστικὰ Περίπτερα Παλαιᾶς Κορίνθου καὶ λίμνης τοῦ Μαραθῶνος.

13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἱδρυθείσης Λυρικῆς Κρατικῆς Σκηνῆς.

14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Διὰ Νόμου ἐλήφθη πρόνοια πρὸς ἀρτιωτέραν ὀργάνωσιν τοῦ ὑγειονομικοῦ σώματος τοῦ στρατοῦ διὰ τῆς συστηματικῆς προπαρασκευῆς τοῦ ἰατρικοῦ προσωπικοῦ.

— Μεταξὺ τῶν νέων ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων εἰς τὸν Πειραιᾶ, περιελήφθη καὶ ἡ ἀνακατασκευὴ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν κυριωτέραν ἀρτηρίαν τῆς πόλεως, δι' ἧς ἐνεργοῦνται ὅλαι αἱ μεταφοραὶ καὶ διεξάγεται ὅλη ἡ κίνησις τοῦ λιμένος.

— Ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας ὑπεγράφη ἀπόφασις διὰ τὴν προμήθειαν νέων μηχανημάτων προβολῆς μορφωτικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἵνα διανεμηθοῦν εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Εἰς συμπλήρωσιν τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας, ἐνεκρίθη ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ Νόμος περὶ μέτρων προστασίας τῆς ἐξαγωγῆς Ἑλληνικῶν προϊόντων, ὡς καὶ περὶ χορηγήσεως χρηματικοῦ δώρου εἰς τοὺς ἐξαγωγεῖς νωπῶν σταφυλῶν.

— Ἐνεκρίθη Νόμος περὶ ἱδρύσεως σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως εἰς Ὀρφανοτροφεῖα ἢ ἕτερα εὐαγῆ ἱδρύματα.

16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐνηργήθη, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, λεπτομερὴς ἐπιθεώρησις τῶν ἐν λειτουργίᾳ τροχιοδρομικῶν ὀχημάτων καὶ λεωφορείων τῆς Ἠλεκτρικῆς Ἑταιρίας Μεταφορῶν καὶ ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα διὰ τὴν ἀρτιωτέραν ἀπολύμανσιν καὶ τὴν διατήρησιν τῆς καθαριότητος εἰς τὰ ἐν λόγῳ ὀχήματα. Ὡσαύτως ἐπιθεώρησις ἐνηργήθη εἰς τὰ ὀχήματα τῶν ἀμαξοστοιχιῶν, τὰ ἑστιατόρια, τὰς κλιναμάξας καὶ τὰς αὐτοκινήτους ἁμάξας, ὡς καὶ εἰς τοὺς σιδηροδρομικοὺς στ[illegible] Σ.Ε.Κ. καὶ τῶν Σ.Π.Α.Π., ὑποδειχθέντων τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐμφανίσεως καὶ τῆς καθαριότητος αὐτῶν.

— Ἐνηργήθη ἐπιθεώρησις καὶ καθαρισμὸς [illegible] γαιολογικῶν χώρων τῆς Πρωτευούσης.

17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἱδρύθησαν Κέντρα παραλαβῆς στεμφυλοπνεύματος εἰς διαφόρους περιοχὰς τῶν περιφερειῶν Κρήτης, Πελοποννήσου, Ἀττικοβοιωτίας, Φθιωτιδοφωκίδος, Εὐβοίας, Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Θράκης, Ἰονίων νήσων καὶ Ἠπείρου.

18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἡ ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Τουρισμοῦ προέβη εἰς τὴν σύστασιν Τουριστικῶν Συνδέσμων εἰς 15 χωρία τοῦ νομοῦ Ἡρακλείου, παρουσιάζοντα τουριστικὸν ἐνδιαφέρον, προβλέπεται δὲ ἡ ἵδρυσις καὶ ἑτέρων 15 Συνδέσμων μὲ σκοπὸν τὴν δημιουργίαν ἐν τῇ περιοχῇ τῶν ἀπαραιτήτων ὅρων καθαριότητος, ἐξωραϊσμοῦ, καλῆς συμπεριφορᾶς καὶ εὐπρεπείας, οὕτως ὥστε οἱ ξένοι καὶ ἡμεδαποὶ ἐπισκέπται ν' ἀποκομίζουν εὐχαρίστους καὶ συμπαθεῖς ἐντυπώσεις ἐκ τῆς διελεύσεώς των, ἵνα δημιουργηθῇ τουριστικὸν ρεῦμα ἐν τῇ μεγαλονήσῳ.

— Ἐδόθησαν ἐντολαὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν ἐν Πάτραις καὶ Σπάρτῃ Τουριστικῶν Κέντρων.

— Ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀπεφασίσθη ἡ ἐπισκευὴ καὶ διαρρύθμισις δύο ἀγορασθεισῶν ἱστορικῶν οἰκιῶν εἰς Καστορίαν καὶ Σιάτισταν, ὅπως χρησιμοποιηθοῦν ὡς ξενῶνες καὶ ἐκθέσεις τοπικοῦ χαρακτῆρος.

19 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.— Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἀπεφάσισε νὰ διαθέσῃ ὡρισμένον ἀριθμὸν ραδιοφώνων διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Βορείου Ἑλλάδος χάριν τῆς ψυχαγωγίας τῶν μαθητῶν καὶ τῆς παρακολουθήσεως τόσον τῶν διαλέξεων ὅσον καὶ τῶν ἄλλων ἐνδιαφερουσῶν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐκπομπῶν.

21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἀνεκοινώθη ἡ ἵδρυσις νέων λαϊκῶν ἀγορῶν εἰς 25 Κοινότητας τοῦ Κράτους.

— Τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀπέστειλε συλλογὰς καλλιτεχνικῶν φωτογραφικῶν μεγεθύνσεων τοπίων τῆς Ἑλλάδος, κινηματογραφικάς, τουριστικὰς ταινίας κλπ., εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ ἐν Καΐρῳ, Ἀλεξανδρείᾳ, Βελιγραδίῳ, Γαλαζίῳ Ρουμανίας κ.λ.π., διὰ νὰ ὀργανώσουν μὲ αὐτὰς μικρὰς Ἐκθέσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ εἰς τὰς προθήκας τῶν μεγάλων ταξιδιωτικῶν γραφείων.

22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Πρωτοβουλίᾳ καὶ ἐνεργείαις τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, κατηρτίσθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν Ἔκθεσις Ἑλληνικῆς λαϊκῆς Τέχνης καὶ Βιοτεχνίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκπροσωποῦνται ὅλαι αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι.

23 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ Νόμος περὶ συστάσεως Ταμείου Ἀσφαλίσεως ἰδιοκτητῶν, συντακτῶν καὶ ὑπαλλήλων Τύπου.

— Ὑπεγράφη ἡ νέα συλλογικὴ σύμβασις μεταξὺ τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Πανελληνίου Ναυτικῆς Ὁμοσπονδίας καὶ τῆς Ὀργανώσεως τῶν Πλοιάρχων Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὴν ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον καὶ δικαιότερον τροποποίησιν τοῦ συστήματος τῶν παρεχομένων πολεμικῶν ἐπιδομάτων καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐρύθμου κινήσεως τῶν Ἑλληνικῶν φορτηγῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, ὡς καὶ τὴν ἐπάνδρωσίν των δι' Ἑλληνικῶν καὶ μόνον πληρωμάτων.

28 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τῆς Νέας Ὑόρκης, καὶ κατόπιν σχετικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἐγένετο μεγαλειώδης ἐπίδειξις τῆς Ἑλληνικῆς μόδας εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ξενοδοχείου «Σαϊντ-Ρέγγις», στεφθεῖσα ὑπὸ μεγάλης ἐπιτυχίας.

29 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Κατόπιν τῆς συστάσεως τοῦ Σώματος τῆς Ἀγροφυλακῆς, περιωρίσθη ἡ ζῳοκλοπὴ καὶ ἀποκατεστάθη ἡ ἀσφάλεια εἰς τὴν ὕπαιθρον.

—Κατηρτίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη τὸ διάταγμα περὶ αὐξήσεως τοῦ παρεχομένου εἰς τοὺς μετόχους του μερίσματος ὑπὸ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων.

30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.—Τὰ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ληφθέντα μέτρα διὰ τὴν ταχυτάτην ἐκδίκασιν τῶν ναυτικῶν ἀτυχημάτων, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα ἐπατάχθησαν τὰ κρούσματα τῆς ναυταπάτης, ἔσχον ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα ἐξαγγελθεῖσαν ἀπόφασιν τῶν Ἄγγλων ἀσφαλιστῶν, δι' ἧς καταργοῦνται τὰ εἰδικὰ ἀσφάλιστρα, τὰ ὁποῖα ἐβάρυνον μέχρι τοῦδε τὴν Ἑλληνικὴν Ἐμπορικὴν Ναυτιλίαν.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1940

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Χάρις εἰς τὰ ληφθέντα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως μέτρα ὑπὲρ τῶν λαϊκῶν τάξεων, παρετηρήθη κατὰ τὰς ἑορτὰς ὅλως ἐξαιρετικὴ ἀγοραστικὴ κίνησις μὲ εὐνοϊκὸν ἀντίκτυπον εἰς τὸ ἐμπόριον, παρὰ τὰς ἐκ τῆς πολεμικῆς ἐν Εὐρώπῃ καταστάσεως δημιουργηθείσας δυσμενεῖς συνθήκας.

— Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἐνεκρίθησαν διάφοροι πιστώσεις διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἀποπεράτωσιν γυμναστηρίων ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας.

3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἐδημοσιεύθη Νόμος περὶ ἱδρύσεως Ἀντασφαλιστικοῦ Ἱδρύματος ἐν Ἑλλάδι, σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ὑποχρεωτικὴ διενέργεια μερικῆς ἀντασφαλίσεως ἐπὶ τῶν πραγματοποιουμένων ἐν Ἑλλάδι ἀσφαλιστικῶν ἐργασιῶν.

— Ἐδημοσιεύθη διάταγμα, δι' οὗ τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν ὁ κανονισμὸς τῆς ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν φορτηγῶν ἀτμοπλοίων ἐργασίας, καθορίζων τὰς μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν πληρωμάτων σχέσεις, τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν, τὴν ἐπὶ τῶν πλοίων ἱεραρχίαν κλπ.

4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐκτέλεσις διαφόρων ἐξωραϊστικῶν ἔργων εἰς τὴν Πρωτεύουσαν.

6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ νέα τηλεγραφικὴ συμφωνία μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γιουγκοσλαυΐας, δι' ἧς ρυθμίζονται τὰ τῶν ἀμοιβαίων τηλεγραφικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο συμβαλλομένων χωρῶν, κατὰ τρόπον διευκολύνοντα τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν των σχέσεων, διὰ τῆς καθιερώσεως μειωμένων τηλεγραφικῶν τελῶν καὶ ἁπλουστεύσεως τῆς διαδικασίας τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν ἀμοιβαίων τηλεγραφικῶν λογαριασμῶν.

9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Παρέχεται διὰ Νόμου σημαντικὴ ἐνίσχυσις εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀνεργίας τῶν ἐργατῶν Τύπου.

10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐν τῇ Κυβερνητικῇ μερίμνῃ ὑπὲρ βελτιώ-

σεως τῆς καλλιεργείας τοῦ κατ' ἐξοχὴν Ἐθνικοῦ προϊόντος τῆς πατάτας, ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα προέβη εἰς τὴν προμήθειαν σπόρων ἐκλεκτῶν ἐξ Ἰρλανδίας, ὁπόθεν καὶ παρελήφθη τὸ πρῶτον φορτίον.

13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἤρχισεν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας δοκιμαστικὴ καλλιέργεια διὰ μηχανοκινήτων ἀρότρων εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἤπειρον, κατόπιν τῆς σημειωθείσης σημαντικῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς διὰ τῆς μηχανικῆς καλλιεργείας τῆς ἐφαρμοσθείσης ἐν τῇ Βορείῳ Ἑλλάδι.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ἐπέκτασις τῆς ὀρυζοκαλλιεργείας καὶ ἐν Μακεδονίᾳ.

14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐπεσκευάσθη ἡ διεθνὴς δημοσία ὁδὸς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Κούλαν.

— Ἀπεφασίσθη ὁ καταρτισμὸς μελέτης διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἰαματικῶν πηγῶν Σέδες τῆς Θεσσαλονίκης.

19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Κατηρτίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως ἡ μελέτη διὰ τὴν ἵδρυσιν Σταθμοῦ Πρώτων Βοηθειῶν εἰς Πειραιᾶ, τῆς σχετικῆς δαπάνης προϋπολογισθείσης εἰς 2.000.000 δρχ.

20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Τὸ Ὑφυπουργεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας προβαίνει εἰς ριζικὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας, διὰ τοῦ ἐφοδιασμοῦ αὐτῆς διὰ νέων συγχρονισμένων μηχανημάτων, αὐτοκινήτων κλπ.

21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἔναρξις τῆς λειτουργίας τῆς Α' Χειρουργικῆς Κλινικῆς τοῦ Ἱδρύματος τῶν Κοινονικῶν Ἀσφαλίσεων.

22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Ὑπὸ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Μακεδονίας ἐλήφθησαν ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν διατήρησιν καὶ συντήρησιν τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Θεσσαλονίκης, πολλαὶ τῶν ὁποίων, ὅπως τὰ τείχη, εἶχον ἀρχίσει νὰ καταρρέουν.

— Κατόπιν συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν Ὑπουργείων Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ἐξευρέθη τρόπος, ὥστε νὰ μὴ παρουσιασθῇ δυσχέρεια λόγῳ τῆς ἐμπολέμου ἐν Εὐρώπῃ καταστάσεως εἰς τὴν προμήθειαν, διὰ τὰ κτίρια τῶν ἱδρυμάτων Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως καὶ Ἀντιλήψεως, ἐξασφαλισθείσης οὕτω τῆς ἀπροσκόπτου ἐφαρμογῆς τοῦ ἐξαγγελθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως προγράμματος ἔργων Κοινωνικῆς Προνοίας.

—Ὑπεγράφη διάταγμα, δι' οὗ ἀπαλλοτριοῦνται γήπεδα πρὸς ἀνέγερσιν διδακτηρίων εἰς Κομοτούλια Ἄρτης, Κερκινὴν Καλαβρύτων, Φλεσσιάδα Πυλίας, Νεάπολιν Θεσσαλονίκης καὶ Ἁγίους Ἀναργύρους Ἀττικῆς.

23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Κατετέθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ κεντρικοῦ ἀποχετευτικοῦ ἀγωγοῦ, κατόπιν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως ὅπως μὴ ἀνακοπῇ, λόγῳ τοῦ ἐκραγέντος ἐν τῷ μεταξὺ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ κολοσσιαίας διὰ τὴν ὑγείαν τῆς Πρωτευούσης σημασίας ἔργου τούτου.

— Δημοσιεύεται ὁ Νόμος περὶ τῶν Σωματείων τῶν εἰδικῶς ἀνεγνωρισμένων ὡς φιλανθρωπικῶν, προνοῶν διὰ τὴν ἐντατικὴν παρακολούθησιν αὐτῶν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐνίσχυσίν των.

24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Οἰκοκυρικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς εἰς Θεσσαλονίκην.

25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης ἀπεφασίσθη ὅπως καθορισθῇ εἰδικὸν ἐδεσματολόγιον τῶν φυλακισμένων, ἀνάλογον πρὸς τὰς ἀνάγκας των καὶ ἄρτιον ἀπὸ ἀπόψεως ὑγιεινῆς.

27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἐνεκρίθη παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ἡ σύναψις δανείου 7 ἑκατομμυρίων δραχμῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων ὁδοποιΐας εἰς τὴν Νέαν Σμύρνην.

28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.— Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς κυβερνητικῆς προσπαθείας διὰ τὴν ἔτι μεγαλυτέραν προώθησιν τῆς ἐντατικῆς καλλιεργείας, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ὅπως ἐφοδιασθοῦν αἱ ὑπηρεσίαι αὐτοῦ καὶ οἱ γεωργοὶ καὶ μὲ ἄλλα γεωργικὰ μηχανήματα καὶ ἐργαλεῖα, προκηρῦξαν δημοπρασίας διὰ τὴν προμήθειαν αὐτῶν.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1940

2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἀπεφασίσθη ἡ ἐφαρμογὴ ἐνιαίας πολιτικῆς ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν τῆς χώρας, καταρτισθείσης πρὸς τοῦτο εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς.

— Ἐπερατώθησαν διάφορα τουριστικὰ καὶ ἐξωραϊστικὰ ἔργα εἰς Δαφνί, Λουτράκιον, Μυκήνας καὶ Ναύπλιον.

3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἀπεφασίσθη ἡ λῆψις συντονωτέρων μέτρων διὰ τὴν περιστολὴν τῆς τοξικομανίας.

— Ἐκυρώθη ἡ νέα συλλογικὴ σύμβασις, ἡ καταρτισθεῖσα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, δι' ἧς ρυθμίζεται ἡ παροχὴ πολεμικῶν ἐπιδομάτων καὶ εἰς τὰ πληρώματα τῶν μικρῶν φορτηγῶν, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν προέβλεπεν ἡ παλαιοτέρα συλλογικὴ σύμβασις.

4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.— Ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως αἱ ἀναγκαιοῦσαι πιστώσεις διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐξυγιαντικῶν ἔργων εἰς τὰς Κοινότητας Λυγιᾶς Ἠλείας, Ἄδελε Ρεθύμνης καὶ Ἰτέας Φθιωτιδοφωκίδος.

— Διὰ διατάγματος ἀπαλλοτριοῦται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Δήμου Τριπόλεως ἔκτασις 52.210 τετραγωνικῶν μέτρων, πρὸς ἐγκατάστασιν δενδροκομικῶν σταθμῶν.

— Ἐπαναρχίζουν τὰ λιμενικὰ ἔργα Μεσολογγίου διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματος αὐτῶν.

— Ἐνεκρίθη ὁ κανονισμὸς λειτουργίας τῆς νεοϊδρυθείσης Ὑπηρεσίας Στεγάσεως Σεισμοπαθῶν Ἀττικῆς, δι' οὗ ρυθμίζεται ἐν λεπτομερείᾳ ὁ τρόπος ἐκτελέσεως τῶν ἔργων δι' αὐτεπιστασίας, χορηγουμένης κατὰ δόσεις τῆς προβλεπομένης ἀρωγῆς τοῦ Κράτους (40.000 δρχ. διὰ τὰς ἐπισκευαζομένας οἰκίας) καὶ καθορίζεται ἡ ἀπαιτουμένη διαδικασία διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ δημοσιευθέντος Νόμου ὑπὸ τὴν στενὴν παρακολούθησιν καὶ τὰς ὁδηγίας τῆς Ὑπηρεσίας Στεγάσεως.

— Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Διοικητοῦ τῆς Πρωτευούσης ἡ ὀργάνωσις Ἑβδομάδος τῶν Ἀνθέων, μὲ σκοπὸν τὴν εὐρεῖαν διάδοσιν τοῦ λουλουδιοῦ, ὡς καθαροῦ ἐκπολιτιστικοῦ μέσου, τὴν δημιουργίαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης ὁδῶν ἀνθοστολισμένων, τὴν τόνωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν ἀνθοκόμων πρὸς εὐρυτέραν καλλιέργειαν τῶν λουλουδιῶν καὶ κυρίως τὴν δημιουργίαν αἰσθήματος βαθείας ἀγάπης πρὸς τὸ λουλούδι.

5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐρρυθμίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἱδρύματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὡρισμέναι μισθολογικαὶ [illegible] σεις τῶν διαφόρων κατηγοριῶν μισθωτῶν [illegible] χὰς μὴ σταθερᾶς. Τοιουτοτρόπως διευκρ[illegible] τὰ

δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις ἑκάστου καὶ ἀποκαθίσταται μία τάξις πραγμάτων δικαία καὶ ἐξυπηρετικὴ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ἐγένοντο εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τὰ ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τοῦ ἱδρυθέντος ἀναμορφωτικοῦ ἱδρύματος πρὸς προστασίαν τῶν ἀλητοπαίδων.

8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐγκριθεὶς ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὁ Νόμος περὶ συστάσεως Ταμείου Προνοίας Ξενοδόχων, ἀποσκοποῦντος εἰς τὴν παροχὴν βοηθείας εἰς τοὺς λόγῳ γήρατος ἢ νόσου καθισταμένους ἀνικάνους πρὸς ἐργασίαν ξενοδόχους, τοὺς πτωχεύοντας, τὰς οἰκογενείας τῶν θνησκόντων, τοὺς ἐξερχομένους τοῦ ἐπαγγέλματος λόγῳ ἀκαταλληλότητος τῶν ἐπιχειρήσεών των κλπ.

9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς κατασκευῆς ἐξωραϊστικῶν ἔργων τῆς παραλίας Ἀλεξανδρουπόλεως, τῆς σχετικῆς δαπάνης προϋπολογισθείσης εἰς 3.000.000 δραχ.

10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐγένετο ἡ ἐγκατάστασις ταχυδρομικοῦ γραφείου εἰς Κάτω Βέρμιον πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν παρακολουθούντων τοὺς ἀγῶνας πρωταθλήματος χιονοδρομίας ἐν Βερμίῳ.

— Διὰ τὴν τόνωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τουρισμοῦ, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἡ καθιέρωσις εἰδικοῦ πληροφοριακοῦ ἐντύπου, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐφοδιάζωνται οἱ ἐπὶ κεφαλῆς ἐκδρομικῶν ὁμάδων, ὡς καὶ μεμονωμένοι ἐκδρομεῖς, διὰ τὴν καλλιτέραν παρακολούθησιν τῶν ἐπαρχιακῶν μέσων συγκοινωνίας καὶ διαμονῆς. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ δελτίον οἱ ἐκδρομεῖς θὰ διαπιστώνουν τὰς τυχὸν παρατηρήσεις καὶ τὰ παράπονά των καὶ θὰ τὸ ὑποβάλλουν εἰς τὴν Τουριστικὴν Ἀστυνομίαν πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐπιβαλλομένων ἑκασταχοῦ βελτιώσεων καὶ συμπληρώσεων.

11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Κατόπιν εἰδικῆς συσκέψεως, ἀπεφασίσθη ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Βρεφοκομείου Ἡρακλείου Κρήτης διὰ ποσοῦ δραχμῶν 150.000 διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεών του, ὡς καὶ τοῦ Γηροκομείου τῆς αὐτῆς πόλεως, διὰ ποσοῦ δραχμῶν 100.000, διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἐφοδιασμοῦ του. Ὡς πρὸς τὸ σανατόριον Ἡρακλείου, ἀπεφασίσθη ἡ σύν-

τονος ἐξακολούθησις τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀνεγέρσεως τῆς νέας πτέρυγος αὐτοῦ.

12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τοῦ «Ἑστιατορίου τῶν Ὑπαλλήλων», παρουσίᾳ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ πέντε ὑπουργῶν.

13 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐδημοσιεύθη νέος κατάλογος νοσοκομείων καὶ ἄλλων θεραπευτηρίων, κυρίως ἐπαρχιακῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, διὰ τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως, προσφέρει τὴν οἰκονομικήν της ἐνίσχυσιν, ἵνα δυνηθοῦν ν' ἀνταποκριθοῦν πληρέστερον εἰς τὸν προορισμόν των.

— Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῶν νέων ὑπογείων σηράγγων ὕδατος, μεταξὺ Κηφισιᾶς καὶ Ἀμαρουσίου.

16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν ἔγκρισιν καὶ ὑπογραφὴν Νόμου, δι' οὗ κυροῦται ἡ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὑδροηλεκτρικῆς καὶ Μεταλλουργικῆς Ἑταιρίας, ἱδρυθείσης τῇ συμπράξει τῶν μεγάλων Ἀμερικανικῶν Ἑταιριῶν Hugh R. Cooper and Co Inc & Chemical Construction Corporation, σύμβασις περὶ παραχωρήσεως τῇ Ἑταιρίᾳ ταύτῃ μέρους τῆς ὑδραυλικῆς δυνάμεως τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας, μία τῶν ὁποίων, σπουδαιοτάτη, εἶναι ἡ τῆς δυνάμεως τῶν ρεόντων ὑδάτων πρὸς παραγωγὴν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας.

—Ἐνεκρίθησαν ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ νόμοι περὶ ὀργανώσεως τῆς ραδιοτηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, περὶ ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν πρὸς ὁλοσχερῆ ἀνακάλυψιν τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας καὶ περὶ διαθέσεως τοῦ χώρου πρὸς ἵδρυσιν τοῦ διεθνοῦς Κοινοῦ τῶν Ἀκαδημιῶν, περὶ καταστάσεως τοῦ σώματος τῶν φαροφυλάκων, περὶ συστάσεως φιλανθρωπικοῦ καὶ νοσηλευτικοῦ ἱδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σικιαρίδειον Ὀρφανοτροφεῖον Τραχωματικῶν Παιδιῶν», περὶ ἐλέγχου καὶ ἐπιτηρήσεως τῆς λειτουργίας τῶν ἀσυρμάτων ἐμπορικῶν πλοίων καὶ ἀεροσκαφῶν κ.λ.π.

17 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς εἰς Κομοτινὴν κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ λειτουργούσης τοιαύτης.

18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Κτηνιατρικῆς Σχολῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

—Ἐνεκρίθησαν αἱ ὁριστικαὶ μελέται διὰ τὴν ἵδρυσιν Ὑγειονομείων ἐν Πειραιεῖ καὶ Θεσσαλονίκῃ.

Πολυϊατρείων ἐν Ἀμαλιάδι καὶ Πάρῳ, Ἀσύλου τῆς Ἐργαζομένης Μητέρας εἰς Ἅγιον Γεώργιον Νεομάρτυρα Ἰωαννίνων, διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ νοσοκομείου Λαρίσης, τὴν ἵδρυσιν τοῦ Σανατορίου Ἰωαννίνων, τὴν ἐπαύξησιν τοῦ σταθμοῦ παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Πέτρας Ὀλύμπου, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Ναούσης, τῶν ἐπισκευῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου Θηλέων Σερρῶν, τοῦ Νοσοκομείου Χαλκιδικῆς καὶ τοῦ Ἀγροτικοῦ Ἰατρείου Ν. Ἀπολλωνίας, ὡς καὶ ἐπισκευῶν εἰς οἴκημα τῆς Καλλιθέας διὰ τὴν ἐγκατάστασιν Ἐθνικῶν παιδικῶν σταθμῶν.

— Ὑπεβλήθησαν τὰ πορίσματα τῆς μελέτης τῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως καταρτισθείσης ἐπιτροπῆς ἐκ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ ἀντικαρκινικοῦ ἀγῶνος.

19 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει, διὰ τῆς παραθέσεως συγκεκριμένων ἀριθμῶν, τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν καὶ ἐπιτελουμένην κολοσσιαίαν προσπάθειαν διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν ὑπὸ τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀγροτῶν προσφύγων.

20 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν ὑπογραφὴν τῆς συλλογικῆς συμβάσεως τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργατριῶν τῆς Κλωστοϋφαντουργίας, δι' ἧς βελτιοῦνται αἱ συνθῆκαι ἐργασίας 70 χιλιάδων ἐργατῶν.

— Ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Μαραγκοπουλείου Νηπιαγωγείου Πατρῶν, ἀπεφασίσθη δὲ ἡ ἵδρυσις δύο παιδικῶν σταθμῶν, ἐκτὸς τῶν ἀποπερατωθέντων ἤδη ἑτέρων δύο.

21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας τὰ σχέδια διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων οἰκημάτων Γυμνασίου εἰς Ἄμφισσαν, Ἄνδρον, Νέαν Φιλαδέλφειαν καὶ Βόλον. Ἐπίσης τὰ σχέδια ἀνεγέρσεως Δημοτικοῦ Σχολείου εἰς Ἄνδρον.

— Ὑπεγράφησαν τὰ διατάγματα συστάσεως Ταμείων ἀνεγέρσεως 26 διδακτηρίων εἰς τὸν δῆμον Πειραιῶς καὶ τὰς Κοινότητας Καλογρέζας καὶ Γλυφάδας, ὡς καὶ χορηγήσεως δανείου 8 ἑκατομμ. δραχμῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων διδακτηρίων ἐν Θεσσαλονίκῃ.

22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Διοικήσεως Πρωτευούσης ἡ ὀργάνωσις φορητῶν δανειστικῶν βιβλιοθηκῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας.

23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Εἰς σειρὰν συσκέψεων τοῦ κατελθόντος εἰς Ἀθήνας Γενικοῦ Διοικητοῦ Θράκης μετὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν, διὰ τὴν ἐπίλυσιν κεφαλαιωδῶν ζητημάτων τῆς περιφερείας, ἐκτὸς τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως διὰ τὴν σύστασιν οἰκοκυρικῆς Σχολῆς ἐν Κομοτινῇ. ἐνεκρίθη ἡ χορήγησις πιστώσεων 6.500.000 δραχμῶν διὰ τὸ σανατόριον «Ἐλπὶς» τῆς Καβάλλας, τὸ ὁποῖον θὰ διαθέτῃ 100 κλίνας διὰ τοὺς ἀπόρους, ἡ ὁριστικὴ μελέτη τοῦ σανατορίου Ροδόπης καὶ τὸ προσχέδιον τοῦ σανατορίου Δράμας, πίστωσις 6.000.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν Μάκρης Ἀλεξανδρουπόλεως, ἡ δημοπράτησις τοῦ νηπιαγωγείου Κάτω Νευροκοπίου, νέα πίστωσις 2.000.000 δρχ. πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς περιφερείας τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, ἡ χορήγησις δανείου 6.000.000 δρχ. εἰς τὴν Λιμενικὴν Ἐπιτροπὴν Καβάλλας, ἡ χορήγησις πιστώσεως 900.000 δρχ. διὰ τὸ Γηροκομεῖον Καβάλλας, πίστωσις 5.000.000 δρχ. διὰ τὸ Γυμναστήριον Καβάλλας, ἡ δημοπράτησις διὰ τὴν ἀνέγερσιν πολυϊατρείου εἰς Καβάλλαν. ἡ ἐνίσχυσις τοῦ τοπογραφικοῦ συνεργείου τῆς Θράκης καὶ ἐπῆλθε πλήρης τακτοποίησις τοῦ ζητήματος τῶν πλημμυροπαθῶν Νέστου.

24 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Οἰκονομικῆς Ἀμύνης ἐνεκρίθη ἡ ἐκ μέρους τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων χορήγησις μακροπροθέσμων δανείων, μέχρι συνολικοῦ ποσοῦ 3.000.000 δραχμῶν, πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἀνεξαρτήτως πρὸς τὸ χορηγηθὲν ἤδη δάνειον τοῦ ἑνὸς μισθοῦ.

27 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τοῦ σταθμοῦ ἀσυρμάτου Λούτσης.

28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ παροχὴ ἐπιχορηγήσεων 50.000 δρχ. εἰς τὸ Μαιευτήριον Χίου «Μιλτ. καὶ Ζην. Κάκκαλη», 25.000 δρχ. εἰς τὸ ἰατρεῖον Κερκύρας, 80.000 δρχ. εἰς τὸ Κεντρικὸν Νοσοκομεῖον Θεσσαλονίκης διὰ τὴν κατασκευὴν στεγνωτηρίου καὶ 1.750.000 δρχ. εἰς τὸ σανατόριον Ἱερᾶς Μονῆς Πέτρας Ὀλύμπου διὰ μηχανολογικὰς ἐγκαταστάσεις καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν κεντρικῆς θερμάνσεως.

— Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἐλήφθησαν σύντονα μέτρα διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ψωριάσεως τῶν ἐσπεριδοειδῶν.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1940

1 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Ὑπὸ τῶν Ὑφυπουργείων Ἀσφαλείας καὶ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας ἐλήφθησαν μέτρα πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ στόλου ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ τὸν ἐξέθετον εἰς τὰ ὄμματα τοῦ διεθνοῦς ἐμπορικοῦ κόσμου ὡς ἀναρχούμενον καὶ ἀνίκανον νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του, τὰς προκυπτούσας ἀπὸ τὰ ναυλωτικὰ συμβόλαια.
— Ἀνεκοινώθη ὅτι διὰ διατάγματος τὸ ἱδρυθὲν Ταμεῖον Προστασίας Κατωτέρων Πληρωμάτων τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ ἐπεκτείνει τὴν ἀσφάλισιν καὶ ἐπὶ τῶν ναυτῶν τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὰ ἱστιοφόρα.
—Ἀπεφασίσθη ἡ ὀργάνωσις Κέντρου Μαθητικῆς Ἀντιλήψεως εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐν τῇ κυβερνητικῇ προσπαθείᾳ πρὸς περιφρούρησιν τῆς ὑγείας τῶν μαθητῶν.
—Ἐν εἰδικῇ συσκέψει ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ λιμὴν τοῦ Λουδία, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀποξηρανθεῖσαν λίμνην τῶν Γιαννιτσῶν, ἐπεκταθῇ βορειότερον κατὰ 1.700 μέτρα, ὥστε ν' ἀπέχῃ ἀπὸ τὴν πόλιν τῶν Γιαννιτσῶν περὶ τὸ χιλιόμετρον.

2 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Εἰς ἀνακοινώσεις του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Ἐμπόρων.

3 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἐγένετο ἡ προμήθεια καὶ διανομὴ δωρεὰν πεντηκοντάδος ραδιοφώνων εἰς σχολεῖα ἀπομεμακρυσμένων χωρίων τῆς Ἑλλάδος πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν μαθητῶν.
—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀπεφασίσθη ἡ διάθεσις πιστώσεως 100 000 δραχμῶν διὰ τὴν προμήθειαν 1000 χιλιογράμμων φωσφορούχου ψευδαργύρου διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἐντόμου «πρασοκουρίς», τὸ ὁποῖον προκαλεῖ σοβαρὰς ζημίας εἰς τὰ κηπευτικὰ εἴδη καὶ εἰς τὰ σπορεῖα τοῦ καπνοῦ.
—Ἐνεκρίθη ἡ ἵδρυσις καὶ λειτουργία Σχολῆς Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν Διαχειρίσεως.

5 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ὑγειονομικοῦ δικτύου τῆς Χώρας, ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις πολυϊατρείων εἰς τὰς

ἕδρας ὅλων τῶν νομῶν μὲ πλήρη ἐξοπλισμόν, ὁ ὁποῖος ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς παρουσιαζομένας ἀνάγκας τῶν ἐπαρχιῶν, ἐγκριθεισῶν καὶ τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων.
—Διὰ ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἡ στερέωσις ἐπὶ θεμελίων, ἐγγυωμένων τὴν ἀσφαλῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του, τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Χρηματιστῶν καὶ Μεσιτῶν τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀξιῶν Ἀθηνῶν.

6 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐν τῇ γενικῇ προσπαθείᾳ της πρὸς ἐξυγίανσιν τῆς Φυλῆς, ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις περιέλαβε καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν μαθητικῶν ἀναρρωτηρίων τοῦ Πατριωτικοῦ Ἱδρύματος, λειτουργήσαντος μεθοδικώτερον τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀποστολῆς περισσοτέρων παιδιῶν εἰς τὰς παιδικὰς ἐξοχάς.

7 ΜΑΡΤΙΟΥ.— Ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως, ἡ ὁριστικὴ μελέτη ὑδρεύσεως τοῦ ἐν Σπιναλόγκᾳ λεπροκομείου, τὰ προσχέδια κατασκευῆς ἑστιατορίου καὶ μικροῦ κτιρίου παραλαβῆς παιδιῶν τῶν ἐν Χανίοις παιδικῶν ἐξοχῶν, ἡ ὁριστικὴ μελέτη τοῦ τμήματος μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τοῦ τμήματος ἰατρείων, ἐργαστηρίων καὶ διοικήσεως τοῦ νοσοκομείου φυματιώντων Ἀσβεστοχωρίου Θεσσαλονίκης, ἡ μελέτη ἠλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως κτιρίου ἀνησύχων ἀνδρῶν τοῦ Δρομοκαϊτείου θεραπευτηρίου, ὁ προϋπολογισμὸς ἠλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως φθισιατρείου Σπάρτης κλπ.

8 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς Ἐκπαιδεύσεως Σχολιάτρων, ἐν τῇ κυβερνητικῇ μερίμνῃ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς παιδικῆς προστασίας.

12 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐν εἰδικῇ συσκέψει, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, ἀπεφασίσθη ἡ ἐπέκτασις τῆς βαμβακοκαλλιεργείας μέχρι τοῦ σημείου τῆς πλήρους ἐπαρκείας τῶν εἰς βάμβακα ἀναγκῶν τῆς Χώρας, ἐνεκρίθη δὲ ἡ λῆψις τῶν καταλλήλων μέτρων.

13 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐτονώθη τὸ πατριωτικὸν αἴσθημα [illegible] πτιωτῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπελύθησαν διάφορα [illegible] ζητήματά των κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς [illegible] ἀνὰ τὰς Ἑλληνικὰς παροικίας τῆς Αἰγύπ[illegible] περιοδείας τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμ[illegible] κ. Κακολούδη.

14 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐγένετο ἡ πρώτη συνεδρίασις τοῦ Παιδικοῦ Δικαστηρίου παρὰ τῷ Πρωτοδικείῳ Ἀθηνῶν, ἀποτελέσασα ἓν νέον βῆμα πρὸς τὸν συγχρονισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης καὶ τὴν προσαρμογήν της εἰς τὰ βελτιωμένα πορίσματα τῆς ἐπιστήμης τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἔναντι τῶν ἀνηλίκων.

—Ἐδημοσιεύθησαν ἀποφάσεις, δι' ὧν κυροῦνται αἱ ὑπογραφεῖσαι συμφωνίαι ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν καὶ πληρωμῶν μεταξὺ Ἑλλάδος ἀφ' ἑνὸς καὶ Ἰταλίας, Γαλλίας καὶ Οὐγγαρίας ἀφ' ἑτέρου.

15 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐκυρώθη, παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὁ διὰ κυβερνητικῆς ἐντολῆς καταρτισθεὶς νέος Ἀστικὸς Κῶδιξ, δι' οὗ καθορίζονται ἐν συστηματικῇ διατάξει θετικοὶ κανόνες ἀστικοῦ δικαίου, προσιτοὶ εἰς πάντα νομικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν μὴ νομικὸν κόσμον, ρυθμισθέντος οὕτω ἑνὸς πολυπλόκου ζητήματος ἐκκρεμοῦντος ἀπὸ ὁλοκλήρου ἑκατονταετίας. Κυρίως σκοπὸς τῆς συντάξεως τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ὑπῆρξεν, οὐχὶ ἡ δημιουργία κανόνων ἀστικοῦ δικαίου ρυθμιστικῶν τῶν μεταξὺ τῶν ἀτόμων σχέσεων — διότι κανόνες ἀστικοῦ δικαίου ὑφίστανται παρ' ἡμῖν οἱ πολιτικοὶ νόμοι τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ἡ ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου — ἀλλ' ἡ ἀντικατάστασις αὐτῶν δι' ἀσφαλῶν καὶ σαφῶν κανόνων δικαίου, καὶ δὴ ἐνιαίων δι' ὁλόκληρον τὴν Χώραν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑφίσταντο τέσσαρες διάφοροι πηγαὶ ἀστικοῦ δικαίου, ἤτοι αἱ βυζαντιναὶ διατάξεις καὶ αἱ διατάξεις τοῦ Ἰονίου, Κρητικοῦ καὶ Σαμιακοῦ Κώδικος κλπ.

18 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐλήφθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τ.Τ.Τ. μέτρα διευκολυντικὰ διὰ τοὺς μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τηλεφωνικῶς συνεννοουμένους.

—Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἡ καλλιέργεια τῆς σόγιας καὶ ἐν Ἑλλάδι.

19 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας, ἱδρύονται Ταμεῖα ἀνεγέρσεως διδακτηρίων εἰς Ἔδεσσαν, Καρδίτσαν, Ὀρεστιάδα, Ἀλεξανδρούπολιν καὶ Διδυμότειχον.

— Ἐπελύθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Ἀγορανομίας διάφορα ἐκκρεμῆ ζητήματα τῶν κτηνοτρόφων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Θεσσαλίας.

20 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἀπεφασίσθη ἡ κατασκευὴ διαφόρων μικρῶν παραγωγικῶν ἔργων παραλλήλως πρὸς τὰ ἐκτελούμενα μεγάλα παραγωγικά.

—Ὑπεγράφη νέα συλλογικὴ σύμβασις μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν καπνεμπόρων καὶ καπνεργατῶν, δι' ἧς ἐξασφαλίζεται νέα βελτίωσις τῶν βιωτικῶν συνθηκῶν τῶν ἐργαζομένων εἰς τὸ ἐπάγγελμα.

21 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Κατηρτίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Ἀγορανομίας πολυμελὴς ἐπιτροπὴ ἐξ ὅλων τῶν εἰδικῶν καὶ ἁρμοδίων παραγόντων διὰ τὴν συστηματικὴν παρακολούθησιν τοῦ ζητήματος τῶν τιμῶν τοῦ ἄρτου.

27 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐγένετο ἡ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου τῶν μονίμων ἐγκαταστάσεων τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης.

29 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν τὸ μέτρον τῆς περισυλλογῆς καὶ συγκεντρώσεως τῶν παντὸς εἴδους ἀπορριμμάτων ἀχρήστου χάρτου διὰ τὴν προμήθειαν τῆς ξυλόπαστας, ἀπαραιτήτου ὕλης διὰ τὴν ἐγχωρίαν χαρτοπαραγωγὴν καὶ ἡ ὁποία εἰσήγετο ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

30 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐλήφθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀποφάσεις διὰ τὴν μεθοδικὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ μας στόλου μὲ τὴν παροχὴν διαφόρων διευκολύνσεων πρὸς τοὺς ἐφοπλιστάς. Ἐπίσης ἐνεκρίθη Νόμος, δι' οὗ θεσπίζονται κυρώσεις κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν, οἱ ὁποῖοι, χωρὶς δεδικαιολογημένην αἰτίαν, διατηροῦν τὰ πλοῖά των ὑπὸ ξένην σημαίαν.

31 ΜΑΡΤΙΟΥ.—Ἐδημοσιεύθη ὁ νέος Ὑγειονομικὸς Κανονισμὸς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, συνταχθεὶς συμφώνως πρὸς τὴν τροποποιηθεῖσαν Διεθνῆ ὑγειονομικὴν σύμβασιν τῶν Παρισίων.

—Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας ἡ λῆψις μέτρων διὰ τὴν καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀγροτῶν μετὰ τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1940

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Διὰ τοῦ καταρτισθέντος νέου Προϋπολογισμοῦ, προβλέπονται δαπάναι 4.200.000.000 δραχμῶν διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἄμυναν, οὕτως ὥστε τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν

νῶν, τῶν διατεθεισῶν συνολικῶς ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου 1936, θὰ ὑπερβῇ τὰ 15.000.000.000 δραχμῶν.

— Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι, παρ' ὅλας τὰς δαπάνας, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ Κυβέρνησις διὰ τὰς πολεμικὰς παρασκευὰς καὶ τὰς ἄλλας ἀνάγκας τῆς Χώρας, ἀπεφασίσθη ἡ διάθεσις ἑνὸς ἀκόμη δισεκατομμυρίου δραχμῶν διὰ τὴν κλιμακωτὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς προσφυγικῆς ἀποκαταστάσεως, χωρὶς νὰ ὑπολογισθοῦν αἱ κατασκευασθεῖσαι ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου 1936 10.000 νέαι προσφυγικαὶ κατοικίαι.

2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Δι' αὐτοπροσώπου μεταβάσεώς του εἰς Καλάμας, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας ἀγγέλλει ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Γενικοῦ Νοσοκομείου 120 κλινῶν εἰς τὴν Μεσσηνιακὴν Πρωτεύουσαν, δαπανηθησομένου ποσοῦ 17.000.000 δραχ. Ἐπίσης ἡ ἵδρυσις Πολυϊατρείου καὶ κτιρίου Ἐθνικοῦ ὀρφανοτροφείου, ἡ ἐπέκτασις τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν Λόγκας, ἡ ἵδρυσις Κέντρου Ὑγείας, ἡ ἐνίσχυσις τοῦ διὰ τοῦ κληροδοτήματος Ἀλεξοπούλου ἀνεγερθησομένου ἐν Κυπαρισσίᾳ Νοσοκομείου. Πολυϊατρείου διὰ 2.000.000 δρχ. καὶ τοῦ κληροδοτήματος Τερτίπη εἰς Φιλιατρὰ Κέντρου Ὑγείας διὰ 400.000 δραχ. Ὡσαύτως ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Νοσοκομείου—Σανατορίου εἰς ἀπόστασιν 4 χιλιομέτρων ἀπὸ τῶν Καλαμῶν, Λέσχης Ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ, Ἐπιθεωρήσεως Ἑλονοσίας Πελοποννήσου, ἡ συνέχισις τῶν ἀντιπλημμυρικῶν ἀποξηραντικῶν καὶ ἀρδευτικῶν ἔργων Παμίσου καὶ Μεσσήνης, διὰ τῆς διαθέσεως πιστώσεως 76.000.000. κλπ.

— Ἐγένετο ἡ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ Καλαμῶν.

3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ἐξεδόθη ἡ γνωμοδότησις τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου διὰ τὸν τρόπον αὐξήσεως τοῦ κτηνοτροφικοῦ πλούτου τῆς Χώρας.

4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Χάρις εἰς τὰ νέα οἰκονομικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ταμείου Ὑδραυλικῶν Ἔργων Μακεδονίας καὶ τὰ νέα μηχανήματα, δι' ὧν τοῦτο ἐφωδιάσθη, ἐπεταχύνθη τὸ ἔργον τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ἀποκαλυφθεισῶν ἐν Μακεδονίᾳ γαιῶν.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Κέντρου συγκεντρώσεως τοῦ ὑπὸ τῶν οἰνοπαραγωγῶν πρώτης κατηγορίας παραγομένου στεμφυλοπνεύματος εἰς Κόρινθον, Αἴ-

γιον, Πάτρας, Λεχαινά, Ἀμαλιάδα, Πύργον, Νεμέαν, Τρίπολιν, Καλάμας, Θήβας, Λεβάδειαν, Χαλάνδρι, Κορωπί, Μαρκόπουλον, Ὠρωπόν, Ἐλευσίνα, Χαλκίδα, Κύμην, Ζάκυνθον, Ἀργοστόλιον, Χανιὰ καὶ Ἡράκλειον.

6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ἤρξατο λειτουργοῦν νέον Τριατατικὸν Πρακτορεῖον εἰς τὴν συνοικίαν Κάτω Πετραλώνων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐκεῖ κατοικούντων.

8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ. Διετέθησαν 50 ἑκατομμύρια δραχμῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ὁδοποιΐας εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας τῆς περιφερείας Διοικήσεως Πρωτευούσης.

— Εἰσήχθησαν 2.000 τόννοι σπόρου ἐκλεκτῆς ποιότητος Ἰρλανδικῆς πατάτας πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς πατατοπαραγωγούς.

9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ. —Ἐν εἰδικῇ συσκέψει εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἐλήφθη σειρὰ ἀποφάσεων διὰ τὴν προώθησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τουρισμοῦ.

10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἡ καθιέρωσις τουριστικῶν εἰσιτηρίων μὲ μεγάλας ἐκπτώσεις διὰ τοὺς ἐκδρομεῖς.

11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας λαμβάνονται νέα μέτρα διὰ τὴν καλλιτέραν ἐξαγωγὴν νωπῶν ὀπωρῶν.

—Ἐξεδόθησαν λεπτομερεῖς ὁδηγίαι διὰ τὴν οἰκιακὴν αὐτοπροστασίαν κατὰ τοῦ κινδύνου τῶν ἐμπρηστικῶν βομβῶν.

12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.— Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι κατηρτίσθη πλήρως τὸ πρόγραμμα τοῦ γενικοῦ ἀνθελονοσιακοῦ ἀγῶνος, βάσει τοῦ ὁποίου ἱδρύονται ὀκτὼ ἐπιθεωρήσεις ἑλονοσίας καὶ νέοι ἀνθελονοσιακοὶ σταθμοί, προβλέπεται δὲ ἡ συστηματικὴ ἐκτέλεσις μικρῶν ἐξυγιαντικῶν ἔργων εἰς διαφόρους περιοχάς, ἡ συγκρότησις συνεργείων ἀντιπρονυμφικῆς ἀγωγῆς, ἡ εὐρεῖα χρησιμοποίησις βιολογικῶν ἀντιπρονυμφικῶν μέσων καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς μηχανικῆς προφυλάξεως εἰς ἑλονοσοπλήκτους ἀγροτικὰς περιφερείας. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι [illegible] τὰ ἀμέσως προηγούμενα τοῦ 1936 ἔτη, [illegible] εἰδικὴ διὰ τὸν ἀνθελονοσιακὸν ἀγῶνα πίστωσις [illegible] γράφετο εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους, ὁπότε τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως διετέθησαν τὰ [illegible] διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἑλονοσίας [illegible] 1937 [illegible]

6.090.000 δρχ., τὸ 1938—39 10.000.000 δρχ., τὸ 1939—40 14.500.000 δρχ. καὶ τὸ 1940—41 ἀνεγράφη πίστωσις δρ. 18.090.000. Εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα δὲν περιλαμβάνεται ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς διὰ τοὺς ἀπόρους διατιθεμένης δωρεὰν κινίνης, ἥτις κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν ἀνῆλθεν εἰς 31.583.200 δρχ., οὔτε αἱ εἰσφοραὶ καὶ ἄλλαι ἐνισχύσεις τῶν ὠφελουμένων ἐκ τοῦ ἀνθελονοσιακοῦ ἀγῶνος Δήμων καὶ Κοινοτήτων καὶ ἡ δαπάνη καταπολεμήσεως τῶν κωνωποειδῶν τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης, ἡ ὁποία ὑπερβαίνει ἐτησίως τὸ ποσὸν τῶν 4.500.000 δραχμῶν.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς λειτουργίας τῆς νεοϊδρυθείσης Σχολῆς Ἀρχιφυλάκων τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, ἀποσκοπούσης εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ὅλου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τῶν στελεχῶν τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος.

—Ἐν εἰδικῇ συσκέψει τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Προνοίας, ἀπεφασίσθη: α) διὰ τὰ ἱδρύματα τῶν Καλαμῶν: ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἀσύλου φυματιώντων «Ὁ Προφήτης Ἠλίας» καὶ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Ἀπόρων Μαθητριῶν, ἡ συμπλήρωσις τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἀρρένων δι' Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς, ἡ ἐνίσχυσις τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς θηλέων καὶ τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρίας. β) Διὰ τὰ ἱδρύματα Τριπόλεως: ἡ ἐνίσχυσις τοῦ νοσοκομείου «Εὐαγγελίστρια» καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἐν αὐτῷ συμπληρώσεών τινων, ἐκλεγέντος καὶ καταλλήλου γηπέδου διὰ τὴν ἀνέγερσιν Ὑγειονομικοῦ Κέντρου—Πολυϊατρείου. γ) Διὰ τὰ ἱδρύματα Σπάρτης: ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Πατριωτικοῦ Ἱδρύματος καὶ τοῦ νοσοκομείου «Οἱ Ἅγιοι Ἀνάργυροι». δ) Διὰ τὰ ἱδρύματα Γυθείου: ἡ ἐνίσχυσις τῆς Ἐπαγγελματικῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς, τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ τοῦ Συσσιτίου Παιδιῶν, ἐκλεγέντος καὶ καταλλήλου γηπέδου διὰ τὴν ἀνέγερσιν παιδικῶν σταθμῶν καὶ μονίμου πολυϊατρείου.

16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ἐνεκρίθησαν αἱ ὁριστικαὶ μελέται τῶν μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Ἀσκληπιείου Παίδων τῆς Πεντέλης, προϋπολογισθείσης δαπάνης 7.000.000 περίπου δραχμῶν, τῶν νέων μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ νοσοκομείου Ἐρυθροῦ Σταυροῦ μὲ προϋπολογισμὸν δαπάνης 12.600.000 δρχ., τῶν διαφόρων ἐγκαταστάσεων τοῦ Δημοσίου Ψυχιατρείου Θεσσαλονίκης, τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν Πεντέλης καὶ τοῦ Δημοσίου Ἀπολυμαντηρίου Πειραιῶς.

—Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν παροχὴν οἰκονομικῶν διευκολύνσεων εἰς τὰς διαφόρους κατηγορίας συνταξιούχων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν των κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα.

17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως ἀπεφασίσθη ἡ αὔξησις τῆς παρεχομένης εἰς τὰ Ὀρφανοτροφεῖα τροφοδοσίας καὶ ἡ βελτίωσις γενικῶς τοῦ συσσιτίου των.

—Διὰ δημοσιευθέντος Νόμου παρετάθη ἐπὶ διετίαν ἡ ἰσχὺς τοῦ Νόμου περὶ ἐνοικιοστασίου βοσκῶν διὰ τὴν προσωρινὴν ἐξοικονόμησιν τῶν νομάδων κτηνοτρόφων εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν μεμισθωμένα λιβάδια μέχρι τῆς ὁριστικῆς ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος τῆς ἀποκαταστάσεώς των εἰς ἴδια λιβάδια.

18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Διοικήσεως Πρωτευούσης ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις εἰδικῶν βιβλιοθηκῶν μορφώσεως καὶ ψυχαγωγίας τῶν ἀσθενῶν τοῦ Ἀσκληπιείου Βούλας, ὡς καὶ ἰατρικῆς βιβλιοθήκης πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἰατρῶν.

19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Συνήφθη καὶ ἐκυρώθη μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης σύμβασις διὰ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ ἀραβοσίτου εἰς ὡρισμένας καθοριζομένας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τιμάς, ἐφαρμοζομένην μετὰ τὴν μεγάλην ἐπιτυχίαν τοῦ συστήματος συγκεντρώσεως τοῦ σίτου.

—Χάρις εἰς τὰ ληφθέντα ἀπὸ καιροῦ Κυβερνητικὰ μέτρα, ἐξησφαλίσθη πλήρης ἐπάρκεια τῆς Χώρας εἰς γεώμηλα.

—Ἐνεκρίθη Νόμος περὶ συστάσεως Ταμείου Βοιωτικοῦ Κηφισοῦ.

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προτύπων δημοτικῶν σχολείων.

23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Ἀγορανομίας ἡ ἵδρυσις νέων λαϊκῶν ἀγορῶν εἰς τὰς Ἐπαρχίας.

—Ἐλήφθησαν μέτρα διὰ τὴν ἐξάσκησιν αὐστηροῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν διαφόρων ἰδιοσκευασμάτων, ἐγχωρίου παραγωγῆς, ὡς καὶ τῶν λεγομένων [illegible] θεραπευτικῶν προϊόντων, καθὼς καὶ τῶν [illegible] διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἡ ἐγγύησις περὶ τῆς γνησιότητος καὶ τῶν θεραπευτικῶν ἰδιοτήτων των.

—Ἐν συνεχείᾳ τῶν μέτρων διὰ τὴν προστασίαν τῆς κτηνοτροφίας, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπ[illegible]γείου Γεωργίας ἡ κατασκευὴ 50 δεξαμενῶν εἰς τὰ [illegible]

κτηνοτροφικὰς Κοινότητας, διὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν μικρῶν ζῴων, τὰ ὁποῖα προσβάλλονται συνήθως ἐκ τῶν λεγομένων ἐξωπαρασιτικῶν νοσημάτων.

26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἀπεφασίσθη ὅπως εἰς τὸ Ἀναμορφωτικὸν Σχολεῖον Ἀθηνῶν λειτουργήσῃ καὶ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ πρὸς ἐκμάθησιν καὶ ἑνὸς πρακτικοῦ ἐπαγγέλματος, ἵνα οἱ τρόφιμοι κατορθώσουν ν' ἀντιμετωπίσουν ἐπωφελῶς τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς.

ΜΑΪΟΣ 1940

1 ΜΑΪΟΥ.—Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἰς ἕνα μεγαλειώδη συναγερμὸν ἐκδηλοῖ τὰ αὐθόρμητα αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης του πρὸς τὸν Ἐθνικὸν Κυβερνήτην, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐχάρισε τὴν χαρὰν τῆς ἐργασίας, τῆς τάξεως, τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς ἀσφαλείας καὶ χάρις εἰς τὰς διαρκεῖς φροντίδας τοῦ ὁποίου ἐπετεύχθησαν αἱ μεγάλαι καὶ ἀπραγματοποίητοι μέχρι τῆς 4ης Αὐγούστου 1936 ἐργατικαὶ κατακτήσεις.

— Διετέθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας πίστωσις 5.0.0.000 δρχ. διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς δασικῆς ὁδοῦ Γρεβενῶν — Περιβολίων — Ἰωαννίνων καὶ τὴν ἐγκατάστασιν μηχανημάτων πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς περιοχῆς.

— Διὰ Νόμου ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Πρακτικῆς Κηπουρικῆς Σχολῆς διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν κηπευτικῶν καλλιεργειῶν καὶ τὴν ἐξειδίκευσιν κηπουρῶν.

2 ΜΑΪΟΥ.— Κατηρτίσθησαν 4 μεταβατικὰ σχολεῖα ἐξ εἰδικῶν δενδροκόμων καὶ ἀπεστάλησαν εἰς τὴν περιφέρειαν Χαλκιδικῆς διὰ τὸν ἐμβολιασμὸν ἀγρίων δένδρων.

3 ΜΑΪΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ἐγένετο ἡ θεμελίωσις τοῦ νέου νοσοκομείου Κορυδαλλοῦ.

—Ἐνεκρίθη ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ Νόμος περὶ ἐγκρίσεως δαπάνης πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς κατασκευῆς τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Ρεθύμνης — Ἀσωμάτων — Νεὺς Ἀμάρι. Ὡσαύτως Νόμος περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως οἰκοπέδων πρὸς ἀνέγερσιν οἰκημάτων διὰ τοὺς πολεμοπαθεῖς Μαρωνείας.

4 ΜΑΪΟΥ.— Καὶ ἀὸθεῖσαν ἐπίσημον στατιστικήν, τὸν Αὔγουστον τοῦ 1936 ἦσαν ἠσφαλισμένα εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀσφαλιστικοὺς ὀργανισμοὺς τῆς Χώρας,

συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Μετοχικῶν Ταμείων Στρατοῦ, Πολιτικῶν, δημοσίων ὑπαλλήλων κ.λ.π., 685.000 πρόσωπα. Τὸν Αὔγουστον τοῦ 1938, τὰ πρόσωπα, τὰ ἠσφαλισμένα μόνον εἰς τοὺς ἀσφαλιστικοὺς ὀργανισμούς, τοὺς ἐξαρτωμένους ἐκ τοῦ Ὑφυπουργείου Ἐργασίας, ἀνῆλθον εἰς 1.500.000 μὲ ἀποθεματικὰ κεφάλαια 2.400.000.000 δραχμῶν. Τὸν Μάϊον τοῦ 1939, τὰ ἀποθεματικὰ κεφάλαια τῶν ἀσφαλιστικῶν Ταμείων ἀνῆλθον εἰς 3.060.000 000 δραχμῶν. Καὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1940, ἀνῆλθον εἰς 3.825.000.000 δραχμῶν μὲ σύνολον ἠσφαλισμένων προσώπων 1.700.000.

—Ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ ἀπεφασίσθη ἡ σύστασις Ἀνωτάτου Τεχνικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, πρὸς μελέτην καὶ γνωμοδότησιν ἐπὶ ζητημάτων τεχνικῶν ἐνδιαφερόντων τὴν Κυβέρνησιν.

5 ΜΑΪΟΥ.—Ἐγένοντο ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, παρουσίᾳ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου, τῶν Ὑπουργῶν Σιδηροδρόμων καὶ Συγκοινωνίας καὶ τῶν Ὑφυπουργῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν, τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Μυρρίνης—Ἀμφιπόλεως—Τσάγεζι, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ δεκαετοῦς κυβερνητικοῦ προγράμματος τῆς ἐκτελέσεως μεγάλων παραγωγικῶν καὶ συγκοινωνιακῶν ἔργων πρὸς νέαν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν τῆς Χώρας καὶ βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ Κράτους.

6 ΜΑΪΟΥ.—Ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς κατασκευασθείσης νέας Ἐθνικῆς γεφύρας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Νέστου.

7 ΜΑΪΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ἐν εἰδικῇ συσκέψει ἡ ἵδρυσις Ναυτικοῦ Μουσείου εἰς τὸν Πειραιᾶ.

—Ἐνεκρίθη ἡ ἀγορὰ ἑνὸς αὐτοκινήτου ἠχητικοῦ κινηματογράφου πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν λαϊκῶν τάξεων τοῦ Πειραιῶς.

—Κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις νέων Κέντρων παιδικῆς χαρᾶς εἰς Πειραιᾶ καὶ εἰς τοὺς κάτω κήπους τῆς [illegible]

—Ἐνεκρίθη ἡ χορήγησις 10.000.000 δρχ. [illegible] τὸ νοσοκομεῖον—σανατόριον «ἡ Σωτηρία», διὰ τ[illegible] συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν τῶν 4 νέων κτιρίων τοῦ [illegible] 3.000.000 διὰ τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν [illegible] κτιρίου τοῦ θεραπευτηρίου «Εὐαγγελισμός» [illegible] δραχμῶν εἰς ἐπαύξησιν τῆς παρεχομένης [illegible]

πρὸς τὸ Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτοῦτον Κρατικῆς ἐπιχορηγήσεως δι' ἔξοδα λειτουργίας καὶ συντηρήσεώς του, 35.000 δρχ. ἐν συνεχείᾳ τῶν προγενεστέρως διατεθεισῶν 280.000 δρχ. διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου Ξάνθης, 150.000 δρχ. πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν πόρων τοῦ Ταμείου Αἱμοδοσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, 4.000.000 διὰ τὴν νοσηλείαν ἀπόρων ἀσθενῶν, ὡς καὶ ἀναπήρων πολέμου ἀσθενῶν καὶ φυματικῶν εἰς μὴ κρατικὰ καὶ ἰδιωτικὰ νοσοκομεῖα καὶ σανατόρια, 30.000 δρχ. διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λαϊκοῦ ἰατρείου καὶ φαρμακείου Καλλιθέας καὶ 63.000 δρχ. διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς συφιλίδος εἰς τὰς Κοινότητας Ἁγίας Βλαχέρνης καὶ Στ. φανίου Εὐρυτανίας.

8 ΜΑΪΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ σύναψις δανείου διὰ τὴν ριζικὴν ἐπισκευὴν τῶν δικαστικῶν καταστημάτων Κομοτινῆς, Καβάλλας, Ξάνθης, Πολυγύρου καὶ Ναυπλίου καὶ τῆς ἀγροτικῆς φυλακῆς Τίρυνθος.

— Ἀνεγράφησαν πιστώσεις 10.000.000 δρχ., διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν τραχωμάτων.

— Ἐγένετο ἡ θεμελίωσις τοῦ παρὰ τὴν θέσιν Μελίσσια ἀνεγειρομένου Ἀντιτραχωματικοῦ Ὀρφανοτροφείου, τοῦ ὁποίου τὴν συντήρησιν ἀνέλαβεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ Κράτος.

9 ΜΑΪΟΥ.—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς κατασκευῆς τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Χίου—Μεστῶν—Πασαλιμανιοῦ.

11 ΜΑΪΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ σχέδιον νόμου, δι' οὗ καθιεροῦται ἡ ἐκ τοῦ ἀκτοπλοϊκοῦ ἐπαγγέλματος ἔξοδος τῶν ὑπερηλίκων καὶ τῶν ἀσθενῶν, ὡς καὶ ἡ ἐθελουσία ἔξοδος τῶν τυχὸν ἐπιθυμούντων νὰ ἐξέλθουν τοῦ ἐπαγγέλματος διὰ τῆς χορηγήσεως σημαντικωτάτων ἀποζημιώσεων καὶ τῆς θεσπίσεως εὐεργετικῶν διατάξεων πρὸς παροχὴν συντάξεων.

— Ἐνεκρίθη ὡσαύτως ἡ ἐφαρμογὴ εὐεργετικῶν διατάξεων ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐργατῶν θαλάσσης θυμάτων ἐκ τορπιλλισμοῦ πλοίων.

13 ΜΑΪΟΥ.—Ἐν συνεχείᾳ τῶν μέτρων διὰ τὴν προστασίαν τῶν δασῶν, ἐδημοσιεύθησαν αὐστηροὶ νόμοι διώκοντες τὴν λαθραίαν ὑλοτομίαν καὶ ὠργανώθη εἰδικὸν σῶμα δασοφυλάκων καὶ δασοκόμων.

14 ΜΑΪΟΥ.—Παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, ἐγένετο ἡ θεμελίωσις τοῦ ἀποχετευτικοῦ ἀγωγοῦ τοῦ Πασαλιμανιοῦ καὶ τῆς περιφερειακῆς λεωφόρου τῆς Πειραϊκῆς χερσονήσου.

15 ΜΑΪΟΥ.— Ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι τοῦ κατασκευασθέντος δαπάναις τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, νέου παραλιακοῦ πάρκου εἰς τὴν λουτρόπολιν Λουτρακίου.

16 ΜΑΪΟΥ.—Ἤρξατο ἡ κατασκευὴ νέων ἔργων ὁδοποιΐας εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὡς καὶ ἡ διαμόρφωσις τῶν ἀπὸ τῆς πλατείας Ἀλεξάνδρας μέχρι τοῦ ρωμαντικοῦ περιπάτου ἐλευθέρων τμημάτων τῆς Ἀκτῆς Ναυάρχου Κουντουριώτου, δι' ἧς παρέχεται ἐλευθέρα πρὸς τὴν θάλασσαν θέα.

— Κατηρτίσθη τὸ σχέδιον ἠλεκτροφωτισμοῦ τῆς διαμορφουμένης ἐν Πειραιεῖ πλατείας Δεληγιάννη.

17 ΜΑΪΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἱδρύθησαν τέσσαρα νέα εἰδικὰ Ταμεῖα διὰ τὴν ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων εἰς Βαθὺ Σάμου, Σπάτα, Μεσσήνην καὶ Καρπενῆσι.

— Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς νεοϊδρυθείσης λαϊκῆς ἀγορᾶς τοῦ συνοικισμοῦ Νέας Ἑλβετίας.

19 ΜΑΪΟΥ.—Ἐνεκρίθησαν διάφοροι πιστώσεις διὰ τὴν κατασκευήν, ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν Ἐθνικῶν ὁδῶν τῆς Θεσσαλίας.

— Ἀπεφασίσθη ἡ διάθεσις ἐκ μέρους τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης 2.000 κυψελῶν νεωτάτου τύπου εἰς τοὺς μελισσοκόμους, διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ἐπιχειρήσεώς των.

20 ΜΑΪΟΥ.—Δι' αὐτοπροσώπου μεταβάσεώς του εἰς τοὺς Νομοὺς Φλωρίνης, Καστορίας καὶ Ἐδέσσης, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως ἀνακοινοῖ τὸ καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρόγραμμα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑγειονομικῶν ἔργων εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιφερείας.

— Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς νεοϊδρυθείσης λαϊκῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν συνοικισμὸν Νέας Ἀμφιάλης Πειραιῶς.

22 ΜΑΪΟΥ.— Εἰς περιοδείαν του ἀνὰ τὰς πόλεις τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας ἐπέλυσε διάφορα ἐκκρεμῆ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα.

24 ΜΑΪΟΥ.—Διὰ Νόμου συνιστᾶται εἰδικὴ ὑπηρεσία [illegible] τεχνικῶν ἔργων ἀρμοδιότητος Ὑπουργείου Παιδείας.

— Δημοσιεύεται Νόμος ρυθμίζων τὰ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τῶν σχολείων δι' ἐποπτικῶν ὀργάνων καὶ μαθητικοῦ κινηματογράφου.

—Διὰ τοῦ ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Νόμου περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ ἀπονομῆς πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν συντάξεων διατάξεων, πραγματοποιεῖται καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς τῶν Κοινοτικῶν Σχολείων Αἰγύπτου καὶ Σουδὰν δοθεῖσα ὑπόσχεσις περὶ συνταξιοδοτήσεώς των ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

25 ΜΑΪΟΥ.—Ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, παρισταμένου καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, ἐγένετο ἡ θεμελίωσις τοῦ νέου Γενικοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου ἐπὶ τῆς λεωφόρου Κηφισιᾶς, δυναμικότητος 1050 κλινῶν.

26 ΜΑΪΟΥ.—Ἤνοιξεν ἡ Α΄ Πανελλήνιος Ἔκθεσις τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας εἰς τὸ Ζάππειον, ὅπου ἐμφανίζεται μία γενικὴ εἰκὼν τῆς δημιουργίας, τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς δράσεως τῆς ὀργανώσεως.

30 ΜΑΪΟΥ.—Ἀποπερατοῦται ὁ τουριστικὸς ξενών, ὅστις ἀνεγείρεται εἰς τὸ Μέτσοβον τῆς Ἠπείρου, δαπάναις τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ.

ΙΟΥΝΙΟΣ 1940

1 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ παροχὴ ἐπιχορηγήσεων 2.000.000 δρχ. εἰς τὴν Λέσχην Ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ καὶ 684.000 δρχ. εἰς τὸ Ἰωσηφόγλειον Ὀρφανοτροφεῖον Νέας Σμύρνης. Ἐπίσης ἐνεκρίθη ἡ παροχὴ ἐπιχορηγήσεων εἰς διάφορα ἄλλα εὐαγῆ καὶ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα τῶν Ἐπαρχιῶν.

—Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει τὴν χορήγησιν, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ἐπιδομάτων ἀεροθεραπείας εἰς τοὺς ἠσφαλισμένους τῶν διαφόρων Ταμείων, ἐν συνεχείᾳ τῶν κυβερνητικῶν μέτρων περαιτέρω προστασίας καὶ οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν φυματικῶν συνταξιούχων ἐργατῶν, ἐργατριῶν καὶ ὑπαλλήλων.

2 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διετέθησαν, ἐκ τοῦ παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος εἰδικοῦ λογαριασμοῦ, διάφορα χρεωστικὰ ποσὰ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς λειτουργίας τῶν ἐν τῷ Κράτει Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν.

—Ὑπὸ τῆς «Ἐργατικῆς Ἑστίας» ἐγένετο ἡ ἐγκαινίασις εἰς τὸ Στάδιον τῆς Ἐργατικῆς Ἀθλητικῆς

Ἑβδομάδος πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος τῶν ἐργαζομένων.

5 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Διὰ νεωτέρου Νόμου συμπληροῦνται τὰ ἤδη ληφθέντα μέτρα προστασίας τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν ἔναντι τῶν πολεμικῶν κινδύνων, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μέχρι τοῦδε κτηθείσης πείρας καὶ ὁλοκληροῦται τὸ σύστημα ἀσφαλίσεως τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν πληρωμάτων.

8 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας συνιστῶνται πειραματικοὶ ἀγροὶ ζαχαροτεύτλων εἰς τὰς περιφερείας Σερρῶν, Τρικκάλων, Θεσσαλονίκης, τὴν Ἀβερώφειον Γεωργικὴν Σχολὴν Λαρίσης καὶ τὸν Σταθμὸν καλλιτερεύσεως φυτῶν Λαρίσης καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ζαχαροκαλάμου πρὸς παραγωγὴν ζαχάρεως.

9 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ἡ Κυβέρνησις ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀγορὰν μεγάλων ποσοτήτων κουκουλίων μετάξης ἵνα ἐνισχύσῃ τὴν παραγωγὴν καὶ συγκρατήσῃ τὰς τιμάς.

12 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ἤρχισεν ἡ τοποθέτησις μεγάλων δημοτικῶν ὡρολογίων εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ Πειραιῶς.

—Ἤρξατο ἡ ἐκτέλεσις νέων ὁδικῶν ἔργων εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πειραιῶς.

13 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ χορήγησις νέων πιστώσεων ὑπὲρ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας εἰς διάφορα νοσηλευτικὰ ἱδρύματα τοῦ Κράτους.

14 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐπαρκείας τοῦ σίτου ἀπηγορεύθη δι' ἀγορανομικῆς διατάξεως πᾶσα ἀγοραπωλησία καὶ μεταφορὰ ἐγχωρίου σίτου παρ' οἱουδήποτε, πλὴν τῆς Κ.Ε.Π.Ε.Σ. ἢ τῶν ἐντολοδόχων της.

— Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ἀγγέλλει ὅτι, διὰ λόγους προνοίας, κατόπιν τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ πολέμου ἐν τῇ Μεσογείῳ, ἀπεφασίσθη ἡ λῆψις μέτρων ἀποβλεπόντων, ὄχι μόνον εἰς τὸ νὰ ἐξοικονομηθοῦν, δι' ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον διάστημα, τὰ ἐν τῇ Χώρᾳ ἀποθέματα [illegible] εἰδῶν, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὴν πρόνοιαν νὰ σχηματίσῃ εἰς ἱκανοποιητικὰς ποσότητας ὡς καὶ ἐκεῖνα ποὺ θὰ δημιουργηθοῦν μελλοντικῶς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἰσότης καὶ ἡ δικαιοσύνη εἰς τὴν κατανομὴν τῶν ἀναγκαίων ἐφοδίων διὰ τὴν ζωὴν ὅλων τῶν πολιτῶν, χωρὶς καμμίαν [illegible]

μεταξὺ πλουσίων καὶ πτωχῶν, πατασσομένης ταὐτοχρόνως ἀμειλίκτως πάσης προσπαθείας ἀποθηκεύσεως ἢ ἀποκρύψεως τροφίμων ἢ πάσης τάσεως πρὸς αἰσχροκέρδειαν εἰς βάρος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.
— Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διέθεσε σημαντικὸν χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ του πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ πλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων μὲ νομικὰ βιβλία ἀπαραίτητα πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου των.

15 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ἐγένοντο ἐν Πειραιεῖ, παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Διοικητοῦ Πρωτευούσης, τὰ ἐγκαίνια τοῦ δημοτικοῦ γυμναστηρίου «Θεμιστόκλειον», εἰς τὴν συνοικίαν Ὑπαπαντῆς τῶν Ταμπουρίων, νέου Κέντρου Παιδικῆς Χαρᾶς εἰς τὴν συνοικίαν Ἁγίας Σοφίας καὶ Παιδικοῦ γυμναστηρίου παρὰ τὸν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος.
—Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ἡ συγκρότησις εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν λεπτομερειῶν συλλογῆς βιβλίων διὰ τὰς βιβλιοθήκας τῆς Νεολαίας, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀπόρων μαθητῶν φαλαγγιτῶν καὶ τῶν μαθητῶν τῶν νυκτερινῶν σχολῶν τῆς Ὀργανώσεως.

16 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Παιδείας παρέχονται ἐπιχορηγήσεις εἰς τὰ σχολικὰ καὶ κοινοτικὰ γυμναστήρια Φλωρίνης, Τσοτυλίου, Σιατίστης, Πτολεμαΐδος, Ἐδέσσης, Νάουσης καὶ Βερροίας.
—Ἐνεκρίθη ἡ ὁριστικὴ μελέτη τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης. Ὁμοίως ἡ τεχνικὴ μελέτη τοῦ περιπτέρου τοῦ Ἀμαλιείου Ὀρφανοτροφείου εἰς Γλυφάδαν, τῶν νέων παιδικῶν σταθμῶν εἰς Κέρκυραν καὶ ἀναρρωτηρίου εἰς τὴν μονὴν Λογγοβάρδης τῆς Πάρου, πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀσθενῶν τῆς περιοχῆς.
—Κατηρτίσθη Νόμος, δι' οὗ ἱδρύεται ἐν Λιμένι Βαθέος Σάμου ἵδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σιάδιον Ἰωάννης Μεταξᾶς» πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐκεῖ ἑδρεύοντος τμήματος Στρατοῦ, τῆς Ε. Ο. Ν., τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων, τῶν φιλάθλων Σωματείων κ.λ.π.
—Διὰ Νόμου προβλέπεται ἡ σύστασις κοινοπραξιῶν τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, ὥστε νὰ διευκολυνθῇ ἡ ἀπὸ κοινοῦ διεξαγωγὴ ὑπ' αὐτῶν διαφόρων ἐργασιῶν καὶ ἰδίως τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σίτου.

17 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ἐδημοσιεύθη Νόμος, δι' οὗ συνιστᾶται ὀργάνωσις ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὀργανισμὸς Ἀλληλοβοηθείας Κα-

πνεργατῶν καὶ Καπνεργατριῶν» διὰ τὴν παροχὴν ἐφ' ἅπαξ χρηματικῶν βοηθημάτων εἰς τοὺς ἐξερχομένους καπνεργάτας καὶ καπνεργατρίας, τὴν χορήγησιν ἐφ' ἅπαξ χρηματικοῦ ποσοῦ εἰς ἀγροτικῶς ἀποκατεστημένους καπνεργάτας καὶ τὴν χορήγησιν ἐφ' ἅπαξ χρηματικοῦ ποσοῦ εἰς τὰς καπνεργατρίας, τὰς ἀποχωρούσας λόγῳ γάμου ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των.
— Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις ἐργοστασίων κατεργασίας ξυλείας εἰς Βυτίναν, Μακρακώμην καὶ Χρυσοβίτσι πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ ἐφαρμοζομένου δασικοῦ προγράμματος.

18 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Ἀπεφασίσθη ἡ διάθεσις διαφόρων γαιῶν τοῦ Δημοσίου καὶ ἡ ἐκχέρσωσις ἄλλων πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ὑπολειπομένων ἀκτημόνων καλλιεργητῶν.

20 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Κατόπιν σχετικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια λίνου μὲ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὰς περιφερείας Φθιωτιδοφωκίδος καὶ Κοζάνης, ἐνεκρίθη δὲ καὶ ἡ εἰσαγωγὴ μηχανημάτων διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν του.

21 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Ἐδημοσιεύθη Νόμος, δι' οὗ παρέχεται χάρις εἰς τοὺς ἐκτίοντας ποινὴν κρατήσεως ἢ φυλακίσεως μέχρις 6 μηνῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀνακλήσεως ἐν ὑποτροπῇ νέου ἀδικήματος, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ χαρμοσύνου γεγονότος τῆς γεννήσεως τοῦ ἐπιδόξου Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου.

22 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ μεγάλου Πτηνοτροφείου τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης.
— Ἀπεφασίσθη ἡ ἀποξήρανσις τῆς λίμνης Ἀμβρακίας διὰ διοχετεύσεως τῶν ὑδάτων της εἰς Ἀμφιλοχίαν μέσῳ ὑπογείου σήραγγος.
— Ἐνεκρίθη πίστωσις 4.000.000 δραχ. πρὸς ἐπισκευὴν τῆς δημοσίας ὁδοῦ Σαμάρι—Κατούνης—Ἀμφιλοχίας, δι' ἧς διεξάγεται ἡ μεταξὺ Ἀγρινίου—Ἄρτης—Ἰωαννίνων συγκοινωνία.

23 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Ἤρχισεν ἡ λειτουργία τῶν παιδικῶν [illegible] Πατριωτικοῦ Ἱδρύματος εἰς διαφόρους [illegible] πόλεις. Ἐπαρχιακαὶ παιδικαὶ ἐξοχαὶ λειτ[illegible] εἰς Θεσσαλονίκην, Πάτρας, Ἡράκλειον, Χ[illegible] Κέρκυραν, Μυτιλήνην, Πορταριάν, Ἀλμυρὸν [illegible] Καρδίτσαν, προστίθενται δὲ ἤδη αἱ νέαι παι[illegible] ἐξοχαὶ Μετσόβου, Χορτιάτης, Δράμας, Νέας [illegible] Θάσου.

— Κατ' ἐπίσημον στατιστικὴν ἀνακοίνωσιν, αἱ πραγματοποιηθεῖσαι κατὰ τὸ 1939 διὰ τῶν Ὑγειονομικῶν Κέντρων καὶ τῶν 6 ὑποκαταστημάτων τοῦ Ἱδρύματος τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἰατρικαὶ ἐπισκέψεις εἰς τοὺς εἰς αὐτὸ ἠσφαλισμένους ἀσθενεῖς, ἀνῆλθον εἰς 1.975.955, ἐξ αὐτῶν δὲ αἱ 150.640 ἐγένοντο κατ' οἶκον.

— Πρὸς τόνωσιν τοῦ αἰσθήματος τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς περισυλλογῆς εἰς τὰς ἐργαζομένας τάξεις, ὥστε διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ πνεύματος τῆς ἀποταμιεύσεως νὰ δύνανται νὰ ἀντεπεξέρχωνται αὗται εἰς τὰς ἀντιξόους περιστάσεις, ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας συμβάσεις μεταξὺ τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου καὶ τῶν Ἑταιριῶν Λιπασμάτων, Ἐριουργίας, Καπνοβιομηχανίας Παπαστράτου καὶ Τηλεφωνικῆς, ὅπως λειτουργῇ παρ' αὐταῖς Ὑπηρεσία Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου (καταθέσεις καὶ ἀποδόσεις), τοῦ μέτρου τούτου δυναμένου νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν καὶ δι' ὅλας τὰς λοιπὰς βιομηχανίας καὶ ἐπιχειρήσεις, τὰς ἀπασχολούσας προσωπικὸν ἄνω τῶν 500 ἐργατοϋπαλλήλων.

24 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Ἀπεφασίσθη ἡ σύστασις Γεωτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, ἀποβλέποντος εἰς εὐρυτάτους σκοποὺς προαγωγῆς τῆς γεωργίας καὶ τοῦ γεωπονικοῦ σώματος, λειτουργοῦντος δὲ κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου.

— Τὸ Ἀνώτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον συνεκέντρωσε τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα διὰ τὴν μελέτην τοῦ ὅλου βιομηχανικοῦ ζητήματος τῆς Ἑλλάδος. Ἐπίσης ἐνεργεῖται ἔρευνα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς στεγάσεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τῶν Ἀθηνῶν καὶ 3-4 ἄλλων μεγάλων πόλεων.

— Κατόπιν εἰδικῆς συσκέψεως ἀπεφασίσθη ἡ συνέχισις ὡρισμένων λιμενικῶν ἔργων. Μεταξὺ αὐτῶν συμπεριλαμβάνεται ἡ κατασκευὴ νέας γεφύρας τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου, δι' ἣν ἐχορηγήθη ἤδη πίστωσις 40 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἐπίσης ἐχορηγήθη πίστωσις 10 ἑκατομμυρίων δραχμῶν διὰ τὰ κρηπιδώματα καὶ τὴν γέφυραν Χαλκίδος καὶ 6 ἑκατομμύρια διὰ τὸν λιμένα Ἀργοστολίου καὶ τὸν κυματοθραύστην Ληξουρίου.

25 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, χάρις εἰς τὰ ἐφαρμοσθέντα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως μέτρα διὰ τὴν αὔξησιν τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς τῆς Χώρας, ἐνῷ κατὰ τὸ 1936 ἡ σιτοπαραγωγὴ ἐκάλυπτε μόνον τὰ 53,7 % τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως, τῷ 1939 ἐκάλυψε τὰ 74,1 % τῶν ἀναγκῶν τούτων, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὸ μεταξὺ καὶ ἡ κατ' ἄτομον κατανάλωσις τοῦ ἄρτου ηὐξήθη. Τῷ 1939, ἐπετεύχθη οἰκονομία συναλλάγματος 990 ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἀπὸ τὴν μείωσιν τῆς εἰσαγωγῆς σιτηρῶν. Ἡ παραγωγὴ τῶν λοιπῶν δημητριακῶν ηὐξήθη κατὰ 20 %, κατὰ τὸ ἴδιον διάστημα, τῶν δὲ ὀσπρίων κατὰ 115 %. Ἐπίσης ἐπετεύχθη ἐπάρκεια γεωμήλων. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἐπέτρεψαν ὅπως περιορισθῇ ἡ εἰσαγωγὴ γεωργικῶν προϊόντων κατὰ τὸ 1939 κατὰ 1.120 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ 1938, ἐνῷ, παρὰ τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως κρέατος καὶ λοιπῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων, ἡ ἐγχώριος κτηνοτροφικὴ παραγωγὴ ἔφθασε νὰ καλύπτῃ τὰ 93,4 % τῶν ἀναγκῶν τῆς καταναλώσεως καὶ τὰ τέως ἐγκαταλελειμμένα δάση ἤρχισαν ν' ἀποδίδουν προσόδους.

26 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Ἀπεφασίσθη ὅπως αἱ ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων διὰ τοὺς σιδηροδρόμους ἐπεκταθοῦν καὶ εἰς τὰ ἀτμόπλοια.

— Τὸ Ὑφυπουργεῖον Ἐργασίας ἀπηύθυνεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς βιομηχάνους καὶ τοὺς πάσης φύσεως ἐργοδότας, δι' ἧς γνωστοποιεῖται ὅτι ἡ μείωσις τῶν ἐργασίμων ὡρῶν ἢ τῶν ἐργασίμων ἡμερῶν ἢ ὁπωσδήποτε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνήθους καταστάσεως ἡμερομισθίων, πραγματοποιουμένων οἰκειοθελῶς παρὰ τῶν ἐργοδοτῶν, ἀποτελεῖ μεταβολὴν τῶν ὅρων ἐργασίας, ἰσοδυναμοῦσαν μὲ ἀπόλυσιν τοῦ μισθωτοῦ καὶ συνεπῶς παρέχει εἰς τὸν μισθωτὸν τὸ δικαίωμα εἰσπράξεως τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου ὁριζομένης ἀποζημιώσεως λόγῳ προϋπηρεσίας.

— Ἐλήφθησαν νέα τουριστικὰ μέτρα εἰς Πάτρας, Σπάρτην, Τρίπολιν, Μύκονον καὶ Μέθανα.

27 ΙΟΥΝΙΟΥ.— Κατόπιν τῶν ληφθέντων κυβερνητικῶν μέτρων πρὸς ἔντασιν τῆς ἐπιστημονικῆς καλλιεργείας τῆς ἀγροτικὰς φυλακάς, ηὐξήθη ἡ παραγωγὴ [illegible] κῶν, ἀνελθοῦσα, τοῦ μὲν σίτου τὰς 500.000 [illegible] βρώμης τὰς 200.000 ὀκάδας, τῆς κριθῆς [illegible] ὀκάδας, τῶν ὀσπρίων τὰς 50.000 ὀκάδας κ[illegible] μόνον ἡ παραγωγὴ σίτου ὑπερέβη τὴν τοῦ [illegible] μένου ἔτους κατὰ 230.000 ὀκάδας περίπου [illegible]

χρόνως ἐλήφθη μέριμνα πρὸς ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας καὶ τοῦ βάμβακος.

—Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς ριζικῶς διαμορφωθείσης Ἰχθυαγορᾶς Πειραιῶς.

—Μετὰ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ, καὶ κατόπιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ θεσμοῦ τῶν Σχολῶν Ἀναλφαβήτων, ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις τοιούτων καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ.

28 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ἐδημοσιεύθη Νόμος, δι' οὗ λαμβάνονται μέτρα ἐξυπηρετικὰ καὶ διασφαλιστικὰ τῶν τηλεφωνικῶν συνδιαλέξεων, προστίθενται δὲ 50 νέαι θέσεις τηλεφωνητριῶν πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν τῶν προκυπτόντων ἐκ τῆς ραγδαίας ἐξελίξεως τῆς ὑπεραστικῆς τηλεφωνίας.

29 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας παρελήφθησαν νέα γεωργικὰ μηχανήματα πρὸς διανομὴν εἰς τὰς περιφερείας Θεσσαλίας καὶ Θράκης ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς ἐπεκτάσεως τῆς μηχανικῆς καλλιεργείας πρὸς ἐπαύξησιν τῆς παραγωγῆς.

30 ΙΟΥΝΙΟΥ.—Κατὰ δημοσιευθεῖσαν στατιστικήν, ἡ κίνησις τοῦ μετὰ τῆς Ἀμερικανικῆς ἠπείρου ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἐνεργητικὴ κατὰ τὸ 1939, ἀφήσασα καθαρὸν ὑπόλοιπον 400 καὶ πλέον ἑκατομμυρίων δραχμῶν, παρὰ τὰς μεγάλας εἰσαγωγὰς σίτου ἀπὸ τὸν Καναδᾶν καὶ τὴν Ἀργεντινήν.

—Ἀπεφασίσθη ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ ἀνάθεσις τῆς συγκεντρώσεως τῆς παραγωγῆς σίτου καὶ εἰς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμούς, οὕτως ὥστε καὶ οἱ παραγωγοὶ νὰ διευκολυνθοῦν καὶ οἱ Συνεταιρισμοὶ νὰ ἐνισχυθοῦν.

ΙΟΥΛΙΟΣ 1940

1 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀνεγερθέντος μεγάλου θερινοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, γενομένης ταὐτοχρόνως τῆς ἐνάρξεως τῶν παραστάσεών του.

—Τὸ «Χάνι τῆς Γραβιᾶς» ἐκηρύχθη ὡς ἐθνικὸν μνημεῖον συντηρήσιμον.

—Κατὰ δημοσιευθεῖσαν στατιστικήν, ἡ αὔξησις τῶν ἐσόδων τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς Χώρας, ἔφθασεν ἀπὸ 100—400 %.

— Ρυθμίζονται διὰ Νόμου τὰ ζητήματα τῆς ἱδρύσεως

δασικῶν συνεταιρισμῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐνδιαφερομένων πληθυσμῶν καὶ καλλιτέραν ἐκμετάλλευσιν τῶν δασικῶν προϊόντων.

— Ἀπεφασίσθη ἡ διάθεσις 2 ½ ἑκατομμυρίων δραχμῶν πρὸς ἀνέγερσιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἐγκαταστάσεων παιδικῶν ἐξοχῶν εἰς τὸ Ἡράκλειον τῆς Κρήτης.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ἔκδοσις «Δελτίου Πληροφοριῶν» δημοσιευομένου μερίμνῃ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ εἰς τέσσαρας ξένας γλώσσας καὶ περιέχοντος ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς εἰδήσεις πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι διαμενόντων ξένων.

2 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Καταρτίζεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ἡ μελέτη διὰ τὴν διενέργειαν μεταρρυθμίσεων καὶ ἐπισκευῶν εἰς τὰ δικαστικὰ μέγαρα Κομοτινῆς καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως.

— Ἀπηυθύνθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἐγκύκλιος πρὸς τὰ λοιπὰ Ὑπουργεῖα, ὅπως ληφθοῦν μέτρα διαδόσεως τῆς καταναλώσεως τῆς πατάτας εἰς τὰ διάφορα ἱδρύματα καὶ συσσίτια πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγῶν.

3 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Ἐν ὄψει τῆς πολεμικῆς Εὐρωπαϊκῆς καταστάσεως, ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ἡ περισυλλογὴ ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν., ἀχρήστου χάρτου, ἡ διενέργεια ἐράνου βιβλίων διὰ βιβλιοθήκας, μαθητικῶν βιβλίων καὶ γραμματοσήμων, ἡ περισυλλογὴ σωληναρίων ὀδοντόπαστας, μετάλλων καὶ ξυριστικῶν λεπίδων κλπ., πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξασφαλίσεως πρώτων ὑλῶν εἰς τὰς σχετικὰς βιομηχανίας, ἐνισχύσεως τῆς Ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος τῆς περισυλλογῆς, τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀλληλεγγύης εἰς τὰ μέλη τῆς Νεολαίας καὶ δημιουργίας πόρων ὑπὲρ αὐτῆς.

—Παρὰ τὴν ἀνώμαλον διεθνῆ κατάστασιν, τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ κατέβαλε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους τὴν δέουσαν μέριμναν καὶ φροντίδα ὑπὲρ τῶν λουτροπόλεων. Οὕτω εἰς [illegible] ρισσοτέρας ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο σημαντικαὶ [illegible] σεις τῶν ἐγκαταστάσεών των καὶ ἐξετελ[illegible] νέα ἔργα οἰκοδομικὰ καὶ ἐξωραϊσμοῦ.

—Κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, προκειμένου [illegible] τῆς πολεμικῆς καταστάσεως, νὰ ἐφαρμ[illegible] σύστημα τῆς διὰ δελτίων διανομῆς τοῦ ἄρτου, [illegible]

σίσθη ὅπως ἡ χορηγουμένη εἰς τοὺς ἐργάτας μερὶς αὐτοῦ εἶναι ηὐξημένη.

4 ΙΟΥΛΙΟΥ.— Κατόπιν ὑποβολῆς παραπόνων, ὅτι τινὰ τῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων δὲν ἐφαρμόζουν τὰς διατάξεις τῆς συλλογικῆς συμβάσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὸ διδακτικόν των προσωπικόν, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας δι' ἐγκυκλίου του ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν σχολείων ἐπὶ τῶν βαρειῶν συνεπειῶν, ἃς συνεπάγεται ἡ παραβίασις τῶν κειμένων διατάξεων·

— Ὑπεγράφη ἀπόφασις τοῦ Ὑφυπουργοῦ Παιδείας, δι' ἧς ἱδρύονται νέα ἀστικὰ σχολεῖα εἰς Σέρρας, Κομοτινήν, Ξάνθην, Κέρκυραν, Ἔδεσσαν, Παιονίαν, Θήβας καὶ Σελλασίαν.

— Διὰ τὴν προστασίαν τοῦ δυσπραγοῦντος λόγῳ τῆς διεθνοῦς κρίσεως ἐμπορίου, ἀρκουμένου ἤδη μόνον εἰς τὴν ἐγχωρίαν παραγωγήν, ἀπεφασίσθη ὅπως ἀπαγορευθῇ τελείως εἰς τὰ ἐργοστάσια ἐριουργίας νὰ πωλοῦν ἀπ' εὐθείας ὑφάσματα.

— Ἐνεκρίθη ἡ ἐπέκτασις τοῦ δικτύου ὁδοποιΐας καὶ ἔξω τῆς πόλεως Μεσολογγίου, διὰ τῆς κατασκευῆς δρόμων συνδεόντων τὴν πόλιν μὲ τὰ παραγωγικά της κέντρα.

—Παρὰ τὰς πολεμικὰς συνθήκας ἐν Εὐρώπῃ, ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις συνέχισε τὴν λῆψιν μέτρων διὰ τὴν διευκόλυσιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σταφυλῶν μας εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

5 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Διὰ Νόμου ἐγκρίνεται δαπάνη 51.500.000 δρχ. διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἑξῆς ἔργων ὁδοποιΐας: α) ἀνακαινίσεως καὶ ἐπισκευῆς Ἐθνικῶν τινων ὁδῶν διὰ δρχ. 39.500.000· β) συμπληρώσεως τῆς κατασκευῆς τῆς ὁδοῦ Τρικκάλων—Ἰωαννίνων διὰ δρχ. 10.000.000· καὶ γ) συμπληρώσεως τῶν ἔργων τῆς ὁδοῦ Βόλου—Στυλίδος διὰ δρχ. 2.000.000. Ἐπίσης διὰ τοῦ ἰδίου Νόμου ἐνεκρίθη δαπάνη δρχ. 4.650.000 πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ζημιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο εἰς διάφορα ἔργα ὁδοποιΐας καὶ ὑδραυλικὰ τοῦ Νομοῦ Φθιωτιδοφωκίδος.

— Ἐντολῇ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κατηρτίσθη εἰδικὴ ἐξ Ὑπουργῶν ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἄμεσον λῆψιν νέων μέτρων πρὸς ριζικὴν καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας.

—Ἐδημοσιεύθη Νόμος, διὰ τοῦ ὁποίου καθορίζεται ὅτι, πρὸς δημιουργίαν στελεχῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν ἑτέρων σωμάτων ἢ ὑπηρεσιῶν τοῦ στρατεύματος (στρατολογίας κ.λ.π.), δύναται νὰ ἐπιλεγῇ ἐξ

ἑκάστης κλάσεως ἀριθμὸς ὑποψηφίων κεκτημένων ἀπολυτήριον τοὐλάχιστον γυμνασίου ἢ ἰσοτίμου Σχολῆς, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ προσόντα τὰ προβλεπόμενα τοὺς ἐφέδρους ἀξιωματικούς.

6 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Ἐνεκρίθη ἡ διάθεσις ποσοῦ 5.000.000 δρχ. διὰ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῆς Θράκης.

7 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Ὑπεγράφη ἀπόφασις, δι' ἧς παρέχονται ἀρωγαὶ εἰς τὰς σχολικὰς ἐφορείας τοῦ Κράτους, πρὸς ἀνέγερσιν ἢ ἐπισκευὴν διδακτηρίων.

—Διὰ Νόμου τὰ Ἐπαγγελματικὰ καὶ Βιοτεχνικὰ Ἐπιμελητήρια διηρέθησαν εἰς αὐτοτελῆ ἐπαγγελματικὰ καὶ αὐτοτελῆ βιοτεχνικά, διὰ τὴν εὐρυθμοτέραν λειτουργίαν των πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων.

—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας ἱδρύθη εἰς Δωρίδα φυτώριον ὀπωροφόρων δένδρων, τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ δωρεὰν διανομὴ εἰς τοὺς ὀρεινοὺς συνοικισμοὺς δενδρυλλίων πρὸς μεταφύτευσιν καὶ δημιουργίαν ὀπωρώνων.

8 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Παρουσίᾳ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, τῶν μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἄλλων ἐπισήμων, ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἀνεγερθέντος παρὰ τὸν Ἰλισσὸν «Ὀλυμπιακοῦ Κολυμβητηρίου».

—Ἀπεφασίσθη ἡ καθιέρωσις τοῦ συστήματος τῶν πληροφοριακῶν τηλεγραφημάτων πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ Κοινοῦ εἰς τὰς ἀνάγκας του.

9 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Διὰ διατάγματος συνιστᾶται φιλανθρωπικὸν ἵδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐθνικὸν Ἵδρυμα Προστασίας Ἐργαζομένου Παιδιοῦ», ἑδρεῦον ἐν Ἀθήναις καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας, σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ προστασία, ἡ πρόνοια καὶ ἡ διαπαιδαγώγησις τοῦ ἀπόρου ἐργαζομένου νέου, ἡ ἐπαγγελματικὴ αὐτοῦ καθοδήγησις καὶ ἡ διὰ τῆς παροχῆς ὑγιοῦς ψυχαγωγίας κα παντὸς ἄλλου προσφόρου μέσου βελτίω[illegible] θέσεως αὐτοῦ καὶ προφύλαξις τούτου ἐκ τῶν κ[illegible] κινδύνων.

10 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς [illegible]μονομίας ἐρρυθμίσθη ὁ τρόπος εἰσαγωγῆς τῶν [illegible] τῶν ξένων Κρατῶν, τῶν προοριζομένων [illegible] τὴν ἐφετεινὴν Ἔκθεσιν Θεσσαλονίκης, ἵνα μὴ ἀ[illegible]

λόγῳ τῶν ἐμπολέμων ἐν Εὐρώπῃ συνθηκῶν, ἡ ἐνίσχυσις τῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Χώρας.

—Ἐδημοσιεύθη Νόμος συμπληρῶν ἐπὶ τὸ αὐστηρότερον τὸν περὶ ζῳοκλοπῆς προγενέστερον.

—Ἐδόθησαν διάφοροι ἐπιχορηγήσεις ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἐθνικῆς Σωματικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἰς ἐπισήμους ἀθλητικοὺς ὀργανισμοὺς πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς ἀθλητικῆς κινήσεως.

—Ἐκωδικοποιήθησαν διὰ διατάγματος αἱ περὶ ἐνοικιοστασίου τῶν βοσκῶν διατάξεις, παρετάθη δὲ τὸ ἐνοικιοστάσιον τῶν βοσκῶν ἐπὶ μίαν διετίαν.

—Δι' ἀνακοινώσεώς του ὁ Ὑφυπουργὸς Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀγγέλλει τήν, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, καθιέρωσιν τουριστικῶν δελτίων, ὡς σοβαρὸν βῆμα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου ληφθέντων μέτρων πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τουρισμοῦ. Τοιουτοτρόπως, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξασφαλίζεται δι' ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις τὸ εὐθηνὸν ταξίδιον εἰς ὅλα τὰ ἀξιοθέατα μέρη τῆς Χώρας καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐνισχύονται αἱ καιρίως ὑπὸ τοῦ πολέμου πληγεῖσαι τουριστικαὶ ἐπιχειρήσεις.

11 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Κατ' ἐπίσημον στατιστικὴν ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἡ ἀπὸ διετίας διὰ πρώτην φορὰν εἰσαχθεῖσα κρατικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν Ἐθνικῶν δασῶν, μετὰ τὴν κάλυψιν ὅλων τῶν δαπανῶν καὶ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν ἐξόδων ἐγκαταστάσεων (μηχανημάτων, κτιρίων, ἐργαλείων, δρόμων ἀνερχομένων εἰς 15.000.000 δρχ.) ἀπέδωκε μέχρι τοῦδε καθαρὸν περίσσευμα 8.000.000 δραχμῶν, χωρὶς νὰ ὑπολογισθῇ ὅτι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν δαπανηθέντων 30.000.000 δρχ., τὰ 24.000.000 ἔμειναν εἰς τὸν τόπον ὡς ἡμερομίσθια ἐργατῶν. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁλόκληρος ὁ δασικὸς οὗτος πλοῦτος τῆς χώρας ἐσήπετο εἰς τὸ παρελθόν, ἐνῷ μέγιστα ποσὰ ξυλείας καὶ καυσίμων ὑλῶν εἰσήγοντο ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μὲ ἀντίστοιχον ἐξαγωγὴν ξένου συναλλάγματος.

—Δι' ἀνακοινώσεών του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀντασφαλιστικοῦ Ἱδρύματος τῆς Ἑλλάδος, καθορίζει ὅτι διὰ τοῦ νέου τούτου κυβερνητικοῦ μέτρου ἀποφεύγεται ἡ διαφυγὴ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν σημαντικῶν κερδῶν τῆς

ἀσφαλιστικῆς ἐργασίας, ὑπάγεται δὲ ὁ ὅλος θεσμὸς τῆς ἰδιωτικῆς ἀσφαλίσεως, ὑπὸ τὴν ἐποπτικὴν καὶ ρυθμιστικὴν τοῦ νέου τούτου Κρατικοῦ Ἀσφαλιστικοῦ Ὀργανισμοῦ δικαιοδοσίαν.

12 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Διὰ τοῦ νέου Νόμου περὶ κοινοπραξίας συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων, αἱ Ἑνώσεις Συνεταιρισμῶν ἀναλαμβάνουν εἰς τὸ ἑξῆς τὸ κολοσσιαῖον ἔργον τῆς συγκεντρώσεως τοῦ ἐγχωρίου σίτου.

—Διὰ Διατάγματος συνιστῶνται ταμεῖα ἀνεγέρσεως νέων διδακτηρίων εἰς τοὺς Δήμους καὶ Κοινότητας Ἄργους, Κερκύρας, Λαρίσης, Σκύρου καὶ Αἰγίνης. Ἐπίσης ἐνεκρίθη ἐτησία ἐπιχορήγησις τοῦ Δημοσίου πρὸς τὰ ὑφιστάμενα ἤδη ταμεῖα ἀνεγέρσεως διδακτηρίων Κομοτινῆς, Πατρῶν, Ξάνθης καὶ Σπάτων.

—Ἀπεφασίσθη ἡ ἀποξήρανσις τοῦ ἕλους Ἄγρα τῆς Ἐδέσσης διὰ τὴν παράδοσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν καλυπτομένων σήμερον ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐκτάσεων.

—Διὰ διατάγματος ρυθμίζεται ἐπὶ νέων βελτιωμένων βάσεων ἡ λειτουργία τῆς «Λέσχης τοῦ Ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ» διὰ τὴν πληρεστέραν παροχὴν ἀσύλου καὶ προστασίας εἰς ἐργαζομένας νεάνιδας καὶ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν των διαπαιδαγώγησιν.

14 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως ἡ ἵδρυσις Σανατορίου κλειστῶν φυματιώσεων, συνεστήθη δὲ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ καταλληλοτέρου ἀπὸ κλιματολογικῆς καὶ πάσης ἄλλης ἀπόψεως χώρου, ἔνθα θ' ἀνεγερθῇ τοῦτο.

—Ἐγένετο ἐγκατάστασις ἀνθελονοσιακοῦ σταθμοῦ εἰς Λευκῶνα Φλωρίνης καὶ ἤρχισεν ἡ λειτουργία του.

15 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Καθ' ἁρμοδίαν ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, αἱ κατὰ τὴν πρώτην τετραετίαν διατεθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως τῆς 4ης Αὐγούστου πιστώσεις διὰ τὴν Ἐθνικήν μας ἄμυναν ἀνέρχονται : α) διὰ τὸν Στρατὸν εἰς 6.616.000,000 δρχ. β) διὰ τὴν Ἀεροπορίαν εἰς 3.479.000.000 δρχ. Ἤτοι σύνολον δρχ. 10.095.000.000. Μαζὶ δὲ μὲ τὰς πιστώσεις, τὰς διατεθείσας διὰ τὸ Ναυτικόν, τὰ διατεθέντα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβ[illegible] τῆς 4ης Αὐγούστου διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν [illegible] μας ἐνόπλων δυνάμεων, ἐν συνόλῳ ὑπερβ[illegible] 12.000.000.000 δραχμῶν. Καὶ ταῦτα ὅλα, χωρ[illegible] χωρὶς φορολογίαν, χωρὶς καμμίαν ἐπιβάρυν[illegible]

—Ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ περι[illegible]

ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας, ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἔθεσε τὰς βάσεις ἀνεγέρσεως δασικοῦ ἐργοστασίου εἰς τὸν δυτικὸν Ταΰγετον πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐκεῖ ὑπαρχόντων πλουσίων δασῶν μαύρης πεύκης καὶ ἐλάτης.

16 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Διὰ διατάγματος τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, τὸ ἑξατάξιον Ἀβερώφειον Γυμνάσιον θηλέων Ἀλεξανδρείας καὶ τὸ Γυμνάσιον τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Κωνστάντζης ἀναγνωρίζονται ὡς ἰσότιμα πρὸς τὰ δημόσια Ἑλληνικὰ Γυμνάσια.

—Ἀπηγορεύθη ἡ πώλησις βοσκοτόπων τοῦ Δημοσίου ἵνα παρασχεθοῦν εἰς τὴν Κτηνοτροφίαν ὅλα τὰ μέσα τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς προόδου της.

17 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Κατ' ἐπίσημον στατιστικήν, κατὰ τὴν πρώτην τετραετίαν ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς Μεταβολῆς τῆς 4ης Αὐγούστου, ἐσημειώθη, μεταξὺ ἄλλων, αὔξησις καλλιεργουμένων στρεμμάτων ἐν Ἑλλάδι ἔναντι τοῦ 1935 κατὰ 18 %, τῆς παραγωγῆς σίτου κατὰ 60 %. τῆς ἐξαγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων κατὰ 25 %. Ἐπίσης διετέθησαν 7.324.000,000 δραχμῶν διὰ τὰ μεγάλα παραγωγικὰ ἔργα, 303.793 οἰκογένειαι ἀποκατεστάθησαν γεωργικῶς, διετέθησαν εἰς τοὺς ἀγρότας γεωργικὰ ἐργαλεῖα ἀξίας 180.000.000 δραχμῶν, ἡ δὲ ἐγχώριος κτηνοτροφία καλύπτει ἤδη τὰ $^{9}/_{10}$ τῶν ἀναγκῶν τῆς Χώρας.

18 ΙΟΥΛΙΟΥ.—Τροποποιεῖται διὰ Νόμου καὶ συμπληροῦται ἡ κειμένη νομοθεσία περὶ μονοπωλίου τῶν ναρκωτικῶν πρὸς ἐφαρμογὴν πληρεστέρου ἐλέγχου διὰ τὴν διάθεσιν αὐτῶν.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις 31 ἀγροτικῶν μεταβατικῶν σχολῶν εἰς ἀπομεμακρυσμένας Κοινότητας τῆς Μακεδονίας, πρὸς μόρφωσιν τῶν ἀγροτίδων καὶ ἐξύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, μὲ προοπτικὴν ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιφερείας τοῦ Κράτους.

— Ἐδημοσιεύθη Νόμος τροποποιῶν ἐπὶ τὰ βελτίω τὴν παλαιὰν σύμβασιν μεταξὺ Δημοσίου καὶ Τηλεφωνικῆς Ἑταιρίας.

Τέλος τοῦ Δ΄ Ἔτους τῆς Ἐθνικῆς Ἀναδημιουργίας.

ΤΟ ΚΟΡΥΦΩΜΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΟΣ ΕΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕ ΣΤΡΑΤΟΝ ΙΣΧΥΡΟΝ, ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΡΤΙΩΤΑΤΑ ΕΞΩΠΛΙΣΜΕΝΟΝ

"Οταν ἡ Ἑλλὰς ἦτο διχασμένη, ἐξηντλημένη.—Ἡ κατάστασις τοῦ Στρατοῦ μας εἰς τὸν Ἔβρον.—Περίοδος ἐγκαταλείψεως καὶ παρακμῆς.—Ἡ Κυβέρνησις τῆς 4ης Αὐγούστου θέτει τὰς βάσεις διὰ τὴν πολεμικὴν προπαρασκευὴν τῆς Χώρας.—Ἡ ἀναδημιουργία ἀπὸ τοῦ 1936 καὶ ἐντεῦθεν.—Νέον ἐξοπλιστικὸν πρόγραμμα τοῦ Στρατοῦ.—Ὁ πλουτισμὸς τοῦ πολεμικοῦ μας ὑλικοῦ.—Αἱ μεγάλαι κατασκευαὶ Ὀχυρώσεως καὶ αἱ διατεθεῖσαι τεράστιαι πιστώσεις.—Αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις ἀποτελοῦν σήμερον τὰ ἰσχυρὰ θεμέλια τῆς ἀσφαλείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.—Πῶς διὰ πρώτην φορὰν ὠργανώθη συστηματικῶς ἡ Πολιτικὴ καὶ Οἰκονομικὴ Ἐπιστράτευσις τῆς Ἑλλάδος.—Ὅλοι καὶ ὅλαι διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.—Ἡ ἡρωικὴ ἐξόρμησις ἑνὸς λαοῦ ποὺ δέλει νὰ ζήσῃ.

ΕΤΟΝΩΘΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ ΤΟ ΑΙΣΘΗΜΑ ΤΗΣ [illegible]

ΕΑΝ ΠΟΤΕ ΠΑΡΑΣΤΗ ΑΝΑΓΚΗ, ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΘΝΟΣ ΘΑ ΑΜΥΝΘΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΓΗΝ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΤΟΥ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

ΕΝΑ ΕΘΝΟΣ ΔΕΝ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ. ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΗ ΣΤΡΑΤΟ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΙΑΥΤΑΣ, ΩΣΤΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΕΞΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ, ΓΙΑ ΝΑ ΗΜΠΟΡΗ Ο ΑΓΡΟΤΗΣ ΝΑ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΜΕ ΗΣΥΧΟ ΚΕΦΑΛΙ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ Ο ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΡΓΑΤΗΣ, ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΞΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΑ...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ΧΑΡΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Ἐνώπιον τῆς τρομερᾶς λαίλαπος, ἡ ὁποία ἐξέσπασεν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ Ἑλλὰς ἀκολουθεῖ πολιτικὴν ἀπολύτου οὐδετερότητος. Δὲν ζητεῖ τίποτε ἀπὸ κανένα. Εἶναι ὅμως ἀκλονήτως ἀποφασισμένη νὰ ἀντιταχθῇ σθεναρῶς ἐναντίον οἱασδήποτε ἀπειλῆς κατὰ τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας της.

Αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις εἶναι σήμερον τὰ ἰσχυρὰ θεμέλια τῆς ἀσφαλείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τοῦ Ἔθνους εἶναι ἐκεῖναι, ἐφ' ὧν στηρίζονται ὁ Βασιλεύς, ὁ Ἐθνικὸς Κυβερνήτης καὶ τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν παντὸς ἐνδεχομένου. Οὐδείς, καλῇ τῇ πίστει, ἀγνοεῖ ὅτι ἡ ὀργάνωσίς των ἐπέσυρεν ὅλο τὸ ἔμπρακτον ἐνδιαφέρον τοῦ ἐπανελθόντος εἰς τὴν Πατρίδα Βασιλέως καὶ τοῦ Καθεστῶτος τῆς 4ης Αὐγούστου.

I.—Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

Πρὶν ἴδωμεν τί ἐγένετο διὰ τὸν Στρατόν, ὅστις ἀποτελεῖ τὸν σπουδαιότερον κλάδον τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ἂς παρακολουθήσωμεν διὰ ποίων σταθμῶν διῆλθεν οὗτος μετὰ τὴν λῆξιν τῆς Μικρασιατικῆς ἐκστρατείας.

Ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἦτο διχασμένη, ἐξηντλημένη . . .

Μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφήν, ἥτις ὑπῆρξεν ἀναπότρεπτος συνέπεια τῆς ἀποφάσεως ὅπως μόνοι, διχασμένοι καὶ ἐξηντλημένοι, ἀναλάβωμεν μίαν τοιαύτην ὑπερπόντιον ἐκστρατείαν, ἐναντίον μάλιστα τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος τοῦ Ἔθνους, ὁ Στρατὸς τοῦ Ἔβρου ἀπετελέσθη, ὡς γνωστόν, ἀπὸ 3 Σώματα Στρατοῦ καὶ 1 Μεραρχίαν Ἱππικοῦ.

Ὁ Στρατὸς οὗτος ἐξεπλήρωσεν ἀναμφισβητήτως τὸν προορισμόν του, ὅστις συνίστατο εἰς τὴν ὑποβοήθησιν τῆς συνάψεως μιᾶς ἐντίμου εἰρήνης, μιᾶς εἰρήνης, τουτέστιν, ἥτις θὰ ἄφινε τὰ σύνορα εἰς τὸν Ἔβρον, θὰ ἐξησφάλιζε τὴν διατήρησιν τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους, θὰ ἀπέτρεπε τὴν παραχώρησιν οἱουδήποτε μέρους τοῦ ἐμπορικοῦ ἡμῶν Στόλου εἰς τὸν τότε ἀντίπαλον καὶ τὴν πληρωμὴν οἱασδήποτε πρὸς αὐτὸν πολεμικῆς ἀποζημιώσεως.

Τὸ πολεμικὸν ὑλικὸν τοῦ Στρατοῦ τοῦ Ἔβρου ἦτο γενικῶς πεπαλαιωμένον καὶ ἀνομοιογενές. Τὰ αὐτόματα ὅπλα του ἦσαν σχετικῶς ὀλίγα. Τὸ Ὀρειβατικὸν Πυροβολικὸν μόλις ἐπήρκει διὰ 4 πυροβολαρχίας κατὰ Μεραρχίαν. Τὸ Πεδινὸν Πυροβολικὸν ἦτο ἐπίσης ὀλίγον, τὸ δὲ Βαρὺ ἦτο ὅλως ἀνεπαρκές. Ὑπῆρχεν ἀνεπάρκεια μέσων διαβιβάσεων, γεφυροσκευῶν καὶ διαφόρων πάσης φύσεως ὑλικῶν. Δὲν ὑπῆρχον καθόλου ἀντιαεροπορικὰ μέσα, μηχανήματα συνοδείας τοῦ Πεζικοῦ, προσωπίδες κλπ.

II.—ΟΙ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΕΒΡΟΝ ΧΡΟΝΟΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1935

Κατὰ τοὺς χρόνους, οἵτινες ἐπηκολούθησαν τοῦ Ἔβρου, ἐν μέσῳ τῶν ἐσωτερικῶν διαταραχῶν τῆς Χώρας, ὁ Στρατὸς ὑπέστη δοκιμασίας, ἀποκορύφωμα τῶν ὁποίων ἀπετέλεσεν ἡ δραματικὴ κρίσις τοῦ 1935, τὴν ὁποίαν προϋκάλεσαν τὰ γνωστὰ συνταρακτικὰ γεγονότα τόσον τοῦ Ἐσωτερικοῦ, ὅσον καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ (Ἰταλο - Αἰθιοπικὴ ῥῆξις καὶ ὁ ἐκ ταύτης σοβαρὸς κίνδυνος Μεσογειακῶν περιπλοκῶν).

Περίοδος ἐγκαταλείψεως καὶ παρακμῆς τοῦ Στρατοῦ.

Κατὰ τὴν μακρὰν αὐτὴν περίοδον τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς παρακμῆς, ὑπάρχουσιν, ἐν τούτοις, καὶ δύο φωτεινὰ σημεῖα:

—Ἡ προμήθεια ὀρειβατικοῦ καὶ βαρέος Πυροβολικοῦ, αὐτομάτων ὅπλων Χότσκις, τυφεκίων Μάνλιχερ, ἀριθμοῦ τινος φορτηγῶν αὐτοκινήτων καὶ σημαντικῆς ποσότητος τροχαίου ὑλικοῦ τῶν Σ.Ε.Κ.

—Ἡ μετάκλησις Γαλλικῆς Στρατιωτικῆς Ἀποστολῆς, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ κατὰ τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύοντα ὀργάνωσις καὶ διεύθυνσις τῶν Σχολῶν μετεκπαιδεύσεως τῶν μονίμων Στελεχῶν. Ἀναφέρεται ἡ ὅλως ἰδιαιτέρα σημασία τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Πολέμου. Ἡ Σχολὴ αὕτη, ἐντατικῶς ἐργασθεῖσα καὶ ἐργαζομένη, ἐμόρφωσε καὶ μορφώνει ἐπιτελεῖς Ἀξιωματικούς.

Ἀμφότερα τὰ ἀνωτέρω—προμήθεια Πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ ὀργάνωσις τῶν Σχολῶν μετεκπαιδεύσεως—ἔλαβον χώραν κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὸν Ἔβρον ἔτη· κατὰ τὰ λοιπὰ ὁ Στρατὸς παρημελήθη.

Αἱ ἀποθῆκαι ἐπιστρατεύσεως κατήντησαν σχεδὸν κεναί.

Οὕτω :

α) Ὁ ὑπάρχων ὁπλισμὸς—ὁλόκληρος, τουτέστιν ὁ ὁπλισμός, ὅστις ἐχρησίμευσε διὰ τὸν Στρατὸν τοῦ Ἔβρου—ἐάν ἐγκαταλειφθῇ εἰς βαθμόν, ὥστε σημαντικὸν μέρος τοῦ πυρο-

λικοῦ καὶ μέγιστον μέρος τῶν αὐτομάτων ὅπλων (τὰ 85 %), ὡς καὶ τῶν πυρομαχικῶν Πυροβολικοῦ καὶ Πεζικοῦ, νὰ μὴ εἶναι χρησιμοποιήσιμα. Εἶχε θεωρηθῇ προφανῶς τὸ ὑλικὸν τοῦτο ὡς τερματίσαν τὴν ζωήν του, ἐξ οὗ ἐπεδιώκετο καὶ αὐτὴ ἡ ἐκποίησίς του. Ἐν τούτοις, εἰς Κράτη μεγάλα καὶ ἰσχυρά, διαθέτοντα ἰδίαν πολεμικὴν βιομηχανίαν καὶ μεγάλους οἰκονομικοὺς πόρους, ἡ ἀχρήστευσις τοῦ ὑλικοῦ, ὅπερ διέθετον, λήγοντος τοῦ παρελθόντος πολέμου, παρ' οὐδενὸς ὑπεστηρίχθη. Εἶχε τὴν δυναμικότητα ἡ Ἑλλάς, Κράτος πτωχὸν καὶ χωρὶς πολεμικὴν βιομηχανίαν, νὰ ἀνανεώσῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ὑλικόν της ἢ ἦτο λογικὸν νὰ περιορίσῃ τὴν στρατιωτικήν της δύναμιν μόνον ἐντὸς τοῦ ὁρίου, ὅπερ ἐπέτρεπεν ἡ γενομένη προμήθεια νέου πολεμικοῦ ὑλικοῦ; Ἀργά, πολὺ ἀργά, μόλις ἀπὸ τοῦ 1934 ἤρχισε νὰ γίνεται ἀντιληπτὴ ἡ ἀκολουθουμένη ἐσφαλμένη ὁδὸς καὶ ἐλήφθησαν μέτρα ἵνα διαπιστωθῇ τί ἀκριβῶς ὑπῆρχε καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκετο τοῦτο, ἐργασία ἀπαραίτητος πρὸ πάσης ἐνάρξεως τῆς ἐπισκευῆς καὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐλλείψεων.

Διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν τοῦ Στρατοῦ μὲ σύγχρονα μέσα οὐδεμία σχεδὸν μέριμνα εἶχε ληφθῇ. Εἶχε γίνει προμήθεια μόνον 1 Α/Α Πυροβολαρχίας, 10 Ὅλμων, 4 Ἁρμάτων, 4.000 προσωπίδων. Ὁ ἀντιαρματικὸς αὐτοῦ ἐξοπλισμὸς συνίστατο ἐξ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ βαρέων πυροβόλων, περιωρισμένης διατρητικῆς ἱκανότητος.

β) Αἱ ἀποθῆκαι Ἐπιστρατεύσεως ἦσαν κεναὶ σχεδὸν εἰς παντοειδὲς ἄλλο ὑλικόν, οἷον: ἱματισμόν, ἐξάρτυσιν, εἴδη στρατοπεδείας, ἱπποσκευάς, ὑποσάγματα, ὑγειονομικόν, κτηνιατρικὸν καὶ πεταλωτικὸν ὑλικὸν κ.λ.π. Ὑλικὰ διαβιβάσεων ὑπῆρχον λίαν ἐλλιπῆ, ἀτομικὰ δὲ πτυοσκάπανα ὑπῆρχον μόνον 10.000.

Εἴχομεν παραμείνει μόνον μὲ τὴν ἐκ λαφύρων τοῦ 1912—1913 γεφυροσκευήν, οὖσαν λίαν πεπαλαιωμένην καὶ μὴ χρησιμοποιήσιμον, λόγῳ τῆς τελείας ἐν τῷ μεταξὺ παραμελήσεώς της. Τὰ ὑπάρχοντα αὐτοκίνητα ἐστεροῦντο ἀνταλλακτικῶν εἰς μεγάλην κλίμακα. Κτήνη ὑπῆρχον ὀλιγώτερα τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐν εἰρήνῃ ἀπαιτουμένων, ἦσαν δὲ ταῦτα κατὰ τὸ πλεῖστον γεγηρακότα.

γ) Διὰ τὴν ὀχύρωσιν οὐδὲν ἀπολύτως εἶχε γίνει. Διὰ τὰς συγκοινωνίας ὅμως καὶ χρήματα εἶχον δαπανηθῇ — χρήματα πολλὰ — καὶ τίποτε ἀπολύτως δὲν εἶχε γίνει (ὁδοποιΐα Μακρῆ, σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Καλαμπάκας - Βερροίας). Ἐπὶ πλέον, ἡ συντήρησις τῶν ὑπαρχουσῶν ὁδῶν εἶχε παραμεληθῇ. Εἶχον γίνει λιμένες τινές, ἀλλ' εἰς τὴν Νότιον μόνον Ἑλλάδα. Εἰς τὴν Βόρειον τοιαύτην εἶχεν ἀρχίσει μόνον ὁ λιμὴν τῆς Καβάλλας.

Ἡ πολιτικολογία καὶ τὰ κινήματα εἶχον φθείρει τὸν Στρατόν.

Διὰ τοὺς Στρατωνισμοὺς εἶχον ἀπορροφηθῇ 350 ἑκατομμ. Ἐξ αὐτῶν τὰ 43 % εἶχον διατεθῇ διὰ τὰς ἀνάγκας μόνον τοῦ Α' Σώματος Στρατοῦ, ἐνῷ διὰ τὰ Γ' καὶ Δ' Σώματα Στρατοῦ ὁμοῦ, δηλαδὴ ἀπὸ Ἐδέσσης μέχρι Διδυμοτείχου, εἶχε διατεθῇ ἀκριβῶς τὸ ἥμισυ τῶν διατεθέντων διὰ τὸ Α' Σῶμα Στρατοῦ. Καὶ ἀπὸ αὐτὸ ἀκόμη τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ, τὰ Γ' καὶ Δ' Σώματα Στρατοῦ ὁμοῦ ἔλαβον 13 ἑκατομμ. ὀλιγώτερον. Ἀπὸ τὸ Δ' Σῶμα Στρατοῦ, τὸ ἔχον τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Δυτικὴν Θρᾴκην, ἡ V Μεραρχία μόνη ἔλαβε 3 ἑκατομμ. περισσότερον. Ἡ Φρουρὰ Ἡρακλείου, ἣν ἀπετέλει ἓν μόνον Σύνταγμα Πεζικοῦ, ἔλαβε ποσὸν ἴσον μὲ τὰ 62,5 % ἐκείνου, ὅπερ ἔλαβεν ὁλόκληρον τὸ Δ' Σῶμα Στρατοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ, ἐν αὐτῇ τῇ Θεσσαλονίκῃ ἀφίεντο εἰς τὸ ὕπαιθρον ἐκτεθειμένα χειμῶνος τε καὶ θέρους καινουργῆ βαρέα πυροβόλα λόγῳ μὴ ὑπάρξεως ἀποθηκῶν.

δ) Τὰ μόνιμα Στελέχη, παρὰ τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν μετεκπαίδευσίν των, διήρχοντο ἀκόμη σοβαρωτέραν ἠθικὴν καὶ ποσοτικὴν κρίσιν. Ἡ πολιτικολογία καὶ τὰ κινήματα, τὰ ὁποῖα κατέληξαν εἰς τὴν περιπέτειαν τοῦ Στρυμόνος, ἡ διακριτικὴ ἐν τῷ Στρατεύματι θέσις τῶν μετασχόντων εἰς τὸ κίνημα τῆς Θεσσαλονίκης Ἀξιωματικῶν, αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀθρόαι λόγῳ τῶν κινημάτων καὶ τῆς ἐθελουσίας ἐξόδου ἔξοδοι μεγάλου ἀριθμοῦ Ἀξιωματικῶν, ἐνῷ εἰς τὴν Στρατ. Σχολὴν Εὐελπίδων εἰσήρχετο ἀριθμὸς μαθητῶν κατώτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν φυσιολογικῶς ἐξερχομένων τοῦ Στρατεύματος Ἀξιωματικῶν, ἦσαν οἱ λόγοι, οἵτινες προὐκάλεσαν τὴν ὡς ἄνω κρίσιν.

Ἀπροθυμία τῶν ἐφέδρων πρὸς κατάταξίν των εἰς σχολὰς ἀξιωματικῶν.

ε) Τὰ ἔφεδρα Στελέχη δὲν ἐπελέγοντο μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν τῆς Χώρας νέων. Ἀντιθέτως μάλιστα, ἡ Πολιτικὴ εἶχεν ὑποβοηθήσει τὴν διαφθορὰν τῆς τάξεως τῶν ἐκλεκτῶν, εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ ἀποφεύγωσι συστηματικῶς οἱ νέοι οὗτοι ὄχι μόνον τὴν κατάταξίν των εἰς τὰς Σχολὰς ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν, ἀλλὰ κἄτι περισσότερον. Μέγας ἀριθμὸς ἐπιστημόνων καὶ γενικῶς νέων ἀχόντων ὅλα τὰ προσόντα νὰ γίνωσιν ἔφεδροι Ἀξιωματικοὶ [illegible] μων—καθ' ἃ τοῖς ἐδόθη δικαίωμα—νὰ μένωσιν ἁπλοῖ Στρατιῶται. Δὲν ἤθελον νὰ γίνωσιν ἔστω καὶ βαθμοφόροι. Πολλοὶ [illegible] ἐφεύρισκον τρόπους ἵνα κριθῶσι βοηθητικοὶ ἢ τοὐλάχιστον ν' ἀποφύγωσιν ὁπωσδήποτε τὸ Πεζικόν, τὸ Ἱππικόν, τὸ Ὀρειβατικὸν καὶ Πεδινὸν Πυροβολικόν. Ἐξ ἄλλου, ὅπερ καὶ τὸ λυπηρότερον,

ἐκ τῶν κληθέντων ἐσχάτως ἀγυμνάστων τὸ πλεῖστον, πολλαὶ χιλιάδες, ἦσαν ἐκλεκταί. Τοιουτοτρόπως, εἰς τὴν γραμμὴν τῆς μάχης θὰ εἶχον τὸ ὑψηλὸν ἀναμφισβητήτως προνόμιον νὰ ἀνήκωσιν, εἴτε ὡς μάχιμοι στρατιῶται, εἴτε ὡς βαθμοφόροι, εἴτε ὡς Ἔφεδροι Ἀξιωματικοί, μόνον τὰ τέκνα τοῦ ἁπλοῦ λαοῦ.

στ) Ἡ θητεία, μειωθεῖσα ἐπικινδύνως, δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἐπαρκῆ ἐκπαίδευσιν τῶν στρατευσίμων καὶ τὸν σχηματισμὸν στερεᾶς ἀξίας ἐφεδρειῶν. Εἶχεν ὑποστηριχθῆ παρὰ τῶν ἐπιδιωξάντων τὴν μείωσίν της πολιτικῶν, ὅτι θὰ διετίθεντο αἱ σχετικαὶ οἰκονομίαι διὰ πολεμικὸν ὑλικὸν κλπ. Οἱ πολιτικοὶ ὅμως οὗτοι ἦσαν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐμείωσαν τὴν ἐπιχορήγησιν τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης μέχρι σημείου, ὥστε εἰς ἐξ αὐτῶν νὰ δώσῃ κατὰ τὸ ἔτος 1932-33 ἐπιχορήγησιν μόνον 70 ἑκατομμυρίων.

Ἐὰν εἰς τὰ ἀνωτέρω προσθέσωμεν:

— τὴν ἔτι χειροτέραν κατάστασιν, εἰς ἣν εἶχον περιέλθει ἡ Ἀεροπορία καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ὡραῖον Πολεμικὸν Ναυτικόν μας,

— τὸν Κομμουνισμόν, ὅστις εἶχεν ἀφεθῆ ἀνενόχλητος καὶ ἐγένετο τελικῶς συνεργάτης ἄλλων ἰσχυρῶν Κομμάτων καὶ ρυθμιστὴς τῆς πολιτικῆς καταστάσεως,

— τὴν πολιτικολογίαν, τὴν κομματικὴν συναλλαγὴν καὶ τὴν σπατάλην εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Κρατικῆς μηχανῆς,

— τὴν οἰκονομικὴν χρεωκοπίαν καὶ τὴν καταβαράθρωσιν τῆς πίστεως τοῦ Κράτους εἰς τε τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικόν,

— τὴν ἄνευ διαφυλάξεως τοῦ ἀπορρήτου ἀντιπολίτευσιν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς,

ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝ ΜΙΑΝ ΕΙΚΟΝΑ—ΟΔΥΝΗΡΑΝ ΒΕΒΑΙΩΣ—ΤΟΥ ΤΙ ΗΜΕΘΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1935. ΟΥΔΕΙΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΜΦΙΒΑΛΗ ΟΤΙ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΑΥΤΗΝ ΕΙΧΟΝ ΣΑΦΗ, ΣΑΦΕΣΤΕΡΑΝ ΑΠΟ ΗΜΑΣ, ΟΙ ΤΕ ΦΙΛΟΙ ΚΑΙ ΕΧΘΡΟΙ ΜΑΣ.

III. — ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΕΜΙΚΗΝ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΝ

Πῶς τίθεται γενικῶς τὸ ζήτημα τῆς πολεμικῆς προπαρασκευῆς μιᾶς Χώρας.

Ἂς ἴδωμεν ἤδη τί ἐγένετο ἀπὸ τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου διὰ τὸν Ἐθνικὸν Στρατόν, ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ πῶς τίθεται γενικῶς τὸ ζήτημα τῆς πολεμικῆς προπαρασκευῆς μιᾶς Χώρας.

Εἶναι τοῦτο ἀναγκαῖον διὰ νὰ γίνωσι παρ' ὅλων ἀντιληπταὶ αἱ δυσκολίαι καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ προβλήματος, δεδομένου ἄλλως τε ὅτι, ὡς εἶναι προφανές, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῶσι πολλὰ ὑπὸ συγκεκριμένην μορφήν.

Ἡ πολεμικὴ προπαρασκευὴ μιᾶς Χώρας εἶναι πρόβλημα πολιτικόν, οἰκονομικόν, στρατηγικὸν καὶ τακτικὸν ἐξαιρετικῶς σύνθετον. Προϋποθέτει:

— Καθορισμὸν ἑνὸς σκοποῦ, μὲ βάσιν τὴν διεθνῆ κατάστασιν, τὰς βλέψεις τῶν γειτόνων καὶ ἡμῶν καὶ τὰς δυνατότητας τῆς Χώρας.

— Ἐκτίμησιν τῶν δυνατοτήτων τοῦ ἀντιπάλου.

— Προσαρμογὴν πρὸς τὰς γεωγραφικάς, τοπογραφικὰς καὶ δημογραφικὰς συνθήκας τῆς Χώρας.

— Ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν ὑλικῶν πόρων αὐτῆς.

— Χρῆμα, χρῆμα πολύ.

— Χρόνον, τοσούτῳ μάλιστα περισσότερον, ὅσον ἡ Χώρα εἶναι πτωχοτέρα εἰς βιομηχανικὸν καὶ ἐν γένει οἰκονομικὸν ἐξοπλισμόν. Χρειάζεται ἀκόμη χρόνος καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐπαρκοῦς προσωπικοῦ εἰς τὰ διάφορα πολεμικὰ μέσα, τουτέστι διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν μονίμων Στελεχῶν καὶ Ὁπλιτῶν, ἐν οἷς ὀργανοῦνται αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις μιᾶς Χώρας ἐντὸς ἐλαχίστου, ὡς ὑπεστηρίχθη παρ' ἡμῖν πρό τινων ἐτῶν.

Ἐπὶ πλέον, ἡ συγκρότησις τῶν πολεμικῶν δυνάμεων μιᾶς Χώρας προϋποτίθεται

—Διατήρησιν ἀκμαίας τῆς οἰκονομικῆς της ἀντοχῆς, ἵνα δύναται νὰ βαστάσῃ καὶ τὰ βάρη τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου, ἥτις ἀπαιτεῖ δαπάνας ἐπίσης κολοσσιαίας.

—Ὀργάνωσιν τῆς βιομηχανικῆς, γεωργικῆς, κτηνοτροφικῆς καὶ ἐν γένει οἰκονομικῆς ἱκανότητος τῆς Χώρας, ὥστε νὰ καταστῇ αὕτη ὅσον τὸ δυνατὸν αὐτάρκης, ὄχι μόνον κατὰ τὴν περίοδον τῆς προπαρασκευῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου.

—Δημιουργίαν ἐπαρκῶν συγκοινωνιῶν πάσης φύσεως.

—Ἐξυγίανσιν τοῦ Λαοῦ ἀπὸ τὴν ἐλονοσίαν καὶ τὴν φυματίωσιν.

—Πρὸ παντὸς δ' ἄλλου, ὑψηλὸν Ἐθνικὸν φρόνημα καὶ στερεὰν πειθαρχίαν.

IV.—Η ΑΠΟ ΤΟΥ 1936 ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Αἱ προεκτεθεῖσαι γενικότητες ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει ὑπὸ τοῦ Νέου Κράτους τοῦ συγκεκριμένου προβλήματος τῆς πολεμικῆς προπαρασκευῆς ἡμῶν.

Τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως τῆς 4ης Αὐγούστου διὰ τὴν ἀνασύνταξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Τοιουτοτρόπως καθωρίσθησαν :

— Ὁ σκοπὸς τῆς προπαρασκευῆς ταύτης.

— Ὁ χρόνος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἔδει νὰ ἐπιτευχθῇ εἰς ὡρισμένος βαθμὸς ἀσφαλείας τῆς Χώρας.

— Ἡ βαρύτης ἑκάστου κλάδου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ ἐν ἑκάστῳ ἐξ αὐτῶν ἡ βαρύτης τῶν διαφόρων μέσων, τὰ ὁποῖα ὑπεισέρχονται εἰς τὴν ὀργάνωσίν του.

— Ἡ χρηματοδότησις τῆς ὅλης προπαρασκευῆς.

Ἐκ παραλλήλου :

— Διηυκρινίσθη καὶ ἐπαγιώθη ἡ θέσις μας ἐν τῇ Βαλκανικῇ Συνεννοήσει.

— Συνεσφίγχθησαν ἰδιαιτέρως αἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Τουρκίαν.

— Ὑπεγράφη ἐν Θεσσαλονίκῃ Σύμφωνον μὴ ἐπιθέσεως μεταξὺ τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Βουλγαρίας ἀφ' ἑτέρου.

— Ἀνενεώθη τὸ Ἰταλο-Ἑλληνικὸν Σύμφωνον Φιλίας.

Ἐπὶ πλέον ὅλων τῶν ἄνω :

— Ἐνισχύθη τὸ Ἐθνικὸν φρόνημα μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν μέριμναν διὰ τὴν Νεολαίαν.

— Ἐπατάχθη ὁ κομμουνισμός.

— Ἐλήφθησαν πλεῖστα μέτρα ὑγιεινῆς καὶ κοινωνικῆς προνοίας.

— Ἐνισχύθη ἡ ἐν γένει παραγωγὴ καὶ ἀνάπτυξις βιομηχανιῶν στρατιωτικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὠργανώθη δ' ἐπίσης [illegible]κὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐπιστράτευσις τῆς Χώρας.

— Ἐφηρμόσθησαν αὐστηρὰ μέτρα συναλλαγματικῆς [illegible] συλλογῆς, καταβληθείσης συνάμα πάσης προσπαθείας ὅπως ἐξέρχεται ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγωτέρα ποσότης συναλλάγματος (σύστημα ἀνταλλαγῶν).

Τὰ μέτρα τὰ ἀφορῶντα εἰδικῶς τὸν Στρατὸν ἦσαν δύο κατηγοριῶν:

— Ἀμέσου λήψεως καὶ

— Προγραμματικά.

Α'. Μέτρα ἀμέσου λήψεως καὶ περαιτέρω προώθησις αὐτῶν.

α) Ἀφορῶντα τὸ Προσωπικόν:

— Αὔξησις τῆς θητείας εἰς 18 μῆνας. Βραδύτερον αὕτη ηὐξήθη εἰς 21 μῆνας καὶ τελευταίως εἰς 24, τὸ μὲν λόγῳ τοῦ ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν περίοδον τῶν ἠλαττωμένης ἀποδόσεως κλάσεων (γεννήσεις πολεμικῆς περιόδου 1917—1923), τὸ δὲ λόγῳ τῆς αὐξήσεως τῶν ἀναγκῶν (ἐπάνδρωσις ὀχυρῶν καὶ γενικῶς ἐνίσχυσις τῆς προκαλύψεως, πλαισίωσις νέων πολεμικῶν ὑλικῶν, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπῆρχεν ἐφεδρεία, νέαι μονάδες κλπ.).

— Ἐνίσχυσις τῆς δυνάμεως καὶ τῶν μέσων τῶν παραμεθορίων μεγάλων Μονάδων, παρὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ Στρατωνισμοῦ αὐτῶν, δι' ὃν ἐκ παραλλήλου ἐλήφθησαν σύντονα μέτρα, διατεθεισῶν ἀμέσως σημαντικωτάτων πιστώσεων.

— Προοδευτικὴ ἀπὸ τοῦ 1935 αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰσερχομένων εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Σχολὴν Εὐελπίδων μαθητῶν καὶ μείωσις τῶν ἐν αὐτῇ σπουδῶν εἰς τρία ἔτη. Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου μέτρου ἀπέρρευσε σύγχρονος ἔξοδος εἰς τὸ Στράτευμα δύο τάξεων. Ἐκ παραλλήλου, ἀνάπτυξις καὶ συμπλήρωσις τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Σχολῆς. Ἤδη ἀπεφασίσθη ἡ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους διαρρύθμισις τῆς ἐκπαιδεύσεως ὥστε:

— Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρακτικὸν μέρος, οἱ μαθηταί, εὐθὺς ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως ἑνὸς ἔτους σπουδῶν, νὰ δύνανται, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἡγήτορες μικρῶν τμημάτων. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἐπίσης ἔτους μελετᾶται ἡ ἔτι μείζων αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰσερχομένων.

—Σοβαρὰ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ποιοτικὴ βελτίωσις τῶν Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν. Ἤνοιξε τῶν συναφῶν μέτρων ἀπὸ τοῦ 1934.

—Μετεκπαίδευσις Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν. Ἤνοιξε τῷ 1937 διὰ συγχρόνου προσκλήσεως 4 ἡλικιῶν εἰς ὅλην τὴν Χώραν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐσυνεχίσθη καὶ συνεχίζεται.

—Ἐκπαίδευσις ἀγυμνάστων, ἀρχίσασα τῷ 1937 ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ ἐπεκταθεῖσα τελευταίως εἰς τὴν Νότιον.

—Μεγάλαι ἀσκήσεις μετὰ Στρατεύματος εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Στρατοῦ, ἀπαιτήσασαι σημαντικὴν δαπάνην. Ἐγένοντο αὗται τῷ 1937, τὰς παρηκολούθησαν δὲ ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, ἡ Α.Β.Υ. ὁ Διάδοχος, ἡ Α.Β.Υ. ὁ Πρίγκιψ Ἀνδρέας, ὁ Πρίγκιψ Πέτρος, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. Ὑφυπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ καὶ πλεῖστοι ἀνώτατοι καὶ ἀνώτεροι Ἀξιωματικοί.

β) Ἀφορῶντα τὰς ὀχυρώσεις:

—Σύντονος ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1935 ἔναρξις ἐκτελέσεως ἔργων ἐκστρατείας, τουτέστιν ἔργων ὀχυρώσεως προσκαίρου μορφῆς. Ταῦτα συνεχιζόμενα ἀκόμη, πλαισιοῦσι, συνδέουσι καὶ ἐπεκτείνουσι τὰ ἔργα μονίμου Ὀχυρώσεως.

—Ἤναρξις ἐκτελέσεως, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 1936, τῆς μονίμου Ὀχυρώσεως. Ἀπητήθη πρὸς τοῦτο σύντονος προπαρασκευαστικὴ ἐργασία, παντελῶς ἐλλείπουσα, ἥτις ἀρχίσασα ἐνωρίτερον συνετελέσθη γοργότατα μετ' ἀξιοθαυμάστου ὄντως ἀποφασιστικότητος, ἐν τῇ ἀναλήψει εὐθυνῶν. Πᾶσα ἀναβλητικότης θὰ ἐπεβράδυνε τὴν ἔναρξιν καὶ συνεπῶς τὴν πρόοδον τοῦ κολοσσιαίου καὶ μεγίστης σημασίας τούτου ἔργου. Ἐκ τῆς τροπῆς, ἣν ἔλαβεν ἡ διεθνὴς κατάστασις, δύναται πᾶς τις νὰ συμπεράνῃ τὴν ἔκτασιν τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπό τε τῆς ἀπόψεως τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ κόστους τῶν ἔργων, θὰ ἐπέφερεν εἰς τὴν Χώραν μία ἔστω καὶ μικρὰ ἐπιβράδυνσις.

γ) Ἀφορῶντα τὸ Πολεμικὸν Ὑλικόν:

— Σύντονος ἐργασία διὰ τὴν ἐπισκευὴν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεων τοῦ ὑπάρχοντος ὁπλισμοῦ. Εἰσήχθη οὗτος εἰς τὰ ἐργοστάσια καὶ ἀνεκαινίσθη. Μεγάλαι ποσότητες ἀνταλλακτικῶν, παρελκομένων, ἐλλειπόντων καὶ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν ἐφθαρμένων τεμαχίων κ.λ.π., εἰσήχθησαν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ἐπίσης τόννοι ὁλόκληροι πυρίτιδος διὰ τὴν ἀνασκευὴν τῶν παλαιῶν πυρομαχικῶν. Ἡ σοβαρωτάτη καὶ πολυσχιδὴς αὕτη ἐργασία, διευκολυνθεῖσα, ὡς προεξετέθη, ἐκ τῆς προηγηθείσης ἐξετάσεως τῆς καταστάσεως τοῦ ὑλικοῦ τούτου, ἐνετάθη ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1935 καὶ ἐσυνεχίσθη ἀδιάπτωτος κατὰ τὰ μετέπειτα ἔτη.

—Πρῶται παραγγελίαι τῶν πλέον ἀπαραιτήτων ὑλικῶν, ὥστε νὰ καταστῇ τὸ ταχύτερον δυνατὸν νὰ κινητοποιηθῇ ἐν δεδομένῃ στιγμῇ ἀξιόλογός τις δύναμις.

Β'. Μέτρα προγραμματικά.

Συνοψίζονται γενικῶς εἰς τὰ ἑξῆς Κεφάλαια:

— Εἰς τήν, βάσει καταρτισθέντος λεπτομεροῦς ἐξοπλιστικοῦ προγράμματος, λίαν ἐντατικὴν συνέχισιν τοῦ Πολεμικοῦ Ἐφοδιασμοῦ (ἰδιαιτέρα σημασία εἰς τὸ Α/Α Πυρ/κὸν) καὶ τῆς Ὀχυρώσεως, τὴν σύντονον βελτίωσιν τῶν συγκοινωνιῶν (ὁδικῶν, σιδηροδρομικῶν, λιμένων) καὶ τοῦ Τηλεγραφικοῦ δικτύου τῆς Χώρας μὲ κυρίαν μέριμναν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τὴν σύντονον ἐπίσης ἐπισκευὴν καὶ ἀνάπτυξιν

τῶν Στρατωνισμῶν καὶ λοιπῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, μὲ κυρίαν προσπάθειαν πάντοτε, εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν στρατιωτικῶν ἐργοστασίων καὶ τὴν λῆψιν μέτρων ὀργανώσεως τῆς ἀεραμύνης τῆς Χώρας.

— Εἰς λίαν ἐπίπονον καὶ ἐνδελεχῆ ὀργανωτικὴν ἐργασίαν διά τε τὸν ἐμπόλεμον καὶ τὸν ἐν εἰρήνῃ Στρατὸν καὶ ἐντατικὴν συνέχισιν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς μετεκπαιδεύσεως Στελεχῶν καὶ Ὁπλιτῶν.

— Εἰς τὴν ἐξ ὑπαρχῆς ὀργάνωσιν τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως τῆς Χώρας καὶ ἀνάπτυξιν σοβαρῶν βιομηχανιῶν στρατιωτικοῦ ἐνδιαφέροντος. Θὰ θίξωμεν ἀκροθιγῶς ἓν ἕκαστον τῶν τριῶν ὡς ἄνω Κεφαλαίων, ἐν ᾧ βεβαίως μέτρῳ ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ τοῦτο δημοσίᾳ.

V. — ΤΟ ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Γενικῶς, τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐξοπλιστικοῦ προγράμματος ἑνὸς Στρατοῦ εἶναι τὸ ἀναφερθὲν ἀνωτέρω. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προγράμματος τούτου προϋποθέτει :

Ἡ καταβληθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1936 γιγαντιαία προσπάθεια.

Α'. Τήρησιν μιᾶς σειρᾶς ἐπειγόντος, βάσει :

—Τῶν διατιθεμένων πιστώσεων.

— Τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀναγκαιότητος ἑκάστου τῶν ὑλικῶν καὶ ἑκάστης τῶν κατασκευῶν.

— Τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου προμηθείας ἢ κατασκευῆς. Ἀρχίζομεν κατ' ἀρχὴν ἀπὸ τὰ ἀπαιτοῦντα πολὺν χρόνον.

— Τῆς δυνατότητος προμηθείας ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ. Τὰ δυνάμενα νὰ γίνωσιν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, μάλιστα ἐντὸς βραχέος χρόνου, ἀφίενται ἐξ ὁλοκλήρου ἢ τοὐλάχιστον ἐν μέρει εἰς δευτέραν σειρὰν ἐπείγοντος.

Β'. Προγραμματισμὸν καὶ χρηματοδότησεως.

Ἐπιτυγχάνεται οὕτω, κλιμακουμένων τῶν πληρωμῶν, ταχύτης καὶ οἰκονομία ἐν τῇ ἐκτελέσει διὰ τῆς συγχρόνου παραγγελίας ἢ κατασκευῆς πλειοτέρων.

Διὰ τὴν μέχρι σήμερον χρηματοδότησιν τοῦ ἐξοπλιστικοῦ προγράμματος τοῦ Στρατοῦ διετέθησαν, ἀπὸ τῆς χρήσεως 1935—1937 καὶ ἐντεῦθεν, αἱ κάτωθι ἔκτακτοι πιστώσεις, τουτέστι πιστώσεις ἐπὶ πλέον ἐκείνων τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν :

— Ἐν συνόλῳ : 6616 ἑκατ. } χωρὶς τὰς δαπάνας διὰ
— Ἐτησίως : 1654 ἑκατ. } τὰς συγκοινωνίας.

Αὐτὰ διὰ μίαν τετραετίαν, ἐνῷ ἐπὶ 13 ἔτη, ἤτοι ἀπὸ τῆς χρήσεως 1923—1924 μέχρι τῆς 1935—1935, διετέθησαν μόνον 3190 ἑκατομ. Τουτέστι, μόνον 245 ἑκατομ. ἐτησίως. Ὑπῆρξεν, [illegible] ξετέθη, ἔτος, τὸ 1932—1933, καθ' ὃ διετέθησαν μόνον [illegible] ἑκατομ.

Ἐκ τῶν 6616 ἑκατομ. τῆς τετραετίας 1936—1940 [illegible] ἀπὸ 1052 ἑκατομ., ἀπερρόφησαν αἱ κατασκευαὶ Ὀχυρώσεως καὶ τὰς Συγκοινωνίας ἐδαπανήθησαν κατὰ τὴν τετραετίαν [illegible] αὐτὴν ἕτερα 1030 ἑκατομ. (800 διὰ τὴν ὁδοποιΐαν, 180 διὰ [illegible] σεις).

ροδρόμους καὶ 50 διὰ τοὺς λιμένας), οὕτω δὲ τὰ 1654 ἑκατομ. ἐτησίως γίνονται 1912 ἑκατομ., καὶ ταῦτα μόνον διὰ Στρατιωτικὰς ἀνάγκας. Θὰ πρέπῃ νὰ προσθέσῃ τις καὶ τὰς διατεθείσας διὰ τὴν Ἀεροπορίαν, τὸ Ναυτικὸν καὶ τὴν ἐπάκτιον Ὀχύρωσιν πιστώσεις, διὰ νὰ λάβῃ πλήρη ἰδέαν τῆς καταβληθείσης ἀπὸ τοῦ 1936 γιγαντιαίας προσπαθείας.

VI.—ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΥΛΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΩΝΕΣ

Θὰ περιορισθῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν λεπτομερείας τινὰς ἐπὶ τοῦ τί ἐγένετο μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸ Πολεμικὸν ὑλικὸν καὶ τοὺς Στρατωνισμούς :

Ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἄλλοτε καὶ σήμερον.

α) Πολεμικὸν ὑλικόν:

— Εἴχομεν 4 Α/Α Πυροβόλα καὶ ἔχομεν ἤδη δύο περίπου ἑκατοντάδας τοιούτων, ποικίλων διαμετρημάτων. Δαπάνη μετὰ τῶν πυρομαχικῶν των, κατευθυντήρων, προβολέων, ἀκουστικῶν, ρυμουλκῶν, προσεγγίζουσα τὸ ἓν καὶ ἥμισυ δισεκατομμύριον. Ἕτεραι τρεῖς περίπου ἑκατοντάδες ἐλαφρῶν Α/Α Πυροβόλων ἔχουσι παραγγελθῆ.

— Εἴχομεν 10 μόνον παλαιοὺς ὅλμους καὶ ἔχομεν ἤδη πολλὰς ἑκατοντάδας τελειοτάτων τοιούτων, τείνοντες καὶ εἰς τὴν ἔτι περαιτέρω αὔξησίν των.

— Εἴχομεν ἐλάχιστα βαρέα πυροβόλα, ὡς ἀντιαρματικὰ ὅπλα, καὶ ἔχομεν ἤδη ἀρκετὰς δεκάδας ἰσχυρῶν ἀντιαρματικῶν πυροβόλων, παραλαμβάνομεν δὲ ἐντὸς τοῦ ἔτους κατά τι ὀλιγώτερα τῶν δύο χιλιάδων ἀντιαρματικῶν ἐπαναληπτικῶν τυφεκίων ἰσχυρᾶς ἀποδόσεως.

— Παρελάβομεν πολλὰς ἑκατοντάδας αὐτομάτων ὅπλων καὶ συντόμως θὰ παραλάβωμεν καὶ ἄλλας πολλὰς ἀκόμη.

— Παρελάβομεν καὶ παραλαμβάνομεν ἑβδομήκοντα χιλιάδας τυφεκίων καὶ ἕτεραι τριάκοντα εἰσέτι χιλιάδες ἔχουσι παραγγελθῆ.

— Παραλαμβάνομεν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἱκανὸν ἀριθμὸν τελευταίου τύπου ἁρμάτων, παρελάβομεν δὲ πολλὰς δεκάδας εἰδικῶν αὐτοκινήτων παντοδαποῦ ἐδάφους.

— Παρελάβομεν πολλὰς δεκάδας ρυμουλκῶν καὶ βλητοφόρων Βαρ. Πυροβολικοῦ, πολλὰς ἑκατοντάδας νέων φορτηγῶν αὐτοκινήτων, δεκάδας κινητῶν συνεργείων καὶ σ[illegible] Ὄρχου.

— Παρελάβομεν τελειοτάτου τύπου ὑλικὸν διὰ [illegible] ἀξίας ἑκατοντάδος καὶ πλέον ἑκατομμυρίων.

— Εἴχομεν μίαν ἄχρηστον παλαιὰν γεφυροσκευὴν καὶ ἔχομεν ἤδη πολλὰς τελειοτάτου ἐπίσης τύπου.

— Εἴχομεν 10.000 ἀτομικὰ πτυοσκάπανα καὶ ἔχομεν ἤδη ὑπερδεκαπλάσια.

— Ηὐξήσαμεν σημαντικῶς τὴν στάθμην τῶν ὑπαρχόντων πυρομαχικῶν καὶ ἐδημιουργήσαμεν ἱκανὴν στάθμην πυρομαχικῶν διὰ τὰ νέα ὅπλα.

—Εἴχομεν ὀλίγας δεκάδας χιλιάδων συλλογὰς ἱματισμοῦ, ὡς καὶ εἰδῶν ἐξαρτύσεως καὶ στρατοπεδείας. Ἔχομεν σήμερον πολλὰς ἑκατοντάδας χιλιάδων εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ σημαντικὴν ἐπίσης ποσότητα ὑπὸ κατασκευήν.

— Εἴχομεν 4.000 προσωπίδας. Ἔχομεν παραλάβει καὶ παραλαμβάνομεν πολλὰς ἑκατοντάδας χιλιάδων.

— Ἐστερούμεθα Ὑγειονομικοῦ, Κτηνιατρικοῦ καὶ Πεταλωτικοῦ ὑλικοῦ ἐπιστρατεύσεως. Ἤδη εἴμεθα πλήρεις.

— Εἰσήχθησαν κτήνη πάσης κατηγορίας ἀξίας ἑκατοντάδος ἑκατομμυρίων.

— Δὲν εἴχομεν ἐργαλεῖα παντοίας τέχνης, ἱπποσκευάς, ὑποσάγματα, χειλωτῆρας, εἴδη ἱπποκομίας, περιδερίδας, ὄρχους κλπ. κλπ. Ἅπαντα ταῦτα προωθήθησαν καὶ προωθοῦνται καθημερινῶς.

β) Στρατωνισμοί:

Ἐκτὸς τῶν ἐπισκευῶν καὶ συμπληρώσεων τῶν παλαιῶν στρατωνισμῶν καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν διπλῶν κλινῶν διὰ τὴν ἐπαύξησιν τῆς χωρητικότητος λόγῳ τῆς ἀποτόμου αὐξήσεως τῆς δυνάμεως, κατεσκευάσθησαν ἐξ ὑπαρχῆς 30 στρατωνισμοὶ νέων μονάδων, ὧν τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα.

Ἐπὶ πλέον ἀνηγέρθησαν καὶ ἀνεγείρονται πλῆθος ἀποθηκῶν ἐπιστρατεύσεως, πυρομαχικῶν, κοινῆς χρήσεως, ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, πολλαὶ κτιριακαὶ ἐγκαταστάσεις Στρατιωτικῶν Ἐργοστασίων (Ἐφορειῶν, Ὄρχων, Γενικῶν Ἀποθηκῶν κλπ.), Νοσοκομεῖα, κλειστὰ ἱπποδρόμια, στρατωνισμοὶ καὶ κατοικίαι Ἀξιωματικῶν εἰς τὴν Προκάλυψιν καὶ τὰς ὠχυρωμένας ζώνας, κ.λ.π.

VII. — Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΝ ΤΩ ΣΤΡΑΤΩ

Ἐδημιουργήθη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας.

Περὶ ταύτης δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ παραθέσωμεν συγκεκριμένα στοιχεῖα. Θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν τὴν δημιουργίαν Σώματος Στρατοῦ καὶ δευτέρας Μεραρχίας ἐν Θράκῃ, ὡς καὶ πληθύος διαφόρων ἄλλων μονάδων ὅλων τῶν ὅπλων, ἰδίᾳ καθ' ὅλην τὴν Βόρειον Ἑλλάδα.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων πᾶς τις διαισθάνεται τὴν τεραστίαν ὀργανωτικὴν προσπάθειαν, ἥτις ἐγένετο. Ἄλλως τε, ἐκτὸς τοῦ Στρατιωτικοῦ κόσμου, ὅλος ὁ Λαός, ἰδίᾳ τῆς Βορείου Ἑλλάδος, εἶναι μάρτυς τῆς προσπαθείας ταύτης καὶ ἠσθάνθη τὸν εὐεργετικὸν ἀντίκτυπον αὐτῆς, δημιουργηθέντος τοῦ αἰσθήματος ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἀναπτύξῃ ἥσυχος τὰς ἐργασίας του.

VIII.—ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΣ

Α'. Γενικότητες:

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ μεγάλου πολέμου τοῦ 1914, ἀμφότεραι αἱ ἀντίπαλοι παρατάξεις εὑρέθησαν πρὸ ἐκπλήξεων. Αἱ καταναλώσεις πυρομαχικῶν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἀγῶνος ὑπερέβησαν κατὰ πολὺ πᾶσαν πρόβλεψιν. Τὰ ἀποθέματα πυρομαχικῶν ἐξηντλήθησαν ταχέως. Ἡ παραγωγὴ τῆς βιομηχανίας δὲν ἐπήρκει νὰ ἐφοδιάζῃ τὰ πυροβόλα.

Ἡ ἐν καιρῷ πολέμου χρησιμοποίησις ὅλων τῶν δυνάμεων καὶ τῶν πόρων τῆς Χώρας.

Ἀγωνιώδη τηλεγραφήματα ἀντηλλάσσοντο μεταξὺ τῶν Ἀρχιστρατήγων καὶ τῶν Κυβερνήσεών των. Οἱ στρατιωτικοὶ ἡγήτορες ἔβλεπον ὅτι θὰ ὑπάρξῃ κίνδυνος νὰ μὴ καταστῇ δυνατὴ ἐντὸς ὀλίγου ἡ συνέχισις τοῦ ἀγῶνος, δι' ἔλλειψιν πυρομαχικῶν. Ἐκινδύνευε, δηλαδή, αὐτὴ αὕτη ἡ ὕπαρξις τῆς πατρίδος των ἀπὸ αἴτιον, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς πρότερον εἶχεν ὑποπτευθῇ καὶ ἐπομένως οὐδεὶς εἶχε προβλέψει.

— Ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὰ ὄργανα (πυροβόλα ὅπλα κ.λ.π.) ἡ φθορά, λόγῳ κυρίως τῆς μεγάλης καταναλώσεως πυρομαχικῶν, ἦτο πολὺ μεγαλυτέρα πάσης προβλέψεως. Αἱ τεράστιαι βιομηχανίαι τῶν ἀντιπάλων δὲν εἶχον προπαρασκευασθῇ, ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἀναπληρώσουν μὲ τὸν πρέποντα ρυθμὸν τὰς καταναλώσεις καὶ τὰς φθοράς.

— Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μάρνη καὶ τὰς ἐπακολουθησάσας μάχας τοῦ «δρόμου πρὸς τὴν θάλασσαν», μία ἰσορροπησις παρετηρήθη.

Ἄλλως τε, ὅπως γράφομεν ἀνωτέρω, αἱ αὐταὶ περίπου ἐλλείψεις καὶ αἱ αὐταὶ ἐν γένει δυσχέρειαι παρετηρήθησαν εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀντιπάλους παρατάξεις. Ἤρχισε τότε ὁ ἀγὼν τῶν χαρακωμάτων.

Ἡ τετραετία 1914—1918 εἶναι μία τετραετία ἐντατικῆς προσπαθείας ἀμφοτέρων τῶν παρατάξεων εἰς τὸ νὰ προσανατολίσουν ὅλας τὰς βιομηχανίας των, ἀκόμη καὶ τὰς πλέον εἰρηνικάς, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀγῶνος. Συνετελέσθη δηλαδὴ βραδέως καὶ ἐκ τοῦ προχείρου κατ' ἀρχάς, μὲ ταχύτερον κατόπιν ρυθμόν, ἡ Βιομηχανικὴ Ἐπιστράτευσις.

Ἡ βιομηχανικὴ αὕτη ἐπιστράτευσις δὲν εἶχε πλέον μόνον

ἀντικείμενον τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς πυρομαχικῶν καὶ πυροβόλων ὅπλων, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν ποικίλων ἀναγκῶν τῶν μαχομένων δυνάμεων (συρματοπλέγματα, ὑλικὰ ἐπιμελητείας, ὑλικὰ μηχανικοῦ, ἅρματα μάχης, ἀντιασφυξιογόνοι προσωπίδες κ.λ.π.), διότι ἡ μακρὰ παράτασις τοῦ πολέμου καὶ τὰς γνωστὰς ἀνάγκας ηὔξανε καὶ νέας τοιαύτας ἐνεφάνιζε.

Ἡ τεραστία αὕτη ἐργασία τῶν βιομηχανιῶν τῶν ἀντιπάλων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἀντιπαραταχθῇ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ πολέμου κολοσσιαῖον πολεμικὸν ὑλικὸν καὶ νὰ πραγματοποιηθοῦν καταναλώσεις μὲ ἀστρονομικοὺς ἀριθμούς.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐργατικῆς καὶ γεωργικῆς ἐπιστρατεύσεως.

Ὁ προσανατολισμὸς τῶν βιομηχανιῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν μαχομένων δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ αἱ ἄλλαι συμφυεῖς πρὸς τοιοῦτον πόλεμον δυσχέρειαι, συνετέλεσαν ὥστε νὰ μένουν ἀθεράπευτοι πλεῖσται ὅσαι ἀνάγκαι εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα τοῦ ἁμάχου πληθυσμοῦ.

Τὸ τοιοῦτον κατέδειξεν ὅτι ἡ βιομηχανία πρέπει ἐναίσιως νὰ διευθύνεται καὶ νὰ δίδῃ μὲν πᾶσαν προτεραιότητα εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν μαχομένων δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ νὰ μεριμνᾷ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἁμάχου πληθυσμοῦ, ἐπιβαλλομένων βεβαίως τῶν ἀναγκαίων μειώσεων εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ καταναλώσεις βιομηχανικῶν προϊόντων.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ προσανατολισμοῦ τῶν βιομηχανιῶν διὰ τὴν κατὰ προτεραιότητα θεραπείαν τῶν πολεμικῶν ἀναγκῶν, παρετηρήθησαν δύο ἀντικρουόμενα φαινόμενα: Ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς ἐπιστρατεύσεως ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν καὶ μάλιστα εἰδικοτήτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνάγκη ἐντάσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ἠναγκάσθησαν τότε οἱ ἀντίπαλοι νὰ ἐπαναφέρουν ἐκ τοῦ μετώπου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς βιομηχανίας ἑκατοντάδας χιλιάδων ἐργατῶν καὶ να ἀναζητήσουν τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἐργατικῶν χειρῶν μὲ πολίτας μὴ στρατευομένους καὶ γυναῖκας. Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ ἔγιναν ὑπὸ τὴν πίεσιν ὀξείας ἀνάγκης, προχείρως καὶ ἄνευ δεούσης προμελέτης. Σὺν τῷ χρόνῳ ἡ ἐργασία αὕτη ἐβελτιώθη καὶ οὕτω συνετελέσθη μὲ βραδὺν ρυθμὸν ἡ Ἐργατικὴ Ἐπιστράτευσις.

Οἱ πόλεμοι, ἀπαιτοῦντες τόσον μεγάλας καταναλώσεις ὑλικῶν, τὴν διάθεσιν τεραστίων μέσων κινήσεως, τὴν ἐξυπηρέτησιν πολυαρίθμων Στρατῶν, εἶναι φανερὸν ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἀποβοσθοῦν παρὰ μόνον εἰς τὴν συμβολὴν ὅλων τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων.

Παρὰ τὴν ἀπόσπασιν ἀγροτικῶν χειρῶν, κτηνῶν, μηχανι-

κῶν μέσων καλλιεργείας ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστρατεύσεως, εἶναι ἀνάγκη κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ἑνὸς πολέμου ἡ γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ παραγωγὴ νὰ μὴ κατέλθῃ, ἀλλὰ νὰ ἐνταθῇ, μάλιστα δὲ νὰ προτιμηθῇ ἡ παραγωγὴ εἰδῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι περισσότερον ἀπαραίτητα διὰ τὴν συντήρησιν τῶν μαχομένων δυνάμεων καὶ τοῦ ἁμάχου πληθυσμοῦ.

Ἑπομένως, θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη νὰ προβλεφθῇ ἐν πολέμῳ ἀλλαγὴ καλλιεργειῶν τινων. Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν τὴν Γεωργικὴν Ἐπιστράτευσιν.

Ἑκάστη Χώρα ἐξυπηρετεῖται ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τὴν παραγωγήν της καὶ τὰς εἰσαγωγάς της. Ἐν πολέμῳ ὅμως αἱ ἀνάγκαι αὐξάνουν, ὁ δὲ ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἀνεφοδιασμὸς δυσχεραίνεται, καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ θαλάσσιοι κίνδυνοι δὲν εἶναι μεγάλοι. Αἱ συνθῆκαι τοῦ ἐμπορίου ὄχι μόνον τροποποιοῦνται, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς παραμορφώνονται.

Οἱ ἀεροπορικοὶ κίνδυνοι αὐξάνουν τὰς ἀνάγκας τῆς ὑγειονομικῆς καὶ κοινωνικῆς περιθάλψεως. Αἱ πολεμικαὶ δαπάναι εἶναι πάντοτε ὀγκώδεις καὶ καθίσταται ἀπαραίτητον νὰ μελετηθοῦν τρόποι χρηματοδοτήσεως τῶν πολεμικῶν ἀναγκῶν, χωρὶς νὰ τραυματισθῇ ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς Χώρας. Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιστράτευσιν.

Ὅλα τὰ ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ὅλη ἡ ὀργάνωσις τοῦ Ἔθνους, ἥτις ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν ἐν πολέμῳ χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν δυνάμεων καὶ ὅλων τῶν πόρων τῆς Χώρας (πλὴν τῶν πολεμικῶν δυνάμεων) πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ἀποτελοῦν τὴν Πολιτικὴν καὶ Οἰκονομικὴν Ἐπιστράτευσιν.

Διὰ τὴν πληρεστέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Β'. Τί ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι:

Εἶναι περίεργον ὅτι, ἂν καὶ ἡ Ἑλλὰς ἔλαβε μέρος εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον καὶ ἐξηκολούθησε μάλιστα δι' αὐτὴν ἡ ἐμπόλεμος κατάστασις μέχρι τοῦ Ἰουλίου 1923, ἀντιμετωπίσθησαν δὲ προβλήματα ὡς τὰ ἀνωτέρω, οὐδεμία κατόπιν προσοχὴ ἐδόθη καὶ οὐδεμία πρόβλεψις μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 1935 ἐγένετο διὰ τὰ ζητήματα τῆς Πολιτικῆς καὶ Οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1935, ἱδρύθη παρὰ τῷ Γενικῷ Ἐπιτελείῳ Στρατοῦ τὸ VI Γραφεῖον, μὲ περιωρισμένον ὅμως τότε σκοπὸν τὴν ἔρευναν ζητημάτων τινῶν τῆς βιομηχανίας ἀπὸ ἀπόψεως ἐξυπηρετήσεως στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, ἀντελήφθη, ἅμα τῇ ἀνόδῳ της εἰς τὴν ἐξουσίαν, τὸ ὑφιστάμενον μέγα κενὸν εἰς τὰ ζητήματα

μελέτης καὶ προπαρασκευῆς τῆς Πολιτικῆς καὶ Οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως, ἐπεξέτεινε τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, ὁ δὲ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ἀνέλαβεν αὐτοπροσώπως καὶ ἐνεργῶς τὴν προεδρίαν τοῦ σχετικοῦ Συμβουλίου.

Πρῶτον Νομοθετικὸν μέτρον εἶναι ὁ νόμος 378)1936 «περὶ λήψεως μέτρων διὰ τὴν μελέτην τῆς ὀργανώσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως τῆς Χώρας», ἐπηκολούθησαν δὲ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ὡς ἄνω Νόμου τὸ ἀπὸ 15 Μαρτίου Β. Διάταγμα «περὶ λήψεως μέτρων διὰ τὴν ἐνέργειαν καταγραφῆς Βιομηχανιῶν πρὸς μελέτην τῆς ὀργανώσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως τῆς Χώρας» καὶ τὸ ἀπὸ 18)4)37 Β. Διάταγμα «περὶ τρόπου περιοδικῆς συγκεντρώσεως πληροφοριῶν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀποθεμάτων τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ τῶν εἰδῶν διατροφῆς».

Βάσις, δηλαδή, πάσης μελέτης καὶ προπαρασκευῆς, ὑπῆρξεν ἡ ἔρευνα τῶν βιομηχανικῶν καὶ γεωργικῶν δυνατοτήτων τῆς Χώρας, οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς στατιστικῆς τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ ἀναζήτησιν τῶν στοιχείων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα θὰ δώσουν τὴν εἰκόνα δυνατῆς καὶ πρεπούσης ἀναπτύξεως καὶ ἐξελίξεως ἐν καιρῷ πολέμου. Ἡ ἐργασία αὕτη τῆς ἐρεύνης, ἥτις ἐξετελέσθη μερίμνῃ τοῦ Ἐπιτελείου, παρουσίασε δυσχερείας τινάς, ἀλλ' ὅλαι αἱ δυσχέρειαι παρεκάμφθησαν, χάρις εἰς τὴν Κυβερνητικὴν θέλησιν καὶ τὴν φιλότιμον προσπάθειαν τῶν Κρατικῶν Ἀρχῶν.

Τὴν 30)8)1937, ἐκοινοποιήθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 832/1937 Νόμος «περὶ χορηγήσεως ἀναστολῆς προσελεύσεως εἰς ἐφέδρους ἐν ἐπιστρατεύσει», τὴν δὲ 31)3)1938, τὸ ἐκτελεστικὸν τούτου Β. Διάταγμα.

Ἤρχισεν ἀμέσως ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐπραγματοποιήθη ταχέως ἡ σχετικὴ ἐργασία, ἥτις θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ παραμείνουν εἰς τὰς θέσεις των ἐν ἐπιστρατεύσει οἱ ἀπολύτως ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐν καιρῷ ἐπιστρατεύσεως καὶ πολέμου λειτουργίαν ζωτικῶν ὀργανισμῶν.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου ἐγένετο μετ' ἐξαιρετικῆς αὐστηρότητος. Οὐδεὶς ἔτυχεν ἀναστολῆς προσελεύσεως, ἐὰν εἶχεν ἡλικίαν κάτω τῶν 30 ἐτῶν, ἐλάχιστοι δὲ κάτω τῶν 35.

Τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1937, ἐδημοσιεύθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 861/1937 βασικὸς Νόμος «περὶ ὀργανώσεως τῆς Πολιτικῆς ἢ Οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως τῆς Χώρας». Ἐτέθη ἀμέσως εἰς ἐφαρμογήν, ἐμελετήθησαν αἱ ἀπαιτούμεναι συμπληρώσεις, προσφ[illegible] καὶ συνεπληρώθη ὅπως τικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Νόμου 1984/1939.

Δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι, χάρις εἰς τὴν σημασίαν [illegible] ἀπέδωσεν ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις καὶ τὸ Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Στρατοῦ, ἐκαλύφθη ἡ μεγάλη καθυστέρησίς μας εἰς τὰ ζητήματα αὐτά.

Διὰ τῶν ἄρθρων 1—10 τοῦ ἰσχύοντος 1938/1939 βασικοῦ Νόμου, τὸ πᾶν τίθεται εἰς χεῖρας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας [illegible] ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Ὅλοι καὶ ὅλαι θὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν ὠργανωμένην προσπάθειαν τοῦ Ἔθνους.

Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ὁ Νόμος δὲν θέτει κανένα περιορισμὸν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀτόμων ἀδιακρίτως φύλου. Ἡ γυνὴ καλεῖται νὰ παίξῃ σπουδαιότατον ρόλον εἰς τὴν ὠργανωμένην ταύτην προσπάθειαν τοῦ Ἔθνους. Βεβαίως ὁ ρόλος τῆς γυναικὸς καὶ εἰς προηγουμένους πολέμους ὑπῆρξε σημαντικός. Ἡ διαφορὰ ἀπὸ τότε ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς γυναικὸς προβλέπεται ὑπὸ τοῦ Νόμου ὑποχρεωτικὴ καὶ ὠργανωμένη. Σημαντικώτατος θὰ εἶναι ὁ ρόλος τῆς γυναικὸς καὶ εἰς τὴν περίθαλψιν καὶ εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἐπιστράτευσιν καὶ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν ἐν γένει τοῦ ἀνδρὸς εἰς πολλὰς ἐργασίας. Εἶναι γνωστὸν τὸ πόσον ἐπεκτείνεται ἡ ἐκπαίδευσις τῶν γυναικῶν εἰς τὰ τῆς Νοσοκομειακῆς περιθάλψεως. Ἀνεξαρτήτως τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας θὰ εἶναι εἰς θέσιν αἱ γυναῖκες νὰ προσφέρουν εἰς τὴν ἐν πολέμῳ ὑγειονομικὴν περίθαλψιν, ἡ ἐκπαίδευσίς των ὡς νοσοκόμων θὰ τὰς καταστήσῃ ἱκανὰς νὰ προσφέρουν ἐν εἰρήνῃ λαμπρὰς ὑπηρεσίας καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν οἰκογένειάν των.

Ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐνεστερνίσθη τὰς ὁδηγίας τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου, ἡ δὲ ἐκπαίδευσίς της προσηνατολίσθη πρὸς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Πολιτικῆς καὶ Οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως (Περίθαλψις, Ἀντιαεροπορικὴ ἄμυνα, Ἀγροτικὴ Ἐπιστράτευσις κλπ).

Μία μεγάλη ἠθικὴ ἀρχή, τὴν ὁποίαν καθορίζει ὁ βασικὸς Νόμος, εἶναι ἡ κάτωθι:

«Ὁ πόλεμος δι' οὐδένα ἀποτελεῖ κατάστασιν ἐπωφελῆ ἢ πηγὴν κερδῶν».

Εἶναι ἀνάγκη ἡ ἠθικὴ αὐτὴ ἀρχὴ νὰ τονισθῇ καὶ νὰ κατανοηθῇ ἀπὸ ὅλους. Πράγματι, ὁ πόλεμος ἐπιφέρει κολοσσιαίας δαπάνας, αὐξήσεις τιμῶν, δυσχερείας εἰς τὸν καθημερινὸν βίον.

Ἐπὶ πλέον, τὸ ἄτομον αἰσθάνεται ζωηρότερον ὅτι διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος ἀπαιτοῦνται θυσίαι εἰς αἷμα καὶ εἰς χρῆμα.

Εἰς τὴν ἐπιβαλλομένην γενικῶς ψυχικὴν ἀνάτασιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν αἰσθημάτων ἀλτρουϊσμοῦ, εἶναι αὐτόχρημα ἐγκληματικὸν τὸ νὰ ἐπιζητήσῃ τις νὰ πραγματοποιήσῃ κέρδη, καθιστῶν ἔτι πλέον τὸν βίον ἀβίωτον τοῦ πτωχοῦ ἡμερομισθίου ἐργάτου καὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ στρατευθέντος.

Ἀπόρροια τῶν ἀντιλήψεων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ Κυβερνητικὴ ἀπόφασις τοῦ νὰ παύσῃ ἡ ἰσχὺς τῆς ἀντικαταστάσεως ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἐπεβλήθη δὲ ἡ φορολογία τῶν ἐκτάκτων κερδῶν.

Τὰ ἄρθρα 3,4 καὶ 5 τοῦ Νόμου παρέχουν εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα νὰ συγκεντρώνῃ εἰς χεῖράς της ὅλας τὰς ἱκανότητας τῆς Χώρας καὶ νὰ τὰς κατευθύνῃ ἐν καιρῷ πολέμου πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ Ἔθνους.

Ὁ Κρατικὸς ὀργανισμὸς θὰ κινηθῇ ἀμέσως διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Περαιτέρω ὁ Νόμος καθορίζει τὰ τῆς προπαρασκευῆς καὶ ἐκτελέσεως τῆς Πολιτικῆς καὶ Οἰκονομικῆς Ἐπιστρατεύσεως.

Τί μέχρι τοῦδε ἐγένετο δὲν εἶναι βέβαια δυνατὸν νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὸ παρὸν τεῦχος. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γραφῇ, εἶναι ὅτι ὅλα τὰ Ὑπουργεῖα καὶ ὅλαι αἱ Κρατικαὶ Ἀρχαὶ ἔλαβον πρὸ πολλοῦ τὰς ὁδηγίας τοῦ κ. Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως. Αἱ μελέται ἔχουν γίνει καὶ συνεχῶς τὰ Σχέδια ἐνημεροῦνται.

Ὁ ρόλος τῆς βιομηχανίας ἔχει προσδιορισθῇ.

Ηὐνοήθη ἡ δημιουργία ἰδιωτικῶν ἐργοστασίων ἐξυπηρετούντων τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης (παραγωγὴ χάλυβος, παραγωγὴ σόδας καὶ χλωρασβέστου, αὔξησις παραγωγῆς πυρομαχικῶν ἐν γένει). Ἐπίσης ηὐνοήθη ἡ ἐξέλιξις καὶ αὔξησις τῆς παραγωγῆς ἄλλων ἰδιωτικῶν ἐργοστασίων.

Πολλαὶ δεκάδες ἑκατομμυρίων διετέθησαν διὰ τὴν ἀγορὰν μηχανημάτων πρὸς συμπλήρωσιν καὶ αὔξησιν τῆς ἱκανότητος παραγωγῆς τῶν Στρατιωτικῶν ἐργοστασίων (Ἐφορειῶν Ὑλικοῦ Πολέμου, Ὀρχων Αὐτοκινήτων, Σκευῶν Μηχανικοῦ κλπ.). Νέα κτίρια κατεσκευάσθησαν καὶ κατασκευάζονται.

Κατενεμήθησαν μεταξὺ τῶν στρατιωτικῶν, ναυτικῶν καὶ ἀεροπορικῶν ἐργοστασίων αἱ ὁμοειδεῖς βιομηχανίαι καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ λεπτομερεῖς μελέται, ὥστε τὰ στρατιωτικὰ ἐργοστάσια, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ καὶ ἀλληλοσυμπληρώσει μὲ τὰ ἰδιωτικά, νὰ αὐξήσουν τὴν παραγωγὴν τῶν εἰδῶν τῶν ἀπαραιτήτων εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἄμυναν.

Ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ἐμελετήθη ἡ ἐργατικὴ ἐπιστράτευσις, ὥστε κατὰ σειρὰν προτεραιότητος ἀναγκῶν νὰ διατίθενται οἱ εἰδικοὶ τεχνῖται καὶ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἐργατῶν.

Ἡ ἀγροτικὴ ἐπιστράτευσις προπαρεσκευάσθη καὶ συνεχῶς συμπληροῦται ἡ δέουσα ἐργασία, ὥστε ἐν ἐπιστρατεύσει, τῇ συνεργασίᾳ καὶ τῶν Συνεταιρισμῶν, νὰ καλλιεργηθῇ ἐντατικῶς ἡ γῆ.

Προπαρεσκευάσθη ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπάρκεια τ[illegible] εἰς καύσιμα, ἡ τελευταίως δὲ ὑπογραφεῖσα σύμβασις μεταξὺ Κράτους καὶ ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως θ' αὐξήσῃ σημαντικῶς τὴν κατανάλωσιν τοῦ ἐγχωρίου προϊόντος λιγνίτου, ἐμπλουτιζομένου καὶ ἐξευγενιζομένου εἰς ἱδρυθησόμενον πλησίον τῶν χωρῶν ἐξορύξεως ἐργοστάσιον.

Τὸ τοιοῦτον θὰ αὐξήσῃ τὴν αὐτάρκειαν τῆς Χώρας καὶ θὰ μειώσῃ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ συναλλάγματος.

Ἐμελετήθησαν ὅλα τὰ ζητήματα ἀνεφοδιασμοῦ καὶ μεταφορῶν.

Τὰ Νομαρχιακὰ Συμβούλια Πολιτικῆς Ἐπιστρατεύσεως συνεκροτήθησαν καὶ λειτουργοῦν πρὸ πολλοῦ διὰ διαταγῆς τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, πρὶν ἀκόμη καθορισθοῦν διὰ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου.

Οὕτως, ὁλόκληρος ὁ Κρατικὸς Ὀργανισμός, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γενομένης Νομοθετικῆς ἐργασίας, ἔχει ὅλας τὰς δεούσας ὁδηγίας καὶ εἶναι ἕτοιμος νὰ κινηθῇ ἀμέσως διὰ τὴν χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν ἱκανοτήτων καὶ ὅλων τῶν πόρων τῆς Χώρας, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, εἰς πρώτην διαταγὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ ἡρωϊκὴ ἐξόρμησις ἑνὸς λαοῦ ποὺ θέλει νὰ ζήσῃ.

Εἴδομεν τοὺς σταθμούς, διὰ τῶν ὁποίων διῆλθεν ὁ Στρατός μας μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν. Εἴδομεν πῶς εὑρέθημεν τῷ 1935, τραγικὴ ἀνάμνησις μιᾶς θλιβερᾶς πραγματικότητος, τοὺς ὑπευθύνους τῆς ὁποίας — πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς—κατεδίκασεν ἠθικῶς ἡ μετέπειτα Ἀναδημιουργία.

Ἡ Ἀναδημιουργία ! Ὁποῖον σύστημα, ὁπόσαι δαπάναι, ὁποία ἐργώδης προσπάθεια ! Ὅ,τι ἐπετελέσθη, εἶναι πραγματικὸς ἄθλος, εἶναι νέα ἡρωϊκὴ ἐξόρμησις ἑνὸς Λαοῦ, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ζήσῃ καὶ πάντοτε θὰ ζῇ. Ἡ μὴ ἀναγνώρισις τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς τελευταίας τετραετίας εἶναι ὕβρις ἐκτοξευομένη πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ὅστις ἔχει ἐνστερνισθῇ ὁλοψύχως τὸ Καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου. Αὐτός, ὁδηγούμενος ἀπὸ ἕνα πατριώτην Βασιλέα καὶ ἀπὸ ἕνα ἱστορικὸν Κυβερνήτην, ἐχώρησεν, ἐνθουσιώδης καὶ πειθαρχημένος, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, τὴν ὁποίαν τῷ ὑπέδειξαν οὗτοι, καὶ προσέφερε προθύμως ὅ,τι τῷ ἐζητήθη εἰς κόπους, εἰς στερήσεις, εἰς χρῆμα.

Η ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 4ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ

Ἀπὸ τὴν ἀναρχίαν τοῦ παρελθόντος εἰς τὴν συστηματικὴν τῶν πάντων ὀργάνωσιν καὶ ἐν τῷ Βασιλικῷ Ναυτικῷ.—Αἱ ὑπάρχουσαι μονάδες δύνανται ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος νὰ τεθοῦν εἰς κατάστασιν πολέμου.—Τὸ ὑπάρχον προσωπικὸν ἠμπορεῖ νὰ ἐπαρκέσῃ ἀπολύτως καὶ εἰς οἱανδήποτε μελλοντικὴν ἐπαύξησιν. — Ἡ ἀρτιωτέρα ἤδη ὀργάνωσίς του καὶ ὁ καταρτισμὸς πλήρους σχεδίου ἐπιστρατεύσεως καὶ κινητοποιήσεως τοῦ ὑλικοῦ. — Οὐδέποτε τὸ προσωπικὸν τοῦ Βασιλικοῦ μας Ναυτικοῦ ἦτο εἰς καλλιτέραν τεχνικὴν κατάρτισιν ἀπὸ σήμερον.—Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Στόλου μας διὰ νέων μονάδων καὶ ἡ ἀνέγερσις προτύπων καὶ τελείως συγχρονισμένων Ναυπηγείων. — Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα κολοσσιαία ἐργασία διὰ τὴν ἀσφαλῆ ἐναποθήκευσιν τῶν πυρομαχικῶν, τῶν καυσίμων καὶ τῶν ἄλλων ὑλικῶν.—Συνεπληρώθησαν ὅλαι αἱ ἀνάγκαι τοῦ Ναυτικοῦ μας εἰς τορπίλλας, νάρκας, φράγματα καὶ γενικῶς ὕφαλα ὅπλα.—Αἱ προμήθειαί μας εἰς βαρὺ καὶ ἐλαφρὸν ἀντιαεροπορικὸν πυροβολικὸν ἀνταποκρίνονται ἤδη εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ Στόλου, τῶν ναυτικῶν βάσεων, τῶν ναυτικῶν ὀχυρῶν καὶ τῶν ἄλλων χώρων καὶ ἐγκαταστάσεων ξηρᾶς.—Ἀντιαεροπορικοὶ προβολεῖς καὶ μηχανήματα ἀκροάσεως.—Ὠργανώθη τέλειον σύστημα παρακτίου ἀμύνης εἰς τὰ διάφορα νευραλγικὰ σημεῖα τῆς Χώρας.

ΟΥΔΕΙΣ ΔΥΝΑΤΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ ΝΑ ΔΙΕΛΘΗ ΤΗΝ ΑΛΥΣΙΝ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΜΑΣ ΧΩΡΩΝ

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΝ 1936 - 1940

Αἱ ναυτικαί μας μονάδες δύνανται ἀμέσως νὰ τεθοῦν εἰς κατάστασιν πολέμου.

Ἡ συντελεσθεῖσα καὶ εἰς τὸ Βασιλικὸν Ναυτικὸν ἀναδημιουργία κατὰ τὴν πρώτην τετραετίαν ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς διὰ τὸ Ἔθνος μεταβολῆς τῆς 4ης Αὐγούστου 1936, ἔχει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὡς ἑξῆς:

Ἀπὸ τὴν ἀναρχίαν τοῦ παρελθόντος — τὴν ἐπικρατοῦσαν πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου 1936— ἤρχισε συστηματικὴ τῶν πάντων καὶ ἐν τῷ Βασιλικῷ Ναυτικῷ ὀργάνωσις, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας εἶναι ὅτι καὶ αἱ ὑπάρχουσαι σήμερον Μονάδες δύνανται ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος νὰ τεθοῦν εἰς κατάστασιν πολέμου καὶ τὸ ὑπάρχον προσωπικὸν νὰ ἐπαρκέσῃ ἀπολύτως εἰς οἱανδήποτε μελλοντικὴν ἐπαύξησιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐπέτρεπον αἱ διατιθέμεναι ὑπὸ τοῦ Κράτους πιστώσεις.

ΑΙ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙΣΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Α'.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον τὸ προσωπικόν, ἐπετεύχθησαν τὰ κάτωθι :

Τὸ Κράτος, ὡς γνωστόν, ἔρριψε τὴν κυρίαν του ὑλικὴν προσπάθειαν διὰ τὸν Στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ τὴν Ἀεροπορίαν καὶ διὰ τοῦτο ἡ ὑλικὴ προσαύξησις τῶν Μονάδων Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ ἦτο σχετικῶς μικροτέρα.

Ἀρτιωτέρα ὀργάνωσις καὶ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ προσωπικοῦ καὶ καταρτισμὸς πλήρους σχεδίου ἐπιστρατεύσεως καὶ κινητοποιήσεως ὑλικοῦ.

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ κυρία προσπάθεια τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ ἐστράφη εἰς τὴν ἀρτιωτέραν ὀργάνωσιν τοῦ προσωπικοῦ, εἰς τρόπον ὥστε τοῦτο νὰ εἶναι ἕτοιμον ὅπως ἀνταποκριθῇ εἰς οἱανδήποτε μελλοντικὴν τοῦ ὑλικοῦ ἐπαύξησιν, ὡς καὶ ὅπως ἀντισταθμίσῃ τὴν μεγάλην ἀφαίμαξιν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπροξένησαν αἱ διάφοροι μέχρι τοῦ 1936 ἐπαναστάσεις καὶ στάσεις.

Ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις, οὖσα παρημελημένη ἀπὸ ἐτῶν, ἐπὶ τῆς προαυγουστιανῆς ἐποχῆς, ἐντατικῶς προωθήθη ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ Κράτους, ἀπάντων τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ Ὑπαξιωματικῶν τυχόντων ἀνελλιπῶς τῆς ἀπαιτουμένης μετεκπαιδεύσεώς των, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς εἰδικότητος ἑκάστου. Οὐδέποτε τὸ προσωπικὸν τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ ἦτο εἰς καλλιτέραν τεχνικὴν κατάρτισιν ἀπὸ σήμερον. Δύναται ἄνευ ὑπερβολῆς νὰ ὑποστηριχθῇ σήμερον ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ πολὺ ὀλίγον θὰ ὑστερῇ τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν πλέον προηγμένων ναυτικῶν Κρατῶν ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς καταρτίσεως.

Ἐξ ἄλλου κατηρτίσθη καὶ ὑφίσταται σήμερον πλῆρες σχέδιον ἐπιστρατεύσεως προσωπικοῦ, ὡς καὶ κινητοποιήσεως ὑλικοῦ, ἐνῷ μέχρι σήμερον οὐδέποτε ὑπῆρχε τοιοῦτον σχέδιον ἐν τῷ Βασιλικῷ Ναυτικῷ.

Β'.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΛΙΚΟΝ

Ἐναυπηγήθησαν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ καὶ προσετέθησαν εἰς τὰς Μονάδας τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ τὰ δύο ἀντιτορπιλλικὰ «Βασιλεὺς Γεώργιος» καὶ «Βασίλισσα Ὄλγα», δύο δὲ ἐπὶ πλέον ὁμοίων προεβλέφθη ἡ ναυπήγησις ἐνταῦθα.

Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Στόλου μας διὰ νέων μονάδων καὶ ἡ ἀνέγερσις προτύπων καὶ τελείως συγχρονισμένων Ναυπηγείων.

Πρὸς τοῦτο ἱδρύθησαν ἐν Σκαραμαγκᾷ Ναυπηγεῖα, καθ' ὅλα συγχρονισμένα, εἰς τὰ ὁποῖα πρὸ τετραμήνου, ἕτοιμα καθ' ὅλα, θὰ εἴχομεν ἀρχίσει τὴν ναυπήγησιν τῶν δύο ἑτέρων προβλεπομένων ἀντιτορπιλλικῶν. Ἡ πλήρης ὅμως ἀνατροπὴ τῶν διεθνῶν μεταφορῶν καὶ χορηγήσεως πρώτων ὑλῶν, καὶ γενικῶς αἱ δυσκολίαι ἐμπορικῶν ἐπικαταλλαγῶν πάσης φύσεως, ἰδίᾳ εἰς τὰ ἀφορῶντα τὰ πολεμικὰ μέσα, ἐκμηδενίσασαι σχεδὸν τὴν ἐμπορικὴν ἐπικοινωνίαν τῶν διαφόρων Κρατῶν, ἐμπολέμων καὶ μή, ἐπέβαλον τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐνταῦθα ναυπηγήσεως τῶν δύο νέων ἀντιτορπιλλικῶν δι' εὐθετώτερον χρόνον.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος οὐδέποτε ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ἠδυνήθη νὰ ἱδρύσῃ Ἑλληνικὰ Ναυπηγεῖα, τὰ δὲ ἐν Σκαραμαγκᾷ ἱδρυθέντα οὐ μόνον εἶναι τελείως συγχρονισμένα καὶ ἐφάμιλλα τῶν ξένων Κρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἐσχεδιάσθησαν μὲ πρόβλεψιν πάσης δυνατῆς ἐπεκτάσεως καὶ ἀναπτύξεως αὐτῶν μελλοντικῶς. Ἐπὶ πλέον ἱδρύεται αὐτόθι νεωλκεῖον δυνάμενον ν' ἀνελκύῃ εἰς τὴν ξηράν, πρὸς ἐπισκευὴν καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐπ' αὐτῶν, σκάφη βάρους (κενοῦ) μέχρι 2500 τόννων.

Ἐκ τῆς ἱδρύσεως τῶν Ναυπηγείων ἡ Ἐθνικὴ Οἰκονομία ἔχει πολλὰ νὰ ὠφεληθῇ, διότι πλὴν τῶν ἄλλων, τοὐλάχιστον 1000 οἰκογένειαι τεχνιτῶν θὰ ἀποζοῦν ἐκ τῆς ἐργασίας των εἰς αὐτά.

Ἡ ἄλλη ἐπιτελεσθεῖσα κολοσσιαία ἐργασία.

Ἐκτὸς τοῦ ὀγκώδους τούτου ἔργου ἐπραγματοποιήθη συνάμα τὰ ἑξῆς :

Ἅπασαι αἱ ἀποθῆκαι πυρομαχικῶν κατεσκευάσθησαν ὑπόγειοι, ἤδη δὲ κατασκευάζονται καὶ ὅμοιαι ἀποθῆκαι διὰ τὰ καύσιμα καὶ ὑλικά.

Ἱδρύθησαν συγχρονισμέναι σχολαὶ διὰ τὸ προσωπικόν, αἵτινες μέχρι σήμερον ἐλειτούργουν προχείρως, εἴτε εἰς τυχαίως εὑρεθείσας ἐγκαταστάσεις ξηρᾶς, εἴτε ἐπὶ παλαιῶν πλοίων.

Κατεσκευάσθησαν προσέτι τορπίλλαι, νάρκαι, φράγματα καὶ γενικῶς ὕφαλα ὅπλα, εἰς ποσότητας ἀνταποκρινομένας εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ.

Ἀντιαεροπορικὸν πυροβολικὸν βαρὺ καὶ ἐλαφρὸν παρελήφθη εἰς ἐπαρκῆ ἀριθμὸν δι' ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ Βασιλικοῦ Στόλου, τῶν Ναυτικῶν Βάσεων, τῶν Ναυτικῶν Ὀχυρῶν καὶ γενικῶς τῶν ἐνδιαφερόντων τὸ Βασιλικὸν Ναυτικὸν χώρων καὶ ἐγκαταστάσεων ξηρᾶς μετὰ τῶν συμπληρούντων τοῦτο Α/Α προβολέων καὶ μηχανημάτων ἀκροάσεως.

Γ'.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΤΙΟΝ ΑΜΥΝΑΝ

Ὠργανώθη τέλειον σύστημα παρακτίου ἀμύνης εἰς τὰ διάφορα νευραλγικὰ σημεῖα τῆς Χώρας.

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου οὐδέποτε κατώρθωσε τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος μέχρι τῆς ἀναλήψεως τῆς Ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου νὰ ὀργανώσῃ σύστημα παρακτίου ἀμύνης, ἐσωτερικῶς τῆς ὁποίας νὰ εὑρίσκῃ καταφύγιον ὁ πολεμικὸς καὶ ἐμπορικὸς ἡμῶν Στόλος, ὁσάκις θὰ προσεβάλλετο ὑπὸ ἰσχυροτέρας ναυτικῆς δυνάμεως.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ Ἑλλὰς θὰ ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ πρὸς «ξέφραγο χωράφι», εἰς τὸ ὁποῖον κάθε ἰσχυρὸς ἠδύνατο ἀνέτως νὰ εἰσχωρήσῃ διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς σκοπούς του.

Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ἐτέθη τέρμα ὑπὸ τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου διὰ τῶν ἱδρυθέντων καὶ ἐγκατασταθέντων εἰς τὰ διάφορα νευραλγικὰ σημεῖα τῆς Χώρας ναυτικῶν ὀχυρῶν, ὧν ἡ τεχνικὴ ἀρτιότης περιποιεῖ τιμὴν εἰς τὸν τόπον.

Σήμερον οὐδεὶς δύναται ἀτιμωρητὶ νὰ διέλθῃ ἐσωτερικῶς τῆς ἀλύσεως τῶν ναυτικῶν μας ὀχυρῶν, διὰ τῆς ὁποίας προστατεύονται τὰ κυριώτερα δημογραφικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ κέντρα τῆς Χώρας.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΕΥΓΝΩΜΟΝΕΙ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΝ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΤΗΝ ΤΗΣ

Μία σύντομος ἐπισκόπησις τοῦ παρελθόντος.— Αἱ πρῶται ἀσυστηματοποίητοι προσπάθειαι διὰ τὴν δημιουργίαν Ἑλληνικῆς Ἀεροπορίας.—Τὰ γλισχρότατα οἰκονομικὰ μέσα τῆς προαυγουστιανῆς ἐποχῆς.—Ἡ πρώτη μεγάλη ὥθησις ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ.— Αἱ ἀπὸ τοῦ 1936 παρεχόμεναι κολοσσιαῖαι πιστώσεις διὰ τὴν ἀλματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀεροπορικοῦ μας ὅπλου.— Μία καταπληκτικὴ προσπάθεια πού προσθέτει ἕνα ἀκόμη τίτλον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ σημερινοῦ Καθεστῶτος.— Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ τῶν ὁμογενῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ κορυφοῦται μεγαλειωδῶς ἀπὸ τῆς Ἱστορικῆς Μεταβολῆς μὲ τὰς ἀθρόας καὶ συγκινητικὰς των εἰσφοράς.

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Α'.
ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

Ι.—Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1912-24

Ἡ προσπάθεια τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὅπως δημιουργήσῃ τὴν Πολεμικήν του Ἀεροπορίαν χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1912. Διατηρεῖται δὲ μέχρι σήμερον ζωηρὰ ἡ ἀνάμνησις τῶν πρώτων Ἑλληνικῶν ἀεροπλάνων καὶ τῶν ἐλαχίστων πρωτοπόρων νεαρῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ, οἵτινες τὰ παρουσίασαν ἄνωθεν τῶν μετώπων τῶν Βαλκανικῶν πολέμων.

Αἱ πρῶται ἀσυστηματοποίητοι προσπάθειαι διὰ τὴν δημιουργίαν Ἑλληνικῆς Ἀεροπορίας.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν πολέμων ἐκείνων καὶ τὴν αὔξησιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, συνεπείᾳ τοῦ διπλασιασμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἡ Πολεμική μας Ἀεροπορία δὲν ἐπρόφθασε νὰ λάβῃ ἀνάπτυξιν, ὅτε ἐπῆλθεν ὁ Εὐρωπαϊκὸς Πόλεμος τοῦ 1914. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τούτου, ἡ οὐδετερότης τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ ἐπιβληθέντες εἰς αὐτὴν στρατιωτικοὶ περιορισμοὶ ἀφῆκαν σχεδὸν ἄνευ συνεχείας τὴν πρώτην προσπάθειαν συγκροτήσεως τοῦ Ἀεροπορικοῦ μας ὅπλου.

Ἀπὸ τοῦ 1916, εἰς τὸ δημιουργηθὲν Ἑλληνοσυμμαχικὸν μέτωπον τῆς Μακεδονίας καὶ εἰς τὰς ὑπὸ Ἀγγλικὴν κατοχὴν νήσους τοῦ Αἰγαίου ἐδημιουργήθησαν οἱ πρῶτοι πυρῆνες μιᾶς στρατιωτικῆς καὶ μιᾶς ναυτικῆς Ἀεροπορίας μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν συμμάχων Δυτικῶν Δυνάμεων. Ἕλληνες Ἀξιωματικοὶ τῶν ὅπλων τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ καὶ Ἕλληνες τεχνῖται συνέρρευσαν ἐθελοντικῶς καὶ κατήρτισαν τὰς ἀεροπορικὰς μονάδας, τῶν ὁποίων τὸ ὑλικόν, οἱ ἐκπαιδευταὶ καὶ τὸ εἰδικὸν τεχνικὸν προσωπικὸν παρεχωρήθησαν ὑπὸ τῶν Συμμάχων. Αἱ νεοσύστατοι Ἑλληνικαὶ ἀεροπορικαὶ μονάδες, εἴτε ὑπὸ συμμαχικὰς διοικήσεις ἀρχικῶς, εἴτε σὺν τῷ χρόνῳ αὐτοδιοικούμεναι, ἐστήριξαν τὰς ἐπιχειρήσεις ἐν Μακεδονίᾳ, Αἰγαίῳ καὶ Οὐκρανίᾳ μέχρι τοῦ 1919, ὅτε, ὑπογραφείσης τῆς εἰρήνης, οἱ Σύμμαχοι ἀπεσύρθησαν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ Ἑλληνικὴ Ἀεροπορία τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ ἤρξατο οὐσιαστικῶς νὰ σταδιοδρομῇ μόνη, χειραφετηθεῖσα τῆς κηδεμονίας τῶν Εὐρωπαίων. Εἶχεν ἤδη ἀποκτήσει κάποιαν συνοχὴν κατὰ τὴν βραχεῖαν μὲν ἀλλὰ πλήρη ἐντατικῆς δράσεως ζωήν της. Εἶχεν ἀκόμη μίαν μικρὰν παράδοσιν καὶ μίαν ἱστορίαν πολεμικήν, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναδείξει τοὺς ἐκλεκτούς της καὶ τὰ ἡρωϊκά της θύματα καὶ εἶχεν ἐγγράψει εἰς τὸ ἐνεργητικόν της μερικὰς σελίδας δόξης.

Μὲ τὰ δεδομένα ταῦτα εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν. Ἐκεῖ, ἐπὶ τρία σχεδὸν ἔτη, στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ ἀεροπόροι, εἰς κοινοὺς ἀγῶνας μετὰ τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ μας, ἐπλούτισαν τὴν ἱστορίαν των, ηὔξησαν τὴν πεῖράν των καὶ διὰ τῆς δράσεώς των συνετέλεσαν ὥστε νὰ ἐμπεδωθῇ ἡ συνοχή, νὰ καλλιεργηθῇ τὸ πνεῦμα τοῦ Σώματος καὶ νὰ δημιουργηθῇ οὕτω ὁριστικῶς ἡ Πολεμικὴ Ἀεροπορία ὡς Ὅπλον αὐτοτελὲς ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ.

Ὡς τοιαύτη ἐπέζησε καὶ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς καὶ εὑρέθη παροῦσα παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ 1922—23 μέχρι τῆς συνθήκης τῆς Λωζάννης.

ΙΙ.—Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924-1935

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1924 ἤρχισεν, ὅπως καὶ διὰ τὸ σύνολον τῶν δυνάμεων τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ἡ περίοδος τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς ἀνασυγκροτήσεως διὰ τὸ μέλλον. Ὅ,τι τότε εἶχεν ἀπομείνει εἰς ὑλικὸν ἀεροπορίας ἦτο ἀνάξιον οἱουδήποτε λόγου. Ἀπέμενον ὅμως τὰ στελέχη καὶ τὸ κατώτερον προσωπικόν, τῶν ὁποίων ἡ πεῖρα θὰ ἐχρησίμευεν ὡς βάσις διὰ τὸ ἔργον τῆς συγκροτήσεως τῆς νέας Πολεμικῆς Ἀεροπορίας. Ἐχρειάζετο ἤδη νὰ καταβληθῇ προσπάθεια ὁλικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ καὶ συγκροτήσεώς της εἰς ὑλικὸν καὶ συνάμα ἀνάπτυξις καὶ ἐκπαίδευσις προσωπικοῦ ἐπὶ τῇ βάσει πλήρους προγράμματος, καταρτιζομένου συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τῶν μελλοντικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ τῶν τεχνικῶν προόδων τοῦ Ὅπλου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ αὐτὸ πρόβλημα ἀντιμετωπίζετο εἰς ὅλας τὰς Χώρας τῆς Εὐρώπης, προκειμένου διὰ τὴν Πολεμικήν των Ἀεροπορίαν. Αἱ λύσεις του δὲ γενικῶς ἀνεζητοῦντο μὲ βάσιν τὰ δεδομένα τοῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον εἶχε παραδεχθῇ τὴν Ἀεροπορίαν ὡς ὅπλον τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ. Προσκεκολλημένη εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν δύο τούτων ἀρχαιοτέρων πολεμικῶν δυνάμεων, ἠκολούθει κατ' ἀνάγκην τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τούτων, μὴ δυναμένη νὰ ἔχῃ ἰδίαν σταδιοδρομίαν ἡ Ἀεροπορία. Ὑπὸ τὰς ἀντιλήψεις ταύτας

καὶ τὴν γενικὴν ἐλπίδα καταργήσεως τῶν πολέμων ὑπὸ τὸ Καθεστὼς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, αἱ προπαρασκευαὶ περιωρίσθησαν σχεδὸν μέχρις ἀφοπλισμοῦ καὶ ἡ Ἀεροπορία ἠκολούθησε τὸ γενικὸν τοῦτο ρεῦμα ὡς πολεμικὴ δύναμις.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως, ἡ τεχνικὴ ἐξέλιξις τοῦ ἀεροπλάνου ἐπραγματοποίησε προόδους ραγδαίας, τὰς ὁποίας ἐξεμεταλλεύετο κυρίως ἡ Πολιτικὴ Ἀεροπορία εἰς τὰς ἐναερίους συγκοινωνίας, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι, μεταφερόμεναι εἰς τὴν Πολεμικὴν Ἀεροπορίαν, ἤνοιγον δι' αὐτὴν ὁλονὲν εὐρυτέρους ὁρίζοντας διὰ τὴν χρησιμοποίησίν της ἐν πολέμῳ. Τοιουτοτρόπως ἠγέρθη διεθνῶς τὸ ζήτημα τοῦ μέλλοντος τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας, ὡς δυνάμεως ἀνεξαρτήτου καὶ ἰσοτίμου πρὸς τὰς δυνάμεις ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. Ἡ ἰδέα ἐκέρδισεν ἔδαφος μέχρις οὗ ἐπεβλήθη διαδοχικῶς εἰς ὅλας τὰς Χώρας καὶ ἐπηρέασε τὰ προγράμματα τῆς συγκροτήσεως τῶν πολεμικῶν των δυνάμεων. Ἐδημιουργήθησαν ἰδιαίτερα Ὑπουργεῖα καὶ ἰδιαίτερα Γενικὰ Ἐπιτελεῖα διὰ τὴν προπαρασκευὴν καὶ ὀργάνωσιν Στρατοῦ Ἀέρος. Ἡ κίνησις αὕτη συνέπιπτε νὰ λήγῃ ὀλίγον πρὸ τοῦ 1935, ὅτε πᾶσαι αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ γενικοῦ ἀφοπλισμοῦ εἶχον ὁριστικῶς ναυαγήσει καὶ ἐφαίνετο διανοιγομένη νέα περίοδος ἐντατικῶν ἐξοπλισμῶν ἐν Εὐρώπῃ.

Τὰ παρεχόμενα ἄλλοτε γλισχρότατα μέσα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀεροπορία κατὰ τὰ ἔτη τῆς περιόδου ταύτης δὲν εἶχε τὰ μέσα νὰ ἐφαρμόσῃ πρόγραμμα ἀναπτύξεως. Ἡ στρατιωτικὴ ὀργάνωσις τοῦ Κράτους, ἐν τῷ συνόλῳ της, ἄλλως τε, ἦτο σχεδὸν στάσιμος ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐφαρμογῆς προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως, ἀνεφοδιασμοῦ τῶν δυνάμεών του. Περιωρίσθη, λοιπόν, διὰ τῶν γλισχροτάτων μέσων, τὰ ὁποῖα παρεῖχον αὐτῇ ἐκ τῶν λίαν ἀνεπαρκῶν, ἄλλως τε, τὰ ὁποῖα διέθετον ὁ Στρατὸς καὶ ὁ Στόλος, εἰς τὸ νὰ βελτιώνῃ στοιχειωδῶς τὴν κατάστασίν της. Αὔξησις τῶν στελεχῶν, ἐκπαίδευσις τοῦ ἱπταμένου καὶ τεχνικοῦ προσωπικοῦ, τόσον ἐν τῇ Χώρᾳ ὅσον καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, δημιουργία πυρήνων εἰδικῶν εἰς τὰς εἰδικότητας καὶ ἔναρξις ἐφαρμογῆς ἑνὸς προγράμματος ἐπιγείων ἐγκαταστάσεων. Αἱ βάσεις Λαρίσης καὶ Δεκελείας τότε ἐγκαινιάσθησαν. Τέλος ἡ Ἑλληνικὴ Στρατιωτικὴ Ἀεροπορία ἐπρομηθεύθη ἀριθμόν τινα νέων ἀεροπλάνων Στρατιωτικῆς συνεργασίας ἐκ Γαλλίας (Breguet XIX), ἡ δὲ Ναυτικὴ ἐξ Ἀγγλίας (Horsley [illegible]).

Τὸ 1930 ἐξεδήλωσε καὶ ἡ Ἑλλὰς τὴν διάθεσιν νὰ δώσῃ εἰς τὴν Πολεμικήν της Ἀεροπορίαν μίαν ὥθησιν ἀνάλογον πρὸς τὰς νεωτέρας περὶ αὐτῆς ἀντιλήψεις. Καὶ ὡς πρῶτον μέτρον τῆς ὑπῆρξεν ἡ ἵδρυσις τοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐνετάχθησαν ἡ Στρατιωτικὴ καὶ ἡ Ναυτικὴ Ἀεροπορία [illegible]

σθεῖσαι ἐκ τῶν δύο ἄλλων Πολεμικῶν Ὑπουργείων, ἡ Πολιτικὴ Ἀεροπορία, ἀποσπασθεῖσα ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, καὶ ἡ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία.

Ἀποστολὴ τοῦ νεοσυστάτου Ὑπουργείου ἦτο νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἑαυτὸ τὴν ὅλην προσπάθειαν συγκροτήσεως Πολεμικῆς Ἀεροπορικῆς Δυνάμεως διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Χώρας. Ἐδόθη δὲ εἰς αὐτὸ ὡς ἔκτακτος ἐπιχορήγησις τὸ ποσὸν τῶν 100 ἑκατομμυρίων δρχ. Ὅσον ἁπλῆ καὶ λογικὴ ἐφαίνετο ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ ἀποστολὴ αὕτη, παρουσίασεν, οὐχ' ἧττον, τόσον μεγάλα καὶ τόσον δυσχερῆ προβλήματα, ὥστε μετὰ πάροδον οὐχὶ πολλοῦ χρόνου ἀπὸ τῆς συστάσεώς του, τὸ Ὑπουργεῖον Ἀεροπορίας εὑρέθη εἰς ἀδυναμίαν νὰ προχωρήσῃ. Οἱ λόγοι ἦσαν αἱ φυσικαὶ δυσχέρειαι, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ νεοφανὴς ὀργανισμὸς ἐπάλαισε πανταχοῦ ὅπου συνεστήθη, καὶ αἵτινες ἐν Ἑλλάδι ἐξ εἰδικῶν λόγων ἐπολλαπλασιάζοντο.

Εἶχεν ἐκμηδενισθῆ ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις.

Ὁ κυριώτερος πάντων τῶν λόγων τούτων ἦτο, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς συστάσεως τοῦ Ὑπουργείου, ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις περιωρίσθη τόσον, ὥστε νὰ φθάσῃ μέχρι σχεδὸν πλήρους ἐκμηδενίσεως.

Μὲ τὰ 100 ἑκατομμύρια τοῦ πρώτου ἐκτάκτου προϋπολογισμοῦ τούτου, τὸ Ὑπουργεῖον Ἀεροπορίας ἔκαμεν ἔναρξιν ἐφαρμογῆς ἑνὸς προγράμματος, τὸ ὁποῖον κατήρτισε καὶ τὸ ὁποῖον ἐστηρίζετο ἐπὶ λογικῶν βάσεων καὶ ὀρθῶν ἀντιλήψεων ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς του.

Μερικὰ ἀεροπλάνα στρατιωτικῆς συνεργασίας, ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς ἐποχῆς των (Potez 25), ὑδροπλάνα Fairby F III καὶ ἐφεδρικοὶ κινητῆρες Hispano ἠγοράσθησαν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω κονδυλίου. Καὶ μερικὰ ἔργα εἰς τὰς διαμορφουμένας Ἀεροπορικὰς Βάσεις τῆς Λαρίσης, τοῦ Σέδες καὶ τῆς Δεκελείας ἐπληρώθησαν ἐξ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐδῶ πᾶσα πρόοδος ἀνεκόπη, διότι οἱ προϋπολογισμοὶ μετὰ τὸ 1930, ἤτοι οἱ τῶν ἐτῶν 1931—1932, 1932—1933, 1933—1934, 1934—1935, διέθεσαν ἐν τῷ συνόλῳ πιστώσεις 107 μόνον ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

III.—Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1935

Ἡ πρώτη διανυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας ἀπὸ τῆς συστάσεώς του πενταετία παρῆλθεν οὕτω ἄπρακτος καὶ τὸ πρῶτον πρόγραμμα αὐτοῦ ἔμεινεν ἀνεκτέλεστον, ἐλλείψει πό-

ρων. Ἀλλ' ὄχι μόνον ὑλικῶς δὲν προήχθη ἡ Πολεμικὴ Ἀεροπορία κατὰ τὴν ἀνωτέρω πενταετίαν. Ὑπέστη καὶ ἀτυχήματα ἀλλεπάλληλα, τὰ ὁποῖα κατέφθειραν καὶ τὸ προσωπικόν της μέχρι βαθμοῦ ἀποσυνθέσεως. Τὰ κινήματα τῶν δύο Μαρτίων τοῦ 1933 καὶ 1935 ἠλάττωσαν κατὰ 40% τὸν ἀριθμὸν τῶν στελεχῶν της. Οὕτω τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐμελετᾶτο ἡ ἐξόρμησις διὰ τὴν πλήρη ἀνανέωσιν καὶ αὔξησιν τῆς δυνάμεώς της, ἔμενεν ἀνάπηρος, μὴ διαθέτουσα παρὰ ἐλάχιστα στελέχη ἱκανὰ ἵνα βαστάσουν τὸ βάρος τῆς προσπαθείας.

Β'.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ 1936

'Η προσπάθεια τῆς ἀνασυγκροτήσεως ἀεροπορικῆς δυνάμεως ἀναλόγου πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς 'Εθνικῆς 'Αμύνης καὶ συγχρονισμένης ἀνελήφθη ἐκ νέου ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1936. Τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα δὲν διέφερε σημαντικῶς, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀεροπλάνων καὶ τῶν στελεχῶν, ἐκείνου, ὅπερ εἶχε καταρτισθῆ τὸ 1931. Αἱ βάσεις ὅμως τῆς πραγματοποιήσεώς του ἐστηρίζοντο ἐπὶ δεδομένων θετικῶν καὶ σαφῶν, τὰ ὁποῖα ὁ 'Αρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως καὶ 'Υπουργὸς τῆς 'Εθνικῆς 'Αμύνης καθώρισεν ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ γενικοῦ πολιτικοῦ, οἰκονομικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεώς του.

'Η πρώτη μεγάλη ὥθησις ὑπὸ τοῦ 'Αρχηγεῦ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ τὴν ἔναρξιν ἐφαρμογῆς τοῦ νέου τούτου προγράμματος ὡς πρώτη πίστωσις ἐχορηγήθη εἰς τὸ 'Υπουργεῖον 'Αεροπορίας ποσὸν δωδεκαπλάσιον περίπου τοῦ διατεθέντος ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1930 καὶ ἴσον πρὸς τὰ 50 % τοῦ προϋπολογισθέντος διὰ τὴν πλήρη ἐφαρμογήν του.

Οὕτω, ἡ ἔναρξις τῶν προμηθειῶν διὰ τὸν προβλεπόμενον ἐφοδιασμὸν τῆς 'Αεροπορίας εἰς ὑλικὰ ὑπῆρξεν ἄμεσος. 'Ατυχῶς αἱ συνθῆκαι πραγματοποιήσεως ἦσαν τώρα πολὺ δυσμενέστεραι ἢ εἰς τὸ παρελθόν, ἐκ τῶν ἑξῆς κυρίως λόγων:

α) Τὸ 1935 ὑπῆρξε τὸ ἔτος, καθ' ὃ ἐδόθη τὸ σύνθημα τῶν γενικῶν ἐξοπλισμῶν εἰς πάσας τὰς Χώρας τῆς Εὐρώπης. 'Εκ τούτου ἐπῆλθε, φυσικῶς, ἀθρόα ζήτησις ὑλικοῦ, ἐλάττωσις τῆς προσφορᾶς καὶ αὔξησις τῶν τιμῶν, ἥτις ἔβαινε διαρκῶς ἐπιτεινομένη.

β) 'Η πρόοδος τῆς βιομηχανίας ἐπεταχύνθη καὶ ἡ παραγωγὴ ὁλονὲν νέων τύπων τελειοτέρων καὶ μὲ ηὐξημένας τὰς πολεμικὰς ἐπιδόσεις ἐξηκολούθει ἀκράτητος, εἰς τρόπον ὥστε ὑπῆρχεν ὁ κίνδυνος, ἀεροπλάνα τὰ ὁποῖα θὰ παρηγγέλλοντο ὡς ἡ τελευταία λέξις τῆς προόδου, νὰ καθίσταντο παλαιὰ πρὶν ἢ προφθάσουν νὰ τεθοῦν ἐν ὑπηρεσίᾳ, ὑπερβαινόμενα εἰς τελειότητα καὶ ἱκανότητας πολεμικὰς ἀπὸ ἄλλα νεώτερα.

γ) Τέλος, τὸ πλαίσιον τοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπέμεινεν εἰς τὴν 'Ελληνικὴν 'Αεροπορίαν κατὰ τὸ 1935, ἦτο ὡς πρὸς τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν κατὰ 50 % κατώτερον ἐκείνου, ὅπερ ὑπῆρχε τὸ 1930. Τοῦτο, καὶ εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν θὰ εἶχεν ἀπομείνει ἄρτιον, θὰ ἦτο καὶ πάλιν ἀνεπαρκὲς ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ὀργανικὴν αὔξησιν ὅλων τῶν συνιστώντων τὴν 'Αεροπορίαν στοιχείων. Φαντάζεταί τις μὲ τὴν περιωρισμένην ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς σύνθεσίν του ποῖον ἆθλον θὰ ὤφειλε νὰ διεξαγάγῃ διὰ ν' ἀνταποκριθῇ ὄχι μόνον εἰς τὴν γενικὴν ταύτην αὔξησιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ταὐτόχρονον βελτίωσιν ἑαυτοῦ καὶ μάλιστα ὅταν ταῦτα πάντα ἔδει νὰ συντελεσθοῦν εἰς χρόνον ὅσον τὸ δυνατὸν συντομώτερον.

Παρὰ τὰς ἀνωτέρω δυσχερείας καὶ ἄλλας ἀκόμη πολυαρίθμους ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς φύσεως, τὸ 'Υπουργεῖον τῆς 'Αεροπορίας ἐπροχώρησεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός του, ἐπιδιῶκον νὰ τὸ φέρῃ εἰς πέρας μὲ συνέχειαν καὶ λογικὴν εἰς τὰ συνιστῶντα αὐτὸ τρία κυριώτερα Κεφάλαια, τὰ κάτωθι:

I. — ΕΙΣ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Νὰ ἐφοδιάσῃ τὴν 'Αεροπορίαν μὲ ἀεροπλάνα, κινητῆρας, τὸ πολυπληθὲς ἄλλο ὑλικὸν ὁπλισμοῦ, πυρομαχικῶν, ἐξαρτύσεως, ὀργάνων καὶ ἀνταλλακτικῶν τῶν μᾶλλον συγχρόνων τύπων, διὰ νὰ ζήσουν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον χρόνον καὶ νὰ διατηροῦν ταὐτοχρόνως τὴν μαχητικήν των ἀξίαν. 'Επίσης νὰ ἐφοδιάσῃ αὐτὴν δι' ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων ὑλικῶν ἀτομικοῦ ἱματισμοῦ, ὁπλισμοῦ, ἐξαρτύσεως, στρατοπεδείας, διὰ τὴν συγκρότησιν, κινητοποίησιν καὶ συντήρησιν τῶν ἀεροπορικῶν μονάδων εἰς μίαν ἐκστρατείαν.

Νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν παραγωγὴν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρου ἀριθμοῦ τῶν ἀνωτέρω εἰδῶν ἐν τῷ τόπῳ, διὰ τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἐνισχύσεως ἐγχωρίων βιομηχανιῶν.

II. — ΕΙΣ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Νὰ παραγάγῃ προσωπικὸν ἰπτάμενον καὶ τεχνικὸν ὅλων τῶν εἰδικοτήτων, εἰς ἀριθμὸν καὶ χρόνον ἀνάλογον πρὸς τὸν καθίσταται δυνατὴ ἡ συγκρότησις μονάδων διὰ τοῦ εἰσερχομένου νέου ὑλικοῦ.

Νὰ βελτιώσῃ διὰ μετεκπαιδεύσεως τὰ ἀπομείναντα στελέχη τῶν διαφόρων κλάδων, ὥστε νὰ φθάσουν τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου 'Αεροπορίας.

III.— ΕΙΣ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Νὰ συμπληρώσῃ τὰς ὑπαρχούσας μονίμους Ἀεροπορικὰς βάσεις δι' ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων ἐγκαταστάσεων διὰ τὴν κατὰ τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὑλικοῦ καὶ τὴν ἄνετον διαβίωσιν τοῦ προσωπικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ πολλαπλασιασθοῦν.

Νὰ ὀργανώσῃ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα δίκτυον ἀεροδρομίων ἀρκετὰ πλούσιον καὶ κατάλληλον, ὥστε νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν Πολεμικὴν καὶ τὴν Πολιτικὴν Ἀεροπορίαν εἰς πᾶσαν ἐνδεχομένην αὐτῶν ἀνάγκην.

Γ'.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1936 μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1940, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προγράμματος τῆς Ἀεροπορίας ἐσυνεχίσθη ἀνενδότως καὶ μὲ αὔξοντα ὁλονὲν ρυθμόν. Ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος μόνον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεώς του ἤρξατο νὰ ἐπιδρᾷ δυσμενῶς ἐπὶ τῆς πορείας του, προκαλέσας εἰς ἄλλας μὲν περιπτώσεις ὁλοσχερῆ ματαίωσιν παραδόσεως παραγγελθέντων ὑλικῶν, εἰς ἄλλας δὲ σοβαρὰς καθυστερήσεις.

Ἡ καταβληθεῖσα καὶ συνεχιζομένη ὑπὸ τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου τεραστία προσπάθεια.

Δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ δοθοῦν, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, λεπτομέρειαι ἐνταῦθα τοιαῦται, ὥστε νὰ γίνῃ πλήρως ἀντιληπτὸν τὸ μέγεθος τῆς καταβληθείσης προσπαθείας καὶ τὸ ἐπιτευχθὲν μέρος τοῦ ὅλου τεθέντος σκοποῦ.

Ἐκ τῶν ὀλίγων χαρακτηριστικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα κατωτέρω ἐκτίθενται, δύναται νὰ σχηματισθῇ μία κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπαρκὴς περὶ αὐτῶν ἀντίληψις.

I.—Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ προγράμματος εἰς τὸ τέλος τοῦ 1935 εἶχεν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τότε ὑπαρχόντων δεδομένων, ἐκτιμηθῇ ὅτι θ' ἀπῃτοῦντο 2.500 ἑκατομ. δραχμαὶ ἐκτάκτων πιστώσεων διὰ τὴν συμπλήρωσίν του καὶ τακτικὸς προϋπολογισμός, ὅστις ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν 200 περίπου ἑκατομμυρίων ἐτησίως θὰ ἔπρεπε νὰ φθάσῃ τὰ 400 ἑκατομμύρια μὲ ἐτησίαν αὔξησιν ἑνὸς ποσοστοῦ 20 %.

Ἀλλ' ὑπελογίζετο ταὐτοχρόνως ὅτι, οὔτε δυνατὸν οὔτε ἀναγκαῖον θὰ ἦτο νὰ διετίθεντο τὰ ἀνωτέρω ποσὰ [illegible] ἀλλ' ὅτι θὰ ἦτο ἀρκετὸν νὰ κατανεμηθοῦν εἰς πρωτοτέρας χρήσεις, ὑποδιαιρουμένου τοῦ προγράμματος εἰς ὁλοσχερῆ σταθμούς.

Τὸ Κράτος ἐχρηματοδότησε τὸ πρόγραμμα ἀνελλιπῶς, διαθέσαν ἀπὸ τοῦ 1935 μέχρι τοῦ 1940 περίπου 2.000 ἑκατομμύρια ἐκτάκτους πιστώσεις καὶ ὑψώσαν τὰ τακτικὰ ἔξοδα τοῦ προϋπ[illegible]

λογισμοῦ τῆς Ἀεροπορίας βαθμηδὸν μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 450 ἑκατομμυρίων. Ἀφ' ἑτέρου, εἰς τὴν πρωτοφανῆ ταύτην ἐκ μέρους τοῦ Κράτους προσπάθειαν ἤλθεν ἀρωγὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, διαθέσας δι' ἐράνων ποσὸν τὸ ὁποῖον ἔχει ὑπερβῆ τὰ 300 ἑκατομμύρια, χωρὶς νὰ διακοπῆ μέχρι σήμερον.

Συγκρινομένη μὲ τὴν προσπάθειαν τῆς πρώτης πενταετίας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας, ἡ προσπάθεια τῆς πενταετίας 1936 - 1940 παρουσιάζει :

— Ἔξοδα τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ : 1179 ἑκατομμύρια ἔναντι 647 τῆς πενταετίας 1930 - 1935.

— Ἐκτάκτους πιστώσεις : Περίπου 2.000 ἑκατομμύρια ἔναντι 207 καὶ ἐπὶ πλέον 300 ἑκατομμύρια εἰσόδημα ἐκ τῶν ἐράνων.

Παρὰ τὴν τοιαύτην συνεχῆ χρηματοδότησιν, ἥτις ἐντὸς πέντε χρήσεων ἐκάλυψε σχεδὸν τὸ ἀρχικῶς προϋπολογισθὲν ποσὸν τῶν 2.500 ἑκατομμυρίων διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματος, αὕτη δὲν ἐπετεύχθη μέχρι τοῦ 1940. Αἰτία τούτου εἶναι ἡ κατὰ τὸ διάστημα τῆς τετραετίας, λόγῳ τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ τῆς προσαρμογῆς τοῦ προγράμματος πρὸς τὰς ἐμφανιζομένας ὁλονὲν προόδους τοῦ ὑλικοῦ, ἐπελθοῦσα κατὰ 25 - 30 % αὔξησις τῶν τιμῶν. Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ παρατηρηθῆ ἐπὶ τούτῳ ὅτι τὸ 1931 εἶχε προϋπολογισθῆ ἐν ὅλῳ ἓν μόνον δισεκατομμύριον ἐκτάκτων πιστώσεων, ἵνα πραγματοποιηθῆ πρόγραμμα προβλέπον ἀεροπορικὴν δύναμιν ἴσην περίπου πρὸς τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ προγράμματος τοῦ 1936.

Τὰ ἀνωτέρω χρηματικὰ ποσὰ εἶχον ἐξαντληθῆ σχεδὸν τελείως εἰς παραγγελίας δοθείσας πρὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1939, ὅτε ἐξερράγη ὁ πόλεμος. Ἀτυχῶς τὰ ὑλικὰ τῶν τελευταίων παραγγελιῶν δὲν εἶχον προφθάσει νὰ παραληφθοῦν ἅπαντα, διότι προήρχοντο κυρίως ἐξ ἐμπολέμων Χωρῶν, ἐξ ὧν ἄλλαι μὲν καθυστέρησαν τὴν παράδοσιν, ἄλλαι δὲ ἀπέκλεισαν ἐντελῶς ταύτην.

Παρ' ὅλας ὅμως τὰς δυσχερείας, αἵτινες ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπέλθουν, δοθέντος ὅτι σχεδὸν πᾶσαι αἱ παραγγελίαι τοῦ ὑλικοῦ ἐξετελοῦντο εἰς τὰς ἐμπολέμους Χώρας, κατωρθώθη τὸ μέγιστον μέρος τούτων νὰ συγκεντρωθῆ. Ἡ συγκρότησις τῶν ἀεροπορικῶν μας δυνάμεων ἐπετεύχθη συμφώνως πρὸς τὰς κυρίας γραμμὰς τοῦ ἀρχικοῦ προγράμματος μὲ τὰς ἀναγκαίας ἀναπροσαρμογάς, ἃς ἐπιβάλλει ἡ ἐξέλιξις τῶν περιστάσεων. Ἡ προσπάθεια διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑπολειπομένων συνεχίζεται μὲ ὅσην δραστηριότητα ἐπιτρέπουν τὰ διατιθέμενα μέσα καὶ ἡ διεθνὴς κατάστασις.

II.— ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝ ΕΡΓΟΝ

Ἡ κατωτέρω συνοπτικὴ περιγραφὴ παρέχει μίαν γενικὴν ἄνευ λεπτομερειῶν εἰκόνα τοῦ πραγματοποιηθέντος ἔργου εἰς

τὰ διάφορα κεφάλαια τοῦ ὀργανωτικοῦ προγράμματος κατὰ τὴν διαρρεύσασαν πενταετίαν ὑπὸ τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου 1936.

Ἡ σύγκρισις πρὸς τὸ ἔργον, ὅπερ ἀφῆκεν ὡς κληρονομίαν ἡ πενταετία 1930—1935 εἰς τὰ σημεῖα ὅπου ἐπιτρέπεται ἡ παράθεσις στοιχείων, εἶναι ἡ εὐγλωττοτέρα μαρτυρία καὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀεροπορίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ τῆς γενομένης προσπαθείας μέχρι σήμερον.

III.— ΤΟ ΥΛΙΚΟΝ

1.— Ἀεροπλάνα ἐκπαιδευτικά : Τὸ 1935 ὑπῆρχε μία περίπου ἑκατοντὰς ἀεροπλάνων ἀρχικῆς καὶ προκεχωρημένης ἐκπαιδεύσεως, ἀνήκοντα εἰς πολλοὺς καὶ διαφόρους παλαιοὺς τύπους τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ἀεροπορίας. Ταῦτα ἐτέθησαν βαθμηδὸν ἐκτὸς ὑπηρεσίας, ἀντικατασταθέντα δι' ἑνὸς ἐνιαίου τύπου, τοῦ ὁποίου τὸ προνόμιον τῆς κατασκευῆς ἠγοράσθη καὶ κατωρθώθη αὐτὴ ἐν τῷ τόπῳ. Ὑπερέβησαν τὴν ἑκατοντάδα τὰ μέχρι τοῦδε κατασκευασθέντα εἰς τὸ Κρατικόν μας Ἐργοστάσιον τοιαῦτα ἀεροπλάνα καὶ ἐξησφαλίσθη δι' αὐτῶν ἡ παραγωγὴ νέων ἱπταμένων στελεχῶν.

2. - Ἀεροπλάνα πολεμικά : Ἀεροπλάνα διώξεως οὐσιαστικῶς δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀεροπορίαν τὸ 1935. Ἐθεωροῦντο ὡς τοιαῦτα μία περίπου δεκὰς μονοθεσίων εὑρισκομένων ἀπὸ τοῦ 1920 ἐν ὑπηρεσίᾳ, τῶν ὁποίων ἡ ταχύτης—ἡ πρώτη τῶν πολεμικῶν ἰδιοτήτων ἀεροπλάνου διώξεως—μόλις ἔφθανε τὰ 180 χλμ. καθ' ὥραν, καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ σύγχρονοι τύποι εἶχον ὑπερβῆ τὰ 400 χλμ. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀεροπορία διώξεως σήμερον διαθέτει πενταπλάσια διωκτικὰ ἀεροπλάνα μὲ ταχύτητα ἀπὸ 420 - 500 χλμ. τὴν ὥραν καὶ μονάδας συγκεκροτημένας δι' ἐπιστράτευσιν μὲ ὁπλισμὸν ἐκ πολυβόλων καὶ πυροβόλων, μὲ ἄφθονα πυρομαχικὰ καὶ πληρώματα καλῶς ἐξησκημένα εἰς τὴν δίωξιν.

Ἀεροπορία Βομβαρδισμοῦ ἐπίσης δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀεροπορίαν τὸ 1935. Ἐλάχιστα παλαιὰ ἀεροσκάφη τῆς ναυτικῆς ἀεροπορίας, θεωρούμενα ὡς βομβαρδιστικὰ καὶ τορπιλλοπλάνα, διήνυον τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς ζωῆς των, χρησιμοποιούμενα κυρίως δι' ἐκπαίδευσιν. Ταῦτα ἔχουν πρὸ πολλοῦ διαλυθῆ καὶ μία νέα Ἀεροπορία Βομβαρδισμοῦ ἐδημιουργήθη ἐξ ἀρχῆς μὲ ὑλικὸν σύγχρονον, σκαφῶν μ[illegible] τηρίων καὶ δικινητηρίων, ἐφωδιασμένων μὲ τὰς τελειοτέρας καὶ μᾶλλον συγχρόνους ἐγκαταστάσεις. Τὰ ἀεροπλάνα ταῦτα εἶναι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀγωνίζονται εἰς τὰ θέατρα τοῦ διεξαγομένου σήμερον πολέμου ἐν Εὐρώπῃ μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Διὰ τὴν μετὰ τοῦ Ναυτικοῦ συνεργα[illegible]

σίαν διετίθετο μία δεκὰς ἐν ὅλῳ ὑδροπλάνων. Σήμερον διατίθεται τριπλασία δύναμις, πλήρως ἐξωπλισμένη καὶ μὲ ἀεροσκάφη σύγχρονα, ἔχοντα ἱκανότητα δράσεως καὶ ἐκτὸς τῆς συνεργασίας μετὰ τῶν πλοίων τοῦ Στόλου.

Διὰ τὴν συνεργασίαν μετὰ τοῦ Στρατοῦ ὑπῆρχεν ἡμίσεια περίπου ἑκατοντὰς ἀεροπλάνων προμηθείας ἀπὸ τοῦ 1926—1930. Διὰ τὸν σκοπόν, δι' ὃν προωρίζοντο τὰ ἀεροπλάνα ταῦτα, ἠδύναντο ἀκόμη νὰ προσφέρουν ὑπηρεσίας, δι' ὃ καὶ ἐκρίθη σκόπιμος ἡ διατήρησίς των, ἵνα προηγηθῇ ἡ δημιουργία τῆς ἀνυπάρκτου ἀεροπορίας μάχης. Ἦσαν ὅμως τελείως ἀπροπαράσκευα διὰ πολεμικὴν χρῆσιν, διότι ἐστεροῦντο τῶν πάντων, ἀπὸ τοῦ ὁπλισμοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου ὀργάνου. Οὔτε ἦτο δυνατὴ—ἐλλείψει μέσων—ἡ συγκρότησίς των εἰς μονάδας κινητοποιησίμους. Μεταξὺ τῶν πρώτων σκοπῶν τοῦ προγράμματός του τὸ Ὑπουργεῖον Ἀεροπορίας ἔθεσε τὴν συμπλήρωσιν ὅλων τῶν ἐλλείψεων καὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἀνωτέρω ἀεροπλάνων εἰς μονάδας ἱκανὰς νὰ ἀναλάβουν δρᾶσιν ἐν πολέμῳ.

Ὁ σκοπὸς οὗτος ἐξεπληρώθη ἐν πρώτῃ σειρᾷ ἐπείγοντος, ἀλλ' ἐν τῇ καταλλήλῳ στιγμῇ ἐλύθη καὶ τὸ ζήτημα τῆς πλήρους ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν λόγῳ ἀεροπλάνων διὰ τοιούτων νέου τύπου. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ τύπου ἐγένετο, ἠκολούθησεν ἡ πρώτη προμήθεια ἑτοίμων ἀεροπλόνων καὶ κινητήρων εἰς ἀριθμὸν ὅσον ἐπέτρεπον αἱ διαθέσιμοι πιστώσεις τοῦ Ὑπουργείου, ἠγοράσθη συνάμα καὶ τὸ προνόμιον τῆς κατασκευῆς μαζὶ μὲ ὅλα τὰ σχέδια καὶ ἀναγκαῖα μηχανήματα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑπολοίπων ἐν Ἑλλάδι. Ἡ πλήρης ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τούτου εὑρίσκει μὲν δυσχερείας εἰς τὴν ἐκ τοῦ πολέμου κατάστασιν, ἀλλ' αὗται μόνον βραδύτητα ἐπιφέρουν καὶ οὐχὶ ματαίωσίν του.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἀεροπλάνων καὶ τῶν κινητήρων, ἡ συγκρότησις πολεμικῆς Ἀεροπορίας περιλαμβάνει ἓν πλῆθος ἀναριθμήτου ἄλλου ὑλικοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ προμήθεια δὲν συμβαδίζει μετὰ τῶν ἀεροπλάνων καὶ ἀπαιτεῖ ὅλως ἰδιαιτέρας προσπαθείας. Καὶ ὅ,τι δὲν εἶναι εὔκολον νὰ φαντασθῇ τις εἶναι ἡ δαπάνη, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται διὰ τὸ ὑλικὸν αὐτό, δαπάνη ἡ ὁποία χονδρικῶς δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὑπερβαίνει τὴν ἀρχικὴν ἀξίαν τοῦ σκάφους καὶ τοῦ κινητῆρός του. Καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀξίζει τὸν κόπον νὰ παρατεθοῦν μερικὰ διαφωτιστικὰ στοιχεῖα μαζὶ μὲ τὴν εἰκόνα τῶν ἐλλείψεων, τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὁποίων εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιτύχῃ τὸ Ὑπουργεῖον Ἀεροπορίας. Οὕτω:

3. — Ὁπλισμὸς ἀεροπλάνων. Πολυβόλα: Δι' ὅλα τὰ ὑπάρχοντα ἀεροσκάφη τὸ 1935 διετίθετο ἐν συνόλῳ ἀριθμὸς 150 περίπου πολυβόλων ἀέρος καὶ ἕνας ἐλάχιστος ἀριθμὸς πυρομαχικῶν. Τὰ πολυβόλα ἦσαν λείψανα τοῦ πολέμου 1914—1918, ἐφθαρμένα ἐκ τῆς χρήσεως καὶ ἀκατάλληλα διὰ τὸ μέλλον. Ἤδη διὰ τὰ παλαιὰ καὶ διὰ τὰ νέα μας ἀεροπλάνα, ἐπί τινων ἐκ τῶν

ὁποίων ἔφθασε νὰ τοποθετοῦνται 4 καὶ πλέον πολυβόλα, ἔχομεν προμηθευθῇ μίαν περίπου χιλιάδα νεωτάτου συστήματος πολυβόλα καὶ ἑκατομμύρια πυρομαχικῶν. Τὰ τελευταῖα ταῦτα δύνανται νὰ κατασκευάζωνται ἐν Ἑλλάδι.

4.— Βόμβαι: Τὸ 1935 δὲν ὑπῆρχεν οὔτε ἐλαχίστη ποσότης βομβῶν οἱασδήποτε κατηγορίας. Διὰ τὴν καταστολὴν τοῦ κινήματος τοῦ Μαρτίου παρέστη ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ ἐπειγόντως ἡ συνδρομὴ τῆς Γιουγκοσλαυϊκῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας, ἥτις ἐπώλησεν ἡμῖν ἕνα μικρὸν ἀριθμὸν βομβῶν, μὴ χρησιμοποιηθεισῶν ἄλλωστε.

Ἤδη ἔχουν δαπανηθῇ ὑπὲρ τὸ ἥμισυ δισεκατομμύριον δραχμῶν διὰ τὴν προμήθειαν βομβῶν ἐκρηκτικῶν, αἱ ὁποῖαι κατασκευάζονται ἐν τῇ ἐγχωρίῳ βιομηχανίᾳ. Ἐξησφαλίσθη ἐπίσης ἡ κατασκευὴ καὶ ἐμπρηστικῶν βομβῶν ἐν τῷ τόπῳ, φωτιστικαὶ δὲ τοιαῦται ἔχουν ἀγορασθῇ ἐν Ἀμερικῇ.

5.— Ἀσύρματοι: Δι' ὅλην τὴν Ἀεροπορίαν ὑπῆρχον 35 περίπου σταθμοὶ ἀσυρμάτου, ἐξυπηρετοῦντες κυρίως ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας. Διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἐπιγείου δικτύου ἀσυρμάτων τῆς ἀεροπορίας καὶ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν ἀεροπλάνων, παρέστη ἀνάγκη προμηθείας μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τοὺς 150 σταθμοὺς διαφόρων κατηγοριῶν, δι' οὓς διετέθησαν περὶ τὰ 65 ἑκατομ. δραχμαί.

6.—Φωτομηχαναὶ καὶ φωτογρ. ὑλικόν: Ἡ μέχρι τοῦ 1935 Ἀεροπορία δὲν εἶχε παρὰ ἕνα μικρὸν ἀριθμὸν μηχανημάτων χειρός. Διὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν ἀπαιτουμένων ἐπὶ τῶν παλαιῶν καὶ νέων ἀεροπλάνων μηχανῶν καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἐργαστηρίων φωτογραφίας τῶν Βάσεων, ἐγένετο προμήθεια μηχανῶν αὐτομάτων κατακορύφου λήψεως καὶ τοιούτων φορητῶν καὶ ἐπὶ πλέον τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν συγκρότησιν τῶν φωτογραφικῶν συνεργείων καὶ τῶν μηχανημάτων ἐμφανίσεως καὶ ἐκτυπώσεως τῶν φωτογραφιῶν εἰς χιλιάδας χιλιάδων ἀντίτυπα ἀναγκαῖα ἐν πολέμῳ, διατεθέντων ἐν συνόλῳ ποσῶν περίπου 50 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

7.—Εἰδικὰ μέσα μεταφορᾶς καὶ κινήσεως: Ταῦτα, παντελῶς ἀνύπαρκτα καὶ ἄγνωστα εἰς τὴν μέχρι τοῦ 1935 ἀεροπορίαν, εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν κινητοποίησιν καὶ τὸ ἔργον τῶν μονάδων της ἐν ἐκστρατείᾳ.

Περιλαμβάνουν εἰδικοὺς συρμοὺς ἐξ αὐτοκινήτων, ἐκ ρυμουλκῶν καὶ ρυμουλκουμένων, ἱκανῶν διὰ κίνησιν ἐπὶ παντοδαποῦ ἐδάφους καὶ διεσκευασμένων ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν προορίζονται. Τοιαῦτα εἰσί:

— Συνεργεῖα φωτογραφικά.
— Συνεργεῖα κινητὰ Μηχανουργοῦ.
— Σταθμοὶ ἀσυρμάτου ἐπ' αὐτοκινήτων.
— Βενζινοφόρα.
— Πυροσβεστικά.

— Συνεργεῖα παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος μετὰ προβολέων καὶ συστήματος φωτοσημάνσεως ἀεροδρομίων καὶ ὑδροδρομίων.

Εἶναι περιττὸν νὰ ἀπαριθμηθῇ περαιτέρω ἄλλο ὑλικὸν ἐπιστρατεύσεως, τὸ ὁποῖον παρέστη ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῇ εἰς τὸ ἀκέραιον, ὡς ἀλεξίπτωτα, ἀεροπορικὸς ἱματισμός, ὄργανα ἀεροναυτιλίας καὶ μετεωρολογίας, εἰδικαὶ σκηναὶ κ.λ.π.

Παραλείπεται ἐπίσης νὰ γίνῃ λόγος περὶ τοῦ συνήθους ὑλικοῦ Στρατοπεδείας, Ὑγειονομικοῦ καὶ Ἐπιμελητείας, τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἐν ἐπιστρατεύσει δύναμιν τῆς Ἀεροπορίας, καὶ περὶ τῶν ἀνταλλακτικῶν ὅλου τοῦ ἀνωτέρω ὑλικοῦ καὶ τῶν ἐφεδρικῶν τεμαχίων, τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν τὰ 20% περίπου τῆς ὅλης ἀξίας των.

Αἱ δαπάναι διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀνωτέρω ὑλικῶν ἀνῆλθον εἰς ἑκατοντάδας ὅλας ἑκατομμυρίων, ἀπορροφήσασαι πλέον τοῦ 40% τοῦ συνόλου τῶν διατεθεισῶν ἐκτάκτων πιστώσεων.

IV.— ΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Ἀπὸ τοῦ 1930–35 εἶχον τεθῆ τὰ θεμέλια τῶν τριῶν πρώτων ἀεροπορικῶν Βάσεων, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα κτίρια, ἰδίως ὑπόστεγα ἀεροπλάνων, γραφεῖα καὶ κατοικίαι διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ στρατῶνες διὰ τοὺς ὁπλίτας, εἶχον ἀνεγερθῆ.

Πλὴν αὐτῶν, ἐκ τῆς πρὸ τοῦ 1930 ἐποχῆς ὑφίσταντο ἐγκαταστάσεις τινὲς τῆς ναυτικῆς ἀεροπορίας ἐν Φαλήρῳ, περιλαμβάνουσαι ὑπόστεγα καὶ κτίρια διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὰς μονάδας τῆς Βάσεως ὑδροπλάνων καὶ τὸ ἐργοστάσιον ἀεροπλάνων.

Ἀλλ' ὅ,τι ὑπῆρχε καὶ ὅ,τι εἶχε κατασκευασθῆ μέχρι τοῦ 1935, ἦτο ἐλάχιστον μέρος ἐκείνου ὅπερ ἀπῄτει ἤδη ἡ συγκέντρωσις τόσου ὑλικοῦ καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων εἰς τὰ ὅρια τοῦ νέου προγράμματος. Εἰς τὸ διάστημα τῶν ἐτῶν 1936—1940, τὰ ἔργα τῶν ὑφισταμένων Βάσεων συνεπληρώθησαν διὰ τῆς ἀνεγέρσεως νέων ὑποστέγων, στρατώνων, συνεργείων, ἀποθηκῶν ὑλικοῦ ἐπιστρατεύσεως, καυσίμων καὶ πυρομαχικῶν, φωτοεργαστηρίων καὶ παντὸς εἴδους μικροτέρων ἀπαραιτήτων ἐγκαταστάσεων. Ἠλεκτρικὸς φωτισμός, ἔργα ὑδρεύσεως, κεντρικαὶ θερμάνσεις, αἴθουσαι ἀλεξιπτώτων, γραφεῖα, δάπεδα, φυλακεῖα, πειθαρχεῖα, πρόχειροι βλητικοὶ σταθμοὶ κ.λ.π., κατεσκευάσθησαν ἐπίσης. Μία νέα Βάσις ἱδρύθη ἐξ ἀρχῆς. Χῶροι ἀπηλλοτριώθησαν καὶ νέα ἀεροδρόμια διηυθετήθησαν εἰς τὰς περιοχὰς ὅλων σχεδὸν τῶν στρατιωτικῶν φρουρῶν διὰ τὰς μετὰ τοῦ στρατοῦ ἐν εἰρήνῃ ἀσκήσεις συνεργασίας τῆς Ἀεροπορίας.

Κατὰ τὴν πενταετίαν 1930—35 ἐδαπανήθησαν δι' ἐγκαταστάσεις 67 περίπου ἑκατομμύρια. Ἀπὸ τοῦ 1936–40 ἔχουν δαπανηθῆ

240 ἑκατομμύρια καὶ διατίθενται κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 120 ἐπὶ πλέον τούτων.

Ἐργοστάσιον ἀεροπλάνων-Γενικαὶ Ἀποθῆκαι: Διὰ χώραν, ὡς ἡ Ἑλλάς, μὴ ἔχουσαν βιομηχανίαν παραγωγῆς ἀεροπορικοῦ ὑλικοῦ καὶ πηγὰς ἀνεφοδιασμοῦ διὰ καυσίμων καὶ πυρομαχικῶν, ἡ συντήρησις ἀεροπορικῆς δυνάμεως καθίσταται ἀδύνατος, καὶ δὴ ἐν πολέμῳ, ἐὰν δὲν ἐξασφαλίζεται ἔστω καὶ ἐν μέρει ἡ παραγωγὴ τοῦ ὑλικοῦ τούτου ἐν τῷ τόπῳ, ἢ ἐὰν δὲν ὑπάρχουν τὰ ἀναγκαῖα ἀποθέματα ἐκ τῶν μὴ εὑρισκομένων ἐν τῷ τόπῳ ὑλῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, πολὺ πρὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας, μερίμνῃ τῆς ναυτικῆς ἀεροπορίας, εἶχεν ἱδρυθῆ ἐν μικρὸν ἐργοστάσιον κατασκευῆς ἀεροπλάνων ἐν Φαλήρῳ, διευθυνόμενον ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Ἑταιρίας BLACKBURN. Ἡ στρατιωτικὴ ἀεροπορία ἐξ ἄλλου διέθετεν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἓν συνεργεῖον ἐπισκευῶν συσταθὲν ἐκεῖ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀεροπορίας κατὰ τὸ 1917. Ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἱδρύματα ἐξησφάλιζον τὰς γενικὰς καὶ μερικὰς ἐπισκευὰς τοῦ ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀεροπορικοῦ ὑλικοῦ.

Τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Φαλήρου, συμπληρούμενον βαθμηδόν, εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον δι' Ἑλληνικοῦ προσωπικοῦ τεχνιτῶν νὰ ἐπιτύχῃ καὶ κατασκευὰς πλήρων σκαφῶν. Μέχρι τοῦ 1935 εἶχε κατασκευάσει 10 ἀεροπλάνα πολεμικὰ καὶ ἄλλα τόσα ἐκπαιδευτικά. Συμφώνως πρὸς τὸ νέον πρόγραμμα, τὸ ἐργοστάσιον συνεπληρώθη εἰς μηχανήματα καὶ ἐπεξετάθη τόσον, ὥστε νὰ δύναται νὰ κατασκευάζῃ πλήρως πάντα τύπον ἀεροπλάνου, τοῦ ὁποίου θὰ εἶχε τὰ σχέδια κατασκευῆς.

Ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1938, ληξάσης τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Ἑταιρίας, τὸ Ἐργοστάσιον ἐτέθη ὑπὸ διεύθυνσιν κρατικὴν καὶ μέχρι τοῦδε ἔχει κατασκευάσει πλέον τῶν 100 ἐκπαιδευτικῶν ἀεροπλάνων.

Διὰ μερικὰς ἐπισκευὰς ἱδρύθησαν συνεργεῖα εἰς τὴν περιοχὴν ἑκάστης Βάσεως καὶ διὰ τὴν ἐκστρατείαν ἐγένετο προμήθεια κινητῶν τοιούτων φερομένων ἐπ' αὐτοκινήτων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν συγκέντρωσιν ἀποθεμάτων ἐκ τῶν μὴ ὑπαρχόντων ἐν τῇ Χώρᾳ ὑλικῶν καὶ ἰδιαιτέρως καυσίμων καὶ πυρομαχικῶν, τοιαῦτα δὲν ὑπῆρξαν, δι' ὃ καὶ οὐδεμία πρόνοια εἶχε ληφθῆ δι' ἱδρυσιν ἀποθηκῶν. Ἤδη κατεσκευάσθησαν ἀποθῆκαι ἀσφαλεῖς, τόσον διὰ πυρομαχικὰ ὅσον καὶ διὰ καύσιμα, ἐπεξετάθη ἡ Γενικὴ Ἀποθήκη Ὑλικοῦ καὶ ἀνεγέρθησαν [illegible] καὶ ὑλικοῦ ἐπιστρατεύσεως.

VI.— ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

1.—Ἰπτάμενον: Ἡ προσπάθεια διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ποσοῦ εἰδικότητος καὶ κλάδου προσωπικοῦ καὶ τὴν ποιοτικὴν βελ[illegible]

σιν τοῦ ὑπάρχοντος. ὑπῆρξε παράλληλος πρὸς τὴν προσπάθειαν αὐξήσεως τοῦ ὑλικοῦ. Ἐνετάθη εἰς τὸ μέγιστον δυνατὸν ὅριον ἡ παραγωγικὴ ἱκανότης τῆς Σχολῆς Ἀεροπορίας, ἥτις, ἱδρυθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1931, ἐλειτούργει μὲ ἀριθμὸν 8—10 ὑποψηφίων ἀξιωματικῶν κατ' ἔτος καὶ μὲ τέσσαρα ἔτη φοιτήσεως. Ὁ μόνος περιορισμὸς εἰς τὸ ὅριον τῆς παραγωγῆς ταύτης προήρχετο ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐκπαιδευτῶν πτήσεων, ἐξ ὧν εἶχον ἀπομείνει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὸ 1935 μόνον ἐννέα, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀεροπλάνων καὶ ἀκόμη ἐκ τοῦ χώρου τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Σχολῆς. Διὰ τῆς βαθμιαίας ἄρσεως τῶν περιορισμῶν τούτων μέχρι τοῦ δυνατοῦ ὁρίου, ἡ Σχολὴ Ἀεροπορίας ἔφθασε νὰ ἀποδίδῃ πενταπλασίους ἢ πρὶν ἱπταμένους ἐτησίως, ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαξιωματικούς. Ἡ ἀπόδοσις αὕτη προβλέπεται νὰ αὐξηθῇ πολὺ περισσότερον κατόπιν μεταφορᾶς τῆς Σχολῆς εἰς τὰς νέας ἐγκαταστάσεις, αἵτινες ἱδρύθησαν δι' αὐτήν.

Οὕτω, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱπταμένων ἀπὸ τοῦ 1935 μέχρι σήμερον ἔχει ὑπερδιπλασιασθῇ παρὰ τὰς ἐκ διαφόρων αἰτίων μειώσεις, καὶ νέα σφριγῶντα στελέχη μὲ πλήρη ἐκπαίδευσιν καὶ ἀεροπορικὸν πνεῦμα ἔχουν ἀναζωογονήσει τελικῶς τὸ Σῶμα.

Ἔφεδρα ἱπτάμενα στελέχη δὲν ὑπῆρχον, οὔτε προεβλέπετο νὰ ὑπάρχουν, ἐκτὸς ἐκείνων τὰ ὁποῖα προήρχοντο ἐξ ἀποστρατείας, τὰ ὁποῖα ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λόγῳ ἡλικίας δὲν εἶχον περιθώριον πτητικῆς ἐνεργείας ἐν τῇ ἐφεδρείᾳ. Ἐκτὸς τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν νεωτέρων τοιούτων διὰ τῆς περιοδικῆς ἀνακλήσεως αὐτῶν εἰς τὴν ἐνέργειαν πρὸς διατήρησιν τῆς πτητικῆς των ἱκανότητος, ὠργανώθη παραγωγὴ ἐτησία ἐφέδρων ἱπταμένων στελεχῶν ἀποδίδουσα ἰσαρίθμους πρὸς τοὺς μονίμους.

Τὰ ἀνωτέρω μέτρα ἔχουν ἀναβιβάσει τὸ σύνολον τῶν ἱπταμένων ἡμῶν στελεχῶν μέχρι τοῦδε εἰς ἡμίσειαν περίπου χιλιάδα.

Μετὰ τῶν χειριστῶν αὐξάνονται ἀναλόγως καὶ οἱ παρατηρηταί, οἱ βομβαρδισταί—πολυβοληταί—καὶ οἱ ραδιοτηλεγραφηταὶ ἐδάφους καὶ ἀέρος, διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν ὁποίων λειτουργεῖ ἰδία Σχολή.

2.—Τεχνῖται: Εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τοῦ προσωπικοῦ ὑπῆρχεν ἡ μεγαλυτέρα κρίσις. Κρίσις ποσότητος καὶ κρίσις ποιότητος. Ἡ τεχνικὴ τῶν νεωτέρων ἀεροπλάνων, κινητήρων καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἐπ' αὐτῶν ὀργάνων καθίσταται ὁλονὲν δυσκολωτέρα, ἀπαιτοῦσα θεωρητικὰς γνώσεις καὶ πρακτικὴν ἐξάσκησιν τοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον εὐθύνεται διὰ τὴν συντήρησιν καὶ τεχνικὴν ἐν γένει ἐπίβλεψιν αὐτῶν.

Διάφορα μέσα ἐτέθησαν παραλλήλως εἰς ἐνέργειαν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἀριθμητικῆς ἐλλείψεως, διὰ τῶν ὁποίων κατωρθώθη ἡ εἴσοδος εἰς τὸν κλάδον τοῦ κατωτέρου τεχνικοῦ

προσωπικοῦ πλέον τῶν 100 ἐτησίως ὅλων τῶν εἰδικοτήτων, μηχανοσυνθετῶν, ὁπλουργῶν, ἠλεκτροτεχνιτῶν, φωτογράφων.

Διὰ τὰς πρακτικὰς ἐξασκήσεις εἰς τοὺς εἰσαγομένους νέους τύπους ὑλικοῦ, ἀπεστέλλετο εἰς τὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς ἀριθμὸς ὑπαξιωματικῶν τεχνιτῶν, οἵτινες ἐπανερχόμενοι ἐχρησίμευαν ὡς διδάσκαλοι τῶν ἄλλων συναδέλφων των. Βοηθούσης δὲ τῆς ἰδιαιτέρας νοημοσύνης καὶ ζήλου πρὸς μάθησιν τοῦ Ἕλληνος, τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν πλέον ἢ ἱκανοποιητικά. Περίπου 100 ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τεχνικοὶ τῆς Ἀεροπορίας τῶν εἰδικοτήτων Μηχανοσυνθέτου, Ὁπλουργοῦ καὶ Φωτογράφου ἐξεπαιδεύθησαν εἰς ἐργοστάσια τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

3. — Στρατεύσιμοι: Ἡ δύναμις τῶν στρατευσίμων βαίνει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αὐξανομένη, ἵνα ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν νεοσχηματιζομένων μονάδων καὶ ὑπηρεσιῶν. Μέχρι τοῦ 1935 κατετάσσοντο ἐτησίως 900—1000 ἄνδρες ὑπηρετοῦντες 14 μῆνας. Ἤδη κατατάσσονται ὑπερδιπλάσιοι καὶ παραμένουν ὑπὸ τὰ ὅπλα ἐπὶ δύο ἔτη.

Ἐκ τῶν ἱπταμένων στελεχῶν, μέχρι τοῦ 1935 μόνον τὰ 50% ἦσαν χειρισταὶ καὶ τὰ ὑπόλοιπα παρατηρηταί. Ἤδη ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ εἶναι χειρισταὶ καὶ παρατηρηταὶ ταὐτοχρόνως, μετεκπαιδευθέντες ἐν τῷ μεταξὺ εἰς εἰδικὰ Κέντρα μετεκπαιδεύσεως. Ἐπίσης διάφορα Κέντρα ἐκπαιδεύσεως λειτουργοῦν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν πληρωμάτων διώξεως, διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν τυφλὴν πτῆσιν, διὰ τὴν παραγωγὴν ἐφέδρων χειριστῶν.

4.—Ὧραι πτήσεων: Χαρακτηριστικὸν τῆς προϊούσης δραστηριότητος εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἱπταμένων, εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὡρῶν πτήσεων, αἵτινες ἐκτελοῦνται κατ' ἔτος. Τὸ 1935, αἱ ὧραι πτήσεως ἐν τῷ συνόλῳ τῆς Ἀεροπορίας ἀνῆλθον εἰς 7.500 περίπου. Ἀπὸ τοῦ 1936 καὶ ἐφεξῆς, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὡρῶν πτήσεων ἀνῆλθεν εἰς 8.500 διὰ τὸ ἔτος τοῦτο, 11.000 διὰ τὸ 1937, 16.500 διὰ τὸ 1938, καὶ 25.000 διὰ τὸ 1939, ἤτοι ἐτριπλασιάσθη ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν.

Δ΄.

ΟΙ ΛΑΪΚΟΙ ΕΡΑΝΟΙ

Εἰς τὸ τετραετὲς διάστημα τῆς προσπαθείας διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς συγχρόνου πολεμικῆς Ἀεροπορίας τῆς Ἑλλάδος, σημεῖον χαρακτηριστικὸν ὅσον καὶ ἄξιον ἐξάρσεως, λόγῳ τῆς σημασίας του, εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα στοργή, μὲ τὴν ὁποίαν παρηκολούθησε ταύτην ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ τὸ ἐκδηλωθὲν διὰ τῶν δωρεῶν καὶ τῶν ἐράνων, δι' ὧν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του βαλαντίου τὴν ἐπροίκισε.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τὴν Ἀεροπορίαν ἐκορυφώθη ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς Μεταβολῆς.

Εἰς τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν, τὰς ὁποίας τὸ Κράτος διέθεσε κατὰ τὴν τετραετίαν 1936—1940, οἱ ἔρανοι δὲν ἀντιπροσωπεύουν ἢ μόνον τὸ ἓν δέκατον. Ἀλλ' ἡ σημασία τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης προτιμήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρὸς τὸ ἐναέριον ὅπλον ἔγκειται περισσότερον εἰς τὴν ἐκτίμησιν, ἣν οὗτος ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸ ἢ εἰς τὸ ποσὸν τῶν κατατεθέντων χρημάτων, τὰ ὁποῖα ἄλλωστε οὐχὶ μικρὰν ἐνίσχυσιν ἀπετέλεσαν.

Οἱ ἔρανοι ὑπὲρ τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας ἤρξαντο αὐθορμήτως, εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ κινήματος τοῦ Μαρτίου 1935, ἀποδόσαντες μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 11.200.000 δραχ. Κατὰ τὸ 1936, ἀπέδωσαν 5.500.000 δρχ. Κατὰ τὸ 1937, υἱοθετηθέντες ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἔλαβον νέαν ὥθησιν καὶ ἐπεξετάθησαν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ προϊὸν 1937 ἔφθασε τὰ 188 ἑκατομμύρια. Τὸ 1938 ἀπέδωσε 35 ἑκατομμύρια καὶ τὸ 1939, 23 ἑκατομμύρια. Μέχρι σήμερον δὲν ἔπαυσαν εἰσαγόμενα εἰς τὰ Ταμεῖα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης διὰ τὴν Ἀεροπορίαν εἰσφοραί, ὑπενθυμίζουσαι ὅτι δὲν ἐξητμίσθη τελείως ἀκόμη ἡ διάθεσις πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω χρηματικῶν εἰσφορῶν, ὁ Ἑλληνισμὸς τοῦ Ἐξωτερικοῦ προσέφερεν ἐπίσης περὶ τὰ 35 ἑκατομμύρια εἰς συνάλλαγμα, οἱ ἐν Αἰγύπτῳ δὲ κ. κ. Κουταρέλης καὶ Σαρπάκης προσέφερον ἕκαστος ἀνὰ δύο ἀεροπλάνα διώξεως.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εἶναι μία σύμπτωσις ἀτυχὴς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀεροπορίαν, ὅτι ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἐπαναφοράν της ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀναδημιουργίαν, ἔτυχεν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν, ἐξαιρέσει ἐλαχίστων, πᾶσαι σχεδὸν αἱ χῶραι τῆς Εὐρώπης, μεγάλαι καὶ μικραί, εἶχον θέσει ὑπὸ ἐφαρμογὴν προγράμματα συγκροτήσεως τῶν ἀεροπορικῶν των δυνάμεων ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς.

Χάρις εἰς τὰς τεραστίας πιστώσεις τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ἡ Ἑλληνικὴ Ἀεροπορία ἀνταποκρίνεται ἤδη πλήρως εἰς τὴν ἀποστολήν της.

Ἐκ τῶν δημοσιεύσεων τοῦ Τύπου, εἶναι εἰς ὅλους σήμερον γνωστὸν διὰ μέσου ποίων δυσχερειῶν, παλινδρομήσεων, ἐπεκτάσεων ἀλλεπαλλήλων καὶ ποίων ἀστρονομικῶν δαπανῶν τὰ προγράμματα τῶν μεγαλυτέρων καὶ πλουσιωτέρων Κρατῶν, ἐκκινήσαντα περίπου ἀπὸ τοῦ 1935, ἐπροχώρησαν χωρὶς νὰ φθάσουν εἰς τὸ τέρμα των μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1939.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀεροπορίας ἐχρειάσθη νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, ἐπιδιῶκον νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπόν του ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς ἐντάσεως. Αἱ ξέναι βιομηχανίαι, πρὸς ἃς ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ καταφύγῃ διὰ τὸν ἐφοδιασμόν της ἡ Ἑλλάς, προσέφερον ὑλικὰ μόνον, ἐφ' ὅσον θὰ ἐπέτρεπον τοῦτο αἱ Κυβερνήσεις των, αἱ ὁποῖαι παρεῖχον τὴν ἄδειαν ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε πολιτικῶν, οἰκονομικῶν, ἐμπορικῶν σχέσεων μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ ὅταν παρείχετο ἡ ἄδεια αὕτη, ἡ παράδοσις τοῦ ὑλικοῦ πάλιν δὲν ἦτο ἐξησφαλισμένη, διότι ὑφίστατο ἀναβολὰς ἐξαρτωμένας ἐκ διαφόρων αἰτίων καὶ ἰδίως τῆς διεθνοῦς καταστάσεως. Πάντοτε δὲ μέσῳ ποικίλων διαπραγματεύσεων, παρακλήσεων καὶ ὑποχωρήσεων ἐκ μέρους μας κατορθοῦτο ὁσάκις δὲν ἐματαιοῦτο τελείως.

Παρ' ὅλα ταῦτα, τὰ δισχίλια ἑκατομμύρια τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν, ἅτινα διέθεσεν ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ 1936—1940, εἶχον ἤδη ἐξαντληθῆ εἰς παραγγελίας ἐπιδοθείσας πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου, αἱ ὁποῖαι πᾶσαι κατωρθώθη νὰ παραληφθοῦν ἀναβολὰς μὲν καὶ τροποποιήσεις ἐπιβληθείσας ἐξ ἀνωτέρας βίας, ἀλλὰ πάντως νὰ παραληφθοῦν κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῶν μέρος.

Οὕτως, ἡ Ἑλληνικὴ Πολεμικὴ Ἀεροπορία ἔφθασε νὰ γίνῃ πραγματικότης. Ἐκκινήσασα ἐκ τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς χαώδους καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν κατήντησαν τὰ κινήματα, καὶ ἰδίως τὸ τοῦ Μαρτίου 1935, καὶ μὴ ἔχουσα οὐδὲ κληρονομίαν ἄλλην πλὴν ψυχίων τινῶν ἱστορίας καὶ λειψάνων τινῶν ὑλικοῦ, καὶ τούτου ἀχρήστου, ἐδημιουργήθη εἰς ὀργανισμὸν παλλόμενον ἐκ ζωῆς, ὀργῶντα πρὸς τὴν πρόοδον καὶ ἔχοντα ἀρκετὰ εὐρείας βάσεις καὶ ἄφθονα στοιχεῖα ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὴν ὁλοκληρωτικήν του ἀνάπτυξιν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀεροπορία τῆς σήμερον εἶναι δύναμις οὐδὲ πόρρωθεν ἔχουσα σχέσιν μὲ τὸ νεκρὸν ὁμοίωμα ἀεροπορίας τοῦ 1935. Τὴν ὕπαρξίν της ὀφείλει εἰς τὰ τρισχίλια ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις τῆς 4ης Αὐγούστου διέθεσεν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀλλὰ ἐπὶ πλέον καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μέριμναν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ προσωπικῶς ἐπέδειξεν ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους, ἐπιβαλὼν καὶ περιφρουρήσας τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐθνικῶν πολεμικῶν δυνάμεων, διότι εἶχε διακρίνει τὸν πρωταρχικὸν ρόλον, ὅστις ἐπεφυλάσσετο αὐτῇ ἐν τῷ συνόλῳ τούτων. Τὰ διατρέξαντα καὶ διατρέχοντα ἀκόμη ἐν τῷ διεθνεῖ πολεμικῷ στίβῳ γεγονότα ἀποδεικνύουν πανηγυρικῶς πόσον ὀρθῶς εἶχεν ἀντιληφθῆ ὁ Κυβερνήτης τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀεροπορία τοῦ 1940 εὐγνώμων ἵσταται παρὰ τὸ πλευρόν του, ἵνα δικαιώσῃ πλήρως τὰς βλέψεις καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου.

ΜΙΑ ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΑ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

ΤΥΠΟΣ, ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΟΙ ΠΟΛΥΤΙΜΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΑΝΕΠΛΑΣΕΝ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν μιᾶς ἱστορικῆς ἀποστολῆς.—Ἡ μεγάλη προσπάθεια τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου διὰ τὴν δημιουργίαν τουριστικῆς συνειδήσεως ἐν Ἑλλάδι.— Αἱ πρῶται ἐπιτευχθεῖσαι πραγματοποιήσεις.— Πῶς ἦσαν καὶ πῶς ἐξειλίχθησαν σήμερον αἱ Ἑλληνικαὶ λουτροπόλεις.—Ἀντὶ ὀλίγων χιλιάδων τὸ Κράτος εἰσπράττει ἤδη ἑκατομμύρια.— Τὸ ἐπιτευχθὲν θαῦμα εἰς μίαν βαλτώδη ἄλλοτε περιοχήν. - Ἕνας καταπληκτικὸς ὀργασμὸς τουριστικῆς δράσεως: Κατασκευαὶ περιπτέρων, ξενώνων, ἀποδυτηρίων, Σταθμῶν Πρώτων Βοηθειῶν, διαρρυθμίσεις Μονῶν, ἠλεκτροφωτισμοί, ἀνεγέρσεις καὶ στερεώσεις ἐθνικῶν τουριστικῶν Κέντρων, συντηρήσεις ἀρχαιολογικῶν χώρων, δενδροφυτεύσεις καὶ ἐξωραϊσμοί.—Ἡ Ἑλλὰς ἀντιπροσωπεύεται σήμερον μεγαλοπρεπῶς εἰς ὅλας τὰς μεγάλας Ἐκθέσεις τοῦ Ἐξωτερικοῦ.— Διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ξενοδοχείων καὶ τὴν προστασίαν τῶν πελατῶν.— Οἱ τρεῖς μεγάλοι εὐεργετικοὶ ὀργανισμοί.— Τουριστικὴ ἀστυνομία, ἕνας καινοφανὴς δεσμὸς μὲ καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα.—Ἡ διαφήμισις τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.— Ραδιοφωνία, ἡ δημιουργία καὶ ἡ ραγδαία ἐξέλιξίς της.—Ἡ ἵδρυσις καὶ ἡ ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ.— Αἱ διαρκῶς ἐπιτυγχανόμεναι βελτιώσεις.— Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος Σταθμοῦ διὰ νέου 70 κιλοβάτ.— Πῶς θὰ χρησιμοποιηθοῦν τὰ λαϊκὰ ραδιόφωνα.—Ἡ σημερινὴ ἐσωτερικὴ λειτουργία τοῦ Σταθμοῦ.—Ἡ ἐξύψωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου.— Ἡ προαυγουστιανὴ κατάπτωσις καὶ ἡ σημερινὴ Ἐθνικὴ του ἀποστολή.—Ἐὰν ὁ Τύπος εὑρίσκετο σήμερον εἰς τὴν πρὸ τῆς ἱστορικῆς μεταβολῆς ἀσύδοτον κατάστασιν.—Ἡ συντελεσθεῖσα νομοθετικὴ ὑπὲρ τοῦ Τύπου καὶ τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος ἐργασία. — Ἡ μεγάλη ἀποστολὴ τῆς λαϊκῆς διαπαιδαγωγήσεως.— Πλήρης ἐνημέρωσις τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου πρὸς τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ τὸ Ἐξωτερικόν.

Η ΕΛΛΑΣ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΡΩΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΠΛΗΡΩΣΙΝ
ΜΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

«Ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων μου ὡς προϊσταμένου τῶν τουριστικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους, ἀπέβλεψα κυρίως εἰς τὴν δημιουργίαν τουριστικῆς συνειδήσεως ἐν τῇ Χώρᾳ».

Ἡ μεγάλη προσπάθεια τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου διὰ τὴν δημιουργίαν τουριστικῆς συνειδήσεως ἐν Ἑλλάδι.

Αἱ λέξεις αὐταὶ ἀποτελοῦν περικοπὴν ἀπὸ τὸν πρόλογον τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ κ. Θ. Νικολούδη εἰς ἕνα βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐκυκλοφόρησε πρό τινων μηνῶν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Πῶς θὰ δημιουργήσουμε Τουρισμό». Εἰς τὰς ὀλίγας αὐτὰς λέξεις τοῦ Ὑπουργικοῦ προλόγου συνοψίζεται ἐπιγραμματικώτατα ὅλη ἡ προσπάθεια τοῦ Νέου Κράτους ὡς πρὸς τὸ τουριστικὸν ζήτημα.

Εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς Μεταβολῆς.

Ἡ 4η Αὐγούστου 1936 εὗρεν ἐν λειτουργίᾳ τὸν «Ἑλληνικὸν Ὀργανισμὸν Τουρισμοῦ», ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὰς ὀλίγας ποὺ καὶ τότε εἰργάζοντο ἀποδοτικῶς.

Τὸ Νέον Κράτος δὲν ἠρκέσθη εἰς αὐτήν. Θεωρῆσαν, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, τὸν Τουρισμὸν ὡς πολύτιμον Ἐθνικὸν παράγοντα, ἵδρυσεν ἀμέσως τὸ Ὑφυπουργεῖον Τουρισμοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον συμπεριελήφθησαν καὶ αἱ ἀφορῶσαι τὸν Τύπον ὑπηρεσίαι.

Εὐχῆς ἔργον ὑπῆρξεν ὅτι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ νέου Ὑφυπουργείου ἐτέθη, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, μία διακεκριμένη Ἑλληνικὴ προσωπικότης, ἕνας Ὑπουργός, τὸν ὁποῖον χαρακτηρίζει ἀνώτερος πολιτισμὸς καὶ ὅστις, πρὸ ἐτῶν, ὡς Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ πάντοτε ἐκ τῶν στενωτέρων συνεργατῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου, διανοίξας τὰς νέας προοδευτικὰς ὁδοὺς καὶ ἀνεγείρας τὰ πρῶτα συγχρονισμένα σχολικὰ κτίρια, ἔσχε

ἐργασθῇ ὁλοψύχως διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς παιδείας παρ' ἡμῖν.

Δέον ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι ὁ κ. Νικολούδης ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Ὑπουργὸς ὅστις ὠρθώθη κατὰ τῆς ἀριστερᾶς πορείας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ζητήσας πρῶτος ἐν Ἑλλάδι καὶ τὴν διάλυσιν τῶν δημοσιοϋπαλληλικῶν συνδικάτων, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀποτελοῦντα κίνδυνον κατὰ τῆς ὑποστάσεως τοῦ Κράτους.

Ἀλλὰ καὶ ὡς δημοσιογράφος—ἐκ τῶν κορυφαίων—ἐκτὸς τῆς πολλαπλῆς λογοτεχνικῆς καὶ δημοσιογραφικῆς δράσεώς του, ἵδρυσε καὶ διηύθυνεν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν μίαν τῶν μεγαλειτέρων ἐφημερίδων τῆς Πρωτευούσης, ἐξυπηρετήσας πάντοτε διὰ τῆς ἀπαραμίλλου γραφίδος του τὰ Ἐθνικά μας συμφέροντα καὶ παρέχων ἀπὸ τοῦ δημοσιογραφικοῦ βήματος τὰς ὀρθὰς κατευθύνσεις εἰς τὰ παρουσιαζόμενα ἑκάστοτε ζητήματα τῆς Χώρας.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ι. — ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙΣΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Τουρισμοῦ ὠργανώθησαν ἀμέσως καὶ συνεπληρώθησαν, ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον καὶ συνεχῆ Ὑπουργικὴν κατεύθυνσιν, αἱ προϋπάρχουσαι ὑπηρεσίαι τοῦ Ε.Ο.Τ., εἰς τρόπον ὥστε νὰ προαχθῇ καὶ νὰ ἐκταθῇ, συστηματοποιουμένη, ἡ τουριστική μας διαφήμισις εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, νὰ δημιουργηθῇ τουριστικὴ συνείδησις ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ, νὰ ἐξωραϊσθοῦν αἱ ἰαματικαί μας πηγαὶ καὶ τὰ τουριστικά μας ἐν γένει κέντρα, νὰ ἐξοπλισθῶμεν τουριστικῶς ἀπὸ πάσης ἐν γένει ἀπόψεως.

Πῶς ἐπετελέσθη ἓν ἀπὸ τὰ θαύματα τῆς μεταυγουστιανῆς ἐποχῆς.

Ἐντὸς τῶν τεσσάρων ἐτῶν τῆς μεταυγουστιανῆς ὑπὸ τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν διακυβερνήσεως, ἐπετεύχθησαν τὰ ἑξῆς κυρίως ἀποτελέσματα :

Ἀπηλλάγησαν αἱ Ἀθῆναι, ὁ Πειραιεὺς καὶ τὰ Περίχωρα, καθὼς καὶ πάντες οἱ ἀρχαιολογικοὶ χῶροι, οἱ τουριστικοὶ τόποι καὶ αἱ λουτροπόλεις μας, ἀπὸ τὰς ἀθλίας ἐκείνας παράγκας τοῦ παρελθόντος, ἀπὸ τὰ παληομαγαζάκια μὲ τὶς τέντες των ἀπὸ λινάτσες καὶ τοὺς τοίχους των ἀπὸ τενεκέδες καὶ κασσόνια, καὶ ἀπὸ τοὺς μικροπωλητὰς καὶ τοὺς ἐπαίτας.

Διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ μας ἐμφάνισιν ὡς Κράτους καὶ ὡς λαοῦ.

Ἐξησφαλίσθη ἡ τάξις, ἡ καθαριότης καὶ ἡ ἀξιοπρεπὴς μας ἐμφάνισις, ὡς Κράτους καὶ ὡς λαοῦ, εἰς τοὺς ἄνω [illegible] τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμούς, εἰς τὰς ἀποβάθρας [illegible] εἰς τὰ τελωνεῖα.

Ἀνηγέρθησαν νέα, ἀποτελοῦντα τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς

τουριστικῆς ἐξελίξεως, ἐπιδιωρθώθησαν τὰ ὑφιστάμενα παλαιότερον, ἀνεκαινίσθησαν, ἐξελίσσονται καὶ παρακολουθοῦνται μετὰ προσοχῆς καὶ συστήματος: ξενοδοχεῖα, τουριστικὰ περίπτερα καὶ κέντρα, λουτρικὰ ἱδρύματα, παράκτια καὶ ἐξοχικὰ καταστήματα κλπ.

Ἐρρυθμίσθησαν διὰ Νόμων τὰ τῆς ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας τῶν τουριστικῶν γραφείων καὶ πρακτορείων, καθὼς καὶ τῶν ἐκδρομικῶν σωματείων, καὶ ἐλήφθη πᾶσα μέριμνα διὰ τὴν ἀρτίαν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν ὁδηγῶν καὶ διερμηνέων εἰς ἀρχαιολογικοὺς καὶ τουριστικοὺς χώρους.

Ἐπεδείχθησαν διὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑφυπουργείου εἰς διαφόρους ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐκθέσεις, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως μεγαλοπρεπῶν περιπτέρων, αἱ πρόοδοι καὶ τὰ προσόντα τῆς Χώρας μας, ἐνταθείσης καὶ συστηματοποιηθείσης τῆς διαφημίσεως εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν τῶν φυσικῶν καλλονῶν τῆς Χώρας μας, τοῦ κλίματος, τοῦ φωτός, τοῦ ἡλίου της, τῶν γραφικοτήτων μας, τῶν ἀρχαιολογικῶν μας θησαυρῶν, τῶν θαυματουργῶν πηγῶν μας, τῆς καλλιτεχνίας μας, τῆς Ἑλληνικῆς μόδας καὶ πάσης ἄλλης ἐκδηλώσεως τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς ζωῆς.

II —Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΙΣ ΚΑΙ Ο ΕΞΩΡΑΪΣΜΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

Πῶς ἦσαν καὶ πῶς ἐξειλίχθησαν σήμερον αἱ Ἑλληνικαὶ λουτροπόλεις.

Ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσῃ κανεὶς μίαν ἐντύπωσιν κἄπως ἐναργῆ τῆς συντελεσθείσης καὶ ἐξακολουθητικῶς συντελουμένης δημιουργικῆς ἐργασίας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον αὐτό, πρέπει νὰ ρίψῃ ἓν προσεκτικώτερον βλέμμα καὶ εἰς μερικὰ ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα συντελεσθέντων:

Καὶ ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὰς λουτροπόλεις:

Γνωρίζετε ὅτι αἱ εἰσπράξεις τοῦ Κράτους, ἀπὸ τὴν ἐνοικίασιν τῶν ἰαματικῶν πηγῶν τοῦ Δημοσίου, ἀνήρχοντο μέχρι πρό τινων ἐτῶν, «ὅλες - ὅλες» εἰς δραχ. 78 χιλιάδας μόνον κατ' ἔτος;

Φαντάζεσθε ποτὲ ὅτι μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἀπὸ τὰς 750 ἰαματικὰς πηγάς, ποὺ ἔχομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐγνωρίζαμεν ἐπισήμως καὶ ἐπιστημονικῶς, τὰς 23 μόνον ἐξ αὐτῶν;

Θὰ ἐπιστεύατε ὅτι αἱ λούσεις εἰς ἰαματικὰς πηγὰς ἀνήρχοντο ἐν συνόλῳ εἰς 250.000 μόνον κατ' ἔτος, ἐνῷ τὸ 1937 (ἓν ἔτος δηλ. μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου), ὑπερέβησαν τὸ ἑκατομμύριον;

Ἀντὶ χιλιάδων ἑκατομμύρια!

Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τινες ἀκόμη ἀριθμοί:

Ἀντὶ τῶν 78.000 δρχ., τὰς ὁποίας εἰσέπραττε κατ' ἔτος τὸ Κράτος ἀπὸ τὴν ἐνοικίασιν ὅλων γενικῶς τῶν πηγῶν, σήμερον εἰσπράττει ἑκατομμύρια πολλά, προβαῖνον συγχρόνως εἰς πολυετεῖς ἐνοικιάσεις καὶ ὑποχρεῶνον τοὺς ἐνοικιαστὰς εἰς σαφῶς καθοριζομένας ἐν τῷ συμβολαίῳ μεταρρυθμίσεις, συμπληρώσεις τῶν ἐγκαταστάσεων, καλλωπισμούς, ἀνεγέρσεις, κλπ. Οὕτω σήμερον εἰς 15 πηγάς, ἐνοικιασθείσας δι' εἰκοσιπενταετίαν, εὑρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἐξωραϊστικὰ ἔργα 125 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Εἰς ἑτέρας δὲ 12 πηγάς, ἐνοικιασθείσας [illegible] δεκαετίαν, ἐκτελοῦνται ὅμοια ἔργα ἀξίας ἄνω τῶν 2[illegible] ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Οὕτω ἔχομεν σύνολον ἐκτελεσθέντων καὶ [illegible] ἐκτέλεσιν τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔργων εἰς μόνας τὰς [illegible] πόλεις (ἰαματικῶν πηγῶν), ἀξίας 145 περίπου ἑκατομμυρίων [illegible] δραχμῶν.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ πληροφορηθοῦν λεπτομερείας τοῦ [illegible]

θαυμάστου ἔργου τῆς λουτρικῆς μας καταπληκτικῆς ἀναπτύξεώς, δὲν ἔχουν παρὰ νὰ φυλλομετρήσουν τὰς σελίδας ἑνὸς ἐξόχως ἐνδιαφέροντος βιβλίου, ποὺ ἐξεδόθη πρὸ διετίας ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Ἰαματικῶν Πηγῶν ἐν τῷ Ὑφυπουργείῳ Τουρισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Αἱ 750 μεταλλικαὶ πηγαὶ τῆς Ἑλλάδος» καὶ εἰς τὸ ὁποῖον θὰ εὕρουν καὶ τὴν ἱστορίαν, καθὼς καὶ πᾶσαν λεπτομέρειαν ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν πηγῶν.

Τὸ ἐπιτελεσθὲν θαῦμα εἰς μίαν βαλτώδη ἄλλοτε περιοχήν.

Ἀπὸ τὰς λουτροπόλεις, αἱ ὁποῖαι περισσότερον ηὐνοήθησαν ὑπὸ τῆς κρατικῆς ἀντιλήψεως, ἀναφέρομεν τὰς ἑξῆς:

Τὰ Καμμένα Βοῦρλα, τὶς ἄλλοτε πλεκτοκαλύβες, μὲ πυρετοὺς καὶ μὲ παντελῆ ἔλλειψιν συγκοινωνίας καὶ τροφίμων, τὰ ἐντελῶς πρωτόγονα αὐτά, πλὴν θαυματουργά, λουτρά, ποὺ παρεῖχον κατὰ τὴν προαυγουστιανὴν ἐποχὴν ὄψιν ἀθλιεστάτην καὶ ἀπέκλειαν καὶ ἰδέαν ἁπλῆν διαμονῆς, τὰ λουτρὰ αὐτὰ τὰ βαλτώδη, μέσα εἰς τὴν λάσπην τῶν ὁποίων ἐβυθίζοντο ἄλλοτε γυμνοὶ ἐν ὑπαίθρῳ οἱ ἀτυχεῖς λουόμενοι. Ἐὰν τὰ ἴδετε σήμερον τὰ λουτρὰ αὐτά, θὰ νομίσετε ὅτι εὑρίσκεσθε εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς μᾶλλον περιφήμους Εὐρωπαϊκὰς λουτροπόλεις.

Τρία ξενοδοχεῖα πολυτελέστατα ἀνηγέρθησαν ἐντὸς ἐλαχίστων μηνῶν, ἕτερα μικρὰ δωμάτια μὲ εὐθηνὸν ἐνοίκιον διὰ τοὺς πτωχοτέρους, λουτῆρες ἐκτεταμένοι καὶ πολυτελεῖς, παράκτιον λαμπρὸν ἑστιατόριον καὶ ἄλλα μικρότερα, κατὰ μῆκος καὶ ταῦτα τῆς παραλίας, ἐργοστάσιον ἠλεκτρικῆς παραγωγῆς, καθημερινὴ συγκοινωνία δι' αὐτοκινήτων πρὸς Ἀταλάντην καὶ πρὸς Λαμίαν, τετράκις τῆς ἑβδομάδος ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία μὲ τὴν Χαλκίδα διὰ πολυτελοῦς θαλαμηγοῦ, τριατατικαὶ πλήρεις ἐγκαταστάσεις, ἀποξήρανσις ἑλῶν, ἀποστράγγισις καὶ ἀποχέτευσις λιμναζόντων ὑδάτων, δενδροφύτευσις, καλλιέργειαι λαχανοκήπων καὶ ἀνθοκήπων καὶ χίλια δύο ἄλλα μικρὰ καὶ μεγάλα ἔργα, ἀπετέλεσαν τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ὁ ταξιδιώτης ἀποθαυμάζει, πλησιάζων ἀπὸ θαλάσσης τὴν ἄξενον ἄλλοτε καὶ ἀπόκρημνον ἐκείνην ἀγρίαν ἀκτὴν τῆς Φθιώτιδος, ποὺ κατωρθώθη νὰ μεταβληθῇ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν εἰς χαρούμενην καὶ λευκὴν παρακτίαν κωμόπολιν.

Ἡ Κρατικὴ ἀντίληψις καὶ διὰ τὰς ἄλλας λουτροπόλεις μας.

Διὰ τὴν Ὑπάτην ὑπεγράφη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1939 σύμβασις μεταξὺ Δημοσίου καὶ Ἐθνικῆς Τραπέζης, προβλέπουσα

ἔργα ἀξίας 40.000.000 δρχ., ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐξετέλεσεν ἤδη τὸ Κράτος: ἀσφαλτοστρώσεις, ἑστιατόριον, ἄλσος κλπ.

Εἰς τὴν Αἰδηψὸν κατεσκευάσθη περίπτερον παρὰ τὴν ἀποβάθραν, πάρκον, ἐσωτερικὸς—παράλληλος πρὸς τὸν παραλιακὸν ὡραῖος καὶ φαρδὺς δρόμος, διηνοίχθη ἑτέρα ὁδὸς πρὸς τὰ «Πλατάνια», ἐξελιχθεῖσα εἰς ἀπολαυστικὸν βραδυνὸν περίπατον, διηυθετήθησαν καὶ ἐκαλύφθησαν πλεῖστα ρεῖθρα καὶ ἀναβλύσεις πηγῶν, ποὺ ἐκτὸς τῆς ἀσχημίας, προεκάλουν ἀναθυμιάσεις, ἀκαθαρσίας καὶ λάσπην καὶ ἀπετέλουν παντοειδεῖς νοσογόνους ἑστίας. Συγχρόνως ἐγένοντο καὶ ἐπικαλύψεις ἀκαλύπτων δεξαμενῶν, διοχετεύσεις, διευθετήσεις καὶ ἀποχετεύσεις παντὸς εἴδους ὑδάτων. Ἐγένοντο ἐπίσης εἰς πολλὰ σημεῖα διαμορφώσεις καὶ ἰσοπεδώσεις τοῦ ἐδάφους, καλλωπιστικὰ ἔργα, δενδροφυτεύσεις, ρυθμίσεις ὁδῶν καὶ χώρων, ἰδίᾳ παραλιακῶν καὶ ἀνθελονοσιακὴ ἐργασία, ἡ ὁποία ἐξηφάνισε τελείως τὴν ἄλλοτε ἐπικρατοῦσαν ἐν Αἰδηψῷ δεινὴν ἑλονοσίαν.

Εἰς τὸ Λουτράκι ἐξεδηλώθη ἐξ ἴσου τὸ κρατικὸν ἐνδιαφέρον, εὐθὺς ὡς ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν λουτρῶν περιῆλθεν ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑφυπουργείου Τουρισμοῦ. Ἐνηργήθησαν διάφοροι ἐπισκευαὶ καὶ ἐξωραϊσμοὶ καὶ κατεστρώθη γενικώτερον πρόγραμμα διὰ τὴν κατὰ τὸ μέλλον συστηματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τῆς λουτροπόλεως αὐτῆς.

Εἰς Καϊάφφαν ἀνηγέρθη νέον ξενοδοχεῖον ἐκ 40 δωματίων, διὰ δαπάνης 3.200.000 δρχ., ἐγένοντο ριζικαὶ ἀνακαινίσεις εἰς τὰ λουτρά, κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ πρὸς τὸν Σταθμὸν καὶ πρὸς τὴν Ζαχάρω, ἐξετελέσθησαν διάφορα ἔργα εἰς τὴν πηγὴν Γερανίου καὶ ἐγκατεστάθη ἀνθελονοσιακὸν συνεργεῖον πρὸς ἐξόντωσιν καὶ ἐκεῖ τῆς μάστιγος τῶν πυρετῶν.

Εἰς τὸν Λαγκαδᾶν λειτουργεῖ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη ἔτους καὶ νέον τετραώροφον ξενοδοχεῖον, διαθέτον 104 κλίνας. Ἔγινε δενδροφύτευσις, πάρκον καὶ ἐξετελέσθησαν διάφοροι ἐργασίαι ἐξυγιάνσεως, διετέθη δὲ ποσὸν 150.000 δρχ., διὰ τὴν κατασκευὴν δεξαμενῆς.

Εἰς τὴν Ἀρδέαν προσετέθησαν τελευταίως δύο ἀκόμη ξενοδοχεῖα ὕπνου καὶ ἕτερον φαγητοῦ. Κατεσκευάσθη δρόμος περιπάτου πρὸς τὸν ὑπερκείμενον λόφον, ἐφ' οὗ καὶ θ' ἀνεγερθῇ τουριστικὸν περίπτερον, ἐπιδιωρθώθη ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ συνεδέθη τηλεφωνικῶς ἡ Ἀρδέα μὲ τὰς ἄλλας μακεδονικὰς πόλεις.

Εἰς τὸ Σιδηρόκαστρον, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ξενοδοχειακὰς καὶ λουτρικὰς ἐγκαταστάσεις, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς δενδροφυτεύσεις καὶ τὸν ἠλεκτροφωτισμόν, ἐγένετο καὶ ἡ ἐπισκευὴ τῆς ὁδοῦ, ἥτις συνδέει τὰς πηγὰς Σιδηροκάστρου μὲ τὴν Ἐθνικὴν ὁδὸν Θεσσαλονίκης—Σερρῶν. Προσεχῶς δέ, μεταξὺ τῶν πατρί-

εἴδους μέτρων διὰ τὴν ἐξυγίανσιν ὅλης τῆς περιφερείας, θὰ συγκεντρωθοῦν πρὸς ἀποχέτευσιν ὅλα τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα τῆς περιοχῆς καὶ θ' ἀνεγερθῇ καὶ ξενοδοχεῖον πρώτης κατηγορίας.

Εἰς τὴν Νιγρίταν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀνεγερθὲν νέον ξενοδοχεῖον, ἔγινε καὶ δενδροφύτευσις γύρω ἀπὸ τὰς πηγάς.

Εἰς τὴν Κύθνον, αἱ ἐκ τοῦ συμβολαίου ἐνοικιάσεως ὑποχρεώσεις τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἐκτελοῦνται βαθμηδόν, παραδοθέντος πρό τινος καὶ νέου τμήματος τοῦ ἐκ βάθρων ἐπισκευασθέντος —σχεδὸν ἀνεγερθέντος ἐκ νέου— ξενοδοχείου, συνεπληρώθησαν αἱ ἐγκαταστάσεις, καθὼς καὶ ἡ ὕδρευσις τῶν πηγῶν καὶ συνεχίζονται τὰ ἐξωραϊστικὰ ἔργα.

Εἰς τοὺς Γαργαλιάνους (Βρωμονέρι) ἀνηγέρθησαν 4 νέα συνεχόμενα οἰκήματα ἐκ δύο δωματίων καὶ μαγειρείου ἕκαστον, ἕτερον ἐκ 18 δωματίων καὶ λοιπῶν βοηθητικῶν διαμερισμάτων, κουρεῖον, ἰατρεῖον καὶ οἴκημα διαμονῆς προσωπικοῦ. Κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης κατεσκευάσθη φράγμα 204 μέτρων. Ἀνηγέρθη νέα ἐκκλησία, ἐγένετο ριζικὴ ἀνακαίνισις τῶν παλαιῶν ξενοδοχείων καὶ τῶν λουτρικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἐξετελέσθησαν καὶ διάφορα ἔργα ἠλεκτροφωτισμοῦ.

III.—ΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΑΛΛΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ μερικὰς ἀπὸ τὰς λουτροπόλεις μας. Ὑπὸ τῆς Τουριστικῆς, ἐξ ἄλλου, ὀργανώσεως ἐξετελέσθησαν—καὶ ἀναφέρονται τὰ κυριώτερα μόνον—τὰ κάτωθι ἔργα:

...Καὶ ὁ καταπληκτικὸς ὀργασμὸς τουριστικῆς δράσεως συνεχίζεται πάντοτε ἀδιάπτωτος.

Ἐπέκτασις τοῦ περιπτέρου Δήλου διὰ τῆς προσθήκης τριῶν δωματίων μετὰ λουτρῶν.

Περίπτερον Τουρισμοῦ εἰς Δαφνὶ μετὰ δενδροφυτεύσεως καὶ ἐξωραϊσμοῦ τοῦ πέριξ χώρου.

Περίπτερον Τουρισμοῦ εἰς Ξυλόκαστρον.

Ἀνέγερσις καὶ ἐπίπλωσις ξενῶνος εἰς τὸν Ὅσιον Λουκᾶν.

Ἐκμίσθωσις καὶ διάθεσις εἰς τὸ Κοινὸν τοῦ ἐν Πεντέλῃ τουριστικοῦ ξενῶνος «Πλαιζάνς».

Περίπτερον Τουρισμοῦ εἰς Κούλαν.

Ἐπέκτασις τοῦ ἐπὶ τῆς Πάρνηθος τουριστικοῦ Περιπτέρου.

Περίπτερον εἰς τὴν Ἁγ. Λαύραν.

Τουριστικὸν κέντρον καὶ γήπεδον ἀντισφαιρίσεως εἰς τὸ Στροφύλι (τῆς Κηφισιᾶς).

Περίπτερον—ἀποδυτήριον εἰς τὴν πλάζ «Μεγάλη Ἄμμος» τῆς Μυκόνου.

Ἠλεκτροφώτισις καὶ ἔργα προσπελάσεως εἰς τοὺς σταλακτίτας τῆς Ἀντιπάρου.

Διαρρυθμίσεις καὶ ἐπισκευαὶ τοῦ Ἀχιλλείου τῆς Κερκύρας.

Περίπτερον ἐπὶ τοῦ Αἴνου τῆς Κεφαλληνίας.

Ξενὼν εἰς Καλαμπάκαν.

Ξενὼν καὶ Τουριστικὸν κέντρον εἰς τὸ Μέτσοβον.

Περίπτερον εἰς τὸν Πλατὺν Γιαλὸν τοῦ Ἀργοστολίου.

Τουριστικὸν κέντρον εἰς τὴν Δωδώνην.

Ξενὼν εἰς τὶς Μηλιὲς τοῦ Πηλίου.

Ξενὼν εἰς τὴν Ζαγορὰν τοῦ Πηλίου.

Ἠλεκτροφώτισις τοῦ περιπτέρου Σουνίου.

Διαρρύθμισις τῆς μονῆς Ἁγ. Στεφάνου τῶν Μετεώρων εἰς τουριστικὸν ξενῶνα.

Στερέωσις τοῦ Ἀνακτόρου τῶν Παλαιολόγων εἰς Μυστρᾶν.

Ἀναστύλωσις τοῦ ἐν Ἄρτῃ βυζαντινοῦ ναοῦ τῆς Παναγορρητρίας.

Μουσεῖον Λαϊκῆς Τέχνης εἰς Σιάτισταν, στεγαζόμενον [illegible]

τῆς ἐξαγορασθείσης οἰκίας τοῦ Δούκα Τζάτζη, χαρακτηρισθείσης ὡς μνημείου ἐθνικοῦ.

Μουσεῖον Λαϊκῆς Τέχνης εἰς Καστοριάν, διαρρυθμισθείσης καταλλήλως πρὸς τοῦτο τῆς ἱστορικῆς οἰκίας Τσιατσαπᾶ, ἐξαγορασθείσης πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ἀποπεράτωσις καὶ συντήρησις τῆς ὁδοῦ, ἥτις ἄγει πρὸς τὰ ὕδατα τῆς Στυγός.

Ἀνέγερσις Σταθμοῦ Πρώτων Βοηθειῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου.

Ἀεροδρόμιον εἰς τὸ Σαραντάπηχον.

Ἐξωραϊσμὸς καὶ δενδροφύτευσις τῶν Μυκηνῶν. (Ἐφυτεύθησαν ἄνω τῶν 1600 δένδρων καὶ διενεμήθησαν ἕτερα 10.000 δένδρα εἰς τοὺς κατοίκους Μυκηνῶν καὶ Φυχτίων).

Φύτευσις 2500 δένδρων καὶ ροδοδαφνῶν εἰς τὸ πάρκον τῆς Μονῆς Δαφνίου.

Δενδροφύτευσις τοῦ πάρκου Ν. Ἀρτάκης (παρὰ τὴν Χαλκίδα).

Ἐξωραϊσμὸς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου εἰς τοὺς Δελφούς.

Συντήρησις τῶν ἐν Ἀκροναυπλίᾳ φυτευθέντων ὑπὸ τοῦ Ε.Ο.Τ. δένδρων.

Ἐξωραϊστικὰ ἔργα καὶ φύτευσις δένδρων εἰς Ζαρούχλαν (Καλαβρύτων) καὶ εἰς Τσαγκαράδες καὶ Μηλιὲς τοῦ Πηλίου.

Ἐξωραϊσμὸς τοῦ τουριστικοῦ χώρου Πεντέλης καὶ ἀπομάκρυνσις ἐκεῖθεν τῶν παραγκῶν.

Αἱ παρασχεθεῖσαι ἐνισχύσεις.

Ὑλικὴ ἐνίσχυσις τῆς Φιλοδασικῆς Ἑνώσεως Ἀργοστολίου διὰ τὴν κατασκευὴν διαφόρων ἐξωραϊστικῶν ἔργων ἐπὶ τοῦ Αἴνου.

Ἐνίσχυσις τῆς ΕΛΠΑ διὰ τὴν κατασκευὴν καθοδηγητικῶν πινακίδων.

Ἐνίσχυσις τῆς Ἑλληνικῆς Περιηγητικῆς Λέσχης καὶ τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐκδρομικῶν Σωματείων.

Ἐπιχορηγήσεις εἰς διαφόρους τοπικὰς Ἐπιτροπὰς Τουρισμοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου των.

Ἐνίσχυσις ὑλικὴ τῆς Σχολῆς Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων.

Ἐνίσχυσις τοῦ Ε.Ο.Σ. διὰ κατασκευὴν καταφυγίων ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὀρέων.

Προμήθεια ἐθνικῶν ἐνδυμασιῶν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἑορτῶν παρ' ἡμῖν καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ξενοδοχείων καὶ τὴν προστασίαν τῶν πελατῶν.

Νομοθετικὴ ἐργασία καὶ διοικητικὰ μέτρα, ἀποβλέποντα εἰς μισθώσεις τουριστικῶν ξενοδοχείων, εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν

παρακολούθησιν ὅλων γενικῶς τῶν ξενοδοχείων τῆς Χώρας, εἰς τὴν προστασίαν τῆς πελατείας των κλπ.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐθεσπίσθησαν διὰ τὰ ξενοδοχεῖα, περιλαμβάνονται, μεταξὺ ἄλλων, ὁ καθορισμὸς σταθερῶν τιμῶν ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ σαφὴς καθορισμὸς ἐπίσης τῶν ὑποχρεώσεων τῶν ξενοδόχων πρὸς τοὺς πελάτας των, ἡ ἀπαγόρευσις τῆς λειτουργίας καὶ ἄλλαι ποιναὶ διὰ τὰ ξενοδοχεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παρεξέκλιναν τοῦ προορισμοῦ των ἢ παρέβησαν τὰς ἐντολὰς τοῦ Ὑφυπουργείου Τουρισμοῦ, ὑπόδειξις διαρκὴς διαφόρων βελτιώσεων, ὅσον ἀφορᾷ οὐ μόνον τὴν ἐγκατάστασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, μεταφορὰ ὡρισμένων ξενοδοχείων, στεγαζομένων εἰς ἀνθυγιεινὰ ἢ ἄλλως ἀκατάλληλα οἰκήματα, εἰς νέα οἰκήματα πληροῦντα τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ κλπ.

Οἱ τρεῖς μεγάλοι εὐεργετικοὶ ὀργανισμοί.

Ἡ παρακολούθησις, συνεχὴς καὶ συστηματική, τῆς λειτουργίας τῶν ξενοδοχείων. (Ἂς σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1939 μόνον, ἐγένετο ἐπιθεώρησις εἰς 1500 ξενοδοχεῖα καὶ πανδοχεῖα καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, ὑποδειχθεισῶν καὶ ἐκτελεσθεισῶν διαφόρων ἀπαραιτήτων βελτιώσεων).

Ἵδρυσις Ὀργανισμοῦ Ξενοδοχειακῆς Πίστεως.

Ἵδρυσις Ταμείου Προνοίας Ξενοδόχων.

Ἵδρυσις Σχολῆς Τουριστικῶν Ἐπαγγελμάτων.

Συγκοινωνιακαὶ ἁρτηρίαι καὶ θερινὰι διαμοναί.

Ἐνέργειαι πρὸς κατασκευὴν καὶ συντήρησιν διαφόρων συγκοινωνιακῶν ἁρτηριῶν, ἀεροδρομίων (Σαραντάπηχου, Πτέρης, Ἀραχώβης) καὶ παρακολούθησις καὶ βελτίωσις συγκοινωνιακῶν μέσων (αὐτοκίνητα, ἀτμόπλοια καὶ δρομολόγησίς των, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τῶν ἄλλων Ὑπουργείων).

Παρακολούθησις τῆς λειτουργίας τῶν κεκηρυγμένων θερινῶν διαμονῶν, ἀνασύστασις τῶν Ἐπιτροπῶν των καὶ ἀνακήρυξις καὶ νέων θερινῶν διαμονῶν, ὡς τῆς Ν. Ἀρτάκης, Ν. Περάμου, Τσαγκαράδων, Σαρανταπήχου, Πεντέλης, Ραιζάνης, Σκύρου κλπ.

Μέριμνα διὰ τὴν ὁδοσήμανσιν ὁδῶν καὶ ἀτραπῶν καὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν καταφυγίων εἰς Ὄλυμπον, Βέρμιον, Πη[illegible]νηθα, Χορτιάτην κλπ.

IV.—ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἵδρυσεν ἅμα τῇ συστάσει του, τὴν Τουριστικὴν Ἀστυνομίαν, συγκροτηθεῖσαν ἀπὸ στελέχη τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, τῆς Β. Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος καὶ λειτουργοῦσαν μέχρις ὥρας ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, καθὼς καὶ εἰς τὰ πέριξ τῶν δύο πόλεων, εἰς τὴν Κηφισιὰν καὶ τὸν Σαρωνικόν, εἰς τὰς Πάτρας, τὸ Ναύπλιον, τὴν Σπάρτην, τὸν Πύργον, τὴν Ὀλυμπίαν, εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, τὸν Βόλον καὶ τοὺς Δελφούς, εἰς τὰς νήσους Κέρκυραν, Μύκονον καὶ Κρήτην (Ἡράκλειον), καὶ εἰς τὰς ἰαματικὰς πηγὰς Αἰδηψοῦ, Καμμένων Βούρλων, Ὑπάτης, Λουτρακίου, Μεθάνων καὶ Κύθνου.

Ἕνας καινοφανὴς θεσμὸς, ποὺ ἀποδίδει σήμερον ἐξαίρετα ἀποτελέσματα.

Ἡ Τουριστικὴ Ἀστυνομία, ἐκτὸς τῶν ἀστυνομικῶν μέτρων διὰ τὴν καθαριότητα, τὴν τάξιν, τὴν εὐπρέπειαν καὶ τὴν ἐν γένει ἐμφάνισιν τῶν τουριστικῶν χώρων, ἀπέβλεψε κυρίως εἰς κάτι πολὺ ἀνώτερον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐλπίζει νὰ ἐπιτύχῃ σὺν τῷ χρόνῳ πλήρως, δεδομένου ὅτι τὰ μέχρι σήμερον σημειωθέντα ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν σημαντικώτατα.

Μὴ περιορισθεῖσα, βάσει τῶν δοθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑφυπουργοῦ κατευθύνσεων, εἰς τὴν στενὴν ἀντίληψιν τῆς ξηρᾶς ἐκτελέσεως τοῦ καθαρῶς ἀστυνομικοῦ ἔργου της, ἔσχεν ὡς ὄνειρον κατ' ἀρχάς, σήμερον δὲ ὡς ἐλπίδα βάσιμον, πραγματοποιουμένην ἤδη βαθμηδόν, τὴν δημιουργίαν τουριστικῆς συνειδήσεως παρ' ἡμῖν. Προσπαθεῖ νὰ τονώσῃ δηλ., τὸ ἑλληνικώτατον ἐκεῖνο αἴσθημα τῆς «ἱερᾶς ξενίας», τὸ ἀπὸ τῶν προγόνων μας κληρονομηθὲν καὶ εἰς ἡμᾶς.

Τὸ αἴσθημα τοῦτο, ὅσον καὶ ἂν τὸ διατηροῦμεν ἔκτοτε ὡς φυλὴ καὶ τὸ διαφυλάσσομεν μέσα μας ὡς ἱερὰν ὑποθήκην καὶ Ἑλληνικὴν παράδοσιν, ἐν τούτοις, εἰς πολλὰς περιστάσεις κατὰ τὸ παρελθόν, ἀπεδείξαμεν ὅτι τὸ εἴχομεν ἀποβάλει, ἰδίᾳ ὁσάκις ἐγινόμεθα ἐπιχειρηματίαι, μικροὶ ἢ μεγάλοι. Καὶ οὕτω, κερδίζοντες πρὸς στιγμὴν κάτι ὡς ἄτομα, ἐχάναμεν μετ' ὀλίγον πολλὰ ὡς σύνολον.

Μία ἀθόρυβος ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, τὸ ἔργον τῆς Τ. Ἀστυνομίας ὑπῆρξε δυσκολώτατον. Δυσκολώτατον, διότι εἶχε πρὸς ἐχθροὺς πολλοὺς

νὰ παλαίσῃ. Οἱ ἐχθροί της: Παλαιαὶ κακαὶ συνήθειαι. Ἀτομικισμός, ἐγκληματικὸς ἐνίοτε. Ἔλλειψις κοινωνικῆς ἀγωγῆς καὶ γενικώτερον μορφώσεως. Κακὴ ἀντίληψις συμφέροντος. Ἀντίδρασις, καμμιὰ φορά, καὶ ἀπὸ διαφόρους ἀκόμη ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι ἐσφαλμένως ἀντελαμβάνοντο τὸ καθῆκον των.

Εἰς ἐπίμετρον, ἡ Τουριστικὴ Ἀστυνομία, ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ της, δὲν διέθετεν ἄλλο μέσον, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἀστυνομικὰς κυρώσεις. Ἀλλ' αὐτὰς ἀκριβῶς ἐπεζήτει ν' ἀποφύγῃ.

Τὸν διὰ τῆς βίας ἐξαναγκασμὸν τὸν ἐθεώρησεν ἀνέκαθεν ὡς μέτρον ἀναχρονιστικόν, ἀκατάλληλον καὶ οὐχὶ λυσιτελὲς τοῦ σκοποῦ της. Ὡς μέτρον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἔσχατον. Ἡ Τουριστικὴ Ἀστυνομία ἠθέλησε—καὶ αὐτὸ τὸ ἐπέτυχε—νὰ τὴν θεωρήσῃ ὁ πολίτης ὡς φίλην ὑπηρεσίαν, ὡς σύμβουλόν του πολύτιμον καὶ ὡς ἀγαθὸν συμπαραστάτην καὶ βοηθὸν διὰ τὴν τουριστικήν μας ἀνάπτυξιν.

Διὰ νὰ ξερριζωθοῦν κακαὶ ἕξεις καὶ ἀντιλήψεις.

Καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτό, τὸ ἐκπολιτιστικόν, τοῦ Ὑφυπουργείου Τουρισμοῦ, ἡ Τ. Ἀστυνομία προχωρεῖ βραδέως μέν, ἀλλ' ἀσφαλῶς. Καὶ δὲν πρόκειται νὰ εἶναι μακρὰν πλέον ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἔχῃ ἀπολύτως ἐπιτύχει τὸν σκοπόν της.

Βεβαίως, δὲν ξερριζώνονται διὰ μιᾶς αἱ κακαὶ ἕξεις, οὔτε ἐγκαταλείπονται εὐκόλως τὰ παλαιὰ συστήματα, ὅπως δὲν ἀλλάσσει ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην καὶ ἡ νοοτροπία ἑνὸς λαοῦ, καὶ δὴ λαοῦ φθαρέντος ἐπὶ αἰῶνας εἰς τὴν δουλείαν καὶ ἀποκτήσαντος εἶτα ἀποτόμως ἐλευθερίας ἀπεριορίστους.

Δέον ὅμως νὰ τονισθῇ καὶ αὖθις, ὅτι ἡ συντελεσθεῖσα μέχρις ὥρας πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν (τῆς δημιουργίας τουριστικῆς συνειδήσεως) ἐργασία, εἶναι εἰς ἄκρον ἱκανοποιητικὴ καὶ ἐνδεικτικὴ μιᾶς συστηματικῆς, μεθοδικῆς, θετικῆς καὶ προοδευτικῆς ἀναπτύξεως, τῆς ὁποίας τ' ἀποτελέσματα ἐξεδηλώθησαν ἤδη ἐμφανῶς εὐοίωνα καὶ ἀποδοτικὰ καὶ προβλέπεται μετὰ πεποιθήσεως πλέον, ὅτι ταχέως θὰ καταστοῦν ὁλοκληρωτικά, ἐκπληρουμένου οὕτω τοῦ σκοποῦ, ὃν ἔθεσεν ὡς πρωταρχικὸν ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν καθηκόντων του ὁ ἁρμόδιος Ὑφυπουργὸς κ. Θ. Νικολούδης.

Τί κατωρθώθη νὰ ἐπιτελεσθῇ.

Πλεῖστα ὅσα εἶναι τὰ ὑπὸ τῆς Τουριστικῆς Ἀστυνομίας ληφθέντα μέτρα, ἅτινα ὅμως ἐν συντομίᾳ (καὶ τὰ σημειώσαμεν αὐτῶν) θὰ σημειώσωμεν, καθ' ὅσον ἡ ἄλλη, ἡ ἐκπολιτιστ[illegible]

ἐργασία, περὶ ἧς ἀνωτέρω, εἶναι ἡ ἀξία μνείας: Κατὰ ταῦτα:

Ἐπετεύχθη ἀπόλυτος τάξις, καθαριότης, εὐκοσμία καὶ παρεσχέθησαν, καθιερωθεῖσαι ὁριστικῶς, παντὸς εἴδους διευκολύνσεις εἰς τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς καὶ τὰς ἀποβάθρας, εἰς τὰς ἀκτὰς καὶ τὰς πηγάς, εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς καὶ τουριστικοὺς ἐν γένει χώρους. Ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὰς ἀντιαισθητικὰς καὶ αὐτόχρημα ἀποκρουστικὰς ἐγκαταστάσεις οἱ χῶροι οἱ προοριζόμενοι διὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ Κοινοῦ: ὁδοί, πλατεῖαι, πεζοδρόμια. Ἀπηλλάγημεν ἀπὸ τὰς παράγκας, ἀπὸ τοὺς παντὸς εἴδους μικροπωλητάς, ἀπὸ τοὺς σύροντας ἢ ἐμπορευομένους τὴν δυστυχίαν των ἐπαίτας, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς ἀκαλαισθήτους ἐπιγραφὰς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀτέχνους ζωγραφικοὺς διαφημιστικοὺς πίνακας καὶ τὰς ταινίας ἐκείνας τῶν χασέδων, ποὺ ἁπλοῦντο ὑπεράνω τῶν ὁδῶν μὲ τὰς κακοτέχνους συνήθως διαφημιστικὰς ἐπιγραφάς των.

Ἕνα βάρβαρον θέαμα ποὺ ἐξηλείφθη πλέον ὁριστικῶς.

Ἀπηλλάγημεν ἀπὸ τὸ βάρβαρον θέαμα τῶν ὁδηγουμένων εἰς σφαγὴν ζώων καὶ ἀπὸ τὰς ἀνθυγιεινὰς σύνεπείας τῆς ἀγεληδὸν διὰ τῶν ὁδῶν μεταφορᾶς των εἰς τὰ σφαγεῖα, χρησιμοποιουμένων ἤδη αὐτοκινήτων εἰδικῶν διὰ τὴν μεταφοράν των καὶ ἐπιβληθείσης τῆς εὐπρεποῦς ἐμφανίσεως τῶν σφαγίων εἰς τὰ κρεοπωλεῖα.

Ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων, καθιερώθησαν διάφορα μέτρα διὰ τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ταξιδευόντων, ὡς καὶ ὑλικαὶ διευκολύνσεις διὰ τὴν τόνωσιν τῶν τουριστικῶν ταξιδίων.

Συνεστήθη εἰδικῶς διὰ τὰ ὄργανα τῆς Τ. Ἀστυνομίας ἡ Τουριστικὴ ἀστυνομικὴ Σχολή, εἰς τὴν ὁποίαν, ἐκτὸς τῶν μαθημάτων τουριστικῆς μορφώσεως, διδάσκονται ὑποχρεωτικῶς καὶ ξέναι γλῶσσαι.

V.—Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

Ἡ Ἑλλὰς ἀναγνωρίζεται σήμερον ὡς μία ἀπὸ τὰς πρώτας τουριστικὰς Χώρας τοῦ κόσμου.

Μέγα καὶ ἄρτιον διαφημιστικὸν πρόγραμμα ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ κατηρτίσθη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑφυπουργείου καὶ ἐφηρμόσθη εἰς ὅλας ἐκείνας τὰς χώρας τοῦ Ἐξωτερικοῦ ὁπόθεν ἀνεμένετο τουριστικὴ πρὸς τὴν Ἑλλάδα κίνησις.

Ἀποτέλεσμα: Σημαντικωτάτη αὔξησις τῶν ξένων τουριστῶν καὶ ξένων λουομένων εἰς τὰς πηγάς μας, ἀνακοπεῖσα ἀτυχῶς ἐφέτος λόγῳ τοῦ πολέμου. Ὁπωσδήποτε κατωρθώθη, ὅπως ἡ Ἑλλὰς χαρακτηρίζεται ἐπισήμως πλέον, διεθνῶς καὶ γενικῶς, ὡς μία ἐκ τῶν πρώτων τουριστικῶν χωρῶν τοῦ κόσμου.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον:

Μία ἐκ τῶν πρώτων ἐνεργειῶν τοῦ Ὑφυπουργείου ὑπῆρξεν ἡ ἵδρυσις Τουριστικοῦ Κρατικοῦ Γραφείου εἰς τὸ Κάϊρον, τὸ ὁποῖον διανέμει τὰς τουριστικὰς ἐκδόσεις τοῦ Ὑφυπουργείου εἰς ἅπαντα τὰ Γραφεῖα Ταξιδίων ἐν Αἰγύπτῳ, τὰ μεγάλα Ξενοδοχεῖα, τὰ κέντρα, τοὺς ἐπισήμους καὶ πάντα ἐνδιαφερόμενον, δημοσιεύει τουριστικὰς εἰκονογραφημένας ἀγγελίας καὶ τουριστικὰ ἄρθρα κατὰ ἑκατοντάδας εἰς ὅλας τὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ τῆς Αἰγύπτου, προβαίνει τακτικώτατα εἰς τὴν τοιχοκόλλησιν διαφημιστικῶν πινάκων (ἀφφὶς) τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς κεντρικὰς θέσεις τοιχοκολλήσεων, εἰς τοὺς Σιδ. Σταθμούς, εἰς μεγάλα κέντρα κλπ., ἀναρτᾷ συλλογὰς φωτογραφικῶν μεγεθύνσεων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ βαγόνια τῶν κυριωτέρων Αἰγυπτιακῶν γραμμῶν, διενεργεῖ ἐκπομπὰς μικρῶν διαφημιστικῶν τουριστικῶν διαλέξεων διὰ τῶν Ραδιο - Σταθμῶν Αἰγύπτου, ὀργανώνει ἑορτὰς καὶ διαλέξεις διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Τουρισμὸν εἰς Κάϊρον καὶ λοιπὰς πόλεις, μεριμνᾷ διὰ τὴν προβολὴν τουριστικῶν Ἑλληνικῶν ταινιῶν εἰς τοὺς κινηματογράφους τῆς Αἰγύπτου, ἐκδίδει καὶ κυκλοφορεῖ τουριστικὰ ἡμερολόγια τῆς Ἑλλάδος, διοργανώνει [illegible] κρὰς ἐκθέσεις εἰς τὰς προθήκας τῶν γραφείων Τα[illegible] ποικίλου τουριστικοῦ ὑλικοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐκδίδει [illegible] διαφημιστικὰ φυλλάδια διὰ τὰς Ἑλληνικὰς λουτρο[illegible] θερινὰς διαμονάς, ἐνεργεῖ διὰ τὴν λῆψιν μέτρων πρὸς δι[illegible] τῆς προσελκύσεως Αἰγυπτίων καὶ ὁμογενῶν εἰς τὴν [illegible]

διὰ τὴν ἁπλούστευσιν τῶν σχετικῶν διατυπώσεων, παρακολουθεῖ τὴν δρᾶσιν τῶν Γραφείων Τουρισμοῦ τῶν ἄλλων Κρατῶν καὶ ἀποστέλλει σχετικὰς τριμηνιαίας ἐκθέσεις του εἰς τὸ Κέντρον κλπ.

Ἐκτὸς τοῦ Γραφείου τοῦ Καΐρου, τὸ Ὑφυπουργεῖον διώρισεν ἀπὸ τριετίας καὶ τουριστικὸν ἀντιπρόσωπόν του εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου διεξάγεται ἐπίσης ἐντατικὴ διαφήμισις δι' ὅλων τῶν μέσων καὶ διὰ μονίμου ἐκθέσεως τουριστικοῦ ὑλικοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς κεντρικὸν Γραφεῖον, τὸ ὁποῖον διαθέτει καὶ ἐξωτερικὰς προθήκας, εἰς ἃς ἐκτίθενται τουριστικαὶ εἰκόνες καὶ ἔντυπα τοῦ Ἑλληνικοῦ τουρισμοῦ.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα μεγάλα κέντρα τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὸ Πόρτ—Σάϊδ, εἰς τὸ Χαρτοὺμ κλπ., τὸ Ὑφυπουργεῖον Τουρισμοῦ ἀνέθεσε τὴν συστηματικὴν διάθεσιν τοῦ τουριστικοῦ ὑλικοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς Προξενικὰς Ἀρχάς, εἰς τὰ μεγάλα Τουριστικὰ γραφεῖα εἰς Ἕλληνας ἐπιχειρηματίας, οἵτινες προσφέρονται νὰ ἐργασθοῦν μὲ ἐνθουσιασμὸν διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Τουρισμόν, εἰς Κοινότητας, ὀργανώσεις κλπ.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀποδίδον ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν διενέργειαν τουριστικῆς προπαγάνδας ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, κατόπιν μελέτης τῶν διαφόρων προτάσεων, αἵτινες τῷ ὑπεβλήθησαν, ἀνέθεσε τὴν διενέργειαν τῆς διαφωτίσεως εἰς Ἀγγλίαν εἰς γνωστὸν ἐν Λονδίνῳ Διαφημιστικὸν Γραφεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ διακεκριμένου Ἄγγλου φιλέλληνος.

Τὸ Γραφεῖον τοῦτο, ἀκολουθοῦν (καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἐντεταλμένοι εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν διὰ τὸν Τουρισμόν μας) τὸ καθιερωθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Καΐρῳ Γραφείου μας γενικὸν σύστημα διαφημίσεως, ἐξετέλεσεν ἐν τούτοις καὶ ἄλλας διαφημίσεις καὶ προέβη καὶ εἰς ἑτέρας ἐνεργείας. Οὕτω: Ἐξετύπωσεν ἐν Λονδίνῳ καὶ διένειμεν 100.000 ἀντιτύπων διαφημιστικοῦ πολυπτύχου τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ συνεχῶν ἐπισκέψεων τοῦ Διευθυντοῦ του εἰς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Σκωτίᾳ Τουριστικὰ Γραφεῖα, ἔθεσε τὰς βάσεις στενῆς μετ' αὐτῶν συνεργασίας διὰ τὴν ὀργάνωσιν ἐκδρομῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐξέδωκεν ἐγκυκλίους μὲ χρησίμους πληροφορίας διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ κατέλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἃς ἀπέστειλε κατὰ χιλιάδας ἀντιτύπων εἰς τὰ Γραφεῖα Ταξιδίων, τεθέντα εἰς τὴν διάθεσίν των, διὰ πᾶσαν πληροφορίαν.

Διέθεσεν ἐπωφελῶς πίνακας Τουριστικῶν γεγονότων τῆς Ἑλλάδος, ἤτοι: Ἐκθέσεων, Ἑορτῶν, Ἀθλητ. Ἀγώνων κλπ. Διένειμεν εἰς προσωπικότητας χιλιάδας ἀντιτύπων τοῦ καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ «ΙΝ ΓΚΡΗΣ», τὸ ὁποῖον ἐσημείωσε κολοσσιαίαν ἐπιτυχίαν εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικήν, χαρακτηρισθὲν ὡς τὸ ὡραιότερον περιοδικὸν τοῦ κόσμου εἰς τὸ εἶδός του. Προέβαλεν ἐπὶ 300 φορὰς ἐν Ἀγγλίᾳ ἔγχρωμον τουριστικὴν ταινίαν τῆς Ἑλλάδος, ἣν εἶχε λάβει ὁ ἴδιος ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Λονδίνου.

Ἐμερίμνησε διὰ τὴν ὀργάνωσιν 40 εἰδικῶν διαλέξεων περὶ Ἑλλάδος εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἀγγλίας.

Δι' ἀλληλογραφίας παρέσχε πληροφορίας εἰς 40.000 περίπου ἐνδιαφερομένους διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Τουρισμόν.

Εἰς Γαλλίαν, Βέλγιον, Ἑλβετίαν:

Τὴν τουριστικήν μας διαφήμισιν διὰ τὴν Γαλλίαν, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ἑλβετίαν, τὸ Ὑφυπουργεῖον ἀνέθεσεν εἰς τὸ γνωστόν, ἀπὸ δεκαετίας, διὰ τὴν ἀξιόλογον δρᾶσίν του ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ τουρισμοῦ, Ἑλληνικὸν Γραφεῖον Τουρισμοῦ Παρισίων, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ταξίδια στὴν Ἑλλάδα», διευθυνόμενον ὑπὸ διακεκριμένου Ἕλληνος λογοτέχνου καὶ εἰδικοῦ εἰς Τουριστικὰ ζητήματα, ὅστις διοργανώνει συχνὰς φιλελληνικὰς φιλολογικὰς συγκεντρώσεις καὶ εὑρίσκεται εἰς συνεχῆ ἐπαφὴν μὲ Γάλλους Ἀκαδημαϊκούς, μεγάλους συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχνας, οἱ ὁποῖοι κατέρχονται διὰ τῶν ἐκδρομῶν τοῦ Γραφείου αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπιστρέφοντες δημοσιεύουν σειρὰς ἐνθουσιωδῶν ἄρθρων των ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ τουρισμοῦ ἢ ὀργανώνουν διαλέξεις των ἐξυμνοῦντες τὴν Ἑλλάδα.

Ἐκτὸς τοῦ γνωστοῦ προγράμματος, τοῦ παρομοίου μὲ τὸ ἐκτελούμενον ἐν Αἰγύπτῳ, τὸ Γραφεῖον Παρισίων ἐκδίδει καὶ τριμηνιαῖον φιλολογικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ταξίδια στὴν Χώρα μας» ἀπὸ Ἀκαδημαϊκούς, ποιητὰς καὶ λογοτέχνας τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Βελγίου, ὡς καὶ ὡραιοτάτας φωτογραφίας Ἑλληνικῶν τοπίων καὶ ἐγχρώμους εἰκόνας.

Τὸ Ὑφυπουργεῖον ἐνίσχυσε σημαντικῶς τὴν ἔκδοσιν ταύτην καὶ ἐνέκρινε τὴν ἐκτύπωσίν της καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικήν, μεριμνᾷ δὲ διὰ τὴν κατάλληλον διάθεσιν τῶν χιλιάδων Ἀγγλικῶν ἀντιτύπων της εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικήν.

Τελευταίως ἐξέδωκε τεῦχος ἀφιερωμένον εἰς τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν Θέατρον καὶ ἕτερον θαυμάσιον τεῦχος, ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Λαϊκὴν Ἀρχιτεκτονικήν.

Διὰ τοῦ περιοδικοῦ τούτου γίνεται καὶ ἡ συστηματικὴ διαφήμισις τῶν ἐκδρομῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ταξίδια εἰς τὰ λιμάνια τοῦ Ὀδυσσέως».

Τελευταίως τὸ Γραφεῖον Παρισίων, ἐκτὸς τῶν ἐκθέσεων Τουριστικοῦ ὑλικοῦ, διοργάνωσε καὶ μεγάλην κινηματογραφικὴν προβολὴν Ἑλληνικῶν Τουριστικῶν ταινιῶν ἐνώπιον [illegible] χιλιάδων προσκεκλημένων, ἐξετύπωσε δὲ καὶ ἐκυκλοφόρησε [illegible]

ὅλην καλλιτεχνικῶν πολυπτύχων, διαφημίζον τὰς ἐκδρομὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἃς τὸ ἴδιον διοργανώνει ἐπιτυχῶς ἀπὸ ἐτῶν.

Τὸ Ὑφυπουργεῖον προέβη καὶ εἰς ἄλλην ἀξιόλογον διαφήμισιν ἐν Γαλλίᾳ. Ἐτοποθέτησεν εἰς τὰς μεγάλας αἰθούσας τῶν λιμένων τῆς Χάβρης καὶ τῆς Μπουλὸν-σὺρ-Μὲρ τεραστίας εἰκόνας τουριστικῶν τοπίων τῆς Ἑλλάδος μὲ ζωηρὰς διαφημιστικὰς φράσεις. (Εἰς τοὺς λιμένας τούτους, ὡς γνωστόν, ἀποβιβάζονται οἱ Ἀμερικανοὶ περιηγηταί).

Τὸ Ὑφυπουργεῖον ἀνέθεσεν, εἰς ἐπίμετρον, τὴν διενέργειαν ἐντατικῆς διαφημίσεως καὶ εἰς τὸν Ἐμπορικὸν Σύμβουλον τῆς Β. Πρεσβείας μας Βρυξελλῶν.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν :

Εἰς τὴν Ἰταλίαν τὸ Ὑφυπουργεῖον διώρισε δύο ἀντιπροσώπους ὁμογενεῖς, οἵτινες ἀνέλαβον μ' ἐνθουσιασμὸν νὰ προσφέρουν ἀμισθὶ τὰς ὑπηρεσίας των ὑπὲρ τοῦ Τουρισμοῦ τῆς Χώρας μας, διὰ τῶν Γραφείων των ἐν Τεργέστῃ καὶ Βενετίᾳ.

Διὰ τῶν γραφείων αὐτῶν ἐκτελεῖται ὁλόκληρον διαφημιστικὸν πρόγραμμα καὶ διοργανώνονται μικραὶ ἐκθέσεις τουριστικοῦ ὑλικοῦ εἰς τὰ Ἰταλικὰ ὑπερωκεάνεια.

Εἰς τὴν Γερμανίαν :

Εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ ὅλας τὰς Γερμανοφώνους χώρας, τὸ Ὑφυπουργεῖον διενήργησε τὴν τουριστικήν του προπαγάνδαν κυρίως δι' ἐκθέσεων. Συμμετέχει λαμπρῶς ἀπὸ τριετίας εἰς τὴν Διεθνῆ Ἔκθεσιν Λειψίας, διωργάνωσεν Ἔκθεσιν Λαϊκῆς Τέχνης ἐν Βερολίνῳ καὶ ἐμερίμνησε διὰ τὴν Ἔκθεσιν τουριστικοῦ ὑλικοῦ εἰς ὅλα τὰ μεγάλα Γραφεῖα ταξιδίων.

Ἐμερίμνησε ἐπίσης διὰ τὴν τοποθέτησιν μεγάλων εἰκόνων εἰς τοὺς Σιδηροδρομικοὺς Σταθμοὺς Βερολίνου κλπ.

Τὸ Γραφεῖον Τύπου, ἐξ ἄλλου, τῆς Β. Πρεσβείας Βερολίνου ἀνέπτυξε πολλὴν δραστηριότητα, κυρίως εἰς τὴν δημοσίευσιν Τουριστικῶν ἄρθρων καὶ ἐν γένει εἰργάσθη διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν :

Ἡ διεξαγωγὴ τῆς τουριστικῆς μας προπαγάνδας εἰς τὰς Κάτω Χώρας ἀνετέθη εἰς σοβαρὸν Ἑλληνο - Ὁλλανδικὸν Σύλλογον, ἐν συνεργασίᾳ μὲ γνωστὸν Τουριστικὸν Ὀργανισμὸν τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν Οὐγγαρίαν :

Εἰς τὸν Ἐμπορικὸν Σύμβουλον τῆς Β. Πρεσβείας μας Βουδαπέστης ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου ἡ μέριμνα διὰ τὴν ὀργάνωσιν Τουριστικῶν ἐκθέσεων τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τὴν ἁπλούστευσιν τῶν διατυπώσεων καθόδου ἐκδρομέων, ὅσον ἀφορᾷ ζητήματα συναλλάγματος κλπ.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐν Οὐγγαρίᾳ προπαγάνδας ὑπῆρξαν λίαν ἱκανοποιητικά.

Εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς Χώρας :

Εἰς Σουηδίαν, Φινλανδίαν, Νορβηγίαν καὶ Δανίαν τὸ Ὑφυπουργεῖον διωργάνωσε τουριστικὰς ἐκθέσεις καὶ διένειμε χιλιάδας ἐντύπων του.

Εἰς τὴν Πολωνίαν καὶ τὰ Βαλτικὰ Κράτη :

Εἰς τὴν Πολωνίαν ὁ Διευθυντὴς Ἀεροπορικῆς Ἑταιρίας «Λὸτ», εἶχε διεξαγάγει ἀξιόλογον ὑπὲρ τοῦ Τουρισμοῦ μας προπαγάνδαν, καθὼς καὶ εἰς Ἐσθονίαν, Λιθουανίαν καὶ Λεττονίαν.

Εἰς τὴν Πορτογαλίαν :

Τὴν διαφημιστικὴν προπαγάνδαν ἐν Πορτογαλίᾳ ἀνέθεσεν ἀπὸ τριετίας τὸ Ὑφυπουργεῖον εἰς τὸν Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος ἐν Λισσαβῶνι, ὅστις προβαίνει ἀπὸ τριετίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πλήρους προγράμματος.

Εἰς τὴν Μάλταν :

Καὶ εἰς Μάλταν τὸ Ὑφυπουργεῖον συνέστησεν Ἐπιτροπὴν Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ, ἧς προΐσταται διακεκριμένος ὁμογενὴς καὶ ἡ ὁποία διανέμει τουριστικὰ φυλλάδια καὶ παρέχει σχετικὰς πληροφορίας εἰς τοὺς διερχομένους ξένους καὶ τοὺς Ἄγγλους ἀξιωματικούς, πολλοὶ τῶν ὁποίων πρὸ τοῦ πολέμου κατήρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα διανύσουν παρ'ἡμῖν τὴν περίοδον τῆς ἑκάστοτε στρατιωτικῆς των ἀδείας.

Εἰς τὴν Γιουγκοσλαυΐαν:

Τὸ Ὑφυπουργεῖον ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως [illegible] κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν τουριστικήν του διαφήμισιν εἰς τὰ Βαλκάνια,

νια, διώρισεν είδικὸν ἀντιπρόσωπον ἐν Βελιγραδίῳ, ἀπεσπασμένον παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Πρεσβείᾳ καὶ δι' αὐτοῦ διενεργεῖ συστηματικὴν διαφήμισιν, κυρίως δὲ μεριμνᾷ διὰ τὴν προσέλευσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν πολυπληθῶν περιηγητῶν τῆς Δαλματίας.

Εἰς τὴν Ρουμανίαν :

Ἡ Τουριστικὴ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν Ρουμανίαν ἀνετέθη εἰς τὴν συσταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου ἐν Γαλαζίῳ Ἐπιτροπὴν Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ, ἥτις δρᾷ μὲ σύστημα καὶ ἐνθουσιασμὸν καὶ κατορθώνει νὰ δημιουργῇ σημαντικὴν κίνησιν Ρουμάνων περιηγητῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα, κυρίως κατὰ τὸ Πάσχα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Γαλαζίου ἀποτελεῖται ἀπὸ ὁμογενεῖς τῆς Ρουμανίας, προσφερομένους νὰ ἐξυπηρετήσουν δι' ὅλων τῶν μέσων τὴν προπαγάνδαν τῆς Πατρίδος των.

Εἰς τὴν Τουρκίαν :

Διὰ τῆς ἐπὶ ἐξαετίαν ἐξαιρετικῶς ἐπιτυχοῦς συμμετοχῆς μας εἰς τὴν Ἔκθεσιν Σμύρνης, διὰ τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλλήνων τῆς Κων)πόλεως, διὰ τῆς Πρεσβείας μας Ἀγκύρας, διὰ τῶν Β. Προξενείων μας καὶ διὰ τῶν μεγάλων γραφείων Ταξιδίων, διεξάγεται ἐντατικῶς ἡ τουριστική μας διαφήμισις καὶ εἰς τὴν σύμμαχον Τουρκίαν μὲ λίαν ἀξιοσημείωτα εἰς κίνησιν ἀποτελέσματα.

Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας:

Ὡς εἶναι εὐνόητον, ἡ Ἀμερικὴ ἀπετέλεσε διὰ τὸ Ὑφυπουργεῖον ὅλως ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος κεφάλαιον, διότι ἀπὸ μίαν συστηματικὴν προπαγάνδαν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ μέγα ρεῦμα περιηγητῶν. Κατόπιν ὅθεν μελέτης διαφόρων προτάσεων, ἃς συνεκέντρωσε τὸ Ὑφυπουργεῖον, ἀνέθεσε τὴν Τουριστικήν μας προπαγάνδαν διὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὸν Καναδᾶν εἰς τὴν μεγάλην Ἑταιρίαν «Διαφημίσεων Ἀμερικῆς», ἥτις διαθέτει Γραφεῖα εἰς Ν. Ὑόρκην, Σικάγον, Βαλτιμόρην καὶ Τολέντο.

Τὸ ὅλον διαφημιστικὸν ἔργον διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Τουρισμόν, ἀνέλαβεν αὐτοπροσώπως ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς ἄνω Ἀμερικανικῆς Ἑταιρίας, ὁ ὁποῖος διακρίνεται διὰ τὸν φιλελληνισμόν του καὶ εἶναι εἷς ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους Ἀμερικανοὺς ἐπιχειρηματίας.

Καὶ πρὸ τῆς ἀναθέσεως ὅμως τῆς διαφημίσεώς μας εἰς τὴν ὡς ἄνω Ἑταιρίαν, τὸ Ὑφυπουργεῖον εἶχεν ἀναπτύξει ἀξιόλογον

δρᾶσιν δι' ἀποστολῆς ἐντύπων του εἰς ὅλα τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰς ἀνωτέρας Σχολὰς τῆς Ἀμερικῆς, τὰ μεγάλα Ξενοδοχεῖα, τὰς Ἑλληνικὰς Κοινότητας, τὰς Ὀργανώσεις Γκάπα καὶ Ἀχέπα, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς καὶ ἐν γένει τὸν Κλῆρον, τὰ Γραφεῖα Ταξιδίων (περὶ τὰ 3.000), τὰς Τουριστικὰς ὀργανώσεις, τὰς Λέσχας (περὶ τὰς 500 μόνον λέσχας Κυριῶν), τὸν Ἀμερικανικὸν Τύπον καὶ τοὺς γνωστοὺς φιλέλληνας, ὧν κατήρτισε μακρὸν κατάλογον.

Ἡ μεγαλυτέρα, ἐν τούτοις, διαφήμισις τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ ἐγένετο διὰ τοῦ ὡραιοτάτου Ἑλληνικοῦ Περιπτέρου τῆς Ἐκθέσεως Ν. Ὑόρκης, τὸ ὁποῖον ἐκρίθη ὡς ἓν ἀπὸ τὰ πλουσιώτερα, διὰ τῆς διαθέσεως χιλιάδων ἀντιτύπων τοῦ καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΔΑ» καὶ τῆς συναφοῦς ὀργανώσεως ἐκθέσεων Ἑλληνικῆς Μόδας εἰς Ἀμερικήν, διὰ τῆς διανομῆς εἰδικοῦ καλλιτεχνικοῦ τεύχους περὶ Ἑλλάδος, διὰ τῆς διαθέσεως 100.000 πολυπτύχων τῆς Ἑλλάδος, εἰδικῶς ἐκτυπωθέντων διὰ τὴν προπαγάνδαν Ἀμερικῆς, διὰ τῆς ἀποστολῆς χιλίων «προβολικῶν πλακῶν» (ντισποζιτίφ), αἵτινες ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ προβολὰς εἰς τὰς διαλέξεις ποὺ ἐδόθησαν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ διαφόρων ἄλλων διαφημιστικῶν ἐνεργειῶν.

Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν:

Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν τὸ Ὑφυπουργεῖον διεξάγει ἐπίσης ἀξιοσημείωτον προπαγάνδαν διὰ τῆς Β. Πρεσβείας τοῦ Μπουένος Ἄϊρες, ἥτις διοργανώνει διαλέξεις καὶ ἐν γένει ἐργάζεται μὲ ἐνθουσιασμὸν διὰ τὸν Τουρισμόν μας.

Εἰς τὴν Αὐστραλίαν:

Τόσον διὰ τοῦ Γενικοῦ Προξενείου μας εἰς τὸ Σίδνεϋ, ὅσον καὶ διὰ τοῦ Ἕλληνος Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας, ὅστις ἐνδιαφέρεται ζωηρότατα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Τουρισμοῦ μας καὶ τῶν μεγάλων Γραφείων Ταξιδίων Μελβούρνης καὶ Σίδνεϋ, τὸ Ὑφυπουργεῖον Τουρισμοῦ διεξάγει ἀπὸ τριετίας λίαν ἐπιτυχῶς τὴν προπαγάνδαν ἐν Αὐστραλίᾳ, διὰ τῆς διαθέσεως ὑλικοῦ, τῆς ἀποστολῆς κινηματογραφικῶν ταινιῶν, φωνογραφικῶν δίσκων κλπ.

Εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικὴν καὶ τὸ Βελγικὸν Κογκό:

Εἰς τὸ Κέηπ-Τάουν, εἰς τὸ Τράνσβααλ καὶ εἰς τὴν Πρετορίαν τῆς Ν. Ἀφρικῆς, τὸ Ὑφυπουργεῖον διενεργεῖ συστηματικὴν

κὴν προπαγάνδαν δι' Ἐπιτροπῶν ὁμογενῶν, αἵτινες διοργανώνουν συχνὰς ἐκδρομὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ Πάσχα, διαθέτουν ἐπωφελῶς τὸ ἀποστελλόμενον ὑλικόν, κάμνουν διαλέξεις καὶ παρέχουν πᾶσαν πληροφορίαν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους.

Ἐπίσης δι' ὁμογενῶν διεξάγεται ἡ τουριστικὴ ἡμῶν προπαγάνδα καὶ εἰς τὸ Βελγικὸν Κογκό, καὶ κυρίως εἰς τὰς πόλεις Λεοπόλδβιλ καὶ Στάνλεϋβιλ.

Εἰς τὰς Ἰνδίας:

Εἰς τὰς Ἰνδίας τὸ Ὑφυπουργεῖον ἀνέθεσε τὴν τουριστικήν μας διαφήμισιν εἰς τὸ «Διεθνὲς Γραφεῖον Συγκοινωνιακῶν Πληροφοριῶν» ἐν Μαδράς.

Αἱ δημοσιεύσεις τουριστικῶν ἄρθρων εἰς Ἰνδικὰς καὶ Ἀγγλικὰς ἐφημερίδας ἀνέρχονται εἰς χιλιάδας.

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν:

Ἡ ἐν Τόκιο Ἑλληνικὴ Πρεσβεία μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἀνέλαβε τὴν Τουριστικήν μας διαφήμισιν. Τελευταίως τὸ Ὑφυπουργεῖον ἀπέστειλεν εἰς τὴν Πρεσβείαν μας, ἐκτὸς μεγάλης ποσότητος ἐντύπων του, καὶ δύο πλήρεις σειρὰς τοῦ Περιοδικοῦ του «En Grèce», ἃς ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν Πρεσβείαν ἡ Α. Μ. ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἡ Α.Α.Υ. ὁ Πρίγκηψ Τσιτσιμπῆ, ἀδελφὸς τοῦ Αὐτοκράτορος, ἐνδιαφερθέντες ζωηρῶς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Τουρισμόν.

Εἰς τὰ ξένα Κράτη θαυμάζουν τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ:

Γενικῶς τὸ ἔργον τοῦ Τουρισμοῦ εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν ἐξυπηρετεῖται μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ σύστημα, ἐκτὸς τῶν Ἀντιπροσώπων του καὶ ἀπὸ τὰς Β. Πρεσβείας μας, τὰ Γενικὰ Προξενεῖα, τοὺς ἀμίσθους Προξένους καὶ τὰς Κοινότητας καὶ τοὺς ὁμογενεῖς, οἵτινες μὲ συγκίνησιν προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των.

Τὸ ποικίλον ὑλικόν, τὸ ὁποῖον καταρτίζει εἰς συλλογὰς καὶ ἀποστέλλει εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἀποτελεῖται ἀπό: Ἄνω τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἀντιτύπων καλλιτεχνικῶν φυλλαδίων, χαρτῶν, εἰκόνων, πολυπτύχων τουριστικοῦ περιεχομένου, ἐκδιδομένων εἰς τὴν Γαλλικήν, Ἀγγλικήν, Γερμανικήν, Ἀραβικὴν κλπ., ἀπὸ χιλιάδας φωνογραφικῶν δίσκων Ἑλληνικῆς μουσικῆς, κοῦκλες μὲ Ἑλληνικὰς ἐνδυμασίας, σημαίας, ἀγαλμάτια, ἐκμαγεῖα ἀρχαίων ἀντικειμένων, κεντήματα καὶ ἄλλα εἴδη λαϊκῆς τέχνης, ἀπὸ χιλιάδας τουριστικὰς φωτογραφίας εἰς διάφορα μεγέθη, ἀπὸ τουριστικὰς κι-

νηματογραφικὰς ταινίας, χιλιάδας τουριστικῶν βιβλίων περὶ Ἑλλάδος, χιλιάδας «προβολικῶν πλακῶν», ἀπειρίαν ἄρθρων, ἅτινα ἀποστέλλει πρὸς δημοσίευσιν, καὶ ἐν γένει ἀπὸ πᾶν καλλιτεχνικὸν ἀντικείμενον, ὅπερ, ἐκτιθέμενον εἰς μίαν προθήκην, θ' ἀποτελέσῃ ἐντυπωσιακὴν διαφήμισιν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ προπαγάνδα, τέλος, ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ, διεξάγεται ἀπὸ τριετίας μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν καὶ μὲ τόσον ζῆλον, ὥστε νὰ προκαλῇ ἀκόμη καὶ τὸν φθόνον πολλῶν ἄλλων Κρατῶν, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ὁποίων διαπιστοῦν τὴν Ἑλληνικὴν δρᾶσιν καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ, καὶ ζητοῦν δι' ἐγγράφων των λεπτομερείας τῶν διαφημιστικῶν ἡμῶν ἐνεργειῶν διὰ νὰ ἐφαρμόσουν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὸ ἴδιον σύστημα καὶ εἰς τὰς Χώρας των.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ

Ι.— Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ Η ΡΑΓΔΑΙΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ

Ὅλοι ἐνθυμούμεθα, μὲ πόσην ἐθνικὴν ἐντροπὴν ἐσυλλογιζόμεθα κατὰ τὴν προαυγουστιανὴν ἐποχήν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶχε Ραδιοφωνικὸν Σταθμόν.

Ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ καὶ ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις, τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσει σήμερον ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μεγάλα Κράτη τῆς Δύσεως καὶ τῶν λοιπῶν Ἠπείρων, ποὺ εἶχαν ἀπὸ ἐτῶν ὄχι μόνον ἕνα, ἀλλὰ πολλοὺς Σταθμούς, εἶχαν ἀρχίσει καὶ τὰ Βαλκάνια, τὸ ἕν μετὰ τὸ ἄλλο, ν' ἀποκτοῦν Σταθμοὺς καὶ μόνον ἡ Ἑλλάς, χάρις εἰς τὸ ἀμαρτωλὸν παλαιοκομματικὸν καθεστώς, ἐστερεῖτο τοιούτου.

Καὶ ἠκούοντο διαμαρτυρίαι καὶ παράπονα καὶ συστάσεις. Καὶ ἐδίδοντο ὑποσχέσεις ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους. Καὶ συνεκαλοῦντο συμβούλια καὶ προεκηρύσσοντο διαγωνισμοὶ καὶ κατεστρώνοντο μεγαλεπήβολα σχέδια καὶ ἐγίνοντο δημοσιεύσεις εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι «λίαν προσεχῶς» καὶ ὅτι «ἐντὸς τοῦ τάδε μηνὸς» καὶ «χωρὶς ἄλλο πλέον» θ' ἀποκτήσωμεν Σταθμόν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ Σταθμὸν δὲν ἀποκτούσαμεν.

Ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ, ἐπὶ τέλους, ἡ 4η Αὐγούστου, διὰ νὰ πληρώσῃ εἰς τὴν Πατρίδα μας καὶ τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν καὶ νὰ τῆς δώσῃ τὴν θέσιν της μεταξὺ τῶν πολιτισμένων Κρατῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

... Καὶ ὅταν ἦλθε ἡ 4η Αὐγούστου.

Οὕτω, πρὶν παρέλθουν οὔτε δύο ἔτη ἀπὸ τῆς μεγαλειώδους ἐκείνης Μεταβολῆς, ὁ Σταθμὸς εἶχε παραγγελθῇ, εἶχεν ἔλθει, εἶχεν ἐγκατασταθῇ, εἶχε προσληφθῇ τὸ προσωπικόν, εἶχε καταρτισθῇ ὁ ὀργανισμός του, εἶχαν γίνει ἐπανειλημμέναι δοκιμαὶ —ὅλα αὐτὰ ἐντὸς ὀλίγων μόνον μηνῶν— καὶ τὴν 25ην Μαρτίου 1938, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς προέβαινεν αὐτοπροσώπως εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀπαγγέλλων ὁ ἴδιος πρὸ τοῦ μικροφώνου τὸ διάγγελμά Του.

Ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ.

Ὁ Σταθμὸς αὐτός, ἰσχύος 15 κιλοβάτ, ἐλειτούργησε τοὺς πρώτους μῆνας ὡς ὀργανισμὸς ἐξαρτώμενος ἐκ τοῦ Ὑφυπουργείου Συγκοινωνίας.

Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου ὅμως τοῦ 1939 ὑπήχθη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ὡς ἰδία αὐτοῦ Διεύθυνσις καὶ ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ ἐξειλίχθη σὺν τῷ χρόνῳ καὶ καθημερινῶς ἐξελίσσεται εἰς ὄργανον δημοσίας ὑπηρεσίας, ἀγωγῆς καὶ τέρψεως, πολλαχῶς ἐξυπηρετοῦν τὸ Κράτος, τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ὁμογενεῖς μας ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀποδίδει ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς Ἀθηνῶν, εἶναι ἀρκετὰ γνωστὸν καὶ κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν τέλειον καὶ πλῆρες.

Τὸ γεγονός, ἄλλωστε, ὅτι μέχρι τοῦ 1938 ἀκόμη τὰ ἐν Ἑλλάδι Ραδιόφωνα ἀνήρχοντο εἰς 10—12.000, ἐνῷ σήμερον, παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας τῆς εἰσαγωγῆς, ὑπερέβησαν τὰς 61.000, ἀποδεικνύει εὐγλώττως πόσον βαθέως ἐξετίμησε τὸν Ἑλληνικὸν Σταθμὸν ὁ λαός μας, καὶ πόσον ταχέως ἠσθάνθη ἄμεσον τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν παρακολουθῇ συστηματικῶς.

Αἱ διαρκῶς εἰσαγόμεναι σήμερον καινοτομίαι.

Διότι αἱ καινοτομίαι, τὰς ὁποίας εἰσήγαγε τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ εἰς τὴν Ραδιοφωνίαν, δὲν σταματοῦν καὶ οὐδέποτε πρόκειται νὰ σταματήσουν.

Ἡ ἐξέλιξίς της εἶναι ραγδαία καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς γίνονται διαρκῶς καὶ περισσότερον καταφανῆ.

Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν κάπως λεπτομερέστερον ποία ἡ κολοσσιαία προσπάθεια καὶ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα εἰς τὴν ραδιοφωνίαν, ἀπὸ τῆς ὑπαγωγῆς της εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ :

Εἴκοσι σχεδὸν μῆνες ἔχουν παρέλθει, ἀφ' ὅτου αἱ ραδιοφωνικαὶ ὑπηρεσίαι ὑπήχθησαν εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ. Τὸ τί ἐπετελέσθη κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ εἰς τὴν νεαρὰν Ἑλληνικὴν Ραδιοφωνίαν, εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ ἐκτεθῇ ἐδῶ. Ἀρκεῖται τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἠμποροῦν νὰ κρίνουν καὶ αἱ χιλιάδες τῶν ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας

λαμβάνει τὸ Ὑφυπουργεῖον, ὁμιλοῦν εὐγλώττως διὰ τὴν ἀπήχησιν, τὴν ὁποίαν εἶχε τὸ ἔργον τοῦτο, ὄχι μόνον μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοῦ, ἀλλὰ καὶ ἔξω τῶν συνόρων τοῦ Κράτους, ὅπου φθάνει, χάρις εἰς τὴν 4ην Αὐγούστου, ἡ Ἑλληνικὴ φωνή.

Ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν ὑπηρεσιῶν.

Ὅταν τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀνέλαβε τὰς ραδιοφωνικὰς ὑπηρεσίας, δὲν διέθετε προσωπικὸν εἰδικευμένον δι' αὐτάς. Ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Θ. Νικολούδης, ὁμιλήσας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, κατὰ Μάρτιον τοῦ 1939, πρὸς τοὺς ἀκροατὰς τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«...Τοῦ παλαιοῦ προσωπικοῦ τῆς Υ.Ρ.Ε. ἀπολυθέντος, ἐπαναδιωρίσθη μέρος αὐτοῦ, ἀνταποκρινόμενον, μὲ τὰς γενομένας μεταρρυθμίσεις, εἰς τὰ 40 % τῆς ἀρχικῆς συνθέσεως τῶν ὑπηρεσιῶν, μὲ τὸ ὁποῖον ποσοστὸν ἐλπίζω νὰ ἐργασθῶμεν συντόνως καὶ ἁρμοδίως. Ἐν τῷ μεταξύ, ἔχομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ζητήματα τεχνικά, ζητήματα οἰκονομικὰ καὶ ζητήματα προγράμματος ἐκπομπῶν...».

Καὶ πραγματικῶς, τὸ νέον προσωπικὸν τῶν διαφόρων τμημάτων τῆς Διευθύνσεως Ραδιοφωνίας, ὀλιγοπρόσωπον μέν, ἀλλ' ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἐργαζόμενον ἀκουράστως καὶ δραστηρίως, κατώρθωσεν, εὐθὺς ἀμέσως, νὰ ἀποδώσῃ ὅ,τι παρ' αὐτοῦ ἐζητήθη, ὡς μαρτυρεῖ ἡ προσεκτικὴ παρακολούθησις τῶν ἐκπομπῶν.

Τὰ ἀποτελέσματα εἴκοσι μηνῶν ἐπιβεβαιοῦν ὅσα ὁ Ὑπουργὸς Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ὑπεσχέθη εἰς τὴν ἀνωτέρω δημοσιευομένην περικοπὴν τοῦ λόγου του.

Συγχρόνως, αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι ἀνασυνεκροτήθησαν ἐκ βάθρων, τεθεῖσαι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν προσώπου ἀσχοληθέντος εἰς τοιαύτης φύσεως ἐργασίας εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν καὶ εἰργάσθησαν πραγματικὰ μὲ εὐσυνειδησίαν καὶ πίστιν, διὰ νὰ δώσουν ἀπὸ τεχνικῆς πλευρᾶς ὄχι ὅ,τι ἕνας μικρὸς Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς 15 κιλοβάτ δύναται νὰ ἀποδώσῃ, ἀλλὰ πολὺ μεγαλύτεροι αὐτοῦ.

Ἡ μετάδοσις διὰ τοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν τῶν ἀγορεύσεων τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰωάννου Μεταξᾶ ἐκ κέντρων μεμακρυσμένων τῆς Πρωτευούσης, ἄλλων ἑορτῶν πολιτικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς μορφῆς, γενομένων εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ, ἡ σύνδεσις μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν περυσινὴν Διεθνῆ Ἔκθεσιν καὶ τόσαι ἄλλαι τεχνικαὶ ἐπιτυχίαι, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζουν τὸν μικρὸν αὐτὸν Σταθμὸν λειτουργοῦντα κατὰ τρόπον ὅμοιον πρὸς τοὺς μεγάλους ξένους Σταθμούς, ἀποδεικνύουν κατὰ πόσον αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι συνέβαλον εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν τῶν ἐμπνεύσεων τῆς Διευθύνσεως Ραδιοφωνίας.

Αἱ ἐπιτυγχανόμεναι διαρκῶς βελτιώσεις.

Ἀλλ' ὁ Ὑφυπουργὸς τοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, συνεχίζων τὰς δηλώσεις του, τὸν Μάρτιον τοῦ 1939, προσέθεσε καὶ τὰ ἑξῆς:

«...Ὁ σημερινὸς Σταθμὸς τῶν Ἀθηνῶν δὲν εἶναι δυνατόν, μὲ δύναμιν 15 κιλοβάτ, νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς πολλαπλᾶς ραδιοφωνικὰς ἀνάγκας ἑνὸς συγχρονισμένου Κράτους, ἀπευθυνομένου πρὸς τὴν δημοσίαν γνώμην τοῦ Ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Δὲν ἐξετάζω τὴν στιγμὴν αὐτήν, ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἀρχίσωμεν μὲ τὸν σημερινὸν Σταθμὸν ἢ ἂν ἔπρεπε νὰ ἀναμείνωμεν τὴν ὁριστικὴν ἐγκατάστασιν τοῦ μεγάλου Σταθμοῦ μας. Πάντως, εἴμεθα πλέον ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων ὑποχρεωμένοι νὰ ἀποβλέψωμεν ταχέως εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν νέων μας ραδιοφωνικῶν ἐγκαταστάσεων...».

Αἱ δυσχερεῖς διεθνεῖς συνθῆκαι παρεκώλυσαν πρὸς στιγμὴν τὴν ἵδρυσιν Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ μεγαλυτέρας δυνάμεως, ἀπαραιτήτου διὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν πλήρως καὶ τὸ Κράτος καὶ ἡ Δημοσία Ἑλληνικὴ Γνώμη τοῦ Ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Εἰς Κράτος, ὅμως, ὅπως τὸ σημερινόν, Κράτος ἀναδημιουργίας, ἀναγεννήσεως καὶ ἐθνικῆς ἐξορμήσεως, οὐδὲν εἶναι τὸ ἀκατόρθωτον. Μάλιστα δέ, ὅταν πρόκειται περὶ ἑνὸς θεσμοῦ, ὅπως ἡ ραδιοφωνία, ἡ ὁποία «ἀποτελεῖ σήμερον παντοῦ τοῦ κόσμου μίαν κρατικὴν καὶ κοινωνικὴν λειτουργίαν κολοσσιαίας σημασίας καὶ ἡ ὁποία κατέστη παντοδύναμον ὄργανον».

Καὶ τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ δὲν παρεγνώρισε τὰ ἀνωτέρω, οὔτε ἄλλωστε ἦτο δυνατὸν νὰ τὰ παραγνωρίσῃ καὶ νὰ τὰ λησμονήσῃ, ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ὁ διευθύνων αὐτὸ κ. Θ. Νικολούδης εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις, ποὺ ἀνεφέρθησαν προηγουμένως, ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀνωτέρω τὴν ραδιοφωνίαν. Τοιουτοτρόπως, σύντονοι κατεβλήθησαν προσπάθειαι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐνισχύσεως τοῦ πομποῦ, ὥστε ἡ ἑλληνικὴ φωνὴ νὰ ἀκούεται ὅσον τὸ δυνατὸν μακρύτερα, νὰ ἐμπνέῃ τοὺς ξενητευμένους Ἕλληνας, νὰ διαλαλῇ τὰς ἑλληνικὰς κατευθύνσεις ἐπὶ πάσης γραμμῆς, ἀφοῦ «ἡ Ραδιοφωνία προσετέθη εἰς τὸν κύκλον τῆς ἐπιστήμης, τῆς τέχνης, τῶν γραμμάτων, τῆς δημοσιογραφίας, τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς πολιτικῆς καὶ εἶναι μία ἐπιστήμη, μία τέχνη, μία παγκόσμιος ἐφημερίς, μία λογοτεχνία, μία πολιτικὴ καὶ μία ἐθνικὴ πρᾶξις».

II.—Η ΕΝΙΣΧΥΣΙΣ ΔΙΑ ΝΕΟΥ ΙΣΧΥΡΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Αἱ νέαι τεχνικαὶ ἐγκαταστάσεις καὶ αἱ πραγματοποιούμεναι μετατροπαὶ εἰς τὸν Πομπόν.

Κατόπιν τῶν ἀδιακόπων αὐτῶν προσπαθειῶν, ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν ἀποτελεῖ πλέον γεγονός. Μὲ συνδυασμοὺς οἰκονομικούς, τοὺς καλλιτέρους ἀπ' ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτύχῃ οἱοδήποτε Κράτος κατωρθώθη νὰ ὑπογραφῇ σύμβασις μὲ ξένην ἑταιρίαν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Πομποῦ ἀπὸ 15 εἰς 70 κιλοβάττ.

Τὸ ἱστορικὸν τῆς μεγάλης αὐτῆς προσπαθείας ἔχει ἐν συντομίᾳ ὡς ἑξῆς :

Ἀφ' ἧς ἡ Ἑλληνικὴ Ραδιοφωνία ὑπήχθη εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἡ ἐντεταλμένη ὑπηρεσία ἐπελήφθη, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τῆς μελέτης τοῦ ἀναγκαιοῦντος εἰς τὴν Χώραν ραδιοφωνικοῦ δικτύου, τόσον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Ἑλλήνων, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κράτους εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐπαφὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Ἑλληνικῶν παροικιῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρὰ τοῦ τελευταίου Διεθνοῦς Συνεδρίου Ραδιοφωνίας τοῦ Μοντραὶ παραχωρηθέντων μηκῶν κυμάτων, κατεστρώθη εὐρὺ πρόγραμμα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀπαιτουμένων τεχνικῶν ἐγκαταστάσεων.

Ἀπαρχὴν ἐκτελέσεως ἀποτελεῖ ἡ μετατροπὴ τοῦ σημερινοῦ Ραδιοφωνικοῦ Πομποῦ μεσαίων κυμάτων Ἀθηνῶν εἰς πομπὸν ἰσχύος φέροντος κύματος ἐπὶ κεραίας 70 κιλοβάττ.

Ἡ μετατροπὴ αὕτη, μετὰ τῶν συναφῶν ἔργων διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ ἀσφαλῆ λειτουργίαν τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ νέου Πομποῦ, εὑρίσκεται ὑπὸ ἐκτέλεσιν, πιστεύεται δὲ ὅτι — ὑπὸ εὐνοϊκὰς συνθήκας — θέλει περατωθῇ κατὰ τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἐκ παραλλήλου καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀρτιωτέρας ἐξυπηρετήσεως τοῦ προγράμματος, προβλέπονται ἐντὸς τοῦ ἔτους μετατροπαὶ καὶ προσθῆκαι εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις τῶν ραδιοφωνικῶν θαλάμων καὶ τοῦ καλωδιακοῦ δικτύου, καθὼς καὶ σύστημα συσκευῶν ἐλέγχου καὶ μετρήσεων.

Διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν λαϊκῶν Ραδιοφώνων.

Διὰ τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων ἡ ἀκουστικότης ἐντὸς τῆς ζώνης ἀμέσου ἐξυπηρετήσεως τοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν θὰ βελτιωθῇ τὰ μέγιστα, περιοριζομένης κατὰ πολὺ τῆς παρενοχλήσεως ἐκ παρασιτικῶν βιομηχανικῶν ἑστιῶν, θὰ εἶνε δὲ ἐξ ἄλλου δυνατὴ ἡ χρησιμοποίησις λαϊκῶν ραδιοφώνων πρὸς ἐξυπηρέτησιν κυρίως τῶν λαϊκῶν τάξεων.

Ἐπιπροσθέτως ἡ ζώνη ἐμμέσου ἐξυπηρετήσεως παρὰ τοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν θέλει διευρυνθῇ καὶ σταθεροποιηθῇ ἀπὸ ἀπόψεως ἀκουστικότητος, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐν τῇ Κεντρικῇ καὶ Δυτικῇ Εὐρώπῃ, ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Δυτικῇ Ἀσίᾳ ἐμφάνισις τῆς Ἑλλάδος νὰ εἶναι καθ' ὅλα ἐφάμιλλος πρὸς τὴν ἐμφάνισιν τῶν πλέον προηγμένων Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν.

ΙΙΙ.—Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διοργάνωσιν τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ Σταθμοῦ, μία σύντομος ἀναλυτικὴ ἐπισκόπησις τῆς λειτουργίας του ἀποδεικνύει, καλλίτερον παντὸς ἄλλου ἐπιχειρήματος, τὴν συντελουμένην κολοσσιαίαν, μολονότι ἀθόρυβον, δημιουργίαν:

Ἡ συστηματικὴ ὀργάνωσις τῶν διαφόρων τμημάτων τῆς Ραδιοφωνικῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς εὐθὺς ὡς δώσῃ τὸ σῆμα του, θὰ λαλήσῃ, διὰ τῶν ἐκφωνητῶν του, εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἔθνους ποὺ ἀνήκει. Καὶ πρὶν ἡ ἀκουσθῇ μουσική, θὰ ἀναγγελθοῦν τὸ πρόγραμμα, τὸ Μετεωρολογικὸν δελτίον, τὸ Χρηματιστήριον, ἡ κίνησις τῆς ἀγορᾶς κλπ. Καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκειται νὰ μεταδοθῇ μουσική, ἀκούεται ὁ σπῆκερ νὰ λέγῃ: «Θὰ μεταδοθῇ κλπ.».

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Ἐπόμενον, συνεπῶς, εἶναι, νὰ γίνῃ ἔναρξις ἀπὸ τὸ Τμῆμα τῶν Ὁμιλιῶν.

Καὶ αὐτὸ τὸ Τμῆμα Ὁμιλιῶν, ποὺ ἀποτελεῖ ἕνα μέρος τοῦ προγράμματος ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα, θέλει ἰδιαιτέραν προσοχήν. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς εἰς τὸ Ραδιόφωνον διὰ τοῦ τμήματος αὐτοῦ γίνεται. Καὶ τοῦτο ἔχει τὴν καθόλου ἐποπτείαν ἐπὶ τῶν πάσης φύσεως κειμένων, πεζῶν, ἢ ἐμμέτρων ποὺ ἐκπέμπονται.

Εἰδικώτερον, τὸ Τμῆμα Ὁμιλιῶν προορισμὸν ἔχει τὴν μετάδοσιν τῶν διαλέξεων, αἱ ὁποῖαι ἐκπέμπονται ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν.

Ἀρχικῶς, ὅταν τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀνέλαβε τὰς ραδιοφωνικὰς Ὑπηρεσίας, ἐφρόντισεν ὅπως κατανεμηθοῦν αἱ ὁμιλίαι εἰς εἰδικότητας. Καὶ πρῶτον, ἐκτὸς τῆς «Ὥρας τοῦ Παιδιοῦ», καθιερώθη ἡ «Ὥρα τοῦ Ἀγρότου». Ἡ Ἑλλὰς εἶναι κατ' ἐξοχὴν Χώρα ἀγροτική: τὰ τέσσαρα πέμπτα τοῦ πληθυσμοῦ της εἶναι ἀγρόται. Καὶ ἡ πολυπληθὴς αὐτὴ τάξις ἔπρεπε νὰ εὑρίσκεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ Κέντρον: νὰ παρακολουθῇ τὰ ζητήματά της, νὰ διδάσκεται, νὰ πληροφορῆται ὅσα τὴν ἐνδιαφέρουν. Τρεῖς φορὰς τὴν ἑβδομάδα τοὺς πρώτους μῆνας καὶ δύο κατόπιν—ὡς καὶ μέχρι σήμερον—ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἀγρότας.

Μετὰ τὴν «Ὥραν τοῦ Ἀγρότου», καθιερώθη ἡ «Ὥρα τῆς Ἑλληνίδος». Ὅλαι σχεδὸν αἱ διανοούμεναι τῆς Χώρας ἔχουν ὁμιλήσει πρὸς τὰς ὁμοφύλους των ἐπὶ ποικίλων θεμάτων.

Ἡ «Ὥρα τοῦ Ἐργάτου» καθιερώθη μετὰ ταῦτα καὶ σήμερον δὶς τῆς ἑβδομάδος οἱ ἐργάται ἀκούουν μορφωτικὰς ὁμιλίας ἢ εἰδήσεις ποὺ τοὺς ἐνδιαφέρουν, ἀπὸ τὰ ραδιόφωνα τῶν ἐργοστασίων καὶ ἐργαστηρίων, ποὺ ἐργάζονται.

Ἡ «Ὥρα τῆς Ὑγείας» ἄπαξ τῆς ἑβδομάδος, ἐθεσπίσθη ἀργότερον, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς.

Ἡ «Ὥρα τοῦ Τουρισμοῦ», μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα, συνεπλήρωσεν ἕνα κενὸν τοῦ προγράμματος. Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰ τουριστικὰ πράγματα τῆς Χώρας, οἱ ἐπὶ πολὺ περιοδεύσαντες τὴν ἐπαρχίαν δημοσιογράφοι, πολλοὶ ἀρχαιολόγοι, ὡμίλησαν ἤδη κατὰ τὴν ὥραν αὐτήν, τῆς ὁποίας πάμπολλοι εἶναι οἱ ἀκροαταί.

Ἕνα δεκαπενταλεπτον, ἐξ ἄλλου, παρεχωρήθη κάθε Κυριακήν, διὰ νὰ ἐπανέρχωνται εἰς τὴν μνήμην μας αἱ διακεκριμέναι πράξεις τῶν προγόνων μας. Ἡ ἐκπομπὴ αὐτὴ γνωρίζεται ἀπὸ τὸν τίτλον «Ἱστορίες τοῦ Τόπου μας» καὶ θὰ ἐπαναληφθῇ μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ χειμῶνος.

Ἡ «Πνευματικὴ Ζωὴ τοῦ Τόπου», ἔχει πάρει τὴν κατάλληλον θέσιν της εἰς τὸ Πρόγραμμα. Μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα, διακεκριμένος λογοτέχνης ἀσχολεῖται μὲ τὴν φιλολογικὴν τῆς Χώρας κίνησιν.

Τὸ «Ραδιορεπορτὰζ τῆς Ἡμέρας» εἶναι μιὰ καθημερινὴ ἐκπομπή, ποὺ δίδει εἰς τοὺς ἀκροατὰς μὲ συντομίαν τὴν παντοίαν τῆς Χώρας κίνησιν.

Καὶ ἀκόμη μιὰ ἄλλη «Ὥρα»—ἡ «Ὥρα τῆς Ε.Ο.Ν.»: Δύο φορὲς τὴν ἑβδομάδα, ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς Ἀθηνῶν μεταδίδει ὁμιλίας ἐθνικοῦ περιεχομένου, αἱ ὁποῖαι ἀπευθύνονται κυρίως πρὸς τὰ παιδιὰ τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας, ἀλλ' ἀκούονται καὶ ἀπὸ χιλιάδας ἄλλων ἀκροατῶν.

Ἐκτὸς τῶν εἰδικῶν αὐτῶν ἐκπομπῶν, ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς μεταδίδει καὶ ὁμιλίας γενικοῦ περιεχομένου τρὶς ἢ τετράκις καὶ περισσοτέρας φορὰς τὴν ἑβδομάδα, ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων ἀναγκῶν.

Καθηγηταὶ τῶν ἀνωτάτων ἱδρυμάτων τῆς Χώρας, [illegible] μαϊκοί, Λογοτέχναι, Ἐπιστήμονες καὶ γενικῶς ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν ὁμιλοῦν πρὸς τοὺς ἀκροατὰς [illegible] ζητημάτων παντοίας φύσεως καὶ τοὺς ἐνημερώνουν [illegible] αὐτῶν.

Κατὰ τὸ εἰκοσάμηνον διάστημα, ἀφ' ἧς ἡ Ραδιοφωνία ἐτέθη εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, εἰς [illegible] ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας ὁμιλιῶν.

ΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὸ Τμῆμα Εἰδήσεων τῆς Διευθύνσεως Ραδιοφωνίας τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἱδρύθη οὐσιαστικῶς εἰς τὰς 22 Δεκεμβρίου 1938, ὁπότε ἡ Ραδιοφωνικὴ Ὑπηρεσία ὑπήχθη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑφυπουργείου. Καὶ ναὶ μὲν τὸ Τμῆμα ὑπῆρχεν ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ἐνάρξεως τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, ἀλλ' αἱ ἐκπομπαί του ἦσαν περιωρισμέναι εἰς δύο ἑσπερινὰς καὶ χωρὶς γενικότητα ἢ ἰδιαιτέραν παρακολούθησιν τῶν γεγονότων.

Ἀπὸ τῆς 22ας Δεκεμβρίου ὅμως τοῦ 1938, σημειώνεται ἐπανάστασις εἰς τὰς εἰδήσεις. Καθιερώνονται δύο μεσημβριναὶ ἐκπομπαί, αἱ ὁποῖαι ὁμοῦ μετὰ τῶν δύο ἑσπερινῶν ἀποτελοῦν τέσσαρας ἡμερησίας. Ἄλλωστε τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης—ἱσπανικὸς πόλεμος, διεθνεῖς περιπλοκαί—ἀρχίζουν νὰ καθιστοῦν τὰς εἰδήσεις ἐνδιαφερούσας. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, μετ' ὀλίγον καιρὸν καθιεροῦται καὶ ἡ ἐκπομπὴ τοῦ μεσονυκτίου.

Σιγὰ - σιγὰ ἡ ὑπηρεσία ὀργανοῦται καὶ ἔτσι, ὅταν τὸν Μάρτιον τοῦ 1939, ἐφάνη διὰ πρώτην φορὰν τὸ φάσμα τοῦ πολέμου αἱ εἰδήσεις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν ὑπῆρξαν τελείως ἐνημερωμέναι καὶ πραγματικῶς διαφωτιστικαί. Τὸ Κοινόν, τὸ ὁποῖον ἤκουεν ἀρχικῶς τὰς ραδιοφωνικὰς εἰδήσεις μὲ τελείαν ἀδιαφορίαν, συνεκινήθη, ἐστάθη δίπλα ἀπὸ τὸ μαγικὸ κουτὶ τῶν ραδιοφωνικῶν κυμάτων καὶ ἤρχισε νὰ σκέπτεται ὅτι τὸ ραδιόφωνον εἶναι ἀληθῶς μέσον ἀστραπιαίου διαφωτισμοῦ καὶ ταχείας ἐξυπηρετήσεως.

Μὲ τὴν πεῖραν τῶν μηνῶν αὐτῶν ἡ νεαρὰ ὑπηρεσία τῶν Εἰδήσεων ἐπλουτίσθη καὶ διὰ τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ καὶ διὰ τῶν ἀπαραιτήτων ἐκείνων τεχνικῶν μέσων, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἠμποροῦσε νὰ φανῇ συνεπὴς πρὸς τὴν διαφαινομένην ἀποστολήν της.

Ἔτσι, ἕνα ὁλόκληρον δίκτυον ἐσχηματίσθη μὲ μίαν ὑπηρεσίαν συγκεντρώνουσαν εἴτε ραδιογραφικῶς, εἴτε τηλεγραφικῶς, εἴτε τηλεφωνικῶς, πᾶσαν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν εἴδησιν, εἰς τρόπον ὥστε οἱ Ἕλληνες νὰ ἀποκτήσουν μίαν ἀληθινὴν ραδιοφωνικὴν ἐφημερίδα ἐνημερωμένην, σοβαρὰν καὶ ἀμερόληπτον. Ὑπὸ τὰς περιστάσεις αὐτὰς ἦτο φυσικόν, ὅταν εἰσήλθομεν εἰς τὴν δραματικὴν ἐποχήν, τὴν ὁποίαν περνᾷ ἡ Εὐρώπη, νὰ σημειωθοῦν συνεχεῖς ἐπιτυχίαι τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν.

Τὸ Τμῆμα Εἰδήσεων ἀνήγγειλε πρῶτονεἰς τὸ Πανελλήνιον τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου κατὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς Κυριακῆς 3 Σεπτεμβρίου. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἀνηγγέλθησαν ἀπὸ τὸν Σταθμόν, πρὶν κἂν μεταδοθοῦν ἀπὸ τοὺς ξένους Σταθμούς, αἱ εἰδήσεις εἰσόδου τῶν Ρώσσων εἰς τὴν Πολωνίαν, αὐτοβυθίσεως τοῦ «Ναυάρχου φὸν Σπέε», τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Φινλανδίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Ὁλλανδίας καὶ, τέλος, ὅλα τὰ δραματικὰ

γεγονότα τῶν τελευταίων μηνῶν, ἀπὸ τῆς εἰσόδου τῆς Ἰταλίας εἰς τὸν πόλεμον μέχρι τῆς Γαλλικῆς συνθηκολογήσεως.

Ἀλλὰ καὶ ὅλαι αἱ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἐσωτερικαὶ εἰδήσεις μετεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Σταθμοῦ πρὶν δημοσιευθοῦν εἰς τὰς ἐφημερίδας, ταυτοχρόνως δὲ μετεδόθησαν ἀπ' εὐθείας διὰ συνδέσεως τοῦ Σταθμοῦ περιγραφαὶ μεγάλων συγκεντρώσεων καὶ τελετῶν, εἰς τὰς ὁποίας παρέστη ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς. Φυσικώτατον ἐπακολούθημα ὑπῆρξε τὸ ραδιοφωνικὸν ρεπορτάζ, τοῦ ὁποίου αἱ εἰδησεογραφικαὶ ἐκπομπαὶ ηὐξήθησαν ἀπὸ καιροῦ εἰς ἓξ ἡμερησίως νὰ προσελκύσῃ τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον καὶ νὰ παρακολουθῆται, θὰ ἔλεγε κανείς, μὲ ἀγωνίαν μέχρι καὶ πέραν τοῦ μεσονυκτίου.

Αὐτὰ προσέφερε τὸ Τμῆμα Εἰδήσεων ἀπὸ τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1938 μέχρι σήμερον.

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

Ὁ περισσότερος κόσμος, λέγοντας Ραδιοφωνικὸ Σταθμό, ἐννοεῖ μουσικὴ καὶ τραγούδι, τραγούδι καὶ μουσικὴ πάσης φύσεως. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀκριβές. Διότι ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμός —ὡς οἱ ἀκροαταὶ ἐκ τῆς παρακολουθήσεώς των γνωρίζουν—εἶναι ἡ συνισταμένη τῆς ὅλης ἐμφανίσεώς του, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται διὰ τῶν διαφόρων τμημάτων του.

Ἂν ὅμως δὲν εἶναι ἀκριβὲς ἐν τῷ συνόλῳ του ὅτι Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς σημαίνει μουσικὴ καὶ τραγούδι, ἐν τούτοις, ἀπὸ τὴν μουσικὴ καὶ τὸ τραγούδι, ἀπὸ τὴν ποιότητα καὶ ταξινόμησίν των, ἀπὸ τὴν προγραμματικὴν διάταξίν των κρίνεται τελικῶς καὶ ἡ ποιότης του καὶ ἡ ἀξία του.

Δι' αὐτὸ ἡ Διεύθυνσις Ραδιοφωνίας, εὐθὺς ὡς αἱ Ραδιοφωνικαὶ Ὑπηρεσίαι ὑπήχθησαν εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἀπέδωσεν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸ Μουσικὸν τμῆμα. Καὶ πρώτη μέριμνά της ὑπῆρξεν ἡ σύνταξις τοῦ ἑβδομαδιαίου προγράμματος ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος, κυκλοφοροῦν τὴν προηγουμένην ἑβδομάδα τῶν ἐκτελέσεων. (Ἰδιαιτέρα μνεία περὶ τοῦ προγράμμας γίνεται κατωτέρω).

Καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συμπλήρωσιν ἑνὸς προγράμματος, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐπλαισιώνοντο αἱ μουσικαὶ ἐπιδιώξεις τῆς Χώρας, ἐφρόντισε ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὥστε τὸ Μουσικὸν Τμῆμα, νὰ περιλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους του, ὅ,τι ὁ τόπος εἶχε καλὸν εἰς τὸν κύκλον τῆς μουσικῆς ἐπιδόσεως.

Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς τόσον ἡ «σοβαρὰ» μουσικὴ ὅσον καὶ ἡ «ἐλαφρὰ» παρουσίασαν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι σήμερον μίαν σταθερὰν ἄνοδον, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ χρησιμοποιούμενα καλλιτεχνικὰ στοιχεῖα, οὕτως ὥστε τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ μὴν

ὑπάρχῃ οὐδεμία καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσις ἀξία προσοχῆς, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ διαβιβασθῇ διὰ τοῦ μικροφώνου τοῦ Σταθμοῦ μας.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς συνεχοῦς ταύτης προσπαθείας πρὸς βελτίωσιν τῶν προγραμμάτων ἀπὸ ἀπόψεως ποιότητος, κατεβλήθη ὅλως ἰδιαιτέρα προσοχὴ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀπαραιτήτου ποικιλίας τῶν ἐκπομπῶν. Καὶ πρὸς τοῦτο, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν παρελείφθη καμμιὰ εὐκαιρία διὰ νὰ ἐμφανισθῇ ἀπὸ τοῦ Σταθμοῦ τὸ καλλίτερον ἔμψυχον ὑλικὸν ποὺ θὰ διέλθῃ ἐξ Ἀθηνῶν ἐξησφαλίσθη, καὶ διὰ διαφόρων συνδυασμῶν ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος τοιούτου, ἡ συνεχὴς ἐναλλαγὴ τῶν μουσικῶν ἐκπομπῶν. Οὕτω καθιερώθη ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἡ «Ποικίλη Συναυλία», ἡ μετάδοσις ὁλοκλήρων μελοδραμάτων καὶ ὀπερεττῶν, ἡ ἀναβίωσις τῶν Κωμειδυλλίων καὶ ἡ χρησιμοποίησις τῆς τακτικῆς ὀρχήστρας διὰ τὴν συνοδείαν καλλιτεχνῶν τοῦ ἄσματος.

Ἀναμφισβήτητον ἐπιτυχίαν, τὴν ὁποίαν ὁμολογοῦν χιλιάδες ἐπιστολῶν ἀκροατῶν, ἐσημείωσε τὸ χειμερινὸν καὶ ἐαρινὸν πρόγραμμα τοῦ 1939—1940, μὲ τὴν σειρὰν τῶν Συμφωνικῶν Συναυλιῶν μὲ ἔργα ἀποκλειστικῶς Ἑλλήνων συνθετῶν, μὲ τὰ «Εἰδικὰ Προγράμματα Ἐκλεκτῆς Μουσικῆς», τὰς «Ραδιοφωνικὰς Ἑσπερίδας», τὰς μεταδόσεις ἐκ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, ἐκ τοῦ «Πάλλας» τοῦ «Μελοδράματος Ἀθηνῶν» καὶ τῶν Ἐκλεκτῶν Συναυλιῶν ποὺ ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν εὐρωστοτέρων μουσικῶν ὀργανισμῶν μας εἰς τὰ θέατρα καὶ τὸ ὕπαιθρον, ὡς ἀκόμη καὶ ἄλλας ἐκπομπὰς ποὺ ἐσκόρπισαν τὴν χαρὰν εἰς τοὺς ἀκροατὰς—ὅπως τὸ Πρωτοχρονιάτικο καὶ Ἀποκρηάτικο γλέντι—ποὺ ἀφῆκαν ἐποχὴν μὲ τὴν συμμετοχὴν τῶν καλλιτέρων ἐκτελεστῶν μας καὶ δέκα τεσσάρων ὀρχηστρῶν, τὰ «Τραγούδια ποὺ ἄρεσαν στοὺς παληοὺς Ἀθηναίους», οἱ «Καντάδες», τὰ «Ἀποσπάσματα ἀπὸ ἐπιθεωρήσεις», ὡς καὶ τὴν τελευταίως ἐγκαινιασθεῖσαν μετάδοσιν φωνοταινιῶν γινομένην διὰ συνδέσεως τοῦ Σταθμοῦ μετὰ τοῦ κινηματοθεάτρου τῆς «Αἴγλης» τοῦ Ζαππείου.

Αὐτὰ—ἐν τῇ συντομίᾳ ποὺ ἐπιτρέπει ὁ χῶρος—ἐπετελέσθησαν, ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ποὺ ὑπῆχθησαν αἱ Ραδιοφωνικαὶ Ὑπηρεσίαι εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, εἰς τὸ Μουσικὸν Τμῆμα. Ἀλλ' ἡ προσπάθεια δὲν ἐτελείωσε. Χρειάζεται πρὸ παντὸς Ἑλληνικοποίησις τοῦ Σταθμοῦ μας. Νὰ πάρῃ ἐντελῶς Ἑλληνικὸν χρῶμα.

Τὸ πρᾶγμα βεβαίως εἶναι δύσκολον. Λείπει τὸ ἔμψυχον ὑλικόν, ὅπως δὲν ὑπάρχει καὶ τὸ ἄψυχον, τόσον ὅσον χρειάζονται. Ἀλλ' ἡ Διεύθυνσις Ραδιοφωνίας τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἀπὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους, κατώρθωσε καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ὄχι μόνον νὰ ὠθήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν μουσικὴν παραγωγὴν πρὸς ζωντανὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ νέα μουσικὰ ταλέντα νὰ ἐμφανίσῃ, ποὺ ἐσημείωσαν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

Οὕτω ἐργαζόμενος καὶ εἰς τὸ μέλλον, ὑπὸ τὴν δημιουργικὴν πνοὴν τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμός, ὅταν ἐντὸς τοῦ ἔτους κατορθωθῇ νὰ ἐγκαινιασθῇ ἡ λειτουργία τοῦ μεγάλου Πομποῦ μας, θὰ κατακτήσῃ τὴν θέσιν ποὺ τοῦ ἁρμόζει εἰς τὴν διεθνῆ ραδιοφωνικὴν οἰκογένειαν καὶ ἀκόμη διὰ τῶν ἐκπομπῶν του θὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μουσικὴν τὴν θέσιν ποὺ τῆς πρέπει εἰς τὴν διεθνῆ κίνησιν, ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἀναδεικνυομένους νέους Ἕλληνας καλλιτέχνας, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν εὑρίσκουν καὶ θὰ εὑρίσκουν πατρικὴν ὑποστήριξιν.

ΟΙ ΔΙΣΚΟΙ

Δὲν εἶναι μακρυὰ ἡ ἐποχὴ ποὺ τὸ Ραδιόφωνον ἐθεωρεῖτο ἀνταγωνιστὴς τοῦ γραμμοφώνου.

Σήμερα ὁ δίσκος τοῦ γραμμοφώνου εἶναι ὁ φυσικὸς συνεργάτης καὶ ὁ καλλίτερος φίλος τῆς Ραδιοφωνίας.

Χάρις εἰς τὸν δίσκο τί καὶ τί δὲν ἀκούουν οἱ ἀκροαταί. Οἱ καλλίτεροι σολίστ, οἱ διασημότεροι τραγουδισταί, οἱ μεγαλύτερες ὀρχῆστρες τοῦ κόσμου εἶναι πάντα στὴ διαθεσί των. Ἀκόμη καὶ ἡ φωνὴ τοῦ παρελθόντος ἐξακολουθεῖ καὶ ζῇ χάρις στὸν δίσκο τοῦ γραμμοφώνου.

Πάντοτε πρόχειρος, πάντοτε ἕτοιμος νὰ μᾶς ἐξυπηρετήσῃ ὁ δίσκος δὲν θὰ μᾶς ἀπογοητεύσῃ ποτέ. Κυρίως ἔχει ἕνα μεγάλο πλεονέκτημα ἐπάνω στὸν ζωντανὸ καλλιτέχνη: Ὁ καλλιτέχνης, καὶ ὁ καλλίτερος ἀκόμη, δὲν εἶναι κάθε μέρα ὁ ἴδιος, ἐνῷ ὁ δίσκος δὲν ἀλλάζει ποτέ, τοὐλάχιστο ἐφ' ὅσο δὲν συμβῇ καμμία ζημία.

Ἡ Διεύθυνσις Ραδιοφωνίας δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ δώσῃ τὴν ἀνάλογη σημασία στὸ τμῆμα τῶν δίσκων, ἀφοῦ οἱ δίσκοι καλύπτουν ἕνα μεγάλο ποσοστὸ τῶν ἡμερησίων προγραμμάτων τοῦ Σταθμοῦ (περίπου 30 40 %).

Βέβαια αἱ συναλλαγαὶ κατὰ τοὺς τελευταίους δέκα μῆνας, λόγῳ τῆς διεθνοῦς καταστάσεως, δὲν ηὐνοήθησαν.

Αἱ δυσκολίαι ὅμως ἐν μέρει ἔχουν ὑπερπηδηθῇ διὰ τοῦ συστήματος τῶν ἀνταλλαγῶν μὲ ξένους Σταθμούς.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ηὔξησαν οἱ δίσκοι τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ αἰσθητῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπαγωγῆς του εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ. Ἀπὸ 1300 δίσκους περίπου, καταγεγραμμένους τὴν 25ὴν Μαρτίου 1938, ἡ ὑπηρεσία δίσκων ἔχει σήμερον συνολικῶς 3500 δίσκους, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν τελευταίως ἐκ τῆς Εὐρώπης παραληφθέντων χιλίων περίπου νέων ἐκδόσεων, ὡς καὶ τῆς προσφάτου δωρεᾶς τῆς [illegible] G. S. Blake, τοῦ ἄλλοτε ὑποπροξένου τῆς Μεγ. Βρεταννίας ὅπου ἐδώρησεν εἰς τὸν Σταθμὸν μέγα μέρος τῆς δισκοθήκης τοῦ μακαρίτου συζύγου της (150 μουσικὰ τεμάχια).

Ἂς σημειωθῇ ἀκόμη ὅτι τὰ προγράμματα τοῦ Σταθμοῦ περιλαμβάνουν πολλάκις δίσκους ἐκλεκτοὺς ἀνήκοντας εἰς τρίτους, οἱ ὁποῖοι θέτουν τὴν δισκοθήκην των εἰς τὴν διάθεσίν του.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐπιδείξῃ κανεὶς πλοῦτον ουλλογῶν καὶ τεχνικῶν ἐγκαταστάσεων. Ὁ σκοπὸς τῆς Ραδιοφωνίας εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλύτερος. Ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς Ἑλληνικῆς Ἰδέας εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς ὅλων καὶ βεβαίως κατὰ πρῶτον λόγον τῆς Ραδιοφωνίας. Δὲν λησμονεῖται ὅτι κάθε πρόοδος εἶναι ὠφέλιμος μόνον ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ γίνῃ καλὴ χρῆσις αὐτῆς. Ἄλλως ἀποβαίνει ἐπιζημία.

Μὲ τὸ πρόσχημα τῆς προόδου κινδυνεύει κανεὶς νὰ καταστρέψῃ καὶ τὰ ὑπάρχοντα, χωρὶς νὰ βάλῃ τίποτε ἄλλο στὴν θέσιν του. Τέτοιος κίνδυνος ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Πρὸς τοῦτο, τὰ προγράμματα δίσκων καταρτίζονται μὲ κάθε δυνατὴν φροντίδα, ὥστε ὁ λαὸς νὰ ἔχῃ πραγματικὴν τροφήν, καὶ ἄθελά του κάτι νὰ τοῦ μένῃ ἀπὸ τὶς ἐκπομπές. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σκοπιμότητα τῆς **συχνῆς ἐπαναλήψεως ὡρισμένων «τύπων» μουσικῆς**, ποὺ εἶναι συμφέρον νὰ ἐπικρατήσουν κυρίως ὡς πρὸς τὴν ἐλαφρὰν μουσικήν, δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς πολλὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας ἔχουν γίνει εἰδικαὶ μελέται ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ καὶ ἔτσι σήμερον μία ἀπὸ τὰς κατευθύνσεις ὅλων σχεδὸν τῶν Ραδιοφωνικῶν Σταθμῶν εἶναι ἡ συχνὴ ἐπανάληψις ὡρισμένων **«τύπων» μουσικῶν συνθέσεων.** Διότι ὁ λαὸς εἶναι καλλίτερον νὰ ἀφομοιώσῃ λίγα πράγματα, παρὰ νὰ ἀκούσῃ πολλὰ χωρὶς νὰ τὰ ἀφομοιώσῃ.

Εἰς τὰ προγράμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Σταθμοῦ ἡ Διεύθυνσις Ραδιοφωνίας, διὰ νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς νοσηρᾶς τάσεως τῆς ἐλαφρᾶς Ἑλληνικῆς μουσικῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐπεζήτησε κυρίως τὴν ἐπικράτησιν τῆς πραγματικῆς εὐθυμίας, προεκρίθησαν δὲ ὡρισμένα ξένα πρότυπα εἰς τὰ προγράμματα τῶν δίσκων, τὰ ὁποῖα, παρὰ τὴν ποικιλίαν τῶν προγραμμάτων, ἀναφαίνονται ἀρκετὰ συχνὰ καὶ ἔτσι ἐπιβάλλονται.

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἤδη αἰσθητόν. Ὅλαι αἱ νεώτεραι ἑλληνικαὶ συνθέσεις τῆς ἐλαφρᾶς μας μουσικῆς δεικνύουν τὴν τάσιν πρὸς τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς,

Ἡ διδασκαλία ὅμως τοῦ Κοινοῦ διὰ τῶν δίσκων παρουσιάζει ἕνα ἐξόχως ἐνδιαφέρον πεδίον δράσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν σοβαρὰν μουσικήν. Ἔτσι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου τὸ τμῆμα δίσκων, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ τμῆμα τῶν διαλέξεων, ἀφιερώνει ἑβδομαδιαίως εἰδικὸν πρόγραμμα δίσκων μὲ ἐπεξηγηματικὴν εἰσήγησιν, ἔχουσαν σχέσιν μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς μουσικῆς.

Ἡ ἀναλογία τῆς σοβαρᾶς μουσικῆς ἐξ ἄλλου εἰς τὰ προγράμματα δίσκων—κατόπιν ἀπαιτήσεως τῶν ἀκροατῶν - εἶναι

ἀρκετὴ καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ἐκπληκτική. Ἀπόδειξις ὅτι ὁ λαός μας διψᾷ μάθησιν.

Αὐτὸ εἶναι ἡ καλλιτέρα ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, τῆς ὁποίας ὁ ἱστορικὸς ρόλος εἶναι νὰ κρατᾷ ὑψηλὰ τὰ φῶτα τῆς παιδείας, ὅπως ἀκόμη προσφάτως εἶπεν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Ἀλλά, διὰ νὰ προκληθῇ πραγματικὴ ἐποφὴ μὲ τὸ Κοινόν, ἀπαιτεῖται συνεργασία στενωτέρα. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον ἂς ἀναφερθοῦν οἱ δίσκοι κατ' ἐκλογὴν τῶν ἀκροατῶν.

Οἱ ἀκροαταὶ ἐξετίμησαν πολὺ τὴν καινοτομίαν αὐτὴν καὶ ἀθρόοι ἔσπευσαν καὶ σπεύδουν νὰ ζητήσουν δίσκους τῆς ἐκλογῆς των μὲ τὰ εἰδικὰ δελτία.

Μέχρι τῆς στιγμῆς κατεγράφησαν πολλαὶ δεκάδες χιλιάδων τέτοιων δελτίων.

Ἰδοὺ μία ἀνάλυσις ὡς πρὸς τὰ ζητούμενα εἴδη :

60% ζητοῦν ἐλαφρὰν μουσικήν.
20% μουσικὴν χοροῦ.
5% δημοτικὴν μουσικήν.
15% σοβαρὰν μουσικήν.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐλαφρὰ μουσικὴ ζητεῖται εἰς τὴν ἰδίαν ἀναλογίαν μὲ τὴν ξένην.

Η ΩΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν προσοχὴν καταρτίζονται τὰ προγράμματα τῆς «Ὥρας τοῦ Παιδιοῦ». Πρὸς τῆς Διευθύνσεως Ραδιοφωνίας τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ καταβάλλεται πᾶσα προσπάθεια, ὥστε ταῦτα ὄχι μόνον νὰ παρουσιάζουν ποικιλίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ προσαρμόζωνται, κατὰ τὸ δυνατόν, εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεωτέρας Παιδαγωγικῆς, τόσον ἐπὶ τοῦ ψυχαγωγικοῦ ὅσον καὶ, γενικώτερον, ἐπὶ τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἡ προσοχὴ τῆς ἁρμοδίας Ὑπηρεσίας ἐστράφη καὶ πρὸς τὴν παγκόσμιον Παιδικὴν βιβλιοθήκην, καθὼς καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικήν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἠντλήθη καὶ ἀντλεῖται ἡ ὕλη διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν προγραμμάτων τῆς «Ὥρας τοῦ Παιδιοῦ».

Μετεδόθησαν οὕτω παιδικὰ ἔργα τῶν διασημοτέρων ξένων συγγραφέων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τῶν Ἄντερσεν, Κίπλινγκ, Ντὲ Ἀμίτσις, Λάγκερλεφ, Τοπέλιους. Τοῦσκιν, Αἰσώπου κλπ., καθὼς καὶ τῶν γνωστοτέρων Ἑλλήνων, Ξενοπούλου, Παπαδιαμάντη, Καμπούρογλου, Καρκαβίτσα κλπ., οἱ ὁποῖοι ἐγνωρίσθησαν [illegible] τοὺς μικροὺς ἀκροατὰς τοῦ ραδιοφώνου, διὰ συντόμων καὶ εὐλήπτων εἰσηγήσεων περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν.

Πλὴν τούτων, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν εὐρυτέρας [illegible] τὸ δυνατόν, ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων [illegible]

ατῶν τοῦ Σταθμοῦ, μεταδίδονται κατὰ καιροὺς καὶ μικραὶ ἀνασκοπήσεις περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου διασήμων μουσουργῶν (Μπετόβεν, Μότσαρτ, Σοῦμπερτ, Σοπέν, Χέντελ, Χάϋδν, Μέντελσον κλπ.), συνοδευόμεναι καὶ μὲ ἐκτέλεσιν καταλλήλων διὰ παιδιὰ μουσικῶν ἔργων.

Ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία καὶ παραμυθολογία δὲν ἠγνοήθη, ἀλλὰ καταλλήλως διασκευαζομένη μεταδίδεται διὰ τὴν ψυχαγωγίαν καὶ τὴν μόρφωσιν τῶν μικρῶν Ἑλλήνων.

Παραλλήλως, διὰ τῆς κατὰ καιροὺς διενεργείας «διαγωνισμῶν διηγήματος», εἰς τοὺς ὁποίους ἔλαβε μέρος μέγας ἀριθμὸς μαθητῶν καὶ κατὰ τοὺς ὁποίους πολλὰ παιδιὰ ἐβραβεύθησαν, ἐπετεύχθη ἡ δημιουργία ἀμίλλης μεταξὺ τῆς μαθητιώσης νεολαίας, διὰ τὴν καλυτέραν διατύπωσιν τῶν «Ἐκθέσεων ἰδεῶν».

Δὲν ἠγνοήθησαν ἐπίσης καὶ τὰ διηγήματα καὶ ποιήματα «θρησκευτικοῦ περιεχομένου» καὶ τὰ «ἠθικῶν συμπερασμάτων», τὰ ὁποῖα συντελοῦν εἰς τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἤθους καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ παιδιοῦ.

Τέλος, ἓν ἀκόμη ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον ἐπετεύχθη, εἶναι ὅτι ἡ «Ὥρα τοῦ Παιδιοῦ» κατέστη τὸ λογοτεχνικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν «βῆμα» τῶν μικρῶν της φίλων, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πολλοὶ καὶ πολλαὶ ἐπιδεικνύουν τὸ ταλέντο τους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν καὶ τὰς προόδους των εἰς τὸ πιάνο ἢ εἰς ἄλλα μουσικὰ ὄργανα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ὑποκαίῃ τὸν ζῆλον πρὸς τὴν μάθησιν καὶ τῶν ἄλλων ποὺ τοὺς ἀκούουν.

Ἡ προσπάθεια αὕτη τῆς Διευθύνσεως Ραδιοφωνίας τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἀνεγνωρίσθη ὄχι μόνον ἐκ μέρους τῶν παιδιῶν, ποὺ παρακολουθοῦν τὸ ραδιόφωνον καὶ τὰ ὁποῖα εἰς σχετικὰς ἐπιστολάς των ἐκφράζονται ἐνθουσιωδῶς διὰ τὴν ποιότητα τῶν μεταδιδομένων προγραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους γονέων καὶ παιδαγωγῶν, αἱ εὐμενεῖς κρίσεις τῶν ὁποίων ἐνθαρρύνουν τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἔργον της.

ΤΜΗΜΑ ΔΡΑΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Εἰς τὴν νέαν ὀργάνωσιν ποὺ ἔγινε μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν Ραδιοφωνικῶν ὑπηρεσιῶν ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, περιελήφθη καὶ τὸ Τμῆμα Δραματολογίου, καθιερωθείσης μιᾶς τακτικῆς ἐκπομπῆς καθ' ἑβδομάδα, ἑκάστην Κυριακήν. Κατ' αὐτὴν ἐκπέμπεται μία δραματικὴ ἢ εὔθυμη σκηνὴ (Σκὲτς) ἢ μία κωμῳδία. Τελευταίως ἤρχισαν νὰ μεταδίδωνται καὶ μονόπρακτα ἔργα διεθνοῦς φήμης συγγραφέων.

Τὸ τμῆμα τοῦτο ἔχει ἀναλάβει καὶ τὴν ραδιοφωνικὴν διασκευὴν καὶ ἐκπομπὴν θεατρικῶν ἔργων, εἰς αὐτὸ δὲ ὀφείλεται ἡ μετάδοσις τῶν κωμειδυλλίων καὶ τῶν ὀπερεττῶν μὲ πρόζαν.

Τὸ Τμῆμα Δραματολογίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἤδη ἐργάζονται

τρεῖς σκηνοθέται—ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ Τμῆμα Ὁμιλιῶν καὶ τὸ Μουσικόν, ἐφ' ὅσον τὸ ἔργον συνοδεύεται μὲ μουσικὴν—ἔχει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκπέμψει ὑπερεκατὸν σκέτς, ἀρκετὰ μονόπρακτα θεατρικὰ ἔργα, τρία κωμειδύλλια, μίαν ὀπερέτταν, τελευταίως δὲ καὶ τὰς δραματικὰς ἐκπομπὰς—ποὺ ἔχουν τὸν τίτλον «Δραματικὲς Βραδυὲς»—καὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἐξέχοντες δραματικοὶ καὶ ἠθοποιοὶ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, τοῦ Ἡμικρατικοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Θεάτρου Κοτοπούλη καὶ ἄλλοι, μεταδίδουν ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰς μεγάλας ἐπιτυχίας των.

Μελετᾶται ἤδη ἡ ἐκπομπὴ καὶ μελοδραμάτων καὶ ὁλοκλήρων θεατρικῶν ἔργων, ἡ ὁποία θὰ πραγματοποιηθῇ προσεχῶς.

ΤΜΗΜΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ἀκρογωνιαῖος λίθος τοῦ Προγράμματος εἶναι καὶ τὸ Τμῆμα Ἀλληλογραφίας. Καὶ θέλει ἰδιαιτέραν παρακολούθησιν καὶ ἰδιαιτέραν προσοχήν. Οἱ ἀκροαταὶ τοῦ Σταθμοῦ—Ἐσωτερικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ—θέλουν νὰ ἀποτείνωνται πρὸς τὸν Σταθμόν, νὰ λύουν τὰς ἀπορίας των, νὰ ζητοῦν πληροφορίας, νὰ διατυπώνουν τὰς ἀπόψεις των

Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἀπάντησις. Θεωρεῖται αὐτὸ ὑποχρέωσις ἡ ὁποία δὲν παραλείπεται ποτὲ καὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι καθημερινῶς λαμβάνονται πενῆντα τοὐλάχιστον ἐπιστολαί. Τὸ Τμῆμα Ἀλληλογραφίας ἔχει ἀναλάβει αὐτὸ τὸ ἔργον Ἔργον ποὺ ἀπαιτεῖ παρατηρητικότητα. Ἀπὸ τὰς χιλιάδας τῶν ἐπιστολῶν ποὺ ἔχουν φθάσει εἰς τὸ Τμῆμα οὐδεμία ἔμεινεν ἀναπάντητος—ἐκτὸς ἐὰν δὲν ἔφθασε μέχρις αὐτοῦ, ὁπότε βεβαίως δὲν εὐθύνεται.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Τμῆμα τῆς Διευθύνσεως τῆς Ραδιοφωνίας, ἐκ τῶν πλέον σημαινόντων, εἶναι τὸ Τμῆμα τοῦ «Δελτίου Πληροφοριῶν». Ὑπάλληλοι γλωσσομαθεῖς καὶ ἠσκημένοι παρακολουθοῦν νυχθημερὸν τὰς ἐκπομπὰς τῶν ξένων Σταθμῶν, αἱ συλλεγόμεναι δὲ ὑπ' αὐτῶν εἰδήσεις, γενικοῦ ἢ εἰδικοῦ ἐνδιαφέροντος, συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ ἐκδιδόμενον δὶς τῆς ἡμέρας «Δελτίον Πληροφοριῶν τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν», τὸ ὁποῖον κυκλοφορεῖ τάχιστα μεταξὺ τῶν ἐπισήμων καὶ τῶν ἁρμοδίων Ἀρχῶν, οὕτως ὥστε νὰ κατατοπίζωνται ἐντὸς ὀλίγης ὥρας ἐπὶ ὅλων τῶν γεγονότων.

ΟΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΙ ΘΑΛΑΜΟΙ

Θὰ ἦτο παράλειψις, ἂν ὁ ἀπολογισμὸς αὐτὸς ὁ συντομος ἔκλειε χωρὶς νὰ σημειωθῇ ἡ ἐργασία καὶ ἡ λειτουργία τῶν Ραδιοφωνικῶν Θαλάμων: τοῦ Στούντιο, ὅπως λέγεται στὴν ραδιοφωνικὴ γλῶσσα.

Οἱ Ραδιοφωνικοὶ Θάλαμοι, εὑρίσκονται εἰς τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν τοῦ Ζαππείου Μεγάρου.

Ἐκεῖ, τὸν Μάϊον τοῦ 1938, ἤρχισεν ἡ λειτουργία τῆς Ἑλληνικῆς Ραδιοφωνίας. Ἐκεῖ ἀκολούθως ἐφηρμόσθη ὁλόκληρον τὸ πρόγραμμα ποὺ τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου κατήρτισε καὶ τὸ ὁποῖον βελτιώνει διαρκῶς. Ἐκεῖ γίνονται αἱ ὁμιλίαι. Ἐκεῖ οἱ καλλιτέχναι παίζουν ἢ τραγουδοῦν. Ἐκεῖ τέλος συγκεντρώνεται ἡ ἐργασία ὅλων τῶν τμημάτων καὶ καταλήγει πρὸ τῶν μικροφώνων, γιὰ νὰ ἐξαπολυθῇ εἰς τοὺς αἰθέρας καὶ νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὰ ραδιόφωνα τῶν ἀκροατῶν. Ἐκτὸς τῶν γραφείων καὶ τῶν ἄλλων βοηθητικῶν διαμερισμάτων, τεχνικῶν κλπ., τὸ Στούντιο ἔχει τρεῖς θαλάμους ἐκπομπῶν, ἐξ ὧν ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 3 εἶναι ὁ μεγαλύτερος καὶ ἐκεῖνος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκπέμπονται αἱ συναυλίαι, τὰ θεατρικὰ ἔργα καὶ τὸ τραγοῦδι τῶν μεγάλων ὁμάδων.

Δύο ἀκόμη αἴθουσαι προστίθενται μετ' ὀλίγον. Αὗται θὰ διαμορφωθοῦν εἰς αἰθούσας ἐκπομπῶν καὶ συναυλιῶν διὰ τὸ Κοινόν.

Ἑβδομήκοντα ἑπτὰ ἑβδομάδες ἔχουν παρέλθει, ἀφ' ὅτου οὐσιαστικῶς ὑπήχθησαν αἱ Ραδιοφωνικαὶ Ὑπηρεσίαι εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ. Αἱ ἑβδομήκοντα ἑπτὰ αὐταὶ ἑβδομάδες, ἐκ τῶν 115 ποὺ ἔχει διανύσει ἡ νεαρὰ Ἑλληνικὴ Ραδιοφωνία, ἐχρησιμοποιήθησαν βραδέως, ἀλλὰ μεθοδικῶς, ὥστε οἱ ραδιοφωνικοὶ θάλαμοι μὲ τὸ προσωπικόν των ν' ἀποδώσουν ὅ,τι ἦτο δυνατόν.

Ἀπὸ πέντε ὧρες ποὺ εἰργάζετο ὁ Σταθμὸς στὰς ἀρχὰς τοῦ 1938, λειτουργεῖ σήμερον ἕνδεκα ὧρες. Μὲ τὴν πρωϊνὴν ἐκπομπήν, ἡ ἐργασία ἀρχίζει εἰς τὸν Σταθμὸν—καὶ εἰς τὸν πομπὸν—εἰς τὰς ἓξ τὸ πρωῒ καὶ σταματᾷ τὴν πρώτην μεταμεσονύκτιον ὥραν. μὲ δύο διακοπάς: τὴν προμεσημβρινὴν καὶ τὴν μεταμεσημβρινήν.

Μὲ τὸν νέον μεγάλον πομπὸν πολλὰ ἔχουν νὰ ἐπιτελεσθοῦν ἀκόμη. Τοιουτοτρόπως δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Ραδιοφωνία, χάρις εἰς τὸ Ἐθνικὸν Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου, θὰ καταλάβῃ διεθνῶς τὴν θέσιν ποὺ τῆς ἁρμόζει.

ΤΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.

Ἐπίσης τὸ ἐπιμελῶς καὶ μὲ θαυμαστὴν ταξινόμησιν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ραδιοφωνίας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν ἑβδομαδιαῖον πρόγραμμά του ἁμιλλᾶται εἰς ἐμφάνισιν καὶ πλοῦτον περιεχομένου, μὲ τα ἐπίσημα προγράμματα πολλῶν ξένων Ραδιοφωνικῶν Σταθμῶν. Αἱ ἐκλεκταί, ἄλλωστε, ἐκδόσεις του κατὰ τὰς διαφόρους μεγάλας Ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς τελετὰς προεκάλεσαν παντοῦ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν κατάπληξιν, ἐὰν ἰδίως λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του τὸ βραχυσύστατον τῆς ὀργανώσεώς του καὶ τὸ περιωρισμένον περιθώριον τῶν οἰκονομικῶν του πόρων.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Η ΕΞΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Ι.—Η ΠΡΟΑΥΓΟΥΣΤΙΑΝΗ ΚΑΤΑΠΤΩΣΙΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Μία ἀπὸ τὰς μεγάλας κατευθύνσεις τοῦ Ἐθνικοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου ὑπῆρξε καὶ ἡ διὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ συντελεσθεῖσα ἐξύψωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ ἡ πλαισίωσίς του εἰς καθαρῶς ἐθνικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρχάς, καθὼς καὶ ἡ κατοχύρωσις καὶ περιφρούρησις τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος, εἰς τρόπον ὥστε τοῦτο ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν ὑψηλὸν προορισμόν, τὸν ὁποῖον ἐπιτελεῖ.

Ὁ Ἑλληνικὸς Τύπος ἐπανεῦρεν ἐπὶ τέλους τὰς μεγάλας Ἐθνικὰς κατευθύνσεις τῆς ἀποστολῆς του.

Διότι εἶναι, πράγματι, μεγάλη ἡ ἀποστολὴ τοῦ δημοσιογράφου, μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ ἔχῃ οὗτος βαθυτάτην συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώσεών του καὶ ἀπέναντι τῶν ἀναγνωστῶν του, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῆς Κοινωνίας καὶ τοῦ Κράτους γενικώτερον.

Ἡ δημοσιογραφία, ὑπὸ τὴν ὑψηλοτέραν της ἔννοιαν, εἶναι λειτούργημα ποὺ ἀπαιτεῖ πρωτίστως ἦθος, περίσκεψιν, καθολικωτέραν ἀντίληψιν τῶν μεγάλων ἐθνικῶν συμφερόντων, πνευματικὴν αὐτοπειθαρχίαν εἰς τὸ ἐθνικὸν σύνολον, τὸ ὁποῖον ὑπηρετεῖ. Ὁ χειριζόμενος τὴν δημοσιογραφικὴν γραφίδα πρέπει νὰ διατηρῇ πάντοτε ψυχραιμίαν καὶ νηφαλιότητα ἐν τῷ μέσῳ τῆς δίνης τῶν καθημερινῶν ἀλλεπαλλήλων—καὶ ἐν πολλοῖς ἀλληλοσυγκρουομένων—ἐντυπώσεων, νὰ μὴ παρασύρεται ἀπὸ στιγμιαίας συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας ἢ ἀπὸ ὑποκρυπτόμενα ἰδιοτελῆ ἐλατήρια, νὰ διερευνᾷ τὴν βαθυτέραν οὐσίαν τῶν γεγονότων καὶ ν' ἀποβλέπῃ εἰς δύο μόνον σκοπούς: ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Κράτους—καθιστάμενος συνεργάτης καὶ συμβοηθὸς αὐτοῦ—καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν πραγματικὴν ἐξύψωσιν τῆς Κοινῆς Γνώμης καὶ τὴν δημιουργίαν συνειδήσεως ὄντως [illegible]

Μία ἀναδρομὴ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν θὰ [illegible] ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν μνήμην πολλὰ θλιβερὰ περιστατικά, μαρτυ[illegible] ὁ Ἑλληνικὸς Τύπος, ἀκολουθήσας καὶ αὐτὸς—πλὴν ὀλί[illegible] σεων—τὸν κακὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤγαγε τὴν Ἑλ[illegible] λαιοκομματισμός, ἐλησμόνησε τὴν πραγματικὴν ἀποστολή[illegible] λόγους κυκλοφοριακούς, ἐκολάκευε ἔνστικτα ταπεινά, [illegible] τεύετο θορυβωδῶς καὶ ἐπιδεικτικῶς, συνεμάχει πολλάκις [illegible] τῆς Κοινωνίας καὶ ἐστέκετο ἀντιμέτωπος τοῦ Κράτους...

Ἐνεκαινιάσθη πλέον νέα περίοδος καὶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Δημοσιογραφίαν.

Ἀλλ' ἡ λυπηρὰ αὐτὴ ἀνάμνησις ἀνήκει πλέον εἰς τὸ παρελθόν. Ἡ Μεταβολὴ τῆς 4ης Αὐγούστου ἐνεκαινίσασε νέαν περίοδον καὶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Δημοσιογραφίαν: Τὴν ἐξύψωσιν, ἀπὸ τὸ τέλμα τῆς συναλλαγῆς καὶ τῶν ὕβρεων καὶ τῆς σκανδαλοθηρίας, εἰς τὴν περιωπὴν ἑνὸς ἀνωτέρου λειτουργήματος, ἑνὸς λειτουργήματος πράγματι Ἐθνικοῦ. Ὑπέδειξεν εἰς αὐτὴν τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ διὰ ν' ἀποβῇ παράγων πολιτισμοῦ καὶ διαπαιδαγωγήσεως—φορεὺς ὑγιῶν ἀρχῶν.

Συνεργάτης καὶ συμβοηθὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Κράτους.

Σήμερον, ὁ Ἕλλην Δημοσιογράφος, ἐνστερνισθεὶς ἀπὸ βάθους ψυχῆς τὰς ὑψηλὰς ἀρχὰς καὶ τὰς μεγάλας Ἐθνικὰς ἐννοίας ποὺ περικλείει ἡ ἱστορικὴ Μεταβολὴ τῆς 4ης Αὐγούστου, εἶναι ὁ καλλίτερος συνεργάτης τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀναδημιουργίας τοῦ Τόπου.

Δὲν ἔχασε τὴν πρωτοβουλίαν του. Ἁπλῶς ἔθεσε τὴν γραφίδα του εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Πατρίδος. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ πειθαρχία ἠδύνατο νὰ ὁρίζοντα τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἐπιδιώξεών του. Ἄλλοτε, εἶχε νὰ ἐξυπηρετήσῃ μόνον τὸ κόμμα, τοὺς ὀλίγους ἐκπροσώπους του. Σήμερον εἶναι χρήσιμος εἰς τὸ Ἔθνος, εἰς τὸν Ἑλληνισμόν! Γράφει, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν του τὸ γενικώτερον καλὸν τοῦ τόπου, διατυπώνων τοὺς στοχασμούς του κοσμίως καὶ φροντίζων νὰ μὴ θιγοῦν διόλου τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους.

Ἐὰν ὁ Τύπος εὑρίσκετο σήμερον εἰς τὴν ἰδίαν ἀσύδοτον προαυγουστιανὴν κατάστασιν.

Ἡ μεγάλη σημασία τῆς συνεργασίας αὐτῆς Πολιτείας καὶ Ἐφημερίδος κατεφάνη προφάτως, ὅτε ἐξεδηλώθη ἡ διεθνὴς Κρίσις. Ἐὰν ὑπῆρχεν ἡ λεγομένη «ἐλευθεροτυπία», καὶ ἐὰν ἐπεκράτει διὰ τὸν Τύπον ἡ πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου ἀσύδοτος κατάστασις, αἱ ἐφημερίδες παρασυρόμεναι ἀπὸ στιγμιαίας ἐντυπώσεις ἢ ἀπὸ κακῶς ἐννοουμένας προσωπικὰς συμπαθείας, ὄχι μόνον θὰ ἐδημιούργουν πανικὸν μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλά, καὶ τὸ σπουδαιότερον, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκθέσουν ἐπικινδύνως τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Κράτος ὁλόκληρον, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ—ὅπως καὶ διετήρησε καὶ διατηρεῖ—πολιτικὴν αὐστηρᾶς οὐδετερότητος ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνεχιζομένης παγκοσμίου πολεμικῆς θυέλλης.

Τὰ ληφθέντα προστατευτικὰ μέτρα ὑπὲρ τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἰδοὺ διατί σήμερον ἡ Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία εὐγνωμονεῖ τὴν 4ην Αὐγούστου, καὶ ἐπανειλημμένως μέχρι τοῖδε ἐξεδήλωσε τὰ αἰσθήματά της αὐτὰ πρὸς τὴν μεγάλην καὶ ἱστορικὴν Μεταβολήν. Διότι τὴν ἀπήλλαξεν ἀπὸ μίαν ἀντεθνικήν, μίαν ἀναρχικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν εἶχε παρασυρθῇ καὶ ἤτις εἶχε—φεῦ—καταστῇ

ἀνάγκη ζωτικῆς ὑπάρξεως, διότι τῆς ἐπανέδωσε τὴν θέσιν της, διότι ἔκαμε καὶ πάλιν τὸ δημοσιογραφικὸν ἐπάγγελμα εὐχάριστον εἰς τὸν ἀσκοῦντα αὐτό, διότι ἐπανεῦρε τὴν θέσιν του ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ὁ δημοσιογράφος καὶ διότι, τέλος, καὶ ἀπὸ ἐπαγγελματικῆς ἀπόψεως, διὰ μιᾶς πλουσίας σειρᾶς νομοθετικῶν μέτρων, διὰ τῶν περὶ δημοσιογραφικῶν ὀργανώσεων Νόμων, διὰ τῆς καθιερώσεως τῆς Κυριακῆς ἀργίας, διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν μισθῶν, διὰ τῶν συμπληρωματικῶν μέτρων ἀσφαλίσεως τῶν δημοσιογράφων καὶ κατοχυρώσεως τῆς θέσεως ἑνὸς ἑκάστου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος γενικῶς, καὶ δι' ἄλλων νομοθετικῶν μέτρων καὶ διαταγῶν, καθὼς καὶ διὰ τῆς ἐνεργοῦ συνεργασίας του μὲ τὸ Κράτος καὶ τῆς καθημερινῆς του ἐπαφῆς μετὰ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου, ἐλύθησαν καὶ λύονται καὶ ἱκανοποιήθησαν καὶ ἱκανοποιοῦνται τὰ παντὸς εἴδους προβλήματα—ἀτομικὰ καὶ γενικὰ—τοῦ ἐπαγγέλματος, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχε καταστῇ δυνατὸν νὰ λυθοῦν, παρὰ τὴν φαινομενικὴν δύναμιν ποὺ ἐφαντάζετο ὅτι εἶχεν ἐπὶ τῶν κομματικῶν Κυβερνήσεων ὁ Τύπος, θῦμα καὶ αὐτὸς—χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται—τῶν συστημάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

ΙΙ.—Η ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΜΕΡΙΜΝΑ

Τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ἔλαβε σειρὰν ὁλόκληρον νομοθετικῶν μέτρων πρὸς ἐξυγίανσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου, κατοχύρωσιν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ δημοσιογράφου:

Πῶς κατωχυρώθη νομοθετικῶς ἡ ἐξυγίανσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος.

Οὕτω ἐξεδόθησαν:

1) Ὁ Α.Ν. 1092 τοῦ 1938 «περὶ Τύπου».

2) Ὁ Α.Ν. 1033 τοῦ 1938 «περὶ Δημοσιογραφικῶν Ὀργανώσεων».

3) Ὁ Α.Ν. 1683 τοῦ 1939 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν τῶν Α.Ν 1092 καὶ 1033 «περὶ Τύπου καὶ Δημοσιογραφικῶν Ὀργανώσεων»,

4) Ὁ Α.Ν. 1961 τοῦ 1939 «περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ Α.Ν. 1092 τοῦ 1938 «περὶ Τύπου», δυνάμει τοῦ ὁποίου περιωρίσθησαν αἱ σελίδες τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν.

5) Ὁ Α.Ν. 2176 τοῦ 1940 «περὶ συστάσεως Ταμείου Ἀσφαλίσεως Ἰδιοκτητῶν, Συντακτῶν καὶ Ὑπαλλήλων Τύπου κλπ.».

6) Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 9ης Μαΐου 1938 «περὶ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς πωλήσεως ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν».

7) Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 9ης Μαΐου 1938 «περὶ ἀρχαιρεσιῶν τῶν Δημοσιογραφικῶν Ὀργανώσεων».

8) Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 9ης Μαΐου 1938 «περὶ Μητρώου Τύπου».

9) Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 15ης Δεκεμβρίου 1938 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 9ης Μαΐου 1938 «περὶ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς πωλήσεως τῶν ἐφημερίδων καὶ [illegible]»

10) Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 30ῆς Αὐγούστου 1939 «περὶ Δεκτίων ταυτότητος τῶν μελῶν τῶν Δημοσιογραφικῶν Ἑνώσεων».

11) Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 31ης Αὐγούστου 1939 «περὶ καθορισμοῦ ἑδρῶν, τῶν Δημοσιογραφικῶν Ἑνώσεων».

12) Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1939.

13) Ὑπουργικὴ ἀπόφασις ὑπ' ἀριθ 21983|2246 τῆς [illegible] Ἰουλίου 1940 «περὶ ἀπαγορεύσεως δι' ἐθνικοὺς λόγους τῆς ἐκδόσεως [illegible] ξενογλώσσων ἐφημερίδων».

14) Α. Ν. 2463]1940 περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν ξενογλώσσων ἐφημερίδων, τῶν ὁποίων ἀπηγορεύθη ἡ ἔκδοσις, καὶ ἐνισχύσεως τῶν Δημοσιογραφικῶν Ταμείων.

ΙΙΙ.—Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΥ

Τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἀνέλαβεν, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας του, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τὸν ἔλεγχον διαθέσεως τοῦ ἀτελῶς παραλομβανομένου δημοσιογραφικοῦ χάρτου, πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποφυγῆς σπατάλης, συνεπαγομένης καὶ ἐξόδευσιν ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος.

Διὰ ν' ἀποφευχθοῦν ἄσκοποι σπατάλαι συνεπαγόμεναι ἐκροὴν ξένου συναλλάγματος.

Μέχρι τότε διεπράττοντο ὑπὸ τοῦ Τύπου σοβαραὶ ὑπερβασίαι εἰς τὴν ἐν γένει χρησιμοποίησιν τοῦ χάρτου. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι, οἱοδήποτε μικρὸν περιοδικόν ἢ μὴ ἡμερησία ἐφημερίς, ἔχοντα ἀνάγκην 500 χιλιογράμμων χάρτου μηνιαίως, ἠδύναντο νὰ εἰσαγάγωσι 100.000 χιλ]μα ἐπὶ ἁπλῇ καταθέσει, διὰ τοῦ χαρτεμπόρου, μιᾶς διασαφήσεως. Τὰ 100.000 χιλ]μα διετίθεντο κατὰ βούλησιν ὑπὸ τοῦ χαρτεμπόρου, οὐσιαστικοῦ εἰσαγωγέως καὶ κατόχου τοῦ χάρτου. Συνέβη οὕτω νὰ ἐκτυποῦνται ἐφημερίδες εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων ἀντιτύπων, ἐνῷ οἱ κυκλοφοριακαί των ἀνάγκαι δὲν ἀπῄτουν περισσότερα τῆς μιᾶς χιλιάδος.

Ἀποτελεσματικὸν μέτρον ὅπως τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν τοιαύτην σπατάλην, ὑπῆρξεν ἡ θέσπισις τῆς διατακτικῆς.

Ἔκτοτε οἱαδήποτε εἰσαγωγὴ χάρτου ἐνεργεῖται βάσει διατακτικῆς, ἐκδιδομένης ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ καὶ περιλαμβανούσης τὰς εἰς χάρτην ἀνάγκας τῆς ἐφημερίδος ἢ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ μηνὸς ἢ καὶ μέχρις ἑνὸς ἑξαμήνου κατ' ἀνώτατον ὅριον.

Ἡ παραλαβὴ καὶ ἡ κατανάλωσις.

Ἐν τῷ μεταξύ, κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης τοῦ ὅλου ζητήματος τοῦ δημοσιογραφικοῦ χάρτου, καθωρίσθη διὰ τῶν Α. Ν. 1092 38, 1983)39 καὶ 2352)40, ἡ διαδικασία τῆς παραλαβῆς καὶ καταναλώσεως χάρτου.

Συγκεκριμένως καθωρίσθησαν περιθώρια ἐπὶ πλέον ἐκτυπώσεως τῶν πράγματι πωλουμένων φύλλων, ἡ ὑπέρβασις τῶν ὁποίων τιμωρεῖται διὰ προστίμου 3 δραχμῶν κατὰ χιλιόγραμμον τοῦ χρησιμοποιηθέντος χάρτου.

Αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ παραλαμβάνουν τὸν χάρτην ἐπὶ προσωρινῇ ἀτελείᾳ, ὑποχρεοῦνται δὲ ἐντὸς τακτῶν προθεσμιῶν νὰ ὑποβάλωσι δικαιολογητικὰ νομίμου χρησιμοποιήσεως αὐτοῦ, ἵνα καταστῇ ὁριστικὴ ἡ ἀτέλεια τοῦ παραληφθέντος χάρτου.

Διὰ τοῦ μέτρου αὐτοῦ ἐπετεύχθη ἀποφυγὴ τῆς σπατάλης καὶ σημαντικωτάτη οἰκονομία εἰς τὴν κατανάλωσιν τοῦ χάρτου, ἀνεξαρτήτως τῆς προκυψάσης οἰκονομίας ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς, ἀπὸ τοῦ πρώτου μηνὸς τοῦ πολέμου, τῶν τετρασελίδων ἐκδόσεων τῶν ἡμερησίων ἐφημερίδων.

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΕΩΣ

ΠΛΗΡΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

Τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ ἀπὸ τετραετίας τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς διαφωτίσεως ἐπὶ τῶν συντελουμένων εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Κυβερνητικῆς δράσεως, τόσον ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ, ὅσον καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, εἶναι ἐπίσης πολυμερὲς καὶ τεράστιον.

Δὲν θ' ἀναφέρωμεν ἐκ τούτου παρὰ μόνον τὰς γενομένας διαφωτιστικὰς ἐκδόσεις, τὰς κινηματογραφικὰς ταινίας ποὺ μετέφερον τὴν Ἑλληνικὴν προσπάθειαν παντοῦ, ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες, τὴν Ἔκθεσιν Θεσσαλονίκης μὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς Περίπτερον τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ὡς καὶ τὴν κινητὴν καὶ πρωτότυπον εἰς τὸ εἶδός της Σιδηροδρομικὴν Ἔκθεσιν, ἡ ὁποία μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου χωρίου τῆς Ἑλλάδος μεταφέρει τὰς προόδους καὶ τὰς πραγματοποιήσεις τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τὸν πολιτισμὸν τοῦ Κέντρου.

Διὰ τὴν ἀθόρυβον παντοίαν ἄλλην ἐργασίαν τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης θὰ γίνῃ λόγος ἐν καιρῷ.

Ι.—ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

Κατ' ἔτος τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἐκδίδει **λεπτομερεῖς ἀναλυτικὰς ἐκθέσεις τοῦ συντελουμένου Κυβερνητικοῦ ἔργου** εἰς ὅλους γενικῶς τοὺς τομεῖς τῆς δημοσίας ζωῆς τῆς Χώρας. Ἐκδίδει ἐπίσης καὶ βιβλία, φυλλάδια, παραστατικὰς εἰκόνας, πᾶν ὅ,τι ἠμπορεῖ νὰ διαφωτίσῃ καὶ νὰ προαγάγῃ τὰς ἠθικὰς ἀρχάς, ποὺ κατευθύνουν τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος.

Οὕτω, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, ἡ Διεύθυνσις Λαϊκῆς Διαφωτίσεως ἐξέδωκεν εἰς πολυτελῆ ἐμφάνισιν καὶ τὰ κάτωθι βιβλία :

Νέα Ζωή.
Σοβιὲτ 1938.
Ὁ Κομμουνισμὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα.
Τὸ Νέον Κράτος καὶ ὁ ρόλος τῆς Ε.Ο.Ν.
Τὸ Ἐθνικὸν Κράτος.
Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς πρὸς τοὺς Ἐργάτας.
Ἡ οἰκονομικὴ ἀναδιοργάνωσις τοῦ Νέου Κράτους.
Τὸ Νέον Κράτος καὶ ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια.
Ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια.
20 χρόνια Κομμουνιστικοῦ πειραματισμοῦ.
Ἡ Ἐκπαίδευσις.
Οἱ νέοι Νόμοι περὶ Τύπου.

Μαρξιστικαὶ οὐτοπίαι.
Λόγοι τοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς τοὺς ἐργάτας.
Πρὸς τοὺς ἀγρότας.
Ἡ Ἐμπορικὴ Ναυτιλία καὶ τὸ Νέον Κράτος.
Τὸ Α΄ ἔτος τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ.
Τὸ Νέον Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου κατὰ τὸ 1937.
Ἀθλητικὴ Ἱστορία δύο ἐτῶν.
Πῶς βλέπουν οἱ ξένοι τὴν Ἑλλάδα τῆς 4ης Αὐγούστου.
Τρία χρόνια ἐργασίας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπαρχίαν.
Ὁ Ἀρχηγὸς διὰ τὰ παιδιά μας. (Μεγάλαι ὑποθῆκαι πρὸς τοὺς Γονεῖς καὶ τοὺς Διδασκάλους).
Τρία ἔτη διακυβερνήσεως τοῦ κ. Ἰωάννου Μεταξᾶ.
Οἱ ἀριθμοὶ ὁμιλοῦν διὰ τὸ Ἔργον τῆς 4ης Αὐγούστου.
Πέντε λόγοι τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰω. Μεταξᾶ.
Ὁ Διεθνὴς Τύπος διὰ τὸ ἔργον τῆς 4ης Αὐγούστου.
Πανηγυρικὸν λεύκωμα 1936—1937.
Πανηγυρικὸν λεύκωμα 1936—1938.
Πανηγυρικὸν λεύκωμα 1939
Τὰ 75 χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας.
Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος.
Ὁ Ἐθνικὸς Στρατὸς τῆς σήμερον.
Τέσσαρα χρόνια διακυβερνήσεως Ι. Μεταξᾶ (τόμοι 4).

Τὸ ἔργον τῆς Τετραετίας 1936—1940
μὲ ἀριθμοὺς καὶ γεγονότα.

Ἐξ ἄλλου, τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἐκδίδει ἀνελλιπῶς, καθ' ἑκάστην, πρωϊνὸν καὶ ἀπογευματινὸν **Δελτίον ἀρθρογραφίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ εἰδήσεων**, τὸ ὁποῖον διανέμεται πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ τοῦ Κράτους Δημοσίας Ἀρχάς, πρὸς ἐνημέρωσίν των διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἑκάστοτε προκυπτουσῶν τοπικῶν ἀναγκῶν.

Καθ' ἑβδομάδα, ὡς ἐλέχθη καὶ ἀλλαχοῦ, κυκλοφορεῖ τὸ **Ἑβδομαδιαῖον πρόγραμμα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν** εἰς δύο γλώσσας: Ἑλληνικὴν καὶ Γαλλικήν.

Ὁμοίως ἐκδίδεται ἀνελλιπῶς κατὰ μῆνα ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Λαϊκῆς Διαφωτίσεως τὸ **Μηνιαῖον Δελτίον τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ**, εἰς τὸ ὁποῖον, εἰς γενικὰς συνοπτικὰς γραμμάς, ἀντικατοπτρίζεται ἡ κολοσσιαία κατὰ μῆνα ἀναδημιουργικὴ δρᾶσις τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις δημοσίου, καὶ ἰδιωτικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Τελευταίως, μερίμνῃ τῆς Διευθύνσεως Ἐξωτερικοῦ Τύπου, **ἐκδίδεται τὸ Δελτίον Πληροφοριῶν**, συντασσόμενον εἰς τέσσαρας γλώσσας: Ἀγγλικήν, Γαλλικήν, Γερμανικὴν καὶ Ἰταλικήν, πρὸς παρακολούθησιν τῆς παγκοσμίου εἰδησεογραφίας ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι διαμενόντων ξένων. Διὰ τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ Δελτίου τούτου τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου, μέσα εἰς τὴν παγκόσμιον κρίσιν καὶ τὸν πόλεμον, θὰ γραφοῦν πολλὰ ὅταν παρέλθῃ ἡ κρίσις.

ΙΙ.—ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξ ἄλλου, ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως τοῦ Ὑφυπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ, ἐξεδόθησαν τὰ κάτωθι τουριστικὰ λευκώματα, φυλλάδια, χάρται, πολύπτυχα, περιεκτικὰ διαφημιστικοὶ πίνακες κλπ.

«Ἑλλάς», μετὰ χάρτου, εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικὴν γλῶσσαν.

«Ἀθῆναι», φυλλάδιον, εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

«Θεσσαλονίκη», πολύπτυχον, εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικήν.

«Λουτροπόλεις», βιβλιάριον, εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Ἀραβικήν.

«Κέρκυρα», πολύπτυχον, εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικήν.

«Κυκλάδες», πολύπτυχον, εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικήν.

«Σαντορίνη», πολύπτυχον, εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικήν

Νέος χάρτης τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ Γαλλικήν.

Χάρτης Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικῆς, εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικὴν (2 ἐκδόσεις).

«Ὁδηγὸς Ξενοδοχείων», εἰς τὴν Ἑλληνικήν, Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικὴν (3 ἐκδόσεις).

Τετράπτυχον Ἐκθέσεως Ν. Ὑόρκης, εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

Λεύκωμα περὶ Ἑλλάδος διὰ τὴν Ἔκθεσιν Ν. Ὑόρκης, εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

Πολύπτυχον περὶ Ἑλλάδος (γενικὸν) εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

«Le Voyage en Grèce», περιοδικὸν ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν λαϊκὴν ἀρχιτεκτονικήν, ἀρχαιολογίαν καὶ τουρισμόν.

«Εἰς τὴν Ἑλλάδα», περιοδικὸν εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γερμανικὴν (7 τεύχη).

Περιοδικὸν Ἑλληνικῆς Μόδας, εἰς τὴν Γαλλικὴν (5 τεύχη).

«Δελφοί», εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Γ[illegible]λικήν.

Πολύπτυχον Ἐκθέσεως Παρισίων, εἰς τὴν [illegible]λικὴν καὶ Γαλλικήν.

Πολύπτυχον Λουτροπόλεων καὶ θερινῶν διαμονῶν, εἰς τὴν Γαλλικήν.

5 διαφημιστικοὶ πίνακες (ἀφῖς) εἰς τὴν Ἀγ[illegible]κήν, Γερμανικὴν καὶ Ἀραβικήν.

III.—ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

"BULLETIN HEBDOMADAIRE DE DOCUMENTATION„

Αξιών αριθμός	ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
1	Le Sous Secrétariat d'Etat pour la Presse & le Tourisme.
2	Foire Internationale de Salonique.
3	Le Réseau routier touristique.
4	Le Service des Emissions radiophoniques.
5	Le Semaine du Drame Antique à Athènes.
6	XXIIIème Session de l'Institut International de Statistique (Athènes).
7	L'Athlétisme balkanique.
8	Le Tour de Grèce en Avion.
9	Le Cinquantenaire de l'Ecole Anglaise.
10	Le Centenaire de l'«Arsakion».
11	L'Ossuaire de Zeitenlik et le Monument de Pirot.
12	Le Bulletin Mensuel du Sous-Secrétariat d'Etat pour la Presse & le Tourisme.
13	Les Obsèques des Rois Georges Ier et Alexandre.
14	Premier Congrès de Théologie orthodoxe.
15	Une communication du Président du Conseil : La Politique ouvrière du Gouvernement.
15	Education des Sourds—Muets.
17	Secours aux chômeurs et travailleurs dans le besoin à l'occasion des fêtes.
18	Le Mouvement aérien en 1936
19	Activité de certains départements ministériels depuis le 4 août.
20	L'Ecole Polytechnique et son fondateur.
21	Bilan du S/—Secrétariat d'Etat pour la Presse & le Tourisme.
22	L'Exposition turque de Peinture et de Publications.
23	A la mémoire d'un grand ami de la Grèce : René Puaux.
24	Repertoire chronologique interbalkanique.
25	Deuxième Conférence de la P.E.B Séances plénières et travaux de la première Commission (politique).
25	Deuxième Conférence de la P.E.B. Travaux de la Deuxième Commission (technique) et de la troisième Commission (culturelle).
27	L'Escrime en Grèce.
28	La Grèce à l'Exposition de Paris.
29	Le Carnaval et les «Coulouma».
30	Organisation de la Prévoyance Sociale.
31	L'Université d'Athènes et son Centenaire.
32	Le Plan décennal de travaux publics.
33	Notices biographiques sur certains membres du Cabinet.
34	L'Hôpital français d'Athènes.
35	Le Collège d'Athènes.
35	Les fouilles d'Olympie.
37	La Ligue Gréco Roumaine.
38	Le Budget de 1937–1938.
39	Le Règlement des Dettes rurales.

Αξιών αριθμός	ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
40	Les travailleurs et le Gouvernement.
41	En faveur des réfugiés
42	Industrie cotonnière et culture du coton.
43	L'oeuvre du Sous-Secrétariat à l'Hygiène.
44	L'Exposition panhellénique d'agriculture.
45	La question du Raisin sec et sa solution.
45	Le contrat collectif des Employés de Banque.
47	Réforme de l'Enseignement Secondaire.
48	L'Oeuvre du Nouveau Régime.
49	L'Anniversaire du 4 août.
50	XIXème Cours International d'Expansion Commerciale
51	A propos du «Kouros» de Phinikia.
52	Index méthodique des Bulletins hebdomadaires parus depuis l'institution du Sous Secrétariat d'Etat pour la Presse & le Tourisme (29]31 août 1936).
53	La Flotte marchande hellénique
54	Autour de la XIIème Foire de Thessalonique.
55	Le Communisme en Grèce en 1935–36 : l'action subversive et son Chef.
56	Le Communisme en Grèce en 1935–36 : l'attitude du Parlementarisme.
57	L'impôt global sur le revenu.
58	La réglementation du Tourisme.
59	Contrat collectif des employés des Sociétés anonymes et entreprises privées.
60	La vie musicale.
61	Les Caisses d'Epargne postales.
62	Les timbres poste
63	La criminalité en Grèce.
64	Conférence Internationale des Horaires des Trains de marchandises.
65	La Culture du Tabac.
65	Les Assurances Sociales.
67	La Politique agricole du Gouvernement.
68	L'Etablissement urbain des Réfugiés.
69	Les Forêts grecques.
70	Coutumes et légendes du Bout de l'An.
71	La population de la Grèce.
72	Le Mariage de LL.AA.RR. le Prince Héritier Paul et la Princesse Frédérique de Hanovre.
73	Les résultats de la politique financière.
74	L'Organisation de la Jeunesse.
75	Tourisme et Villes d'Eaux en 1937.
76	Le Prince Nicolas de Grèce.
77	Travail et Loisirs.
78	Les Journalistes & leur Statut : la Loi sur la Presse.
79	» » » » » : la Loi sur les Organisations touristiques.
80	La Sériciculture et l'Industrie de la Soie.
81	Le 25 mars.

Αύξων αριθμός	ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
82	Le Gouvernement et les Beaux-Arts.
83	Les Coopératives agricoles.
84	Stations thermales et Eaux Minérales.
85	La Semaine Sainte
86	La Décentralisation administrative.
87	Les textes de l'Amitié Gréco-turque 1923—30.
88	» » » » » » 1933.
89	» » » » » » 1934—38.
90	L'Elevage en Grèce
91	La Grèce à l'Exposition «Joie et Travail».
92	Autour de la Conférence postale d'Athènes.
93	L'Athlétisme en Grèce
94	L'Enseignement supérieur.
95	Les Fouilles de l'Antique Agora d'Athènes.
96	La Marine Marchande Hellénique.
97	L'Assurance Maladie.
98	Théâtres d'hier et d'aujourd'hui.
99	La Pêche en Grèce.
100	Les Bataillons du Travail.
101	Grèce et Bulgarie (quelques textes).
102	Les Jeux Balkaniques
103	Le Régime Pénitentiaire et sa Réorganisation.
104	Index méthodique biennal des Bulletins hebdomadaires.
105	Le Thermalisme en Grèce.
106	Paroisses et Clergé paroissial.
107	L'Oeuvre de 2 années à la lumière de la Foire de Thessalonique.
108	IIIe Congrès Interbalkanique d'Otorhinolaryngologie.
109	Conférence des Chambres de Commerce grecques & bulgares.
110	Le Commerce Extérieur en 1937.
111	La Société archéologique.
112	Les Cent années du «Polytechnion».
113	Les Egoûts d'Athènes.
114	L'Académie de Platon.
115	Hôtels et Hôteliers
116	L'Exposition d'Hygiène.
117	Tourisme balkanique.
118	L'esprit coopératif chez les Hellènes.
119	L'Eglise orthodoxe de Grèce.
120	Le Nouvel Archevêque-Primat.
121	L'Oeuvre législative en 1938.
122	Gouvernement et Intellectuels.
123	La Fête des «Lumières».
124	Change et circulation fiduciaire.
125	La Croix-Rouge Hellénique.
126	Le Reboisement du Pays.
127	La Marine de Guerre.
128	Pâtisserie et Confiserie (Autour d'une Exposition).
129	L'Université de Thessalonique.

Αύξων αριθμός	ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
130	La IVe Conférence de la P.E.B.
131	Une Conférence Maritime Balkanique.
132	La situation économique et financière.
133	La Grèce depuis cent ans.
134	L'Indépendance Grecque et le Philhellénisme.
135	Le Budget de 1939—1940.
136	L'enseignement primaire.
137	Les danses grecques.
138	Le Crédit Hôtelier.
139	L'art antique à l'Exposition de New—York.
140	Bienfaits économiques du Tourisme.
141	L'Établissement des cultivateurs sans terre.
142	Anastyloses et nouvelles Fouilles à Delphes.
143	Les communications maritimes avec l'étranger.
144	L'industrie hellénique.
145	Les colonies de vacances.
145	Les possibilités agricoles. Conclusions du Conseil Supérieur Economique.
147	Pour la femme.
148	Le revenu national.
149	A la veille du 4 août.
150	La bataille du blé.
151	Le crédit agraire en 1938.
152	L'Economie grecque en 1938.
153	La Grèce thermale: «Kaména Vourla».
154	Les villes grecques: Thessaloniki.
155	L'imprimerie chez les Grecs modernes.
156	La Radiodiffusion en Grèce.
157	Index méthodique triennal des Bulletins hebdomadaires.
158	Huiles et olives de table.
159	Législation touristique.
160	Etat sanitaire des étudiants hellènes.
161	La XIVème Foire de Thessaloniki.
162	Géographie physique et politique.
163	La Banque Nationale de Grèce
164	La Mode Grecque.
165	Le Cinématographe en Grèce.
166	Les cantines scolaires.
167	Les deux premières années de l'O.N.J.
168	Les vins grecs
169	La question du lignite.
170	Saint Nicolas.
171	En faveur des gens de mer.
172	Délits de mineurs.
173	Le foyer ouvrier.
174	Mines et minerais.
175	Oeuvre Législative.
176	Assurance, Retraite & Organisation des journalistes.
177	Le Tourisme en Grèce d'après un ouvrage récent.
178	Le Prince Christophore de Grèce

Αύξων αριθμός	ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
179	Le Commerce Extérieur en 1938 – 1939.
180	Les Maisons d'Education Surveillée.
181	La Balance des Paiements.
182	La Houille Blanche.
183	L'Installation agricole des Réfugiés.
184	Le théâtre lyrique.
185	La Révision du Code Civil.
186	L'armée grecque.
187	Le Budget de 1940—41.
188	L'Economie grecque en 1939.
189	La lutte contre le paludisme.
190	L'Institut Hellénique du Droit International.
191	La «Protomaïa».
192	En faveur du Monde Ouvrier.
193	Les Ecoles spéciales.
194	Les Revenus affectés au service de la Dette.
195	Etablissement et Circulation des Etrangers.
196	L'exposition Panhellenique de l' O. N. J.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΑΣΙΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΥΛΗΣ

ΤΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 4ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΠΩΣ ΚΑΘΩΡΙΣΕΝ Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΑΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑΣ ΑΡΧΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΛΟΓΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ):—Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΙ ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΠΟΥ ΤΗΝ ΠΡΟΕΚΑΛΕΣΑΝ.—ΠΟΥ ΕΙΧΕΝ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Ο ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟΣ.—ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΦΥΠΝΙΣΕΩΣ.—ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.—ΝΑ ΣΒΥΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΑΘΗ ΚΑΙ ΤΑ ΜΙΣΗ.—Ο ΛΑΟΣ ΠΕΙΘΑΡΧΗΜΕΝΟΣ ΘΑ ΧΩΡΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΕΠΡΩΜΕΝΑ ΤΟΥ.—Η ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ Η ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ.—Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.—ΑΝΑΓΚΗ ΘΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΡΗΣΕΩΝ.—Η ΕΔΡΑΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.—Ο ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΟΛΗΝ.—ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ.—Η ΕΞΟΡΜΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ.—ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΖΩΗΣ.—Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΙ Η ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.—Ο ΑΓΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΡΓΩΝ.—ΤΙ ΕΠΕΤΕΛΕΣΘΗ.—ΤΟ ΤΙΝΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.—Η ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ.

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΘΝΙΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'.

Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΙ ΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΠΟΥ ΤΗΝ ΠΡΟΕΚΑΛΕΣΑΝ

1.—ΕΝΩ Η ΕΛΛΑΣ ΕΥΡΙΣΚΕΤΟ ΕΙΣ ΤΟ ΧΕΙΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΗΜΝΟΥ . . .

Πῶς ἀνεπήδησεν ὁ πεῶτος σπινθὴρ τῆς λαϊκῆς ἐξεγέρσεως ποὺ ἐπεξετάθη ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Ἐνῷ ἡ Βουλή, ἡ ἐκλεγεῖσα μετὰ τὰς μακρὰς ἐσωτερικὰς περιπετείας τοῦ Ἔθνους, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1936, ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην καὶ τάξιν, ἀπεδείχθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀνίκανος καὶ εἰς τοῦτο καὶ εἰς τὸ νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν εἰς τὴν Χώραν, ὁ κομμουνισμός, ἐπωφελούμενος τῆς πρὸς αὐτὸν δοθείσης ὑποστηρίξεως διαφόρων πολιτικῶν μερίδων, ἤγειρε θρασυτάτην τὴν κεφαλήν του, ἀπειλῶν σοβαρώτατα τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ μακροῦ χρόνου, ἀλλ' ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας, ἐντατικώτατα ὁ κομμουνισμὸς παρεσκεύαζε τὴν κοινωνικὴν ἐπανάστασιν. Αἱ σκηναὶ τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὸν παρελθόντα Μάϊον ὑπῆρξαν τὸ προοίμιον.

Καὶ πρὸ αὐτῶν καὶ ἔκτοτε, μετὰ μεγαλυτέρας ἐντατικότητος κατεπλημμύριζε τοὺς στρατῶνας διὰ πρακτόρων καὶ ἐντύπων προκηρύξεων, καλῶν τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐπανάστασιν.

Ἐκ παραλλήλου, εἰσεχώρει ἀπὸ καιροῦ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, διαφθείρων μέγα μέρος τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ σώματος καὶ ἐπιδρῶν οὕτως ὀλεθριώτατα ἐπὶ τῆς Νεολαίας τοῦ Ἔθνους, τὴν ὁποίαν ἐπεζήτει νὰ παρασύρῃ εἰς ἀντιπατριωτικὴν λήθην τῶν ὡραίων Ἑλληνικῶν παραδόσεων, ὑποσκάπτων καὶ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα καλλιτέρου μέλλοντος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Εἰσεχώρησεν ἐπίσης εἰς τὸν ὑπαλληλικὸν ἐν γένει κόσμον, ἐπιζητῶν νὰ καλλιεργῇ μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων τὸ σύνθημα, ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ὁ κοινὸς ἐχθρός, τοῦ ὁποίου καὶ σὺν τοῖς πρώτοις νὰ ὑποσκάψουν τὰ θεμέλια.

Ἐκμεταλλευόμενος ὁ κομμουνισμὸς τὴν οἰκονομικὴν δυσπραγίαν τῆς χώρας, προελθοῦσαν κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς κακοδιοικήσεως τοῦ παρελθόντος, ἐξήγειρε συστηματικῶς τοὺς ἐργάτας καὶ τὰς πενεστέρας τάξεις κατὰ τοῦ ἀστικοῦ Κράτους, παραπλανῶν αὐτοὺς διὰ μυρίων διαβολῶν καὶ δημαγωγιῶν καὶ ἀπατηλῶν καὶ ἀνεκπληρώτων ὑποσχέσεων.

Ἐλπίδες ποὺ διαψεύδονται.

Ἡ Κυβέρνησίς μου, ἡ τελείως ἀκομμάτιστος, κληθεῖσα εἰς τὴν Ἀρχὴν τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους τούτου καὶ διαγνώσασα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους διέτρεχεν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία καὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀποφασισμένη νὰ λάβῃ ἅπαντα τὰ μέτρα τὰ ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν βελτίωσιν ἁπάσης τῆς Κοινωνίας, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἀγροτῶν, τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν πενεστέρων ἐν γένει τάξεων, εἰς μάτην ἤλπισεν ὅτι θὰ εἶχεν ἔκθυμον καὶ εἰλικρινῆ τὴν ὑποστήριξιν τῶν πολιτικῶν κομμάτων εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας ἀγῶνά της.

Εἰς κάθε της βῆμα ἡ Κυβέρνησις συνήντα τὴν ὑπόκωφον κομματικὴν ἀντίδρασιν, ἡ δὲ ἀντίδρασις αὕτη εἶχε συνεπίκουρον καὶ μεγίστην μερίδα τοῦ Τύπου, ἤτις δι' ἀχαλινώτου καὶ δημαγωγικῆς ἀρθρογραφίας καὶ διὰ κακοβούλου εἰδησεογραφίας σπουδαίως συνέτεινεν εἰς τὴν εὐόδωσιν τῆς ἀνατρεπτικῆς τοῦ κομμουνισμοῦ προσπαθείας.

Τὰ τελευταῖα γεγονότα, αἱ συνεχεῖς καὶ διαρκῶς ἐκτεινόμεναι ἀπεργίαι, ἡ χαρακτηριστικὴ τελευταία στάσις τῶν ἐμφανιζομένων ὡς ἡγετῶν τῆς συντηρητικῆς ἐργατικῆς τάξεως, οἵτινες παρέδωκαν ἑαυτοὺς εἰς τὸν κομμουνισμόν, ἡ παρασκευασθεῖσα πανηγυρικὴ ἀπεργία, ἥτις, κατὰ τὰς τελευταίας διαπιστώσεις τῆς Κυβερνήσεως, ἀπετέλει τὴν ἀπαρχὴν γενικωτέρας στασιαστικῆς ἐκδηλώσεως, ἔπεισαν τὴν Κυβέρνησιν ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὰ πρόθυρα ὠργανωμένης κινήσεως πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος.

Ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς καταρρεύσεως.

Ἡ πεποίθησις αὕτη τῆς Κυβερνήσεως ἀπεδεικνύετο ἀκριβὴς καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὴν 31ην Ἰουλίου, ἐπιτροπὴ κομμουνιστῶν βουλευτῶν, παρουσιασθεῖσα εἰς τὸ Πολιτικόν μου Γραφεῖον, ἐδήλωσεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἰταμώτατα ὅτι, ἐὰν αὕτη δὲν ἐγκατέλειπε τὰ πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐργατῶν ἀπὸ τὸν τυραννικὸν ζυγὸν τοῦ κομμουνισμοῦ μέτρα της, «θὰ κάμουν ἀπεργίαν, ὄχι μόνον εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν, ἀλλὰ καὶ σαράντα ὀκτὼ»

καὶ διακοσίων σαράντα ὀκτὼ ὡρῶν καὶ θ' ἀγωνισθοῦν εἰς τὰ πεζοδρόμια μέχρις ὅτου ἐπιβάλουν τὴν θέλησίν των».

Ἡ Κυβέρνησις, θεωροῦσα ἐπιτακτικὸν αὐτῆς καθῆκον νὰ προλάβῃ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀνατρεπτικῆς στάσεως, διὰ τὴν καταστολὴν τῆς ὁποίας θὰ ἔρρεεν ἀσφαλῶς ἄφθονον τὸ αἷμα, προέβη, τῇ ἐγκρίσει τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ στρατιωτικοῦ Νόμου καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν καὶ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς.

Συγκεντρώσας οὕτως ὡς ὑπεύθυνος Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ὁλόκληρον τὴν ἐξουσίαν, δηλῶ κατηγορηματικῶς, ὅτι εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ φέρω διὰ παντὸς μέσου εἰς πέρας τὴν βαρεῖαν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβον ἀπέναντι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐπικαλοῦμαι πλήρη καὶ ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν ὅλων τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀγαποῦν τὴν Πατρίδα μας ὑπὲρ πᾶν ἄλλο καὶ θέλουν νὰ βλέπουν αὐτὴν ἰσχυρὰν καὶ εὐημεροῦσαν. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δύναται ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης νὰ ζῇ καὶ νὰ ἐργάζεται ἥσυχος καὶ ἀπερίσπαστος καὶ μὲ πλήρες τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας, καθὼς καὶ μὲ πλήρη τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐργασθῇ ἀποτελεσματικῶς διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν πενεστέρων καὶ πασχουσῶν τάξεων. Πρὸς τοῦτο ζητῶ ἀπὸ πάντας πλήρη πειθαρχίαν πρὸς τὸ Κράτος.

Ὀφείλω ὅμως νὰ δηλώσω ἐπίσης κατηγορηματικῶς, ὅτι οἱανδήποτε ἀντίδρασιν κατὰ τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου ἔργου τῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως, εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ τὴν ἐξουδετερώσω διὰ τοῦ ταχυτέρου τρόπου.

(Ἀπὸ τὸ διάγγελμα τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως Ἰωάννου Μεταξᾶ πρὸς τὸν Λαόν, τὴν 4ην Αὐγούστου 1936).

Ἡ ἐθνοκτόνος δρᾶσις τῶν κομμάτων.

Ἡ Ἀναθεωρητικὴ Βουλή, προελθοῦσα ἐκ τῶν ἐκλογῶν τῆς 26ης Ἰανουαρίου 1936, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ δώσῃ ἐκ τῶν κόλπων της Κυβέρνησιν εἰς τὴν Χώραν, ἀπέτυχεν εἰς τοὺς δύο τούτους προορισμούς της.

Τὸ μόνον κατόρθωμα τῶν ἐκάστοτε ἐπαναλαμβανομένων ἀκάρπων διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῶν κομμάτων πρὸς σχηματισμὸν Κυβερνήσεως, εἶναι νὰ παραλύῃ τὸ ἔργον τῆς ὑφισταμένης ἀκομματίστου Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἐνισχυθῇ οὕτως ἐμμέσως ἡ ἀνατρεπτικὴ δρᾶσις τοῦ κομμουνισμοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἄλλωστε καὶ διάφορα ἐκ τῶν κομμάτων τούτων παρέσχον καὶ παρέχουν τὴν ἐνίσχυσιν αὐτῶν.

Συνεπῶς, ἡ Βουλὴ αὕτη, ἀποτυχοῦσα εἰς τοὺς δύο τῆς προορισμούς, ὄχι μόνον δὲν ἀνταποκρίνεται πλέον πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ καθίσταται καὶ ἐπιβλαβὴς κοινωνικὸν

ὁ κομμουνισμὸς ἐπωφελεῖται σημαντικῶς καὶ τῆς καταστάσεως ταύτης, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐπικειμένης ἤδη ἀνατρεπτικῆς του ἐκδηλώσεως.

Ὅθεν, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἐν πλήρει γνώσει τῶν εὐθυνῶν, τὰς ὁποίας ἀναλαμβάνω ἀπέναντι Αὐτῆς καὶ ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅπως ὑπογράψῃ τὸ συνημμένον διάταγμα τῆς διαλύσεως τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

(Ἀπὸ τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν περὶ διαλύσεως τῆς Γ'. Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς).

Ἀποτείνομαι πρὸς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἀπὸ τοῦ ἀστοῦ μέχρι τοῦ ἀγρότου καὶ τοῦ ἐργάτου. Καὶ σᾶς καλῶ ὅλους νὰ ἐργασθῆτε μὲ ὅλην τὴν δύναμίν σας διὰ τὸ μέγα ἔργον τῆς Ἐθνικῆς μας ἀναγεννήσεως.

Ἡ ὑπενόμευσις τοῦ κομμουνισμοῦ πρὸς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς.

Γνωρίζετε πλέον ὅλοι τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διετρέξατε. Γνωρίζετε ὅτι ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταποντισθῶμεν μέσα εἰς τὸν πλέον ἀνόσιον ἐμφύλιον σπαραγμόν.

Ἡ ὑπονόμευσις εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ μακροῦ καιροῦ καὶ εἶχε περιπλέξει εἰς τὰ δίκτυά της πολὺν ἀνύποπτον κόσμον, ἰδίως τὴν νεολαίαν, ἡ ὁποία δὲν ἠμποροῦσε νὰ ζήσῃ χωρὶς ὁρμὴν πρὸς πραγματοποίησιν μεγάλων ὀνείρων. Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ κόμματα, τὰ ὁποῖα τοσάκις σᾶς ἔφεραν εἰς τὸν ὄλεθρον, μὴ βλέποντα πέραν τῶν κομματικῶν των ὑπολογισμῶν, εἶχον προπαρασκευάσει διὰ τῆς θολῆς κομματικῆς ζωῆς των, τὴν ἀποπνικτικὴν ἀτμόσφαιραν, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἐξερρηγνύετο ὁ κεραυνὸς τῆς κοινωνικῆς ἀνατροπῆς. Εἴχομεν φθάσει δύο βήματα πρὸ τοῦ ὀλέθρου. Τὴν 5ην Αὐγούστου ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσῃ τὸ αἱματοκύλισμα τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ καταποντισθῇ ἡ Ἐθνική μας ὑπόστασις. Τὴν 4ην Αὐγούστου, ὅμως, ἡ Βασιλικὴ χειρονομία σᾶς ἐσταμάτησεν εἰς τὸν κατήφορον εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ.

Ἀναλαμβάνομεν ἐνώπιόν σας ὅλην τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως ταύτης. Δὲν ἐχάσατε τὰς ἐλευθερίας σας. Ἔχετε ἀπολυτρωθῇ ἀπὸ τοῦ διπλοῦ ζυγοῦ, τῆς κομμουνιστικῆς τυραννίας καὶ τῆς μικρο- κομματικῆς τυραννίας.

Καὶ τώρα ἀνανήψατε ὅλοι σας, διὰ νὰ βαδίσωμεν ὅλοι ὁμοῦ τὸν τραχὺν δρόμον τῆς Ἀναγεννήσεως τοῦ Ἔθνους. Ἐργασθῆτε ὡς ἕνα σύνολον διὰ νὰ ἀναστηλώσωμεν τὴν Ἑλληνικήν μας Πατρίδα.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες, ἐμπρὸς χωρὶς μεμψιμοιρίας. Ὁ καθεὶς εἰς τὴν θέσιν του καὶ εἰς τὸ ἔργον του, πειθαρχῶν εἰς τὸ Κράτος.

Ἡμεῖς εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ φέρωμεν τὸ ἔργον μας εἰς αἴσιον πέρας. Θὰ ὑπερπηδήσωμεν κάθε ἐμπόδιον καὶ θὰ συντρίψωμεν πᾶσαν ἀντίδρασιν. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἔχωμεν πλήρη καὶ ἀνεπιφύλακτον τὴν βοήθειαν ὅλων σας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον τὸν ἐκφωνηθέντα ἀπὸ τοῦ ραδιοφώνου τὴν 10ην Αὐγούστου 1936 πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν.)

Ὁ ἐνθουσιασμός, ὁ ὁποῖος διεδέχθη τὸ ἀρχικὸν αἴσθημα τῆς ἀνακουφίσεως, εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔσβυσε καὶ κάθε ἀντίδρασιν. Διότι αὐτὴ ἡ Μεταβολή, ἡ ὁποία ἔγινε εἰς τὰς 4 Αὐγούστου, ἡ ὁποία εἶναι ἀληθινὴ ἐπανάστασις, αὐτὴ ἡ Μεταβολὴ δὲν ἀνέτρεψε μικρὰ πράγματα εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Ἀνέτρεψε νοοτροπίαν ὁλόκληρον, νοοτροπίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφανταζόμεθα ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἠδύνατο νὰ σωθῇ μὲ τὸ κυνήγημα τῶν ψήφων, νοοτροπίαν, ἡ ὁποία τόσον εἶχε κολλήσει εἰς τὸ μυαλὸ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε ἄνθρωποι σοβαροὶ μοῦ ἔλεγον πάντοτε: «Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ τίποτε διαφορετικόν;»

Τὸ σημερινὸν καθεστὼς εἶναι μόνιμον καὶ σταθερόν, διότι τὸ ἔργον ποὺ ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ δὲν μετρᾶται μὲ τὸν χρόνον.

Ὥστε βλέπετε, ὅτι αὐτὴ ἡ Μεταβολὴ ἀνέτρεψε πράγματα κολοσσιαῖα, πράγματα ριζωμένα εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Θὰ ἐπερίμενε λοιπὸν κανεὶς ὅτι ἡ ἀντίδρασις θὰ ἔπρεπε νὰ φανερωθῇ κατὰ ἕνα τρόπον, ὁ ὁποῖος νὰ κάμῃ ἐντύπωσιν. Καὶ ὅμως δὲν ἔκανε τίποτε.

Διατί; Διότι ὅλος ὁ λαὸς ἦτο μαζί μας· καὶ ἀπέναντι μιᾶς τοιαύτης λαϊκῆς θελήσεως, ἀντίδρασις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φανῇ οὔτε νὰ ἐκδηλωθῇ.

Ἐὰν βεβαίως ἤθελον ἴδει, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀντίδρασις θὰ ἐλάμβανε χαρακτῆρα ἄλλον, τότε δὲν θὰ ἐδίσταζα ν' ἀνατρέψω τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἀπὸ τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἔχω, τὸ ὁποῖον εἶναι ἴσως ἐλλιπές, νὰ γυρίσω τὸ ἀνάποδον, τὸ αὐστηρὸν καὶ σκληρόν. Ἀλλ' ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ φθάσωμεν ἐκεῖ.

Ἐσχάτως μᾶς προέλεγον: Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου ἡ Κυβέρνησις θὰ φύγῃ διὰ νὰ ἔλθῃ κομματικὴ Κυβέρνησις.

Τώρα, διατί τὸν Ὀκτώβριον; Διατί ὄχι τὸν [illegible]; Διατί ὄχι τὸν Νοέμβριον καὶ ὄχι τὸν Δεκέμβριον; Δὲν γνωρίζω καὶ ἐγώ, εἶχε κλείσει αὐτὴ ἡ ἱστορία διὰ τὸν Ὀκτώβριον, μόνον διότι τότε ἐπιστρέφει ὁ κόσμος ἀπὸ τὰς ἐξοχάς, [illegible] διότι ἤλπιζον ὅτι ὁ Μεγαλειότατος, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Κέρκυραν, θὰ ἤλλαζε τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Ὀκτώβριος ἦλθεν, ἡ Κ[illegible]

ναι σταθερωτέρα παρὰ ποτέ, ὅπως θὰ μείνῃ καὶ εἰς τὸ διηνεκές.

Τώρα σᾶς λέγουν ὅτι θὰ μείνωμεν τρία χρόνια εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Τώρα, διατί τρία χρόνια καὶ ὄχι πέντε ; Δὲν γνωρίζω.

Καλὰ εἶναι καὶ τὰ τρία. Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον ἐφθάσαμεν εἰς τὰ τρία χρόνια. Θέλω νὰ σᾶς εἴπω μὲ αὐτὰ—καὶ δι' αὐτὸ τὰ φέρνω εἰς τὰ ἀστεῖα—ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ μείνῃ διαρκῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν, διότι τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ ἐκτελέσῃ, δὲν μετρᾶται οὔτε μὲ μῆνας οὔτε μὲ χρόνια. Εἶναι ἔργον κολοσσιαῖον, τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνελάβομεν καὶ τὸ ὁποῖον ὅλοι τὸ ἠσπάσθητε καὶ θέλει χρόνον μακρόν.

(Ἀπὸ λόγον ἐκφωνηθέντα ἐν Κομοτινῇ τὴν 7ην Ὀκτωβρίου 1936.)

II.—ΠΟΥ ΕΙΧΕΝ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟΣ

Ἐνθυμεῖσθε τὶ κολοσσιαῖον πρόβλημα εἶχε παρουσιασθῆ ἐπὶ κοινοβουλευτικοῦ καθεστῶτος ἐνώπιον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλλάς, κατόπιν τῶν συχνῶν στάσεων, εὑρίσκετο εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ τέλους αὐτῆς. Τότε ἐπίστευα ὅτι ἔπρεπε νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τῆς ἐσωτερικῆς ἑνότητος τοῦ Ἔθνους διὰ τῆς ἐπανόδου τοῦ Βασιλέως μας. Διέτρεξα ὅλην τὴν Ἑλλάδα διακηρύσσων εἰς τὸν λαὸν τὴν ἀνάγκην αὐτήν. Ἦλθα δὲ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν νομὸν Λακωνίας καὶ εἰς τὴν πόλιν σας καὶ σᾶς ὡμίλησα καὶ ἤσαστε ὅλοι γεμᾶτοι ἐνθουσιασμὸ καὶ σύμφωνοι μαζί μου.

Ἡ πειθαρχουμένη ἐλευθερία ὑπῆρξε τὸ ἀρχαῖον Σπαρτιατικὸν πρότυπον.

Ἐν τοσούτῳ, ἐνῷ ὁ λαὸς ἦτο σύμφωνος μαζί μου, ἡ ἐθνοσυνέλευσις, ἔχουσα ἐπιτακτικὴν ἐντολὴν τοῦ λαοῦ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολὴν ἐκείνην καὶ ἐχρειάσθη νὰ εἰσέλθωμεν εἰς νέας περιπετείας, διὰ νὰ καταλήξωμεν τέλος εἰς τὴν νίκην τῶν ἰδεῶν μας. Καὶ δὲν σᾶς κάμνει ἐντύπωσιν τὸ πρᾶγμα ; Δὲν σᾶς κάμνει ἐντύπωσιν τὸ ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεία σας, ἡ ἐξελθοῦσα ἐκ τῆς ψήφου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολὴν τοῦ λαοῦ ; Καὶ δὲν ἦτο μόνον αὐτὴν τὴν φοράν.

Τί συμπεράσματα ἐξάγετε ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν θὰ τὴν ἰδῆτε πάντοτε ἐπαναλαμβανομένην εἰς τὰ πολιτικά μας χρονικά ; Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεία, ἡ ὁποία ἐξέρχεται ἀπὸ ἐκλογάς, σπανιώτατα ἀντιπροσωπεύει τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ καὶ εὑρίσκεται εἰς διάστασιν μὲ τὴν κοινὴν γνώμην. Καὶ ἕνας λαὸς εἰς τὰς περιστάσεις αὐτὰς τί κάνει ;

Καταλύει τὸ σύστημα ἐκεῖνο, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ θέλησίς του δὲν ἄγεται εἰς πέρας. Καὶ αὐτὸ ἔκαμες καὶ σύ, Ἑλληνικὲ λαέ, διότι σὺ εἶσαι, ὁ ὁποῖος τὴν 4ην Αὐγούστου κατήργησες τὸ σύστημα ἐκεῖνο, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ θέλησίς σου δὲν ἐξετελεῖτο.

Τὸ ἀρχαῖον Σπαρτιατικὸν ἰδεῶδες.

Ἔπειτα, εἰσήλθομεν πλέον εἰς ἕνα στάδιον ἀναγεννήσεως. Ποία κατευθυντηρία σκέψις μὲ ὡδήγησε, ποία ἰδέα ἐπηρέασε τὰς πράξεις μου ὅλας, ὥστε νὰ προσεγγίσωμεν πρὸς τὰ ἀρχαῖα πρότυπα τῆς φυλῆς μας; Καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἀρχαίων προτύπων καὶ τῶν ἀρχαίων ἰδεωδῶν, πιστεύω, ὅτι τὰ καλύτερα ἦσαν τὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα ἐνέπνεαν τὴν ἀρχαίαν Πατρίδα σας, τὴν Σπάρτην. Καὶ τὸ ἐξεδήλωσα αὐτὸ καὶ δημοσίᾳ πολλάκις, διότι ἐνόμισα καὶ νομίζω καὶ πιστεύω, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τοὺς ὁποίους διατρέχομεν, χρόνους κινδύνων, κατὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ εἴμεθα ἰσχυροί, ἕτοιμοι νὰ θυσιάσωμεν τὸ πᾶν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, καὶ κατὰ τοὺς ὁποίους ἀπεφασίσαμεν νὰ χαρίσωμεν καὶ τὴν ζωήν μας καὶ τὴν ὁλικήν μας εὐημερίαν καὶ τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἐνόμισα ὅτι τὸ καταλληλότερον ἀρχαῖον πρότυπον, διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ ἡ Ἑλλὰς πρὸς τὰ ἰδεώδη αὐτά, ἦτο ἡ ἀρχαία Σπάρτη.

Καὶ βλέπετε ἀμέσως αὐτό, τὸ ὁποῖον διεκήρυξα παντοῦ, δηλαδὴ τὰ δύο γνωρίσματα ποὺ χαρακτηρίζουν τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου: Ἀπόλυτος κρατικὴ πειθαρχία συνδυαζομένη μὲ μίαν λογικήν, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλειώδη ἀτομικὴν ἐλευθερίαν. Εἶναι ἡ πειθαρχουμένη ἐλευθερία. Δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀρχαίας Σπάρτης;

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὸν λαὸν τῆς Σπάρτης τὴν 20ὴν Μαΐου 1937)

Ἡ διαρκὴς κατάπτωσις καὶ χρεωκοπία τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ.

Τὰ ἔργα τοῦ Σελινοῦντος ἀρχίζουν ἀπὸ σήμερον. Πόσα καὶ πόσα ἄλλα πράγματα ἐπεθύμησες, λαέ, ἐπὶ χρόνια μακρά, χωρὶς νὰ τὰ ἰδῇς πραγματοποιούμενα! Καὶ ἐχρειάσθη ἡ Κυβέρνησις τῆς 4ης Αὐγούστου διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ θελήματά σου.

Ἀνάγκη ὑψίστη, κίνδυνος μεγάλος μᾶς ἔφερε πέρυσι τὸν Αὔγουστον εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ μεταβάλωμεν τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου καὶ νὰ συγκεντρώσωμεν ὅλας τὰς ἐξουσίας εἰς τὰς χεῖράς μας. Ὅσοι παρακολουθεῖτε τὰ συμβαίνοντα ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος σήμερον, θὰ ἰδῆτε πῶς συμπίπτουν αἱ ἡμερομηνίαι ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐτεκταίνοντο εἰς τὴν Ἱσπανίαν, μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἄρχιζαν νὰ συμβαίνουν πέρυσι τὸν Μάϊον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς ἐχθρὸς προσεπάθει νὰ πλήξῃ καὶ τὰς δύο χώρας.

Αὐτὸ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τὸ κάμουν ἐδῶ. Ἡμεῖς ἐπρολάβαμεν.

Ἀλλ' ἐνῷ αὐτὴ ἦτο ἡ ἄμεσος ἀφορμή, ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας, τῆς 4ης Αὐγούστου τὰ αἴτια ἦσαν πολὺ βαθύτερα. Μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰτίας ἦτο ἡ κατάπτωσις τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Πολίτευμα ξένον πρὸς τὴν Χώραν εἰσήχθη ἐξ ἀντιγραφῆς πρὸς αὐτήν. Τὸ περίεργον ἦτο, ὅτι εὑρίσκετο ὁ κοινοβουλευτισμὸς εἰς διαρκῆ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐπίσημον Σύνταγμα διότι τὸ ὅτι τὸ Σύνταγμα ἀντιπροσωπεύει τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ δὲν δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῇ κανείς.

Τί ἀντιπροσώπευε τότε, λοιπόν, ὁ κοινοβουλευτισμὸς ἐπὶ τόσας δεκαετηρίδας;

Ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς ἐδούλευε εἰς τὰ συμφέροντα μιᾶς πολιτικῆς ὀλιγαρχίας.

Ἀντιπροσώπευε τὰ συμφέροντα μιᾶς πολιτικῆς ὀλιγαρχίας, ἀντιπροσώπευε τὰ συμφέροντα τοῦ φεουδαρχισμοῦ. Ἐπειδὴ εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ τὰ κόμματα, τὰ ἐδημιούργησε τεχνητῶς καὶ τοὺς ἔδωσεν ὀνόματα παράδοξα. Καὶ ἐνῷ τίποτε δὲν μᾶς διῄρει τοὺς Ἕλληνας, εὑρέθημεν διῃρημένοι καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὸ τελευταῖον χωριό, εὑρέθημεν διῃρημένοι μεταξύ μας, ἀλληλαφρίζοντες, δυστυχῶς δὲ καὶ ἀλληλοσφαζόμενοι. Χάρις εἰς αὐτὸ τὸ σύστημα, ἐπὶ ἕναν ὁλόκληρον αἰῶνα ἡ Ἑλλὰς δὲν εὑρέθη ποτὲ ἑτοίμη.

Εἰς τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866, εὑρέθημεν ἀνέτοιμοι εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐνῷ οἱ Κρητικοὶ ἐσφάζοντο, εἰς τὰς Ἀθήνας διεδέχετο ἡ μία Κυβέρνησις τὴν ἄλλην.

Εἰς τὰ 1878, ὅταν συνεταράσσετο ἡ Ἀνατολὴ καὶ ἐπρόκειτο νὰ διαμοιρασθῇ ἡ κληρονομία τῆς τότε ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, εὑρέθημεν καὶ πάλιν ἀνέτοιμοι, χωρὶς στρατόν, χωρὶς στόλον, χωρὶς χρήματα.

Εἰς τὰ 1886, μὲ τὸ πραξικόπημα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, εὑρέθημεν καὶ πάλιν ἀνέτοιμοι.

Εἰς τὸ 1897, τὴν στιγμὴν τοῦ κινδύνου καὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ἥττης, εὑρέθημεν καὶ πάλιν ἀνέτοιμοι.

Καὶ εἰς τὰ 1912, ἐὰν εὑρέθημεν ἕτοιμοι, καὶ πάλιν εἴχομεν ἀργήσει.

Καὶ ἐνῷ ἔπρεπε εἰς τὸ 1918, μὲ τὰ συμβαίνοντα τότε εἰς τὰ Βαλκάνια, νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι, εὑρέθημεν καὶ τότε [illegible]

Αὐτὴ ἦτο ἡ ἱστορία μας, ἡ Ἐθνική. Ἐσωτερικῶς [illegible] ὁ ἀγρότης; Ἡ γῆ δὲν ἀπέδιδε τίποτε. Ἡ μισὴ Ἕλλὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο σκεπασμένη ἀπὸ βάλτους. Δρόμοι [illegible] ἠναγκάζεσο νὰ ἐκπατρισθῇς εἰς τὴν Ἀμερικήν, διὰ νὰ κερδίσῃς ὀλίγα δολλάρια καὶ νὰ θρέψῃς τὴν οἰκογένειά σου [illegible]

ἔτσι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ νεότης τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Ἐξωτερικόν. Αὐτὴ ἦτο ἡ ζωὴ τοῦ Ἕλληνος. Καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐκλογαὶ καὶ λόγοι περὶ θεσμῶν καὶ κουμποῦρες εἰς τὴν μέσην διὰ νὰ πετάξῃ ὁ ἕνας τὰ μυαλὰ τοῦ ἄλλου.

Αἱ πρῶται διαπιστώσεις τῆς ἐπικειμένης καταστροφῆς.

Καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σημεῖον, ὅταν ἦτο ὁ μεγάλος πόλεμος, ποὺ ἀπαιτοῦσε νὰ εἴμεθα ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἡνωμένοι, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ εἴμεθα διῃρημένοι μεταξύ μας, διότι οἱ μισοὶ ἐνόμιζαν ὅτι ὁ Βασιλεὺς δὲν ἠμορεῖ νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλὴν παρὰ μίαν φορὰν καὶ οἱ ἄλλοι μισοὶ ἔλεγαν ὅτι δύο φορὰς ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ Βασιλεὺς νὰ διαλύσῃ τὴν Βουλήν.

Καὶ διὰ τέτοιους λόγους ἀλληλοεσπαρασσόμεθα οἱ Ἕλληνες, διῃρημένοι εἰς δύο Κράτη. Καὶ κατόπιν τούτου κίνημα μετὰ τὸ κίνημα καὶ μετὰ τὸ ἄλλο κίνημα, νέον κίνημα. Δικτατορίαι εἰς τὸ ἐσωτερικόν, κλονισμὸς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Κάθε ὑπόληψις τοῦ τόπου αὐτοῦ εἶχε χαθῇ, εἴχομεν γίνει γελοῖοι εἰς τὴν Εὐρώπην.

Αὐτὸ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Ἤδη, χρόνια πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου, εἶχε γίνει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα αἰσθητὸν εἰς ὅλους.

Εἶχε γίνει αἰσθητόν, σᾶς λέγω, ἀπὸ χρόνια, τόσον πολὺ αἰσθητόν, ὥστε δύο χρόνια πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου, εἰς τὰ 1934 ἐγὼ ὁ ἴδιος δημοσίᾳ εἶπα διὰ τοῦ Τύπου, δι' ἐπισήμων δηλώσεών μου, ὅτι δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ κρατηθῇ ὁ κοινοβουλευτισμὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι μᾶς ἔφερε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ κομμουνισμοῦ.

Αὐτὰ τὰ εἶπα δύο χρόνια πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου. Καὶ εἶναι δι' ἐμὲ ἀπορίας ἄξιον, πῶς εἰς τὰ 1936, ὅταν ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων καὶ ἡ θέλησις τοῦ Βασιλέως μὲ ἔφεραν τὸν Ἀπρίλιον εἰς τὴν ἐξουσίαν, πῶς, λέγω, ἀντὶ νὰ ἐξαναστοῦν τότε ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐνόμιζαν ὅτι ὁ κοινοβουλευτισμὸς εἶναι ἡ μόνη σωτηρία τῆς Χώρας, νὰ μὲ καταψηφίσουν καὶ νὰ μὲ κάμουν νὰ φύγω ἐκ τῆς ἐξουσίας, μοῦ ἔδωκαν ὅλοι ὁμόθυμον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν τότε ὑπάρχουσαν Βουλήν! Τόσον καλὰ ἐγνώριζον, ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ προχωρήσῃ καὶ, χωρὶς νὰ τὸ λέγουν, ἐζήτουν ἕναν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος νὰ φέρῃ ἕνα τέλος.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν τὸ ἀπεφάσιζα. Καὶ πάλιν ἐδίσταζα, ἕως ὅτου εἶδα τὸν κόκκινον κίνδυνον ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τότε ἀπεφάσισα, ἐτόλμησα καὶ ἐξετέλεσα.

Ἀπὸ τότε εἶδα τὸ αἴσθημα τῆς ἀνακουφίσεως εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας. Καὶ ἤρχισα νὰ ἐνεργῶ, δὲν ἤρχισα νὰ ὁμιλῶ οὔτε νὰ βγάζω λόγους. Τὸ πρῶτον καὶ μᾶλλον ἐπεῖγον ἦτο νὰ

κλείσουμε τὰς πληγάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔρρεε τὸ αἷμα τῆς Ἑλλάδος. Ἕνα πρῶτον ζήτημα, ἡ ἐργατικὴ τάξις, ἡ ὁποία εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ, ἔπρεπε νὰ σηκωθῇ ἐπάνω.

Ἔπειτα οἱ ἀγρόται, τὰ $^2/_3$ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἔπρεπε νὰ βοηθηθοῦν εἰς τὸ ἔργον των, νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰ βάρη τῶν χρεῶν, τὰ ὁποῖα τοὺς εἶχαν γονατίσει. Ἔπρεπε νὰ κλεισθῇ ἡ πληγή, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔρρεε τὸ αἷμα τῆς Ἑλλάδος, τὸ συνάλλαγμα. Ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν τὰ πρῶτα μέτρα διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια εἰς τὴν Χώραν.

Ὅπως βλέπετε, ὅλα αὐτὰ ἦσαν ζητήματα ἐπείγοντα καὶ ὑπῆρχαν ἐπίσης χίλια δυὸ ἄλλα πράγματα, τῶν ὁποίων αἱ πληγαὶ ἔπρεπε νὰ κλεισουν τὸ ταχύτερον καὶ ὅπως—ὅπως.

Αἱ κυριώτεραι κατευθύνσεις τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ἀλλὰ μὴ νομίσετε ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα εἶχαν ληφθῇ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε. Ὑπῆρχε μία κεντρικὴ σκέψις, ἡ ὁποία τὰ διηύθυνε: τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου.

Τί ἦτο καὶ τί εἶναι τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου; Ἕνας λαὸς ἐνιαῖος πλέον, μὴ διαχωριζόμενος εἰς κόμματα ἢ φατρίας, ἕνας λαὸς ἀποτελῶν ἕνα σύνολον καὶ μίαν θέλησιν, ἔχων ἐπὶ κεφαλῆς του τὸν Βασιλέα, ὡς φορέα τῆς Ἐθνικῆς θελήσεως.

Μία Κυβέρνησις ὑπὸ ἀρχηγὸν μὴ ἀνήκοντα εἰς κανὲν ἀπὸ τὰ κόμματα. Ἀρχηγόν, ὅμως, ἀνήκοντα εἰς τὸ σύνολον τοῦ Ἔθνους καὶ ἀντιμετωπίζοντα τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ ὡς ἑνὸς ἐνιαίου συνόλου. Ἀρχηγὸν στηριζόμενον ἐπὶ τῆς ἀμερίστου ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ καὶ ἔχοντα συγκεντρωμένην εἰς τὰς χεῖράς του ὅλην τὴν δύναμιν.

Αὐταὶ ἦσαν καὶ εἶναι αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ἕως τώρα σᾶς εἶπα ποῖα ἦσαν τὰ μεγάλα ζητήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀσχοληθήκαμε τὸν πρῶτον αὐτὸν χρόνον. Θέλω νὰ σᾶς εἴπω τώρα μόνον ὀλίγας λέξεις, διὰ νὰ σᾶς δείξω ποῦ κατευθυνόμεθα εἰς τὸν δεύτερον χρόνον τῆς ἐξουσίας μας.

Πρῶτον, θὰ συνεχίσωμεν τὴν ἔντονον ἐργασίαν πρὸς πλήρη παρασκευὴν τῶν πολεμικῶν ἡμῶν δυνάμεων. Δεύτερον, θὰ ὀργανώσωμεν τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τοῦ τόπου.

Τρίτον, θὰ ἀναδιοργανώσωμεν τὰ πολυπληθῆ καὶ ἄνευ σκοποῦ εὑρισκόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα σωματεῖα. Δὲν [illegible] τὴν σωματειακὴν ἀναρχίαν, ἡ ὁποία ἐπεκράτει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν κακὴν ἀντίληψιν [illegible] ὁποῖοι συνιστοῦν τὰ σωματεῖα καὶ συγχρόνως πολλάκις καὶ ἀπὸ δολίους σκοπούς.

Θὰ συμπληρώσωμεν τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκπαιδεύσεως [illegible]

τως ὥστε νὰ παράσχωμεν εἰς τὰ παιδιὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τὰ κορίτσια τῶν Ἑλλήνων τὴν πνευματικὴν τροφήν, ἡ ὁποία ἀνταποκρίνεται πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους.

Καί, τέλος, θὰ προβῶμεν εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς Νεολαίας, ζητοῦντες ἀπὸ ὅλους τοὺς ὀργανισμούς, ὄχι μόνον ἀθλητικὰς παιδιὰς καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος, ὄχι μόνον ἀνάπτυξιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ πίστιν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς 4ης Αὐγούστου.

Πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ Γ'. Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Χαράσσω αὐτὰς τὰς ὀλίγας γραμμάς, διότι οὔτε καιρὸς εἶναι, οὔτε ἡ ὥρα διὰ μακρὰς ἀναπτύξεις.

Ποῦ πᾶμε ; Πᾶμε πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ Γ'. Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ τὸν δημιουργήσῃ τὸ Κράτος, ἀλλὰ σεῖς ὡς σύνολον καὶ ὁ καθένας σας ὡς ἄτομον. Πρέπει νὰ βάλετε ἕνα κανόνα εἰς τὴν ζωήν σας. Ἀγωνίζεσθε ὁ καθένας καὶ ἡ κυθεμία σας διὰ τὸν βίον σας, τὴν οἰκογένειάν σας καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ σπιτιοῦ σας. Νὰ βάλετε ἕνα ἀκόμη ποσοστὸν χρόνου καὶ προσπαθείας διὰ νὰ ἐργασθῇ ὁ κάθένας καὶ ἡ καθεμία σας καὶ διὰ τὸ σύνολον τοῦ Ἔθνους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐργαζόμενοι θὰ βάλετε τὴν βάσιν τοῦ νέου πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Μὴ τὸν ζητήσετε τὸν πολιτισμὸν αὐτὸν εἰς τὰ ξένα περιοδικὰ καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα σᾶς ἔρχονται ἀπὸ ἔξω. Ζητήσατε αὐτὰ μέσα εἰς τὴν ψυχήν σας. Νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι τὸ Κράτος τὸ σημερινόν, τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου θὰ σᾶς εἶναι ὁδηγός, διότι τὸ Κράτος αὐτὸ εἶναι Κράτος δημιουργὸς πολιτισμοῦ.

Θὰ μεταβῶ μετ' ὀλίγον εἰς Σελινοῦντα γεμᾶτος χαρὰν διὰ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ. Μικρὸν εἶναι αὐτό, τὸ ὁποῖον σᾶς γίνεται. Γνωρίζω καὶ ἄλλα πράγματα, τῶν ὁποίων ἔχετε ἀνάγκην. Θὰ ἔλθῃ ἡ σειρὰ ὅλων. Νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις προσβλέπει πρὸς σᾶς μετὰ τῆς μεγίστης προσοχῆς καὶ μετὰ τῆς μεγίστης ἀγάπης. Ἐγὼ προσωπικῶς τὸν ἑαυτόν μου τὸν προσφέρω ὡς θυσίαν ὑπὲρ τοῦ συνόλου, μὴ αἰσθανόμενος ἄλλην εὐτυχίαν παρὰ μόνον τὴν εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του πρὸς τοὺς Λιγιαλεῖς κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῶν ἔργων τοῦ Σελινοῦντος, τὴν 31ην Ὀκτωβρίου 1937).

Ἕνα ἀπὸ τὰ κύρια γνωρίσματα τῆς νέας καταστάσεως εἶναι ἡ συχνὴ καὶ ἄμεσος ἐπαφὴ τῶν Κυβερνώντων πρὸς τοὺς Κυβερνωμένους. Οὕτως, ἀποκατεστάθη ἡ πλήρης ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησίν του, καὶ διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπεκτήθη ἡ πεποίθησις ὅτι τὸ Κράτος, τὸ Νέον Κράτος, ἐκπροσωπεῖ ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας πολίτας ἄνευ ἐξαιρέσεως.

Ἡ συχνὴ καὶ ἄμεσος ἐπαφὴ τῶν κυβερνώντων πρὸς τοὺς κυβερνωμένους εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ποία ἀνάγκη μᾶς ἤγαγεν εἰς τὸ νὰ ἐκκαθαρίσωμεν τὸ ἔδαφος ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ πρώην καθεστῶτος τοῦ κομματικοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ καὶ νὰ ἐγκαταστήσωμεν τὴν νέαν μορφὴν τῆς πολιτικῆς Ἑλλάδος, σᾶς εἶναι γνωστή.

Τὸ Κράτος ἄλλοτε ἦτο ἑκάστοτε τὸ κυβερνῶν κόμμα καὶ ὑπηρέτει τὰ θελήματά του. Ἀποτέλεσμα μιᾶς τοιαύτης καταστάσεως ἦτο ὁ πλήρης μαρασμὸς τοῦ Ἔθνους, ἡ πλήρης ἀνικανότης τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ γενεὰς εἰς τὸ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὸν ἱστορικὸν αὐτῆς προορισμόν. Καὶ ἐξωτερικῶς κατερρέομεν. Καὶ ἐνῷ κατερρέομεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ὁ μαρασμὸς εἶχε κατέλθει εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ Ἔθνους καὶ ἡ ζωὴ τοῦ τόπου κατεσβέννυτο βαθμηδόν, ἐπῆλθον γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἠπείλησαν καὶ τὸν ἄμεσον θάνατον. Ὁ Κομμουνισμός. Τί ἦτο αὐτὸς ὁ κομμουνισμὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα ; Πρῶτα-πρῶτα μία ὁμὰς ἀνισορρόπων, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευαν ὅτι ἔπρεπεν ἐπὶ γενεὰς ἡ ἀνθρωπότης νὰ παιδεύεται, νὰ ζῇ ζωὴν κολάσεως, ὅπως αἱ μέλλουσαι, αἱ παραμέλλουσαι γενεαὶ γίνουν εὐτυχεῖς.

Οἱ δῆθεν διανοούμενοι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ πραγματικότης.

Κατόπιν, εἰς αὐτοὺς προσετέθη καὶ πλῆθος διανοουμένων τῆς Χώρας, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀνθρωπίνην πραγματικότητα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν πραγματικότητα ἰδίως, δὲν τὴν ἔβλεπον, παρὰ μέσα ἀπὸ τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐδιάβαζαν. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν εἶδε τὴν ἀληθινὴν εὐτυχίαν. Τὴν ἐδιάβασαν. Καὶ εἰς αὐτοὺς ἀνεμίχθησαν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐζήτουν νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὴν κατάστασιν αὐτὴν διὰ νὰ γίνουν κάτι.

Ἀλλὰ αὐτοί, διὰ τοὺς ὁποίους σᾶς ὡμίλησα, δὲν ἦσαν πολλοί. Κοντὰ εἰς αὐτοὺς ὅμως ἤρχετο τὸ μέγα πλῆθος τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀπογοητευμένων ἀπὸ τὴν κατάστασιν μας τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ὠνειρεύοντο Ἑλλάδα καλλιτέραν καὶ ἔβλεπον τὴν πραγματικότητα τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας τόσον πεινὴν καὶ τόσον χαμηλήν, ποὺ τοὺς ἀπήλπιζε καὶ τοὺς ἔκαμνε νὰ ἐπαναστατήσουν.

Κοντὰ εἰς αὐτοὺς ἤρχοντο καὶ τὰ μεγάλα πλήθη τῶν δυστυχῶν, ἤρχοντο τὰ μεγάλα πλήθη τῶν ἐγκαταλελειμμένων ἐργατῶν, τὰ μεγάλα πλήθη τῶν ἀγροτῶν, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἐφρόντιζε κανείς.

Ἤρχοντο τὰ μεγάλα πλήθη τῶν πονεμένων ἀνθρώπων τῆς πόλεως καὶ ἀπετέλουν μίαν τεραστίαν φάλαγγα, ἀπειλοῦσαν, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὸ Κοινοβουλευτικὸν Κράτος, νὰ καταρρίψῃ τὴν Κοινωνίαν.

Αὐτὸς ὁ κομμουνισμὸς ὑπεισῆλθε βαθμηδὸν καὶ εἰς τὰ σχολεῖα. Εἶχεν ἀρχίσει εἰσερχόμενος εἰς τὸν Στρατόν, εἰς τὸ Ναυτικόν, εἰς τὴν Ἀεροπορίαν. Καὶ τέλος, ὅταν εἰς τὰ 1936 ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν κομμάτων εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἔπακρον διὰ διαπραγματεύσεων, τὰς ὁποίας γνωρίζετε ὅλοι σας, ὁ κοινοβουλευτισμὸς παρέδωκε τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν ὁλόκληρον εἰς τὸν κομμουνισμόν.

Ἡ Κυβέρνησις ἡ ἰδική μου ἦτο τότε εἰς τὴν Ἀρχήν. Ἀφοῦ εἶχα κάμει ὅ,τι μοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ κάμω, εὑρισκόμενος πρὸ τοῦ μεγαλυτέρου κινδόνου τῆς ἀνατροπῆς τῆς Χώρας, πρὸ τοῦ θεάματος τῆς παραδόσεως τῶν πάντων ἐκ μέρους τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ πρὸς τὸν κομμουνισμόν, τὴν 4ην Αὐγούστου, μίαν ἡμέραν πρίν, λαβὼν τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Βασιλέως, ἐσάρωσα ἀπὸ τὴν μέσην καὶ τὰ πολιτικὰ συντρίμματα τῆς πολιτικῆς ὀλιγαρχίας καὶ τὸν κομμουνισμόν.

Πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς ἱστορικοῦ προορισμοῦ.

Θέλω νὰ σᾶς χαρακτηρίσω δι' ὀλίγων τὰς κυρίας γραμμὰς τῆς σημερινῆς καταστάσεως. Ἔθνος ἐνιαῖον, ἀποτελοῦν ἓν σύνολον ἐθνικὸν καὶ φυλετικόν, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται ὁ Βασιλεύς. Ἀπο ἀπόψεως πολιτικῆς οὐδεὶς διχασμὸς πλέον, οὔτε κόμματα διαιροῦντα τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ἓν μόνον πολιτικὸν πρόγραμμα καὶ ἐκπρόσωπος τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἡ Κυβέρνησις. Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, ἐκπρόσωπος τῆς θελήσεως ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ. Οὕτω βαδίζω μὲ πλήρη πεποίθησιν ὅτι ἐκπληρῶ ἱστορικὸν ἔργον.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὸν λαὸν τῶν Πατρῶν, τὴν 6ην Νοεμβρίου 1937).

Μεταξὺ τῶν φαινομένων ποὺ προεκάλεσαν τὴν Μεταβολὴν τῆς 4ης Αὐγούστου 1936, ἦτο, ὡς εἴπομεν, ἡ προϊοῦσα ἀδυναμία τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὴν σημερινὴν πραγματικότητα. Ὁ κοινοβουλευτισμὸς ἦτο ἕνα πολίτευμα τῆς μεσαίας ἀστικῆς τάξεως καὶ ἤνθησε κατὰ τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ καπιταλισμός, ἐλευθέρως δρῶν, μὲ πλήρη ἐλευθερίαν οἰκονομικήν, εἶχε χωρίσει, οὕτως εἰπεῖν, τὴν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν τῆς Κοινωνίας ἐντελῶς ἀπὸ τὴν Κρατικὴν τοιαύτην. Ἦτο ἡ σχολὴ τῆς ἐλευθέρας οἰκονομίας ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1890 περίπου.

Ἡ σχολὴ τῆς ἐλευθέρας οἰκονομίας τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ.

Ὁ ἴδιος ὁ καπιταλισμός, περὶ τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος, ἐγκατέλειψε μόνος του τὴν ἐποχὴν τῆς ἐλευθέρας οἰκονομίας, ἐζήτησε μόνος του τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην παύει κατ' οὐσίαν ὁ καπιταλισμὸς νὰ διευθύνῃ τὰς οἰκονομικὰς τύχας τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι μεταβιβάζονται εἰς τὸ Κράτος.

Τὸ Κράτος ἀσκεῖ τὴν διευθυνομένην οἰκονομίαν. Ὡς ἐκ τούτου, βλέπετε ἀμέσως τὸν μέγιστον ἀνταγωνισμὸν τῶν κομμάτων, διὰ νὰ λάβουν εἰς χεῖράς των τοιαύτην πολύτιμον ἐξουσίαν.

Οἱ ἀγῶνες γίνονται ὀξύτατοι, αἱματηρότατοι, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας.

Ἡ διαρκὴς ἔρις περὶ τὴν κατάληψιν τῆς Ἀρχῆς.

Παραδείγματα τοιαῦτα ἔχομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἰδίως. Μὴ νομίσετε ὅτι ὁ ἐθνικὸς διχασμὸς ἦτο ἔργον προσώπων μόνον. Καὶ τὰ πρόσωπα βεβαίως ἔπαιξαν τὸν ρόλον των. Ἡ κυριωτέρα ὅμως αἰτία εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν κομμάτων, ὅπως διὰ παντὸς τρόπου καταλάβουν τὴν ἐξουσίαν, ἵνα ἔχουν εἰς χεῖρας αὐτῶν τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν τῆς Κοινωνίας καὶ τῶν ἀτόμων.

Ὑπὸ τοιούτους ὅρους τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ πλέον εἰς τὴν Εὐρώπην. Βλέπομεν τὴν πτῶσιν αὐτοῦ διαδοχικῶς εἰς χώρας πολλάς. Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἦτο ὁ κομμουνισμός, πάντως θὰ ἐπήρχετο πτῶσις τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ.

Εἰς ἡμᾶς ἰδίως ὁ κοινοβουλευτισμὸς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐγέμισε τὴν Χώραν ἀπὸ ἐρείπια.

Οὕτως ἐφημόσαμεν τὴν ἀποφασισθεῖσαν Μεταβολήν. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν πλέον ἀλλάζει ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ σκοπός μας εἶναι εἷς καὶ μόνος: «Ἡ Ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος». Ἡ Ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὴν Ἔκθεσιν Θεσσαλονίκης τὴν 6ην Σεπτεμβρίου 1936)

Τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου ἐδράζεται τόσον στερεὰ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, διότι ἀνταπεκρίθη εἰς δύο στοιχειώδεις ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐσωτερικῆς ἐλευθερίας καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξ[illegible] Ἑλλάδος ἐν τῇ [illegible]ευνει χορεία τῶν Ἐθνῶν, ἀλλὰ [illegible] ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἰδίων [illegible] πολιτῶν.

Κανεὶς πολίτης δὲν ἠμποροῦσε νὰ ζήσῃ προηγουμένως, ἐὰν δὲν ἀνῆκεν εἰς ἕνα πολιτικὸν κόμμα.

Πραγματικῶς [illegible] τῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐ[illegible]

γησεν εἰς τοὺς πολίτας, ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὰς δῆθεν ἐλευθερίας, τὰς ὁποίας εἶχον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Τὸ προαυγουστιανὸν καθεστὼς ἦτο κομματικόν. Κόμμα δὲ σημαίνει ὑποδούλωσιν τοῦ πολίτου εἰς τὴν κομματικὴν δύναμιν. Ἡ δουλεία ἡ κομματικὴ ἦτο τοιαύτη, ὥστε οὐδεὶς πολίτης ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσῃ καὶ εἰς τὰς πόλεις ἀκόμη, χωρὶς νὰ ἀνήκῃ εἰς ἕνα κόμμα. Ὁ χωρικὸς δὲν εἶχε καμμίαν ἐλευθερίαν. Ἦτο ὑποτεταγμένος εἰς τὴν δουλείαν τοῦ ἀστυνόμου τοῦ κόμματος, ἦτο ὑποτεταγμένος εἰς τὸν εἰρηνοδίκην τοῦ κόμματος καὶ ἡ ὕπαρξίς του ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ κόμματος.

Καὶ δὲν ἐσταματούσαμε ἐδῶ. Ἦτο καὶ ὁ λῃστάρχος. Τὸν γνωρίζετε καλὰ ἐσεῖς οἱ Ἠπειρῶται. Καὶ μὴ νομίζετε, ὅτι οἱ λῃστάρχοι τοῦ κόμματος ἦσαν κανὲν εἰδικὸν προνόμιον εἰς τὴν Ἤπειρον. Τὸ προνόμιον αὐτὸ τὸ εἶχαν καὶ ἄλλαι περιφέρειαι. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους, κατέπεσε τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ δὲν ἐσέβετο κανεὶς Ἕλλην τὴν ἰδίαν του Πατρίδα. Ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς δουλειές, οἱ πολῖται εἴσθε πλέον τελείως ἀνεξάρτητοι καὶ ἐλεύθεροι.

Ἡ ἐπὶ Κοινοβουλευτισμοῦ ἐξωτερική μας θέσις.

Τὸ τί ἔχει κάμει ἡ Κυβέρνησίς μου μέχρι σήμερον, τὸ ἔχετε ἐμπρὸς στὰ μάτια σας. Τὸ τί προτιθέμεθα νὰ κάμωμεν δὲν τὸ ἐξαγγέλλω. Λέγω μόνον ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τελειώνω.

Ἀλλ' ἐννοεῖτε ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐτελειώσαμε μέχρι σήμερον, ποῦ διευθυνόμεθα εἰς τὸ μέλλον. Θέλω ὅμως νὰ σᾶς πῶ εἰς ποίαν κατάστασιν ἤμεθα ὀλίγον χρόνον πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου. Δὲν εἴχομεν πολεμικὰς δυνάμεις. Καί, ἑπομένως, ἀξίαν μεταξὺ τῶν γειτόνων μας δὲν εἴχομεν. Δὲν εἴχομεν οὔτε διεθνῶς ἀξίαν, διότι παρουσιάζαμεν τὸ θέαμα ἑνὸς λαοῦ, ὁ ὁποῖος κατετρίβετο διαρκῶς εἰς ἐσωτερικὰς διαμάχας. Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐξωτερική μας θέσις.

Διὰ τὴν ἐσωτερικήν μας κατάστασιν, σᾶς εἶπα ὀλίγα προηγουμένως, ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς εἴπω καὶ περισσότερα.

Εἰς τὰς παραμονὰς τῆς 4ης Αὐγούστου, τὸ ἔλλειμμα τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶχε φθάσει τὰ 800 ἑκατομμύρια, τὸ δὲ συνάλλαγμά μας διέρρεε κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὑπελογίσαμεν ὅτι μετὰ ἓν ἔτος δὲν θὰ εἶχε ἡ δραχμή μας κάλυμμα. Αὐτὴ ἦτο ἡ κατάστασις ἡ οἰκονομικὴ καὶ δημοσιονομική. Καὶ σᾶς ἀφίνω νὰ σκεφθῆτε μόνοι σας τ' ἀποτελέσματα.

Εἰς τὰς παραμονὰς τῆς 4ης Αὐγούστου, οἱ Ἕλληνες ἔφευγαν ἀπὸ τὰς βορείας ἐπαρχίας διὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὰς νοτιωτέρας, μὴ ἔχοντες καμμίαν πεποίθησιν ὅτι αἱ χῶραι αὗται θὰ ἔμεναν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ κατάστασις, ὥστε

ἡ ἀστικὴ τάξις δὲν εἶχε κανένα θάρρος καὶ δὲν ἠσθάνετο ὄχι κἂν τὸ καθῆκον, ἀλλ' οὔτε τῆς ψυχῆς της τὴν ἀνάγκην ν' ἀντισταθῇ εἰς τοὺς ἀνατροπεῖς τῆς κοινωνικῆς τάξεως.

Ἀλλὰ μία τοιαύτη ψευδὴς φαντασία εἶναι ποὺ βλάπτει κατὰ τρόπον ὀλέθριον. Καὶ εἰς ὅσους νομίζουν ὅτι ἠδύνατο νὰ περάσῃ αὐτὴ ἡ θύελλα μὲ μίαν ἐσωτερικὴν ἀνατροπὴν οἱασδήποτε φύσεως, καὶ εἰς ὅσους ἐφαντάζοντο ὅτι ἕως ἐκεῖ θὰ περιωρίζετο αὐτὸς ὁ σάλος, θὰ τοὺς ἔλεγα ὅτι δὲν ἔχουν μυαλά. Θὰ τοὺς ἔλεγα ὅτι δὲν γνωρίζουν τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος.

Γι' αὐτό, σεῖς οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ ἔχετε μπροστά σας κάθε πρωῒ ποὺ ξυπνᾶτε, ὅλη σας τὴν ἡμέρα καὶ τὸ βράδυ, ποὺ θὰ πηγαίνετε νὰ κοιμᾶσθε, τὴν γενικὴν αὐτὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεσθε πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου. Καὶ δὲν γνωρίζω ἐὰν κατόπιν ὅλων αὐτῶν ὑπάρχῃ μέσα εἰς τὴν Ἑλλάδα πολίτης, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ μυαλὸ θὰ περνᾷ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς μίαν τοιαύτην κατάστασιν. Δὲν θὰ ἐπανέλθωμεν βεβαίως ποτέ.

Δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀφεθῇ ὁ καθεὶς ἐλεύθερος νὰ γκρεμίσῃ τὰ βάθρα τῆς Ἑλλάδος.

Γνωρίζω ὅτι ἡ ἀναγκαία κρατικὴ πειθαρχία ἴσως ἐπιβάλλει καὶ μερικοὺς περιορισμούς. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι θὰ ἀφήσουμε ποτὲ εἰς τὸν καθένα τὴν ἐλευθερία νὰ γκρεμίσῃ τὰ βάθρα τῆς Ἑλλάδος ; Αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν δὲν θὰ τὴν ἀφήσουμε ποτέ, μὰ ποτέ, εἰς κανένα.

Καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἀναπτύξεως τῶν ἰδεῶν σας διὰ τοῦ Τύπου εἴσθε τώρα περισσότερον ἐλεύθεροι ἀπὸ πρίν.

Πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἤθελον διὰ τοῦ Τύπου νὰ ἐκφράσουν τοὺς στοχασμούς των, εὑρίσκοντο ὑπὸ διπλῆν λογοκρισίαν. Πρῶτον, τῶν διευθυντῶν τῶν ἐφημερίδων καὶ δεύτερον, τῶν κομματαρχῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπέτρεπον ποτὲ εἰς τὰς ἐφημερίδας των νὰ γράψουν παρὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἦτο συμφέρον νὰ γράφουν.

Βλέπετε λοιπὸν διατί ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἠσθάνθη πραγματικὴν ἀπελευθέρωσιν, ἀπελευθέρωσιν ἣτις ἦτο διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀνέλπιστος περίοδος, ποὺ δὲν εἶχεν ἴδει ποτέ.

Ἀπόδειξις πόσον ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ στηριζώμεθα ἐπὶ τῆς γενικῆς ὑποστηρίξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἶναι ἕνα φαινόμενον, ποὺ δὲν παρουσιάσθη ποτὲ ἄλλοτε εἰς τὴν Ἑλλάδα. Χωρὶς κανεὶς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ εἴπῃ τίποτε, συντόμως ὁ Ἑλληνικὸς λαός, συναισθανόμενος μόνος του ὅτι ἔπρεπε ἐπὶ τέλους ἀνάγκην νὰ ἀναπτύξωμεν τὴν ἀεροπορίαν, χωρὶς κανεὶς ἀπὸ τὸν πόρα

θήση, ἤρχισε νὰ προσφέρῃ κολοσσιαῖα ποσά, ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων εἰς τὸ Κράτος διὰ τὴν ἀεροπορίαν. Καὶ τὰ προσφέρει ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καθ' ἡμέραν καὶ διαρκῶς, χωρὶς νὰ ζητήσῃ κανένα ἔλεγχον διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ποσῶν αὐτῶν, μὲ μίαν προθυμίαν, ἡ ὁποία οὐδέποτε παρουσιάσθη εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ 1821 καὶ ἐντεῦθεν.

Αὐτὸ τὸ δεῖγμα ὄχι μόνον τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης, τὴν ὁποίαν τρέφει πρὸς τὴν Κυβέρνησίν του, εἶναι δεῖγμα καὶ ἑνὸς ἄλλου πράγματος ἀκόμη: ὅτι ἐσήκωσε ἐπάνω τὸ κεφάλι του ὁ Ρωμηὸς καὶ ἠσθάνθη μέσα του ὅτι εἶναι Ἕλλην.

Δι' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς, ἡ Κυβέρνησις, ἀντλοῦμεν θάρρος, ὅταν βλέπωμεν τὴν γενικὴν αὐτὴν ὑποστήριξιν. Μὲ τοιαύτην πεποίθησιν τραβοῦμε ἐμπρός, τὸ γνωρίζομεν ὅτι ἔχομεν μαζί μας ὅλο τὸ Ἔθνος.

Ἡμεῖς εἴμεθα Ἔθνος εἰρηνικόν, δὲν ζητοῦμεν πολέμους, εἴμεθα εὐχαριστημένοι μέσα εἰς τὰ ὅρια ποὺ εὑρισκόμεθα, ἀλλ' ἔχομεν ὑποχρέωσιν, αὐτὸ τὸ ὁποῖον μᾶς ἀνήκει, νὰ τὸ ὑπεραμυνθῶμεν μέχρι τῆς τελευταίας μας πνοῆς.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς τὰ Ἰωάννινα τὴν 13ην Ἰουνίου 1937)

Εἰς ἡμᾶς τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα παρουσιάσθη καὶ ἔδυσε καὶ ἐβασάνισε τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ κομματικοῦ καθεστῶτος. Κομματικὸν δὲ καθεστὼς ἦτο τότε εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ διακυβέρνησις τοῦ τόπου ἀπολύτως ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος ἑκάστοτε κόμματος. Κάθε κόμμα εἶχε τὴν ἀρχὴν διὰ τοὺς ὀπαδούς του, ὅτι τὸ κόμμα εἶναι θρησκεία. Ἡ κουμπούρα ἦτο τὸ μέσον τῆς ἐκλογικῆς πειθοῦς.

Ἡ κουμπούρα ἦτο τὸ μέσον τῆς ἐκλογικῆς πειθοῦς εἰς τὸ προαυγουστιανὸν κομματικὸν καθεστώς.

Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἀντέδρασε κατὰ τῆς καταστάσεως αὐτῆς. Ἀντέδρασε πολλάκις, ἀλλὰ δὲν ἐννοήθη. Τὸ κίνημα τοῦ 1909, καὶ ἐννοῶ ὄχι τὸ στρατιωτικόν, ἀλλὰ τὸ λαϊκὸν κίνημα, ἦτο ἀντίδρασις κατὰ τῶν κομμάτων, ἀλλὰ παρεστράτησε καὶ ἐδημιούργησε νέαν κομματικὴν κατάστασιν. Τὸ σύστημα τὸ κομματικὸν ξαναδημιούργησε σιγὰ-σιγὰ ὄχι μόνον τὰ πολλὰ κόμματα, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο μεγάλα, τὰς δύο παρατάξεις.

Καὶ ἔφθασεν ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ διαρροὴ τοῦ τόπου ἦτο φοβερά. Διὰ νὰ κάμουν ἀκόμη καὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τοῦ 1935, ἐχρειάσθημεν νὰ δανεισθῶμεν ὅπλα ἀπὸ τοὺς γείτονάς μας.

Ἀφίνω κατὰ μέρος τὴν οἰκονομικὴν καὶ συναλλαγματικὴν κατάστασιν, ἀφίνω τὴν κατάστασιν ἀπὸ ἀπόψεως γεωργίας, ἀπὸ ἀπόψεως ἐργασίας καὶ βιομηχανίας.

Ἔ! ποιὸς λοιπὸν μποροῦσε νὰ μοῦ πῇ, ὅτι κακὰ ἔκαμα νὰ κάμω τὴν 4ην Αὐγούστου; Διὰ νὰ ἰδῆτε ποῦ ἤμεθα τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀρκεῖ νὰ σᾶς εἰπω ὅτι διὰ τοὺς ἐργάτας τότε εἶχε ἀποφασίσει ἡ Κυβέρνησίς μου νὰ ληφθοῦν μερικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐβελτίωναν τὴν ζωήν των. Τί συνέβη τότε; Μοῦ παρουσιάσθη ἐπιτροπὴ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι, ἐὰν ἡ Κυβέρνησίς μου προβῇ εἰς τὴν ψήφισιν αὐτῶν τῶν εὐεργετικῶν διὰ τοὺς ἐργάτας μέτρων, αὐτοὶ οἱ κομμουνισταὶ ἠννόουν νὰ φέρουν τὸ ζήτημα εἰς τοὺς δρόμους καὶ νὰ αἱματοκυλίσουν ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Οἱ δὲ ἀστοὶ εἶχαν ἰδῇ πρὸ ἑνὸς μόλις μηνός, τὸν Μάϊον τοῦ 1936, τὴν Θεσσαλονίκην αἱματοκυλισμένην καὶ τὰς Ἀρχὰς τῆς Θεσσαλονίκης καταλυομένας. Ποῖος μποροῦσε νὰ πῇ, ὅτι ἦτο κύριος τῆς περιουσίας του; Οὐδείς! Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν εὑρίσκετο ὁ ἀστικὸς κόσμος.

Ἡ οἰκτρὰ κατάστασις ποὺ ἐπεκράτει εἰς τὴν ὕπαιθρον.

Διὰ δὲ τοὺς ἀγρότας, τί ἐγένετο; Διὰ τοὺς ἀγρότας δὲν θὰ σᾶς τὰ εἰπῶ ἐγώ, θὰ σᾶς τὰ εἴπῃ ἕνας ἀγρότης ποὺ συνήντησα εἰς τὸν δρόμον μου καὶ ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς. Σᾶς τὸν ἀφίνω νὰ σᾶς τὰ εἴπῃ ὁ ἴδιος: «Δέξου λίγο χῶμα ἀπὸ τὴ Μεσσηνιακὴ γῆ, ποὺ σᾶς ἀνήκει δικαιωματικά, γιατὶ ἐμεῖς ποὺ τὴν κατέχουμε, μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ ἤλθες δὲν ἐγνωρίζαμε τὴν ἀξίαν της. Τὴν κατείχαμε καὶ τὴν μισούσαμε. Δὲν βλέπαμε τὴν ὥρα ν' ἀφήσουμε τὸ χωριὸ καὶ νὰ πᾶμε στὴν πόλι. Μᾶς ἄνοιξες τὰ μάτια καὶ δὲν τὴν ἐγκαταλείπουμε τώρα γιὰ ὅλες τὶς χαρὲς τῆς πολιτείας. Δὲν φταίγαμε μεῖς γι' αὐτό! Τί θέλατε νὰ κάνουμε, ἀφοῦ μᾶς εἶχαν ξεχάσει ὁλότελα; Ἡ γῆ δὲν μᾶς ἀπέδιδε. Γεωπόνον δὲν βλέπαμε. Οἱ τιμὲς τῶν προϊόντων μας ἐπήγαιναν κατὰ διαβόλου. Τὸ χωριὸ δὲν μᾶς ἔδιδε τὴν χαράν. Εἴχαμε καταντήσει ὅλοι μοιρολάτρες καὶ δὲν βλέπαμε τὴν ὥρα νὰ πάρουμε τὰ μάτια μας καὶ νὰ φύγουμε. Μὰ τώρα ὅλα ἄλλαξαν σὲ τέτοιο σημεῖο, ποὺ νὰ μὴ πιστεύωμε ὅσα βλέπομε».

Καὶ παρὰ κάτω:

«Οἱ συνεταιρισμένοι μέχρι τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνομοσπονδίας δὲν ἔκαναν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀσχολοῦνται σὲ πιστωτικὲς ἐργασίες, ἐχρησίμευαν ὡς στίβοι πολιτικῶν ἀγώνων καὶ φωλιὲς ἐξορμήσεως λύκων».

Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν εὑρίσκετο ὁ ἀγροτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος. Εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἔφερε τὸν τόπον τὸ κομματικὸν καθεστώς.

Πρέπει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τὰ ἐνθυμούμεθα αὐτὰ διότι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ νομίζουν ὅτι, εἰς [illegible] περίστασιν τοῦ τόπου, πρέπει νὰ βγαίνουν εἰς τὴν [illegible]

ἐνοχλοῦν τὸν τόπον. Ἀφοῦ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν διεθνῆ κρίσιν τοῦ Πάσχα, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσωμεν ταχύτατα καὶ νὰ μὴ χάσωμεν οὔτε μίαν ὥραν, ἐνῷ ἡ διεξαγωγὴ ἔπρεπε νὰ γίνῃ μὲ τὸν λεπτότερον τρόπον, ἀφοῦ κάθε στραβοτιμονιὰ ἠμποροῦσε νὰ καταστρέψῃ τὸν τόπον, ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ποὺ εὑρῆκαν τὴν στιγμὴν νὰ φαντασθοῦν, ὅτι ἡμεῖς θὰ τοὺς καλέσωμεν αὐτοὺς εἰς ἕνα μεγάλο συμβούλιον, διὰ νὰ τοὺς παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς δώσουν γνώμας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὸν Πύργον τὴν 28ην Ἀπριλίου 1939)

Αἱ διακρίσεις καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν πολιτῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κομματικῶν συμφερόντων.

«Κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος»—ἐξ αἰτίας ἁμαρτημάτων, τὰ ὁποῖα γνωρίζει ὁ Θεὸς—ἀλλὰ τὰ ὁποῖα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀποκαλύπτει ἡ ἀδέκαστος Ἱστορία, ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπέστη κατὰ τὰς δύο προηγηθείσας τοῦ 1936 δεκαετηρίδας μίαν φοβερὰν κρίσιν, ὁμοίαν τῆς ὁποίας ὀλιγίστας ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ μακραίων Ἱστορία του. Κρίσιν, ἡ ὁποία ἐπὶ ἔτη μακρὰ τὸν περιέφερεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Τίποτε δὲν ἔμεινεν ἀκλόνητον.

Συντρίμματα τῆς κρίσεως αὐτῆς ὑπῆρξατε καὶ σεῖς καὶ ὁ κόσμος, τὸν ὁποῖον ἐκπροσωπεῖτε. Ἡ θύελλα σᾶς ἔρριψεν ἐδῶ γυμνοὺς καὶ ἀνεστίους, ἕνα καὶ μισὸ ἑκατομμύριο ψυχῶν, ἐδῶ, ἐν μέσῳ λαοῦ καταβασανισμένου ἀπὸ τὰς μακρὰς πολεμικὰς περιπετείας, διχασμένου ἀπὸ ὀξύτατα κομματικὰ πάθη, ἀπολέσαντος τὴν πίστιν πρὸς τὸν ἑαυτόν του.

Ἐν μέσῳ τῆς κοινῆς αὐτῆς δυστυχίας, κατέπιπτον μετὰ πατάγου καὶ ἐθνικὰ ἰδεώδη καὶ θρησκευτικὸν αἴσθημα καὶ ἐθνικὴ παιδεία καὶ φρόνημα τῆς νεότητος. Ὁ πόλεμος τῶν ἀνατρεπτικῶν στοιχείων πάσης φύσεως, ἀκούραστος κατεφέρετο κατὰ τῶν ριζῶν τῆς Ἑλληνικῆς δρυός.

Πῶς μέσα εἰς αὐτὸν τὸν κυκεῶνα, παρ' ὅλα τὰ πάθη καὶ τὰ μίση, ποὺ συνετάρασσον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, συνετελέσθη ἡ συγχώνευσις τῶν τμημάτων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς;

Τὸ θαῦμα αὐτὸ ἀνήκει ὁλόκληρον εἰς τὴν ζωτικότητα τοῦ λαοῦ, ποὺ παρ' ὅλα τὰ σφάλματα ἐκείνων, ποὺ τὸν διηύθυναν, διετήρησε μέσα εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του τὴν σπίθα τοῦ Ἑλληνικοῦ πυρός.

Καὶ ἔτσι, ἀπὸ μέρους τῶν γηγενῶν ἐπεδείχθη ὅλη ἡ ἀγάπη καὶ ἡ αὐτοθυσία πρὸς τοὺς πρόσφυγας, ὅπως τοὺς ἔλεγαν τότε. Ἀπὸ μέρους δὲ τῶν προσφύγων, ὅλη ἐπίσης ἡ αὐτοθυσία, ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ κατανόησις. Ὁ καθεὶς ἐλησμόνησε τὸν ἑαυτό του χάριν τοῦ συνόλου.

Ἀλλά, ἐνῷ ὅλη ἡ τάσις μέσα εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ ἦταν

πρὸς τὴν συμφιλίωσιν, τὴν ἕνωσιν, τὴν ἀλληλεγγύην καὶ τὴν ἀγάπην, ἡ καταιγὶς ἐπάνω ἀπὸ αὐτὸν ἐμαίνετο: Ὁ κομμουνισμός, ὁ κομματισμός, ὁ διχασμὸς ὑπὸ ὅλας αὐτοῦ τὰς μορφάς, ἡ ἀθρησκεία καὶ ἡ ἀνηθικότης ἐμαίνοντο καὶ ἔφεραν τὸ Ἔθνος εἰς νέον ἐμφύλιον σπαραγμὸν πρὸ 4 ἐτῶν, σπαραγμὸν ποὺ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ μὲ τὰ ἐπακολουθήματα αὐτοῦ ὀλίγον ἔλειψε νὰ θάψουν ὁριστικῶς τὴν Ἑλλάδα. Εὐτυχῶς ἡ ἀντίδρασις τῆς Ἐθνικῆς μάζης ἐξεδηλώθη γοργὴ καὶ σφοδρὰ τὴν 4ην Αὐγούστου.

Ὁ λαϊκὸς ἐνθουσιασμὸς πρωτίστης σημασίας ἐθνικὴ πολιτικὴ πρᾶξις.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐξ ὁλοκλήρου ἀναγέννησιν ἐμπήκατε μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀποφασιστικὰ σεῖς, οἱ νέοι κάτοικοι τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Ἑλλάδος. Μὲ τὸν φλογερὸν πατριωτισμὸν ποὺ σᾶς διετήρησε ἐπὶ αἰῶνας Ἕλληνας, τὸ βαθὺ θρησκευτικὸν σας αἴσθημα, τὴν ἐργατικότητά σας, τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἐπιτηδειότητά σας εἰς πάσης φύσεως ἐργασίας καὶ τὰ τόσα ἄλλα χαρίσματά σας θὰ ἀποτελῆτε πάντοτε ἕνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος τῆς 4ης Αὐγούστου. Αὐτὸν τὸν ρόλον σας τὸν αἰσθάνεσθε καὶ τὸν κατανοεῖτε βαθειά. Ἐξ αὐτοῦ ὁ ἐνθουσιασμός, μὲ τὸν ὁποῖον ὑπεστηρίξατε τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ἡ σημερινή σας συγκέντρωσις ἐδῶ, ἀποτελεῖ θαυμαστὴν ἐκπροσώπησιν τοῦ ἄλλοτε ἔξω τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος, καὶ σήμερα ἐντὸς τῶν ὁρίων της, ἀρρήκτως μετὰ τοῦ λοιποῦ Ἔθνους συνηνωμένου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ δὲ ἐκπροσώπησις αὐτὴ διὰ τῆς σημερινῆς συγκεντρώσεώς σας ἀποτελεῖ πρωτίστης σημασίας ἐθνικὴν πολιτικὴν πρᾶξιν.

Τὴν σημασίαν τῆς Ἐθνικῆς ταύτης καὶ πολιτικῆς πράξεως, διαγράφει καὶ τονίζει ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τῶν λόγων καὶ προπόσεών σας. Εἶναι ἡ μετὰ τόσους περισπασμούς, περιπετείας καὶ ἀγῶνας σαφής, συνειδητὴ καὶ ὁριστικὴ ἐκδήλωσις ἑνὸς τελεσθέντος ἤδη γεγονότος: ὅτι οἱ νέοι κάτοικοι τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Ἑλλάδος, διαδηλοῦν τὴν πλήρη αὐτῶν συνένωσιν καὶ συγχώνευσιν μὲ τοὺς παλαιοὺς κατοίκους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους εἰς ἕνα ἑνιαῖον καὶ ἀδιάσπαστον Ἐθνικὸν σύνολον ὑπὸ τὸν Βασιλέα ἡμῶν Γεώργιον τὸν Β'. Καὶ τὴν πλήρη αὐτῶν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνικοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τὴν ὑποστήριξιν [illegible] ὅλων τῶν δυνάμεών.

(Ἀπὸ τὸν λόγον κατὰ τὸ γεῦμα τῶν προσφύγων τῆς [illegible])

III.—ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΦΥΠΝΙΣΕΩΣ

Δὲν χρειάζεται μόνον νὰ αἰσθανθῇ κανεὶς ἀνακούφισιν ἀπαλλασσόμενος ἀπὸ τὸ βάρος τῆς τυραννίας τῶν κομμάτων καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ. Χρειάζεται καὶ νὰ ἐνθουσιασθῇ, διότι χωρὶς ἐνθουσιασμὸν μεγάλα ἔργα δὲν γίνονται.

Χωρὶς ἐνθουσιασμόν, μεγάλα ἔργα δὲν γίνονται.

Ὅταν ἐξεκίνησα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, ὅταν εἶδα τὰ Πορόϊα γεμᾶτα κόσμο, τὸ Σιδηρόκαστρο, τὰς Σέρρας, τὴν Δράμαν, τὴν Ξάνθην, καὶ ἀντίκρυσα τὸν ἐνθουσιασμό, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔπαλλεν αὐτὸς ὁ λαός, ὅταν ἤλθα ἐδῶ καὶ σᾶς εἶδα συγκεντρωμένους μὲ τόσον ἐνθουσιασμόν, τότε εἶπα μέσα μου: Πᾶμε καλά, ὁ λαὸς ἔχει ἐνθουσιασθῇ, ὁ λαὸς τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἐκατάλαβε περὶ τίνος πρόκειται, ὁ λαὸς εἶναι μαζί μας. Τὸ ἔργον ἤρχισε ὑπὸ τοὺς ἀρίστους οἰωνοὺς καὶ θὰ τελειώσῃ τέλεια.

Δὲν θὰ σᾶς ἐπαναλάβω γνωστὰ πράγματα. Τὸ κατάντημα εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε φθάσει ἡ Ἑλλὰς τὸ ἐγνωρίζατε ὅλοι. Δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἕνας λαός, ὅταν δὲν σκέπτεται ἄλλο τίποτε παρὰ τὸ κόμμα κάὶ ὅταν σβύνεται ἀπὸ τὰ μάτια του ἡ Πατρίς. Δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἕνας λαός, ὅταν ἔχῃ μέσα του τὸ σαράκι τοῦ κομματισμοῦ.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐθεώρουν ἐγὼ χειρότερον καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο ἦτο ἡ ἀπαισιοδοξία ποὺ εἶχε καταλάβει τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν πρὶν ἀπὸ τὴν 4ην Αὐγούστου. Αὐτὸ ἐφοβήθηκα περισσότερον ἀπὸ ὅλα, ἀλλ' ὅταν, μετὰ τὴν Μεταβολὴν τῆς 4ης Αὐγούστου, εἶδα τὴν αἰσιοδοξίαν, ποὺ διεχύθη ἀπὸ τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ἑλλάδος ἕως τὸ βορειότερον, μὴ μοῦ πῆτε ὅτι τώρα δὲν ἔχετε αὐτοπεποίθησιν εἰς τὸν ἑαυτόν σας καὶ πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα σας.

Θέλομεν νὰ κάμωμεν πολιτισμὸν Ἑλληνικόν. Δὲν θέλομεν τοὺς ξένους πολιτισμούς. Θέλομεν εὐημερίαν οἰκονομικήν. Θέλομεν αὐτὴν τὴν γῆν νὰ τὴν κάμωμεν νὰ παραγάγῃ, νὰ γίνῃ περιβόλι. Θέλομεν νὰ κάμωμεν τὴν Διοίκησιν νὰ μὴν ἀνήκῃ εἰς κόμματα, ἀλλὰ εἰς ὁλόκληρον τὸν λαόν.

Θέλομεν τὴν Ἑλλάδα μεγάλην καὶ ἰσχυράν.

Θέλομεν πρόνοιαν διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐνδεεῖς, καὶ ἀστικὸν καθεστώς, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς θὰ τὸ στηρίξωμεν. Θέλομεν τὸν

Βασιλικὸν Θρόνον ἀπαρασάλευτον, τὸν ὁποῖον θεωροῦμεν ὅτι εἶναι τὸ σύμβολον τῆς Ἐθνικῆς μας ἑνότητος καὶ ἐγγύησις τῆς ἑνότητος τῆς φυλῆς μας. Θέλομεν τὴν Ἑλλάδα μεγάλην καὶ ἰσχυράν.

Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ Ἐθνικὸν οἰκοδόμημα, πρέπει ὁ καθένας σας νὰ εἶναι εἰς τὴν θέσιν του, σὰν στρατιώτης. Θυσίας καὶ στερήσεις θὰ ὑποστῆτε διὰ νὰ γίνῃ ὁ τόπος μας ἰσχυρός.

Ἐδῶ εἰς τὴν Βόρειον ἄκραν τῆς Ἑλλάδος, ποὺ εὑρίσκονται οἱ κάτοικοι τῆς Κομοτινῆς καὶ τῆς Θράκης, εἴχατε δίκαιον νὰ παραπονῆσθε διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν, εἰς τὴν ὁποίαν σᾶς εἶχαν ἀφήσει αἱ κομματικαὶ κυβερνήσεις. Ἀλλὰ ἀπὸ τώρα θὰ ἀλλάξετε, θὰ ἐργασθῶμεν ὅλοι.

Ἐγὼ εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ τραβήξω τὸν δρόμον αὐτὸν μπροστά, μὲ βεβαιότητα ὅτι θὰ μὲ ἀκολουθήσετε ὅλοι. Τὴν βεβαιότητα αὐτὴν τὴν ἔχω, διότι πιστεύω εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἔχω πλήρη τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν. Πιστεύω ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς εἶναι προωρισμένος νὰ μεγαλουργήσῃ. Μὲ αὐτὴν τὴν πίστιν πρέπει νὰ βαδίσετε μπροστὰ ὅλοι σας καὶ νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι θὰ φθάσωμεν εἰς αἴσιον τέρμα. Καὶ μὲ τὴν βεβαιότητα αὐτὴν παρακαλῶ νὰ ζητωκραυγάσωμεν ὅλοι μαζὶ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος μας, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλέως της.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Κομοτινὴν τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1936).

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνελάβομεν, εἶναι βαρὺ καὶ ἐπίμοχθον, ἀλλὰ θὰ τὸ βγάλωμεν πέρα μαζί. Μέσα εἰς τὴν ζύμην τὴν Ἑλληνικὴν ἐσεῖς, οἱ κάτοικοι τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, ἔχετε τὸ προνόμιον νὰ εἶσθε τὸ προζύμι.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ σᾶς δώσω εἶναι ἡ πνοὴ τῆς αἰσιοδοξίας.

Παλαιοελλαδίτες, ἐσεῖς μέσα σὲ ὅλη τὴν Ἑλληνικὴ ζύμη θὰ δώσετε τὸ εἶναι σας, τὴν οὐσίαν σας καὶ δὲν θὰ διατηρήσετε τίποτε διὰ τὸν ἑαυτόν σας. Θὰ ἀφομοιωθῆτε μέσα εἰς ὅλο τὸ ζυμάρι τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Καταλάβετέ το καλὰ αὐτό, Παλαιοελλαδίτες: Δὲν ἔχετε κανένα ἄλλο προνόμιον μέσα εἰς ὅλην τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, παρὰ νὰ δώσετε τὴν πνοή σας διὰ τὸ σύνολον, καὶ ὄχι διὰ τὸν ἑαυτόν σας.

Αὐτὸς εἶναι ὁ μεγάλος προορισμός σας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὰ λόγια αὐτὰ τὰ ἐννοήσατε καλά. Εἶναι τὰ πρῶτα λόγια ποὺ λέγω πατῶντας τὸ ἔδαφος αὐτὸ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος.

Μέσα εἰς τὸ σύνολον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐσεῖς εἶστε τὸ προνόμιον νὰ ἐλευθερωθῆτε πρῶτοι, καὶ νὰ ἐλευθερώσετε μονάχοι σας, καὶ ὁ προορισμός σας ἔκτοτε ἦτανε νὰ ἐλευθερωθῇ καὶ ὁ ἄλλος Ἑλληνισμὸς καὶ κατωρθώθη τοῦτο.

Περιμένω ἀπὸ σᾶς νὰ πρωτοστατήσετε, νὰ λησμονήσετε

κόμματα καὶ ὅλες τὶς μικρὲς κακομοιριές. Νὰ πνίξετε ὅ,τι κομμουνιστικὸν στοιχεῖον εἶναι μέσα σας, νὰ πνίξετε αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἦλθαν τάχα πολιτισμένοι ἀπ' ἔξω, καταστρέφοντες ὅ,τι ἁγνὸν καὶ τίμιον εἴχομεν. Αὐτοὶ εἶναι ὀχιὲς ποὺ πρέπει νὰ πνίξωμεν, ὅπως ὁ παλαιὸς συμπατριώτης σας ὁ Ἡρακλῆς ἔπνιξε τὰ μεγάλα φίδια, τὰ ὁποῖα τότε τὸν ἀπειλοῦσαν.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἰς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον σᾶς ἀνοίγω, θὰ μὲ ἀκολουθήσετε ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ σᾶς δώσω, εἶναι ἡ πνοὴ τῆς αἰσιοδοξίας. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρόγραμμά μου, νὰ εἶσθε ὑπερήφανοι, διότι ἀνήκετε εἰς ἕνα Ἔθνος γενναῖον, μεγάλο καὶ ἰσχυρὸν καὶ νὰ φροντίζετε νὰ τὸ δυναμώσετε ἀκόμη περισσότερο ἀπ' ὅ,τι εἶναι.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Λαμίαν τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1936)

Θὰ γνωρίζετε ἕνα πρᾶγμα, ὅτι ἐγὼ μὲν θὰ κάμω ὅ,τι πρέπει νὰ κάμω καὶ τὸ χέρι μου δὲν θὰ παραλύσῃ ποτέ. Θέλω καὶ ἀπὸ σᾶς ἀμέριστον τὴν βοήθειαν. Διότι χωρὶς ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, δὲν δύναμαι νὰ κάμω τίποτε τὸ μεγάλο. Καὶ δεύτερον θέλω νὰ ἐργασθῆτε μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις σας.

Κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ πλέον τὸ χωριό του.

Εἰς τὰ χέρια τῶν ἀγροτῶν εὑρίσκεται ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀγροτικὴ τάξις εἶναι ὑπερήφανος, διότι ἀπὸ τὸ μηδὲν βγάζει τὸν πλοῦτον, ἐνῷ ἄλλαι τάξεις μετασχηματίζουν πλοῦτον καὶ βγάζουν κέρδος.

Κανεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ χωριό του καὶ τὴ δουλειά του. Εἰς τὰ χωράφια σας εἶσθε ἀφεντάδες, ἐνῷ εἰς τὰς πόλεις ποὺ πᾶτε γίνεσθε δοῦλοι.

Ἔτσι θὰ εὐδαιμονήσετε καὶ θὰ κάμετε καλὴ τύχη.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς Ἀμφίκλειαν τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1936).

... Γνωρίζεις καλά, Ἑλληνικὲ Λαέ, πῶς ὅ,τι ἔχω ὑποσχεθῇ τὸ ἐκτελῶ. Δι' αὐτὸ δὲν δίδω καὶ ποτὲ ματαίας ὑποσχέσεις. Θὰ ἐξετάσωμεν τὰ ζητήματά σας μὲ ὅλην τὴν ἀντικειμενικότητα ποὺ τοὺς πρέπει, καὶ μὲ ὅλην τὴν ἀπόφασιν νὰ σᾶς ἐξυπηρετήσωμεν.

Ὁ δρόμος ποὺ πρέπει νὰ κάμωμεν εἶνε μακρὸς καὶ δύσκολος.

... Ἀλλὰ ὁ δρόμος, τὸν ὁποῖον ἔχομεν νὰ κάμωμεν, εἶναι μακρὸς καὶ δύσκολος. Ὅλοι μαζὶ θὰ ἀνεβοῦμε αὐτὸν τὸν ἀνήφορον, καὶ ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν κορυφὴν καὶ θὰ ἰδῆτε τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐκάματε, τότε θὰ αἰσθανθῆτε εἰς τὴν ψυχήν σας τὴν ὑπερηφάνειαν λαοῦ ἐλευθέρου, λαοῦ ἀληθινὰ Ἑλληνικοῦ, θὰ δῆτε ὅτι κατωρθώσατε μεγάλο ἀγαθὸ διὰ τὴν Πατρίδα σας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς Θήβας τὴν ἑνην Ὀκτωβρίου 1936)

Ἡ περιφέρεια τῆς Ἠπείρου ὁλόκληρος εἶχε λησμονηθῇ ἀπὸ τὸ κομματικὸν καθεστώς. Αἱ αἰτίαι εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι μία ἀπὸ τὰς αἰτίας αὐτὰς ἦτο καὶ τὸ ὅτι ἡμεῖς, καὶ βάζω καὶ τὸν ἑαυτόν μου μέσα, ἡμεῖς ὁ λαὸς δὲν εἴχομεν τὸ θάρρος νὰ ξετινάξωμεν ἐγκαίρως ἀπὸ τὴν ράχιν μας τὸν κόσμον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εἶχε φαντασθῇ ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶχε γίνει δι' αὐτὸν καὶ μόνον.

Πῶς θὰ δυνηθῇ ἡ Ἑλλὰς ν' ἀποδώσῃ πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅ,τι ἀποδίδει.

Γνωρίζετε ὅλοι ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔστρεψα τὸν νοῦν μου εἰς τὴν γεωργίαν γενικῶς, εἰς τὸ πῶς θὰ δυνηθῇ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀποδώσῃ πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι ἀποδίδει.

Ἔχω μέσα μου μίαν βαθεῖαν πίστιν δι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι τὸ Ἔθνος αὐτό, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται σήμερον εἰς τὰ ὀκτὼ ἑκατομμύρια, εἶναι δυνατὸν γὰ φθάσῃ μὲ τὸν καιρὸν καὶ εἰς τὰ 12 ἑκατομμύρια καὶ νὰ ζήσῃ εὐτυχισμένον μέσα εἰς τὰ σημερινά του σύνορα, ἀρκεῖ νὰ καλλιεργηθῇ ἡ γῆ κατὰ τρόπον ἐπιστημονικὸν καὶ συστηματικὸν καὶ μὲ ἔντονον, ἐπίμονον καὶ διαρκῆ ἐργασίαν. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἔστρεψα τὸν νοῦν μου εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς αὐτό.

Ὁ κυριώτερος παράγων τῆς γεωργικῆς εὐδαιμονίας.

Ἀλλὰ ὁ κυριώτερος παράγων τῆς γεωργικῆς εὐδαιμονίας εἶναι ὁ ἄνθρωπος, εἶναι δηλαδή, διὰ τὸ ζήτημα ποὺ μιλοῦμε, ὁ ἀγρότης. Μόνον ἀγρόται ἔχοντες θάρρος εἰς τὴν ψυχήν των, ἔχοντες πίστιν καὶ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀγαπῶντες τὴν γῆν σὰν παιδί των, μόνον αὐτοὶ εἶναι ἱκανοὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὸ γεωργικόν μας ἰδεῶδες. Δι' αὐτὸ ἐκύτταξα νὰ ἀνακουφίσω τὴν ἀγροτικὴν τάξιν ἀπὸ τὰ βάρη, ποὺ τὴν ἐπίεζαν ἕως τώρα.

Ἔχετε ὅμως κατόπιν αὐτῶν καὶ σεῖς οἱ ἀγρόται τὸ καθῆκον νὰ πληρώνετε τὸ ὀλίγον ποσοστὸν τῶν χρεῶν, τὸ ὁποῖον σᾶς μένει νὰ πληρώσετε εἰς μακρὰς ἐτησίας δόσεις. Τότε θὰ δείξετε ὅτι ὁ ἀγρότης τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἔντιμος ἄνθρωπος. Τότε θὰ ἀποτελέσετε, διότι σεῖς εἶσθε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἕνα ἔντιμον Ἔθνος.

Δὲν δυνάμεθα βέβαια νὰ ἀφήσωμεν τὰ ποτάμ[illegible] βάζουν ὅ,τι κατεβάζουν καὶ νὰ ρημάζουν ὅλην αὐ[illegible] μασίαν πεδιάδα ἀπὸ ἔλη καὶ νὰ τὴν ἀφίνουν ἄνευ [illegible]. Τὰ ποτάμια ὁ ἄνθρωπος τὰ χαλιναγωγεῖ. Αὐτὸ εἶ[illegible] ἰδική μας καὶ ἀπὸ ἐφέτος θὰ κάμωμεν τὴν πρώτην ἐν[illegible].

Ἀλλὰ ταὐτοχρόνως ζητῶ ἀπὸ σᾶς, ὄχι μόνον [illegible] κὴν σας ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν διατήρησιν τῶν [illegible]

μέρη τῶν ποταμῶν. Διότι χωρὶς δασωμένες βουνίσιες περιοχές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες νὰ κατεβαίνουν οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ παραποτάμια, καὶ τὰ ἔργα δὲν θὰ δυνηθοῦν μὲ τὸν χρόνον νὰ διατηρηθοῦν.

Γενικώτερον ὀφείλω νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου, διότι εἰς τὴν φωνήν μου νὰ σηκώσετε οἱ Ἕλληνες τὸ κεφάλι ψηλά, νὰ λησμονήσετε τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα μᾶς εἶχαν διαιρέσει καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον νὰ πειθαρχήσετε—πρᾶγμα ποὺ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς ζωῆς ἑνὸς λαοῦ—εἰς ὅλα αὐτὰ μοῦ ἀνταπεκρίθητε μὲ μίαν πλήρη καὶ ὁμόθυμον συμμετοχήν.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Ἄρταν τὴν 16ην Ἰουνίου 1937).

Ὑπέροχοι πατριωτικαὶ παραινέσεις πρὸς τὸν λαὸν τῆς Θράκης.

...Ὁμιλῶ πρὸς ἕνα λαόν, τοῦ ὁποίου ἡ φιλεργία καὶ ἡ φιλοπονία εἶναι γνωσταὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Δὲν ἔχω ἀνάγκην πολλῶν λόγων. Γνωρίζει μόνος του ἕνας τέτοιος λαός, τί ἔχει νὰ κάμῃ εἰς κάθε περίστασιν καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς αἰσθάνεται καλὰ ὅτι πρέπει νὰ δίδῃ ὅλην του τὴν ὑποστήριξιν καὶ ὅλην του τὴν ἐνίσχυσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησίν μου, τὴν Κυβέρνησιν τῆς 4ης Αὐγούστου, διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ Κυβέρνησις αὐτή, νὰ τὸν ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν εὐημερίαν του.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τοῦ λόγου μου πρέπει νὰ σοῦ δώσω, λαὲ τῆς Θρᾴκης, μιὰ συμβουλή: Τὰ καπνά σου εἶναι τὰ φημισμένα εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Δὲν πρέπει νὰ ἐφησυχάζῃς, χωρὶς νὰ σκέπτεσαι τὸ μέλλον σου. Πρῶτον, μὲ ἀποταμίευσιν. Ἀποταμιεύσατε κάθε φορὰ ἕνα μικρὸν ποσόν, ὥστε, ἂν ἔλθουν χρόνοι δύσκολοι, νὰ δύνασθε ν' ἀνταποκρίνεσθε εἰς τὰς δυσκόλους αὐτὰς ἡμέρας.

Δευτέρα συμβουλή, τὴν ὁποίαν σᾶς δίδω, εἶναι νὰ μὴν ἐπιδίδεσθε ἀπολύτως εἰς τὴν μονοκαλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ, ἀλλὰ νὰ καλλιεργῆτε ὅ,τι ἄλλο μπορεῖτε περισσότερον, οὕτως ὥστε, ἂν ἐπέλθῃ ποτὲ καμμία κρίσις τοῦ καπνοῦ, νὰ εἶσθε εἰς θέσιν ν' ἀνταποκριθῆτε.

Θέλω νὰ γνωρίζετε, ὅτι ἡ Θρᾴκη θ' ἀποτελέσῃ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς φροντίδα ἐντελῶς ἰδιαιτέραν τῆς Κυβερνήσεως. Θὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα τῆς Θράκης. Ὡς πρὸς τὴν ὁδοποιΐαν καὶ τὰς ἐν γένει συγκοινωνίας, γνωρίζετε ὅτι εἰς τὴν Θράκην ἐξοδεύονται ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς πολλαπλάσια ἀπὸ ὅσα ἐξοδεύονται εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. Λιμένας ἔχετε ἀρκετούς. Αὐτὰ εἶναι τὰ κύρια σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ προσέξωμεν δι' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς Θρᾴκης.

Ἡ συμβολὴ τῆς Κοινωνίας εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀνεγεννήσεως.

Χαίρω πολύ, διότι βλέπω τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν ἀνεπτυγμένην εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἑλλάδος καὶ τόσον ὑποστηριζομένην ἀπὸ τοὺς κατοίκους της. Εἶναι ἀνάγκη ἡ τάξις ἡ εὔπορος νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τὰς πτωχοτέρας τάξεις καὶ εἰς τὰς τάξεις τὰς δεινοπαθούσας. Ὁσαιδήποτε θυσίαι καὶ ἂν γίνουν ἀπὸ τὴν ἀστικὴν τάξιν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, δὲν θὰ εἶναι ποτὲ πολλαί.

Διὰ τοῦτο, λαμβάνω αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὐχαριστήσω τὴν ἀστικὴν τάξιν ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν προθυμίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐβοήθησε τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ ἔργον τῆς Κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Χαίρω ἐπίσης, διότι ἡ ἀστικὴ τάξις ἐννόησεν, ὅτι ἔπρεπεν ἄνευ καταναγκασμοῦ νὰ βοηθήσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ νὰ ἄρῃ τὰ βάρη τῶν χρεῶν τῆς ἀγροτικῆς τάξεως. Διότι ὁ δυστυχὴς ἀγρότης ὑπὸ τὰ βάρη τῶν χρεῶν του δὲν ἐγνώριζεν ἂν τὴν ἄλλην ἡμέραν θὰ ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν τὸ χωράφι ποὺ καλλιεργεῖ ἢ ὄχι.

Καὶ ὅλους ἐν γένει νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ὡς Κυβέρνησις διὰ τὰ μεγάλα βάρη, τὰ ὁποῖα ἠνέχθητε χάριν τῆς πολεμικῆς μας παρασκευῆς. Δισεκατομμύρια ἐπὶ δισεκατομμυρίων, χωρὶς καμμίαν δανειακὴν βοήθειαν ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικὸν καὶ μόνον ἀπὸ τοὺς πόρους τοὺς ἰδικούς σας, μὲ τὸν ἱδρῶτα τὸν ἰδικόν σας, σφυρηλατοῦμεν τὸν Στρατόν, τὸν Στόλον καὶ τὴν Ἀεροπορίαν τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ εἴμεθα ἰσχυροὶ εἰς κάθε περίστασιν. Ἀλλά, μὴ ἀρκούμενος ὁ λαὸς εἰς τὰς θυσίας αὐτάς, προσέφερε καὶ μεγαλειώδη ὁμολογουμένως δωρεὰν τριακοσίων καὶ πλέον ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, διὰ τὴν Βασιλικὴν Ἀεροπορίαν.

Ἕνας τοιοῦτος λαὸς εἶναι ἄξιος τῆς μεγαλυτέρας τιμῆς καὶ τοῦ ὑψηλοτέρου σεβασμοῦ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Ξάνθην τὴν 4ην Μαρτίου 1938).

IV. — ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ 4ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Ἡ Κυβέρνησίς σου, Ἑλληνικὲ Λαέ, εἶναι Ἐθνικὴ Κυβέρνησις καὶ ἀνήκει σὲ ὅλους σας ἐξ ἴσου : Καὶ στὸν φτωχὸ καὶ στὸν πλούσιο, καὶ στὸν δυνατὸν καὶ στὸν ἀδύνατο. Τὸ χρέος της εἶναι νὰ φροντίζῃ δι' ὅλους ἐξ ἴσου, καὶ μάλιστα νὰ φροντίζῃ κατὰ προτίμησι διὰ τὸν φτωχὸ καὶ τὸν ἀδύνατο, διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν Ἑλλάδα μας χώρα πολιτισμένη, χώρα, ὅπου ὁ καθεὶς νὰ εὑρίσκῃ τὸ δίκηο του.

Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις εἶναι Κυβέρνησις Ἐθνική, ἀνήκουσα εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς Ἕλληνας.

Αὐτὸ τὸ ἔργο τὸ ἀναλάβαμε ὅλοι καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀναλάβαμε ὅλοι μαζὶ μὲ θεῖο ἐνθουσιασμό, δι' αὐτὸ εἶναι ζωγραφιστὴ εἰς τὰ πρόσωπά σας ἡ ἀνακούφισις ποὺ αἰσθανθήκατε.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζῃς, Ἑλληνικὲ λαέ, ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς ἀναγεννήσεως εἶναι μακρὸν καὶ δύσκολον.

Δι' ἕνα τέτοιο ἔργο, δὲν σοῦ ὑπόσχομαι πλούτη καὶ εὐμάρεια. Σοῦ ζητῶ θυσίας καὶ στερήσεις. Ἀλλ' αἱ θυσίαι καὶ στερήσεις δὲν θὰ χρησιμεύσουν διὰ νὰ τρέφουν τοὺς κηφῆνας τῶν κομμάτων καὶ τοὺς ἐργατοπατέρας τοῦ κομμουνισμοῦ. Θὰ εἶναι τὰ ἀγκωνάρια, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ οἰκοδομηθῇ ἡ Νέα Ἑλλάς.

Αἱ μεγάλαι κατευθυντήριοι γραμμαὶ τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, Ἑλληνικὲ λαέ, τὸ γνωρίζεις.

Μ'ὅλον τοῦτο, θέλω νὰ ἐπωφεληθῶ ἀπὸ τὴν ἀποψινὴν συγκέντρωσίν σας, διὰ νὰ σᾶς ἐκθέσω τὰς κυρίας μόνον γραμμάς του.

Αἱ κύριαι γραμμαὶ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι :

Ἡ στερέωσις τοῦ Θρόνου, ὅστις εἶναι τὸ θεμέλιον τοῦ Ἐθνικοῦ μας οἰκοδομήματος καὶ ἡ ἐγγύησις τῆς ἑνότητος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Πατρίδος.

Ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐμπέδωσις τῆς πίστεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ στὸν ὑψηλὸν ἐκπολιτιστικὸν προορισμόν του.

Ἡ Ἐθνικὴ διαπαιδαγώγησις τῆς Νεολαίας, τῶν παιδιῶν μας καὶ τῶν θυγατέρων μας, οὕτως ὥστε νὰ ἐξασφαλίσωμεν διὰ τὴν Ἑλλάδα, πολίτας μὲ φρόνημα καὶ συνειδητὰς μητέρας.

Τὰ καλὰ καὶ στερεὰ δημόσια οἰκονομικά. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν παραγωγῆς σὲ ὅλους τοὺς κλάδους. Ἀνάπτυξις τοῦ Τουρισμοῦ. Ἀνάπτυξις, κατὰ μεθοδικὸν καὶ συστηματικὸν τρόπον, τῆς γεωργίας. Ἡ ἰδιαιτέρα ἐπιμέλεια τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Ἡ ὀργάνωσις αὐτῆς κατὰ τρόπον, ποὺ νὰ μὴ γίνωνται οἱ ἐργάται θύματα τῶν ἐκμεταλλευτῶν καὶ ἀπατεώνων.

Ἡ προστασία τῶν βιοτεχνῶν καὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν.

Ἡ ἰδιαιτέρα ὡσαύτως ἐπιμέλεια ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν, ποὺ ἀποτελοῦν τὸν κύριον συντελεστὴν τῆς πλουτοπαραγωγικῆς δυνάμεως τῆς χώρας.

Ἡ ἀδιάκοπος φροντὶς διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος μὲ ὅλας τὰς ἀναγκαίας θυσίας διὰ τὸ σύνολον τῆς Κοινωνίας καὶ ἰδίως διὰ τὰς ἐνδεεῖς τάξεις.

Ἡ συστηματικὴ ὀργάνωσις τῆς προνοίας ὑπὲρ τῶν πασχόντων, τῶν ἐνδεῶν καὶ τῶν πτωχῶν.

Ἡ ὀργάνωσις καλῆς διοικήσεως καὶ ἀποκεντρωτικῆς εἰς τὰς Ἐπαρχίας.

Ἡ Κυβέρνησις θὰ συμμετάσχῃ ἐνεργῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἐπιστημῶν.

Ἡ ἐνίσχυσις τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ κλήρου καὶ τὴν ἐμπέδωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος.

Καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου καὶ ἐπειγόντως, ἡ συγκρότησις τῶν Ἐθνικῶν πολεμικῶν δυνάμεων, ὥστε αὗται νὰ εἶναι εἰς θέσιν, σὲ κάθε στιγμὴν καὶ σὲ κάθε ἀνάγκην, νὰ ὑπερασπίσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Χώρας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον τὸν ἐκφωνηθέντα εἰς τὸ συλλαλητήριον τῶν Ἀθηνῶν τὴν 2αν Ὀκτωβρίου 1936)

...Ἀποβλέπω καὶ εἰς τοὺς ἑξῆς γενικοὺς σκοπούς :

Πρῶτον μέν, εἰς τὴν ἔξαρσιν τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος. Θέλω ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ πιστεύουν πρὸ παντὸς εἰς τὸν ἑαυτόν τους.

Πρέπει πρὸ παντὸς οἱ Ἕλληνες νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν ἑαυτόν των.

Δεύτερον, ἔπρεπε ὁ τόπος αὐτὸς νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ βαράθρωσι, ὅπου εἶχε καταπέσει.

Πρέπει ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ ἔργα τὰ παραγωγικά, ὅλα αὐτὰ μαζὶ νὰ ἀποτελέσουν ἕνα σύστημα, τὸ ὁποῖον νὰ ἐναρμονίζεται μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων. Καὶ τὸ σύστημα αὐτό, ὡς ἕνα σύνολον, νὰ ὠθηθῇ πρὸς τὰ ἐμπρός.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, πρέπει καὶ δημοσιονομικῶς νὰ τακτοποιηθῶμεν. Τὸν προϋπολογισμὸν νὰ τὸν τακτοποιήσωμεν εἰς τρόπον μεῖον ποὺ νὰ ἔχωμεν ἐξασφαλισμένο τὸ νόμισμά μας. Ἐπίσης ἀπὸ συναλλαγματικῆς ἀπόψεως.

Μετὰ ταῦτα, ἔχομεν νὰ φροντίσωμεν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν

Κοινοτήτων καὶ τῶν πόλεων, δηλαδὴ διὰ σχολεῖα, δικαστήρια, δρόμους, συγκοινωνίας.

"Οσον ἀφορᾷ τὰ ἀγροτικὰ ζητήματα, μελετῶνται εἰς τὰ Ὑπουργεῖα τῆς Δικαιοσύνης καὶ Γεωργίας, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχετε τὴν λύσιν.

Καὶ ὅταν ἰδῆτε τὸν τόπον σας νὰ εἶναι σεβαστὸς εἰς τοὺς ἔξω, ὅταν θὰ βλέπετε τὰ οἰκονομικά σας καλλίτερα, ὅταν βλέπετε ὅλην αὐτὴν τὴν πρόοδον καὶ αἰσθάνεσθε ὅτι τὰ παιδιά σας θὰ ἔλθουν μίαν ἡμέραν νὰ εὕρουν τὴν Πατρίδα καλλιτέραν καὶ εὐτυχεστέραν, ὅταν θὰ ἰδῆτε ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι ἔργον σας, ποίαν μεγαλυτέραν ἀνταμοιβὴν θέλετε εἰς τὴν ζωήν σας;

('Από τὸν λόγον εἰς "Αγιον Νικόλαον Κρήτης τὴν 9ην Νοεμβρίου 1936

Ἕνα ἐφιαλτικὸν ὄνειρον ποὺ ἐπέρασε πλέον διὰ παντός.

Δὲν ἀκούονται πλέον εἰς τὸν τόπον σας, κάτοικοι τῆς Καβάλλας, αἱ κραυγαὶ τῆς λύσσης καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Δὲν εἶναι πλέον αἱ ἀποθῆκαι κατειλημμέναι ἀπὸ ἀπεργούς, οὔτε ἀκούονται πλέον οἱ πιστολισμοὶ καὶ οἱ πυροβολισμοὶ οἱ μεταξὺ τῶν πολιτῶν διαφορετικῆς ἰδεολογίας, οὔτε ἐκ πάλης κοινωνικῆς· οὔτε ἀπεργίαι γίνονται πλέον, οὔτε βροντοφωνοῦν ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὰ πολυβόλα τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἀνταρτῶν, πάντως ὅμως Ἑλλήνων κατὰ Ἑλλήνων.

Ἐπέρασαν ὅλ' αὐτὰ ὡς ἕνα κακὸν ὄνειρον. Ἡσυχία, τάξις, ὁμόνοια, εἰρήνη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ ἐργάτης ἔχει τὴν θέσιν του πλέον καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ στραφῇ πρὸς ἀνατρεπτικὰς ἰδεολογίας. Οὔτε πλέον κομματικοὶ ἀνταγωνισμοὶ φέρουν τοὺς πολίτας μὲ τὰ ὅπλα, τοὺς μὲν ἐναντίον τῶν δέ.

"Αν ὑπάρχῃ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον αἰσθάνεται κανεὶς αὐτὴν τὴν διαφορὰν περισσότερον, αὐτὸς εἶναι ἡ Καβάλλα. Ἡ Καβάλλα, αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸ μαργαριτάρι, ἡ Καβάλλα ἡ σφύζουσα ἀπὸ πλοῦτον, ἀπὸ ἐργασίαν, ἡ ὁποία πρὶν ἦτο τὸ θέατρον ἀνταγωνισμοῦ κομμουνιστῶν καὶ Κράτους, ἡ Καβάλλα εἶναι σήμερον τόπος εἰρηνικός, τόπος ἐργασίας, προόδου καὶ ὁρμῆς.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κολοσσιαίας μεταβολῆς, ἡ ὁποία ἐπῆλθεν εἰς τὸν τόπον μας.

Τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεώς μου ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου τὸ γνωρίζετε, δὲν ἔχετε τὴν ἀνάγκην νὰ σᾶς τὸ ἀναπτύξω.

Τὸ ἐζήσατε ὁ καθεὶς μὲ τὴν ζωήν του, τὸ ἔζησες σὺ ὁ ἐργάτης μὲ τὰ μέτρα ποὺ ἐλήφθησαν καὶ ἐπροστάτευσαν καὶ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ὑγείαν σου καὶ τὸ μέλλον σου.

Οἱ ἀγρόται τὸ ἐζήσατε, ἐπίσης μὲ τὰ μέτρα τὰ προστατευτικά, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν καὶ διὰ τῆς ἄρσεως τοῦ φοβεροῦ βάρους τῶν χρεῶν.

Οἱ ἀστοὶ τὸ ἐζήσατε, σεῖς περισσότερον πάσης ἄλλης τάξεως, διότι σεῖς πρὸ παντὸς οἱ ἀστοὶ ἔχετε ἀνάγκην ἡσυχίας καὶ γαλήνης διὰ νὰ ἐργασθῆτε. "Ολοι σας λοιπὸν ἐζήσατε τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεώς μου.

Τὸ αἴσθημα τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐζήσατε οἱ "Ελληνες πέρα—πέρα, ἦτο τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας τῆς ἐσωτερικῆς καὶ τῆς ἐξωτερικῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς ἕνα "Εθνος οὔτε νὰ ζήσῃ, οὔτε νὰ ἐργασθῇ, οὔτε νὰ προκόψῃ.

Μοῦ εἶναι ἐξαιρετικὰ εὐχάριστον νὰ βλέπω εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τὰς ὁμαδικὰς τοῦ λαοῦ, εἰς τὰ πρόσωπα καὶ εἰς τὰ μάτια μέσα, ἐζωγραφισμένον τὸ ὅτι αἰσθάνεται γερὰ μέσα του τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν προσκαλῶ τώρα νὰ μετάσχῃ. Διότι μόνον ἔτσι ἕνας Ἀρχηγὸς δύναται καὶ αὐτὸς νὰ ἔχῃ τὴν ἀναγκαίαν ὁρμὴν καὶ νὰ λαμβάνῃ τὰς ἀναγκαίας μεγάλας ἀποφάσεις, διὰ νὰ προχωρῇ πρὸς τὰ ἐμπρός.

Κυβέρνησις μόνιμος καὶ σταθερά.

Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς Κυβέρνησις παροδική. Ἡμεῖς εἴμεθα Κυβέρνησις σταθερὰ καὶ μόνιμος καὶ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν λύσιν ὅλων τῶν ζητημάτων. Διότι ἡ εὐθύνη ἡ ἰδική μας ἀπέναντί σου, Ἑλληνικὲ λαέ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωσες πλήρη ἐμπιστοσύνην, εἶναι βαρυτάτη καὶ ἐννοοῦμεν νὰ φανῶμεν ἄξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτῆς καὶ ν' ἀνταποκριθῶμεν πλήρως εἰς τὰς εὐθύνας, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἀναλάβει.

Ὁ δρόμος μας εἶναι μὲ λίγα λόγια ὁ ἑξῆς: Ἐξωτερικῶς εἴμεθα λαὸς εἰρήνης καὶ ἡ ἕνωσίς μας ἡ Βαλκανικὴ σκοπὸν ἔχει νὰ διατηρήσῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης.

Ἐσωτερικῶς εἴμεθα Κυβέρνησις κοινωνικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐξελίξεως. Εἴμεθα Κυβέρνησις, ἡ ὁποία αἰσθάνεται ὅτι τὸ πρῶτιστον καθῆκον τῆς ἀστικῆς τάξεως εἶναι νὰ προβαίνῃ εἰς τὰς ἀναγκαίας θυσίας διὰ νὰ διατηρήσῃ ἐν τῷ συνόλῳ της εἰρηνικὴν καὶ ὁμονοοῦσαν κοινωνίαν.

Ἀφ' ἑτέρου ὅμως, ἀποτεινόμενος εἰς τοὺς ἐργάτας, θέλω νὰ τοὺς εἴπω, ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς 4ης Αὐγούστου εἶναι πλέον καὶ αὐτοὶ ἀλληλέγγυοι μὲ τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

ἠμποροῦν νὰ σκέπτωνται παρὰ μόνον ὡς Ἕλληνες πολῖται. Τὰ κόκκινα πανιὰ καὶ αἱ κόκκινες ἰδέαι εἶναι παρελθόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπανέλθῃ πλέον.

Ἡ γεωργικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλλάδος.

Βάσις τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ γεωργικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι ὁ προορισμὸς τῆς βιομηχανίας μας νὰ γίνῃ ἡ μεγάλη βιομηχανία ἄλλων Κρατῶν. Ἄρα καὶ ἡ βιομηχανία μας εἶναι κατὰ μέγα μέρος ὑποτεταγμένη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας. Αὐταὶ εἶναι αἱ βάσεις, εἰς ὀλίγα λόγια, αἱ βάσεις τῆς πολιτικῆς μας, καὶ ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι πλέον ἔξω τῆς πολιτικῆς ἀλλὰ εἶναι καὶ ἔργον ἀνθρωπιστικόν, εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἔργων τῆς Κοινωνικῆς προνοίας καὶ τῆς φιλανθρωπίας.

Εἶμαι δὲ εὐτυχὴς μανθάνων ὅτι καὶ εἰς τὴν πόλιν τῆς Καβάλλας ἀναπτύσσεται ἡ Κοινωνικὴ πρόνοια καὶ ἡ τάξις ἡ εὐποροῦσα τῆς πόλεως ταύτης καὶ κυρίαι φιλάνθρωποι προθύμως ἐργάζονται πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν τῶν ἔργων.

Καὶ μοῦ μένει τώρα τὸ τελευταῖον, καὶ ὄχι βεβαίως τὸ ὀλιγώτερον, ἀλλὰ ἴσως τὸ καλλίτερον ἀπὸ ὅλα τ' ἄλλα. Καὶ εἶναι τοῦτο ἡ ἀγωγὴ καὶ ἡ μόρφωσις τῆς νεολαίας τῆς Πατρίδος μας. Δὲν ἐννοῶ ἀγωγὴν καὶ μόρφωσιν ἁπλῶς μόνον τὸ νὰ μάθουν γράμματα. Ἐννοῶ πρὸ παντὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος τῶν παιδιῶν μας, μόρφωσιν καθαρῶς Ἑλληνικήν, Ἐθνικὴν τῶν παιδιῶν μας, δημιουργίαν χαρακτήρων ἰσχυρῶν, σωμάτων δυνατῶν καὶ ἀποφασισμένων.

Καὶ χαίρω διότι, μετὰ τόσας δαπάνας δισεκατομμυρίων πολλῶν χάριν τῆς στρατιωτικῆς μας παρασκευῆς, μὲ τὰς δαπάνας τῶν παραγωγικῶν ἔργων, αἱ ὁποῖαι κλιμακούμεναι ἐπὶ δεκαετίαν θὰ φθάσουν εἰς τὰ $7^1/_2$ δισεκατομμύρια ἐν συνόλῳ, μὲ τόσας καὶ τόσας δαπάνας, οἱ προϋπολογισμοί μας κλείουν σχεδὸν μὲ ἰσοζύγιον.

Ἐνισχύεται καὶ ἡ γενικὴ τῆς Χώρας οἰκονομία.

Καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς εὑρισκόμεθα ἐν πλήρει τάξει, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γενικῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας, ἡ ἀνάπτυξις αὐτὴ εἶναι πραγματικῶς ἀξιοσημείωτος.

Δὲν θέλω νὰ σᾶς κάμω νὰ πονοκεφαλήσετε μὲ πολλοὺς ἀριθμούς. Τοῦτο μόνον ἔχω νὰ σᾶς εἰπω, διὰ νὰ ἐννοήσετε πόσον ηὔξησεν ἡ οἰκονομικὴ εὐημερία τοῦ τόπου κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους: Ὅλαι αἱ καταθέσεις εἰς τὰς Τραπέζας, εἰς τὰ Ταμιευτήρια τῶν Τραπεζῶν εἰς τὰ Ταμιευτήρια τῶν Τ.Τ.Τ. καὶ εἰς τὰ Ταμιευτήρια ἄλλων ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου, ηὐξήθησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν παρέλαβον τὴν Κυβέρνησιν μέχρι σήμερον, κατὰ τρία δισεκατομμύρια δραχμῶν. Δηλαδὴ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔθεσε κατὰ μέρος περισσότερα ἀπὸ τρία ὁλόκληρα δισεκατομμύρια δραχμῶν.

Καὶ σᾶς ἐρωτῶ: Ἀποδεικνύει ἢ δὲν ἀποδεικνύει τὸ γεγονὸς τοῦτο οἰκονομικὴν κατάστασιν ἀνθηρὰν ἑνὸς τόπου; Τὸ δὲ συνάλλαγμά μας, ὄχι μόνον ἔπαυσε νὰ ἐκφεύγῃ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, ἀλλὰ ἔχομεν, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, περίσσευμα 600,000 λιρῶν.

Ὅσον ἡμεῖς κυβερνῶμεν τὴν χώραν, οὔτε οἰκονομικὰς καταστροφὰς δύναται νὰ ὑποστῇ ἡ Ἑλλάς, οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ παρασυρθῶμεν εἰς ἐξωτερικὰς περιπετείας, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ βλάψουν τὴν Χώραν.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Καβάλλαν τὴν 5ην Μαρτίου 1938).

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γενικῆς καταπτώσεως, ἀνεσύραμεν πρὸς τὰ ἐπάνω τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ὅ,τι ἔμενεν ἀκόμη ὄρθιον.

Μοῦ λέτε: Ἔχεις πάντοτε τὴν ἐντολήν μας. Ἐπομένως μπορῶ νὰ ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον μου, ὁ ὁποῖος ἄλλως τε δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἐκτέλεσις τῆς θελήσεώς σου ἐπάνω εἰς τοὺς δρόμους, τοὺς ὁποίους καθώρισες σύ, ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Αὐτὸ μοῦ λέτε ὅλοι σας καὶ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς τοὺς δρόμους ἐβάδισα καὶ αὐτὸ μέχρι τοῦδε ἐξετέλεσα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς ἀναφέρω λεπτομερῶς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεώς μου, σᾶς εἶναι γνωστόν. Δὲι ὑπάρχει συγκέντρωσις, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μὴ μοῦ ἀναφέρουν ὅσα ἐξετέλεσα. Ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν μοῦ λέτε, εἶναι ἐκεῖνο ποὺ κατωρθώσαμεν μαζί: τὸ νὰ εἴσθε ὑπερήφανοι, διότι εἴσθε Ἕλληνες. Διότι πρὶν ἀπὸ τὴν 4ην Αὐγούστου δὲν ἦσαστε ὑπερήφανοι. Πρὸ δύο ἀκόμη ἐτῶν εὕρομεν μίαν μεγάλην μερίδα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ μὲ τόσην ἀσυναισθησίαν, ὥστε, ὅταν ἐμεῖς ἠγωνιζόμεθα εἰς τὸ Βελιγράδι διὰ τὰς τύχας τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, αὐτοὶ ἐδημιούργουν εἰς τὰ νῶτα ἡμῶν, εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἐπανάστασιν ἐσωτερικήν, ἡ ὁποία ἐγέμισε τὸν οὐρανὸν τῆς πόλεως ἐκείνης μὲ τὸ κόκκινο χρῶμα τῶν σημαιῶν [illegible] τὴν φοβέραν νὰ ἐξαπολύσουν τὴν καταστροφὴν εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι εἶχε τότε ἡ Κυβέρνησις τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ἔτσι κατελήξαμεν εἰς τὴν 4ην Αὐγούστου.

Ἀνεζητήσαμεν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖνο ποὺ ἦτο κρυμμένο μέσα των.

Ἀνεζητήσαμεν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἦτο κρυμμένο μέσα των, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν γενικὴν θέλησιν τοῦ Ἔθνους, καὶ τὴν ἀνεύρομεν καὶ τὴν ἐξετελέσαμεν μετὰ θάρρους καὶ αὐτοπεποιθήσεως, ἔχοντες ὄπισθέν μας ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ βέβαιοι ὅτι ἐκπληροῦμεν ἐντολὴν αὐτοῦ.

Γνωρίζομεν βέβαια, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ πολιτικὴ εὐημερία εἰς ἕνα τόπον. Εἶναι ἐπίσης ἀναγκαία καὶ ἡ οἰκονομικὴ εὐημερία. Ἐὰν ὅμως νομίζετε ὅτι αὐτὸ ἦτο εὔκολον διὰ τὴν Ἑλλάδα, πολὺ ἀπατᾶσθε. Διότι ἡ Ἑλλὰς εἶναι πτωχὴ χώρα, διὰ τὴν ὁποίαν χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια διὰ νὰ τὴν κάνῃ κανεὶς ν' ἀνορθωθῇ καὶ νὰ σταθῇ στὰ πόδια της οἰκονομικῶς, εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει ἐπικρατήσει τὸ σύστημα τῆς διευθυνομένης οἰκονομίας.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὑρίσκετο ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἔντασιν τῶν κομματικῶν της ἐρίδων καὶ εἰς τοὺς μεγαλυτέρους κινδύνους ἐκ μέρους τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ συγκεντρωθῇ ἡ ἐξουσία ὁλοκλήρου τοῦ Κράτους καὶ μία σταθερὰ Κυβέρνησις νὰ διευθύνῃ τὰς τύχας τῆς Χώρας αὐτῆς καὶ νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ διεύθυνσις αἰσθητὴ καὶ σώφρων τῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας αὐτῆς. Βλέπετε ἤδη τ' ἀποτελέσματα.

Ἡ ἐσωτερικὴ πειθαρχία ἀπαραίτητος παράγων τῆς εὐημερίας.

Βέβαια δὲν ἐγένοντο ὅλα αὐτὰ ποὺ ἐπετύχαμεν, χωρὶς μερικὰς αὐταπαρνήσεις. Ὑπεβλήθημεν εἰς μίαν πειθαρχίαν, ἀλλὰ σᾶς ἐρωτῶ: Εἶναι δυνατὸν ἕνας λαὸς ὀκτὼ ἑκατομμυρίων, περισπώμενος ἀπὸ τόσας καὶ τόσας ἀνάγκας, διατρέχων τόσους καὶ τόσους κινδύνους μέσα εἰς προσπαθείας ξένων ἰδεολογιῶν ὅπως διασπάσουν τελείως τὴν ἐθνικότητά του, εἶναι δυνατὸν ὁ λαὸς αὐτὸς νὰ ζήσῃ, νὰ ἀνασπτυχθῇ, νὰ ὑπάρξῃ, χωρὶς μίαν ἐσωτερικὴν πειθαρχίαν;

Γι' αὐτὸ εἶναι πραγματικῶς ἀπολύτως ἐξασφαλιστικὸν διὰ τὸ μέλλον τῆς Χώρας του, ὅταν βλέπῃ κανεὶς ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀποφασισμένον ν' ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον αὐτόν, τὸν ὁποῖον ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου ἐχαράξαμεν.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἔτσι ἡνωμένοι, ἀποφασισμένοι, πειθαρχημένοι καὶ ὁμονοοῦντες θα φθάσωμεν μίαν ἡμέραν εἰς τὸ τέλος τῶν προσπαθειῶν μας, θὰ ἔχωμεν δηλαδή, ὄχι μόνον εὐημερίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν Πατρίδα μας ἰσχυρὰν καὶ σεβαστὴν εἰς πάντας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Τρίπολιν τὴν 15ην Μαΐου 1938).

Τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου ἐρρίζωσε βαθειὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν συνείδησιν, γιατὶ ἀνταπεκρίνετο εἰς μίαν βιολογικὴν ἀνάγκην.

Τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου δίκαια ἐρρίζωσε τόσον βαθειὰ μέσα εἰς τὴν συνείδησίν σας, διότι τὸ καθεστὼς αὐτὸ δὲν ἦτο προϊὸν διανοήσεως νοσηρᾶς, οὔτε συνταγματολογικῶν θεωριῶν, ἀλλὰ ἀνταπεκρίνετο εἰς μίαν βιολογικὴν ἀνάγκην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ἐπομένως εἶναι στερεόν, ὅσον καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς στερεός.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἀπόδειξις: Ὅταν τῷ 1938, ἡ τυφλὴ ἀντίδρασις συνεκέντρωσε τὰς δυνάμεις της διὰ νὰ κάμῃ ἐκεῖνο τὸ ἀπαίσιον καὶ βλακῶδες συγχρόνως κίνημα τῶν Χανίων, παρεσύρθησαν 200 ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, προτοῦ φθάσῃ ὁ πρῶτος χωροφύλαξ ἐπὶ τόπου, εἶχαν διασκορπισθῇ μόνοι των. Ὅταν λοιπὸν ἡ τυφλὴ αὐτὴ ἀντίδρασις κατὰ τοῦ καθεστῶτος τῆς 4ης Αὐγούστου ἐξεδηλώθη κατ' αὐτὸν τὸν γελοῖον τρόπον, συνετρίβη ὄχι μπροστὰ εἰς τὴν ὑλικὴν βίαν, ἀλλὰ ἐπάνω εἰς τὴν γρανιτώδη θέλησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους ἀπὸ παντὸς ἐξωτερικοῦ κινδύνου.

Οἱ σκοποὶ τῆς 4ης Αὐγούστου εἶναι πολλαπλοῖ καὶ πολυσχιδεῖς, ἀλλὰ τοὺς μαζεύω εἰς ὀλίγα μόνον διὰ νὰ τοὺς παρουσιάσω ἐνώπιόν σας.

Πρῶτος σκοπός, ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους ἀπὸ παντὸς ἐξωτερικοῦ κινδύνου, μὲ δύο κατευθύνσεις κυρίως. Τὴν μίαν πολεμικὴν καὶ τὴν ἄλλην διπλωματικήν. Ἡ πολεμικὴ πρῶτον: Ἔπρεπε νὰ ἀρχίσωμεν ἐξ ἀρχῆς τὴν δημιουργίαν πολεμικῶν δυνάμεων. Ἐδαπανήσαμεν, Ἑλληνικὲ λαέ, μέχρι τῆς στιγμῆς 9.500.000.000 δραχμῶν καὶ βαδίζομεν πρὸς τὰ 10.000.000.000 καὶ πλέον. Αὐτὰ δὲ ὅλα ἦσαν χρήματα ἰδικά σου. Δὲν μᾶς ἐβοήθησε κανένας ξένος. Ἦσαν χρήματα, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν σὲ ἐπεβαρύναμεν μὲ καμμίαν βαρεῖαν φορολογίαν. Τὸ δεύτερον ἦτο, ὅτι ἔπρεπε ἡ Ἑλλὰς νὰ διαχειρισθῇ καὶ διπλωματικῶς τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀσφάλειάν της. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διπλωματικῆς αὐτῆς ἐργασίας τὸ ἔχεις ὑπ' ὄψιν σου, Ἑλληνικὲ λαέ, διότι τὸ εἶδες ἐκδηλούμενον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα.

Ἡ πίστις εἰς τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος.

Ὁ δεύτερος σκοπός, ἡ ἀναστήλωσις τοῦ Ἑθνικοῦ φρονήματος, ἡ ἐπάνοδος τῶν μεγάλων παραδόσεων, ἡ πίστις εἰς τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος. Εἴχομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν κατὰ τὸν

πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ τὴν φθοροποιὸν ἐνέργειαν τοῦ κομμουνισμοῦ, τὴν ὁποίαν συνετρίψαμεν. Εἴχομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν νοσηρὰν διανόησιν, ἡ ὁποία ἐνόμιζεν ὅτι ἐπετέλει ἔργον προόδου μὲ τὸ νὰ πείσῃ τοὺς Ἕλληνας ὅτι ἡ Ἑλληνικότης των ἦτο κάτι τι δευτερεῦον ἢ περιττόν. Τὴν ἐπολεμήσαμεν καὶ τὴν νοσηρὰν αὐτὴν διανόησιν.

Ἡ Κοινωνικὴ μεταρρύθμισις.

Τρίτος σκοπός, ἡ Κοινωνικὴ μεταρρύθμισις. Καὶ ἐννοῶ κοινωνικὴν μεταρρύθμισιν, πρῶτα τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου. Γνωρίζετε ὅλοι τὴν σειρὰν τῶν ἐργατικῶν νόμων καὶ τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ὑπὲρ τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου.

Ἔπειτα ἔπρεπε νὰ ἀπευθυνθῶμεν καὶ νὰ μεριμνήσωμεν διὰ τὸ ἕτερον σκέλος τοῦ οἰκοδομήματος, διὰ τὸν ἀγρότην. Τὸν ἐλαφρώσαμεν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν χρεῶν καὶ ἐφροντίσαμεν συγχρόνως καὶ δι' ἑτέρων μέσων, τὰ ὁποῖα ἀφεῶρων ὄχι μόνον τὴν γεωργίαν, ἀλλὰ κυρίως τὸν ἀγρότην καὶ τελευταῖον διὰ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ ἴδῃ τὸ φῶς μετ' ὀλίγας ἡμέρας, νὰ τοῦ δώσωμεν ὅλα τὰ μέσα, οὕτως ὥστε νὰ ἠμπορῇ νὰ ριχθῇ μὲ ὅλην του τὴν ψυχὴν εἰς τὴν δουλειὰ καὶ νὰ ἀνοίξῃ τοὺς πόρους τῆς εὐδαιμονίας τοῦ Ἔθνους. Ἐπάνω εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς ὀγκώδεις στύλους ἐστηρίξαμεν τὸ ἀστικὸν καθεστὼς τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐδώσαμεν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ πρῶτον καθῆκον ἑνὸς τιμίου ἀστικοῦ κόσμου, εἶναι τὸ νὰ εἶναι ἀλληλέγγυος μὲ τοὺς δύο κλάδους, τὸν κόσμον τὸν ἐργατικὸν καὶ τὸν κόσμον τὸν ἀγροτικόν.

Ἀλλ' ἡ Κοινωνικὴ μεταρρύθμισις δὲν ἐσταμάτησε μέχρις ἐδῶ. Ἔπρεπε νὰ φροντίσωμεν διὰ τὴν τάξιν τῶν ἐνδεῶν, τῶν πασχόντων, τῶν ἀσθενῶν. Καὶ γνωρίζετε ὅλοι τί ἔκαμε κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν αὐτῶν ἐτῶν ἡ Κοινωνικὴ πρόνοια. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν ἐτῶν κατεσκευάσθησαν νοσηλευτήρια περιλαμβάνοντα, πλὴν τῶν κλινῶν αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχον ἤδη, 4.320 νέας κλίνας. Ἐδαπανήθησαν 2.500.000.000 διὰ παντοίους σκοποὺς ὑγιεινῆς καὶ προνοίας καὶ κατεσκευάσθησαν 2.500 νέα σπίτια προσφύγων.

Ἡ ἄλλη ὄψις τῆς Κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως ἦτο ἡ φροντὶς διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Χώρας. Ἦτο ἡ κατάργησις τῶν προνομίων. Ἡ παῦσις τῆς διαιρέσεως τῶν πολιτῶν εἰς προνομιούχους καὶ μή, ἡ ἐξίσωσις ὅλων τῶν πολιτῶν μεταξύ των. Καὶ σᾶς ἀνοίξαμεν, Ἕλληνες πολῖται, διάπλατα τὸν δρόμον, γιὰ νὰ μπορῆτε νὰ μεταβαίνετε εἰς ὅλας τὰς Ἀρχὰς καὶ νὰ ζητήσετε, χωρὶς νὰ ἔχετε τὴν ἀνάγκην κανενὸς ἐνδιαμέσου, τὸ δίκαιόν σας. Συγχρόνως δὲ ἐμεριμνήσαμεν καὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ Πολιτεία.

Ἡ ἔντασις τῆς πάσης φύσεως Ἐθνικῆς παραγωγῆς.

Ὁ τέταρτος σκοπός, ἡ ἔντασις τῆς πάσης φύσεως Ἐθνικῆς παραγωγῆς. Διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἀναπτύξωμεν τὴν παραγωγήν, χρειάζονται παραγωγικὰ ἔργα. Καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν τῶν παραγωγικῶν ἔργων, δρόμων, λιμένων, ἀποξηράνσεων ἑλῶν, δαπανῶμεν 1.345 ἑκατομμύρια τὸν χρόνον. Καὶ ἤδη κατωρθώσαμεν μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς νὰ σοῦ δώσωμεν, Ἑλληνικὲ λαέ, 1.853 χιλιόμετρα νέων ὁδῶν, νὰ σοῦ δώσωμεν 275.000 νέα στρέμματα πρὸς καλλιέργειαν, νὰ σὲ προστατεύσωμεν ἀπὸ τὰς πλημμύρας, νὰ καταστήσωμεν παραγωγικὰ 1.000.000 νέων στρεμμάτων καὶ νὰ δώσωμεν ἄρδευσιν εἰς 470.000 νέα στρέμματα ἕως αὐτὴν τὴν στιγμήν. Καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα εἶναι ἰδικά σου, Ἑλληνικὲ λαέ, εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐλάβομεν, ἕνα μέρος ἀπὸ τοὺς φόρους σου καὶ ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν ἀποταμίευσίν σου.

Σᾶς εἴπομεν ὅτι ἐζητήσαμεν τὴν ἔντασιν τῆς παραγωγῆς εἰς ὅλους τοὺς κλάδους, διότι δὲν παρημελήσαμεν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν παραγωγήν. Ὁ μόνος περιορισμὸς ποὺ ἐκάμαμεν, ἦτο νὰ προφυλάξωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν ἔργων διανοητικῶς ἀηδῶν, ἢ πορνογραφικῶν. Ἑκατομμύρια ὁλόκληρα ἐξωδεύσαμεν δι' ἐνθάρρυνσιν τῶν καλλιτεχνῶν.

Ἡ δημοσιονομικὴ ἀνόρθωσις τῆς Χώρας.

Ὁ πέμπτος σκοπός: ἡ δημοσιονομία, τὰ οἰκονομικὰ μέσα. Διότι πῶς θὰ ἐξετελοῦντο τόσα καὶ τόσα πράγματα; Ποῦ θὰ εὑρίσκοντο τὰ δισεκατομμύρια διὰ τὰ παραγωγικὰ ἔργα, διὰ τὰ τόσα καὶ τόσα ἄλλα; Ποῦ ἀλλοῦ, παρὰ εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ λαοῦ; Καὶ ἐν τοσούτῳ, κατωρθώσαμεν νὰ μὴ σᾶς ἐπιβαρύνωμεν, παρὰ διὰ μιᾶς φορολογίας ἐλαχίστης, ἡ ὁποία δὲν ὑπερβαίνει τὰ 500.000.000 τὸ ἔτος, ἀπέναντι τῶν δισεκατομμυρίων ποὺ σοῦ ἐδώσαμεν εἰς ἔργα. Καὶ τὸ κατωρθώσαμεν τὸ θαῦμα αὐτό, διότι ἐνοικοκυρεύσαμεν τὰ οἰκονομικά μας καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κατωρθώσαμεν νὰ παρουσιάσωμεν αὐτὸ τὸ φαινόμενον, διὰ τὸ ὁποῖον ἀποροῦν οἱ ξένοι.

Ἡ Ὀργάνωσις τῆς Νεολαίας.

Ὁ ἕκτος σκοπὸς — καὶ ἐδῶ, σᾶς βεβαιῶ, εἶμαι παθύτερος συγκεκινημένος — ὁ ἕκτος σκοπὸς ἦτο ἡ ὀργάνωσις τῆς Νεολαίας.

Ἐὰν δὲν ἔχωμεν τὴν γενεάν, ἡ ὁποία ἔρχεται ὕστερα ἀπὸ ἡμᾶς, μαζί μας ἀπὸ τοῦδε καὶ ἀποφασισμένην νὰ ὑπερακοντίσῃ τὸ ἔργον μας, τότε δὲν κάμνομεν τίποτε. Δι' αὐτό, ἐπῆγα ἀπὸ δύο μεριὲς συγχρόνως. Πρῶτον μὲν διὰ τῆς παιδείας. Τί ἐκάναμε διὰ τὴν παιδείαν κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριετίας αὐτῆς; Ἱδρύσαμεν 1739 σχολεῖα, διωρίσαμεν 3288 δημοδιδασκάλους καὶ νηπιαγωγοὺς καὶ ἑκατὸν ἀκόμη ἐκτάκτους καὶ ἀκόμη δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος. Ἀλλ' ἡ παιδεία, ἡ ἐκπαίδευσις δὲν περιλαμβάνει ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὰ περισσότερα παιδιὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, μόλις τελειώσουν τὴν τετάρτην τοῦ δημοτικοῦ, πηγαίνουν εἰς τὰς ἐργασίας των, εἴτε ἀγροτικάς, εἴτε ἐργατικάς, εἴτε ἐπαγγελματικάς.

Τί θὰ ἐγίνοντο αὐτὰ τὰ παιδιά;

Ὅλα αὐτά, λοιπόν, μαζὶ μὲ τὰ παιδιὰ τῶν σχολείων, τὰ περιελάβαμεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν τῆς Νεολαίας.

Ἔργον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Αὐταὶ ἦσαν αἱ κύριαι γραμμαὶ τοῦ ἔργου μας. Τὸ μεγαλειῶδες αὐτὸ ἔργον, εἶναι ἔργον ἰδικόν σου, Ἑλληνικὲ λαέ. Διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ. Ἐγὼ δὲν ἔκαμα τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ συλλέξω ἀπὸ τὰ αἰσθήματα ἑνὸς ἑκάστου ἀπὸ σᾶς τὰ κυριώτερα, νὰ τὰ συνδέσω εἰς μίαν δέσμην καὶ νὰ σοῦ τὰ παρουσιάσω ἕτοιμα ἐνώπιόν σου. Ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ αἰτήματα εἶναι ἀπαύγασμα τῆς ψυχῆς σου καὶ ἑπομένως ἡμεῖς οἱ πράξαντες οὕτω, δὲν ἐκάμαμεν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἐκπληρώσωμεν τὴν θέλησίν σου, Ἑλληνικὲ λαέ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Καλάμας τὴν 24ην Ἀπριλίου 1939)

V. — ΕΣΒΥΣΑΜΕ ΤΑ ΜΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

Σήμερα ἐκπληροῦται, Κρῆτες, ἕνα παλαιὸ ὄνειρό μου. Ὅταν ἤμουν μικρὸ παιδὶ καὶ ὅταν ἤμουν νέος καὶ ἐδιάβαζα τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τῆς Κρήτης, ἔλεγα πάντα: Πότε θὰ ἠμπορέσω καὶ ἐγὼ νὰ ἰδῶ τὴν Κρήτη;

Μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐπήραμε ἕνα μεγάλο σφουγγάρι καὶ ἐσβύσαμε ὅλα τὰ πάθη καὶ τὰ μίση τοῦ παρελθόντος

Σήμερα βλέπω τὴν Κρήτην διὰ πρώτην φοράν, διότι ἐπέρασαν ἐν τῷ μεταξὺ πόλεμοι, ἀσχολίαι στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαί, αἱ ὁποῖαι μὲ εἶχαν τραβήξει εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ἔπειτα μὲ ἐκράτησε πάλιν μακρὰν ἀπὸ τὴν Κρήτην ἕνα ἄλλο πρᾶγμα:

Ἐγώ, καλὰ ἢ κακά, εὑρέθην εἰς μίαν μεγάλην ἀντίθεσιν μὲ τὸν μεγάλο συμπολίτη σας. Δὲν ἐνόμισα, λοιπόν, πὼς θὰ ἦτο εὐπρεπὲς δι' ἐμὲ νὰ ἔλθω ἐδῶ, διὰ νὰ σᾶς ἐκδηλώσω τὴν ἀντίθεσί μου τότε πρὸς τὸν μεγάλο συμπολίτη σας.

Ἔπειτα οἱ καιροὶ ἄλλαξαν. Ἡ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων ἔδωκε καὶ αὐτὴ τὰ ἀποτελέσματά της. Ἀλλὰ οὔτε καὶ τότε ἐνόμισα πὼς ἦτο καιρὸς νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ἰδῶ, διότι ἤθελα νὰ ἔλθω ἐδῶ πέρα ἄγγελος εἰρήνης, κῆρυξ Ἐθνικῆς ὁμονοίας.

Ἐπῆλθεν ἡ 4η Αὐγούστου. Μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐπήραμε ἕνα μεγάλο σφουγγάρι καὶ ἐσβύσαμε τοῦ παρελθόντος ὅλα τὰ πάθη καὶ τὰ μίση καὶ εἴπαμε: Ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θὰ σκεφθοῦμε παρὰ μόνον τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τότε εἶπα: Τώρα ἠμπορῶ νὰ μεταβῶ εἰς Κρήτην. Τώρα κανένας ἀπὸ τοὺς ὑπερηφάνους Κρῆτας δὲν ἠμπορεῖ νὰ παρεξηγήσῃ τὸν ἐρχομό μου. Ἔρχομαι διὰ τὴν Κρήτην.

Ἡ 4η Αὐγούστου δὲν μᾶς ἔδωκε μονάχα αὐτὸ [illegible] καλό, τὰ νὰ εἴμεθα δηλαδὴ ὅλοι ἀδελφωμένοι. Μᾶς ἔδωκε [illegible] ἕνα ἄλλο πρᾶγμα ἀκόμη: Ἡ 4η Αὐγούστου ἄλλαξε τὴν νοοτροπίαν σας καὶ τὸν τύπον τοῦ Κράτους.

Ἡ Κυβέρνησις ἐκτελεστὴς τῆς θελήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ 4η Αὐγούστου ἐδημιούργησε τὸ Ἐθνικὸν Κράτος. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀνήκει πλέον εἰς κόμματα. Δικαιοσύνη καὶ Διοίκησις σήμερα εἶναι ἴσαι πρὸς ὅλους.

Αὐτὸ εἶναι τὸ Νέον Κράτος. Εἶναι τὸ Κράτος τὸ ἰδικόν σας. Τὸ Κράτος τὸ κομματικὸν ἦτο ἐκδήλωσις τῆς δυνάμεως τοῦ κόμματος.

Τώρα ἐσεῖς εἶσθε τὸ Κράτος καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα, παρὰ οἱ ἐκτελεσταὶ τῆς θελήσεώς σας. Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς στρατιωτικὴ δικτατορία, ἡ ὁποία θέλει νὰ ἐπιβληθῇ διὰ τῆς βίας. Δὲν στηριζόμεθα ἡμεῖς εἰς τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Βασιλέως καὶ τὴν ἰδικήν σου ἐμπιστοσύνην, Ἑλληνικὲ λαέ.

Ἡ σημερινὴ θέσις τοῦ πολίτου ἔναντι τοῦ Κράτους.

Τώρα θέλω νὰ σᾶς εἰπω ἀκόμη ὀλίγας λέξεις διὰ τὴν θέσιν τοῦ πολίτου ἔναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ὁ πολίτης ἔχει ἀτομικὰς ἐλευθερίας, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν ἠμποροῦν νὰ εἶναι ἐπιζήμιαι διὰ τὸ σύνολον καὶ διὰ τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει τὸ σύνολον.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ πειθαρχήσωμεν εἰς μίαν δύναμιν. Διότι, ἐὰν συμβῇ ποτὲ νὰ μὴ εἶναι ὅλον τὸ Ἔθνος ἡνωμένον καὶ πειθαρχημένον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ πλέον εἰς μίαν περίστασιν ποὺ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ παρουσιασθῇ. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀκόμη.

Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ πῶ σὲ σᾶς τίποτε περὶ Ἐθνικοῦ φρονήματος. Τί νὰ πῶ στὰ παιδιὰ τῆς Κρήτης, ὅταν τὰ βουνὰ καὶ οἱ κάμποι της ἀντιλαλοῦν ἀκόμα ἀπὸ τὰ ντουφέκια τῶν ἡρωϊκῶν σας ἀγώνων ; Κάθε Κρὴς εἶναι καὶ ἐστία Ἐθνικοῦ φρονήματος.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς τὰ Χανιὰ τὴν 7ην Νοεμβρίου 1936).

Πρέπει νὰ φανοῦμε ἀντάξιοι τῶν ἡρωϊκῶν παραδόσεων τῆς Φυλῆς μας.

Ἤξευραν οἱ ἥρωες τοῦ Ἀρκαδίου πὼς δὲν ἠμποροῦσαν νὰ νικήσουν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἀποθάνουν καὶ ἀπέθαναν ὅλοι. Τοὺς εἶχεν ἐγκαταλείψει ὁ κόσμος ὅλος. Τὰ Κράτη τὰ Χριστιανικὰ δὲν ἐνδιεφέροντο δι' αὐτούς. Τὸ Ἐλεύθερον Βασίλειον εἶχε τὰς κομματικάς του διαμάχας καὶ δὲν ἦτο ἕτοιμον νὰ δώσῃ καμμία κρατικὴ βοήθεια. Ἦλθαν ἐδῶ ἐθελονταὶ καὶ παιδιὰ τοῦ Μωρηᾶ καὶ τῆς Ρούμελης, καὶ ναῦται καὶ πλοῖα, ἀλλὰ μόνοι των. Διότι τὸ Κράτος τὸ Ἑλληνικόν, ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἦτο ἕτοιμον.

Ἡ λογικὴ τοὺς εἶπε : Ἐγκαταλείψατε αὐτὸν τὸν τόπον καὶ πηγαίνετε μέσα πρὸς τὰ βουνά.

Ἀλλὰ τί δουλειὰ εἶχεν ἡ λογικὴ ἐμπρὸς στὸν ἡρωϊσμόν ; Δὲν ἄκουσαν τίποτε καὶ εἶπαν ἐκεῖνο ποὺ ἔλεγαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιᾶται : Ἐδῶ εἴμαστε, ἐδῶ θὰ πεθάνουμε.

Καὶ πέθαναν ὅλοι. Οἱ στρατοὶ τοῦ Σουλτάνου ἦσαν πολὺ ἰσχυρότεροι ἀπὸ αὐτούς. Εἶχαν πυροβολικόν. Αὐτοὶ δὲν εἶχαν παρὰ τὰ λιανοτούφεκα. Ἀλλὰ εἶχαν ψυχὴ ἀνδρική, ψυχὴ Ἑλληνική, ἡ ὁποία εἰς αὐτὲς τὶς περιστάσεις θυμᾶται ποιὸ εἶναι τὸ καθῆκόν της.

Κρῆτες καὶ Ἕλληνες τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, μαζὶ ἀδελφωμένοι, ἀφῆκαν ἐδῶ τὰ κορμιά των, καὶ ἐπάνωθε ἀπὸ αὐτὰ ἦτο ὁ Σταυρός. Τὸν κρατοῦσε ὁ ἡγούμενος Γαβριήλ. Δὲν χωρίσθηκε ποτὲ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Ἔθνος, δὲν χωρίσθηκε ἀπὸ τὴν Πατρίδα. Ὁ Γαβριὴλ πεθαίνοντας, ἀφῆκε τὴν παραγγελίαν στὸν Γιαμπουδάκη, ὅταν μποῦν οἱ ἐχθροί, νὰ τινάξῃ τὴν πυριτιδαποθήκη.

Καὶ ὁ Γιαμπουδάκης τὴν ἐτίναξε. Ἔπεσαν οἱ τοῖχοι τῆς Μονῆς ἐπάνω ἀπ' αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Χιλιάδες σκοτώθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς αὐτὲς τὶς τρεῖς ἡμέρες.

Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτε μπροστὰ στὴν παντοτεινή, τὴν ἀΐδιο δόξα, ποὺ περιεκάλυψε τοὺς ἥρωας τοῦ Ἀρκαδίου. Αὐτὸ ἔδωκε ψυχὴ εἰς ὅλην τὴν ἄλλην Κρήτην καὶ ἐβάσταξε τὸν ἀγῶνα τρία χρόνια ἀκόμα.

Καὶ ἡμεῖς ἔχουμε ἀγῶνας μπροστά μας. Ἔχουμε ἀγῶνας Ἐθνικούς. Ἔχουμε ν' ἀναβιώσουμε καὶ ν' ἀναδείξουμε τὸν τόπο μας.

Ἂς εἶναι παράδειγμα γιὰ μᾶς οἱ ἥρωες τοῦ Ἀρκαδίου. Πρέπει νὰ δείχνῃ ὁ καθένας ἀπόφασιν καὶ θέλησιν μέχρι τέλους καὶ ν' ἀποφασίσῃ νὰ ταφῇ κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια γιὰ νὰ νικήσῃ. Μόνον ἔτσι γίνονται τὰ Ἔθνη. Καὶ αὐτὸ τὸ παράδειγμα πρέπει νὰ εἶναι μπροστά μας αἰώνια.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς τὸ Ἀρκάδι, τὴν 8ην Νοεμβρίου 1936).

VI. – Ο ΛΑΟΣ ΠΕΙΘΑΡΧΗΜΕΝΟΣ ΘΑ ΧΩΡΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΤΟΥ ΠΕΠΡΩΜΕΝΑ

Ἡ 4η Αὐγούστου ἐδημιούργησε κατάστασιν νέαν καὶ διαρκῆ καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου ἐξαρτᾶται ἀπολύτως ἀπὸ τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶδα παντοῦ μέχρι τώρα, μὲ πείθει ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ τραβήξωμεν μπροστὰ μὲ θάρρος, διότι ὁ λαὸς θὰ μᾶς ἀκολουθῇ γιὰ πάντα. Τὰ προβλήματα, ποὺ μᾶς ἐκληροδότησε τὸ κομματικὸν Κράτος, εἶναι πραγματικὰ τεράστια.

Ἡ 4η Αὐγούστου ἐδημιούργησε νέαν καὶ διαρκῆ κατάστασιν.

Πρῶτο-πρῶτο, μὲ τὸ ὁποῖον ἀσχοληθήκαμε, ἦτο νὰ βγάλωμε τοὺς ἐργάτας ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο.

Ἀφοῦ ἐκάμαμεν τὴν τακτοποίησιν αὐτὴν εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν, ἐστρέψαμεν ἀμέσως τὴν προσοχήν μας εἰς τὸ ἄλλο σκέλος τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ἀγροτικὴν τάξιν.

Κατόπιν ἐβαδίσαμεν ἀμέσως πρὸς τὴν σωτηρίαν τῆς δραχμῆς. Ἡ δραχμὴ ἐκινδύνευε ἀπὸ δύο μερίες: Πρῶτον ἀπὸ τὸ ἔλλειμμα τοῦ Προϋπολογισμοῦ, καὶ δεύτερον ἀπὸ τὴν διαρροὴν τοῦ συναλλάγματος εἰς τὸ Ἐξωτερικόν. Τὸ πρῶτον ζήτημα χρειάζεται μέτρα αὐστηρῶν οἰκονομιῶν. Διὰ τὸ συνάλλαγμα ἐχρειάσθη νὰ λάβωμεν μέτρα σκληρά. Ἐπληρώσαμε μὲ τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα εὐθὺς ἀπὸ τὸν πρῶτο μῆνα συναθροίσθηκαν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ὅλας τὰς ἀνάγκας μας, καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ποὺ σᾶς ὁμιλῶ μᾶς περισσεύει ἀκόμη ποσὸν 500.000 λιρῶν.

Ἡ ἀναδιοργάνωσις τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου.

Γιὰ νὰ μπορέσῃ ὅμως ἡ Χώρα ν' ἀναβιώσῃ ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς, θὰ χρειασθῇ ν' αὐξηθῇ ἡ ἐθνική της παραγωγή. Καὶ ὡς προκαταρκτικὸν μέτρον ἀνελάβαμε ν' ἀναδιοργανώσουμε πρῶτα τὸ Ἀνώτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον.

Καὶ ἔπειτα ἐκάμαμεν μίαν ἐπιτροπὴν ἀπὸ τοὺς Ὑπουργούς, ποὺ ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν Ἐθνικὴν παραγωγὴν καὶ ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς ἔκαμεν ἤδη τὸ πρόγραμμά του, τὸ πρόγραμμα τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐχρειαζόμεθα εὐθὺς ἀμέσως ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, ἦτο ἡ τόνωσις τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος. Ἡ ἐπάνοδος

τῆς πίστεως καὶ τῆς πεποιθήσεως εἰς τὸν ἑαυτόν σας. Ἡ κατάπνιξις τῶν ἀνατρεπτικῶν στοιχείων τοῦ τόπου.

Μὲ βῆμα σταθερὸν πρὸς τὰ δυσπρόσιτα ὕψη τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ

Ὅταν ἕνας λαὸς ὁλόκληρος εἶναι ἀποφασισμένος νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ὄνειρά του, ὁ λαὸς αὐτὸς ἀσφαλῶς θὰ γίνῃ λαὸς ἰσχυρὸς καὶ θὰ βαδίσῃ μὲ βῆμα σταθερὸν πρὸς τὰ δυσπρόσιτα ὕψη τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡμεῖς, Ἑλληνικὲ λαέ, θὰ σὲ ὁδηγήσωμεν εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον πρὸς τοὺς ἀπεράντους θησαυροὺς τῶν Ἑλληνικῶν ἀξιῶν.

Ἀπὸ σᾶς ζητοῦμεν μόνον τὴν ἐμπιστοσύνην σας καὶ κάτι τι ἄλλο ἀκόμα: Σᾶς ζητοῦμεν πειθαρχίαν σταθεράν».

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς τὸ Ἡράκλειον τὴν 8ην Νοεμβρίου 1936).

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠθέλησα ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν ποὺ παρέλαβα τὴν ἐξουσίαν, ἦτο νὰ σᾶς ἰδῶ ὅλους τοὺς Ἕλληνας ἡνωμένους, ὄχι πλέον διχασμένους, ὄχι πλέον ἀλληλοσπαρασσομένους καὶ μὴ δυναμένους νὰ ζήσετε, ἀλλὰ νὰ σᾶς ἰδῶ βαθειὰ ἡνωμένους, ὅπως πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε οἱ Ἕλληνες καὶ ὅπως θὰ εἶναι ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς πάντοτε ὑπὸ τὴν Κυβέρνησίν μου.

Σήμερον ἠμπορεῖτε νὰ ὑπερασπίζεσθε τὰ δικαιώματά σας ἐνώπιον τῶν Ἀρχῶν μόνοι σας, χωρὶς διαμέσους.

Χαίρω πολύ, διότι ὁ λαὸς τὰ αἰσθάνεται ὅλα αὐτὰ τόσον βαθειά. Δὲν ὑπάρχει καμμία βία ἐπάνω σας. Εἶσθε ἐλεύθεροι νὰ ἐκδηλώνετε τὰ αἰσθήματά σας. Καὶ τὸ ὅτι τὰ ἐκδηλώνετε, σημαίνει ὅτι τὰ αἰσθάνεσθε πραγματικὰ καὶ θέλετε νὰ τὰ ἐκδηλώνετε.

Ἀλλὰ τὸ περισσότερον, τὸ ὁποῖον ἔκαμα, εἶναι ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἀνασύνταξις τῶν πολεμικῶν μας δυνάμεων. Διότι ἐπ' αὐτῶν θὰ στηριχθῇ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τῆς φίλης καὶ συμμάχου Τουρκίας, ἠμπορῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἡ Βαλκανική μας Ἕνωσις εἶναι ἰσχυρὰ καὶ πάντοτε ἐξυπηρετοῦσα τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης εἰς τὰ Βαλκάνια. Τὴν ε[illegible] ποθεῖ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τῆς Θράκης ἰδιαιτέρω[illegible]

Τὰ προβλήματα τῆς Θράκης εἶναι πολλὰ καὶ [illegible]. Βεβαιωθῆτε ὅτι θέλομεν φροντίσει διὰ τὸν λιμένα [illegible] διὰ τὴν συγκοινωνίαν σας καὶ δι' ὅλα τὰ ἄλλα ζητήματά σ[illegible] ἐνει

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς τὴν Ἀλεξανδρούπολιν τὴν 3η [illegible]

Ἀπὸ παντοῦ ὅπου ἐπέρασα, ἀπὸ πόλεις, ἀπὸ χωρίσ, ἐδῶ ἀκόμη, διὰ τοῦ στόματος τῶν ἀντιπροσώπων σας, ὅλοι οἱ Ἕλληνες μοῦ εἴπατε τὰ αὐτὰ πράγματα, ὅλοι οἱ Ἕλληνες διεγράψατε τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεώς μου, τῆς Κυβερνήσεως τῆς 4ης Αὐγούστου, ὡσὰν νὰ ἦτο ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰς κεφαλάς τὰς ἰδικάς σας. Καί, πράγματι, ἔτσι εἶναι. Καὶ ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι ἤλθατε ὅλοι ἐδῶ, χωρὶς νὰ βιασθῆτε ἀπὸ κανένα, ὅταν σᾶς ἀκούω καὶ ἐδῶ καὶ παντοῦ ἀναφωνοῦντας πράγματα, τὰ ὁποῖα βγαίνουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά σας, συλλογίζομαι πόσον μακρὰν εὑρίσκονται οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι ὁ λαὸς αὐτός, ὁ ὁποῖος εἶναι συγκεντρωμένος ἐδῶ, ὁ ὁποῖος μὲ κυττάζει μέσα εἰς τὰ μάτια μὲ τόσον ἐνθουσιασμόν, εἶναι ὁ λαός, ὁ ὁποῖος κύπτει ὑπὸ τὸ βάρος τῆς τυραννίας καὶ τῆς καταδυναστεύσεως!

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες διεγράψατε τὸ ἔργον τῆς 4ης Αὐγούστου ὡς ἔργον ἰδικόν σας.

Αὐτὰ τὰ πράγματα γράφουν μερικοὶ ἄνθρωποι, τὰ μεταφράζουν σὲ ξένες γλῶσσες, τὰ διανέμουν σὲ ἐπισήμους ξένους εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ στέλνουν καὶ σὲ ξένες ἐφημερίδες τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Αὐτὰ τὰ πράγματα, ποὺ σᾶς εἶπα ἐδῶ, θὰ τὰ ἰδῆτε γραμμένα μὲ Ἑλληνικὰ γράμματα σὲ ἐφημερίδες μερικῶν παροικιῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ, αἱ ὁποῖαι σᾶς παριστάνουν ὅτι στενάζετε ὑπὸ τὸ βάρος μιᾶς φοβερᾶς δουλείας, ὅτι ζῆτε κάτω ἀπὸ μίαν τρομερὰν τυραννίαν καὶ δεσποτείαν. Ὡσὰν νὰ μὴ εἶσθε ἕνας λαός, ὁ ὁποῖος γνωρίζει πῶς διασπῶνται τὰ δεσμὰ τῆς τυραννίας.

Τὸ ἔργον μου τὸ ξεύρετε ὅλοι. Καταλαμβάνω ὅτι καὶ εἰς μικρὰ ἀκόμη χωρία, πόσον βαθειὰ τὸ ἔργον αὐτὸ ἔχει γίνει συνείδησις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ θέλησις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσῃ ἡ Ἑλλάς, παρὰ ὅταν ὁ λαὸς εἶναι ἡνωμένος.

Εἰς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόλυτος ἐσωτερικὴ ἑνότης.

Εἰς ἡμᾶς δὲν ἐπιτρέπεται ἡ πολυτέλεια τῶν ἐσωτερικῶν διχονοιῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν διαιρέσεων, εἰς ἡμᾶς δὲν ἐπιτρέπονται τὰ κοινωνικὰ πειράματα, εἰς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόλυτος ἐσωτερικὴ ἑνότης, ἑνότης λαοῦ ἐλευθέρου, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ πειθαρχημένου, μὲ κεφαλὴν τὸν Βασιλέα, μὲ Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν σταθερὰν καὶ μόνιμον. Τὴν ἑνότητα αὐτὴν τὴν ἐσωτερικήν μας τὴν παρέλυαν τὰ κόμματα. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ καταλυθοῦν τὰ κόμματα καὶ κατελύθησαν, χάρις εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς Γύθειον τὴν 20ὴν Μαΐου 1938)

VII. — ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Ὁ προορισμός σας εἶναι νὰ πάρετε τὸ ἔργον τοῦ παραγωγοῦ καὶ νὰ τὸ μεταφέρετε πρὸς τὸν καταναλωτὴν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὁ καταναλωτὴς νὰ ἔχῃ τὴν καλλιτέραν ποιότητα μὲ τὰς καλλιτέρας τιμάς.

Ἡ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη τῶν πολιτῶν εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἀναδημιουργικῆς προσπαθείας.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργον σας. Καὶ ὅταν τὸ κατορθώσετε, τότε θὰ εἶσθε τάξις ὄχι παρασιτική, ἀλλὰ τάξις παραγωγική. Καὶ ὡς τοιαύτη παραγωγικὴ τάξις, θὰ ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ ἔχετε ἀπὸ τὸ Κράτος πᾶσαν ὑποστήριξιν.

Δὲν δημαγωγεῖ ἡ Κυβέρνησις, οὔτε ἀποτείνεται εἰς ποταπὰ ἐνστικτα τοῦ πλήθους. Ἀποτείνεται ἡ Κυβέρνησις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εἰς τοὺς ὁποίους θέλει νὰ ὑποδείξῃ, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐπιβάλῃ, νὰ σκέπτωνται γενικὰ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Ἔθνους.

Τῆς ἐμπιστοσύνης σας αὐτῆς ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην: Διότι ἡ εἰς δὲν εἶμεθα Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἐννοεῖ νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς βίας. Θέλομεν νὰ στηριζώμεθα ἐπὶ τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τῶν πολιτῶν, διότι αὐτὴν τὴν ἐμπιστοσύνην τὴν θεωροῦμεν ὡς καλλιτέραν πάσης ἄλλης ὑποστηρίξεως.

Ἔχομεν ἀνάγκην, ὄχι μόνον ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ τὸ σύνολον τοῦ Ἔθνους, ἔχομεν ἀνάγκην τόνου καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

Μόνον μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ πεποίθησιν εἰς τὸ μέλλον καὶ μὲ αἰσιοδοξίαν κατορθοῦνται μεγάλα ἔργα. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν, εἶναι ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπαιτῶ ἀπὸ ὅλους σας νὰ μεταφέρετε τὸν τόνον καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν εἰς τὰς ἐπαρχίας σας, ἐκεῖ ὅπου θὰ ἰδῆτε τοὺς συμπολίτας σας, καὶ νὰ τοὺς δώσετε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ τόπου αὐτοῦ εὑρίσκεται ἡ Κυβέρνησις, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Βασιλέως, ἀποφασισμένη νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀναγεννήσεως καὶ νὰ συντρίψῃ πᾶσαν ἀντίδρασιν, ἡ ὁποία ἤθελεν ἐγερθῇ κατὰ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἔργου.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὸ Α' Πανελλαδικὸν Πανεπαγγελματικὸν καὶ Βιοτεχνικὸν Συνέδριον, τὴν 21 Αὐγούστου 1938).

"Οσοι κυβερνοῦν ἕνα τόπο, θέλουν νὰ βλέπουν ὅτι ὁ λαὸς ἔχει πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς αὐτούς. Εἶχα πολλὰ χρόνια νὰ ἔλθω εἰς τὸν τόπον σας, πάρα πολλὰ χρόνια, σχεδὸν μιὰ γενεά. Εἶναι 24 χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ἐπολεμήσαμε εἰς αὐτὰ τὰ βουνά, τὰ ὁποῖα εἶναι γύρω σας.

"Οσοι κυβερνοῦν ἕναν τόπο, θέλουν νὰ βλέπουν ὅτι ὁ λαὸς ἔχει πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς αὐτούς.

Ἀπὸ τότε ἕως τώρα, ἀκούω πολλὰ διὰ τὴν "Ηπειρον, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ ἀκούω τακτικὰ καὶ μὲ ἐπιμονήν, εἶναι ὅτι ἦτο μία χώρα ἐγκαταλελειμμένη ἀπὸ τὸ Κράτος.

Δὲν ἤσαστε σεῖς μονάχα ἐγκαταλελειμμένοι. "Ητο ὅλη ἡ Ἑλλὰς ἐγκαταλελειμμένη ἀπὸ τὸ Κράτος. Εἴχαμε, βλέπετε, τότε, τὸν πολιτικὸν κόσμο, ὁ ὁποῖος μᾶς διοικοῦσε. Ἀλλὰ ὁ πολιτικὸς αὐτὸς κόσμος εἶχε πολλὲς ἄλλες ἀσχολίες. Εἶχε νὰ σκεφθῇ διὰ πολιτειακὰ ζητήματα, διὰ ἄρθρα συνταγμάτων καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἔπαιρνε ὁ Καλαμᾶς, ὁ "Αραχθος καὶ ὁ Λοῦρος τὰ σπαρτά σας. "Επρεπε νὰ σκεφθοῦν γιὰ τὰ μεγάλα ζητήματα. "Επρεπε, δηλαδή, νὰ σκεφθοῦν, ἂν θὰ ἔπρεπε αἱ γυναῖκες νὰ πάρουν ψῆφον δημοτικὴν ἢ καὶ βουλευτικήν, καὶ ἔτσι κανεὶς δὲν ἐγύριζε νὰ σᾶς κυττάξῃ πῶς σπέρνετε, πῶς θερίζετε.

Ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξὺ ἐσεῖς δὲν εἴχατε ψωμὶ νὰ φᾶτε καὶ ἐσκέπτετο τὸ Κράτος, ἂν θὰ εἶχε τὰ μέσα νὰ σᾶς στείλῃ καὶ καλαμπόκι ἀκόμη διὰ νὰ ζήσετε. Μὲ τέτοιους ὅρους, βέβαια, ἐμείνατε ἐγκαταλελειμμένοι. Ἐφωνάξατε ὅλοι, ὅτι δὲν ἔχετε δρόμους, καὶ οἱ βουλευταί σας τὶς φωνὲς αὐτὲς τὶς πνίξανε σὲ ἄλλα ζητήματα. Καὶ τὰ ἀποτελέσματα τὰ βλέπει κανείς.

Μάλιστα, μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, ὅτι τὴν ἐγκατάλειψί σας δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ τὴν ἰδῶ. Τὴν ἤξερα. Καὶ τώρα ποὺ τὴν βλέπω μὲ τὰ μάτια μου, βλέπω ὅτι ἀπὸ τότε ποὺ εἶδα τὴν "Ηπειρο διὰ πρώτην φοράν, πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, μέχρι τώρα, δὲν παρετήρησα καὶ μεγάλη διαφορὰ νὰ ἔχῃ ὁ τόπος εἰς τὴν πρόοδον.

Τὸ μόνο ποὺ βλέπει κανείς, εἶναι ἡ πρόοδος ἡ ἰδιωτική, εἶναι ἡ πρόοδος τῶν Ἠπειρωτῶν. Τώρα τὸ Κράτος εἶναι διαφορετικόν, δὲν ἐνδιαφέρεται οὔτε διὰ κόμματα, οὔτε διὰ παρατάξεις. Τὸ Κράτος τώρα ἐνδιαφέρεται μόνον καὶ μόνον διὰ τὸ πῶς θὰ εὐημερήσῃ ὁλόκληρος ὁ λαός, πῶς θὰ προοδεύσῃ καὶ πῶς θὰ φανῇ ἀντάξιος τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ μεγάλη ἐλπὶς τῆς Πατρίδος.

Σᾶς ἔκαμα νὰ αἰσθάνεσθε μὲ ὑπερηφάνειαν ὅτι εἶσθε "Ελληνες. Σᾶς ἔδωκα τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας, ὅτι ἠμπορεῖτε νὰ κοιμᾶσθε ἡσυχοι εἰς τὸ σπίτι σας, χωρὶς νὰ διατρέχετε τὸν κίνδυνον νὰ κρεμασθῆτε ἀπὸ τοὺς ἀνατροπεῖς. Σᾶς ἔδωκα τὸ αἴσθημα ὅτι τὰ σύνορά μας εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ὅτι δὲν διατρέχει πλέον κίνδυνον ἡ ἀκεραιότης τῆς Χώρας μας. Τὸν Στρατόν μας τὸν θεωροῦμεν ὡς τὴν μεγάλην ἀσπίδα, ἡ ὁποία καλύπτει τὸ σῶμα τῆς Πατρίδος.

Σᾶς ἔδωκε ἡ Κυβέρνησις τὴν ἀξίαν τῆς δραχμῆς.

Σᾶς ἔδωκε ἡ Κυβέρνησίς μου ἐργατικὴν τάξιν ἀγαπημένην μὲ τὸ "Εθνος, ἀγαπημένην μὲ τὴν Πατρίδα.

Σᾶς ἔδωκε τὸν ἀγρότην, ὡς τὸν κύριον παράγοντα τῆς ἐθνικῆς σας εὐδαιμονίας. Ἡ μεταβολὴ τῆς 4ης Αὐγούστου ἔδειξε τὴν ἰδιαιτέραν της φροντίδα καὶ γιὰ τὸν ἀγρότη, ὅπως καὶ γιὰ τὸν ἐργάτη.

Σᾶς ἔδωκε τὸ αἴσθημα τῆς ἀλληλεγγύης τῆς κοινωνικῆς. Σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους, ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, διότι τόσον πρόθυμα μᾶς ἔδωσε τὰ χρήματα ποὺ χρειάζονται διὰ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν.

Ὁ λαὸς ἄγρυπνος φρουρὸς τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ἀλλὰ θὰ σταματήσω ἐδῶ, διότι δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ σᾶς τὰ μετρήσω ὅλα. Τὰ γνωρίζετε.

"Ενα πρᾶγμα ζητῶ ἀπὸ ὅλους σας: νὰ γνωρίζετε ὅτι αὐτὴ ἡ κατάστασις τῆς εὐημερίας εἶνοι δυνατὸν νὰ ἐκμηδενισθῇ, ἂν δὲν εἶσθε πιστοὶ ὅλοι σας πέρα-πέρα εἰς τὰς Ἀρχὰς τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου. Λοιπόν, νὰ εἶσθε ἄγρυπνοι φρουροὶ τῆς καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ἐδημιουργήσατε ὅλοι μαζί μου ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Βασιλέως. Νὰ μὴν ἀφίνετε νὰ πλανηθῆτε ποτὲ ἀπὸ κανένα. Τότε καὶ μόνον θὰ ἔχετε ἐξασφαλίσει τὴν εὐημερίαν σας καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος.

Ἀποτείνομαι πρὸς τοὺς ἀγρότας: Γνωρίζετε τὸν νόμον, τὸν ὁποῖον ἐκάμαμε διὰ νὰ σᾶς ἐξασφαλίσωμε ἀπὸ τὰ χρέη. Διότι σεῖς ἀποτελεῖτε τὴν βάσιν, τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ Ἐθνικοῦ μας οἰκοδομήματος.

Ἀλλὰ ζητῶ καὶ ἐγὼ ἀπὸ σᾶς νὰ ὁπλισθῆτε μὲ τεχνικὰ μέσα, ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ γίνῃ ἡ παραγωγή σας πολὺ μεγάλη.

("Από τὸν λόγον του εἰς Ἰωάννινα τὴν 13 Ἰουνίου 1937)

Μοῦ ἐξεφράσατε αἰσθήματα πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως, τῶν ὁποίων ἡ ἐκδήλωσις ὁμολογῶ ὅτι μοῦ εἶναι πάντοτε ἀναγκαία, διότι ἀποτελεῖ τὸ στήριγμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου βασίζομαι, διὰ νὰ ὑπηρετῶ τὸν τόπον αὐτόν. "Ολα αὐτὰ [illegible] τοῦ Ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως [illegible] τῆς Πατρίδος, μὲ [illegible] πρὸς τὰ ὀπίσω, 100 χρόνια καὶ πλέον, εἰς τὴν ἐπο[illegible] κατὰ τὴν ὁποίαν συνεταράσσετο ἡ Ἑλλάς.

Τὰ λαϊκὰ στηρίγματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται ἡ σημερινὴ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, ἀπὸ τότε ἕως σήμερον, πολλὰ πράγματα ἤλλαξαν. Οἱ λαοί, οἱ ὁποῖοι ἐπολέμησαν τότε πρὸς ἀλλήλους, εἶναι σήμερον φίλοι μας. Ὁ εἷς μάλιστα εἶναι ὁ πιστός μας σύμμαχος.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους φίλους τῶν Βαλκανίων ἀλληλοϋποστηριζόμεθα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης εἰς τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς Εὐρώπης, τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἂν ἔφυγαν ὅμως οἱ ἀγῶνες, ἔμεινεν ἡ φιλοπατρία καὶ ὁ ἡρωϊσμός. Ἰδοὺ τὰ δύο πράγματα, τὰ ὁποῖα ἑορτάζομεν σήμερον. Δὲν ἑορτάζομεν τὰς νίκας. Ἑορτάζομεν τὴν ἰδικήν μας φιλοπατρίαν καὶ τὸν ἰδικόν μας ἡρωϊσμόν. Καὶ βεβαίως, τὰ στοιχεῖα αὐτά, τὰ ψυχικά μας, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα σήμερον· Ἡμεῖς εἴμεθα λαὸς εἰρηνικός. Δὲν ζητοῦμεν νὰ παραβιάσωμεν τὸ δίκαιον οὐδενός. Ζῶμεν ἐντὸς τῶν συνόρων μας καλλιεργοῦντες τὸν πολιτισμόν μας.

Δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ στηρίζεται εἰς τὴν ἐλεημοσύνην τῶν ἰσχυρῶν.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ κανεὶς τὴν εἰρήνην σήμερον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ στηρίζεται εἰς τὴν ἐλεημοσύνην τῶν ἰσχυρῶν. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ νὰ τὴν ἐξασφαλίζῃ μόνος του διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων καὶ, ἐπομένως, ἂν ὑλικῶς πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε παρασκευασμένος, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἠθικῶς παρασκευασμένος.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς Μεσολόγγιον τὴν 15ην Ἰουνίου 1938)

Χαίρω πολὺ καὶ σᾶς εἶμαι βαθύτατα εὐγνώμων, διότι διὰ τὸ **πρῶτον** αὐτὸ ἔτος ποὺ ἐπεράσαμεν, ὑπέστητε ἀγογγύστως καὶ τὰς στερήσεις καὶ τὰς θυσίας ποὺ ἀπὸ σᾶς ἐζήτησα. Ἀλλὰ θὰ χρειασθοῦμε καὶ ἄλλας. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῇ κανείς, ὅτι μέσα εἰς αὐτὸν τὸν διαρκῶς ἐξοπλιζόμενον Εὐρωπαϊκὸν κόσμον, δὲν θὰ ἐντείνῃ ἡ Ἑλλὰς ἀκόμη περισσότερον τὰς δυνάμεις της.

Ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐντείνῃ διαρκῶς καὶ περισσότερον τὰς δυνάμεις της.

Ἡ ἡσυχία καὶ ἡ εἰρήνη εἶναι ἀγαθά, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ μᾶς δώσουν οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα πρέπει ἡμεῖς νὰ κατακτῶμεν κάθε στιγμήν.

Ἔτσι ἐξησφαλισμένοι θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν μας ἔργον. Καὶ πόσα καὶ πόσα δὲν ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἀκόμη! Ἡ γῆ μας ἀκόμη δὲν μᾶς δίδει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς δώσῃ. Ἡ Ἐθνική μας οἰκονομία ἀκόμη δὲν ἔλαβε τὴν πλήρη ἀνάπτυξίν της. Ἡ ἐκπαίδευσίς μας τώρα ἀρχίζει νὰ κάμνῃ τὰ πρῶτά της στερεὰ βήματα.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἀπὸ τώρα ἐπετελέσαμεν ὅλοι, εἶναι ἡ πλήρης ἀγάπη πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ ἀπόφασις διὰ κάθε θυσίαν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, ἡ πλήρης συνείδησις τοῦ τί θὰ πῇ νὰ εἶναι κανεὶς Ἕλλην. Μόνον οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑπερήφανοι διὰ τὸν ἑαυτόν των, αὐτοὶ μόνον προοδεύουν. Αὐτὸ τὸ αἴσθημα τὸ ἀπεκτήσαμεν ἤδη. Καὶ μὲ τέτοια σημαία εἰς τὰ χωριά μας ἠμποροῦμε πλέον νὰ κατορθώσωμεν ὅ,τι θέλομεν. Καὶ θέλομεν τὴν εὐημερίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ πίστις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἔστω πλέον ἀκλόνητος Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος θὰ ὑπερβῇ κάθε ἐμπόδιον.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Χαλκίδα τὴν 22αν Αὐγούστου 1937).

ΜΕΡΟΣ Β'.

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ

Ι. — ΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ

Σὰν σήμερα, ἐδῶ καὶ 24 χρόνια, μίαν ἡμέρα βροχερή, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐδιάβαινε τὸν Ἀξιόν. Εἶχε ξεκινήσει πρὶν ἀπὸ εἴκοσι ἡμέρες ἀπὸ τὰ παληὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος, ἔδωκε μάχες στὸ δρόμο, ἐδιάβηκε ποταμούς, σκαρφάλωσε βουνά, πέρασε, χωρὶς νὰ τὸν σταματήσῃ τίποτε καὶ ἔφθασε μπροστὰ στὸν Ἀξιό.

Ὁ δρόμος τοῦ καθήκοντος ἐξασφαλίζει τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐημερίαν.

Τὸ πέρασμα συνεχίσθηκε ὅλη τὴν νύχτα. Τὴν νύκτα ἐδιάβηκε ὁ Ἀρχιστράτηγος μὲ ὀλίγους ἀξιωματικούς του, ὁ Διάδοχος τοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνος, καὶ ἐτράβηξε πρὸς τὸ Τοψίν. Ὁ Κωνσταντῖνος δὲν εἶχε φάει ἐκείνη τὴν νύκτα.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωΐ, σὰν αὔριο πρωΐ, ἐξεκίνησε ὁ Στρατὸς καὶ ἐτράβηξε ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην. Σὰν αὔριον τὴν νύκτα, ἡ Θεσσαλονίκη παρεδίδετο στὴν Ἑλλάδα καὶ ἔμεινε πλέον στὰ χέρια της ἕως σήμερον, γιὰ πάντα.

Αὐτὸ τὸ γεγονὸς τῆς 25ης Ὀκτωβρίου, ἑορτάζομεν αὔριον καὶ θὰ τὸ ἑορτάσουμε μὲ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

Ἐὰν ἤσαστε τώρα ἀπελπισμένοι, δὲν θὰ ἠμπορούσατε ποτὲ νὰ ἑορτάσετε τὴν 26ην Ὀκτωβρίου μὲ συναισθήματα χαρᾶς. Ἐὰν ἐξακολουθούσατε νὰ τραβᾶτε τὸν δρόμον καὶ τὸν κατήφορον πρὸς τὸν κρημνόν, ποὺ ἐτραβούσατε πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου, αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι ζήτημα ἂν θὰ ἐωρτάζατε τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὅταν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Βασιλέως, ἐπῆρα δλην τὴν εὐθύνην εἰς τοὺς ὤμους μου καὶ ἔκαμα τὴν Μεταβολὴν τῆς 4ης Αὐγούστου, τότε ὄχι μόνον ἀνακουφισθήκατε ὅλοι σας, ἀλλὰ καὶ ἐπικυρώσατε τὴν ἐνέργειά μου αὐτὴν μὲ μυριάδες πολλὲς τηλεγραφήματα, μὲ τὴν συνάθροισιν τοῦ λαοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν 20ὴν Ὀκτωβρίου, μὲ τὴν μεγαλειώδη ὑποδοχὴν ποὺ μοῦ ἔκαμε ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη καὶ μὲ αὐτὴν τὴν σημερινὴν ἀφάνταστην συγκέντρωσίν σας.

Καὶ πρῶτα - πρῶτα, σᾶς ἀπεδώσαμεν τὰ καθυστερούμενα ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν καπνῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι περίπου 50 ἑκατομμύρια, καὶ θὰ σᾶς δώσωμεν σὲ ὀλίγον χρόνον ἄλλα 50 ἑκατομμύρια.

Εὐθὺς ἀμέσως καταπιασθήκαμε μὲ τὴν διανομὴν τῶν γαιῶν καὶ μέσα σὲ ὀλίγον χρόνον κάθε ἀγρότης θὰ ἔχῃ τὸν κλῆρον του. Σᾶς κατέβασα τὸν τόκον τῶν καλλιεργητικῶν δανείων. Ἔσωσα τὴν σταφίδα ἀπὸ τὴν ἐφετεινὴν κρίσιν.

Ἐπίσης ἐπιβάλαμε οἰκονομίας σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε ὁ προϋπολογισμὸς νὰ ἰσοσκελισθῇ.

Ἐφροντίσαμεν ἐπίσης διὰ τοὺς ἐνδεεῖς καὶ τοὺς πάσχοντας καὶ ἐδώσαμεν 40.000.000 διὰ τὰ συσσίτια καὶ τοὺς πτωχούς. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν διορθώνουμε τὰ σανατόρια ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἔργα ἀρχίσαμε ἀμέσως εἰς τὴν Μακεδονίαν. Περισσότερα ἀπὸ 60 ἑκατομμύρια ἐξοδεύονται αὐτὴν τὴν στιγμὴν διὰ τοὺς δρόμους τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης καὶ πρόγραμμα ἔγινε διὰ τὰ μικρότερα ἔργα ἀποξηράνσεως.

Ὁ τόπος αὐτὸς θὰ ξαναβρῇ τὸν ἑαυτόν του.

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀκόμη ἐκάμαμε μέσα σὲ δύο μῆνες. Αὐτὰ ποὺ σᾶς λέγω, δὲν εἶναι πρόγραμμα. Εἶναι ἔργα ποὺ ἔγιναν καὶ τώρα θὰ τραβήξουμε ἀκόμη ἐμπρὸς γιὰ τὸ μέλλον.

Ὁ τόπος αὐτός, ὅστις ἄλλοτε ἦτανε ἡ πηγὴ τοῦ πολιτισμοῦ, πρέπει νὰ ξαναβρῇ τὸν ἑαυτόν του. Πρέπει ἡ Χώρα μας νὰ γίνῃ πάλι χώρα πολιτισμένη, χώρα πρὸ παντὸς ποὺ νὰ ἐμπνέῃ ἐμπιστοσύνην στὰ ἴδια της τὰ τέκνα.

Ἀλλὰ σᾶς εἶπα ὅτι δὲν θέλω νὰ ἐξακολουθήσω νὰ ἀναπτύσσω τὰ σχέδια τοῦ μέλλοντος. Σᾶς λέγω ὅμως, ὅτι καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν 4ην Αὐγούστου καὶ μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου καὶ κατόπιν, μὲ τὴν μεγαλυτέραν δραστηριότητα ἐξακολουθήσαμε τὸ ἔργον τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν πολεμικῶν μας δυνάμεων. Γιατὶ κάθε λαὸς πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν μόνος του νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν ἑαυτόν του σὲ κάθε στιγμή.

Πότε ἕνα Ἔθνος εἶναι πραγματικὰ ἀνεξάρτητο.

Ἕνα Ἔθνος εἶναι πραγματικὰ ἀνεξάρτητο, [illegible] εἶναι [illegible] θέσιν μόνο του νὰ κατακτᾷ τὴν ἀνεξαρτησίαν του, [illegible] σὰν [illegible]

Ὀκτωβρίου τοῦ 1912, καὶ ἕνας λαὸς εἶναι πραγματικὰ ἐλεύθερος, ὅταν εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀνακτᾷ μόνος του τὴν ἐλευθερίαν του μὲ τὰς δυνάμεις του, ὅπως εἰς τὰς 4 Αὐγούστου 1936.

Ἀνοίγεται ὁ δρόμος λσμπρὸς εἰς τὸ Ἔθνος, ὄχι ὅμως εὔκολος, διότι, διὰ νὰ ἐπανορθώσωμεν τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἔγινε, θὰ χρειασθῇ κόπος πολὺς ἀπὸ ὅλους μας. Ἀλλὰ θὰ τὸν κάμετε εὐχαρίστως, διότι θὰ γνωρίζετε ὅτι αὐτὸ γίνεται γιὰ τὴν ἀναβίωσι τοῦ τόπου σας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Θεσσαλονίκην τὴν 25ην Ὀκτωβρίου 1936).

Ἡ ἐμπιστεσύνη ἐπανῆλθε πλέον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ψυχήν.

Πρέπει νὰ ξεύρετε, ὅτι ὁ τόπος μας ἔπασχεν ἀπὸ ἕνα πρᾶγμα κυρίως, ἀπὸ τὸ ὅτι οἱ πολῖται τοῦ τόπου αὐτοῦ, δὲν εἶχαν ἐμπιστοσύνην οὔτε εἰς τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος μας, οὔτε εἰς τὸν ἑαυτόν τους.

Τώρα αὐτὸ τὸ αἴσθημα ποὺ ἦτανε σκεπασμένο ἀπὸ τὴν στάχτη, ποὺ μᾶς ἔρριψε ἡ κακοτυχία τοῦ παρελθόντος, αὐτὸ τὸ αἴσθημα βγῆκε ὁλοζώντανο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ αὐτὸ εἶναι ποὺ φωτίζει τὸν δρόμον μας διὰ τὸ μέλλον τοῦ τόπου.

Τώρα, ἔχουμε νὰ φροντίσουμε γι' αὐτὴν τὴν γῆν. Πρέπει αὐτὴν τὴν γῆν νὰ τὴν δώσουμε εἰς τοὺς ἀγρότας, ὁ καθ' ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους νὰ πάρῃ τὸν κλῆρόν του. Τὸ μοίρασμα τὸ ἀρχίσαμε ἤδη ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τὴν ἰδικήν σας.

Ἔπειτα ἔχουμε νὰ φροντίσουμε διὰ τὰ ἄλλα, τὰ μικρότερα τέλματα, τὰ ὁποῖα δηλητηριάζουν τὸ αἷμά σας μὲ τοὺς πυρετούς. Γιατί, ἂν τὰ μεγάλα ἔργα τὰ κάμνει τὸ Κράτος μόνον του, διὰ τὰ μικρότερα ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν βοήθειάν σας.

Ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ πέραν, σᾶς δώσαμε δείγματα διὰ τὸ ἐνδιαφέρον μας γιὰ σᾶς. Ἔλαβα μέτρα ἐναντίον τῶν κερδοσκόπων τοῦ συναλλάγματος, σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπα. Σὲ ἕνα μῆνα μέσα, τὸν Σεπτέμβριον, ἀφοῦ συμπληρώσαμε ὅλα μας τὰ ἔξοδα σὲ συνάλλαγμα, εἴχαμε οἰκονομήσει 1.200.000 λίρες Ἀγγλίας, ποὺ εἶναι τὸ κάλυμμα τῆς δραχμῆς σας.

Γνωρίζετε πολὺ καλά, ὅτι ἀκόμη ὑποφέρετε, καὶ ἰδίως οἱ ἀγρόται, ἀλλὰ μὴ νομίζετε ὅτι μπορεῖ ἕνας λαός, ὕστερα ἀπὸ τὴν σπατάλην τοῦ παρελθόντος καὶ τὸν διασπαθισμὸν τοῦ δημοσίου χρήματος, νὰ ἀναβιώσῃ οἰκονομικῶς εὐθὺς ἀμέσως.

Τὰ καθήκοντα τῶν πολιτῶν ἀπέναντι τοῦ Κράτους.

Ὅπως ἐφροντίσαμεν διὰ τὴν ἀγροτικὴν τάξιν, ἔτσι ἐφροντίσαμεν καὶ γιὰ τὴν ἐργατική. Ἀλλὰ καὶ σεῖς, ἐργάται, ἔχετε

καθῆκον ἀπέναντι τοῦ Κράτους αὐτοῦ, ποὺ φροντίζει γιὰ σᾶς σὰν παιδιά του. Ἔχετε καθῆκον νὰ τοῦ εἶσθε οἱ ὑποστηρικταὶ καὶ νὰ κλείσετε τὰ αὐτιὰ καὶ τὰ μάτια σας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς ἀπατεῶνας, ποὺ σᾶς βυθίζουν κάθε φορὰ μέσα στὴν κόλασι.

Αὐτοὶ ἦτανε ἄνθρωποι μισότρελλοι, καὶ ζητοῦσαν νὰ σᾶς φέρουν μὲ τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν πενία σὲ ἀπελπισία.

Ἡμεῖς ζητοῦμε νὰ σᾶς βγάλουμε ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν πενία καὶ νὰ σᾶς φέρουμε σὲ μιὰ ζωὴ ἀνεκτή.

Ἔπειτα ἀρχίζουμε νὰ ὀργανώνουμε τὰ μεγάλα ἔργα τῆς Κοινωνικῆς περιθάλψεως.

Πρέπει νὰ καυχᾶσθε, διότι ἀνήκετε εἰς μίαν φυλήν, ἡ ὁποία ἔδωκε τὸν πολιτισμόν της εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἡ ὁποία παρουσίασε μέσα εἰς τὴν Ἱστορίαν τὸ φαινόμενον ἑνὸς Ἔθνους ποὺ ζῇ χιλιάδες χρόνια καὶ ποὺ μένει, πάντοτε, τὸ ἴδιο καὶ ἀναλλοίωτο. Ἀλλὰ τοῦτο ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνας μιὰ βαρειὰ κληρονομία, ποὺ ἐπιβάλλει τὸ μεγάλο καθῆκον νὰ ἐξυψώσετε πάλι αὐτὸν τὸν τόπον στὸν πολιτισμὸν ποὺ εἶχε ἄλλοτε. Ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι στὸν δρόμον αὐτὸν θὰ μὲ ἀκολουθήσετε μὲ πίστιν.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς Σέρρας τὴν 27ην Ὀκτωβρίου 1936).

Σήμερα ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπευθύνεται ἐλεύθερα πρὸς τὴν Κυβέρνησίν του.

Εἶμαι πραγματικὰ εὐτυχής, ποὺ βλέπω τὴν χώραν σας, τὸν πολιτισμόν, τὸν ὁποῖον ἀνεπτύξατε ἐδῶ, χάρις εἰς τὴν φιλοπονίαν σας καὶ τὴν φιλεργίαν σας.

Ἡ Νέα Ὀρεστιὰς ἀποτελεῖ ἕνα κέντρον ζωηροῦ καὶ πάλλοντος Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν βορειοτάτην αὐτὴν ἄκραν τῆς Ἑλλάδος. Χαίρω πολὺ διότι τὸ αἴσθημά σας εἶναι τόσον ζωηρὸν διὰ τὴν Κυβέρνησιν, τὴν ὁποίαν ἐγκατεστήσαμεν τὴν 4ην Αὐγούστου.

Ἐχάρηκα πραγματικὰ ποὺ εἶδα ἔργα τῆς φιλοπονίας σας. Νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι θὰ ἔχετε βοηθὸν τὸ Κράτος, εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας σας καὶ ὅτι ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ εἰς τὸ διάστημα ὅλας λαμβάνετε οἱ Ἕλληνες τῆς Χώρας αὐτῆς τοὺς κόπους τῶν κόπων σας καὶ τῆς φιλοπονίας σας διαβιοῦντες ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Νέαν Ὀρεστιάδα τὴν 2αν Μαρτίου [illegible]).

Ἡ 4η Αὐγούστου δὲν ἦτο κανένα ἔργον τυχοδιωκτικόν, ἀλλ' ἦτο ὥριμος καρπὸς μιᾶς μεγάλης ἐξελίξεως, ἡ ὁποία ὡδήγησε τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον εὐθὺς πρὸς τὴν 4ην Αὐγούστου.

Ἡ 4η Αὐγούστου ὑπῆρξεν ἕνας ὥριμος καρπὸς μιᾶς μεγάλης ἐξελίξεως.

Τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου καθεστῶτος τὰς γνωρίζετε ὅλοι, ἀλλὰ ὀφείλω νὰ τὰς συνοψίσω εἰς δύο κυρίως: Πρώτη εἶναι ὅτι ὁ προορισμὸς τοῦ Κράτους, καὶ συνεπῶς τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ καὶ τὸ πρῶτον πρόβλημα, τὸ ὁποῖον εἶχα ἐμπρός μου, εἶναι ποία εἶναι ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ. Ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ ἦτο τὸ Ἐθνικὸν συμφέρον, ἢ τὸ ἀτομικὸν ἑκάστου συμφέρον, ἢ τὸ συμφέρον τῶν κομμάτων; Καὶ ἔλυσα τὸ ζήτημα μόνος μου μέσα εἰς τὴν ψυχήν μου. Εἶπα ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Κράτους εἶναι τὸ Ἐθνικὸν συμφέρον.

Ἅμα θέσωμεν αὐτὸ ὡς κανόνα, ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ ἔγιναν εἶναι καθαρὰ συνέπεια αὐτοῦ. Ἀπὸ αὐτὸ προῆλθον καὶ τὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν, καὶ τὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν, καὶ τὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν ἀστικῶν τάξεων. Ἀπὸ αὐτὸ προῆλθε ἡ γαλήνη καὶ ἡ ἡσυχία εἰς τὸν τόπον, ἡ ἀλληλεγγύη εἰς τὴν Κοινωνίαν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα. Ὅλα αὐτὰ προῆλθον, διότι εἴπομεν ὅτι ὁ σκοπός μας εἶναι τὸ Ἐθνικὸν συμφέρον.

Καὶ κατὰ πόσον διαφέρει τὸ πολιτικὸν καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου ἀπὸ οἱοδήποτε ἄλλο καθεστὼς τῆς Εὐρώπης; Κατὰ τοῦτο διαφέρει καὶ εἶναι ἴσως μοναδικὸν τὸ ἰδικόν μας καθεστώς: Ὅτι δὲν στηρίζεται ἐπὶ ἑνὸς κόμματος ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς ὁλότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ Τύπος πρόθυμος ἠκολούθησε τὴν κοινωνικὴν ἀνάπλασιν.

Μᾶς εἶπαν ὅτι περιωρίσαμεν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Τύπου, διότι ἠμποδίσαμεν μερικὰς ἐφημερίδας νὰ πορνογραφοῦν, νὰ κατακηλιδώνουν τὴν ὑπόληψιν ἀρχόντων καὶ ἰδιωτῶν, νὰ διαπληκτίζωνται μεταξύ των, καὶ νὰ μὴ ἀφίνουν τίποτε ὅρθιον εἰς τὸν τόπον, καὶ διότι κατευθύνομεν τὸν Τύπον ὅπως καὶ αὐτὸς ἐξυπηρετήσῃ τὸ Ἐθνικὸν συμφέρον.

Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ Τύπος πρόθυμος μᾶς ἠκολούθησε. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι, ὅτι οὐδεμία ἐφημερὶς ἐπαύθη μέχρι σήμερον καὶ οὐδεὶς δημοσιογράφος μέχρι σήμερον ἐστάλη εἰς τὰς φυλακάς. Ὅλαι αἱ ἐφημερίδες ἐργάζονται καλλίτερα ἀπὸ πρίν, ἀπολαμβάνουν καλλίτερα ἀπὸ πρίν, ἐξυπηρετοῦν τὴν Κοινωνίαν πολὺ καλλίτερα ἀπὸ πρίν.

Δὲν εἶναι αὐτὸ πραγματικὴ ἐλευθερία τοῦ Τύπου; Ὑποθέσατε ὅτι ἐφέτος περὶ τὸ Πάσχα, ὅταν εἶχεν ἐκραγῇ ἡ Διεθνὴς

θύελλα, ἀντὶ νὰ ἔχωμεν τὴν πειθαρχημένην ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν, εἴχομεν εἰς τὸν Τύπον τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε πρότερον.

Ὑποθέσατε ὅτι εὑρισκόμεθα 5 χρόνια πίσω, μὲ τὴν Κοινωνίαν καὶ τὸν Τύπον, ὅπως ἦταν τότε. Φαντάζεσθε ποῖαι συμφοραὶ θὰ ἐπήρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τοὺς διαπληκτισμοὺς τοῦ Τύπου, μὲ τοὺς προπαγανδισμοὺς ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης Δυνάμεως, τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ τύχη τῆς Πατρίδος ἐκρέματο ἀπὸ μίαν κλωστήν;

Ἀλλὰ ἀκριβῶς διότι εὑρέθημεν ὅλοι πειθαρχημένοι, ὅλοι ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Πατρίδος, δι' αὐτὸ ἠδυνήθημεν περὶ τὸ Πάσχα, ἠδυνήθη ἡ Ἑλλὰς περὶ τὸ Πάσχα, νὰ ἐξέλθῃ, ὄχι μόνον ἀλώβητος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὑλικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως ἀλώβητος καὶ μὲ τὸ κεφάλι ὑψηλὰ καὶ ὑπερήφανα. Δι' αὐτὸ δὲν θὰ γυρίσωμεν ποτὲ πρὸς τὰ ὀπίσω.

Βέβαια τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου θὰ ὑποστῇ τὴν ἐξέλιξίν του, ἐξέλιξιν ὅμως, ἡ ὁποία θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀρχὰς καὶ τοὺς κανόνας, οἱ ὁποῖοι τὸ διέπουν. Διότι εἶναι καθεστὼς δυναμικόν, ἡ δὲ δύναμίς του εἶναι δύναμις ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους. Καὶ ἔτσι θὰ προχωρήσωμεν. Καὶ τώρα σᾶς παρακαλῶ ὅλους νὰ βαδίσωμεν αὐτὸν τὸν δρόμον ἀκόμη πλέον σταθερὰ ἀπὸ πρὶν καὶ πλέον δυναμωμένα.

Τὸ ἱερὸν καθῆκον κάθε Ἕλληνος καὶ Ἑλληνίδος.

Ζητῶ ἀπὸ τὸν καθένα καὶ ἀπὸ τὴν κάθε μίαν ἀπὸ σᾶς, εἰς ὁσονδήποτε μικρὴν θέσιν καὶ ἂν εὑρίσκεσθε, εἰς ὁποιο δήποτε μέρος καὶ ἂν κατοικῆτε, νὰ κάνῃ ὁ καθένας σας, ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκεται, τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐπιβάλλει ἡ θέσις του.

Ἐννοῶ, ὁ καθεὶς ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκεται νὰ κάμῃ τὸ καθῆκόν του πλήρως, ἄνευ ἰδιοτελείας, μὴ ἔχοντας ὑπ' ὄψιν του τίποτε ἄλλο, παρὰ τὸ καλὸν τοῦ Ἔθνους καὶ τότε ἡ Ἑλλὰς θὰ πάῃ μπροστά.

Γνωρίζετε ὅλοι ὅτι ἡ οἰκονομική μας κατάστασις εἶναι δύσκολος. Γνωρίζετε ὅλοι σας, ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξοδεύσωμεν δισεκατομμύρια ἐπὶ δισεκατομμυρίων διὰ τὰς πολεμικάς μας ἀνάγκας. Αὐτὰ δὲ ὅλα ἀπὸ τοὺς πόρους μας, χωρὶς νὰ μᾶς βοηθήσῃ κανείς.

Ἀλλὰ ἐννοοῦμεν τὰ ὑπόλοιπα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπιτρέπουν αἱ στρατιωτικαί μας δαπάναι, νὰ τὰ χρησιμοποιήσωμεν ὁλόκληρα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς εὐημερίας σου, Ἑλληνικὲ λαέ. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, δὲν ἐζητήσαμεν νὰ βάλωμεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τὰς φορολογίας, τὰς ὁποίας αἱ ξέναι Κυβερνήσεις ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς λαούς των. Ἀλλὰ τώρα ζητῶ ἀπὸ σέ, Ἑλληνικὲ λαέ, τὴν βοήθειάν σου, διὰ νὰ συμπληρώσωμεν τὰ κενά, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐπαρκεῖ ὁ προϋπολογισμός.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀμφίσσης τὴν 12η Αὐγούστου)

ΙΙ.— ΣΦΑΙ ΥΠΣΘΗΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΑΣ

Ἔχοντας ὡς ὅπλον τὴν δέσμην τῆς ἀγροτικῆς θελήσεως θὰ δημιουργήσω κάτι τὸ διαρκὲς καὶ μόνιμον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὡς Κυβερνήτης αὐτῆς τῆς Χώρας, σᾶς φέρνω τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι πρωτίστη μέριμνα τῆς Κυβερνήσεώς μου θὰ εἶναι ἡ ἀγροτικὴ Ἑλλάς, ἡ ἀγροτικὴ παραγωγὴ καὶ ἡ ἀγροτικὴ εὐδαιμονία. Ὡς πρῶτος ἀγρότης τῆς Ἑλλάδος σᾶς φέρνω τὸν ἀγροτικόν μου χαιρετισμὸν καὶ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου πραγματικὸν ἀγρότην, σᾶν ἕνα ἀπὸ σᾶς.

Μὴ νομίσετε ὅτι ἡ ἀγάπη μου αὐτὴ πρὸς τὴν γῆν μοῦ ἦλθε ξαφνικὰ μέσα μου. Εἶμαι καὶ ἐγὼ παιδὶ ἀγρότου καὶ ὁ παππούς μου ἦτο ἀγρότης καὶ ἡ ζωὴ ὅλων τῶν προγόνων μου ἐπέρασε μέσα εἰς τὰ κτήματα. Εἶναι εἰς τὸ αἷμα, ἡ ἀγάπη αὐτή, τὴν ὁποίαν ἔχω πρὸς τὴν γῆν. Συγχρόνως ἔρχεται ὡς ἐπιβλητικὸν καθῆκον δι' ἕναν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος κυβερνᾷ αὐτὸν τὸν τόπον, νὰ σκεφθῇ πρὸ παντὸς περὶ τῆς τύχης καὶ τῆς εὐημερίας τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν ἐσκέφθηκα νὰ ἄρω τὰ βάρη τῶν χρεῶν διὰ νὰ δημοκοπήσω πρὸς ἐσᾶς. Ὄχι. Τὸ ἔκαμα ἐν πλήρει συνειδήσει. Δὲν ἠδυνάμην νὰ σᾶς ἀφήσω μόνους καὶ ἀβοηθήτους μέσα εἰς τὴν γῆν αὐτήν. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀφήσω τὴν Ἑλληνικὴν γῆν μισοσκεπασμένην ἀπὸ ἔλη, χωρὶς συγκοινωνίας, χάριν τοῦ ἀγροτικοῦ συμφέροντος ἰδίως.

Ἔλαβα ὅλο τὸ χρῆμα τὸ διαθέσιμον, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅλο τὸ χρῆμα τὸ διαθέσιμον, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ὀργανισμοὺς τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ὡδήγησα πρὸς τὴν γῆν.

Δηλαδὴ ἐδανείσθην καὶ εἰς τὰ δάνεια προσέθεσα τὰ χρήματα τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὥστε ἐπὶ δέκα χρόνια νὰ ἔχωμεν νὰ δαπανῶμεν 750 ἑκατομμύρια κατ' ἔτος διὰ τὴν ἀποξήρανσιν τῶν ἑλῶν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν διευθέτησιν τῆς κοίτης τῶν χειμάρρων, διὰ τὴν ἄρδευσιν τῆς γῆς καὶ δι' ἔργα συγκοινωνίας. Καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ γῆ αὐτὴ θὰ μᾶς ἀποδώσῃ τόσα, ὥστε νὰ αὐξήσουν περισσότερον τὰ ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ, διὰ νὰ δαπανήσωμεν διὰ τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς ἀκόμη περισσότερα.

Ἡ δημιουργία ἠθικοῦ πολιτισμοῦ καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον.

Θὰ ζητήσω δὲ εἰς τὸ μέλλον τὴν αὔξησιν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ χωριοῦ. Θὰ θελήσω ὥστε μαζὶ μὲ τὴν συγκοινωνίαν νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ πολιτισμὸς εἰς τὸ χωριό. Κυρίως ὁ ἠθικὸς πολιτισμός. Δηλαδὴ ἡ πλήρης συναίσθησις τῶν καθηκόντων σας ὡς Ἑλλήνων, ὡς οἰκογενειαρχῶν καὶ ὡς τέκνων εὐσεβῶν τῆς θρησκείας μας.

Θέλω, καὶ τὸ ὄνειρό μου εἶναι, νὰ δύναται κανεὶς νὰ ζῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον εἰς τὸ χωριό, ὥστε νὰ μὴ σκέπτεται νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ, οὔτε αὐτός, οὔτε τὰ παιδιά του. Τότε μόνον ἡ ἀγροτικὴ τάξις, ἐσεῖς, θὰ εἶσθε εὐτυχεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅλο τὸ Ἔθνος μαζί.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τοὺς ἀγρότας Βραχνεΐκων τὴν 7ην Νοεμβρίου 1937).

Τὰ ἐκτελούμενα παραγωγικὰ ἔργα καὶ ἡ ἔντασις τῆς παραγωγῆς πρὸς ὅλους τοὺς κλάδους.

Τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐλάβομεν διὰ τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, τὰ γνωρίζετε. Ἀπέβλεπαν πρὸς δύο κατευθύνσεις: Ἡ μία ἦτο νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς. Διὰ τὰ παραγωγικὰ ἔργα δαπανῶμεν κατ' ἔτος 1345 ἑκατομμύρια.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποξήρανσιν ἑλῶν καὶ ἐν γένει ἀπόδοσιν γαιῶν εἰς τὴν καλλιέργειαν, ἔχω νὰ σᾶς δώσω τοὺς ἑξῆς ἀριθμούς: Ἀπεκαλύψαμεν 276.000 στρέμματα νέων γαιῶν, ἐπροστατεύσαμεν ἀπὸ τὰς πλημμύρας ἓν ἑκατομμύριον στρεμμάτων καὶ παρεδώσαμεν εἰς τὴν ἄρδευσιν 454.000 στρέμματα νέων γαιῶν. Δρόμους κατεσκευάσαμεν μέχρι σήμερον 1853 χιλιόμετρα.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἔντασιν πάσης ἄλλης παραγωγῆς ἐστρέψαμεν τὴν προσοχήν μας. Νέα ἐργοστάσια ἱδρύονται. Οὕτως ἀπερροφήθη ἐν μέρει καὶ ἡ ἀνεργία, ἡ ὁποία, ὅταν ἀνέλαβα τὴν Κυβέρνησιν, ἐνεφάνιζεν 150 χιλιάδας ἐργάτας εἰς ὅλην τὴν Χώραν. Σήμερον οἱ ἄνεργοι μόλις ἀνέρχονται εἰς 16 ἢ 17 χιλιάδας. Καὶ σᾶς προσθέτω ὅτι κάθε χρόνο ὁ πληθυσμός μας αὐξάνει κατὰ 80 ἢ 90 χιλιάδας.

Βλέπετε, λοιπόν, πόσον εἶναι ἀναγκαία ἡ ἔντασις τῆς παραγωγῆς εἰς ὅλους τοὺς κλάδους.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Πύλον τὴν 26 Ἀπριλίου 1939).

Τὸ Ἔθνος πρέπει νὰ παραμείνῃ πειθαρχικὸν καὶ ἡνωμένον διὰ νὰ λύσῃ τὰ μεγάλα του προβλήματα.

Θὰ σᾶς δώσω νὰ ἐννοήσετε ποία ἦτο ἡ ἀνάγκη, ἡ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη, ἡ ὁποία μᾶς ἐπέβαλε νὰ καταλύσωμεν τὴν προηγουμένην κατάστασιν, διὰ νὰ ἐγκαθιδρύσωμεν τὴν νέαν. Τὸ ξέρετε πολὺ καλὰ τὰ πράγματα μόνον νὰ μὲ παρακολουθήσετε τώρα εἰς τὴν ἑξῆς σκέψιν:

Ὑποθέσατε ὅτι τώρα, μέσα εἰς τὴν διεθνῆ κρίσιν, τὴν ὁποίαν διέρχεται ἡ Εὐρώπη, ὑποθέσατε πρὸς στιγμήν, ὅτι δὲν ὑπῆρχε τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου.

Τί θὰ συνέβαινεν εἰς τὸν τόπον μας; Θὰ εἴχαμεν πρῶτα-πρῶτα τοὺς ἐσωτερικοὺς διαπληκτισμούς, τοὺς ὁποίους ἐγνωρίσατε κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μεγάλου πολέμου, θὰ εἴχαμε τοὺς μὲν φίλους τῶν μέν, τοὺς δὲ φίλους τῶν δέ, διαπληκτιζομένους μεταξύ των, τὸν Τύπον διηρημένον καὶ ἀνταγωνιζόμενον, τὸν μὲν ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς Κράτους, τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς ἄλλης Μεγάλης Δυνάμεως. Τὰ μυστικά μας τὰ διπλωματικὰ ριπτόμενα εἰς τοὺς δρόμους καί, ἐπὶ πλέον, χωρὶς Στρατόν, χωρὶς Στόλον καὶ χωρὶς Ἀεροπορίαν, μὲ οἰκονομικὰ τρισάθλια, μὲ τὴν δραχμήν μας καταρρέουσαν.

Καὶ σᾶς ἐρωτῶ: Σὲ τέτοιες φοβερὲς στιγμές, τὶς ὁποῖες ἐπεράσαμεν, ἐὰν ἤμεθα ἔτσι ὅπως σᾶς ἔλεγα τώρα, ποία θὰ ἦτο ἡ τύχη μας; Αὐτὰ ποὺ σᾶς λέγω τώρα, τὰ ἐπεράσαμε πρὸ εἰκοσιπενταετίας καὶ τὰ ἐγνωρίσατε ὅλοι σας.

Πῶς παρουσιάσθη ἡ Ἑλλὰς ἐνώπιον τῆς διεθνοῦς κρίσεως.

Ἀντὶ τούτων, εἴδατε ἕνα Κράτος συνηνωμένον καὶ ἰσχυρόν, μὲ πολεμικὰς δυνάμεις ἑτοίμους, μὲ Κυβέρνησιν ἰσχυρὰν καὶ ἱκανὴν νὰ διευθύνῃ τὰς τύχας τοῦ Κράτους, χωρὶς δισταγμοὺς καὶ χωρὶς ἀναποφασιστικότητα. Τὸν λαὸν πειθαρχημένον καὶ ὁμονοοῦντα, τὰς πολεμικὰς δυνάμεις ἰσχυράς, τὰ οἰκονομικὰ εἰς καλὴν κατάστασιν.

Ἔτσι παρουσιάσθη ἡ Ἑλλὰς τώρα καὶ δι' αὐτὸ ἠμπορεῖτε σήμερον νὰ ἐπιδίδεσθε εἰς τὴν εἰρηνικήν σας ἐργασίαν ἄφοβοι καὶ νὰ ζῆτε ὑπερήφανοι ὡς Ἕλληνες, πραγματικοὶ Ἕλληνες.

Ἡ πραγματοποιηθεῖσα κοινωνικὴ μεταρρύθμισις.

Πολλὰ πράγματα εἶναι ἐπίσης ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπεδιώξαμεν συγχρόνως, διότι πολλαὶ ἦσαν καὶ αἱ ἀνάγκαι: Πολεμικὴ παρασκευή, οἰκονομικὴ διαρρύθμισις τῆς Χώρας, σωτηρία τῆς δραχμῆς, κοινωνικὴ μεταρρύθμισις, ἀναγκαιοτάτη κυρίως ὅπως δώσωμεν εἰς τὸν ἐργατικὸν κόσμον τὸ αἴσθημα ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ σύνολον τῆς Κοινωνίας. Μεταρρύθμισις ἀγροτική. Ἔντασις τῆς παραγωγῆς, τῆς παντοίας παραγωγῆς εἰς τὸν τόπον αὐτόν, μέχρι καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ πνευματικῆς παραγωγῆς. Καὶ τόσα ἄλλα πράγματα ἐπεδιώξαμεν συγχρόνως, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὰ ὅλα, ἕνα θὰ τονίσω εὑρισκόμενος εἰς τὰ Φιλιατρά. Εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ κοινωνικὴ μεταρρύθμισις καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἔντασις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Ἡ κοινωνικὴ μεταρρύθμισις συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀνυψωθῇ ἡ θέσις τοῦ ἐργάτου καὶ ἡ θέσις τοῦ ἀγρότου. Καὶ τὸ τελευταῖον αὐτὸ σᾶς ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως, σᾶς τοὺς κατοίκους τῶν Φιλιατρῶν. Δὲν ἔχουν πλέον οἱ ἀγρόται τὴν πίεσιν τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἡ ὁποία εἶχεν ἐπικαθήσει εἰς τὰ στήθη των ὡς ἕνας ἐφιάλτης.

Ἀφ' ἑτέρου ἔπρεπε νὰ ἀνυψωθῇ ἡ θέσις τοῦ ἀγρότου καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως. Τῆς ἠθικῆς ἀπόψεως. Διότι τὸ χαρτοπαίγνιον εἶχε κατακλύσει τὴν Χώραν καὶ ἀφήρπαζε τὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὁ ἀγρότης ἀποκομίσει διὰ τοῦ ἱδρῶτός του.

Γνωρίζετε ἐπίσης ὅτι τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Ἑλλάδος περιέτρεχον αὐτοὶ οἱ ἀνήθικοι θίασοι τῶν καφῳδείων καὶ τῶν καμπαρέ, διαφθείροντες τὰ ἤθη τὰ ἁγνὰ τοῦ Ἕλληνος ἀγρότου. Τὰ ἐπατάξαμεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἔτσι ἀνυψώθη ὁ ἀγρότης.

Ἀφ' ἑτέρου ἐβοηθήσαμεν τὸν ἀγρότην καὶ τοὺς συνεταιρισμούς του καὶ ἐλάβομεν ὑπὲρ αὐτοῦ παντοῖα ἄλλα μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ τὸν ἐβοήθουν εἰς τὰς ἐργασίας του. Ηὐξήσαμεν καταπληκτικὰ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν γεωπόνων.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἔπρεπε νὰ κάμωμεν τὴν γῆν μας καλλιεργήσιμον. Νὰ σώσωμεν τοὺς ἀγροτικοὺς πληθυσμοὺς ἀπὸ τὰς πλημμύρας. Ἔπρεπε νὰ ἀνοίξωμεν συγκοινωνίαν διὰ νὰ μεταφέρῃ τὰ προϊόντα του. Ἔπρεπε νὰ τὸν βοηθήσωμεν δι' ἔργων παραγωγικῶν.

Διαθέτομεν κατ' ἔτος ἓν δισεκατομμύριον 345 ἑκατομμύρια δι' ἀποξήρανσιν ἑλῶν, διὰ τὴν προστασίαν τῆς καλλιεργησίμου γῆς ἀπὸ τὰς πλημμύρας. Διάνοιξις δρόμων καὶ συγκοινωνιῶν ἐγένετο πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος. Πρέπει ἀκόμη νὰ ὑπολογίσετε καὶ τί ἐξοδεύουν τὰ ἐπαρχιακὰ ταμεῖα ὁδοποιΐας καὶ τί δαπανῶνται ἀπὸ τὰς κοινότητας καὶ πόσα ἄλλα γίνονται διὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων.

Μία καταπληκτικὴ ἐργασία ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος.

Αὐτὴ ἡ καταπληκτικὴ ἐργασία γίνεται ἀπὸ τὴν μίαν ἄκρη τῆς Ἑλλάδος ἕως τὴν ἄλλην, χωρὶς νὰ σταματᾷ ἀπὸ 2 1/2 ἐτῶν, καὶ πρέπει νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ δέκα ἔτη, ὁπότε θὰ τελειώσῃ ὁ πρῶτος σταθμὸς τῶν ἔργων μας. Αὐτὰ ὅλα γίνονται διὰ [illegible] τικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος πρὸς αὔξησιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Καὶ τώρα καλεῖσθε σεῖς, οἱ ἀγρόται τῆς Ἑλλάδος, νὰ δώσετε ὅλην τὴν δύναμίν σας καὶ ὅλον τὸ σθένος σας διὰ νὰ κάμετε τὴν γῆν μας παραγωγικήν.

Γνωρίζετε ὅτι ὁ πληθυσμός μας αὐξάνει κατά 80–90 χιλιάδας κατ' ἔτος. Ἀλλά ἐννοεῖτε ὅτι θά ἔλθῃ ἡ στιγμή, κατά τήν ὁποίαν θά αὐξήσῃ ὁ πληθυσμός μας τόσον πολύ, ὥστε πλέον νά γίνεται πρόβλημα ἡ διατροφή του. Καί δι' αὐτό πρέπει νά ἐντείνωμεν τήν γεωργικήν παραγωγήν, νά μεταβάλωμεν τάς καλλιεργείας μας ἀπό ἐκτατικάς εἰς ἐντατικάς.

Νά λάβετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ὑπολογίζουν ὅτι, ἄν ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος καλλιεργηθῇ ἐντατικῶς καί ἄν αὐξήσῃ ἡ βιομηχανία της ἡ ἐσωτερική, ἡ Ἑλλάς δύναται νά διαθρέψῃ μέχρι καί δώδεκα ἑκατομμύρια κατοίκους. Ἐδῶ εἶναι τό ἔργον μας καί αὐταί εἶναι αἱ ἀνάγκαι μας καί αὐτός εἶναι ὁ δρόμος μας.

Βλέπετε λοιπόν πόσον ἦτο ἀναγκαία ἡ Μεταβολή τῆς 4ης Αὐγούστου εἰς τό Ἔθνος μας, διά νά λύσῃ αὐτό τό κολοσσιαῖον πρόβλημα, τό ὁποῖον εἶχε ἐμπρός του. Πρέπει νά εἶναι τό Ἔθνος μας συνηνωμένον, ἄνευ ἐσωτερικῶν διαιρέσεων καί χωρίς νά διασπᾶται ἀπό κομματικάς ἔριδας, χωρίς νά εἶναι ἐγκαταλελειμμένον εἰς τά σκοτεινά ἔργα τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τό Ἔθνος πρέπει νά εἶναι πειθαρχικόν, μέ Ἐθνικήν ψυχήν, μέ Κυβέρνησιν μόνιμον καί σταθεράν. Τότε τό Ἔθνος αὐτό ἠμπορεῖ νά φθάσῃ εἰς τό ὕψος ἐκεῖνο ποὺ θά τοῦ ἐπιτρέψῃ νά λύσῃ τά μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς του καί τῆς εὐημερίας του. Τότε τό Ἔθνος αὐτό θά ἠμπορέσῃ νά δημιουργήσῃ τόν πολιτισμόν ἐκεῖνον, τόν ὁποῖον ἡμεῖς ἀπεκαλέσαμεν Γ' Ἑλληνικόν πολιτισμόν.

(Ἀπό τόν λόγον εἰς Φιλιατρά τήν 27ην Ἀπριλίου 1939)

Τό Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου ἀνταποκρίνεται βαθειά εἰς τάς ἀνάγκας τοῦ Ἕλλην. Λαοῦ.

Τό Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου, τό ὁποῖον ἦλθεν εἰς μίαν στιγμήν κινδύνου φοβεροῦ δια τόν τόπον μας, κινδύνου ἀπολύτου καταστροφῆς, καί τό ὁποῖον ἐσάρωσε ὅλα τά ἐμπόδια, τά ὁποῖα ἦσαν μπροστά εἰς τόν δρόμον τοῦ λαοῦ καί τοῦ ἄνοιξε τόν δρόμον τῆς σωτηρίας, εἶναι Κράτος, τό ὁποῖον ἀνταποκρίνεται βαθειά μέσα εἰς τάς ψυχάς σας, εἰς τάς βαθυτέρας ἀνάγκας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὑπάρχουν μέσα εἰς τάς ψυχάς σας μερικαί ἐπιθυμίαι, μερικά αἰτήματα, τόσον γενικά καί τόσον οὐσιώδη, ὥστε νά ἐπισκιάζουν κάθε ἄλλο· καί αὐτά εἶναι ὅμοια μέ ἐκεῖνα, τά ὁποῖα ὑπάρχουν μέσα εἰς τάς ψυχάς ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Αὐτά εἶναι ἐκεῖνα, τά ὁποῖα ὀνομάζομεν Ἐθνικά ἰδεώδη καί τό σύνολον αὐτῶν εἶναι ἐκεῖνο, τό ὁποῖον ὀνομάζομεν Ἐθνικόν φρόνημα.

Αὐτά ἦσαν ἐκεῖνα, τά ὁποῖα ἐπεχείρησεν ὁ κομμουνισμός νά τά διαλύσῃ ἐξ ὁλοκλήρου, καί αὐτά εἶναι ἐκεῖνα, τά ὁποῖα δέν ἠθέλησε νά σώσῃ ὁ κομματισμός, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον δέν τά

ἔσωσε, ἀλλά καί τά παρέδωκεν εἰς τόν κομμουνισμόν. Εὐτυχῶς διά τήν Ἑλλάδα, ἐπενέβη ἐγκαίρως ἡ 4η Αὐγούστου.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά τά τονίζω πάντοτε ὅλα αὐτά, διότι θέλω νά τά ἔχῃ κάθε Ἕλλην μπροστά στά μάτια του. Δι' αὐτό ἐγώ θά εἶμαι πάντοτε ἐμπρός καί θά σᾶς τό ἐνθυμίζω πάντοτε, τί εἶναι ἐκεῖνο, τό ὁποῖον ἐπεράσατε καί ἀπό τό ὁποῖον ἐγλυτώσατε καί τί ὀφείλετε πρός τό καθεστώς αὐτό καί πρός τόν ἑαυτόν σας ἀκόμη καί πρός ὅλην τήν Ἑλλάδα.

Ἡ ἁρμονική συνεργασία Κράτους καί ἀγροτῶν.

Ἡ ἔναρξις τῆς περιόδου τῆς ἐργασίας, τήν ὁποίαν εἶδα εἰς τήν Ἠλείαν, μέ χαροποίησε πολύ. Δέν σᾶς ἄφησε τό Κράτος ἀβοηθήτους ἀπό τῆς ἀπόψεως αὐτῆς καί ἀπό τά ἀγροτικά βάρη τά ὁποῖα εἴχατε, σᾶς ἐλάφρωσε, σᾶς ἐλάφρωσε καί τήν φορολογίαν τοῦ ἐλαίου, σᾶς ἐσήκωσε καί τούς συνεταιρισμούς σας καί τούς ἐνίσχυσε.

Τό Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἔκαμε πᾶν ὅ,τι τοῦ ἦτο δυνατόν, διά νά σᾶς βοηθήσῃ. Δημόσια ἔργα ἐκτελοῦνται εἰς ὅλην τήν Ἑλλάδα.

Πρέπει νά γνωρίζετε, ὅτι ἐκεῖνο τό ὁποῖον μᾶς ἠμπόδισε νά θέσωμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τήν εὐρύτητα εἰς τά ἔργα αὐτά, ἦτο, πρῶτον μέν τό ὅτι δέν εἴχομεν τόσον ἔμψυχον ὑλικόν διά τήν ἐκτέλεσιν τοιαύτης ἐκτάσεως ἔργων, ἀλλά καί δεύτερον τό ὅτι δέν εἴχομεν καί τά οἰκονομικά μέσα.

Διά τά ἔργα δέ αὐτά ἡ δαπάνη ἀνέρχεται εἰς ἓν δισεκατομμύριον 345 ἑκατομμύρια τόν χρόνο, καί δέν ἔχομεν λάβει ἀπό τό Ἐξωτερικόν οὔτε μίαν πεντάραν. Διότι ἡ μέθοδος αὐτή τῆς διά δανείων ἐκτελέσεως παραγωγικῶν ἔργων κατέληξεν εἰς δύο χρεωκοπίας, μίαν τό 1892, καί δευτέραν τό 1931. Ἑπομένως ἐδανείσθημεν μόνον ἐσωτερικῶς τάς δραχμάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κατατεθειμέναι ἀπό τήν λαϊκήν ἀποταμίευσιν.

Ἡ ἐργασία ἡ μόνη ἀνταμοιβή.

Σᾶς ἐβοηθήσαμεν, λοιπόν, ἀγρόται, δι' αὐτῶν τῶν μέσων. Τώρα ὅμως περιμένομεν καί ἀπό σᾶς δουλειά, ἡ ὁποία νά εἶναι καθημερινή, ἀκατάπαυστος.

Ὁ ἄλλος κόσμος, πρός τόν ὁποῖον ἀπετάθην πάντοτε, διότι εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἐνισχύθη περισσότερον, τί μόνον τώρα εἶναι ἥσυχος, εἶναι ὁ ἐργατικός κόσμος.

Δέν θά σᾶς εἴπω πολλά, ἐργάται τῆς Ἀμαλιάδος. Τό τί ἔκαμα διά σᾶς, τό ξεύρετε ὅλοι σας. Σᾶς τονίζω ἕνα μόνον μέ

μόνον, νὰ μὴ τὸ λησμονῆτε ποτέ, ὅτι, ὅταν ἐκυοφορεῖτο τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου, σεῖς οἱ ἐργάται καὶ τὰ συμφέροντά σας ὑπῆρξαν ἡ πρώτη ἀφορμὴ τῆς ἐκρήξεως τῆς μεταβολῆς αὐτῆς. Χάριν ὑμῶν ἐπῆλθεν ἡ 4η Αὐγούστου.

Τὸν ἀστικὸν κόσμον ἔχω ἐν γένει νὰ τὸν εὐχαριστήσω διὰ τὴν συνδρομήν, τὴν ὁποίαν παρέσχε μέχρι τοῦδε εἰς τὸ ἔργον μου. Ἀπήλαυσε καὶ αὐτὸς τῆς ἡσυχίας ἐκείνης, τῆς ἀπαραιτήτου διὰ κάθε ἄνθρωπον ἔχοντα ὑλικὰ ἀγαθά, διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν ὁποίων ζητεῖ ν' αὐξήσῃ τὴν περιουσίαν του καὶ τὴν εὐδαιμονίαν του. Ἄνευ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς γαλήνης, ἡ ὁποία ἐπῆλθε μὲ τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου, ὁ ἀστικὸς κόσμος σήμερον δὲν θὰ ὑφίστατο.

Καὶ αὐτὸ ἐπίσης, σᾶς παρακαλῶ, νὰ μὴ τὸ λησμονήσετε ποτέ, τὸ λέγω δὲ εἰς τοὺς ἀστούς, διότι αὐτοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν δώσει τὰς χεῖρας εἰς τοὺς κομμουνιστὰς καὶ ἐζητοῦσαν νὰ εἰσαγάγουν τὸν κομμουνισμὸν εἰς ὅλας τὰς φλέβας καὶ τὰς ἀρτηρίας τῆς Ἑλλάδος.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ λάθος ἔκαμεν ὁ ἀστικὸς κόσμος καὶ ἐκινδύνευσε νὰ καταστραφῇ καὶ ἐσώθη τὴν τελευταίαν στιγμήν.

Μόνον ἡ ὁμόνοια ἐπιφέρει
τὴν δύναμιν ἑνὸς Ἔθνους.

Σᾶς ἐκάλεσα ὅλους τοὺς Ἕλληνας πολίτας νὰ ἀποτελέσετε ἕνα σύνολον, νὰ μὴ ὑπάρχῃ μεταξύ μας πολιτικὴ ἢ κομματικὴ διαίρεσις ἢ διάκρισις, νὰ μὴν ὑπάρχῃ παρὰ ἡ διάκρισις τῆς ἀξίας ἑνὸς ἑκάστου καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ προσφέρει. Σᾶς ἐζήτησα νὰ ἀποτελέσωμεν ἕνα ὁμονοοῦν σύνολον, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἕνα μικρὸν Ἔθνος, ὅπως εἶναι ἡ Ἑλλάς, εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσῃ.

Εἴδομεν ὅμως καὶ μεγάλα Κράτη νὰ ἔχουν φθάσει εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, ἀπὸ τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ παιγνιδιοῦ, καὶ εἴδομεν καὶ μεγάλο Κράτος νὰ ἔχῃ καταπέσει καὶ νὰ ἔχῃ κατασυντριβῇ ἐξ ὁλοκλήρου.

Φαντασθῆτε τί θὰ ἐγίνετο, ἐὰν συνέβαινε τοῦτο εἰς ἕνα μικρὸ Κράτος, ὅπως εἶναι ἡ Ἑλλάς.

Λοιπόν, εἰς ἡμᾶς ἡ διχόνοια δὲν ἐπιτρέπεται, εἰς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόλυτος συνεννόησις, ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀλληλεγγύη τῶν πολιτῶν.

Ἀλλὰ δι' αὐτὸ χρειάζεται ἕνα πρᾶγμα σπουδαιότατον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τὸ τονίσω πρὸς οἱονδήποτε Ἕλληνα πολίτην: Ὅτι ὁ καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς, τὸ ἰδιαίτερόν του συμφέρον πρέπει νὰ τὸ βάλῃ κάτω ἀπὸ τὸ γενικὸν συμφέρον.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ ἐννοήσουν μόνοι των ὅλοι, ὄχι μόνον εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν θὰ ὑπάρχῃ κανεὶς κίνδυνος.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Ἀμαλιάδα τὴν 29ην Ἀπριλίου 1939)

ΙΙΙ.—ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΝΟΠΛΟΥΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Εὔχομαι ὅπως τὰ θεμέλια τῆς νέας Ἀεροπορικῆς Σχολῆς ὦσιν αἰώνια. Ἐδῶ πρόκειται νὰ καταρτισθῇ τὸ ἔμψυχον ὑλικὸν τῆς Ἀεροπορίας, τὸ ὁποῖον ἀξίζει ἄλλο τόσο, ὅσο καὶ τὸ ἄψυχον. Ἡ Ἀεροπορία ἀρχίζει τώρα νὰ λαμβάνῃ τοιαύτην ἔκτασιν, ὥστε τὸ Ταμεῖον πλέον νὰ μὴ τὴν χωρῇ. Ἐντὸς ὀλίγου περιμένομεν τὰ πρῶτα ἀεροπλάνα, τὰ ὁποῖα παρηγγείλαμεν καὶ λίαν προσεχῶς θὰ ἔχωμεν τὴν ἐπαύξησιν αὐτῶν, τὴν ὁποίαν μᾶς δίδει ὁ μεγαλοπρεπὴς ἔρανος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Διὰ τὸν καταρτισμὸν ἐμψύχου ὑλικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀεροπορίας.

Ἀεροπλάνα ὅμως χωρὶς ἀεροπόρους εἶναι μηδέν. Ἐδῶ λοιπὸν πρόκειται νὰ καταρτισθοῦν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ τὰ ὁδηγήσουν, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, εἰς τὴν νίκην, διὰ τὴν ἄμυναν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Χώρας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του ἐπὶ τῇ θεμελιώσει τῆς νέας Ἀεροπορικῆς Σχολῆς, τὴν 28ην Αὐγούστου 1937)

Ὡς Πρωθυπουργὸς καὶ ὡς Κοινὸς Ὑπουργὸς τῶν τριῶν πολεμικῶν Ὑπουργείων, τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ καὶ τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας, ἔχω ἐστραμμένην ἰδιαζόντως τὴν προσοχήν μου εἰς τὴν Ἀεροπορίαν.

Ἡ μεγάλη σημασία τῆς Ἀεροπορίας εἰς τὸν σύγχρονον πόλεμον.

Διὰ δύο λόγους: Πρῶτον, διότι οἱ στρατοὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, ὡς παλαιότεροι, ἔχουν ἤδη μακρὰς παραδόσεις καὶ συνεπῶς ἔχουν μικροτέραν ἀνάγκην ἐποπτείας ἀπὸ τὸν στρατὸν τοῦ ἀέρος, ὅστις εἶναι νεότευκτος καὶ ἔχει ἀνάγκην μεγάλης προσοχῆς, ἕως ὅτου συμπηχθῇ καὶ διαμορφώσῃ τὰς ἰδίας αὐτοῦ παραδόσεις.

Δεύτερον, διότι ὁ στρατὸς τοῦ ἀέρος ἀποκτᾷ ὁλονὲν καὶ μεγαλυτέραν σημασίαν καὶ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν πολέμων. Ἡ αὔξουσα αὕτη σημασία τῆς Ἀεροπορίας φαίνεται καὶ ἀπὸ τοὺς σήμερον διεξαγομένους πολέμους.

Ἀλλὰ ἡ Ἀεροπορία ἔχει τοῦτο τὸ μειονέκτημα ἔναντι τῶν δύο ἄλλων στρατῶν: ὅτι τὸ ἔμψυχον ὑλικὸν αὐτῆς, εἰς καιρὸν πολέμου, δρᾷ μεμονωμένον καὶ σχεδὸν κατ' ἄτομον, ὅπως ὡσαύτως

ἔχει τὸ μειονέκτημα, ἐν καιρῷ εἰρήνης, νὰ ἀσκῆται μεμονωμένον, ἐνῷ ὁ στρατὸς καὶ τὸ ναυτικὸν δρῶσι συντεταγμένως.

Συνεπῶς εἰς τὸν στρατὸν τοῦ ἀέρος, εἶναι πολὺ δυσκολώτερον νὰ ἐπιτευχθῇ ὡς τελεία καὶ ἀπόλυτος πειθαρχικότης ὅπως εἰς τοὺς δύο ἄλλους στρατούς.

Ἑπομένως, παρ' ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Ἀεροπορίας πρέπει νὰ καταβάλλεται διαρκὴς καὶ ἐπίμονος προσπάθεια πρὸς ἔντονον ἀνάπτυξιν τῆς πειθαρχικότητος.

Παραινέσεις πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀεροπόρους.

Τὸ ἄλλο σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν σας, εἶναι ὁ συναδελφικὸς μεταξύ σας δεσμός, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτός, ἐὰν δὲν δοθῇ ἡ δέουσα προσοχή, ἔχει νὰ ὑποφέρῃ, πρὸς μεγίστην βλάβην τῆς ἀξίας τοῦ ἀεροπορικοῦ στρατοῦ.

Ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀεροπορίας, θεωρῶ ὡς πρώτιστον καθῆκόν σας ὅπως αἱ μεταξύ σας συναδελφικαὶ σχέσεις εἶναι ἀπολύτως τέλειαι. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι εἰς τοῦτο θὰ ἀνταποκριθῆτε πλήρως.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὅστις εἰς τὰ ζητήματα τῆς ἀμύνης ἔχει λεπτοτάτην διαίσθησιν, ἔχει στηλώσει τὰ μάτια του ἐπάνω εἰς τὰ στελέχη ὅλων τῶν πολεμικῶν δυνάμεων· ᾐσθάνθη ὅμως τὴν ἀνάγκην νὰ βοηθήσῃ ἰδιαιτέρως τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἀεροπορίας.

Τοῦτο, ἄλλως τε, προφανῶς ἀπεδείχθη καὶ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν μεγαλοπρεπῆ ὑπὲρ αὐτῆς ἔρανον, τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς οὗτος, χωρὶς ἀπὸ κανένα νὰ προκληθῇ οὔτε νὰ πεισθῇ, ἀλλὰ ὅλως αὐθορμήτως καὶ ἐξ ἰδικῆς του πρωτοβουλίας, ἐνήργησε καὶ ἐνεργεῖ ὑπὲρ τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας.

Καὶ ὁ ἐνθουσιασμός του αὐτὸς πρέπει νὰ μείνῃ ἀδιάπτωτος. Οὐδεὶς Ἕλλην πρέπει νὰ στερηθῇ τῆς τιμῆς τοῦ νὰ ἔχῃ προσφέρῃ πᾶν ὅ,τι δύναται ὑπὲρ τῆς Ἀεροπορίας. Σεῖς ὅμως, κύριοι Ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀεροπορίας, συναισθάνεσθε βεβαίως, κατόπιν ὅσων σᾶς λέγω, τὰς ἀφορώσας ὑμᾶς ὑποχρεώσεις καὶ ἀπέναντι τοῦ Βασιλέως καὶ ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις εἰς τοιαύτας θυσίας ὑποβάλλεται ὑπὲρ τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ φανῆτε ἀντάξιοι τῆς προσπαθείας καὶ τῶν προσδοκιῶν τοῦ Ἔθνους.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τοὺς Ἀξιωματικοὺς τῆς Ἀεροπορίας, τὴν 18ην Νοεμβρίου 1937)

Ἀδικαιολογήτους ἀνησυχίας εἶχε γεννήσει τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Ναυτικόν, ὅπως καὶ οἱ δύο ἄλλοι κλάδοι τοῦ πολεμικοῦ μας

ὀργανισμοῦ, ὁ Στρατὸς καὶ ἡ Ἀεροπορία, ὑπῆχθησαν εἰς στενὴν συνεργασίαν μεταξύ των, οὕτως ὥστε ἐνομίσθη, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ παραμεληθῇ ὁ εἷς τῶν πολεμικῶν κλάδων.

Τὸ Ναυτικὸν ὡς κλάδος ἑνὸς ἐνιαίου πολεμικοῦ ὀργανισμοῦ

Τώρα, ὅλοι σας γνωρίζετε καθαρὰ περὶ τίνος πρόκειται. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, Στρατός, Ναυτικὸν καὶ Ἀεροπορία δὲν εἶναι πλέον αὐτοτελεῖς ὀργανισμοί, ἀλλὰ κλάδοι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνιαίου πολεμικοῦ ὀργανισμοῦ, ἐν στενῇ συναφείᾳ καὶ ἐξαρτήσει ἀπ' ἀλλήλων. Κατωρθώθη μάλιστα τοῦτο, ὄχι μόνον εἰς τὴν πραγματικὴν κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὀργανικὴν τοιαύτην, διότι καὶ οἱ τρεῖς κλάδοι ἔχουν ἕνα καὶ μόνον κοινὸν Ὑπουργόν. Ὑφυπουργοὺς δὲ ἕκαστος τῶν κλάδων διὰ τὰ καθ' ἑαυτούς.

Ἅπασαι δὲ αἱ γενικαὶ κατευθύνσεις τοῦ πολεμικοῦ καταρτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος, καθορίζονται ἐν συμβουλίῳ, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ κοινοῦ Ὑπουργοῦ, ἀποτελουμένῳ ἐκ τῶν τριῶν Ὑφυπουργῶν καὶ τῶν τριῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἐπιτελείων. Οὕτω ἐλύσαμεν διὰ τῆς πράξεως εἰς τὴν Ἑλλάδα ζήτημα, τὸ ὁποῖον μένει ἀκόμη ἄλυτον εἰς πλεῖστα μεγάλα Κράτη.

Μὲ τὴν τοιαύτην στενὴν συνεργασίαν, ἐλύθησαν ἰδιαιτέρως τὰ ζητήματα τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ Ναυτικοῦ, ὄχι μόνον τὰ ἀφορῶντα τὸ πλωτὸν ὑλικόν, τοῦ ὁποίου βλέπομεν σήμερον τὸ πρῶτον δεῖγμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπακολουθήσουν ἐν βραχεῖ καὶ ἄλλαι μονάδες, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπὶ ξηρᾶς ἐγκαταστάσεις—ὡς εἶναι αἱ ἐπάκτιοι ὀχυρώσεις, ἀντιαεροπορικὰ πυροβολεῖα, ἀποθῆκαι, Ναυπηγεῖον κλπ.—ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ γεωγραφικὴ ἡμῶν θέσις, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν τῆς ναυτικῆς ἡμῶν δυνάμεως, μικρὰν θὰ εἶχε ἀξίαν.

Τὸ ἔμψυχον ὑλικὸν πρέπει ν' ἀποκτήσῃ τὴν μεγίστην δυνατὴν ἀξίαν.

Ἐκ παραλλήλου, ἀποκατεστάθη πλήρως ἡ ἐν τῷ Ναυτικῷ ἁρμονία καὶ συναδελφικὴ συνεργασία, ἡ ἀπόλυτος πειθαρχία, ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθῆκον καὶ ἡ τελεία προσήλωσις εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ καὶ μόνον τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ Ναυτικοῦ μας, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ εἴπω σήμερον, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ἐμψύχου ὑλικοῦ, οὐδέποτε τὸ Ναυτικόν μας ἦτο εἰς καλλιτέραν κατάστασιν, ἀπὸ τὴν σημερινήν.

Μικρὸν Κράτος καὶ πτωχόν, ὅπως εἶναι ἡ Ἑλλάς, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀνεξάντλητα τὰ μέσα τοῦ ὑλικοῦ του ἐφοδιασμοῦ, πρέπει νὰ ἐντείνῃ τὰς δυνάμεις του, ὥστε τὸ ἔμψυχον ὑλικόν του νὰ ἀποκτήσῃ τὴν μεγίστην δυνατὴν ἀξίαν.

Πρὸς τοῦτο, θὰ ἐχρειάζετο συνέχισις τῶν ἀσκήσεων καὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος, πλόες δὲ μακροὶ καὶ διαρκεῖς χειμῶνός τε καὶ θέρους.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τοὺς Ἀξιωματικοὺς τοῦ (Β. Ναυτικοῦ, τὴν 23ην Ἰανουαρίου 1939)

«Ἐσεῖς οἱ ἀστυνομικοί, μὲ τὸ ἀδελφόν σας Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, εἶσθε οἱ φρουροὶ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

Ἀστυνμοικοί, οἱ φρουροὶ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

Εἶσθε οἱ διαρκῶς στρατευόμενοι, οἱ διαρκῶς ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει ἐναντίον τῶν κακοποιῶν καὶ ἐναντίον τῶν ἀτάκτων ἐκείνων στοιχείων, τὰ ὁποῖα, ἐκ νοσηρᾶς φαντασίας ὁρμώμενα, ἐνόμισαν ὅτι ἠδύναντο νὰ ποδοπατήσουν τὰς παραδόσεις καὶ τὸν πολιτισμὸν ποὺ ἐδόξασαν τὴν Χώραν αὐτὴν διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

Ἐσεῖς καὶ τὸ ἀδελφόν σας Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀποτελεῖτε τὸ σκέλος τοῦ εἰρηνικοῦ μας ἀγῶνος. Βλέπω εἰς τὰ μάτια σας ζωγραφισμένην τὴν ἀπόφασιν νὰ κάμετε τὸ καθῆκόν σας, ὅταν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὸ Σῶμα τῶν ἀστυνομικῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, τὴν 27ην Μαΐου 1937)

Ἡ συμπάθεια καὶ οἱ δεσμοὶ οἱ ἰδικοί μου, οἱ προσωπικοί μου δεσμοὶ μὲ τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, εἶναι πολὺ παλαιοὶ καὶ φθάνουν πολὺ πρὸ τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν παρέλαβον τὴν ἐξουσίαν ὡς Πρωθυπουργός.

Ἡ Ἀστυνομία συνεργάτης τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐμπεδώσεως τῆς τάξεως.

Ἀλλὰ τώρα, ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου τοῦ 1936 καὶ ἐδῶ, μᾶς συνέδεσαν δεσμοὶ νέοι. Καὶ δὲν ἠμπορῶ παρὰ μετὰ ἐνθουσιασμοῦ πραγματικοῦ καὶ μετὰ πολλῆς χαρᾶς νὰ τονίσω, ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας τῶν Πόλεων καὶ τὸ Σῶμα τῆς ἀδελφῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, ἀφ' ὅτου ἀπηλλάγητε ἀπὸ τὴν καθημερινὴν καταδίωξιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐχθροῦ—τὸν ὁποῖον, ἐνῷ αἱ ἑκάστοτε Κυβερνήσεις ἔδιδον τὴν ἐντολὴν εἰς τὰ σώματα ταῦτα νὰ καταδιώκουν, τὸν ὑπερήσπιζον ἐν τοσούτῳ ἀπὸ τὴν ἄλλην μεριά, ὥστε τὰ Σώματα νὰ εὑρεθοῦν εἰς ἐξάντλησιν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν εἰς τὸν διμέτωπον αὐτὸν ἀγῶνα—ἀφ' ὅτου, ἐπαναλαμβάνω, τὰ δύο Σώματα ἀπηλλάγητε ἀπὸ τὸ ἄχαρι καὶ ἐντελῶς ἐπίπονον αὐτὸ ἔργον, ἠδυνήθητε νὰ ἀποδώσετε καρποὺς ὠφελιμωτάτους εἰς τὴν Κοινωνίαν, οὐ μόνον διὰ τῆς λελογισμένης καὶ μετὰ συνέσεως καταδιώξεως τοῦ πραγματικοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς ὄντως ἀξίας παντὸς ἐπαίνου καταδιώξεως τοῦ ἐγκλήματος.

Διότι ἔσχετε ἐπιτυχίας ἀκριβῶς εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Πατρῶν καὶ Κερκύρας, τὰς ὁποίας δὲν δύναται κανεὶς νὰ παρίδῃ καὶ διὰ τὰς ὁποίας τὸ καθεστὼς αὐτό, τὸ ὁποῖον τόσον κήδεται τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ τάξεως, τῆς ἡσυχίας, τῆς γαλήνης καὶ τῆς εὐνομίας, θὰ σᾶς ὀφείλῃ εὐγνωμοσύνην.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τοὺς ἀστυνομικοὺς, τὴν 5ην Μαΐου 1938)

...Εἶναι τεράστιον τὸ ἔργον σας. Δὲν θὰ εἶσθε πάντα ἡνωμένοι ὥστε νὰ ἀντιμετωπίσετε ὁμαδικῶς τοὺς ποικίλους τοῦ Κράτους ἐχθρούς· Θὰ εὑρεθῆτε εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς ἐπικρατείας μόνοι, καὶ μόνοι θὰ ὑποχρεωθῆτε νὰ περιφρουρήσετε τὴν ἀσφάλειάν του.

Εἶναι τεράστιον τὸ ἔργον καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Μέχρι σήμερον, ὡς πολῖται, ὡς ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐσταδιοδρομήσατε καὶ ἐφθάσατε τώρα εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ ἀξιωματικοῦ. Καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἡ σταδιοδρομία σας πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἰδία, ὥστε νὰ φανῆτε ἀντάξιοι τοῦ βαθμοῦ σας, τῆς ἀποστολῆς σας καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης, μεθ' ἧς σᾶς περιβάλλει τὸ Κράτος.

(Ἀπὸ τὸν λόγον κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν ξιφῶν εἰς τοὺς νέους ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς, τὴν 1ην Αὐγούστου 1937)

Μεγάλα, πολλά, σοβαρὰ καὶ πολλαπλᾶ εἶναι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς. Ἀλλά, ὅπως διεπίστωσα, ἔχετε βαθεῖαν συνείδησιν τῶν ὑψηλῶν σας καθηκόντων. Ἡ δικαιοδοσία, τῶν ἀξιωματικῶν ἰδίᾳ, δὲν περιορίζεται ἁπλῶς μόνον εἰς περιφρούρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης. Οὗτοι εἶναι καὶ φορεῖς κρατικῆς ἰσχύος, διότι εἶναι οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Κράτους, ἐκεῖ ὅπου ἔχουν ταχθῇ ὑπὸ τῆς Πολιτείας.

Δικαιοσύνη, ἰσοτιμία καὶ καλὴ μεταχείρισις ὅλων τῶν πολιτῶν.

Διὰ τοῦτο, μὲ τὴν διαγωγὴν ποὺ θὰ δείξετε, ὄχι μόνον εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μικρὰ ἀκόμη χωρία, θὰ μετρήσῃ ὁ ἀγρότης, ὁ ἐργάτης, ὁ πολίτης ἐν γένει, τὴν ἀξίαν τοῦ Κράτους. Θὰ ἰδῇ ἐν τῷ προσώπῳ σας αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος.

Σᾶς εἶπα καὶ προχθὲς καὶ μὲ εὐχαρίστησιν τὸ [illegible] ἐπαναλαμβανόμενον, ὅτι ὁ Ἕλλην πολίτης τρία τινὰ ποθεῖ. Δικαιοσύνην, ἰσοτιμίαν καὶ καλὴν μεταχείρισιν. Ἐὰν ἕνα Κράτος, καὶ αὐτὸ τὸ Κράτος εἶναι τὸ σημερινόν, δώσῃ αὐτὰ τὰ τρία στοιχεῖα, ὁ Ἕλλην θὰ εἶναι τυφλὰ ἀφωσιωμένος εἰς τὸ καθεστὼς

Ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται νὰ δώσετε αὐτὸ τὸ αἴσθημα εἰς τοὺς πολίτας καὶ τοῦτο θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς σας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τοὺς νέους ἀνθυπομοιράρχους, τὴν 22αν Ἰουλίου 1938)

Ἀφοσίωσις εἰς τὸ Κράτος, ἀφοσίωσις εἰς τὴν Κοινωνίαν.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ φέρετε τὰ ἐμβλήματα τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς Β. Χωροφυλακῆς, ἔχετε ἐπάνω σας ὅλο τὸ κῦρος καὶ ὅλο τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ Κράτος. Ἀλλά, ἂν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἄποψιν ἡ θέσις ἔγινε τόσο μεγάλη καὶ τόσο σοβαρά, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὰ καθήκοντά σας εἶναι ἀκόμη σοβαρώτερα καὶ ἐπιπονώτερα καὶ ἀπαιτοῦν τὴν μεγαλυτέραν προσοχὴν καὶ τὴν μεγαλυτέραν ψυχικὴν ἀντοχήν. Εἶναι φοβερὰ ἡ εὐθύνη σας. Ἑπομένως ἡ προσοχή, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δείξετε σὲ κάθε ἐνέργεια, πρέπει νὰ εἶναι μεγάλη. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἀφοσίωσις εἰς τὸ Κράτος, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀφοσίωσις εἰς τὴν Κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ φαίνεσθε, ὄχι μόνον δίκαιοι καὶ αὐστηροί, ἀλλὰ καὶ ἐπιεικεῖς πολλὲς φορὲς ἀπέναντι τῶν παραπτωμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν προέρχονται ἀπὸ κακοβουλίαν, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν.

(Ἀπὸ τὸν λόγον κατὰ τὴν ὁρκωμοσίαν τῶν νέων ἀνθυπομοιράρχων τὴν 22αν Ἰουλίου 1939.

Αἱ Κοινωνίαι ἀναπτύσσονται διὰ τῆς ὁμαλῆς ἐξελίξεως.

Εἶσθε τὰ στελέχη τοῦ Στρατοῦ, τοῦ στρεφομένου κατὰ τάξεως ἀνθρώπων, ἡ ὁποία δὲν ζητεῖ νὰ εὕρῃ τὴν πρόοδόν της παρὰ διὰ τῆς ἀνατροπῆς. Οὐδεμία δὲ Κοινωνία δύναται νὰ ζήσῃ διὰ τῆς ἀνατροπῆς. Αἱ Κοινωνίαι ἀναπτύσσονται διὰ τῆς ἐξελίξεως, δηλαδὴ διὰ τῆς καθημερινῆς προσθήκης νέων στοιχείων, ἠθικῶν καὶ ὠφελίμων. Ἀκριβῶς δὲ τὴν παράδοσιν αὐτήν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν, ἐζήτησαν νὰ τὴν ἀνατρέψουν ἐσχάτως, ὄχι μόνον οἱ κομμουνισταί, ἀλλὰ καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι, μὴ δυνάμενοι νὰ εὕρουν τὴν πρόοδον διὰ τῆς ἱκανότητός των, ἐζήτησαν νὰ τὴν εὕρουν διὰ τῆς ἀνατροπῆς τῆς Κοινωνίας.

Εὐτυχῶς τὸ Ἔθνος ἐστάθη ἀρκετὰ ἰσχυρόν, ὥστε νὰ πνίξῃ μέσα αὐτὴν τὴν ἀντίδρασιν. Ἡ 4η Αὐγούστου ἔσχε τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἔσχε, διότι τὴν ἐνεκολπώθη ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος, τὸ ὁποῖον τὴν ἀνέμενε μετὰ τοῦ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ, τοῦ διαρκῶς αὐξανομένου καὶ ἐπιτεινομένου.

Αὐτῆς τῆς καταστάσεως, τῶν παραδόσεων, εἶσθε φρουροὶ

καί, ὅπως σᾶς εἶπα, στελέχη τοῦ στρατοῦ τοῦ στρεφομένου ἐναντίον τῶν ἀνατροπέων πάσης τάξεως. Ἂν ὅμως τοῦτο εἶνσι τὸ κύριόν σας καθῆκον, νὰ μὴ λησμονῆτε, ὅτι εἶσθε καὶ στελέχη τῆς διοικήσεως τοῦ τόπου, ἀντιπροσωπεύετε τὴν διοίκησιν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαταγῶν της.

Εἶσθε ἀκόμη τὰ ἄμεσα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα θὰ εἶσθε εἰς τὴν στενωτέραν ἐπαφὴν μετὰ τοῦ λαοῦ. Ἀπὸ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ συμπεριφέρεσθε πρὸς τὸν λαόν, ἐξαρτᾶται καὶ τὸ καθεστώς, ἐξαρτᾶται καὶ ἡ μέλλουσα εὐτυχία τῆς Χώρας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θ' ἀνταποκριθῆτε εἰς τὰ καθήκοντα αὐτά, τὰ ὁποῖα βεβαίως εἶναι δυσχερῆ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὸ γεῦμα τῶν νέων ἀνθυπομοιράρχων τὴν 29ην Ἰουλίου 1939)

IV.—Η ΕΔΡΑΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

.... Ἀπὸ πολλοῦ χρόνου εἶχα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἀκραίαν αὐτὴν γωνιὰ τῆς Ἑλλάδος (τὸ Διδυμότειχον), διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ σᾶς γνωρίσω ἐκ τοῦ πλησίον καὶ διὰ νὰ σᾶς φέρω τὸν χαιρετισμὸν τῶν νοτίων ἄκρων τῆς Ἑλλάδος πρὸς σᾶς, τοὺς βορείους Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι εἶσθε ἀδιασπάστως ἡνωμένοι εἰς μίαν καὶ ἑνιαίαν Ἑλληνικὴν Πατρίδα.

Ἀδιασπάστως ἡνωμένοι εἰς μίαν καὶ ἑνιαίαν Ἑλλάδα.

Εἶναι πραγματικῶς μεγάλη εὐχαρίστησις διὰ τὸν Κυβερνῶντα τὴν Χώραν αὐτήν, νὰ βλέπῃ μετὰ ποίου ζήλου οἱ Ἕλληνες τῆς Δυτικῆς Θράκης καταβάλλουν τὰς προσπαθείας των διὰ νὰ ἀναπτύξουν καὶ τὸν ὑλικὸν πολιτισμὸν τῆς Χώρας αὐτῆς, προσπαθείας τὰς ὁποίας, νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι ἡ Κυβέρνησίς μου θὰ ὑποστηρίξῃ διὰ παντὸς μέσου καὶ διὰ πάσης θυσίας. Χαίρω δυνάμενος νὰ σᾶς τὸ βεβαιώσω ἐπανερχόμενος ἐκ τοῦ Συμβουλίου τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ἐν Ἀγκύρᾳ καὶ ὅτι ἡ Βαλκανικὴ Ἕνωσις θὰ ἀποβλέπῃ πάντοτε εἰς τὴν διατήρησιν πλήρως τῆς εἰρήνης εἰς τὴν ἄκραν αὐτὴν τῆς Εὐρώπης. Χαίρω δυνάμενος νὰ βεβαιώσω ταῦτα πρὸς ὑμᾶς, οἱ ὁποῖοι διαπνέεσθε ὑπὸ τοιούτου Ἑλληνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τὸν ὁποῖον βλέπω ἀκτινοβολοῦντα εἰς τὰ μάτια σας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Διδυμοτείχου, τὴν 2αν Μαρτίου 1938.)

Τὰ ἔργα αὐτὰ τῆς Κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης ἔχουν τὴν πραγματικήν των ἀξίαν, μόνον ὅταν ἱδρύωνται ἀνάμεσα εἰς ἕνα λαὸν ὑπερήφανον διὰ τὴν καταγωγήν του καὶ ἀποφασισμένον νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του καὶ τὸ ἔδαφος τῆς Πατρίδος του διὰ παντὸς μέσου.

Ἡ Ἑλλὰς ἀγαπᾷ τὴν εἰρήνην, ἀλλ' εἶναι καὶ ἑτοίμη νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ ἔδαφός της.

Ἀλλέως, ὅταν γίνωνται μέσα εἰς μίαν Κοινωνίαν, τὴν ὁποίαν καταλαμβάνει μόνον τὸ αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἡ ὁποία δὲν ἔχει τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίζῃ τοὺς κινδύνους τοῦ συνόλου, τότε τὰ ἔργα ἀποτελοῦν φαινόμενα μιᾶς φιλανθρώπου ἀδυναμίας μόνον καὶ δὲν ἔχουν παρὰ μικρὰν ἀξίαν.

Ἐνῷ σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡπλισμένην, ἀγαπῶσαν βαθύτατα τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ ἑτοίμην νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ ἔδαφος τῆς Πατρίδος της, ἔργα τοιαῦτα, ἐκτελούμενα, δίδουν τὸ μέτρον καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ πολιτισμοῦ της.

Τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Κιλκὶς δὲν εἶναι τὸ μόνον ἔργον ποὺ ἔγινεν εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτήν. Οἱ ὁμιλήσαντες πρὶν ἀπὸ ἐμὲ ἀπηρίθμησαν τόσα καὶ τόσα ἄλλα, δρόμους, γεφύρας, δενδροφυτείας, ὑδρεύσεις καὶ τόσα ἄλλα πράγματα, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα ἔχουν δύο χαρακτηριστικά:

Πρῶτον χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι ἐξετελέσθησαν μὲ δαπάνας καὶ ἐργασίαν προσωπικὴν τῶν κατοίκων τοῦ νομοῦ τοῦ Κιλκίς. Καὶ τὸ δεύτερον χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι αἱ Ἀρχαὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ ἐξετέλεσαν τὸ καθῆκόν των μὲ τέτοιαν εὐσυνειδησίαν, ὥστε νὰ ἐκτελέσετε αὐτὰ τὰ ἔργα μόνοι σας καὶμὲ ἐνθουσιασμὸν ἀκατάβλητον.

Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου ἐπέτυχε εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων τῆς διοικήσεώς του».

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Κιλκὶς, τὴν 24ην Φεβρουαρίου 1939)

V.—ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΘΝΙΚΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ σύνδεσμος «Ἐθνικὴ Ἀναγέννησις» ἐπιδιώκει, καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐπιδιώξῃ συνειδητά, εἶναι νὰ σχηματισθῇ νέα ἰθύνουσα τάξις ἐν Ἑλλάδι.

Πῶς θὰ σχηματισθῇ ἡ νέα ἰθύνουσα τάξις τοῦ τόπου αὐτοῦ, εἰς ἀντικατάστασιν τῆς ἐν παραλυσίᾳ ἐκπεσούσης.

Ἂν ἔως τώρα ὑπέστημεν ὄχι μόνον τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ κομμουνισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸν φοβερὸν κίνδυνον τῆς ἀνατροπῆς τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ τοῦ Ἐθνισμοῦ μας ὑπὸ τῆς ἀναρχίας, τοῦτο προῆλθε, διότι δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἰθύνουσα τάξις, ἢ μᾶλλον, διότι ἡ ἑκάστοτε ἰθύνουσα τάξις τῆς Ἑλλάδος προήρχετο, ὄχι ἀπὸ τὰς αἰτίας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι θὰ προσηρμόζοντο πρὸς τὴν ἐν γένει Ἐθνικήν μας ὑπόστασιν, ἀλλὰ ἀπὸ διάφορα ἄσχετα πρὸς τὰ γενικὰ καὶ κυρίως ἠθικὰ συμφέροντα τοῦ συνόλου ζητήματα.

Ἐὰν ἐξετάσῃ κανεὶς τὴν ἰθύνουσαν τάξιν τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις ἦτο πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ἰθύνουσα τάξις τῆς Ἑλλάδος, βεβαίως θὰ ἠδύνατο νὰ προΐδῃ τὸ κυριώτερον κακὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἀριστοκρατίαν ὁ τόπος αὐτός, ἀριστοκρατίαν δηλαδὴ γένους, δὲν κατώρθωσε νὰ ἔχῃ. Ποία λοιπὸν ἀνωτέρα τάξις ἐσχηματίσθη; Ἐσχηματίσθη βαθμιαίως μία ἀνωτέρα διευθύνουσα τάξις, ἡ ὁποία προῆλθεν ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως διαφόρων ἀτόμων, διὰ τῆς ἐπιτυχίας των εἰς τὰς κομματικὰς διαμάχας, καὶ παραπλεύρως μὲ αὐτὴν ἐξ ἑτέρων ἀτόμων, ἅτινα ἐπέτυχον τὸν πλουτισμόν των, ὄχι διὰ τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως, τῆς ἐπιρροῆς των ἐπὶ τῶν κομματικῶν Κυβερνήσεων. Εἰς τούτους δὲ προσετέθησαν καὶ μερικοὶ κοσμικοὶ κύκλοι περιστοιχίζοντες τοὺς ἑκάστοτε ἰθύνοντας.

Οἱ παλαιοὶ πυρῆνες τῆς ἰθυνούσης τάξεως.

Αὐτοὶ ὅμως ἀπετέλουν τὸν πυρῆνα τῆς ἰθυνούσης τάξεως τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς τὴν ὁποίαν συνέρρεον ἐκ περάτων τῆς Ἑλλάδος πλεῖστοι ὅσοι ἄνθρωποι, οἵτινες ἀπέβλεπον καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ Κράτους. Ἐπέδρων οὗτοι μοιραίως ἐπὶ τῶν ἀποτελούντων τὰς Κυβερνήσεις προσώπων, ἐπὶ τῶν ἐργα-

τῶν τοῦ Κράτους καὶ ἐπὶ τῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὰς ἐργασίας των ἀτόμων. Ἰδιαιτέρως ἐπέδρων ἐπὶ τοῦ Τύπου καὶ διὰ τοῦ Τύπου, ὑπὸ τὴν πρόφασιν γενικῶν ἐπιδιώξεων, ἐθεράπευον τὰ οἰκονομικά των συμφέροντα.

Εἶναι ζήτημα ἂν ἡ ἰθύνουσα αὕτη τάξις τῶν Ἀθηνῶν ὑπερέβαινε τὰς 5 ἕως 6 χιλιάδας ἄτομα. Καὶ ὅμως, χάρις εἰς τὰ μέσα των, τὴν ἐπιρροήν των καὶ τὴν συνδρομὴν μεγάλης μερίδος τοῦ Τύπου, παρίστα ἑαυτὴν καὶ ἐνεφανίζετο ὡς Κοινὴ Γνώμη ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος, ὁ ἀποτελούμενος ἀπὸ ἀξίας εἰς τὰ γράμματα, τὰς ἐπιστήμας, τὰς τέχνας, εἰς τὰ ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα, ὅλος αὐτὸς ὁ ἄλλος κόσμος ἔδρα κατ' ἄτομα μεμονωμένα καὶ ἐπομένως κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ τόπου. Ἄρα ἀπεγοητεύετο.

Καὶ εἰς τὸ τέλος ἐπήρχετο ἡ ἀπογοήτευσις καὶ ἡ πλήρης ἀπελπισία, ἡ ὁποία ἔφερε πολλοὺς ἐκ τῶν ἐπιλέκτων αὐτῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνατροπέων.

Ἡ ὀργάνωσίς σας, καθὼς δὲ μανθάνω καὶ ἑτέρα ὀργάνωσις συγγενὴς πρὸς ὑμᾶς, ἀπέβλεψαν ἀπὸ καιροῦ εἰς τὴν συγκέντρωσιν ὅλων αὐτῶν τῶν μεμονωμένων δυνάμεων. Τῶν ὀργανώσεων τούτων ἡ ὕπαρξις εἶναι ἀπολύτως ἐπιτυχὴς καὶ ἀναγκαία, διότι αἱ ἐνέργειαι τῶν ἀτόμων, συνδυαζόμεναι πρὸς τὰς ἐνεργείας ἄλλων ἀτόμων, δὲν εἶναι δυνατόν, παρὰ νὰ ἀποτελέσουν δυνάμεις τῆς Κοινωνίας σεβαστὰς καὶ ἰσχυράς.

Βεβαίως, καὶ ἂν ἄτομα μεμονωμένα ἐμένατε, πάλιν θὰ ἐπαλαίατε, ἀλλ' ἄνευ τῆς 4ης Αὐγούστου, θὰ ὑπεκύπτατε εἰς ἕνα τὸ πολὺ ἔνδοξον, τέλος.

Ἡ συμβολὴ τῶν Ἐθνικῶν ὀργανώσεων εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Χώρας.

Ἀλλὰ ἡ ἀτμόσφαιρα, ἡ ὁποία ἐσχηματίσθη καὶ ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη εἰς σᾶς ἐναργέστερον καὶ ἡ ὁποία ἦτο διάχυτος εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἔδωκε τὴν δύναμιν εἰς τὸν Βασιλέα καὶ εἰς ἐμὲ νὰ ἐνεργήσω, ὥστε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σεῖς ἐπιδιώκετε, νὰ γίνουν πρᾶγμα καὶ ἀρχὴ πραγματοποιήσεως, διότι ὁ δρόμος εἶναι μακρός.

Ὁ δρόμος μας δὲν εἶναι τόσον δύσκολος εἰς τ[illegible] πευθοῦν αἱ ὑλικαὶ πληγαὶ τοῦ τόπου τούτου. Γνωρίζετε κάλλιστα σεῖς, ὡς ἄνθρωποι μορφωμένοι καὶ δρῶντες ἐν [illegible]οινωνίᾳ, ὅτι αἱ ὑλικαὶ πληγαὶ εἶναι ἀπὸ τὰς πληγὰς ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι θεραπεύονται ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον ἀπὸ τὰς [illegible].

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον εἶναι δυσκολώτερον, δ[illegible]

ραπεύσωμεν, εἶναι αἱ ἠθικαὶ πληγαί, αἱ ὁποῖαι κατηνέχθησαν κατὰ τῆς Κοινωνίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπὶ τόσας μακρὰς δεκαετηρίδας, νὰ ἀλλάξῃ δηλαδὴ ἡ νοοτροπία τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας.

Πρὸς τοῦτο εἶσθε πολύτιμοι συνεργάται. Μαζὶ ὅλοι σας ἀποτελεῖτε ἠθικὴν δύναμιν τεραστίαν καὶ σᾶς ἐπαναλαμβάνω, ὅτι γενικῶς ὁ σκοπὸς πρέπει νὰ εἶναι τὸ πῶς θὰ σχηματισθῇ ἡ νέα ἰθύνουσα τάξις τοῦ τόπου τούτου, πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ἐν παραλυσίᾳ ἐκπεσούσης, ἡ ὁποία νὰ καθοδηγήσῃ καὶ νὰ δώσῃ τὴν σφραγῖδα της εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν, ἡ ὁποία, βαδίζουσα πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην, θ' ἀποδώσῃ βεβαίως εἰς τὸ μέλλον ἀγλαοὺς καρπούς.

Σᾶς ἐξέθεσα τὸν γενικὸν σκοπόν σας: Νὰ μορφωθῇ ἡ ἰθύνουσα τάξις τοῦ τόπου τούτου, ἀγομένη πρὸς τὰ ἀγνὰ Ἑλληνικὰ ἰδανικά, τὰ ὁποῖα ἔκαμαν τὸ Ἔθνος αὐτὸ νὰ ζήσῃ ἐπὶ τόσας χιλιετηρίδας ἐν μέσῳ τῶν μεγαλυτέρων καταστροφῶν ποὺ ὑπέστη ποτὲ ἀνθρωπίνη φυλή.

Ποῖα εἶναι τὰ Ἑλληνικὰ Ἐθνικὰ ἰδανικά; Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ ἐξηγήσω πρὸς ὑμᾶς. Εἶσθε ἄνθρωποι ποὺ γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν μας. Μεταξὺ τῶν φορέων τῶν ἰδανικῶν αὐτῶν, οἱ νεώτεροι ἀποβλέποντες πρὸς τοὺς ἀρχαίους, στρέφονται διαρκῶς πρὸς τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας, ἐκ τῆς λάμψεως τῆς ὁποίας θαμβώνονται, διότι ἡ ἀρχαία Ἀθηναϊκὴ Πολιτεία ἔλαμπεν εἰς τὰς καλὰς τέχνας κυρίως, καὶ παρασύρονται εἰς τὴν πλάνην, ὅτι αἱ ἀρχαῖαι Ἀθῆναι ἦσαν ὁ φορεὺς τῶν ἀρχαίων ἰδανικῶν τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πολιτικῆς ἐπικρατήσεως.

Καὶ εἰς μὲν τὴν ἐπιστήμην, προσέφερεν ὁλόκληρος ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, ἀπὸ τῶν πόλεων τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας μέχρι τῆς Σικελίας, καὶ ἀπὸ τὰ Στάγειρα τῆς Μακεδονίας μέχρι τῆς Κρήτης καὶ τῆς Δωδεκανήσου. Αἱ δὲ ἀρχαῖαι Ἀθῆναι, ἀσφαλῶς δὲν ἀπετέλουν τὸ πολιτικὸν ἰδεῶδες τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Ὁ σκληρὸς ἀγὼν τῆς ἐπικρατήσεως.

Θὰ ἔπρεπε, λοιπόν, νὰ θεωρῶμεν τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας ὡς τὴν ὑπάτην μορφὴν Κοινωνίας καλλιτεχνικῆς, νὰ στραφῶμεν δὲ ὅλοι μας, ὅσον ἀφορᾷ τὰ πολιτικὰ Ἐθνικὰ ἰδεώδη, πρὸς τὴν Σπάρτην καὶ τὴν Μακεδονίαν. Πρὸς τὴν Σπάρτην, ἡ ὁποία ἦρχισε τὸ ἔργον τῆς πολιτικῆς ἑνώσεως καὶ τῆς πολεμικῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ καὶ πρὸς τὴν Μακεδονίαν, ἡ ὁποία ἐτελείωσε τὸ ἔργον τοῦτο.

Μὲ αὐτοὺς τοὺς ὀλίγους λόγους ἠθέλησα νὰ σᾶς δώσω τὸ νόημα τὸ γενικόν, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὸν νοῦν μας καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εἶσθε ἀπολύτως σύμφωνοι.

Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν μιᾶς Κοινωνίας, ἡ ὁποία θέλει νὰ ἐπικρατήσῃ μεταξὺ τῶν ἄλλων, ποὺ παλαίουν τὸν ἀγῶνα

τῆς ἐπικρατήσεως, εἴτε εἰρηνικὸς εἶναι οὗτος, εἴτε πολεμικός, εἶναι ἡ πειθαρχία. Πειθαρχίαν ἐννοῶ τὴν γνῶσιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τὴν συνείδησιν τῶν ἐπιτασσομένων ἀπὸ τὸ Κράτος, τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐκτελέσῃ τις ταῦτα ἐνσυνειδήτως καὶ ἑκουσίως. Αὐτὴ εἶναι ἡ πειθαρχία.

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον σᾶς ζητῶ, γνωρίζω ὅτι εἶναι ἓν τινι μέτρῳ ἀντίθετον πρὸς τὸν ἀτομιστικὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, ὁ ὁποῖος ἔγινεν αἰτία προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οὐχὶ προόδου πολιτικῆς καὶ οὐχὶ προόδου ἐπικρατήσεως εἰς τὸν ἀγῶνα μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἐθνῶν.

Ἂν θελήσετε νὰ ἐξετάσετε τὴν ἱστορίαν, θὰ ἰδῆτε ὅτι διέπρεψαν οἱ Ἕλληνες ὡς ἄτομα, ὁσάκις ἦσαν ὑπὸ τὴν πειθαρχίαν ἄλλων. Καὶ αἱ φυλαὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἐδέησε νὰ ὑποκύψουν εἰς τὴν κηδεμονίαν μιᾶς ἐξ αὐτῶν, τῶν Μακεδόνων, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς σύνολον πολιτικὴν ὀντότητα ἀξίαν λόγου.

Καὶ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, ἐκεῖ ποὺ ὡς ἄτομα ὑφίστανται τὴν πειθαρχίαν ἄλλων, ἀπέδωκαν πολλὰ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ὑλικῆς εὐημερίας καὶ ἔργων πολιτισμοῦ.

Καὶ ἀντιθέτως, ἐκεῖ ὅπου εἴμεθα—εἰς τὸ ἐλεύθερον Βασίλειον, ἐπὶ παραδείγματι—ὑστερήσαμεν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης.

Νὰ περιστείλωμεν τὰ ὅρια τοῦ ἀτομισμοῦ μας.

Ἑπομένως, εἶναι ἀνάγκη νὰ περιστείλωμεν τὰ ὅρια τοῦ ἀτομισμοῦ μας, εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν περιωρισμένον κύκλον καὶ νὰ ταχθῶμεν ὑπὸ τὴν πειθαρχίαν, τὴν γενικὴν πειθαρχίαν τοῦ Κράτους.

Κράτος εἶναι ἡ ἐκδήλωσις τῆς δυνάμεως ὅλων ἡμῶν. Μὴ φαντασθῆτε ὅτι δύναται νὰ ὑφίσταται Κράτος, τοῦ ὁποίου τὰς ἐπιδιώξεις νὰ μὴ αἰσθάνεται, νὰ μὴ τὰς ἀναγνωρίζῃ καὶ νὰ μὴ τὰς ἐπιδοκιμάζῃ ὁ λαός, τοῦ ὁποίου τὸ Κράτος εἶναι ἡ ἐκδήλωσις.

Κράτη βίας, στηριζόμενα ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῶν λογχῶν, εἶναι παροδικά.

Ἐκεῖ ὅπου ὁ πολίτης αἰσθάνεται ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ἡ πραγματικὴ ἐκδήλωσις τῆς θελήσεως τῶν ἄλλων συμπολιτῶν του, ἐκεῖνο τὸ Κράτος εἶναι Κράτος πραγματικὸν καὶ Κράτος διαρκές. Διότι ἡ συνάφεια τοῦ Κράτους αὐτοῦ μὲ τὸ αἴσθημα τῶν πολιτῶν εἶναι τελεία.

Ἀλλὰ τότε τὸ Κράτος αὐτό, εἶναι ἡ ἰδία ἡ Κοινωνία ἐκδηλουμένη δυναμικῶς. Τοιοῦτο φιλοδοξοῦμεν τὸ Κράτος τῆς

Καὶ τοιοῦτον Κράτος ἔχει ὡς κύριον χαρακτηριστικὸν τὴν πειθαρχίαν. Εἰς αὐτὸ εἴμεθα σύμφωνοι. Οἱ δρόμοι τῆς ὀρθῆς νώσεώς σας: ἡ «Ἀναγέννησις» μὲ τὸ ἐπιτυχὲς αὐτὸ ὄνομα

τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τοὺς σκοπούς της, θὰ ἐξετασθῶσι βεβαίως εἰς ἰδιαιτέρας συσκέψεις σας.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιτύχετε, διότι, ὅπως ἐξεκινήσατε, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἐπιτύχετε. Θὰ εὕρετε λαὸν ἀπολύτως διατεθειμένον νὰ δεχθῇ τὰς ἰδέας αὐτάς.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὰ μέλη τῆς ὀργανώσεως «Ἐθνικὴ Ἀναγέννησις» τὴν 14ην Νοεμβρίου 1936)

Αἱ τάξεις ὑμῶν ἀποτελοῦν τοὺς μεγάλους κλάδους τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας, τῆς κατεργαζομένης τὸν ὑλικὸν πολιτισμὸν τῆς Χώρας μας, καὶ εἶναι ἡ βάσις τῆς ὑλικῆς αὐτῆς εὐημερίας. Δὲν ὑπάρχουν πλέον ἄτομα.

Τὸ Κράτος δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ καὶ ὅλαι αἱ ὠργανωμέναι κοινωνικαὶ τάξεις.

Αἱ Κοινωνίαι ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὁμάδας. Ὁ κάθε ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνος του. Ἐκτελεῖ μίαν ἐργασίαν καὶ μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐκτελοῦν τὴν αὐτὴν ἐργασίαν καὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ συμφέροντα, ἀποτελεῖ ἕν σύνολον.

Τὸ παλαιὸν Κράτος, τὸ Κοινοβουλευτικόν, παρεῖδε τὴν πραγματικότητα αὐτήν. Ἦτο Κράτος καθαρῶς πολιτικόν. Πραγματικῶς δὲ ἦτο τὸ κυβερνῶν κόμμα, τὸ κόμμα, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο ἑκάστοτε εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Τὸ νέον Κράτος εἶναι τὸ Κράτος τὸ Ἐθνικόν. Δι' αὐτοῦ κυβερνᾷ ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος. Ἀποβλέπει πρὸς Κοινωνίαν ὠργανωμένην, ἀποτελουμένην ἀπὸ ὁμάδας διαχειριζομένας καὶ ὑπερασπιζούσας τὰ γενικὰ ὁμαδικὰ συμφέροντα.

Οὐδεμία ὀργάνωσις εἰς τὸ Κράτος τοῦτο δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐκτὸς τοῦ Κράτους, ἀδιάφορος πρὸς τὸ Κράτος. Ὅλαι αἱ ὀργανώσεις ἀποτελοῦν πλέον μέρος τοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ ὅλαι αἱ ὠργανωμέναι δυνάμεις τῆς Κοινωνίας, τελοῦσαι ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν καθοδήγησιν τῆς Κυβερνήσεως βεβαίως.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν: Ἀναγνωρίζω τὰς κατατρυχούσας ὑμᾶς ἀνάγκας. Γνωρίζω ἰδιαιτέρως καὶ τῆς ἐπαρχιακῆς βιομηχανίας τὰς ἀνάγκας. Γνωρίζω τοῦ ἐμπορίου τὰ δεινά. Γνωρίζω ὅτι τὸ ἐμπόριον ὑπέστη τὸν μεγαλύτερον ἀντίκτυπον ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας μας ἀπὸ διεθνοῦς εἰς ἐσωτερικὴν καὶ ἀπὸ ἐλευθέρας εἰς διευθυνομένην. Ἑπομένως θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξωμεν τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον. Δὲν δύναται νὰ γίνῃ δὲ τοῦτο, παρὰ ἀναπτυσσομένης τῆς θέσεως τῆς βιομηχανίας, ἡ ὁποία πάντοτε θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐξυπηρετῇ τὰς ἀνάγκας τὰς ἐσωτερικάς.

Πῶς θὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς.

Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς μας τῆς γεωργικῆς, τῆς δασικῆς καὶ τῆς κτηνοτροφικῆς, ταῦτα εἶναι κατορθωτά. Βλέπετε ποῖος εἶναι ὁ δρόμος τοῦ ἐμπορίου.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐπαγγελματίας καὶ βιοτέχνας, ὀφείλω νὰ τοὺς εἴπω, ὅτι καὶ ἐξ ἰδίων σφαλμάτων ὑπερεπλεόνασαν εἰς ἕνα βαθμόν, ὥστε δυσκόλως πλέον νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ κρατηθοῦν τὰ ἐπαγγέλματά των ἀνοικτά. Κυρίως ἡ βιομηχανία μας πρέπει νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν χειροτεχνίαν. Ἐλπίζω εἰς τὸ μέλλον αἱ τάξεις αὗται νὰ ὀργανωθῶσι συστηματικῶς, οὕτως ὥστε νὰ ἀποτελέσουν, ὅπως εἶπα, μέρος τοῦ Κράτους.

Ἀλλὰ αὐτὰ εἶναι πράγματα τοῦ μέλλοντος. Ἰδιαιτέρως διὰ τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν, ἔχω νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἡ καχεξία, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται, εἶναι, διότι ὑποφέρει ὁ λιμήν της. Ἔλειψε δηλαδὴ ἀπὸ τὰς Πάτρας ἡ ἐνδοχώρα καὶ αἱ μεγάλαι συγκοινωνίαι μὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Πελοποννήσου.

Δὲν θέλω νὰ σᾶς δώσω ἐλπίδας ταχείας θεραπείας. Διότι ὅ,τι ἔχω διαθέσιμον χρῆμα διὰ δρόμους, τὸ δαπανῶ ὁλόκληρον διὰ τοὺς δρόμους τῆς Θρᾴκης καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, διὰ λόγους καθαρῶς στρατιωτικούς, διὰ λόγους ἀμύνης τοῦ τόπου.

Ἐλπίζω ὅμως, ὅτι αἱ αὐξηθεῖσαι ἀποδόσεις τοῦ τόπου θὰ μᾶς φέρουν εἰς θέσιν, ὥστε τὸ πρόγραμμα τῆς ὁδοποιΐας νὰ τὸ πλουτίσωμεν διὰ νέων ὁδῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Χώρας.

Ἐὰν κατορθώσω νὰ ἐμπνεύσω εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς Χώρας αὐτῆς πίστιν εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ αἰσιοδοξίαν διὰ τὸ μέλλον του—καὶ νομίζω πῶς τὸ κατώρθωσα—ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ καλλίτερον ἀπὸ ὅσα ἔχω κάμει.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὰς Ὀργανώσεις τῶν Πατρῶν τὴν 6ην Νοεμβρ. 1937).

VI. — Ο ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΟΛΗΝ ΤΗΣ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Ὁ Δημοσιογράφος εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν του. Ἤθελα νὰ εἰπω, εἶναι ἔργον τῆς κεφαλῆς του. Ἀλλ' ἂς ἐξετάσωμεν γενικώτερον τὸ ζήτημα τοῦ Τύπου, τοῦ ὁποίου εἴσθε οἱ ἐργάται. Ὁ Τύπος διέρχεται σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα μίαν κρίσιν.

Ποίαν θέσιν πρέπει νὰ κατέχῃ ὁ Τύπος εἰς τὴν σημερινὴν Κοινωνίαν.

Ἡ κρίσις αὐτὴ προέρχεται ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν πολιτευμάτων. Ἐπομένως ὀλίγαι σκέψεις, τὰς ὁποίας θὰ σᾶς ἀναπτύξω ἐνταῦθα, θὰ σᾶς βοηθήσουν καὶ σᾶς πολὺ εἰς τὸ ἔργον αὐτό, δηλαδὴ ὅσον ἀφορᾷ τὴν θέσιν τοῦ Τύπου μέσα εἰς τὴν νέαν διαμορφουμένην Κοινωνίαν, εἰς τὸ νέον διαμορφούμενον Κράτος.

Τί εἶναι πράγματι ὁ Τύπος; Τίνα θέσιν κατέχει ὁ Τύπος; Τίνα σκοπὸν πρόκειται νὰ ἐκπληρώσῃ ὁ Τύπος;

Ἤκουσα τὸν κ. Ὑφυπουργὸν τοῦ Τύπου ἀναφέροντα τὴν κενότητα τῆς ἐννοίας τῆς τετάρτης ἐξουσίας. Αὐτά, κύριοι, ἦσαν οἱ ρωμαντισμοὶ τοῦ λιμπεραλισμοῦ. Τί θὰ εἴπῃ τετάρτη ἐξουσία; Ἀφοῦ σήμερον εἶναι ζήτημα τί θὰ εἴπουν αἱ τρεῖς ἐξουσίαι.

Διότι τότε, κύριοι, ὅταν ἐπεκράτει ὁ λιμπεραλισμός, οὗτος ἐπεζήτησε νὰ διαιρέσῃ τὸ Κράτος εἰς ἐξουσίας διακεκριμένας, διὰ νὰ μειώσῃ τὴν ἰσχὺν τοῦ Κράτους. Ἀλλ' εἰς τὴν ἐκτέλεσιν εἴδομεν τὰ μὲν ὄργανα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας νὰ μεταβάλλωνται εἰς ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, τὰ ὄργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας νὰ μεταβάλλωνται εἰς νομοθέτας, τὰ δὲ ὄργανα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας νὰ ὑποκύπτουν εἰς τοὺς Νόμους, τοὺς ὁποίους πράγματι κατεσκεύαζεν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία.

Ἀλλὰ τώρα, κύριοι, πρέπει νὰ καθορίσωμεν τί εἶναι ὁ Τύπος, διότι τότε θὰ ἐννοήσωμεν τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ πάρῃ ὁ Τύπος.

Ὁ Τύπος, κύριοι, εἶναι μία ἐπιχείρησις ἐκμεταλλεύσεως μιᾶς μεγάλης δυνάμεως, ἡ ὁποία ὑπάρχει διάχυτος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν καὶ λέγεται «Κοινὴ Γνώμη».

Ὁ Τύπος ὀφείλει νὰ εἶναι συνεργάτης καὶ συνεταῖρος τοῦ Κράτους.

Διὰ νὰ τὸ ἐννοήσετε καλλίτερον, θὰ σᾶς εἰπω τὸ ἑξῆς: Ὑποθέσατε ὅτι ὑπάρχει ἕνας ροῦς ἑνὸς μεγάλου ρεύματος, καὶ ἔρχεται μία ἐπιχείρησις, ἡ ὁποία συλλαμβάνει τὴν ὑλικὴν δύναμιν, ἡ ὁποία ὀνομάζεται Κοινὴ Γνώμη καὶ τὴν μεταβάλλει εἰς μίαν δύναμιν, τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ πῶς; Ἀναλόγως τῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῶν συμφερόντων μιᾶς ἑκάστης ἐφημερίδος.

Καὶ τώρα σᾶς ἐρωτῶ: Ἀφήνει τὸ Κράτος τὸν οἱονδήποτε πολίτην ἢ ἐπιχειρηματίαν νὰ συλλαμβάνῃ τὰς δυνάμεις διὰ νὰ τὰς μεταχειρίζεται ὅπως θέλει οὗτος; Ὄχι. Θὰ ἔλθῃ ὁ ἰδιώτης ἢ ὁ ἐπιχειρηματίας εἰς συνεννόησιν μὲ τὸ Κράτος.

Καὶ τὸν ἐλέγχει κατὰ τὴν χρησιμοποίησιν. Καὶ θέλουν αὐτὴν τὴν δύναμιν τὴν πελωρίαν, ἡ ὁποία λέγεται Κοινὴ Γνώμη, νὰ τὴν μεταχειρίζωνται ἀνεξελέγκτως καὶ ὅπως θέλουν, δύναμιν τοιαύτην, ἡ ὁποία δύναται καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς πράξεις κοινωνικάς, ἡ ὁποία δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ δι' ἀνατρεπτικοὺς ἀκόμη τοῦ συνόλου τῆς Κοινωνίας σκοπούς;

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῇ κανεὶς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ δύναμιν τοιαύτην εἶναι δυνατὸν τὸ Κράτος νὰ τὴν ἀφήσῃ χρησιμοποιουμένην ἀνεξελέγκτως, μὴ διευθυνομένην ὑπ' αὐτοῦ, μὴ ἐλεγχομένην ὑπὸ τοῦ Κράτους, εἰς μίαν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ διευθυνομένη οἰκονομία κατήντησε ὁ πρῶτος θεσμὸς ἑνὸς τοιούτου Κράτους, εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ Κράτος ὑπεισέρχεται καὶ εἰς τὰ πλέον ἰδιαίτερα μέρη τῆς οἰκονομίας τῶν ἀτόμων; Αὐτὸ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον.

Βλέπετε, λοιπόν, ὅτι ἡ πρώτη ἔννοια καὶ ἡ πρώτη θυσία, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Τύπος νὰ ὑποστῇ, εἶναι νὰ γίνῃ, οὕτως εἰπεῖν, συνεργάτης καὶ συνεταῖρος τοῦ Κράτους, εἰς τὴν ἐν γένει κατεύθυνσιν τῆς Κοινῆς Γνώμης. Διότι, ὅταν τὸ Κράτος θυσιάζῃ ὑπὲρ τοῦ Τύπου τόσας δεκάδας ἑκατομμυρίων χάριν τοῦ δημοσιογραφικοῦ χάρτου, τότε τὸ Κράτος εἶναι συνεταῖρος τοῦ Τύπου καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ὁ ἕνας συνεταῖρος νὰ εἴπῃ εἰς τὸν ἄλλον: «Δὲν σὲ γνωρίζω, ἄφησέ με ἥσυχον· ἐγὼ θὰ ἐργασθῶ ἄνευ τῆς κατευθύνσεώς σου». Δὲν εἶναι δυνατὸν αὐτό.

Αἱ ἐφημερίδες εὑρίσκονται εἰς τελείαν ἐπαφὴν μὲ τὴν Κυβέρνησιν.

Βεβαίως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει—καὶ ἐκεῖ κατευθύνεσθε θὰ λείψουν καὶ οἱ κατ' ἰδίαν σκοποὶ τῶν ἐφημερίδων. Δὲν μία ἐφημερὶς πλέον νὰ σκεφθῇ, ὅπως ἐσκέπτετο εἰς τὸ μακρυσμένον παρελθόν, τὸ ὁποῖον περιέγραφε ἕνας Ἕλλην ποιητής, μὲ τοὺς χαρακτηριστικούς του στίχους: «Ἡ

μοῦ δίδεις ἢ ἐφημερίδα γράφω». Αὐτὰ πλέον δὲν εἶναι δυνατόν. Ὅλας τὰς ἐφημερίδας θὰ τὰς συνδέῃ ἕνα κοινὸν χαρακτηριστικόν: Ἡ τελεία ἐπαφὴ πρὸς τὸ Κράτος καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν σκοπῶν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας ὑπὸ τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Κράτους.

Γνωρίζω τὴν ἀντίρρησιν, τὴν ὁποίαν ἴσως πολλοὶ ἀπὸ σᾶς ἔχετε ἐν νῷ: Καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου; Καὶ θὰ μοῦ εἰπῆτε: Δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία ἐπὶ τῆς γῆς; Ὄχι, δὲν ὑπάρχει ἀπόλυτος ἐλευθερία. Ἐὰν ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι δυνατή, τί ἀπομένει εἰς τὸν ἄνθρωπον; Ἐὰν ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία, ἐπαναλαμβάνω, δὲν εἶναι δυνατή, τί ἀπομένει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν ζῶντα ἐν τῇ Κοινωνίᾳ; Δὲν ἀπομένει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ συνταχθῇ μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εἰς μίαν πλήρη ἑνότητα, νὰ ὀργανωθῇ. Καὶ δὲν δύναται νὰ ὀργανωθῇ, παρὰ ἀπὸ τὸ Κράτος, καὶ νὰ πειθαρχήσῃ εἰς τὸ Κράτος.

Οὕτω συντονισμένοι οἱ Ἕλληνες δύνασθε νὰ πραγματοποιήσετε πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ τόπου μας. Ὁ στρατιώτης, ὅταν ἀγωνίζεται—καὶ ἀγῶνα διεξάγομεν σήμερον ὅλοι μας οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ Ἔθνος μας—δὲν συνεργάζεται οὔτε βουλεύεται μὲ τὸν στρατηγόν, ὅταν ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς γεῦμα τῆς Ἑνώσεως Συντακτῶν Ἀθηναϊκῶν Ἐφημερίδων, τὴν 13ην Σεπτεμβρίου 1936).

Αἱ προσπάθειαι τῶν ἐφημερίδων πρέπει νὰ κατευθύνωνται πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς γενικοῦ Ἐθνικοῦ σκοποῦ.

Εἶναι πρᾶγμα σπουδαιότατο, γιὰ ἕναν ποὺ κυβερνάει ἕναν τόπο, νὰ ἔχῃ τὸν Τύπο βοηθό του. Γιατὶ δὲν ἠμποροῦμε μὲν νὰ ποῦμε ὅτι «ἐμεῖς οἱ δημοσιογράφοι μορφώνουμε τὴν Κοινὴ Γνώμη», τὴν ἐκδηλώνουμε ὅμως τὴν Κοινὴ Γνώμη.

Αὐτὴ ἡ ἐκδήλωσις τῆς Κοινῆς Γνώμης μόνον μὲ ἕνα τρόπο ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ: μὲ τὸν ἡμερήσιο Τύπο. Γι' αὐτό, ἐννοεῖτε πολὺ καλά, τί ὄργανο μεγάλο εἶναι ὁ Τύπος, ὅταν εἶναι στὴ διάθεσι μιᾶς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ὁλόσωμος καὶ ὁμόθυμος γιὰ τὴν ὑποστήριξι τοῦ ἔργου της.

Ἐδῶ τώρα ἔρχεται στὸ νοῦ τοῦ καθενὸς ἕνα ζήτημα, τὸ ὁποῖον καὶ ἀλλοῦ, πάλιν μὲ συντάκτας τὸ ἀγέφερα: Καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ Τύπου;

Ἐλευθερία Τύπου, ἀγαπητοί μου κύριοι, δὲν ὑπάρχει στὴν οὐσία. Ὑπάρχει ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου. Ἐλευθερία ὅμως τοῦ Τύπου δὲν θὰ εἰπῇ τίποτε. Ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι ὑπάρχει ἐλευθερία τοῦ ἀρθρογράφου ἢ μᾶλλον τοῦ ἰδιοκτήτου σὲ μιὰ ἐφημερίδα, ἀλλὰ ἐλευθερία τοῦ Τύπου εἶναι κάτι τι ποὺ δὲν ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν. Λοιπόν, ἐλευθερία Τύπου εἶναι ἐλευθερία δημοσιογράφου καὶ μάλιστα τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς ἐφημερίδος.

Ἐλευθερία τοῦ Τύπου δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ, ἐφ' ὅσον ὁ Τύπος, ἡ καθημερινὴ ἐφημερίς, εὑρίσκεται εἰς χεῖρας ἀτόμων, δηλαδὴ ἰδιοκτητῶν ποὺ διευθύνουν ἀπολύτως, ὅπως θέλουν, τὴν ἐφημερίδα των καὶ οἱ ὁποῖοι αὐτοὶ καὶ μόνον ἔχουν ἐλευθερίαν.

Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη τὸ Κράτος, ποὺ ἐκπροσωπεῖ στὸ μέγιστον μέρος τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐναρμονίζῃ τὰς προσπαθείας τῶν ἐφημερίδων καὶ νὰ τὰς κατευθύνῃ πρὸς ἐκπλήρωσιν ἑνὸς γενικοῦ σκοποῦ.

Πρέπει νὰ ἀποβάλῃ ὁ δημοσιογράφος τὴν ἀτομικήν του ἰδιότητα καὶ τὰς ἀτομικάς του ἐπιδιώξεις καὶ νὰ γίνῃ ὑπηρέτης καὶ ὄργανο τοῦ συνόλου. Ἔτσι ὁ δημοσιογράφος, ὅταν γράφῃ, ὀφείλει νὰ λησμονήσῃ τελείως τὸ ἄτομόν του, τὰς συμπαθείας του, τὰς ἀντιπαθείας του, τὰ συμφέροντά του καὶ νὰ γίνῃ ἀκριβῶς ὄργανο τῆς λαϊκῆς θελήσεως.

Ὁ ρόλος τοῦ συντάκτου εἰς τὴν σύγχρονον δημοσιογραφίαν.

» Τὸ δυσκολώτερον μέρος, κύριοι, εἶναι ὁ ρόλος τοῦ συντάκτου. Εἶσθε σεῖς, οἱ συντάκται, ἡ ψυχὴ τῶν ἐφημερίδων. Πολλὲς φορὲς εἴπαμε νὰ γίνῃ μιὰ σχολὴ δημοσιογραφική, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ἡ σχολὴ δὲν θὰ σᾶς δώσῃ ποτὲ τὸ ταλέντο. Γιατί; Γιατὶ ἡ δουλειὰ τοῦ συντάκτου σὲ μιὰ ἐφημερίδα θέλει ταλέντο. Ἡ σχολὴ θὰ σᾶς δώσῃ τὰς γνώσεις τὰς ἀναγκαίας. Ἕνα ποσὸν γνώσεων εἶναι ἀναγκαῖον, ἀλλὰ τὰ ἄλλα, τὸ ταλέντο, πρέπει νὰ τὰ ἔχετε μέσα στὴν ψυχή σας. Ὅ,τι γράφει ὁ συντάκτης, νὰ τὸ γράφῃ μὲ ἀγάπην πρὸς τὴν ἐργασίαν του, νὰ μπῇ στὴν θέσιν τοῦ Κοινοῦ καὶ νὰ αἰσθάνεται μαζὶ μὲ τὸ Κοινόν. Ὅταν θὰ ἔχετε αὐτὸ τὸ ταλέντο, τότε θὰ δώσετε, οἱ συντάκτες τῶν ἐφημερίδων θὰ φθάσετε νὰ δώσετε στὸν Τύπο τὸν Ἑλληνικὸν μίαν βάσιν ἀρίστης ἐμφανίσεως, ὥστε καὶ αὐτὸς νὰ ὑπερβῇ τὴν κρίσιν ποὺ περνοῦμε, ἡ ὁποία μὲ ἕνα τρόπον θὰ λυθῇ ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας καὶ ὁ τρόπος αὐτὸς εἶναι ποία θὰ κατορθώσῃ νὰ ἀγαπηθῇ περισσότερον ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κοινόν.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς γεῦμα τῶν δημοσιογράφων Θεσσαλονίκης, τὴν 25ην Ὀκτωβρίου 1936).

VII.—ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΗΣ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Δύνασθε νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι ἡ 4η Αὐγούστου ἀποβλέπει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ὡς εἰς ἕνα κύριον παράγοντα τῆς ἐσωτερικῆς ψυχικῆς ἐνδυναμώσεως τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς ἀνυψώσεως αὐτοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία κύριος παράγων τῆς ψυχικῆς ἐνδυναμώσεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ Ἔθνους.

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνέλαβον καὶ διὰ τὸ ὁποῖον φέρω πλήρη τὴν εὐθύνην, ὄχι μόνον ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, θὰ τὸ φέρω εἰς πέρας.

Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, οἱ ἐκπροσωποῦντες τὸν τόπον αὐτόν, νὰ μὴ παραβλέψωμεν τὴν Ἤπειρον, ὄχι μόνον ἔναντι τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν γενικῶς, ἀλλὰ καὶ ἔναντι τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν προκαταβολικῶς ὅτι θὰ προσφέρῃ. Καὶ ἂν πολλὰ κακὰ εἰσέδυσαν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ ἂν εἶναι ἄρρωστος εἰς τὸ σῶμά του, μένει ὅμως πάντα εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας ἐκεῖνος ὁ πυρήν, ἐκείνη ἡ λαμπάδα ἡ ζωηρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ φωτός, τὴν ὁποίαν βλέπουμε νὰ λάμπῃ εἰς τὰ παιδιά. Κάτι ἦτο μέσα εἰς τὴν ψυχήν τους καὶ ἡμεῖς τὸ ἐμψυχώσαμεν. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ προσβλέψωμεν εἰς τὰς φυσικὰς πηγὰς τοῦ πλούτου τῆς Ἠπείρου μετὰ τῆς μεγαλυτέρας προσοχῆς. Δὲν εἶναι ὑπόσχεσις ἁπλῆ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Βέλλας (Ἰωαννίνων), τὴν 14ην Ἰουνίου 1937).

VIII. — Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Εἰς τὴν παλαιοτέραν ἐποχήν, τὸ Κράτος ἐνόμιζεν ὅτι ἡ καλλιτεχνία ἀπετέλει εἶδος ἐλαφρᾶς ἀσχολίας, ἡ ὁποία βεβαίως δὲν ἔπρεπε πολὺ νὰ κουράζῃ τὴν σοβαρότητα τῶν Κρατικῶν Ἀρχῶν.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Κράτους ἔναντι τῆς Καλλιτεχνίας, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Σήμερον τὰ πράγματα ἤλλαξαν, αἱ ἰδέαι εἶναι διαφορετικαί, καὶ ὡς πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῆς καλλιτεχνίας καὶ ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ Κράτους ἀπέναντι τῆς διὰ τῆς καλλιτεχνίας ἀναπτύξεως τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐπὶ πλέον, τὸ Κράτος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς προστασίας. Πρόκειται τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας νὰ δαπανήσῃ καὶ ἕνα μέγα ποσόν, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Διοίκησιν Πρωτευούσης, διὰ τὴν ἀγορὰν ἔργων, ὅπως ἐπίσης καὶ ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο ποσὸν διὰ βραβεῖα.

Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ θὰ ὑποβοηθηθῇ ὁ καλλιτέχνης εἰς τὸ ἔργον του. Θὰ ὑποβοηθηθῇ ἐπίσης καὶ ἡ κριτική. Διότι ὁ κριτικὸς δὲν θὰ μεταβαίνῃ ἀπὸ ἀτελιὲ εἰς ἀτελιέ, οὐδὲ ἀπὸ ἔκθεσιν εἰς ἔκθεσιν. Θὰ βλέπῃ τὰ ἔργα ὅλα συγκεντρωμένα ἐδῶ καὶ ἡ κρίσις του θὰ εἶναι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐκολωτέρα. Ἐπίσης θὰ ὑποβοηθηθῇ καὶ τὸ Κοινὸν εἰς τὸ νὰ κρίνῃ μεταξὺ τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ νὰ κρίνῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς κριτικούς, οἱ ὁποῖοι κάποτε λησμονοῦν ὅτι ὁ σκοπός των εἶναι νὰ βοηθήσουν τὸ Κοινὸν εἰς τὴν κρίσιν του. Ἑπομένως τὸ Κοινόν, ἀναγινώσκον τὴν κρίσιν καὶ βλέπον τὰ ἔργα, θὰ κρίνῃ ὄχι μόνον καὶ τὴν τέχνην καὶ τοὺς καλλιτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς κριτικούς του, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Κοινοῦ.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς Πανελληνίου Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως, τὴν 21ην Μαρτίου 1938).

Μιὰ παληὰ θεωρία θέλει πώς, γιὰ νὰ παράγῃ ὁ καλλιτέχνης ὡραῖα πράγματα, πρέπει νὰ εἶνε δυστυχισμένος, πρέπει

Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις ὑπεστήριξε πρώτη, πραγματικά, τοὺς καλλιτέχνας.

νὰ ἔχῃ περάσει τρομερὲς πέτειες, πρέπει νὰ πεινάῃ καὶ νὰ πεινάῃ μέχρι θανάτου. Τότε λένε, ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνου παίρνει μιὰ τέτοια ἔκταση, ποὺ τὸν κάνει νὰ βγάζῃ ἀπὸ μέσα του τὸ καλλιτέχνημα.

Σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴ θεωρία, θἄπρεπε νὰ ἐπαινέσετε τὴν περασμένη σας ἐποχή, ποὺ ἐπάνω - κάτω σᾶς εἶχε φέρει σὲ μιὰ κατάστασι, σᾶν κι' αὐτὴ περίπου ποὺ θέλει ἡ θεωρία, ποὺ σᾶς εἶπα τώρα, καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ μὲ κατηγορήσετε, γιατὶ δὲν σᾶς κάμνω διωγμοὺς ποὺ νὰ μπορεῖτε νὰ βγάζετε καλλιτεχνήματα.

Μ' ὅλα ταῦτα, εἶναι εὐτύχημα καὶ γιὰ σᾶς καὶ γιὰ τὴν Τέχνη, ποὺ μπορῶ νὰ σᾶς εἰπω ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι διόλου τῆς γνώμης αὐτῆς. Ἀντίθετα, νομίζω ὅτι τὸ Κράτος καὶ ἡ Κοινωνία πρέπει νὰ παρασκευάσουν τὸ ἀναγκαῖον περιβάλλον διὰ τὴν τέχνην. Ἡ Κοινωνία πρέπει νὰ ἔχῃ καλλιτεχνικὴ διάθεσιν. Καὶ καλλιτεχνικὴ διάθεσις θὰ πῇ, ὅτι ἡ Κοινωνία πρέπει νὰ πιστεύῃ σὲ κάτι τι. Ἂν νομίζετε, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία στὰ περασμένα της εἶχε κάμει αὐτὸ τὸ περιβάλλον καὶ εἶχε αὐτὴ τὴν καλλιτεχνικὴ διάθεσι, φοβᾶμαι ὅτι εἰσασθε γελασμένοι. Τῆς ἔλειπαν πολλὰ πράγματα καὶ πρὸ πάντων ἔλειπε ἀπὸ αὐτὴν ἡ πίστις. Δὲν ἐπίστευε στὸν ἑαυτόν της δὲν ἐπίστευε δὲ τίποτε τὸ Ἑλληνικὸ καὶ γι' αὐτὸ ἐνόμιζε ὅτι καλλιτέχνημα ἦτανε μονάχα ἐκεῖνο ποὺ ἐρχότανε ἀπο τὴν Εὐρώπη καὶ ὅτι καλλιτέχνης ἦτανε μονάχα ἐκεῖνος ποὺ ἦτανε μιμητὴς τῶν Εὐρωπαϊκῶν σχολῶν.

Διὰ νὰ φυτρώσῃ καὶ νὰ γιγαντωθῇ τὸ Δένδρον τῆς Τέχνης εἰς τὴν Νέαν Ἑλλάδα.

Τώρα τὰ πράγματα ἀλλάξανε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀλλάξανε ὅλα μαζὶ καὶ ταὐτόχρονα. Τώρα στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ Κοινωνία αἰσθάνθηκε τὸν ἑαυτόν της διάφορο καὶ τὸ Κράτος εἶναι διάφορο. Καὶ γι' αὐτὸ διάφορη εἶναι ἡ ἐπίδρασι τοῦ Κράτους στὴν Κοινωνία, ὅπως διάφορη εἶναι καὶ ἡ ἐπίδρασι τῆς Κοινωνίας στὸ Κράτος.

Ἀρχίζει λοιπόν, νὰ δημιουργῆται πλέον στὴν Ἑλλάδα καλλιτεχνικὸν περιβάλλον. Τώρα ἐμεῖς τὸν ἀγρὸν τὸν καλλιτεχνικὸν τῆς Ἑλλάδος, θὰ τὸν σκάψουμε, θὰ τὸν λιπάνουμε. Ἀλλὰ τὰ παρακάτω εἶναι δική σας δουλειά. Ἐσεῖς θὰ βάλετε τὸ σπόρο. Τὸ Κράτος δὲν δημιουργεῖ Τέχνη, ἐσεῖς θὰ τὴν δημιουργήσετε, ἐσεῖς θὰ σπείρετε, ἐσεῖς θὰ φροντίσετε νὰ ἀναπτυχθοῦν τὰ φυτὰ καὶ ὅταν τὰ φυτὰ μεγαλώσουν, ἡ κριτικὴ θὰ τὰ κλαδέψῃ καὶ θὰ κάψῃ τὰ ξερά. Ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι καλὴ ἡ κριτική Καὶ θὰ γεμίσῃ βέβαια αὐτὸς ὁ ἀγρός, ὁ καλλιτεχνικός, ἀπὸ ὡραῖα φυτά, ἀπὸ ὡραῖα δένδρα, ἀπὸ ἄνθη. Καὶ θὰ ἔχουμε στὴν Ἑλλάδα τέχνη, καλλιτεχνία.

Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, ἀπὸ ἐδῶ μέσα, ἀπὸ αὐτὴ τὴ στέγη ποὺ ἱδρύσαμε καὶ ποὺ βέβαια θὰ εἶναι τὸ πρῶτο, νὰ ποῦμε, «Μέγαρο τῆς Καλλιτεχνίας», ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, ἀπὸ ἐδῶ μέσα νὰ φυτρώσῃ καὶ νὰ γιγαντωθῇ τὸ δένδρον τῆς καλλιτεχνίας καὶ νὰ

ἀποδώσῃ τοὺς καρποὺς ποὺ περιμένουμε μὲ τέτοιο τρόπον, ποὺ αὐτὸ τὸ βράδυ νὰ θυμούμεθα ὅλοι σᾶν τὸ βράδυ ποὺ γίνηκε ἡ ἀπαρχὴ γιὰ τὴ νέα καλλιτεχνικὴ ἀναγέννησι.

(Ἀπὸ λόγον εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς Στέγης Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1939).

Μία ψυχικὴ δύναμις ὁδηγεῖ καὶ τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς καλλιτέχνας εἰς τὴν δημιουργίαν.

Ἀπόψε πραγματικὰ ἐπέρασα, ἡμπορῶ νὰ πῶ, τὴν ὡραιότερη βραδυὰ τῆς ζωῆς μου. Μοῦ ἐφάνηκε πὼς εἶδα μπροστά μου τὸ μέτρο τῆς ἀξίας μου. Λέγω, μοῦ ἐφάνηκε. Ἀλλὰ ὁ πιστὸς καὶ ἀχώριστος σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δισταγμὸς μὲ τὰ 1002 ὀνόματά του, ὁ Μῶμος, ὁ Μεφιστοφελῆς, ὁ Σάντσο Πάντσα καὶ μὲ τόσα ἄλλα ὀνόματα, ὁ δισταγμός, ἀπὸ μέσα μου, μοῦ λέγει: Τόσα καὶ τόσα ἄκουσες ἀπόψε. Τὰ πιστεύεις; Καὶ ὄχι βέβαια, πῶς ἡμπορῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἀπὸ καλλιτεχνικὰ χείλη θὰ βγοῦν ποτὲ λέξεις καὶ θὰ ἐκδηλωθοῦν αἰσθήματα ποὺ δὲν πιστεύουν καὶ ποὺ δὲν ἔχουν ἐκεῖνοι ποὺ εἶπαν τὶς λέξεις καὶ ποὺ ἄφησαν νὰ ἐκδηλωθοῦν τὰ αἰσθήματα, ἀλλὰ εἶναι ἡ ὑπερβολή, ἡ φαντασία, ἐκεῖναι ποὺ μεγαλώνουν τὰ πράγματα;

Καὶ ἔτσι εἶπα μὲ τὸν ἑαυτόν μου: Ἄκου, γέμισε τὴν ψυχή σου χαρά. Καὶ ἐξακολούθησε νὰ δουλεύῃς, νὰ δουλεύῃς ἀλύπητα, χωρὶς νὰ συλλογίζεσαι οὔτε τὸν ἑαυτόν σου, οὔτε τὴ ζωή σου, οὔτε τὴν ἀνάπαυσίν σου. Καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ ποὺ θ' ἀντικρύσῃς τὸ σύμπαν, τότε θὰ μάθῃς τὴν ἀληθινή σου ἀξία.

Καταλαβαίνω ὅμως ἕνα πρᾶγμα, κυρίες καὶ κύριοι, καταλαβαίνω πὼς μὲ συμπαθεῖτε ὅλοι. Μὲ συμπαθεῖτε εἶμαι βέβαιος. Καὶ ὄχι γι' αὐτὸ ποὺ ἔκαμα. Νομίζω πὼς μὲ συμπαθεῖτε, γιατὶ αἰσθάνεσθε μαζί μου μιὰ ψυχικὴ συγγένεια.

Πολλοὶ ἀπὸ σᾶς ἠμπορεῖ νὰ φαντάζεσθε: Τί δουλειὰ ἔχει ἡ ψυχικὴ συγγένειά μας μ' ἕναν ἄνθρωπο, ποὺ ἦτανε στρατιώτης, ἔσυρε τὸ σπαθί του σὲ τόσα μονοπάτια, ποὺ ἦτανε πολιτικός, ποὺ ἀγωνιζότανε νὰ πείσῃ γιὰ τὸν ψηφίσουν οἱ συμπολῖτες του, ποὺ ἀγωνιζότανε στὴ Βουλὴ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή; Ποία ψυχικὴ συγγένεια ἠμποροῦμε νὰ ἔχουμε;

Καὶ ὅμως, ἂν τὸ πῆτε αὐτό, δὲν θὰ εἶσθε στὴν ἀλήθεια. Γιατὶ πραγματικὰ ἐγώ, καὶ ὄχι μονάχα ἐγώ, ἀλλὰ καὶ κάθε δημόσιος ἄνθρωπος, ποὺ εἰς τὰ ἀληθινὰ ἐκυβέρνησε τὸν τόπο, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι καλλιτέχνης εἰς τὸ βάθος. Γιατὶ [illegible] ἡ ψυχικὴ ποὺ φέρει ἐσᾶς, αὐτὴ φέρει καὶ ἐμὲ καὶ τὸν δημόσιο ἄνδρα ποὺ ἀληθινὰ κυβερνάει τὸν τόπο του: ἡ φαντασία, τὸ [illegible] ἐμένα τοὐλάχιστο μὲ διηύθυνε σὲ ὅλες τὶς πράξεις τῆς ζωῆς μου. Ἡ φαντασία, ποὺ διευθύνει καὶ ἐσᾶς καὶ τοὺς συνθέτους καὶ τοὺς ἐκτελεστάς. Καὶ ὅπως ἐσεῖς, τὰ ὄνειρα τῆς φαντασίας σας [illegible]

πραγματοποιεῖτε σὲ καλλιτεχνήματα, ἔτσι καὶ ἐγὼ τὰ δημιουργήματα τῆς φαντασίας μου, τὰ ἐπραγματοποίησα σὲ πράξεις, ποὺ ἐπέδρασαν στὴν τύχη τοῦ Ἔθνους μας, καὶ στὸν καιρὸ τοῦ πολέμου καὶ στὸν καιρὸ τῆς εἰρήνης, πράξεις σωστικές.

Τὸ Νέον Κράτος θ' ἀποβλέψῃ μὲ στοργὴν εἰς ὅλους τοὺς φορεῖς τῆς τέχνης.

Πρέπει, ἂν θέλουμε ν' ἀνθίσῃ ἡ τέχνη, νὰ φροντίσουμε γιὰ τοὺς φορεῖς τῆς τέχνης. Τέχνη χωρὶς φορεῖς δὲν ὑπάρχει. Καὶ ὁ Θεὸς ἀκόμη, γιὰ νὰ ὁμιλήσῃ στοὺς ἀνθρώπους, κατέβηκε στὴ γῆ καὶ ἔγινε ἄνθρωπος. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ χωρίσῃ τὴν ἀφῃρημένην ἰδέα ἀπὸ τὸ πρόσωπο ποὺ τὴν ἐνσαρκώνει καὶ τὴν ἐκπροσωπεῖ.

Ὁμιλοῦμε, λοιπόν, γιὰ τοὺς φορεῖς τῆς τέχνης· καὶ οἱ φορεῖς αὐτοὶ τῆς τέχνης εἶναι δύο: οἱ ἐνεργητικοὶ φορεῖς καὶ οἱ παθητικοὶ φορεῖς. Ἐνεργητικοὶ εἶσθε σεῖς οἱ καλλιτέχνες. Ἂν δὲν ληφθῇ φροντίδα γιὰ ἐσᾶς τοὺς καλλιτέχνες, δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ δημιουργηθῇ ἢ ν' ἀνθίσῃ ἡ τέχνη.

Ἔρχομαι τώρα στοὺς παθητικοὺς φορεῖς τῆς τέχνης: Καὶ παθητικοὶ φορεῖς τῆς τέχνης εἶναι ὁλόκληρη ἡ Κοινωνία.

Τί θὰ κάμετε μέσα σὲ μιὰ Κοινωνία, ποὺ δὲν ἔχει καλλιτεχνικὴ διάθεσι; Ὅση βοήθεια καὶ ἂν σᾶς δώσῃ τὸ Κράτος, ἅμα ἡ Κοινωνία δὲν ἔχῃ καλλιτεχνικὴ διάθεσι, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κάμετε τίποτε.

Ἔχετε σεῖς οἱ καλλιτέχνες ἀνάγκη νὰ σᾶς καταλαβαίνῃ ἡ Κοινωνία, νὰ ἐνθουσιάζεται ἀπὸ σᾶς γιὰ νὰ μεταδίδῃ καὶ σὲ σᾶς τὸν ἐνθουσιασμό, γιὰ νὰ ἠμπορῆτε νὰ ἀποδίδετε ἀκόμα περισσότερα, ἀκόμα ἀνώτερα. Ἂν δὲν ὑπάρχῃ σὲ μιὰ Κοινωνία καλλιτεχνικὴ διάθεσις, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῇ τέχνη.

Ἔργο τοῦ Κυβερνήτου εἶναι ν' ἀναπτύξῃ τὴν καλλιτεχνικὴ διάθεσι, ἀνεβάζοντας τὸ ἐπίπεδο τῆς Κοινωνίας, ἀναπτύσσοντας τὰ αἰσθήματα, τὰ ἰδεώδη, τὰ ἰδανικά, τὸν ἐνθουσιασμό, τὸν φανατισμό, τὴν ἀνωτερότητα. Μονάχα ἔτσι ὁ καλλιτέχνης θὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἀκουσθῇ, νὰ θαυμασθῇ καὶ νὰ ἀγαπηθῇ.

Γι' αὐτό, ἂν ἕνα Κράτος θέλῃ πραγματικὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὴν καλλιτεχνίαν, πρέπει νὰ ἀποβλέψῃ μὲ στοργὴ σὲ ὅλους τοὺς φορεῖς τῆς καλλιτεχνίας, μεγάλους καὶ μικρούς. Ὅπως καὶ γιὰ νὰ παρασκευάσῃ τὴν καλλιτεχνικὴ διάθεσι, δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέψῃ μονάχα εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, καὶ στὸ μικρότερο χωριό, ὥστε νὰ κάμνῃ καὶ τὸν παθητικὸ φορέα τῆς τέχνης, τὴν Κοινωνία ὁλόκληρη, ἕτοιμη γιὰ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἀναπτυχθῇ μέσα της τὸ δένδρο τῆς τέχνης.

(Ἀπὸ λόγον εἰς τὸ γεῦμα τῶν Καλλιτεχνικῶν Ὀργανώσεων, τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου 1938).

ΜΕΡΟΣ Γ΄.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Ι.—Η ΕΞΟΡΜΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ

Χρειάζεται πολλὴ ἐργασία διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ σύνορα τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ μὲν ὑλικὸς πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος, αἰσθάνεσθε καλὰ ὅλοι οἱ Θεσσαλοί, πόσον ὑστερεῖ. Ὁ τόπος δέρνεται διαρκῶς, κάθε χρόνο, ἀπὸ δύο ἐχθρούς: ἀπὸ τὰ ποτάμια, τὰ ὁποῖα σᾶς κατακλύζουν τὸν χειμῶνα, καὶ ἀπὸ τὸν λίβαν, ποὺ σᾶς κατακαίει τὸ καλοκαῖρι.

Ὁ μορφωτικὸς πολιτισμός μας ὑστέρησεν ὅσον δὲν ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Ξεκινοῦν τὰ παιδιὰ τῶν ἀγροτῶν καὶ πηγαίνουν εἰς τὰ γυμνάσια τῶν πόλεων γιὰ νὰ μάθουν δέκα κολυβογράμματα, διὰ νὰ εὕρουν θέσιν. Ξεκινοῦν τὰ παιδιὰ τῶν ἀστῶν καὶ καταφεύγουν εἰς τὴν Ἀθήνα διὰ νὰ πάρουν ἕνα ψευτοδίπλωμα, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ εὕρισκαν ἀκόμη ἀνώτερη θέσι. Καὶ ἔτσι μόρφωσις πραγματικὴ τῶν παιδιῶν δὲν ὑπάρχει.

Διατί ἐγίνετο αὐτό; Διότι ὅλους μᾶς εἶχε πνίξει ὁ κομματισμός. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ μᾶς εἶχε πνίξει ὁ κομμουνισμός, ὁ ὁποῖος δὲν ζητοῦσε παρὰ πῶς νὰ γελοιοποιήσῃ τὴν θρησκείαν, πῶς νὰ διαλύσῃ τὴν οἰκογένειαν καὶ πῶς νὰ συντρίψῃ ἐντελῶς τὴν Πατρίδα.

Τὰ συστήματα αὐτὰ δὲν θὰ ἐπανέλθουν πλέον. Ἀλλά, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ σύνορα τοῦ πολιτισμοῦ, χρειάζεται ἐργασία καὶ πολλὴ ἐργασία.

Ὁ τόπος σας εἶναι ὁ τόπος, ὁ ὁποῖος μιὰ φορά, [illegible] πλήρη, ἔτρεφε ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα μὲ σιτάρι. Εἰς τ[illegible] πολέμους δὲ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος παρέτασσε καὶ δέκ[illegible] χιλιάδες Θεσσαλικὸν ἱππικόν, τὸ καλλίτερον ἱππικὸν ποὺ εἶχε [illegible] Ἑλλάς. Τόσον πολιτισμὸ εἴχατε τότε, καὶ πῶς δὲν θ[illegible] φθάσῃτε τώρα εἰς τὸ ὕψος τὸ παλαιόν, ἀφοῦ εἶσθε οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι

ἴδια ράτσα, ἀφοῦ τὴν ἴδια γῆ ἔχετε, τὸν ἴδιο οὐρανό, τὸ ἴδιο κλῖμα;

Καθ'ἡκόν σας ὅμως εἶναι νὰ ἐργασθῆτε, νὰ ἐργασθῇ ὁ καθεὶς εἰς τὴν θέσιν του, ὁ ἀγρότης εἰς τὸ χωράφι του, ὁ ἀστὸς εἰς τὴν πόλιν. Κανεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν πρέπει νὰ καταρᾶται τὴν τύχην του. Εἰς τὰ χέρια τοῦ καθενὸς εἶναι ἡ τύχη καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἐξαρτᾶται νὰ κάμῃ τὴν τύχην του μεγάλην, εἴτε στὸ χωριὸ εἶναι, εἴτε στὴν πόλι.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Λάρισαν τὴν 9ην Ὀκτωβρίου 1936).

Ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσω ἀπὸ σᾶς, ἀγρότες, δουλειά.

Ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσω δουλειὰ ἀπὸ ἐσᾶς τοὺς ἀγρότας, διότι σᾶς ἐβοήθησα, ὅπως τώρα εἰς τόσα ζητήματα, καὶ εἰς τὰ χρέη σας. Ἐπάθατε μιὰ μικρὴ καταστροφὴ ἀπὸ τὸ χαλάζι καὶ βρέθηκε νὰ μὴ εἶναι κανεὶς ἀπὸ σᾶς ἀσφαλισμένος.

Πῶς αὐτὴν τὴν στοιχειώδη πρόνοιαν τὴν ἀφήσατε, ἀφοῦ τὸ Κράτος σᾶς ἔκαμε ταμεῖον χαλάζης: Διατί δὲν συλλογίζεσθε ποτὲ τὸ καλόν σας, καὶ δὲν ἀφήνετε μερικὰ χρήματα γιὰ τὴν ἀσφάλειάν σας, διὰ τὸ καλόν σας, εἰς τὴν στιγμὴν τῆς δυσκολίας;

Πρέπει νὰ εἴπω ὅτι μαζὶ μὲ τὰ τόσα τεράστια καὶ ὁλέθρια ἐλαττώματα τοῦ Κράτους, τοῦ πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου, καὶ σεῖς δὲν ἐδείξατε τὴν πρόνοιαν ποὺ πρέπει νὰ λαμβάνετε διὰ τὸν ἑαυτόν σας. Λέγω ἀλήθεια; Ἀπὸ τώρα λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς καλεῖσθε γιὰ νὰ δουλέψετε διὰ τὸν ἑαυτόν σας καὶ διὰ τὴν Πατρίδα.

(Ἀπὸ τὸν λόγον του εἰς Φιλιππιάδα τὴν 15ην Ἰουνίου 1937).

Τὰ ἀποφασισθέντα ἔργα θὰ δώσουν νέαν ζωὴν εἰς τὴν Ἤπειρον.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, ἀσχέτως μὲ τὴν φτώχεια, ἀσχέτως μὲ τοὺς ἐλώδεις πυρετούς, οἱ ὁποῖοι λυμαίνονται αὐτὸν τὸν τόπον καὶ οἱ ὁποῖοι κατέστρεψαν καὶ τὴν ζωτικότητα καὶ τὴν ζωὴν μεγάλου ποσοστοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἠπείρου, ἦτο καὶ ἡ κακοδιοίκησις τῆς Ἠπείρου ὑπὸ τοῦ προηγουμένου Κράτους κάτι τὸ ἀπερίγραπτον.

Ἐλπίζω ὅτι μὲ τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀρχίσουν προσεχῶς εἰς τὴν πεδιάδα, θὰ δώσωμεν νέαν ζωὴν εἰς τὴν πόλιν σας. Ἐλπίζω, ὅτι ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουλίου θὰ ἀρχίσουν τὰ ἔργα ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λούρου.

Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω ὅτι καίεται ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου νὰ διατρέχῃ μέρη φυτευμένα ἀπὸ ἐλιὲς καὶ νὰ βλέπῃ ὅτι εἶναι ἄκαρπες, διότι δὲν ἐκαλλιεργήθησαν. Καίεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου νὰ βλέπῃ ἐκτάσεις ὁλοκλήρους νὰ μένουν χέρσοι καὶ ἀκαλλιέργητοι, ἀπὸ Λούρου μέχρι Πρεβέζης. Θέλετε νερὰ ἀλλὰ πρὸ παντὸς θέλετε ἐργασίαν.

Λοιπόν, ἐκεῖνο ποὺ ζητῶ ἀπὸ σᾶς, εἶναι νὰ ἐπιδράσετε εἰς ὅλον τὸν κόσμον, δίδοντες καὶ σεῖς τὸ παράδειγμα τῆς ἐντατικῆς ἐργασίας.

Εὐτυχῶς τώρα τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος βαδίζουν εἰς ἕνα τέτοιον δρόμον, ὥστε αἱ βοήθειαί σας καὶ εὐπρόσδεκτοι νὰ εἶναι καὶ νὰ σᾶς προκαλοῦν τὴν μεγαλυτέραν εὐχαρίστησιν.

Ἠμπορῶ νὰ σᾶς πῶ γενικῶς, ὅτι ἡ Χώρα εἰσῆλθεν εἰς μίαν περίοδον σχετικῆς εὐημερίας. Δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι τὸ νόμισμά μας εἶναι ἰσχυρὸν καὶ ἀσφαλές. Ἡ ἐν γένει οἰκονομία τῆς Χώρας εὑρίσκεται εἰς τὴν πρόοδον. Τὰ δημοσιονομικά μας καὶ ὁ προϋπολογισμός μας εὑρίσκονται εἰς καλὸν σημεῖον.

Γνωρίζω ὅτι σᾶς ἐπεβάρυνα ζητῶν τὴν ἀρωγήν σας τὴν χρηματικήν. Ἀλλὰ σᾶς τὴν ἐζήτησα διὰ τὴν Κοινωνικὴν πρόνοιαν, δηλαδὴ διὰ τοὺς νοσοῦντας, διὰ τοὺς πτωχούς, διὰ τοὺς πεινῶντας, διὰ τοὺς δυστυχοῦντας. Καί, δεύτερον, σᾶς ἐζήτησα τὸ χρῆμα διὰ νὰ κάμω Στρατόν. Καὶ ἐκεῖ ἐζήτησα τὴν χρηματικήν σας βοήθειαν καὶ μοῦ τὴν ἐδώσατε προθύμως.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὸν λαὸν τῆς Πρεβέζης, τὴν 15ην Ἰουνίου 1937).

II. — ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Ἡ Κυβέρνησις ἐπεδίωξε τὴν ἀνασύνταξιν τοῦ ὑπάρχοντος Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ εὐρυτέρων βάσεων καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν του διὰ προσθήκης νέων δυνάμεων.

Ἡ ἀνασύνταξις τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ εὐρυτέρων βάσεων.

Ἡ πολύπλοκος σύνθεσις τῆς νεωτέρας Κοινωνίας, ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἐξάρτησις τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν φαινομένων καὶ ἡ μεγάλη αὐτῶν ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ λαοῦ, ἡ σύγχρονος ροπὴ πρὸς ἐθνικιστικὴν οἰκονομίαν, οἱ παρ' ὅλων τῶν Κρατῶν τεθέντες περιορισμοὶ εἰς τὴν κίνησιν τῶν προϊόντων, αἱ κατὰ πρόγραμμα ἐφαρμοζόμεναι νομισματικαὶ διακυμάνσεις, κατέλυσαν τὴν παλαιὰν οἰκονομικὴν ὀρθοδοξίαν, ἡ ὁποία ἄφηνεν εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου καὶ τὸν ἄκρατον συναγωνισμόν, τὴν αὐτόματον ρύθμισιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς.

Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων της ἐγείρεται τοῦ σημερινοῦ Κράτους ἡ ρυθμιστικὴ ἐξουσία, ὁδηγὸς φωτεινὸς καὶ διαιτητὴς δίκαιος τῶν μοιραίων συγκρούσεων, μεταξὺ τῶν ἀντιτιθεμένων ἀτομικῶν ἢ συλλογικῶν ἢ τοπικῶν συμφερόντων.

Ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης τοῦ ἀτόμου ἔχει μολαταῦτα ἀνάγκην πειθαρχίας, συντονισμοῦ καὶ τάξεως εἰς τὸν ἀριθμόν, διὰ νὰ μὴ χάνεται εἰς ἀγόνους διὰ τὸ σύνολον προσπαθείας, μέσα εἰς τὴν σημερινὴν πολυμερῆ καὶ εἰς πολλὰ σημεῖα ἀντιφατικὴν πολυπραγμοσύνην.

Τὸ σημερινὸν Κράτος εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ ὀργανώσῃ τὴν ἐνεργὸν παρέμβασίν του.

Διὰ ταῦτα, τὸ σημερινὸν Κράτος εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ ὀργανώσῃ τὴν ἐνεργὸν παρέμβασίν του, μὲ σκοπὸν νὰ προσανατολίζῃ τὴν Ἐθνικὴν οἰκονομίαν μέσα εἰς τὸν δαίδαλον τῶν συγκρουομένων ἀπόψεων, πρὸς τὴν γραμμὴν τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἡ πραγματικὴ κατάστασις καὶ ἡ προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος ὑποδεικνύουν.

Ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς σημερινῆς ζωῆς, μόνον ἔτσι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀσφαλισθῇ μὲ ἀποτέλεσμα τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος, νὰ ἀπομακρυνθοῦν δὲ οἰκονομικαὶ ἀδικίαι καὶ ἀνισότητες, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἀνεκταὶ εἰς τὴν σύγχρονον συνείδησιν.

Τὰ νέα πολιτειακὰ καθήκοντα ποὺ προκύπτουν ἐκ τούτου, ἡ ἔκτασις τῶν ὁποίων καθημερινῶς εὑρύνεται καὶ εἰδικεύεται, δημιουργοῦν τὴν ἀνάγκην νέων ὀργάνων, παράπλευρα πρὸς τὰ ὑπάρχοντα τοιαῦτα.

Εἶναι, δηλαδή, σκόπιμον ἡ Κυβέρνησις, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς οἰκονομικῆς της ταύτης ἀποστολῆς, νὰ στηρίζεται ὄχι μόνον εἰς τὰ φῶτα τῶν κατὰ μέρος δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἀπὸ παραδόσεως καὶ σχηματισμοῦ ἐκτελεστικῶν μᾶλλον λειτουργιῶν τῆς κειμένης νομοθεσίας.

Ἀντιμετωπίζουσα τὰ πολυσύνθετα οἰκονομικὰ προβλήματα, μὲ τὴν ἀπειρίαν τῶν διαρκῶς μεταβαλλομένων συντελεστῶν, μὲ τὰς διαφορετικὰς μορφάς, τὰς ὁποίας ἐμφανίζουν ταῦτα, ἀναλόγως τῆς ἀπόψεως ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξετάζονται, πρέπει, διὰ νὰ κρίνῃ μὲ ἀκρίβειαν τῶν πραγμάτων γνῶσιν, νὰ ἔχῃ εἰς τὸ πλευρόν της, σύμβουλον παραστάτην, τὸ Οἰκονομικὸν Συμβούλιον, μὲ ἀποκλειστικὴν ἀποστολὴν τὴν ἀπὸ περιωπῆς ἔρευναν τῶν ποικίλων ζητημάτων, τῶν σχετιζομένων μὲ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου ἐν γένει.

Ἡ ἀνωτάτη ἀποστολὴ τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου.

Εἰς συνεχῆ μὲ τὰς ὑπαρχούσας ὑπηρεσίας ἐπαφήν, θὰ προβαίνῃ τοῦτο εἰς τὰς ἐρεύνας του, ξένον πρὸς κάθε μονομερῆ ἀτομικὴν ἢ τοπικὴν ἄποψιν, διὰ νὰ κρατῇ τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἀνεπηρέαστον. Τὰ ἐξακριβούμενα ὑλικὰ δεδομένα ἑκάστου ζητήματος θὰ ὑποβάλλωνται εἰς κριτήρια αὐστηρῶς ἐπιστημονικοῦ χαρακτῆρος. Τὸ συμπέρασμα θὰ παρουσιάζῃ, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν πιστοτέραν εἰκόνα τοῦ γενικοῦ συμφέροντος.

Ἔτσι τὸ Συμβούλιον ἀποτελεῖ ἀνώτερον τεχνικὸν ὄργανον, ἄνευ πολιτικῆς πρωτοβουλίας, μὲ τὸ νὰ συντονίζῃ τὰ διάφορα εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου ἀναφερόμενα μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ γενικωτέρου οἰκονομικοῦ προγράμματός της.

Δὲν καθορίζει ἰδίῳ δικαίῳ οἰκονομικὰς κατευθύνσεις, ἀλλ' ἐρωτώμενον ὑποβάλλει εἰς τὴν ὑπεύθυνον Κυβέρνησιν τὰς γνώμας του ἐπ' αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι γνῶμαι πρέπει νὰ εἶναι ἀπόρροια τῆς διαρκοῦς του θέματος μελέτης.

Ἡ εὐθύνη του εὑρίσκεται ἀκριβῶς εἰς τὴν ἤρεμον καὶ ἀντικειμενικὴν ἄσκησιν τῆς ἀποστολῆς του. Τὸ Οἰκονομικὸν Συμβούλιον, ἑπομένως, λαμβάνει ἀπὸ τώρα μίαν θέσιν ἐντελῶς ἀνωτέραν ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἕως τώρα. Εἶναι ὁ οἰκονομικὸς Σύμβουλος τῆς Κυβερνήσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὸν συντονισμὸν ὅλων τῶν Κυβερνητικῶν προσπαθειῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Ἡ γνώμη του βεβαίως εἶναι συμβουλευτική.

κή, ἀλλὰ πάντοτε ἀνεπηρέαστος. Καθαρῶς ἀντικειμενικὴ καὶ βλέπουσα ὅλα τὰ ζητήματα ἀπὸ περιωπῆς.

('Από τὸν λόγον κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ 'Ανωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου τὴν 22αν Φεβρουαρίου 1937)

Αἰσθανόμεθα βαθύτατα τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει δι' ὅλην τὴν 'Ελλάδα ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ εὐημερία τῶν βορείων μας δισμερισμάτων.

Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐημερίαν τῆς Βορείου 'Ελλάδος.

Τὰ βόρεια διαμερίσματα τῆς 'Ελλάδος ἀποτελοῦν τὸν στερεὸν προμαχῶνα τῆς 'Εθνικῆς μας ὑποστάσεως καὶ τὸν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως σπουδαῖον οἰκονομικὸν παράγοντα τῆς εὐημερίας τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου 'Ελληνικῆς Χώρας. Διότι, ὅλοι οἱ "Ελληνες εἴμεθα ἀλληλέγγυοι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἡ δυστυχία ἢ ἡ εὐτυχία ἑνὸς τμήματος τῆς Πατρίδος μας, εἶναι δυστυχία ἢ εὐτυχία δι' ὅλους. Διὰ τοῦτο, τίποτε δὲν δύναται νὰ μᾶς χωρίσῃ μεταξύ μας. Τὰ ὀνόματα Μακεδονία, Πελοπόννησος, "Ηπειρος, Κρήτη, 'Επτάνησος, Θράκη, ἔχουν μόνον γεωγραφικὴν ἀξίαν.

Δὲν ὑπάρχει παρὰ μία μόνη καὶ ἀδιαίρετος 'Ελλάς. Τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποτελοῦν ὁλοκληρωτικὸν σύνολον, τὸ ὁποῖον ἐργάζεται πλέον, ἄνευ διαιρέσεων καὶ διχασμῶν, ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ πέραν, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν χώραν τὴν εὐημερίαν, τῆς ὁποίας εἶναι ἄξία.

('Από τὸν λόγον εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς Δ' Διεθνοῦς 'Εκθέσεως Θεσσαλονίκης, τὴν 6ην Σεπ)βρίου 1936)

III.—Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΙ Η ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

'Η Κυβέρνησις, ἐμφορουμένη ὑπὸ τῆς μερίμνης ὅπως ἐξασφαλισθῇ, εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέραν κλίμακα, ἡ αὐτάρκεια τῆς 'Εθνικῆς μας οἰκονομίας (ἐφ' ὅσον τοὐλάχιστον ἐξακολουθεῖ ἡ ἤδη ἀπὸ ἐτῶν διαρκοῦσα περίοδος τῆς ἐπὶ μᾶλλον κλειστῆς καὶ ἀπομονωμένης κατὰ χώρας οἰκονομικῆς ζωῆς) καὶ ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐκ τούτου ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς μεγίστης δυνατῆς ἐντατικοποιήσεως τῆς 'Εθνικῆς παραγωγῆς, ἀπεφάσισε νὰ συστηματοποιήσῃ τὴν ὅλην παραγωγικὴν προσπάθειαν τοῦ "Εθνους ἐπὶ τῇ βάσει ὡλοκληρωμένου καὶ ἐνιαίου προγραμματικοῦ σχεδίου.

'Η ἐξασφάλισις τῆς αὐταρκείας τῆς 'Εθνικῆς μας Οἰκονομίας.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀποφασίζεται ὡς πρώτη ἐνέργεια, ὅπως αἱ 'Υπηρεσίαι τῶν 'Υπουργείων, τῶν ἁρμοδίων διὰ τοὺς διαφόρους παραγωγικοὺς κλάδους, διαταχθοῦν νὰ καταρτίσουν, ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος, εἰδικὴν μελέτην καὶ καταστρώσουν συστηματικὸν πρόγραμμα τῶν συγκεκριμένων μέτρων, ἅτινα πρέπει νὰ ληφθῶσιν, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐντὸς χρονικῶν ὁρίων—προβλεπομένων καὶ καθοριζομένων, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐκ τῶν προτέρων—διὰ τὰ ζητήματα τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς ἐντατικοποιήσεως τῆς 'Εθνικῆς ἡμῶν παραγωγῆς.

'Η τοιαύτη κατάρτισις μελετωμένων κατὰ κλάδους σχεδίων, περιλαμβανόντων ἐν λογικῇ ἀλληλουχίᾳ ὅλην τὴν σειρὰν τῶν συγκεκριμένων κατὰ κλάδους ἐπιδιώξεων, τόσον τοῦ παρόντος, ὅσον καὶ τοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον προσεχοῦς μέλλοντος, ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ ἡ βαθμιαία ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴ τῶν σχεδίων τούτων τῆς παραγωγικῆς ἀναπτύξεως, μὲ ρυθμὸν ἀνάλογον πρὸς τὰ ἑκάστοτε διατιθέμενα μέσα, ἔχει ἀποτελέσει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ ἀντικείμενον τῆς φροντίδος καὶ τῆς δράσεως τῶν Κυβερνήσεων καὶ εἰς χώρας, ὅπου ἡ ἐν γένει οἰκονομικὴ ἐξέλιξις εὑρίσκεται εἰς στάδιον πολὺ πλέον προχωρημένον ἢ εἰς τὴν ἰδικήν μας.

Τὰ πρῶτα εὐχάριστα ἀποτελέσματα μιᾶς ὠργανωμένης προσπαθείας.

Κατὰ πολὺ μείζονα, συνεπῶς, λόγον, ἡ τοιαύτη ἐπιμελημένου σχεδίου ὠργανωμένη προσπάθεια θέλει ἀποδώσει καρπούς

εἰς χώρας, ὡς ἡ Ἑλλάς, ὅπου ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις εἶναι εἰς τοὺς πλείστους κλάδους λίαν καθυστερημένη καὶ ἐπομένως τὰ ὑπάρχοντα περιθώρια περαιτέρω ἀναπτύξεως εἶναι πολὺ μεγαλύτερα καὶ πολὺ ἀμεσώτερον πραγματοποιήσιμα ἢ εἰς τὰς προηγουμένας χώρας.

Καὶ μικρὰ προσπάθεια δύναται οὕτω παρ' ἡμῖν νὰ ἀποδώσῃ ἀρκετὰ ἄμεσα καὶ πολλάκις σημαντικώτατα ἀποτελέσματα. Τὰ παραδείγματα ποὺ ἐνισχύουν τὴν αἰσιόδοξον αὐτὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως δὲν λείπουν, εὐτυχῶς, ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας μας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν, ἐγίνετο λόγος περὶ ἀναπτύξεως καὶ διαδόσεως τῆς μικρᾶς ἕως τότε καλλιεργείας τοῦ βάμβακος καὶ ἤδη ὄχι μόνον αἱ ἀνάγκαι τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, διὰ τὰ περισσότερα εἴδη τῶν βαμβακερῶν προϊόντων, καλύπτονται ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ ἀντιμετωπίζεται ὡς ἐπικείμενον καὶ ζήτημα ἐξαγωγῆς βάμβακος ἐξ Ἑλλάδος.

Ἡ βελτίωσις ἢ ἀλλαγὴ τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὡς καὶ τῆς καλλιεργητικῆς αὐτοῦ τεχνικῆς, καὶ ἡ διὰ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σίτου προστασία ἠλάττωσε κατὰ ἑκατοντάδας χιλιάδων τόννων τὰς ἀνάγκας τῆς εἰσαγωγῆς σίτου ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ἐξοικονομεῖ οὕτω ἑκατομμύρια λιρῶν συναλλάγματος εἰς τὴν Χώραν.

Ἐκτὸς τῶν μεγάλων παραγωγικῶν ἔργων τῆς Μακεδονίας, καὶ ἡ κατὰ τόπους ἐκτέλεσις καὶ μικρῶν ἀποξηραντικῶν ἢ ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων θὰ προσθέσῃ πολυτίμους ἐκτάσεις εἰς τὴν ἀροτραίαν καλλιέργειαν, θὰ αὐξήσῃ τὴν παραγωγὴν καὶ θὰ μεταμορφώσῃ τὴν ὅλην οἰκονομικὴν ὄψιν καὶ κατάστασιν σημαντικῶν περιφερειῶν μαστιζομένων μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῆς πενίας καὶ τῆς ἐλονοσίας.

Αἱ πρόοδοι τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας.

Τῶν ὀλίγων τελευταίων ἐτῶν οἱ συναλλαγματικοὶ καὶ προστατευτικοὶ περιορισμοὶ ἤρκεσαν διὰ νὰ φθάσῃ ἡ Ἑλληνικὴ βιομηχανία νὰ καλύπτῃ ἐν τῷ συνόλῳ της ἄνω τῶν $^3/_4$ τῆς ἐγχωρίου καταναλώσεως βιομηχανικῶν προϊόντων, εἰς τινας δὲ κλάδους νὰ φθάσῃ καὶ τὴν πλήρη αὐτάρκειαν. Αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μελέται περὶ ἀξιοποιήσεως τῶν Ἑλληνικῶν λιγνιτῶν καὶ περὶ συστηματικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἁλιείας, δεικνύουν ὅτι μὲ ὄχι ὑπερβολικὰ μέσα καὶ μὲ ὀλίγην ὠργανωμένην προσπάθειαν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἄμεσα καὶ λίαν ἀξιόλογα ἀποτελέσματα καὶ εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς κλάδους, εἰς τοὺς ὁποίους μέχρι σήμερον ἤμεθα εἰσαγωγεῖς.

Διὰ τὸν καταρτισμὸν τοιούτου προγράμματος τῶν ἀμεσωτέρων συγκεκριμένων ἐπιδιώξεων εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους

τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς μας, δὲν παραγνωρίζει ἡ Κυβέρνησις, ὅτι εἰς πολλὰ ζητήματα χρειάζονται ἀκόμη εἰδικαὶ ἔρευναι καὶ μελέται πρὸς ἐξαγωγὴν ἐφαρμοσίμων συμπερασμάτων, ἀνταποκρινομένων εἰς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας καὶ τὰς πραγματικῶς ἀκολουθητέας κατευθύνσεις. Εἰδικώτερον διὰ τὴν γεωργίαν, θέλει διεξαχθῇ ἡ γεωργοοικονομικὴ ἔρευνα τῆς Χώρας, ἥτις, καίτοι ἀπὸ ἐτῶν νομοθετηθεῖσα εἰς Ἐπιτροπὴν εἰδικῶν, διὰ τὸ ἔργον τῆς ὁποίας διετέθησαν καὶ αἱ ἀπαιτούμεναι πιστώσεις, ἐν τούτοις μέχρι σήμερον δὲν εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐκτελῆται.

Ἡ ἐξαγωγὴ καὶ ἡ διάδοσις τῶν προϊόντων μας.

Ἐκ παραλλήλου ὅμως ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ ὅτι, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ζωτικωτάτων ζητημάτων τῆς παραγωγῆς μας δὲν ὑπάρχουν ἤδη ἕτοιμοι μελέται, ἀφ' ἑτέρου δὲ δι' ἄλλα ὑπάρχει πάντως τὸ ὑλικὸν τῶν στοιχείων καὶ δεδομένων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων δύνανται νὰ χαραχθοῦν αἱ γενικαὶ τοὐλάχιστον γραμμαὶ τῶν ἐνδεικνυομένων καὶ ἐφαρμοστέων συμπερασμάτων. Αἱ γενικαὶ αὐταὶ γραμμαὶ δέον νὰ ἀνταποκρίνωνται εἰς τοὺς γενικοὺς τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς σκοπούς, τῆς μειώσεως τοῦ κόστους, τῆς βελτιώσεως τῆς ποιότητος καὶ τῆς ὀργανώσεως διὰ τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων, καταβαλλομένης ἰδιαιτέρως τῆς προσοχῆς ὅλων τῶν ἁρμοδίων εἰς τὴν συλλογικὴν ἰδίᾳ ὀργάνωσιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων μας, τὴν διάδοσίν των εἰς τὰς ξένας ἀγορὰς καὶ τὴν προστασίαν των μέχρι τῆς καταναλώσεως.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν τούτων γραμμῶν καὶ τῶν μέχρι τοῦδε εἰς ἕκαστον κλάδον γενομένων μελετῶν καὶ συλλεγέντων δεδομένων, εἶναι ἀσφαλῶς δυνατὴ ἡ διαμόρφωσις προκαταρτικῶν τοὐλάχιστον συμπερασμάτων καὶ ἡ κατάρτισις ἑνὸς προγράμματος, ἐκ τῶν πρώτων τοὐλάχιστον, ἐπιβαλλομένων ἐνεργειῶν εἰς ἕκαστον κλάδον.

Ἐξ ἄλλου, ἡ διατύπωσις καὶ ἡ ἔναρξις ἐφαρμογῆς τοῦ δι' ἕκαστον κλάδον καταρτισθησομένου προγράμματος, ὄχι μόνον δὲν θέλει ἐμποδίσει, ἀλλὰ καὶ πολὺ θὰ βοηθήσῃ τὴν ἐκ παραλλήλου πρόοδον τῆς ἐρεύνης, ἐγγυτέρας παρακολουθήσεως καὶ βαθυτέρας γνώσεως τῶν σχετικῶν ζητημάτων.

Ἡ τυχὸν οὕτως ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ σὺν τῇ πείρᾳ τῆς ἐργασίας ἐνδειχθησομένη τροποποίησις τῶν ἀρχικῶν συμπερασμάτων καὶ τῆς ἀκολουθουμένης πορείας δέον νὰ εὑρίσκῃ πάντοτε τὸν παράγοντα τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν ἕτοιμον νὰ προσαρμόζῃ τὰς ἐνεργείας του, ἄνευ οὐδεμιᾶς προκαταλήψεως, εἰς τὰ δεδομένα τῆς ἀποκτωμένης πείρας.

Ἡ διὰ τῆς προγραμματικῆς δράσεως καὶ ἐφαρμογῆς ἀποκτωμένη γνῶσις καὶ πεῖρα, θὰ εἶναι διὰ τὰς ὑπηρεσίας ὁδηγὸς πολὺ ζωντανώτερος καὶ ἀσφαλέστερος ἀπὸ τὰς ἀτέρμονας προμελέτας καὶ θεωρητικὰς συζητήσεις.

Ἡ ὁλοκλήρωσις τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κράτους διὰ τὴν Ἐθνικὴν παραγωγήν.

Διὰ νὰ εἶναι ὅμως δυνατὴ ἡ συστηματικὴ παρακολούθησις τῶν καταρτιζομένων προγραμμάτων ἐνεργείας εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς καί, κατὰ συνέπειαν, ἡ ἔγκαιρος ἀντίληψις καὶ παρέμβασις πρὸς ρύθμισιν τῆς ἀκολουθητέας ἑκάστοτε κατευθύνσεως, ἔτι δὲ καὶ ἡ λελογισμένη καὶ κατὰ σειρὰν σπουδαιότητος χρησιμοποίησις τῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν παραγωγικῶν σκοπῶν διατιθεμένων ἑκάστοτε ὑπὸ τῆς Χώρας μέσων, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατὰ τρόπον ὀργανικὸν καὶ τὸ ζήτημα τῆς ὁλοκληρώσεως καὶ ἐναρμονίσεως ὅλων τῶν ἐπὶ μέρους ἐνεργειῶν τοῦ Κράτους διὰ τὴν Ἐθνικὴν παραγωγήν.

Εἶναι δυστυχῶς πολὺ γνωστὰ τὰ ἄτοπα καὶ αἱ ζημίαι ποὺ ἐπέπιπτον μέχρι τοῦδε εἰς βάρος τῆς Ἐθνικῆς μας οἰκονομίας, λαμβανομένης ἐν τῷ συνόλῳ της, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως μελετημένου καὶ ἐγκαίρου συντονισμοῦ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν προστατευτικῶν ἐπεμβάσεων τοῦ Κράτους εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς Ἐθνικῆς μας παραγωγῆς. Τόσον τοῦτο εἶναι ἀληθές, ὥστε ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἔχει μορφωθῇ καὶ εἶναι διάχυτος εἰς τὸν ἐργαζόμενον λαὸν ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ κρατικὴ ἐνέργεια εἰς ὡρισμένους κλάδους ἀγνοεῖ ἐντελῶς, ἢ ἀναδιπλασιάζει ἀστόχως ἢ ἀκόμη καὶ καταπολεμεῖ ἀσυναισθήτως, τὰς ἐνεργείας τοῦ ἰδίου τοῦ Κράτους εἰς ἄλλους κλάδους ἢ ἐν γένει εἰς ἄλλας κατευθύνσεις. Ἡ Κυβέρνησις ἀποδίδει τὴν μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου κυριολεκτικῶς ἀναρχικῆς μέχρι τοῦδε καταστάσεως.

Ὡς ἀνωτάτην διοικητικὴν ἀρχήν, συγκεντροῦσαν τὴν μελέτην, παρακολούθησιν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ ὡς ἄνω σκιαγραφηθέντος προγράμματος ὁλοκληρωμένης καὶ συστηματικῆς ἐνεργείας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς Ἐθνικῆς μας παραγωγῆς, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὅπως συστήσῃ Κυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐθνικῆς Παραγωγῆς, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν καὶ προορισμὸν ἔχουσαν νὰ ἐπεξεργάζεται κατὰ κλάδους καὶ ἐν συνδυασμῷ, ὡς καὶ νὰ συντονίζῃ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ, ὅλας τὰς ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς ἐνεργείας τοῦ Κράτους.

Ἡ οὕτω συνιστωμένη Κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐθνικῆς

Παραγωγῆς θὰ περιλαμβάνῃ, ἐκτὸς τῶν δύο ἀμεσωτέρων ἁρμοδίων Ὑπουργῶν, ἤτοι τοῦ ἐπὶ τῆς Γεωργίας (γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασῶν κ.λ.π.) καὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (ἐμπορίου, βιομηχανίας, μεταλλείων καὶ ἁλιείας κ.λ.π.), ἐντεταλμένων μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὅλους τοὺς ἀπὸ ἄλλων Ὑπουργείων ἁρμοδίως ἐπιδρῶντας εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Ἐθνικῆς μας παραγωγῆς.

Οὕτω, θὰ μετέχῃ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ νὰ καθορίζεται ἐν συντονισμένῃ μελέτῃ, ποῖον εἶναι τὸ ἐν συνόλῳ καὶ ἐπὶ μέρους δι' ἕκαστον κλάδον ποσοστὸν τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς, τὸ ὁποῖον ἐνδείκνυται καὶ δύναται ὡς οἷόν τε ἀκινδύνως νὰ ἀφαιρῆται καὶ νὰ διατίθεται, ὅσον τὸ δυνατὸν παραγωγικώτερα, ὑπὲρ τῶν δημοσιονομικῶν ἀναγκῶν.

Θὰ μετέχῃ ἐπίσης ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ἐργασίας, ἵνα ἐκπροσωπῆται ἡ ἄποψις τοῦ ἐργατικοῦ παράγοντος, ὅστις, ἄλλοτε πιέζων καὶ ἄλλοτε πιεζόμενος, ἐπεμβαίνει πάντως εἰς ὅλον τὸν μηχανισμὸν τῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν δυνατοτήτων ἀγοραστικῆς δυνάμεως πρὸς ἀπορρόφησίν της.

Θὰ μετέχουν, τέλος, διὰ τὰ ζητήματα τῆς οἰκονομικωτέρας διεξαγωγῆς τῶν μεταφορῶν καὶ τῆς ἐναρμονίσεως τῶν διαφόρων συγκοινωνιακῶν μέσων, οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ ἐπὶ τῶν Σιδηροδρόμων ἀφ' ἑνός, ἐπὶ τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας ἀφ' ἑτέρου. Ἡ Ἐθνικὴ μας ναυτιλία, ἄλλως τε, ἐκτὸς τῆς ἰδιότητός της ὡς μέσου μεταφορᾶς ἐν τῇ ἐγχωρίᾳ οἰκονομίᾳ, ἀποτελεῖ καὶ ἴδιον πλουτοπαραγωγικὸν κλάδον, ἐργαζομένη καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἀποδίδουσα πολύτιμον πρόσοδον εἰς συνάλλαγμα διὰ τὴν Χώραν.

Αἱ ἐργασίαι τῆς ἐξ Ὑπουργῶν ἐπιτροπῆς.

Τοιαύτην ἔχουσα ὁλοκληρωμένην σύνθεσιν ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐθνικῆς Παραγωγῆς θὰ ἀποτελῇ παγίαν συλλογικὴν ἀρχήν, ἐπεξεργαζομένην, προωθοῦσαν καὶ συντονίζουσαν τὰς σχετικὰς ἐκδηλώσεις τῆς Κρατικῆς ἐνεργείας.

Συνεδριάζουσα τακτικῶς, ἅπαξ τοὐλάχιστον καθ' ἑβδομάδα, ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἀνασκοπῇ ὅλα τὰ ἐμφανιζόμενα σχετικὰ ζητήματα, θὰ ἀποφασίζῃ ἀπὸ κοινοῦ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα καὶ θὰ φροντίζῃ διὰ τὴν ἐν ἁρμονικῷ συνδυασμῷ ἐπίσης ἐφαρμογὴν αὐτῶν. Θὰ παρακολουθῇ τὴν ἐφαρμογὴν ταύτην ἐν τῇ ἐκτελέσει καὶ θὰ λαμβάνῃ, δι' ἐγκαίρου καὶ ταχείας ἐπεμβάσεως, τὰς ἐνδεικνυομένας ἀποφάσεις τροποποιήσεως ἢ καὶ ἐγκατ[illegible] τῆς ἀκολουθηθείσης τυχὸν ἐσφαλμένης πορείας.

Συμβουλευτικὸν ὄργανον τῆς Κυβερνητικῆς ἐπιτροπ[illegible] φώνως καὶ πρὸς τὰ ἄλλαχοῦ, ἰδίως ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλ[illegible] μοζόμενα, θὰ εἶναι τὸ Ἀνώτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλ[illegible] Κράτους.

Οὕτω, διὰ τῆς συνεργασίας. ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τῶν Ὑπουργείων, αἵτινες θὰ καταρτίσουν καὶ θὰ εἰσηγηθοῦν τὸ κατὰ κλάδους πρόγραμμα τῆς παραγωγικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἤδη ὀργανικῶς συνιστωμένης μονίμου ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτῆς ἐρευνητικοῦ ὀργάνου καὶ γνωμοδοτικοῦ συμπαραστάτου Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου, ἡ Κυβέρνησις ἔχει πεποίθησιν ὅτι θέλει ἐξασφαλισθῇ, κατὰ τὸν μεθοδικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τρόπον, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ καταλλήλου παραγωγικοῦ προγράμματος κατὰ κλάδους, ὡς καὶ ἡ ἐναρμόνισις καὶ ὁ συντονισμὸς ὅλων τῶν σχετικῶν μὲ τὴν παραγωγὴν ἐνεργειῶν τοῦ Κράτους, ἐπὶ μεγίστῃ ὠφελείᾳ τῆς Ἐθνικῆς οἰκονομίας τῆς χώρας.

(Ἀπὸ ἀνακοινώσεις πρὸς τὸν Τύπον, τὴν 29ην Αὐγούστου 1936, ἐπὶ ληφθεισῶν ἀποφάσεων διὰ τὴν συστηματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς.)

Τὰ προϊόντα σας, πρέπει νὰ τὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, εἰς προϊόντα, τὰ ὁποῖα καταναλίσκονται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ μόνον, καὶ εἰς προϊόντα τὰ ὁποῖα εἴτε ἐξ ὁλοκλήρου, εἴτε κατὰ μέρος, καταναλίσκονται εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Αἱ δύο μεγάλαι κατηγορίαι τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων.

Διὰ τὸ πρῶτον εἶδος τῶν προϊόντων, παραδείγματος χάριν διὰ τὸν σῖτον, ἠμποροῦμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀγρότην ἐνθάρρυνσιν. Τὸ βάρος τῆς ἐνθαρρύνσεως αὐτῆς ἐπιπίπτει ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς Κοινωνίας.

Καὶ βέβαια, ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν εἰς ὁλόκληρον τὴν Κοινωνίαν: «Ἂς θυσιάσωμεν κάτι τι ἀναβιβάζοντες τὴν τιμὴν τοῦ ψωμιοῦ μας, διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὸν ἀγρότην». Καὶ βλέπετε, ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὸν σῖτον, δὲν ἐδίστασα, παρ' ὅλην τὴν πτῶσιν τῶν τιμῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ, νὰ κρατήσω τὴν τιμὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ σίτου εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον μὲ τὸ περυσινόν. Καὶ ἔτσι ὁ ἀγρότης, ὁ καλλιεργῶν τὸν σῖτον, θὰ ἀπολαύσῃ, καὶ ἡ Κοινωνία θὰ τοῦ προσφέρῃ μίαν μικρὰν θυσίαν διὰ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ.

Ἀλλὰ διὰ τὰ προϊόντα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν καταναλίσκονται εἰς τὸ ἐσωτερικόν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν πολιτικὴν ὑψηλῶν τιμῶν. Διότι αἱ τιμαὶ τῶν προϊόντων αὐτῶν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοὺς καταναλωτάς, οἱ ὁποῖοι, ὁσάκις εὑρίσκουν ὑψηλὰς τιμὰς εἰς τὰ προϊόντα μας, καταφεύγουν εἰς ἄλλας χώρας. Τοῦτο μᾶς συνέβη μὲ τὸν καπνόν.

Τώρα ὅμως, εἰς τὴν ἀνάγκην σας ὀφείλομεν νὰ σᾶς ὑποστηρίξωμεν διὰ νὰ σᾶς βοηθήσωμεν εἰς τὴν σημερινήν σας στενοχωρίαν, καὶ ἀπεφασίσαμεν ὅπως τὸ Κράτος ἐξαγοράσῃ τὰ βεβλαμμένα καπνὰ μὲ μίαν τιμὴν χαμηλὴν καὶ νὰ τὰ καταστρέψωμεν. Ἀλλὰ ἡ τιμὴ αὐτὴ θὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ ἑπόμενα ἔτη τῆς καπνικῆς παραγωγῆς κατὰ μικρόν τι ποσοστὸν τὸ ἔτος. Σκεπτόμεθα ὅμως νὰ λάβωμεν καὶ ἄλλα μέτρα.

(Ἀπὸ λόγον πρὸς τὸν λαὸν Ἀγρινίου τὴν 14ην Ἰουνίου 1938).

IV.—Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ Η ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

... Ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι, ὅπως ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς λάβῃ τὴν μεγαλυτέραν αὐτῆς ἔντασιν. Πρέπει ἡ Ἑλλὰς νὰ εἶναι εἰς θέσιν εἰς τὸ μέλλον ὅπως, μὲ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς της καὶ μὲ τοὺς καρποὺς τῆς θαλάσσης της, διαθρέψῃ ὄχι μόνον τὰ τέκνα αὐτῆς τὰ σημερινά ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα.

Πρέπει ἡ Ἑλλὰς νὰ φθάσῃ εἰς θέσιν νὰ διαθρέψῃ καὶ τὰ μελλοντικά της τέκνα.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἔλαβε πρὸς τοῦτο διάφορα νομοθετικὰ μέτρα. Ἔδωκε μεγίστην προσοχὴν εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ γεωπονικοῦ κλάδου καὶ καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν νὰ εὕρῃ, καὶ ἐξευρίσκει κάθε ἡμέραν, ἀριθμὸν γεωπόνων ἐπαρκῆ, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ καὶ μέγας ἀριθμὸς γεωπόνων διαμενόντων εἰς τὰ χωριά σας. Θὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν σας ἐπίσης εἰς τὴν δενδροκαλλιέργειαν, ἡ ὁποία ὑστερεῖ εἰς μίαν Χώραν, ὅπως ἡ Ἑλλάς. Ἔχομεν ἐπομένως ἔδαφος καὶ περιθώριον ἐκεῖ ἀρκετὸν διὰ νὰ ἀναπτυχθῶμεν. Σᾶς θίγω μόνον τὰ γενικώτερα τῶν ζητημάτων.

Ἕτερον ζήτημα εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ' ἄπειρον ἡ μεγάλη κτηνοτροφία, ἐνῷ συγχρόνως ἀναπτύσσεται καὶ ἡ γεωργία. Πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι σιγὰ-σιγὰ ἡ κτηνοτροφία πρέπει νὰ μεταβληθῇ εἰς οἰκόσιτον κτηνοτροφίαν.

Μένει ἤδη ἕνα ζήτημα σπουδαιότατον, τὸ ζήτημα τῶν ἔργων τῶν ἀποξηραντικῶν, τῶν ἀποστραγγιστικῶν καὶ τῶν ἀρδευτικῶν εἰς περιφερείας ἀπὸ ἑκατονταετίας ἐγκαταλελειμμένας. Συνεπῶς θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὴ ἀνυπομονῆτε, διότι τὰ τεχνικὰ ἔργα εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν δὲν δύνανται νὰ γίνουν μέσα εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους. Θὰ χρειασθῶμεν ὅμως, παρ' ὅλα ταῦτα, καὶ τὴν προσωπικὴν βοήθειαν τῶν ἀγροτῶν. Αὐτὸ τὸ ἔργον βέβαια δὲν δύνασθε νὰ τὸ κάμετε μόνοι σας, ἀλλὰ θὰ σᾶς ὁδηγήσουν οἱ γεωπόνοι καὶ οἱ μηχανικοί.

Ἡ ἀναδάσωσις, ἐθνικὴ ἀνάγκη.

Ἕνα ζήτημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπίσης θέλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν σας, εἶναι τὸ φύτευμα τῶν δένδρων εἰς τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς τὴν πεδιάδα, εἶσθε [illegible]

ἀπὸ δένδρα καὶ τὸ γνωρίζετε ὅλοι σας. Χρειάζεται μία κάποια προσπάθεια ἰδική σας, παντοῦ ὅπου εὑρίσκεσθε.

Καί, τέλος, πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι, ὅσα ἔργα ἀποξηραντικὰ καὶ ἂν κάμωμεν, δὲν θὰ γίνωμεν ποτὲ κύριοι τῶν χειμάρρων ἢ μᾶλλον τῶν χειμαρρωδῶν ποταμῶν, ἐὰν δὲν τοὺς συλλάβωμεν καὶ τοὺς ἐξασφαλίσωμεν εἰς τὰς πηγάς των.

Ἑπομένως, εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀναδάσωσις τῶν ὀρέων, καὶ συνεπῶς εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ τὸ εἴπω μὲ λύπην μεγάλην καὶ νὰ τονίσω τὸ ἀδύνατον τῆς συμβιώσεως τῆς κατσίκας μὲ τὸν νεώτερον πολιτισμόν. Ἐὰν τὰ ζῷα αὐτὰ ἀφήνοντο ἐλεύθερα νὰ καταστρέψουν ὅλα τὰ ὄρη ὁλόγυρα εἰς τὴν Θεσσαλίαν, θὰ εἴχαμεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸ πλημμύρισμα τῆς πεδιάδος τῆς Θεσσαλίας, τὸ κατέβασμα τῶν χειμάρρων καὶ συνεπῶς τὸ ἀδύνατον νὰ ζήσουν οἱ κάτοικοι τῆς πεδιάδος εἰς τὸν τόπον των, ὁπότε βεβαίως καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ὀρεινῆς Θεσσαλίας δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσουν.

Κάθε ἀγρότης πρέπει νὰ βάλῃ κάτι κατὰ μέρος.

Ἔρχομαι τώρα εἰς τὸ τελευταῖον θέμα τῆς ὁμιλίας μου, τὴν σύστασιν τῆς ἀποταμιεύσεως, εἰς τὸ κομπόδεμα: Κάτι πρέπει νὰ βάζετε κατὰ μέρος ἀπὸ ὅ,τι κερδίζετε. Ὁ καλὸς οἰκογενειάρχης βάζει πάντοτε κάτι τι κατὰ μέρος διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀρρώστειας, διὰ τὰς κακοτυχίας καὶ διὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν του. Αὐτὸ θέλω νὰ σᾶς τὸ συστήσω πολύ, διότι ἡ μικρὰ ἀποταμίευσις τοῦ καθενὸς ἀπὸ σᾶς ἀποτελεῖ ἕνα μεγάλον διαθέσιμον Ἐθνικὸν πλοῦτον. Καὶ θὰ τὸν στρέψω τὸν πλοῦτον αὐτὸν εἰς παραγωγικὰ ἔργα.

Διὰ τὴν Ἐθνικὴν ἄμυναν τοῦ τόπου δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ μεταχειρισθῶ τὸ κομπόδεμά σας. Μοῦ ἐπαρκοῦν οἱ φόροι, τοὺς ὁποίους μοῦ δίδετε καὶ τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦμεν διὰ νὰ ἐξοπλίσωμεν τὸν στρατόν μας, τὸν στόλον μας καὶ τὴν ἀεροπορίαν μας.

Δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἀπολύτως ἐξησφαλισμένη, καὶ ὅτι ἡ ἰσχύς της ἔχει γίνει κατανοητὴ εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον.

(Ἀπὸ λόγον εἰς τὸ Γεωπονικὸν Συνέδριον Λαρίσης τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1937)

Τὰ μεγάλα ἔργα τῆς Μακεδονίας καὶ ἡ ἀξιοποίησις τῆς γῆς.

Τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον προσέφερε τὰς ἀναγκαίας χρηματικὰς θυσίας, ὅπως κατασκευασθοῦν τὰ μεγαλοπρεπῆ ἔργα τῆς πεδιάδος τῆς Δράμας, τῶν πεδιάδων τῶν Σερρῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης.

Τώρα, ἀπέναντι τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ δώρου, ποὺ σᾶς ἔκαμεν ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντά σας; Νὰ τὸ ἀνταποδώσετε τὸ δῶρον αὐτό. Οἱ ἀγρότες θὰ τὸ ἀνταποδώσουν καλλιεργοῦντες ἐντατικά, ὥστε διὰ τῆς ἐντατικῆς καλλιεργείας νὰ αὐξηθῇ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα καὶ διὰ τῆς αὐξήσεως ταύτης νὰ δυνηθῇ τὸ Κράτος νὰ κατασκευάσῃ καὶ εἰς ἄλλας Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας ἀνάλογα ἔργα. Χρησιμοποιήσατε πρὸς τοῦτο ὅλον τὸν διαθέσιμον χρόνον σας καὶ ἀποφεύγετε τὰ ἐλαττώματα ἐκεῖνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἕνα καταστρώθωσα διὰ τῆς βίας νὰ τὸ καταργήσω, τὸ χαρτοπαίγνιον, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ ὁποῖον, ἂς τὸ ὀνομάσω οἰνοποσίαν, δὲν κατώρθωσα νὰ τὸ ἐκριζώσω ἀκόμη καὶ ζητῶ τὴν βοήθειάν σας.

Ἐπίσης ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ συστήσω εἰς τοὺς ἀγρότας, καθὼς καὶ εἰς τὰς Κοινότητας καὶ εἰς τὸν Δῆμον, εἶναι νὰ δενδροφυτεύσετε. Εἶναι πρᾶγμα ἀπολύτως ἀπογοητευτικὸν νὰ ταξιδεύῃ κανεὶς μέσα εἰς τὴν ἀχανῆ αὐτὴν πεδιάδα, ἡ ὁποία εἶναι τόσον ὡραία, καὶ νὰ τὴν βλέπῃ γυμνὴν ἀπὸ δένδρα.

(Ἀπὸ λόγον πρὸς τὸν λαὸν τῆς Δράμας, τὴν 7ην Μαρτίου 1938)

V.—Ο ΑΓΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΡΓΩΝ

Τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα τῆς Θεσσαλίας.

Ἡ Θεσσαλία προσηρτήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1882 καὶ ἀπὸ τότε ἄρχισε νά ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη ὑδραυλικῶν ἔργων, ἀλλὰ ἕως τώρα δὲν εἶχε γίνει οὔτε κἂν ἀρχὴ διὰ τὰ ἔργα αὐτά. Προεκλογικαὶ ὑποσχέσεις σᾶς ἐδίδοντο καὶ τίποτε δὲν ἐγίνετο.

Σήμερον τὸ ἔργον αὐτὸ ἀρχίζει νὰ ἐφαρμόζεται. Τὸ σημερινὸν Κράτος δὲν σᾶς δίδει ὑποσχέσεις. Κάμνει ἔργα. Δὲν σᾶς λέγει κενολογίας, ἀλλὰ μὲ ἔργα ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας σας.

Τὸ Κράτος θὰ ἐξοδεύσῃ διὰ τὸ ἔργον τοῦτο πολλά, ἀπαιτεῖ ὅμως καὶ ἀπὸ σᾶς, τοὺς Θεσσαλούς, μίαν βοήθειαν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἐκπλήρωσις ἑνὸς καὶ μόνον πράγματος: Ἐργασθῆτε, ἐργασθῆτε! Πρέπει νὰ ξεύρετε ὅτι εἰς τὸν τόπον σας μένουν ἀκαλλιέργητα κάθε χρόνο τὰ 30% τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως, δηλαδὴ 1.000.000 στρέμματα. Πιθανὸν μία μικρὴ ἔκτασις νὰ χρειάζεται νὰ μένῃ εἰς ἀγρανάπαυσιν, ἀλλὰ ποτὲ εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Θεσσαλίας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μένουν ἀκαλλιέργητα 1.000.000 στρέμματα. Πρέπει νὰ ἐργασθῆτε ἐντατικά.

Τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν καὶ τὰ ἀγραναπαυόμενα κτήματα νὰ παράγουν, τὰ ξεύρετε: εἶναι ἡ ἀμειψισπορά, δηλαδή, ἀντὶ νὰ ἀφίνετε ἀκαλλιέργητα τὰ κτήματα αὐτά, νὰ τὰ καλλιεργῆτε μὲ χίλια δυὸ πράγματα.

Ἑβδομήκοντα πέντε τοῖς ἑκατὸν τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως καλύπτεται μόνον ἀπὸ τὰ δημητριακὰ καὶ εἶναι ἐλάχισται αἱ ἐκτάσεις ποὺ καλλιεργοῦνται μὲ ὄσπρια, μὲ λαχανικά, μὲ ζωοτροφικὰ καὶ βιομηχανικὰ φυτά. Δὲν εἶναι αὐτὸ ἀγροτικὴ οἰκονομία ποὺ προσαρμόζεται στὸ κλῖμα καὶ στὰ ἐδάφη μας. Πρέπει κάθε οἰκογένεια νὰ ἔχῃ ἐπάρκεια διὰ λαχανικὰ καὶ ὄσπρια καὶ νὰ παράγῃ τὶς ἀπαραίτητες τροφὲς γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκοσίτου κτηνοτροφίας, ποὺ προσαρμόζεται καλλίτερα στὸ μικρὸ κλῆρο τοῦ Ἕλληνος γεωργοῦ.

(Ἀπὸ λόγον κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων τῆς Θεσσαλίας, τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1936).

Τὰ ἔργα τοῦ Σελινοῦντος.

Τὸ ἔργον τοῦ Σελινοῦντος διαιρεῖται εἰς δύο κατηγορίας: Πρῶτον μέν, εἰς τὸ ἔργον τὸ καθαρῶς μηχανικόν, δεύτερον δέ, εἰς τὸ ἀναδασωτικόν.

Δηλαδή, ἐφ' ὅσον δὲν ἀναδασώνωμεν τὰ ὑψώματα, τοὺς λόφους, αὐτὰ τὰ ὁποῖα μᾶς κατεβάζουν ὅ,τι κατεβάζει ὁ Σελινοῦς, δὲν θὰ ἔχωμεν τίποτε ἀπὸ τὸ ἔργον αὐτὸ μετ' ὀλίγα χρόνια.

Καὶ τὸ μὲν ἀναδασωτικὸν ἔργον, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας τὸ ἀνέλαβε μετὰ πολλοῦ ζήλου, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐργασθῆτε ὅλοι σας πρὸς ἀναδάσωσιν, καὶ μάλιστα ἀπὸ δύο πλευράς. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀναδασώνοντες οἱαδήποτε δένδρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποφεύγοντες τὴν καταστροφήν, ἡ ὁποία γίνεται διὰ τῶν πυρκαϊῶν καὶ τῶν ἀνθρακώσεων, καὶ διὰ τῆς αἰγοτροφίας. Εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη, ὄχι μόνον νὰ ἀναδασωθοῦν τὰ ὑπάρχοντα δάση, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνουν πάλιν τὰ παλαιὰ δάση, διὰ νὰ παύσουν, μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα, οἱ ποταμοὶ νὰ καταστρέφουν τὴν πεδιάδα.

(Ἀπὸ λόγον εἰς γεῦμα τοῦ Δήμου Αἰγίου, τὴν 31ην Ὀκτωβρίου 1937).

Ἡ συμβολὴ τῶν τεχνικῶν εἰς τὴν παρασκευὴν τῆς Χώρας.

Ἤθελα νὰ ἠμποροῦσα νὰ σᾶς ἐγγυηθῶ, ὅτι πηγαίνομεν πρὸς βεβαίαν εἰρήνην. Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς ἐγγυηθῶ, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐγγυηθῇ κανεὶς αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἐσᾶς, τὸν τεχνικὸν κόσμον, σᾶς ἐνδιαφέρει βέβαια ὁ εἰρηνικὸς καιρός. Ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὴ σᾶς ἐνδιαφέρῃ καὶ ἡ πολεμικὴ περιπέτεια, ἂν, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἤθελεν ἐπέλθει. Διότι, εἴτε εἰς τὴν εἰρήνην μεταβαίνομεν εἴτε εἰς πόλεμον, οἱ τεχνικοὶ τῆς Ἑλλάδος θὰ κληθῆτε νὰ προσφέρετε τὰς ὑπηρεσίας σας. Μήπως δὲν συμμετέσχετε εἰς τὴν πολεμικὴν παρασκευὴν τῆς Χώρας;

Μήπως δὲν εἶναι ἔργον σας, τὰ ὀχυρώματα, τὰ ὁποῖα στεφανώνουν τὰ σύνορά μας; Μήπως δὲν εἶναι ἔργον σας οἱ δρόμοι οἱ στρατιωτικοί, οἱ ὁποῖοι διασχίζουν τὴν Βόρειον Ἑλλάδα; Μήπως δὲν εἶναι ἔργον σας οἱ σιδηρόδρομοι, οἱ ὁποῖοι γίνονται σήμερον; Μήπως δὲν εἶναι ἔργον σας τὰ ἐπάκτια ὀχυρώματα τῆς Χώρας; Ἰδίως τὰ ἐπάκτια ὀχυρώματα τοῦ Σαρωνικοῦ, εἶναι τὰ ὁποῖα ἐλύθησαν προβλήματα τεχνικὰ σπουδαιότατα; Μήπως δὲν εἶναι ἔργον σας ὅλη ἡ βιομηχανικὴ παρασκευή; Ἀλλὰ πάλιν βαια, τὸ κύριον ἔργον σας εἶναι τὸ εἰρηνικόν.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ Κράτος μας, καὶ ἐννοῶ πάντοτε τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου, δὲν εἰσῆλθε πλησίστιον εἰς τὴν τεχνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας, διότι τὸ Κράτος αὐτὸ τὸ συνήντησεν προβλήματα σπουδαιότατα, τῆς πολεμικῆς παρασκευῆς, τῆς

Χώρας. Ἀλλὰ τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου ἐννόησεν ἐπίσης καλῶς, ὅτι ἄνευ Ἑλλάδος οἰκονομικῶς εὐημερούσης, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διεξαχθῇ νικηφόρος πόλεμος. Ὁ πόλεμος χρειάζεται ὄχι μόνον ὅπλα, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὰ μέσα. Διὰ νὰ ἔχῃ δὲ κανεὶς τὴν οἰκονομικὴν ἰσχύν, ἔπρεπε νὰ εὐσταθῇ ἡ παραγωγή, ἐχρειάζοντο ἔργα. Ἑπομένως, σύγχρονα μὲ τὴν ἐνέργειαν τῆς πολεμικῆς αὐτῆς παρασκευῆς, ἐζήτησα νὰ ἐνισχύσωμεν καὶ ἐντείνωμεν ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς. Διὰ τοῦτο, παρ' ὅλην τὴν δυσκολίαν τὴν οἰκονομικήν, τὴν ὁποίαν διέρχεται ὅλος ὁ κόσμος, δὲν ἐδιστάσαμεν νὰ ἀναλάβωμεν ἀμέσως εὐρὺ πρόγραμμα παραγωγικῶν ἔργων. Ἕνα δισεκατομμύριον τριακόσια σαράντα πέντε ἑκατομμύρια δαπανᾷ κατ' ἔτος ἡ Ἑλλὰς διὰ τὰ τεχνικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἔργον ἀνῆκον εἰς σέ, τὸν ἐθνικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος. Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ 1.345.000.000, δὲν ὑπολογίζονται τὰ ἔργα τοῦ εὐρέος προγράμματος τῆς Κοινωνικῆς προνοίας, δὲν ὑπολογίζονται τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦν Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Ὀργανισμοὶ δημοσίου δικαίου. Ἠμπορεῖτε, λοιπόν, κατόπιν ἀπὸ αὐτὰ νὰ κρίνετε καὶ νὰ ἐννοήσετε τὸ εὐρὺ καὶ ἐκτεταμένον πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἐκτελοῦμεν. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ τὸ εὐρύνωμεν καὶ νὰ τὸ ἐπιταχύνωμεν. Διότι τὰ ἔργα αὐτά, εἶναι πράγματι παραγωγικά, αὐξάνουν τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα καὶ, ὅταν αὐξάνουν τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα, αὐξάνουν κατὰ συνέπειαν τὰ ἔσοδα τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον δαπανᾷ ταῦτα διὰ νέα παραγωγικὰ ἔργα.

Ὅλα τὰ ἔργα ἔγιναν χωρὶς νὰ καταφύγωμεν εἰς ἐξωτερικὰ δάνεια.

Ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν μερικὰς ἀρχάς, μερικὰς κατευθύνσεις αὐτὰς ποὺ θὰ σᾶς εἴπω τώρα ἀμέσως :

Πρῶτα-πρῶτα, ὅτι τὰ ἔργα αὐτὰ θὰ ἐκτελεσθοῦν ἀπὸ τοὺς πόρους μας. Ἡμεῖς δὲν ἠθελήσαμεν νὰ καταφύγωμεν εἰς ἐξωτερικὰ δάνεια.

Ἔπρεπε λοιπὸν τὰ παραγωγικὰ ἔργα νὰ ἐκτελεσθοῦν διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν πόρων καὶ ἔπρεπε νὰ αὐξήσωμεν τοὺς πόρους μας, ὄχι διὰ βαρείας φορολογίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ δι' αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Καὶ ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον αὐτὸν ἐβαδίσαμεν.

Ἡ δευτέρα ἀρχὴ καὶ ἡ δευτέρα κατεύθυνσίς μας εἶναι, ὅτι τὰ ἔργα αὐτὰ πρέπει νὰ σχεδιασθοῦν καὶ νὰ ἐκτελεσθοῦν καὶ θὰ σχεδιάζωνται καὶ θὰ ἐκτελοῦνται ἀπὸ Ἕλληνας.

Ἐνθυμοῦμαι καὶ ἐνθυμεῖσθε παλαιότερον, πολλοὶ ἀπὸ σᾶς, ποὺ εἴχατε συνεργασθῇ μαζί μου, ὅταν ἤμουν Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας, ἐνθυμεῖσθε πόσον ἐπάλαισα διὰ νὰ κάμουν τὰ ἔργα τῆς ὁδοποιΐας Ἕλληνες τεχνικοὶ καὶ Ἑλληνικοὶ τεχνικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ πόσας πικρίας ἐποτίσθηκα τότε. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ προγράμματος δὲν ἦτο τὸ ἴδιον ποὺ εἶχα συλλάβει καὶ ἔμεινε πολὺ κάτω ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἐσχεδίασα.

Τώρα ποὺ τὰ χέρια μου εἶναι ἐλεύθερα, ἐννόησα καὶ ἐννοῶ ὅλα τὰ τεχνικὰ ἔργα νὰ μελετηθοῦν, νὰ σχεδιασθοῦν ἀπὸ Ἕλληνας μηχανικοὺς καὶ Ἕλληνας τεχνικούς. Καὶ δὲν τὸ κάμνω μόνον ἀπὸ Ἐθνικὸν σωβινισμόν. Ὄχι. Τὸ κάμνω, διότι ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ Ἕλληνες τεχνικοὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ λύσουν ὅλα τὰ τεχνικὰ προβλήματα, ὅσον καὶ οἱ καλλίτεροι Εὐρωπαῖοι συνάδελφοί των. Ἔχω πεποίθησιν εἰς τὸ μυαλὸ τῶν Ἑλλήνων, εἴτε τεχνικὸς κόσμος εἶναι, εἴτε βιομήχανοι εἶναι, εἴτε ἔμποροι εἶναι, εἴτε γεωργοί, εἴτε ἐργάται, εἴτε στρατιῶται, εἴτε ναῦται, εἴτε ἀεροπόροι. Ἔχω πεποίθησιν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μυαλὰ καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα μυαλὰ τοῦ κόσμου.

[Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς τὸ γεῦμα τῶν Ἑλλήνων Τεχνικῶν, τὴν 22αν Ἀπριλίου 1939].

VI.—Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

Ἡ Κυβέρνησις, ἐκτὸς αὐτὰ ποὺ δίνει τώρα τὸ Κράτος, παραχωρεῖ εἰς τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν πρόσθετον πίστωσιν ἀπὸ 500 ἑκατομμύρια τὸν χρόνον. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ μιλᾷ μονάχο του.

Καμμιὰ Κυβέρνησις μέχρι τῆς 4ης Αὐγούστου δὲν ἐμερίμνησε διὰ ζητήματα Κοινωνικῆς Προνοίας.

Ἂν καὶ θὰ ἦτο περιττὸς κάθε λόγος, ὡς τόσο πρέπει νὰ φωτίσω μὲ σύντομη ἀνάλυσι τὴν Κυβερνητικὴν ἀπόφασιν.

Ποιὰ εἶναι ἡ σημερινὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν ἄποψι τῆς Κοινωνικῆς προνοίας; Τελευταία σχεδὸν στὴν οἰκογένεια τῶν συγχρόνων Κρατῶν, ἀφημένη, μπορεῖ νὰ πῇ κανείς, στὴν τύχη της, μὲ τὴν δυστυχία ν' ἀνεβαίνῃ ραγδαῖα ἀπὸ σκαλοπάτι σὲ σκαλοπάτι κοινωνικό, καὶ νὰ φοβερίζῃ μὲ τὸ ἀπαίσιο φάντασμά της καὶ αὐτὲς τὶς τάξεις, ποὺ δὲν τὴν εἶχαν ἄλλοτε γνωρίσει, νὰ σπέρνῃ παντοῦ τὴν ἐξαθλίωσι καὶ τὴν ἀπόγνωσι, ἔδινε τροφὴ στὴ μεγαλύτερη συμφορὰ ποὺ μπορεῖ νὰ σπαράξῃ ἕναν τόπο: τὴν κοινωνικὴν ἐπανάστασιν.

Γιὰ νὰ καταλάβουν ὅλοι ἀμέσως, πόσον πίσω ἤμεθα ἀκόμη σ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο, θὰ δώσω ἕνα καὶ μόνον παράδειγμα: Τὰ κρεββάτια ποὺ ἡ Ἑλλὰς διαθέτει αὐτὴν τὴν στιγμὴν στὰ Νοσοκομεῖά της γιὰ τοὺς ἀρρώστους κάθε εἴδους ἀνέρχονται σὲ 14 μόλις χιλιάδες, τὴν στιγμὴν ποὺ ἡ Ἑλλὰς χρειάζεται ἄλλες 17.000 κρεββάτια, καὶ θὰ χρειασθῇ 1 ⅓ δισεκατομμύριο γιὰ νὰ γίνουν τὰ ἱδρύματα ὅπου θὰ τοποθετηθοῦν, καὶ 400 ἑκατομμύρια τὸν χρόνο γιὰ νὰ συντηρηθοῦν.

Ἀλλὰ ποιὰ νὰ ἀναφέρω ἀπὸ τὶς ἄπειρες καὶ μεγάλες πληγὲς ποὺ κατατρώγουν τὸν ἄμοιρο αὐτὸ λαό, ποὺ μαραζώνουν τὴ ζωή του, ποὺ νεκρώνουν τὴν ἐνέργειά του καὶ ἀπειλοῦν νὰ ἐκμηδενίσουν αὐτὸ ἀκόμα τὸ ἱστορικόν του μέλλον; Μήπως τὴν ἑλονοσία μὲ τοὺς ἀνατριχιαστικούς της ἀριθμούς, τὸ ἐνάμισυ ἑκατομμύριο κορμιὰ—κι' ἀπὸ τὸ πέμπτο τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς Χώρας—ποὺ σφαδάζουν ἀπὸ τὰ ρίγη τοῦ ἀπαισίου πυρετοῦ, ἀνίκανα πιὰ γιὰ ζωή, γιὰ σκέψι, γιὰ ἔργο, καὶ τὴν μακρυὰ σειρὰ τῶν 8.000 φερέτρων, ποὺ παρατάσσει κάθε χρόνο;

Ἢ μήπως τὴ φθίσι, τὴν ἄλλη αὐτὴ φοβερὴ πληγὴ μὲ τὶς 250.000 ἀρρώστους, ποὺ χαροπαλεύουν, καὶ τὶς 11.000 ζωὲς ποὺ κάθε χρόνο σβύνουν, γιὰ ν'ἀφήσουν πίσω τους ρημάδια οἰκονομικὰ καὶ ψυχικά; Ἢ μήπως πρέπει νὰ μιλήσω γι' αὐτὴ τὴ τρίτη, τὴν ἀκόμη πιὸ φριχτὴ πληγή, τὴ σύφιλι, ποὺ ὅπουλα φθείρει τὶς

πόλεις καὶ τοὺς πληθυσμοὺς τῆς ὑπαίθρου καὶ ἀπειλεῖ αὐτὸ τὸ μέλλον καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, τὴν ὁποίαν σαπίζει;

Τὸ συγκινητικὸν θέαμα τῆς λαϊκῆς δυστυχίας.

Πρέπει νὰ προσθέσετε ἀκόμη τοὺς ἀπόρους, ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ ἄλλες ἀρρώστειες, χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ τὶς φροντίσουν. Νὰ προσθέσετε τὰ ἀπροστάτευτα μικρὰ παιδιά, τὴν φτωχὴ μητέρα μὲ τὸ συγκινητικὸ δραμά της, τοὺς ἀναπήρους, τοὺς ἀνιάτους, τοὺς γέρους, γιὰ νἄχετε μιὰ μικρὴ ἰδέα γιὰ τὴ δραματικὴ κατάστασι ἀπὸ ἀπόψεως Κοινωνικῆς προνοίας ποὺ παρέλαβε ἀπὸ τὸ παρελθὸν τὸ σημερινὸν Κράτος.

Ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ὅτι ἡ θνησιμότης ἐν Ἑλλάδι εἶναι μεγαλυτέρα καὶ ἀπὸ ἐκείνην τῆς Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαυΐας, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ζωῆς σὲ μᾶς βρίσκεται στὸ κατώτερο σκαλοπάτι τῆς σχετικῆς κλίμακος.

Μέση διάρκεια ζωῆς:

Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι	65	ἔτη
Σουηδία	64	»
Γερμανία, Δανία	60	»
Νορβηγία, Ὁλλανδία, Ἀγγλία	55	»
Αὐστρία, Ἑλβετία	54	»
Ἰταλία	53	»
Γαλλία, Τσεχοσλοβακία	52	»
Πολωνία	46	»
Ἱσπανία	42	»
Ἑλλὰς	34	»

Ἔχοντας βαθειὰ γνῶσι τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ ἔβαλα τὸ Κράτος στὸν καινούργιο δρόμο, κύριο καὶ οὐσιαστικὸ ἄρθρο τοῦ προγράμματός μου ἔταξα νὰ θεμελιώσω στὴν Ἑλλάδα τὴν Κοινωνικὴ πρόνοια. Μὲ τὶς καινούργιες πιστώσεις τῶν 500 ἑκατομμυρίων ποὺ παραχωρῶ στὴν Κοινωνικὴ πρόνοια, ἐκτελῶ σήμερα τὶς ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσα στὸ λαό.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ προσφέρουν ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν, τῶν ἀδυνάτων, τῶν ἀποκλήρων.

Οἱ καλῆς πίστεως ἄνθρωποι θὰ ὁμολογήσουν ὅτι [illegible] τὰ ὑλικὰ μέσα εἶναι μικρότερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ χρειάζ[illegible] τὴν τελικὴν καταπολέμησιν ὅλων τῶν κοινωνικῶν πλη[illegible] εἶναι σοβαρά. Αἰσθάνομαι ὅμως τόσο βαθειὰ τὴ δυστ[illegible] λαοῦ, τόσο θερμὰ ποθῶ νὰ βάλω τὶς βάσεις τοῦ μεγάλ[illegible] ἔργου, ποὺ θὰ τὸν λυτρώσῃ μιὰ μέρα ἀπὸ τὶς βαρει[illegible] τῆς δυστυχίας, ὥστε ἀναγκάζομαι νὰ παραβῶ τὴν ἀρχ[illegible]

σχεσιν ποὺ ἔδωσα ὅτι δὲν θὰ προβῶ σὲ νέα φορολογία. Ἀναγκάζομαι ὅμως νὰ ἐπιβάλω φόρους, καὶ μάλιστα ὄχι γιὰ νὰ προκύψῃ ὁλόκληρο τὸ ποσὸ ποὺ δίδω γιὰ τὴν Κοινωνικὴ πρόνοια. Γιατὶ τὸ ὑπόλοιπο θὰ σκεπασθῇ ἀπὸ οἰκονομίες σκληρὲς τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἐδῶ, τὰ ποσὰ ποὺ θὰ εἰσπράττωνται, χωρὶς διόλου νὰ πᾶνε στὸ δημόσιο ταμεῖο, θὰ ἐπιστρέφουν ἀμέσως στὸ λαὸ καὶ μάλιστα στὸ πιὸ δυστυχισμένο μέρος τοῦ λαοῦ διὰ τὴν προστασία τῆς ὑγείας καὶ τῆς ζωῆς του. Πρόκειται, μὲ ἄλλα λόγια, γιὰ ἀναγκαστικὸ ἔρανο ποὺ γίνεται ὑπὲρ τῶν ἀρρώστων, τῶν ἀδυνάτων καὶ τῶν ἀποκλήρων. Θέλω νὰ τονίσω ἀκόμα ὅτι τὰ σημερινὰ μέτρα ὄχι μόνον δὲν ἀποκλείουν καθόλου τὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ φιλανθρωπία, ἀλλὰ καὶ ἔχουν σκοπὸ νὰ τὴν τονώσουν. Οἱ ἰδιῶται, ἄτομα καὶ σωματεῖα, πρέπει νὰ ἐμπνευσθοῦν ἀπὸ τὸ σημερινὸν μεγάλο παράδειγμα τῆς Πολιτείας διὰ νὰ δυναμώσουν τὴν φιλάνθρωπο δρᾶσι τους.

Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο, ἔργο σταθεροῦ καὶ φωτισμένου ἐνθουσιασμοῦ, καλοῦμεν τὴν Ἑλληνικὴ Κοινωνία, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νὰ συνεργασθοῦν στενὰ μὲ τὸ Κράτος, τὸν ἰδιώτη, μὲ τὸν ὑπάλληλον, τὸ ἄτομον μὲ τὸ σύνολον. Καλοῦμεν ὅλους νὰ ἐμπνευσθοῦν ἀπὸ τὶς ὑψηλὲς καὶ αἰώνιες ἀρχὲς τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς φιλαλληλίας, ποὺ ἀνέβασαν πάντα τὶς ὁμάδες καὶ τὰ Κράτη σὲ ἀνώτερα ἐπίπεδα πολιτισμοῦ καὶ τὶς ἔκαμαν ἄξιες γιὰ τὴ λαμπρότερη ἱστορία.

(Ἀπὸ δηλώσεις περὶ παροχῆς πιστώσεων διὰ τὴν Κοινωνικὴν Πρόνοιαν, τὴν 9ην Ἰανουαρίου 1937).

Θέλω νὰ κάμω ὅλους καὶ ὅλες νὰ προσέξουν πῶς δὲν εἶναι μονάχα οἱ ὑλικὲς πληγὲς ποὺ ἔχουν νὰ θεραπεύσουν, οὔτε οἱ ἀρρώστειες, οὔτε ἡ φτώχεια εἶναι μόνες τους στὸν κόσμο.

Οἱ πάσχοντες καὶ οἱ πονεμένοι χρειάζονται μητρικὴν στοργήν.

Εἶναι πάντα ἕνας βαθὺς ψυχολογικὸς λόγος ποὺ ἐπηρεάζει ὅλα αὐτὰ τὰ φαινόμενα τῆς δυστυχίας. Ἂν δὲν προσέξετε σ' αὐτὰ τὰ βαθειὰ ψυχολογικὰ αἴτια, τότε κινδυνεύετε νὰ εἶσθε ἁπλαῖ καὶ ψυχραὶ νοσοκόμοι, χωρὶς τίποτε περισσότερον.

Καὶ πρῶτα, θὰ ἤθελα νὰ χωρίσωμεν τοὺς ἀνθρώπους, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους θὰ δράσετε, σὲ τρεῖς μερίδες: Ἡ μιὰ εἶναι ἐκεῖνοι, ποὺ ζοῦν ἀπόλυτα ἀδιάφοροι εἴτε γιὰ τὴν εὐτυχία, εἴτε γιὰ τὴν δυστυχία τῶν ἄλλων, ποὺ τίποτε δὲν τοὺς συγκινεῖ. Αὐτοὶ ἔχουν καρφωμένα τὰ μάτια των στὸν ἑαυτούλη τους καὶ δὲν βλέπουν τίποτε παρὰ πέρα. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Ντάντε εἶπεν ὅτι εἶναι αὐτοὶ ποὺ διώχνει ὁ οὐρανὸς καὶ ξερνάει ὁ Ἅδης. Ἂς μὴ χάνωμε λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὸν καιρό μας γι' αὐτούς.

Μιὰ ἄλλη τάξις, πολὺ μεγάλη, εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ χαίρονται γιὰ τὴν δυστυχία τῶν ἄλλων. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐχθροί. Αὐτοὶ ποὺ ἐζήτησαν νὰ βροῦν τὴν χαρά τους στὴν δυστυχία τῶν ἄλλων. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐχθροὶ ποὺ πρέπει νὰ χτυπήσωμεν κατακέφαλα.

Ἀλλὰ εἶναι μία μεγάλη ὁμάς ἀπὸ αὐτούς, γιὰ τοὺς ὁποίους θὰ ἤθελα νὰ σᾶς μιλήσω ἰδιαίτερα. Εἶναι οἱ ταπεινωμένοι καὶ οἱ πληγωμένοι ψυχικά, εἶναι ἐκεῖνοι, ποὺ ἡ Κοινωνία ἐπλήγωσε, εἴτε μὲ τὴν κατάστασί της, εἴτε μὲ τὶς ἀδικίες τὶς κοινωνικές, εἴτε μὲ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἔλλειψι προσοχῆς γιὰ τὶς ἱκανότητές τους. Αὐτοὶ εἶναι, ἐπαναλαμβάνω, οἱ ταπεινωμένοι καὶ πληγωμένοι, ποὺ δείχνουν φαινομενικὰ κακία, ἀλλὰ στὸ βάθος δὲν εἶναι κακοί.

Αὐτὸς ὁ κόσμος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θέλει προσοχή. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς γίνονται πάλιν ἄνθρωποι μὲ ἕνα καλὸ λόγο ἢ μὲ ἕνα χαμόγελο ἀκόμα. Πρὸ πάντων οἱ γυναῖκες ἡμποροῦν εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ γίνουν μεγάλαι θεραπεύτριαι. Ἀπὸ τὶς γυναῖκες ἐξαρτᾶται νὰ σώσουν ἕνα μέγα μέρος τῆς Κοινωνίας μας ἀπὸ τὴν κακία, ποὺ εἶναι ἡ χειρότερη πηγὴ κάθε δυστυχίας.

Ἡ τρίτη τάξις, ἡ πιὸ μεγάλη, εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν συμπόνια. Σ' αὐτὴ τὴν τάξι ἀνήκετε καὶ σεῖς ὅλες, ποὺ ἤλθατε ἐδῶ γιὰ νὰ προσφέρετε τὶς ὑπηρεσίες σας στὸ ἔργο αὐτό.

Θὰ ἀποτελέσετε τὰ στελέχη. Σεῖς ἀποτελεῖτε τὴν ἐμπροσθοφυλακήν. Εὔχομαι τὰ στελέχη αὐτὰ νὰ πολλαπλασιασθοῦν καὶ νὰ γίνουν τόσα πολλά, ὥστε νὰ ἠμπορέσουν νὰ ἀνταποκριθοῦν σὲ κάθε ἀνάγκην.

Τὸ Ἐθνικὸν Κράτος ἀποβλέπει εἰς τὸ σύνολον τῆς Κοινωνίας.

Καὶ τώρα, πῶς βρισκόμαστε ἐμεῖς, τὸ Κράτος, ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια; Γιὰ νὰ εἶμαι σαφής, ὅταν ὁμιλῶ περὶ Κράτους, ἐννοῶ τὸ Κράτος ποὺ προῆλθεν ἀπὸ τὴν μεταβολὴ τῆς 4ης Αὐγούστου. Τὸ Κράτος αὐτὸ δὲν θεραπεύει κόμματα, οὔτε τάξεις, οὔτε παρατάξεις, ἀλλὰ ἀποβλέπει στὸ σύνολον τῆς Κοινωνίας. Ἀποβλέπει μόνον στὴν ἁρμονικὴ καὶ μὲ ἀλληλεγγύη ἀνάπτυξιν τῆς Κοινωνίας.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους σκοποὺς τοῦ Κράτους αὐτοῦ ἦτανε—καὶ πραγματοποιήθηκε τελευταῖα—ἡ Κοινωνικὴ πρόνοια. Γιατὶ τὸ Κράτος τοῦτο θεωρεῖ ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ Κοινωνία ποὺ νὰ στηρίζεται ἐπάνω στὴ δυστυχία.

Βέβαια χρειάζονται γιὰ τοῦτο πόροι καὶ πόροι μεγάλοι. Ἠμπορεῖ νὰ σᾶς εἴπω ὅτι τὸ ποσόν, στὸ ὁποῖον κατελήξαμεν, τῶν 500 ἑκατομμυρίων κάθε χρόνο, δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ποσοστὸν ἀπὸ τὸ ὅλον ποσὸν ποὺ θὰ χρειασθῇ γιὰ τὴν πλήρη ἐξάλειψιν τῆς δυστυχίας ἀπὸ τὸν τόπο μας.

Τοῦτο δὲν ἀποβλέπει παρὰ εἰς ἕνα εἰδικὸν σκοπόν: τὴν ἐξασφάλισιν, δηλαδή, ἀπὸ τὴν μεγάλη ἀθλιότητα καὶ ἰδίως ἀπὸ τὰς νόσους, ἀπὸ τὴν πεῖνα καὶ ἀπὸ τὴ δυστυχία. Ἀλλὰ καὶ ἂν προσθέσωμεν τὰ 100 ἑκατομμύρια τοῦ Ὑπουργείου τῆς Προνοίας καὶ γίνουν 600.000.000, οὔτε αὐτὰ ἐπαρκοῦν. Εἶναι ὅμως μία βάσις ἀσφαλής, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἠμποροῦμεν νὰ ξεκινήσωμεν.

Τὸ Κράτος, ὅπως σᾶς ἐξήγησα, δὲν μένει οὐδέτερο ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια. Ἡγεῖται αὐτῆς καὶ ἐννοεῖ νὰ τὴν κατευθύνῃ.

Ἂν ἀφήνετο ἡ Κοινωνικὴ πρόνοια στὴν αὐτοβουλία τῶν ἀτόμων, δὲν θὰ φθάναμε ἀπολύτως σὲ τίποτα. Ἕνα κυρίως πρᾶγμα θὰ ζητήσῃ τὸ Κράτος ἀπὸ τοὺς συμμετέχοντας εἰς τὸ ἱερὸ τοῦτο ἔργον: Τὴν ἀπόλυτη πειθαρχία, γιατὶ καμμιὰ προσπάθεια δὲν ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα, καμμιὰ ὀργάνωσις δὲν ἠμπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ μὲ θετικὸ σκοπό, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ὀργάνωσις δὲν ἀποτελῆται ἀπὸ μόνον μισθοδοτούμενα μέλη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν μεγάλο ἐθελοντικὸν στρατὸν στελεχῶν, ὅπως σεῖς. Πειθαρχία δὲ ἐννοῶ τὴν ἀπόλυτη ἀφοσίωσι στὸ σκοπό, στοὺς γενικοὺς σκοποὺς τοῦ Κράτους.

(Ἀπὸ λόγον κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Σχολῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, τὴν 11ην Ἰανουαρίου 1937).

Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, σταθμὸς νέας ζωῆς διὰ τοὺς ἐργαζομένους.

Ὡς τώρα, ὅταν ἀρρώσταινε ὁ μισθωτὸς ἢ γινότανε ἀνίκανος νὰ ἐργασθῇ ἢ γερνοῦσε, ἀφίνονταν ἐντελῶς στὴν τύχη του. Ἡ μέχρι σήμερα ὀργάνωσις τῆς ἰδιωτικῆς ἢ κρατικῆς φιλανθρωπίας ἦτάν καὶ εἶναι ἀνεπαρκὴς γιὰ νὰ προστατεύσῃ ὅλες τὶς περιπτώσεις τῆς μεγάλης αὐτῆς δυστυχίας, ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὸ πιὸ κατάλληλο ὑλικὸ γιὰ τὴν ὕπουλη καὶ καταχθόνια ἀνατρεπτικὴ προπαγάνδα.

Τὴν ἄθλια αὐτὴ κατάστασι, τῆς ὁποίας ἡ παράτασις δημιουργεῖ τοὺς πιὸ σοβαροὺς κινδύνους, πρόκειται ν' ἀλλάξουν ριζικὰ αἱ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις. Μὲ τὶς μικρὲς ἡμερήσιες κρατήσεις ἀπὸ τὰ ἡμερομίσθια τῶν μισθωτῶν καὶ μὲ τὶς ἀνάλογες εἰσφορὲς τῶν ἐργοδοτῶν, θὰ βρεθοῦν τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ δοθῇ ἀμέσως ἡ ἀναγκαία συνδρομὴ εἰς τὸν ἀτυχοῦντα μισθωτόν.

Ἐὰν ἀρρωστήσῃ αὐτὸς ἢ ἡ γυναῖκά του ἢ τὸ παιδί του, θὰ τοῦ προσφέρεται ἀμέσως δωρεὰν ἡ ἰατρικὴ περίθαλψις. Ἐὰν πρόκειται νὰ γεννήσῃ ἡ γυναῖκά του, μία ἐπιστήμων μαμή, τ' ἀναγκαῖα φάρμακα, ἀλλὰ καὶ μικρὸ συγχρόνως βοήθημα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ νεογεννήτου, θὰ εἶναι στὴ διάθεσί του. Ἐὰν γίνῃ ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν, θὰ πάρῃ μηνιαία σύνταξι. Ἐὰν

πάθῃ ἀτύχημα στὴ δουλειά, θὰ τοῦ προσφέρεται ἀμέσως θεραπεία καὶ οἰκονομικὴ βοήθεια.

Μὲ τὴν πεῖρα τῶν ἄλλων Κρατῶν, ποὺ ἐφήρμοσαν μὲ θαυμαστὰ ἀποτελέσματα τὸν θεσμόν, ὡς πολύτιμον σύμβολον, προχωροῦμε μὲ βῆμα σταθερὸ στὴν ὀργάνωσι καὶ τὴν ὁλοκλήρωσι τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως.

Ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισε ὁ μηχανισμὸς τοῦ ὀργανισμοῦ νὰ εἶναι εὐκίνητος καὶ ἀποκεντρωμένος, γιὰ νὰ εἶναι ἄμεση καὶ δραστικὴ ἡ ἐπέμβασίς του.

Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅμως ὁ θεσμὸς καὶ νὰ προσφέρῃ τὶς εὐεργετικές του ὑπηρεσίες, πρέπει καὶ οἱ ἀσφαλιζόμενοι νὰ τὸν ἀγαπήσουν καὶ νὰ καταλάβουν πρὸ παντός, ὅτι εἶναι ὀργανισμὸς δικός τους καὶ ὅτι κάθε ζημία ἢ ἀδικαιολόγητη ἐπιβάρυνσις ποὺ θὰ τοῦ κάμουν, θὰ ξεσπάσῃ στὸ τέλος εἰς βάρος του.

Οἱ ἐργοδόται, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ καταλάβουν ὅτι θὰ ὑποβληθοῦν σὲ μερικὲς μικρὲς θυσίες. Εἶναι δὲ ἀπείρως μικρότερες, ἀπὸ τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποκομίσουν ἀπὸ τὶς Κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις.

(Ἀπὸ δηλώσεις ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τὴν 1ην Μαρτίου 1937).

Τὸ νέον Κράτος διὰ τὰ παραστρατημένα παιδιά.

Χαίρω πολὺ διότι ἡ παρουσία μου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μοῦ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν μεγάλην εὐτυχίαν νὰ θέσω τὸν θεμέλιον λίθον εἰς ἕνα τοιοῦτον ἔργον κοινωνικῆς προνοίας, ὅπως εἶναι τὸ Ἄσυλον τῶν Ἀλητοπαίδων.

Κοινωνία, ἡ ὁποία δὲν ἐμφορεῖται ἀπὸ τὸ αἴσθημα τῆς ἀλληλεγγύης, Κοινωνία, ἡ ὁποία δὲν συναισθάνεται βαθέως ὅτι ἀποτελεῖ σύνολον, Κοινωνία μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουν τάξεις, ποὺ ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν κατάστασιν τῶν ἐνδεῶν καὶ δυστυχῶν, εἶναι Κοινωνία, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ ζήσῃ.

Κοινωνίαι, ἐξ ἄλλου, εἰς τὰς ὁποίας τὸ αἴσθημα τῆς ἀλληλεγγύης εἶναι ἰσχυρὸν καὶ ἔντονον καὶ αἱ ὁποῖαι ἐμφοροῦνται ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὸ αἴσθημα ὅτι ἀποτελοῦν ἓν σύνολον, αὐταὶ εἶναι αἱ Κοινωνίαι ἐκεῖναι, ποὺ συγκροτοῦν Ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρά.

Αἰσθανθήκαμε τὴν ἀνάγκην νὰ καθοδηγήσωμεν τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν πρὸς αὐτοὺς τοὺς δρόμους. Καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐδιστάσαμεν νὰ φορολογήσωμεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν, ὑπὲρ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι στεροῦνται.

Τὸ κυριώτερον αἴσθημα, ὅπερ πρέπει νὰ διέπῃ τὰς Κοινωνίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν συνείδησιν τοῦ προορισμοῦ τους, εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φροντὶς πρὸς τὸ παιδί, πρὸς τὸ μέλλον αὐτὸ τῆς Κοινωνίας.

Χαίρω πολύ, διότι ηὐτύχησα νὰ ἴδω τὸ ὄνειρον τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἀσύλου «Ἀλητόπαιδος» πραγματοποιούμενον.

Ποιὸς ξέρει ποιὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ αὐτὰ θὰ βγοῦν μεγάλα κεφάλια, τὰ ὁποῖα θὰ τιμήσουν τὸν τόπον μας! Ποιὸς ξέρει ποιὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ αὐτὰ δὲν θὰ διευθύνουν καὶ τὰς τύχας τοῦ τόπου! Ὁ Θεὸς μοιράζει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν δύναμιν ἀδιακρίτως τῆς τάξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τὸ κάθε ἄτομον.

(Ἀπὸ λόγον κατὰ τὴν κατάθεσιν θεμελίου λίθου τοῦ Ἀσύλου Ἀλητοπαίδων Θεσσαλονίκης, τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1937)

Χρόνια καὶ χρόνια ἐζητοῦσεν ὁ Ἕλληνας ἐργάτης καὶ ἡ Ἑλληνίδα ἐργάτρια ἕνα κοινωνικὸν στοργικὸν προστάτην, ὁ ὁποῖος νὰ τοὺς παραστέκεται καὶ νὰ τοὺς βοηθῇ σὲ κάθε ἐναντιότητα τῆς καθημερινῆς βιοπάλης. Εἰς τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο προαυγουστιανὸν πρόγραμμα τῶν ἐργατικῶν διεκδικήσεων, Κοινωνικὰς Ἀσφαλίσεις ἀνέγραφαν καὶ Κοινωνικὰς Ἀσφαλίσεις ἐζητοῦσαν εἰς κάθε περίστασιν αἱ χιλιάδες τῶν ἡμερομισθίων καὶ μισθωτῶν. Καὶ τὴν ἐφαρμογὴν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐπρογραμματίζοντο καὶ ὑπέσχοντο προεκλογικῶς τὰ πολιτικὰ κόμματα, τὰ ὁποῖα ἐσάρωσε, διέλυσε καὶ κατεδίκασε εἰς ἀνυπαρξίαν ἡ θέλησις τοῦ ἐργαζομένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ μὲ τὴν δύσιν τοῦ Κυριακάτικου ἡλίου τῆς ἡμέρας τῶν ἐκλογῶν, ἔδυε καὶ ἡ ἐλπίς, ὅτι ὁ ἀδιάφορος ἐκεῖνος πολιτικὸς κόσμος θὰ ἀπεφάσιζε νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν ἐργαζομένην Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ ψυχικὰ δεσμὰ ποὺ τὴν περιέσφιγγαν.

Μοναδικὸν ἔργον τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Μὰ ἦλθεν ἡ 4η Αὐγούστου. Καὶ μὲ αὐτὴν ἦλθεν ἡ ἀκλόνητος θέλησις νὰ δοθῇ ἰσοτιμία εἰς τὴν ἐργατοϋπαλληλικὴν τάξιν. Καὶ ἦλθε καὶ ἐξ ἴσου ἀκλόνητος ἡ ἀπόφασις νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ταχύτερον τὸ μεγάλο της ὄνειρο: Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Καὶ τὸν ἐφηρμόσαμεν. Καὶ τὸν ἐφηρμόσαμεν κατὰ τρόπον ποὺ μοῦ ἐπιτρέπει σήμερον, ἐγκαινιάζων τὴν πρώτην κλινικήν, τὴν ὁποίαν ὠργάνωσε καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἠσφαλισμένων τὸ ἵδρυμα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, νὰ διαπιστώσω μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ χαρὰν τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ἔργου τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησε τὸ Νέον Κράτος.

(Ἀπὸ λόγον κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Κλινικῆς τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τὴν 4ην Αὐγούστου 1939).

ΜΕΡΟΣ Δ΄.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΙΑΣ ΕΡΓΩΔΟΥΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ

Ι.—ΤΙ ΕΠΕΤΕΛΕΣΘΗ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

Ἐὰν ἀξίζῃ ἡ Ἑλλὰς σήμερον κάτι τι διπλωματικῶς, αὐτὸ τὸ ὀφείλει, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν πολεμικήν της παρασκευήν.

Ὁ ἀστικὸς πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος στερεώνεται κατὰ τρόπον ἀκλόνητον.

Καὶ μὲ ὅλον τοῦτο, κατωρθώσαμεν μαζὶ καὶ ἔργα παραγωγικὰ νὰ ἐκτελέσωμεν καὶ ἔργα Κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἐξυγιάνσεως τοῦ τόπου.

Ἀλλ', ὅπως σᾶς εἶπα, δὲν παύει ἡ προσοχή μας νὰ εἶναι πάντοτε ἐστραμμένη πρὸς τὸν ἀγροτικὸν καὶ τὸν ἐργατικὸν κόσμον. Θὰ ἤθελα δέ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ποὺ εὑρίσκομαι ἐδῶ, νὰ εἴπω εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Φθιώτιδος, οἱ ὁποῖοι ἔχουν αὐτὸν τὸν θαυμάσιον κάμπον τοῦ Σπερχειοῦ καὶ οἱ ὁποῖοι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀρχίσουν νὰ βλέπουν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παραγωγικῶν ἔργων, ποὺ εἶναι ὡρισμένα διὰ τὸν Σπερχειὸν ἐντὸς τοῦ δεκαετοῦς προγράμματος, νὰ τοὺς εἴπω, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ὡραίαν τους χώραν νὰ μένουν κτήματα ἀκαλλιέργητα.

Καὶ δεύτερον, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἀστοὺς ἤθελα νὰ τοὺς εἴπω ὅτι δὲν πρέπει νὰ δυσανασχετοῦν διὰ τὰ ὑπὲρ τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου λαμβανόμενα μέτρα.

Δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι, ἐνῷ κατωρθώσαμεν νὰ σώσωμεν τὸν ἐργατικὸν κόσμον ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ νὰ τὸν προσελκύσωμεν εἰς τὸ ἅρμα τῆς Ἐθνικῆς [illegible] χίας, βελτιοῦντες τὸ βιωτικὸν αὐτοῦ ἐπίπεδον διὰ θ[illegible]σίων, τὰς ὁποίας προθύμως ἐδέχθη ὁ ἐργοδοτικὸς κόσμος, [illegible] θέλω ν' ἀκούω τώρα γκρίνιες καὶ μουρμοῦρες, διότι δῆθεν [illegible] παρά-

μαμε εἰς τὴν ἐργατικήν μας πολιτικήν. Νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι ὁ ἀστικός μας πληθυσμός, ὁ ὁποῖος στηρίζεται κυρίως ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος καὶ ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὸν πολιτισμόν, τὸν ὁποῖον ἀπολαμβάνομεν ἡμεῖς σήμερον, νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι στερεώνεται κατὰ τρόπον ἀκλόνητον.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὸν λαὸν τῆς Λαμίας, τὴν 28ην Αὐγούστου 1938).

Τὸ ἔτος ποὺ ἐτελείωσε χθές, ἦτο ἔτος εὐτυχές, διότι δὲν εἶχεν, ὅπως τὰ Ἔθνη ποὺ εὐτυχοῦν, ἱστορίαν.

Αἱ ἡμέραι του ἐπέρασαν ἥσυχοι, οἱ ἄνθρωποι εἰργάσθησαν, ἡ γῆ ἀπέδωσε καὶ ἐσημειώθη σταθερὰ καὶ σημαντικὴ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ζωῆς πρόοδος καὶ βελτίωσις. Οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν διαφόρων δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ποὺ ἐδημοσιεύθησαν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου, παρουσίασαν κατάδηλα τὰ ἔργα τοῦ Κράτους κατὰ τὸ 1938. Εἰκοσιτετράωρα πλήρη—ὥραι καλῆς διαθέσεως καὶ ἀποδόσεως πλουσίας—προσετέθησαν τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο καὶ ἀπετέλεσαν τὸ ἔτος αὐτό, τὸ ὁποῖον, ἂν ἀποκτήσῃ διὰ τὸ μέλλον ἓν ὄνομα, θὰ ὀνομασθῇ ἔτος τάξεως, ἔτος γαλήνης.

Οἱ Ἕλληνες ἀγωνίζονται ὅλοι μαζὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ καὶ τῆς κοινῆς εὐτυχίας.

Στιβαραὶ αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῆς Χώρας παρέμειναν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους καὶ μόνον αὐτοῦ καὶ ἡ σημερινή των ἀλκὴ παρουσιάσθη ὅπως ἄλλοτε, εἰς τοὺς ἐνδόξους καὶ εὐτυχεῖς χρόνους τοῦ τόπου αὐτοῦ, σεβαστὴ εἰς ὅλους καὶ εἰς τοὺς φίλους του.

Τὰ νέφη, τὰ ὁποῖα συσσωρεύονται εἰς τὸν παγκόσμιον ὁρίζοντα, ἀπότοκα τῆς μεταπολεμικῆς δυσπραγίας, βέβαιον εἶναι πὼς θὰ καταλίπουν ἀνενόχλητον τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος, τὸν ὁποῖον προστατεύουν ἡ ἰδία της δύναμις, ἰσχυραὶ συμμαχίαι καί, ὑπὲρ αὐτάς, τοῦ Ὑψίστου ἡ Εὐλογία.

(Διάγγελμα πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν λαόν, τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1939).

Τί εἴχατε ζητήσει; Νὰ ἐπανέλθουν τὰ ὑψηλὰ ἰδανικὰ τῆς Φυλῆς. Καὶ ἐπανῆλθον.

Εἴχατε ζητήσει ἰσχυρὸν Ἐθνικὸν φρόνημα καὶ πατριωτισμὸν καὶ νὰ φύγῃ ὁ κομμουνισμὸς ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Εἴχατε ζητήσει νὰ ἐπανέλθῃ ἡ παράδοσις, ἡ Ἑλληνική, ἡ ἀγνή. Καὶ ἐπανῆλθεν.

Ἐπραγματοποιήθησαν καὶ τὰ τολμηρότερα ὄνειρα τῶν Ἑλλήνων.

Ἐζητήσατε νὰ ὁπλισθῇ ἡ Ἑλλὰς καὶ νὰ φορέσῃ πάλιν τὴν πανοπλίαν της, τὸν θώρακά της, τὴν περικεφαλαίαν της, τὴν ἀσπίδα της, καὶ νὰ κρατηθῇ τὸ δόρυ της ἰσχυρὸν εἰς τὰ χέρια της. Καὶ ἔγινε καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ εἰς τὸν ἀέρα αὐτὸ ποὺ ἐζητήσατε.

Ἐζητήσατε νὰ καταλάβῃ καὶ πάλιν ἡ Ἑλλὰς τὴν θέσιν της μεταξὺ τῆς διεθνοῦς χορείας τῶν Κρατῶν. Καὶ ἔγινεν.

Ἐζητήσατε καλὴν καὶ χρηστὴν διοίκησιν. Καὶ σᾶς ἐδώκαμεν τὴν χρηστὴν αὐτὴν διοίκησιν.

Ἔχετε ἐπίσης φορολογικὴν δικαιοσύνην. Ἔχετε δικαιοσύνην καλῶς ἀποδιδομένην. Ἔχετε αὐτάρκειαν, καὶ πρὸ παντὸς ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν, τῆς ὁποίας εἴχατε πρώτην ἀνάγκην.

Ἐζητήσατε καὶ ἔχετε καλὰ οἰκονομικά. Ἐζητήσατε νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν δραχμήν μας. Καὶ τὴν ἐσώσαμεν μὲ μέτρα ἀληθῶς αὐστηρά, τραχέα, σκληρά.

Οἱ ἐργάται ἐζήτησαν τὰ δικαιώματά των τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ ἔλαβον.

Οἱ ἀγρόται ἐζητήσατε νὰ ἐλαφρωθῆτε διὰ νὰ μπορέσετε νὰ καλλιεργήσετε τὴν γῆν. Καὶ ἡμεῖς σᾶς ἐλευθερώσαμεν ἀπὸ τὰ χρέη σας, σᾶς εὐκολύναμεν τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν.

Ὁ ἀστικὸς κόσμος ἐζήτησεν ἀσφάλειαν. Ἐζήτησε νὰ λείψῃ ἡ πάλη τῶν τάξεων. Ἐζήτησε νὰ ἠμπορῇ νὰ ἐργάζεται ἀφόβως καὶ χωρὶς τὴν ἀγωνίαν τῆς ἀβεβαιότητος διὰ τὴν αὔριον. Καὶ τὴν ἀγωνίαν αὐτὴν τοῦ τὴν ἀφαιρέσαμεν καὶ τοῦ ἐδώκαμεν τὴν ἀσφάλειαν ποὺ ἐποθοῦσε.

Ἐζήτησεν ὁλόκληρος ἡ Κοινωνία νὰ φροντίσωμεν διὰ τὰ πάσχοντα μέλη της. Σᾶς ἐδώκαμεν τὴν Κοινωνικὴν πρόνοιαν καὶ ἐφροντίσαμεν νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ὑγείαν. Σᾶς ἐδώκαμεν τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν καὶ σᾶς ἐζητήσαμεν μίαν μικρὰν φορολογίαν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐδώκατε προθύμως.

Ἡ Χώρα μας, ἡ ὁποία ἦτο γεμάτη ἀπὸ τέλματα, ἡ Χώρα μας, ἡ ὁποία ἐκαλύπτετο ἀπὸ πλημμύρας, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδίδῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπεριμέναμεν νὰ ἀποδώσῃ ἡ Ἑλληνικὴ γῆ. Καὶ σᾶς ἐδώκαμεν ὅ,τι ἐζητήσατε, δαπανῶντες ἕνα δισεκατομμύριον 345 ἑκατομμύρια κατ' ἔτος διὰ παραγωγικὰ ἔργα.

Ὁμόνοια καὶ ἀλληλεγγύη μεταξὺ ὅλων τῶν τάξεων.

Ἐζήτησα καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν, ἀπέναντι τῶν ὅσων ἐγένοντο, τὴν ἀλληλεγγύην μεταξύ της, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὁμόνοιαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Βασιλέα, [illegible] ἀπόλυτον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐμπιστοσύνην [illegible] ἐμέ, διὰ νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς ἕνα καλλίτερον μέλλον. Καὶ [illegible] τὰ ἐδώκατε. Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ σᾶς εὐχαριστῶ καὶ [illegible] θύτατα εὐγνώμων.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὸν λαὸν τ[illegible] τὴν 27ην Ἀπριλίου 1939).

Τὰ οἰκονομικά μας, ὅπως γνωρίζετε, εἶναι ἀπόρροια δύο παραγόντων, τῆς παραγωγῆς τοῦ τόπου καὶ τῆς ἐργασίας ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς διὰ διαφόρων μέσων προσκτήσεως πόρων ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου.

Ἡ τεραστία προσπάθεια τοῦ Νέου Κράτους καὶ τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματά της.

Λοιπὸν ἐγὼ ὅταν ἀνέλαβα τὴν Κυβέρνησιν, ἤδρα τὴν Ἑλλάδα ἤδη χρεωκοπημένην ἀπὸ μερικῶν ἐτῶν καὶ ἤδρα ἐπὶ πλέον τὰ οἰκονομικά μας εἰς χειρίστην κατάστασιν. Δὲν ἐξώδευαν παρὰ ὀλίγα χρήματα διὰ τὴν Παιδείαν, δὲν ἐξώδευαν σχεδὸν τίποτε διὰ παραγωγικὰ ἔργα, δι' ἀποξηράνσεις ἑλῶν, παρὰ μόνον ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχαν πάρει διὰ δανείων καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἐπλήρωναν. Δαπάνας ἀναγκαίας διὰ τὸν τόπον δὲν ἔκαναν.

Ἂν ἐπρόκειτο νὰ προστεθοῦν αἱ δαπάναι αἱ ἀπαραίτητοι διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, τὰ ἐλλείμματα θὰ ἦσαν τεράστια. Καὶ πῶς θὰ τὰ ἐκάλυπταν τὰ ἐλλείμματα; Διὰ κοπῆς χαρτονομίσματος;

Ἤδρα τὴν συναλλαγματικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου καταρρέουσαν, εἴχομεν δὲ ὑπολογίσει ὅτι μετὰ ἐνάμισυ χρόνον, τὸ κάλυμμα τῆς δραχμῆς θὰ κατέβαινεν εἰς τὸ μηδέν.

Ἐχρειάσθηκε, λοιπόν, πρῶτα πρῶτα νὰ τακτοποιήσωμεν τὰ οἰκονομικά μας διὰ μέτρων αὐστηρῶν. Δὲν ἐπέβαλα φορολογίας, ἐζήτησα μόνον νὰ πληρώσουν ἀκριβῶς οἱ μεγάλοι. Ἔπρεπε λοιπὸν τοὺς φόρους των νὰ τοὺς πληρώσουν ὅλοι.

Ἔπρεπε ἀφ' ἑτέρου οἱ ἄλλοι λυμεῶνες τοῦ Ἑλληνικοῦ πλούτου νὰ παύσουν νὰ ἐξάγουν ἐλευθέρως τὸ συνάλλαγμα εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Τὰ μέτρα ἦσαν ἰσχυρὰ καὶ τραχέα. Ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὸ ἐσωθήκαμε πλέον. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ κάλυμμα τῆς κυκλοφορίας ἀνέρχεται εἰς τὰ πενῆντα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν καὶ παραμένει σταθερόν. Μὲ τὸ συνάλλαγμα δέ, τὸ ὁποῖον ἀποκτῶμεν, κάμνομεν ἕνα μέρος τῶν στρατιωτικῶν μας παρασκευῶν ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰσάγομεν εἰς τὸν τόπον μας τὰ ἀπαραίτητα ἐργαλεῖα διὰ τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας.

Σᾶς τὰ εἶπα αὐτά, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ δείξω τὴν τεραστίαν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε τὸ Κράτος αὐτὸ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα τῆς προσπαθείας του καὶ δεύτερον διὰ νὰ δείξω εἰς ἐσᾶς, τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, τί ἠμπορεῖς νὰ κατορθώσῃς, ὅταν θέλῃς, χωρὶς οὔτε καὶ εἰς τὸ ἓν δέκατον νὰ ἐπιβαρυνθῇς ἀπὸ ὅ,τι ἐπεβαρύνθησαν οἱ ξένοι λαοὶ δι' ὅμοια πράγματα. Τί ἠμπορεῖς νὰ κατορθώσῃς, ὅταν ἀποφασίσῃς νὰ πειθαρχῇς διὰ νὰ διοικηθῇς καλῶς. Διότι τὸ χρῆμα αὐτὸ ὅλ ο εἰ αι δικό σου, Ἑλληνικὲ λαέ Κανεὶς δὲν μᾶς ἐβοήθησε.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Πύργον, τὴν 28ην Αὐγούστου 1939).

... Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ 4ον ἔτος τῆς πραγματικῆς Ἐθνικῆς κυριαρχίας. Ἐὰν τὸ πρῶτον ἔτος ἐχαρακτήριζεν ἡ γενικὴ συγκατάθεσις τοῦ λαοῦ, τὸ δεύτερον ἐχαρακτήρισεν ὁ γενικὸς ἐνθουσιασμός του, τὸ δὲ τρίτον ἡ πλήρης ἐνσυνειδητοποίησις, ἀπὸ ὁλόκληρον τὴν λαϊκὴν μᾶζαν, τῶν σκοπῶν καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἐθνικοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου. Ὁ καθεὶς θεωρεῖ πλέον τὸ Κράτος τοῦτο ὡς ἰδικόν του κτῆμα καὶ δικαιοῦται νὰ τὸ θεωρῇ ὡς τοιοῦτον.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἠσθάνετο ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην δημιουργίας τρίτου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Ἔτσι ἑνωθήκαμεν ὅλοι εἰς ἕνα ἀδιάσπαστον σύνολον. Ἐμεῖς οἱ πρὶν ἀλληλομισούμενοι καὶ ἀλληλοεχθρευόμενοι, ἐχωνευθήκαμεν μέσα εἰς μίαν χοάνην καὶ ἐξήλθομεν ἀπὸ αὐτὴν ἕνα ὁμογενές, ὁμονοοῦν, ὁμοιόμορφον, πειθαρχημένον καὶ ἀδιάσπαστον σύνολον.

Ὅταν ἦλθαν οἱ ἀπὸ τοῦ Ἐξωτερικοῦ κίνδυνοι, μᾶς εὗρον ἑτοίμους. Ἡ διεθνὴς κρίσις τοῦ ἐφετεινοῦ Ἀπριλίου μᾶς εὗρε σφικτὰ ἡνωμένους ἀπὸ πρίν, ἰσχυροὺς καὶ ἀποφασισμένους δι' ὅλα. Τίποτε δὲν θὰ μᾶς χωρίσῃ πλέον. Καὶ ὅποιος ἐπιζητήσῃ ποτὲ νὰ ρίψῃ τὸν σπόρον τῆς διχονοίας, θὰ τὸν πνίξωμεν.

Ἐννοήσαμεν ὅλοι ὅτι ἡ γεωγραφικὴ μας θέσις μέσα εἰς τὸν Μεσογειακὸν κόσμον μᾶς ἐπιβάλλει νὰ εἴμεθα ἰσχυροί, ἄλλως θὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸν κίνδυνον τῆς ἐξαφανίσεως.

Ἰσχυροὶ πρῶτον πολεμικῶς, καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν κάμνομεν ὅλας τὰς σχετικὰς θυσίας.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ἡ πολεμικὴ ἰσχύς. Πρέπει νὰ εἴμεθα ἰσχυροὶ καὶ εἰς τὸν πολιτισμόν, νὰ ἔχωμεν δὲ πρὸ πάντων ἰδικόν μας πολιτισμόν, ποὺ νὰ πηγάζῃ ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς ψυχῆς μας.

Δι' αὐτό, ὅταν ἐδῶ καὶ πέντε σχεδὸν χρόνια, σᾶς ὕψωσα ὡς νέον μεγάλο ἰδεῶδες τὴν δημιουργίαν τοῦ τρίτου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἤμουν βέβαιος, ὅτι ἀνταπεκρινόμην εἰς βαθεῖαν καὶ ζωτικὴν ἀνάγκην τοῦ Ἔθνους, ἀνάγκην ὑπάρξεως αὐτοῦ.

Καὶ δι' αὐτὸ μὲ ἐννοήσατε ὅλοι, διότι ἐξέφρασα ἐκεῖνο ποὺ ἦτο μέσα σας. Τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου εἶναι καθεστὼς πειθαρχημένης ἐξελίξεως. Ἡ ἐξέλιξίς του ὅμως δὲν σημαίνει ἐπάνοδον εἰς τὰ παλαιὰ καλούπια, ἀλλὰ δημιουργίαν νέων τύπων, ποὺ νὰ προέρχωνται ἀπὸ τὰς ἐσωτερικὰς ζωτικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ τούτου τοῦ καθεστῶτος, δηλαδὴ ἀπὸ τὰς ἐσωτερικὰς ζωτικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἔθνους.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἀνάγκην πάντας σήμερα, εἶναι ἡ στερέωσις τῶν ὅσων ἤδη ἀπεκτήσαμεν. Πρὸ παντὸς δὲ νὰ στερεώσωμεν τὴν νέαν νοοτροπίαν μας, τὴν ὁποίαν ἀποφασιστικῶς εἰσήλθομεν ἀπὸ τριετίας.

Τότε θὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι τὸ Ἐθνικόν ἡμῶν καθεστὼς θὰ ἐξελίσσεται στηριζόμενον ἐπὶ στερεοῦ βάθρου καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὸν καθένα μας δευτέρα φύσις ὁ καταπνιγμὸς τῶν ὀρέξεων τῶν παθῶν καὶ τοῦ ὑπερφιάλου ἐγωϊσμοῦ, πρὸ τοῦ Ἐθνικοῦ συνολικοῦ συμφέροντος. Τότε θὰ εἴμεθα λαὸς πραγματικὰ κυρίαρχος καὶ πραγματικὰ ἐλεύθερος.

Εἴμεθα εἰς τὴν ἀρίστην ὁδὸν διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν. Ὅλο τὸ Ἔθνος ἠννόησε καλῶς ποῦ μᾶς ἄγει ὁ ἀνωφερὴς δρόμος, τὸν ὁποῖον, οὐχὶ χωρὶς ἐμπόδια, ἀλλὰ καὶ οὐχὶ χωρὶς καθημερινὰς ἱκανοποιήσεις, ἀνερχόμεθα.

(Ἀπὸ τὸ διάγγελμα πρὸς τὸν λαὸν τὴν 4ην Αὐγούστου 1939).

II. — ΤΟ ΤΙΝΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

Τὸ τίναγμα τῆς 4ης Αὐγούστου ὑπῆρξεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἡ ὡραιοτέρα ἐπανάστασις τῆς συνειδήσεως ἑνὸς λαοῦ. Τὸ Ἔθνος, διὰ τῆς λεωφόρου τῆς 4ης Αὐγούστου, εἰσῆλθεν εἰς μίαν περίοδον ὡριμότητος.

Τὸ Ἔθνος, διὰ τῆς λεωφόρου τῆς 4ης Αὐγούστου, εἰσῆλθεν εἰς μίαν περίοδον ὡριμότητος.

Ὅλα ὅμως αὐτὰ πάντοτε μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ. Οὐδεμία ὑλικὴ δύναμις δύναται νὰ στηρίξῃ ποτὲ μίαν κατάστασιν στερουμένην ἠθικῆς βάσεως. Ἡ λαϊκὴ θέλησις ἐξεδηλώθη ἀπροκάλυπτος εἰς πᾶσαν δοθεῖσαν μέχρι τοῦδε εὐκαιρίαν. Ἡ λαϊκὴ θέλησις τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν μαζῶν καὶ ἡ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη αὐτῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐξεδηλώθη εἰς ἅπαντα τὰ ἐργατικά, ἀγροτικὰ καὶ ἐπαγγελματικὰ συνέδρια.

Μὲ τὴν αὐτὴν λαϊκὴν ἐμπιστοσύνην καὶ μὲ τὴν πίστιν μας πρὸς τὴν Ἑλλάδα τῆς αὔριον προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἔργον μας. Τὸ ἰδανικόν μας εἶναι νὰ ἀφήσωμεν ὄπισθεν ἡμῶν μίαν Ἑλλάδα ἰσχυράν, μὲ ὠργανωμένας τὰς ἠθικὰς καὶ ὑλικάς της δυνάμεις.

Ἐδώσαμεν εἰς τὴν θεὰν Ἀθηνᾶν τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα ποὺ θὰ τῆς ἐξασφαλίσῃ τὴν ἄμυναν καὶ τὴν δύναμιν. Ἐτακτοποιήσαμεν τὰ οἰκονομικὰ τῆς Χώρας. Διαθέσαμεν τὸ χρῆμα εἰς ἔργα κοινῆς ὠφελείας. Καὶ ἐκρατήσαμεν τὴν Ἑλληνικὴν δραχμὴν σταθεράν. Ἰδοὺ διατί θὰ προχωρήσωμεν ἄκαμπτοι καὶ ἀποφασιστικοὶ εἰς τὸν δρόμον ποὺ ἐχαράξαμεν τὴν 4ην Αὐγούστου.

Πιστεύω ὅτι καὶ πάλιν ἡ μικρὰ αὐτὴ γωνία θὰ ἐκπέμψῃ μακρὰν μίαν ἡμέραν τὴν λάμψιν τοῦ πολιτισμοῦ της.

(Ἀπὸ διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, τὴν 4ην Αὐγούστου 1938).

Ἡ Μεταβολὴ τῆς 4ης Αὐγούστου εἶναι πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ἐξετελέσαμεν ἡμεῖς, ἐντολῇ ὅμως τοῦ λαοῦ. Καὶ ἂν τὴν ἐντολὴν αὐτὴν δὲν τὴν εἴχομεν ἀπ' εὐθείας καὶ δι' οἱασδήποτε ψήφου, τὴν ἔχομεν διὰ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχικῆς, τῆς ἐσωτερικῆς πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου μας.

Ὁ λαὸς ἐνεκολπώθη ὁλοψύχως τὸ κήρυγμα τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι ὅταν ὁ λαὸς ἀπηλευθερώθη ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ κομματισμοῦ, ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην διὰ παντὸς τρόπου, διὰ ψηφισμάτων, διὰ συγκεντρώσεων καὶ κατὰ πάντα ἄλλον τρόπον. Αὐτὸς ὁ τρόπος ἔχει ἀξίαν. Ἐξ

δὲν ἔχει ἡ ἐν τῷ κρυπτῷ διδομένη ψῆφος. Ἀξίαν ἔχει ἡ δι' ἐνθουσιασμοῦ, ἡ δι' ἐπιδοκιμασιῶν, ἡ μετὰ θάρρους καὶ ὁρμῆς ἔκφρασις γνώμης. Αὐτὴ ἡ γνώμη, ἡ ἀνοικτὰ διδομένη, ἔχει ἀξίαν πολιτικοκοινωνικὴν καὶ ἐθνικήν.

(Ἀπὸ λόγον πρὸς τὴν λαϊκὴν ἐπιτροπὴν ἑορτασμοῦ τῆς 4ης Αὐγούστου 1938).

Ἐννοῶ νὰ λύωνται ὅλα τὰ ζητήματα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ὁ βίος μου εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ ἱκανοποιήσεις καὶ μαρτύρια, ὄχι δὲ διὰ τὰ κωλύματα καὶ διὰ τὰ ἐμπόδια, ἀλλὰ διὰ τὴν διαρκῆ ἀγωνίαν μου περὶ τοῦ ἂν κάθε πρᾶξις ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἄλλοτε οἱ κοινοβουλευτικοὶ ἀρχηγοὶ ἐρωτοῦσαν τὴν Βουλὴν καί, ὅταν ἡ Βουλὴ τοὺς ἔλεγε «ναί», αὐτοὶ ἦσαν εὐχαριστημένοι. Καὶ ἔκαμαν μίαν ἐπερώτησιν. Καὶ ἅμα ἡ Βουλὴ τὴν ἔλυε τὴν ἐπερώτησιν ὑπὲρ αὐτῶν, αὐτοὶ ἦσαν εὐχαριστημένοι.

Ἐγὼ σήμερον ἔχω διαρκῶς μέσα μου τὸν ἔλεγχον τὸν ἰδικόν σας, τοῦ λαοῦ, τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐπερώτησιν. Ἐγὼ τώρα ἐννοῶ νὰ λύωνται τὰ ζητήματα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ. Καὶ δὲν ἀνακουφίζομαι, καὶ μάλιστα ἐν μέρει μόνον, παρὰ ὅταν βλέπω ὅτι ἡ μεγάλη πλειονότης ὠφελήθη καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ οἱ ὀλιγώτεροι νὰ ὑποστοῦν καὶ αὐτοὶ θυσίας.

Δι' αὐτὸ ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε μὲ πόσην ἀγωνίαν διέρχομαι κάθε ὥραν τῆς ζωῆς μου. Καὶ μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε πῶς πάντοτε διερωτῶμαι: τοὺς ηὐχαρίστησα τοὺς Ἕλληνας μὲ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔκαμα, ἢ ὄχι; Καὶ δι' αὐτὸ αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ σας δὲν μὲ εὐχαριστοῦν μόνον διότι εἶναι ἕνα φιλοφρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ μὲ εὐχαριστοῦν καὶ μὲ ἐνθουσιάζουν, διότι δείχνουν τὴν συγκατάθεσίν σας εἰς αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔκαμα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δι' ἐμὲ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἱκανοποίησις.

(Ἀπὸ τὸν λόγον πρὸς τὴν λαϊκὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 4ης Αὐγούστου τοῦ 1939).

III. — Η ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΙΣ ΜΙΑΣ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ

Πολύτιμος ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Κρητῶν.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Κρητῶν εἶναι ἀληθινὰ καὶ πραγματικὰ πολύτιμος δι' ἐμέ. Μὴ νομίζετε ὅτι ὁ ἄνθρωπος, δσον ὑψηλὰ καὶ ἂν ἵσταται, ὅτι εἶναι δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ μὴ αἰσθάνεται βαθύτατα τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Τὴν ἀναγνώρισιν αὐτὴν διὰ τὸ ἔργον μας τὴν ἐπιζητοῦμεν ὄχι διὰ νὰ κολακεύσωμεν τὸν ἑαυτόν μας. Κάθε ἄλλο. Τὴν ἀναγνώρισιν αὐτὴν τὴν ἐπιζητοῦμεν ὡς μίαν ἐπικύρωσιν τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου μας. Αἱ στιγμαὶ ποὺ πρόκειται νὰ λάβῃ κανεὶς ἀποφάσεις, εἶναι στιγμαὶ γεμᾶται ἀπὸ ἀγωνίαν.

Μόνον ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων μᾶς δίδει πραγματικῶς τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου. Διὰ τοῦτο φεύγω ἀπὸ ἐδῶ μὲ ἕν συναίσθημα ὅτι πρέπει νὰ ξαναγυρίσω. Ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι δι' ἐμὲ κολυμβήθρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἐμβαπτίζωμαι συχνά...

(Ἀπὸ λόγον εἰς γεῦμα παρατεθὲν εἰς Ἅγιον Νικόλαον τὴν 9ην Νοεμβρίου 1936)

Γιγαντιαία κίνησις ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Τὸ ἔργον μας δὲν σταματᾶ ποτὲ καὶ οὔτε πρόκειται νὰ σταματήσῃ. Εἶναι ἡ γιγαντιαία κίνησις ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ὅταν πέρυσι, ὡσὰν μητέρα, ἀνέλαβα, γεμᾶτος πίστιν καὶ θάρρος, τὴν εὐθύνην καὶ ἀπέναντι τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς ἱστορίας του τὴν φοβερὰν εὐθύνην τῆς Μεταβολῆς τῆς 4ης Αὐγούστου, γενικὸν ὑπῆρξεν εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν τὸ αἴσθημα τῆς ἀνακουφίσεως καὶ τοῦ λυτρωμοῦ ἀπὸ τὴν γεμάτην ἀπὸ ἀγωνίας καὶ φόβον περίοδον.

Ταυτοχρόνως μὲ τὴν πρόοδον τοῦ ἔργου μας [illegible] καὶ ἡ γενικὴ πεποίθησις διὰ τὴν ὁριστικήν του ἐπιτυχίαν. Καὶ ἔτσι σήμερα δὲν ὑπάρχει κανεὶς πλέον, ποὺ νὰ [illegible] καύχημά του ὅτι εἶναι Ἕλλην.

Βῆμα πρὸς βῆμα ἐπαλαίσαμεν μέσα εἰς μεγάλας δυσχερείας καὶ βῆμα πρὸς βῆμα ὑπερενικήσαμεν αὐτὰς καὶ [illegible] δὸν αἱ ἐνθουσιώδεις ἀρχικαὶ ἐλπίδες τῆς μεγίστης [illegible]

τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ κατέληξαν εἰς βεβαιότητα καὶ πίστιν καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ ἔργον μας. Καὶ ἔτσι σήμερα τὸ ἔργον μας φέρεται ἀπὸ ἕνα ὁλόκληρον λαὸν γεμᾶτον ἐμπιστοσύνην καὶ ἐνθουσιασμόν.

Μὴ νομίσῃς ὅτι ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν πειθαρχίαν σου, τὴν ἀφοσίωσίν σου καὶ τὴν πίστιν σου πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου, μὴ νομίσῃς, Ἑλληνικὲ λαέ, ὅτι δὲν μᾶς ἦλθε καὶ ἕνα πρῶτον ἀποτέλεσμα :

Ἡ Ἑλλὰς τοῦ παρελθόντος, ἡ ἀνυπόληπτος εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἡ πεποίθησις τῶν ξένων λαῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα εἶναι σήμερον τοιαύτη, ὥστε οἱ συμμαχικοί μας δεσμοὶ νὰ εἶναι στερεωμένοι, ἀκατάλυτοι πλέον.

Γι' αὐτό, τὸ σύμβολον ὅλων μας ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου ἔστω : Ἐργασία, τάξις καὶ πειθαρχία.

[Ἀπὸ τὸ διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἐπετείῳ τῆς 4ης Αὐγούστου].

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΘΝΙΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εἶναι ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἡ Τουρκικὴ μοῖρα ἐπισκέπτεται τὰ Ἑλληνικὰ ὕδατα. Καὶ χαίρομεν τοσούτῳ μᾶλλον διὰ τὸ εὐτυχὲς τοῦτο γεγονός, καθόσον σημειώνει σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν δύο χωρῶν.

Ἡ συνεργασία καὶ ἀποκατάστασις σχέσεων ἐμπίστου φιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην.

Συμβολικὴ ἐπίσκεψις, ἡ ὁποία πιστοποιεῖ τὴν ὁριστικὴν των συμφιλίωσιν. Ἐπισφράγισις τῶν ἀδιακόπων προσπαθειῶν των, ὅπως ἐξασφαλίσουν καὶ διατηρήσουν τὴν εἰρήνην εἰς τὸ τμῆμα αὐτὸ τῆς Εὐρώπης, συμβάλλουσαι οὕτω κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών των εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς γενικῆς εἰρήνης.

Αἱ χῶραί μας, μὲ σπάνιον πολιτικὸν αἰσθητήριον, ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ συνεργασία των καὶ ἡ ἀποκατάστασις σχέσεων ἐμπίστου φιλίας, ἀπετέλει ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην διὰ τὴν περιφρούρησιν τῶν ζωτικῶν των συμφερόντων.

Τείνουσαι εἰς ἀλλήλας τὰς χεῖρας, ἔδωσαν ἀπαράμιλλον παράδειγμα ρεαλιστικοῦ πνεύματος καὶ ἠθικῆς ἀνωτερότητος.

Ἐμπνεομένη ἀπὸ τὸ ἰδεῶδες τῆς εἰρήνης, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἐλπίδος καλλιτέρου μέλλοντος, μὴ κατευθυνομένη ἐναντίον οὐδενός, ἡ συμμαχία μας ἀποτελεῖ εὐεργετικὴν δύναμιν, ἧς ἡ ἀξία ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐπανέφερε τὴν εἰρήνην, τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ὁμόνοιαν εἰς τὰς ἄλλοτε τόσον ἀνησύχους αὐτὰς χώρας.

(Ἀπὸ τὸν λόγον κατὰ τὸ γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ ἐπισκεφθέντος τὴν Ἑλλάδα Τουρκικοῦ Στόλου τὴν 27ην Νοεμβρίου 1936).

Τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τὴν διευθύνομεν αὐτοπροσώπως καὶ γνωρίζομεν ποῦ τὴν κατευθύνομεν πάντοτε. Διατηρεῖ ἡ Ἑλλὰς φιλικωτάτας σχέσεις μεθ' ὅλων τῶν Δυνάμεων καὶ ὑποστηρίζει πᾶσαν προσπάθειαν τείνουσαν πρὸς διατήρησιν τῆς εἰρήνης. Ἀλλὰ ἐνῷ πᾶσα προσπάθεια τῆς Ἑλλάδος [illegible] τῆς εἰρήνης, συγχρόνως [illegible]ζεται καὶ πρὸς πολεμικὴν [illegible]ναν τῶν δικαιωμάτων της καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς Χώρας. Αἱ θυσίαι δὲ τῆς Ἑλλάδος διὰ [illegible] πολεμικὴν παρασκευήν της εἶναι τεράστιαι.

Ἡ Ἑλλὰς διατηρεῖ φιλικωτάτας σχέσεις μεθ' ὅλων τῶν Δυνάμεων καὶ ταὐτοχρόνως ἐπαγρυπνεῖ διὰ τὴν ἀκεραιότητά της.

Ὑπὸ τοιούτους ὅρους, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν ἀκόμη ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι προσδοκοῦν ἐξωτερικὰ ἀτυχήματα, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ πέσῃ ἡ Κυβέρνησις τῆς 4ης Αὐγούστου; Εἶναι σὰν νὰ ηὔχοντο νὰ πέσῃ αὐτὴ ἡ Ἑλλάς.

Ὑπάρχουν καὶ τινες ποὺ νοσταλγοῦν ἐπεμβάσεις ξενικὰς εἰς τὰ ἐσωτερικά μας πράγματα.

Ἀλλὰ αὐτὰ παρῆλθον ἀνεπιστρεπτὶ πλέον.

Ἡ Ἑλλὰς ἀποτελεῖ Κράτος ἀπολύτως ἀνεξάρτητον.

Οἱ Ἕλληνες οὐδεμίαν εἴχομεν ἀνάγκην ξένων συμβουλῶν, οὔτε δεχόμεθα τοιαύτας διὰ νὰ κανονίζωμεν τὰ τοῦ οἴκου μας, ὅπως οὔτε καὶ ἡμεῖς δίδομεν συμβουλὰς ἢ ὑποδείξεις εἰς τοὺς ξένους διὰ τὰ ἰδικά των ἐσωτερικά.

(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Πάτρας τὴν 7ην Νοεμβρίου 1937)

Ἡ Ἑλλὰς δὲν ζητεῖ τίποτε ἀπὸ κανένα ἄλλο Κράτος, μόνη δὲ ἐπιθυμία αὐτῆς εἶναι ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης καὶ ἡ ἀνάπτυξις καλῶν σχέσεων μεθ' ὅλων τῶν Κρατῶν.

Ὅπως ἡμεῖς δὲν ζητοῦμεν τίποτε ἀπὸ κανένα, οὔτε καὶ κανεὶς ζητεῖ τίποτε ἀπὸ ἡμᾶς, εἰ μὴ τὴν φιλίαν μας.

Αἱ ἰδιαίτεραι ἐγκάρδιοι σχέσεις της μετὰ τῶν φίλων καὶ συμμάχων Κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως εἶναι τοῖς πᾶσι γνωσταί, διατηροῦνται δὲ ἀναλλοίωτοι καὶ ἀκλόνητοι.

Ὁ μετὰ τῆς φίλης καὶ συμμάχου Τουρκίας ἰδιαίτερος τῆς Ἑλλάδος σύνδεσμος εἶναι ἐπίσης γνωστὸς εἰς πάντας, δύναμαι δὲ νὰ διαβεβαιώσω ὅτι καὶ τώρα, ὅπως καὶ πρίν, εἶναι ἀδιάσπαστος.

Μὲ τὴν Βουλγαρίαν μᾶς συνδέει ἡ συμφωνία τῆς Θεσσαλονίκης, ἐπὶ τῆς ὁποίας βασίζομεν τὰς καλλιτέρας ἐλπίδας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν στενωτέρων σχέσεων καὶ δὲν ἀπομένει τίποτε ἕτερον ἐκκρεμὲς μετ' αὐτῆς παρὰ ἡ ρύθμισις τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ζητημάτων.

Ἀλλὰ ὅπως ἡμεῖς δὲν ζητοῦμεν τίποτε ἀπὸ κανένα, οὔτε καὶ κανεὶς ζητεῖ τίποτε ἀπὸ ἡμᾶς, εἰμὴ τὴν φιλίαν μας. Ἀξιώσεις ἐνοχλητικὰς διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν διετύπωσεν οὐδείς, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον. Ἄλλωστε τοιαύτην τινὰ ἀξίωσιν καὶ εἰρηνικῶς ἐπιδιωκομένην ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐθεώρει ὡς ἐχθρικὴν πρᾶξιν. Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω, τοιαύτη περίπτωσις δὲν ὑφίσταται. Συνεπῶς οἱ Ἕλληνες δύνανται νὰ διαβιῶσιν ἡσύχως ἐντὸς τῶν συνόρων μας καὶ νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὰ εἰρηνικά των ἔργα ἀπολύτως ἀσφαλεῖς, ὄχι μόνον διὰ τὸ πολεμικῶς ἀπαραβίαστον τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων μας, ἀλλ' ἐπίσης διὰ τὸ ἀπαραβίαστον αὐτῶν ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς Εὐρωπαϊκῆς καταστάσεως.

(Ἀπὸ λόγον διὰ τὴν διεθνῆ θέσιν τῆς Ἑλλάδος τὴν 28ην Νοεμβρίου 1938).

Αἱ σημεριναὶ περιστάσεις, κύριοι, δίδουν εἰς τὴν συγκέντρωσίν μας τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν ἀξίαν της καὶ ἡ συγκέντρωσις αὕτη παρέχει ἀφορμὴν εἰς νέαν πανηγυρικὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀναλλοιώτου φιλίας μας, τὴν ὁποίαν ὑπογραμμίζει ἐπὶ μᾶλλον ἡ προαγωγὴ τῶν Πρεσβειῶν ἑκάστης τῶν χωρῶν μας εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν τριῶν ἄλλων χωρῶν, εἰς πρεσβείας πρώτης τάξεως.

Διὰ τὴν σύσφιγξιν τῶν σχέσεων μεθ' ὅλων γενικῶς τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν.

Ἡ συνάντησίς μας ἐπισφραγίζει ἅπαξ ἔτι τὴν στενήν μας ἕνωσιν, τὴν στηριζομένην ἐπὶ τῆς ταυτότητος τῶν συμφερόντων μας, τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς βαθείας προσηλώσεώς μας εἰς τὸ ἰδεῶδες τῆς εἰρήνης.

Εἶναι τάχα ἀνάγκη νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι ἡ Βαλκανικὴ Συνεννόησις δὲν ἀποβλέπει εἰς κανένα ἀπολύτως ἐπιθετικὸν σκοπόν; Ὅτι εἶναι ἀνοικτὴ εἰς ὅλας τὰς καλὰς θελήσεις, εἰς κάθε εἰλικρινῆ συνεργασίαν καὶ ὅτι ἐμπνεόμενα ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς διατηρήσεως σχέσεων ἐμπιστοσύνης μὲ ὅλους τοὺς γείτονάς των, τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὴν Κράτη, δὲν ἀποβλέπουν παρὰ εἰς τὴν εἰρήνην, μίαν εἰρήνην βασιζομένην ἐπὶ τῆς ἀξιοπρεπείας, τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, τῆς ἐλευθερίας ὅλων καὶ ἑνὸς ἑκάστου;

Δὲν ἐρχόμεθα νὰ διαπραγματευθῶμεν ἢ νὰ ὑπογράψωμεν νέας συμφωνίας, διότι δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐνισχύσωμεν ἐκείνας, αἵτινες μᾶς συνδέουν τόσον στενῶς.

Συνήλθομεν ἐνταῦθα, διὰ νὰ διακηρύξωμεν ὅτι, πιστοὶ πάντοτε εἰς τὴν πολιτικήν μας, θὰ ἐξακολουθήσωμεν ἐξυπηρετοῦντες νομιμοφρόνως τὴν γενικὴν εἰρήνην, ἐμμένοντες εἰς τὴν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ πενταετίας ἀπὸ κοινοῦ ἐπιδιώκομεν καὶ ἥτις εὑρίσκει τὴν καλλιτέραν της ἐκδήλωσιν εἰς τὸ πρόσφατον σύμφωνον τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ ὁποῖον, κατόπιν ἐλευθέρας διαπραγματεύσεως, συνήφθη μεταξὺ τῶν Κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως καὶ τῆς Βουλγαρίας.

Ἡ συμφωνία αὕτη ἀποτελεῖ τὸ εὐτυχὲς τέρμα διαπραγματεύσεων, ἐμπνεομένων ἀπὸ ἀμοιβαίαν καλὴν θέλησιν διὰ τὴν δημιουργίαν ἀτμοσφαίρας ὑφέσεως καὶ συνεννοήσεως, ἐπιτρεπούσης, μὲ τὴν ἀποκατάστασιν πλήρους ἰσότητος μεταξὺ τῶν Κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως καὶ τῆς Βουλγαρίας, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐγκαρδιωτέρων σχέσεων.

Ὡς ἔνδειξις τῆς ἐμπιστοσύνης, ἥτις χαρακτηρίζει [illegible] σεις μεταξὺ τῶν ὑπευθύνων πολιτικῶν τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως καὶ τῆς Βουλγαρίας, τὸ σύμφωνον τῆς Θεσσαλονίκης σημειώνει ἱστορικὸν σταθμὸν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων τούτων καὶ δικαιολογεῖ τὴν ἐλπίδα ἑνὸς καλλιτέρου μέλλοντος, τὸ ὁποῖον τόσον θερμῶς ποθοῦν οἱ λαοί μας.

Οὕτω, ἐνώπιον τῶν σοβαρῶν δυσχερειῶν, αἵτινες κεῖνται [illegible]

παροῦσαν ὥραν ἀπασχολοῦν τόσον ζωηρῶς τὰ πνεύματα, ἡ Βαλκανικὴ Συνεννόησις παρέχει, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών της, οὐσιαστικὴν συμβολὴν εἰς τὰς προσπαθείας τὰς καταβαλλομένας διὰ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν σταθεροποίησιν τῆς εἰρήνης.

(Ἀπὸ λόγον του εἰς τὸ γεῦμα τῆς Βαλκανικῆς Διασκέψεως ἐν Βουκουρεστίῳ, τὴν 22αν Φεβρουαρίου 1939).

Ἐνόμιζα, ὅτι θὰ σᾶς φέρω τὴν ζωογόνον πνοὴν τὴν πνέουσαν σήμερον ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος, πνοὴν ἀνορθώσεως καὶ ἀναδημιουργίας, ὅταν ὅμως ἐμπῆκα ἐδῶ μέσα, μὲ ὑπεδέχθησαν οἱ ἦχοι τοῦ Ὕμνου τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τότε ἐκατάλαβα, ὅτι δὲν ἔχω νὰ σᾶς πῶ τίποτε, διότι εὑρίσκεσθε ὑπὸ τὸ Κράτος τῆς πνοῆς ποὺ ἐμπνέει ὅλους τοὺς Ἕλληνας. Ζῶντες εἰς τὴν ξένην κρατᾶτε ὑψηλὰ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα.

Ζῶντες εἰς τὴν ξένην κρατᾶτε ὑψηλὰ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα.

Αἱ περιστάσεις σήμερον εἶναι παντοῦ δυσχερεῖς, διότι ὅλοι ὑφιστάμεθα τὸν ἀντίκτυπον τοῦ μεγάλου πολέμου.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ εὐγενὴς Ρουμανικὴ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Κοινότητας καὶ εἰς τὰ αἰτήματά των, καὶ ὅσα ἀπ' αὐτὰ εἶναι δίκαια, θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψει.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆτε ὅτι ζῆτε εἰς χώραν φιλόξενον, ὅπου ἔζησαν γενεαὶ Ἑλλήνων, ἐργαζόμενοι βεβαίως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Χώραν, ἡ ὁποία εἶναι δευτέρα Πατρίς σας.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ζῆτε μὲ τοὺς Ρουμάνους ὡς τέκνα δύο ἀδελφῶν Πατρίδων.

Πρέπει ἀκόμη νὰ σᾶς πῶ, ὅτι τὸ πνεῦμα ποὺ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι πρωτίστως πνεῦμα πειθαρχίας, δηλαδὴ αὐτοπειθαρχίας. Σᾶς παρακαλῶ νὰ πειθαρχῆτε καὶ σεῖς, ὅπως πειθαρχοῦν ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἔχετε ἐδῶ ἀντιπροσώπους τοῦ Κράτους, οἱ ὁποῖοι ἀπολαύουν τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τῆς Κυβερνήσεως. Νὰ συμπεριφέρεσθε πρὸς αὐτούς, ὅπως θὰ συμπεριεφέρεσθε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν ἐζούσατε εἰς τὴν Πατρίδα.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκτύπησα τὴν διχόνοιαν χωρὶς νὰ διστάσω καὶ πρὸ τῶν αὐστηροτέρων μέτρων.

Μοῦ εἶπαν μερικοί, πῶς μὲ αὐτὸ ποὺ κάμνω, ἐμποδίζω τὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλὰ ἐὰν ἐλευθερία σημαίνῃ νὰ μισούμεθα καὶ νὰ ἐξοντωνώμεθα μεταξύ μας, ἂς μᾶς λείπῃ τέτοια ἐλευθερία. Ἐλευθερία σημαίνει πρωτίστως ὁμόνοια μεταξύ μας καὶ πειθαρχία.

(Ἀπὸ λόγον του πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς Κοινότητας τοῦ Βουκουρεστίου, τὴν 22αν Φεβρουαρίου 1939).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

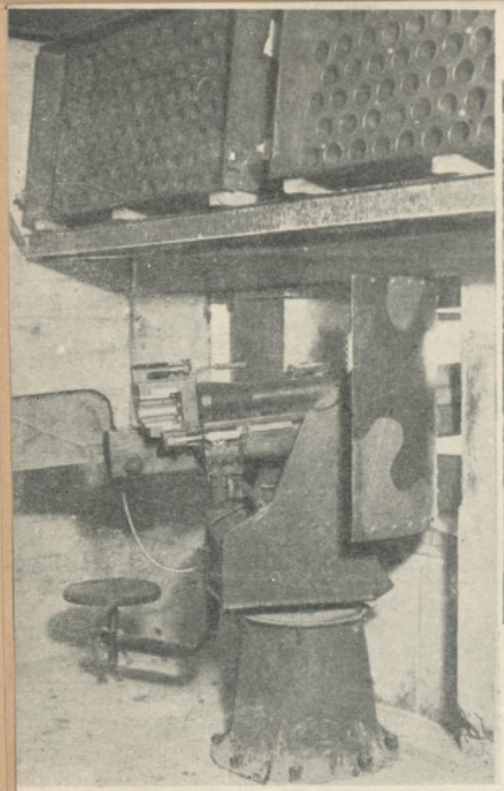

νω : Τηλεβόλον ένὸς ἀπὸ τὰ φρούρια τῆς γάλης ἀμυντικῆς γραμμῆς, τὴν ὁποίαν κατε-ύασεν ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις εἰς τὴν μεθόριον.



Ἄνω : Ὁπλίτης περιβεβλημένος εἰδικὴν ἀντιασφυξιογόνον στολὴν καὶ χειριζόμενος μηχάνημα πρὸς ἐξακρίβωσιν ὑπάρξεως ὑπερίτου.

Κάτω : Ἐνῶ γίνεται ἡ ἐκφόρτωσις ὀρειβατικοῦ πυροβόλου.



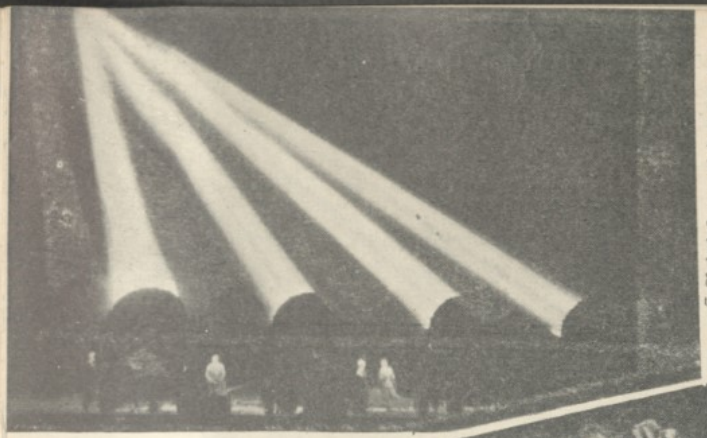

Τρεῖς φωτογραφίαι ἀπὸ τὴν ἀντιαεροπορικήν μας ἄμυναν, τὴν ὁποίαν τὸ Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου ὠργάνωσε μεθοδικῶς.

Ἀριστερά : Τεράστιοι ἠλεκτρικοὶ προβολεῖς διερευνοῦν τὸν ὁρίζοντα διὰ τὴν ἀνακάλυψιν ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων.

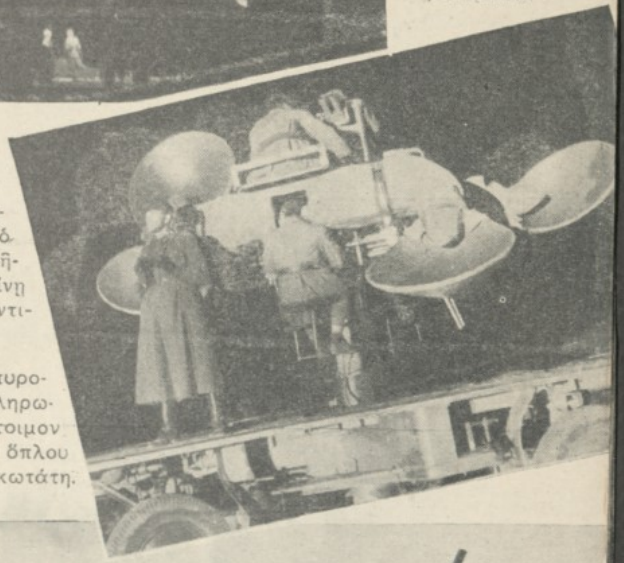

Δεξιά : Ἀκουστικὸν μηχάνημα, τελειοτάτου συστήματος, ἐν λειτουργίᾳ. Καὶ ὁ ἐλαφρότερος θόρυβος κινητῆρος ἀεροπλάνου θὰ γίνῃ ἀπὸ μακρᾶς ἀποστάσεως ἀντιληπτός.

Κάτω : Ἀντιαεροπορικὸν πυροβολικόν, μὲ ὅλα τὰ συμπληρωματικά του ἐξαρτήματα, ἕτοιμον πρὸς δρᾶσιν. Ἡ βολὴ τοῦ ὅπλου αὐτοῦ εἶναι ἀποτελεσματικωτάτη.



Ὁπλίτης τοῦ ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, μὲ πλήρη εἰδικὴν ἐξάρτησιν, κρυμμένος μέσα εἰς τὰ ἀνθισμένα κλαδιὰ ἑνὸς δένδρου, βάλλει ἐναντίον ἐμφανισθέντος ὑποθετικοῦ ἐχθρικοῦ ἀεροπλάνου.







Δεξιᾶ: Δύο εἰκόνες ποὺ ἐμφανίζουν κατὰ τρόπον παραστατικόν, τὸν πλήρη ἀντιαεροπορικὸν ἐξοπλισμὸν τῆς Ἑλλάδος: Ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα, τεταγμένα ἐν συγκαλύψει πρὸς ἄμεσον δρᾶσιν, ἐπὶ τῇ προόψει προσγειώσεως ἐχθρικοῦ ἀεροπλάνου.

Δεξιά : Τρεῖς χαρακτηριστικαὶ φωτογραφίαι ποὺ παρουσιάζουν ἀνάγλυφον τὴν ἀρρενωπὴν ἐμφάνισιν τῶν πυροβολητῶν καὶ τὸν πλήρη ἐξοπλισμὸν τοῦ Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Κάτω : Σεμνοί, σοβαροί, μὲ ζωγραφισμένον εἰς τὸ πρόσωπόν των τὴν ἀκλόνητον ἀπόφασιν νὰ ὑπερασπίσουν τὴν Πατρίδα, οἱ ἄνδρες τοῦ Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ μας εἶναι ἕτοιμοι νὰ ὑπακούσουν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως.













Χάρις εἰς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς εἶναι σήμερον ἐφωδιασμένος μὲ ὅλα τὰ μέσα ποὺ πρέπει νὰ διαθέτῃ ἕνας συγχρονισμένος στρατός.

Ἄνω: Σταθμὸς ἀσυρμάτου ἐν λειτουργίᾳ.

Δεξιά: Ἠλεκτρικοὶ συσσωρευταί.

Κάτω: Εἰς ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα, ἕνα τάγμα γεφυροποιῶν κατεσκεύασε μίαν γέφυραν πρόχειρον, ἀλλ' ἀρκετὰ στερεὰν ὥστε νὰ διέρχεται ἐπ' αὐτῆς καὶ βαρὺ πυροβολικόν.





Ἕνα κέντρον οὐλαμοῦ ἐπισημάνσεως διὰ τοῦ ἤχου, ἐν ὥρᾳ ἐργασίας. Γίνεται ἀνάγνωσις ταινιῶν διὰ νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἠχητικὴ θέσις τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ.



Πῶς ἐξυπηρετεῖται ἕνα βαρὺ πυροβολικὸν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν βολῆς. Κάθ



Οἱ νέοι ἀνθυπολοχαγοὶ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, τὰ νέα στελέχη τοῦ Στρατοῦ, ποὺ θὰ μεταφυτεύσουν εἰς τοὺς ὁπλίτας τὸ πνεῦμα τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ἀριστερά: Ἡ Α.Β.Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος παραδίδων τὰ ξίφη των εἰς τοὺς ἐξελθόντας τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων νέους ἀνθυπολοχαγούς.

Κάτω: Οἱ νέοι ἀνθυπολοχαγοὶ δίδουν τὸν νενομισμένον ὅρκον, παρατεταγμένοι εἰς τὴν πλατεῖαν πρὸ τῆς Σχολῆς των.



Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου Παύλου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπονομῆς παρασήμων εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ.



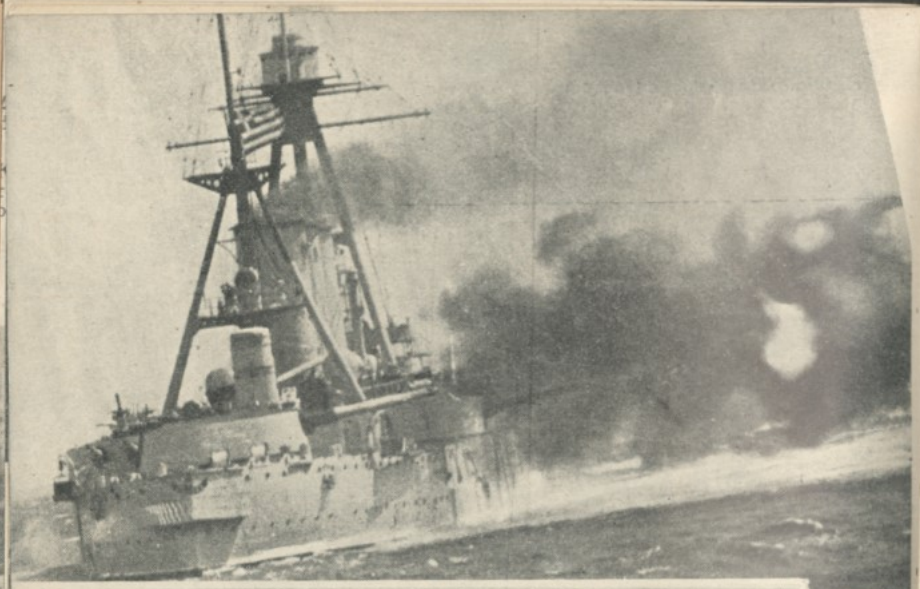



Ἄνω: Τὸ ἔνδοξον θωρηκτὸν μας «Ἀβέρωφ» ὑποστὰν ριζικὰς ἐπισκευάς, κατέστη καὶ πάλιν μία ἀπὸ τὰς ἰσχυροτέρας μονάδας τοῦ Βασιλικοῦ μας Ναυτικοῦ. Εἰς τὴν εἰκόνα, καθ' ἣν στιγμὴν ρίπτει ὁμοβροντίαν κατὰ τὰ τελευταῖα ναυτικὰ γυμνάσια.

Κάτω: Τὸ νεότευκτον ἀντιτορπιλλικόν μας ἀνοικτῆς θαλάσσης «Βασίλισσα Ὄλγα», μία ἀπὸ τὰς νέας τελειοτάτας ναυτικὰς μονάδας μὲ τὰς ὁποίας ἐνίσχυσε τὸν Στόλον ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐπιθεωρεῖ τὸ πλήρωμα τοῦ πολεμικοῦ, εὐθὺς ἅμα τῷ κατάπλῳ τούτου εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ὕδατα.

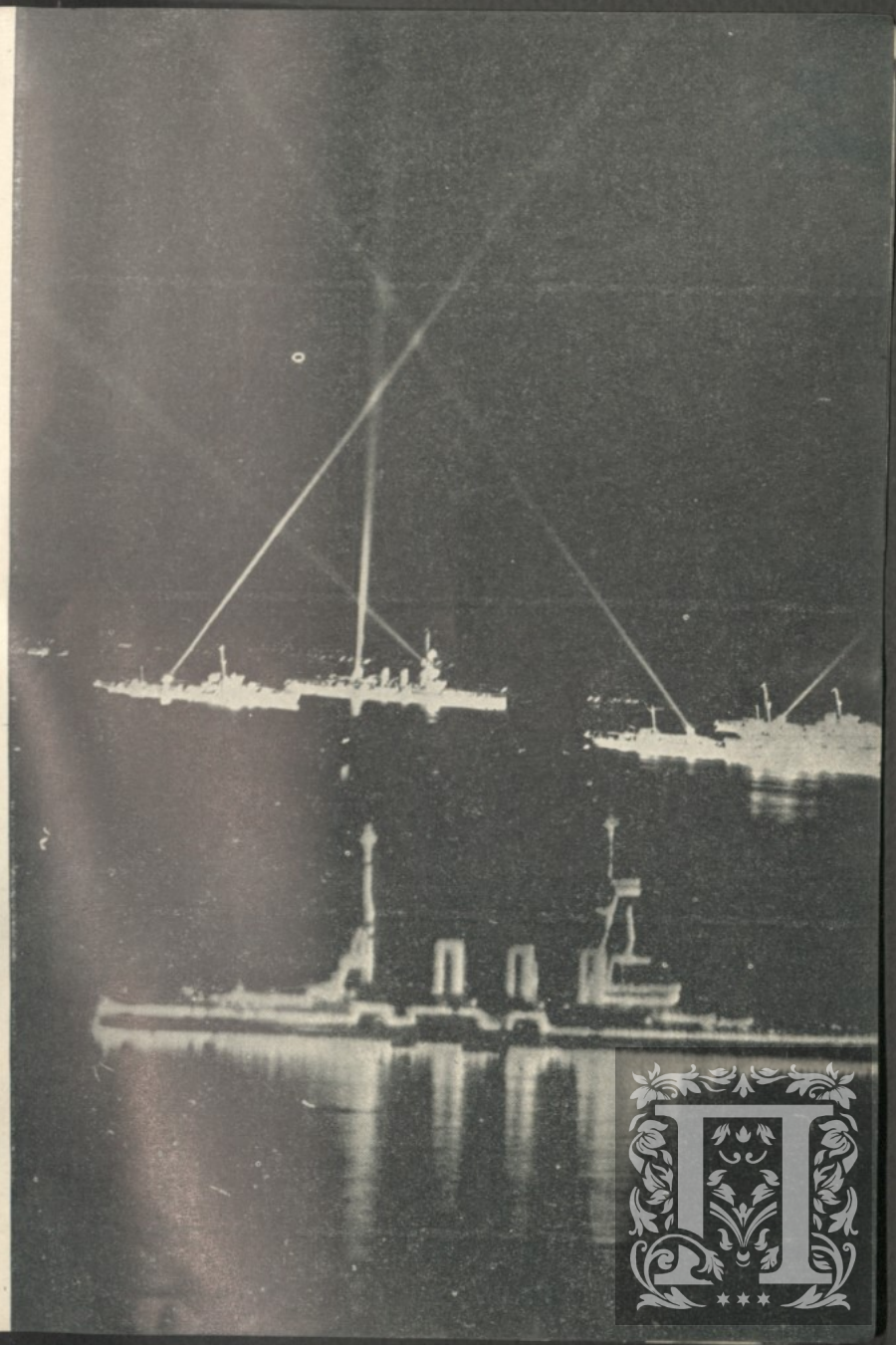



Ἀριστερά: Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς χαιρετῶν διὰ χειραψίας κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἐπετείου τῆς Ναυμαχίας τῆς Ἔλλης ἕνα παλαιὸν ἀξιωματικόν, λαβόντα μέρος εἰς τὰς ἱστορικὰς ἐκείνας διὰ τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα στιγμάς.
Κάτω: Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς παραδίδων τὰ ξίφη των εἰς τοὺς νέους Δοκίμους—τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ.

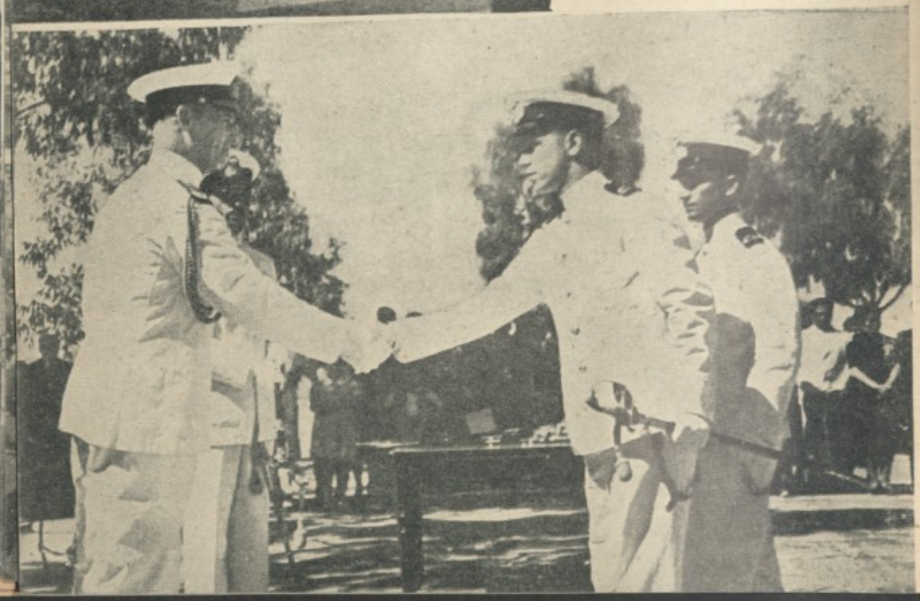

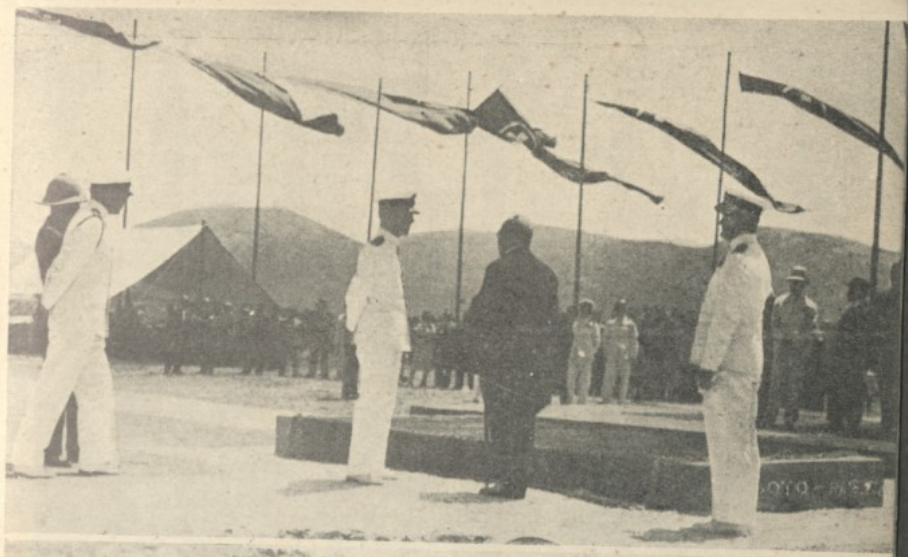

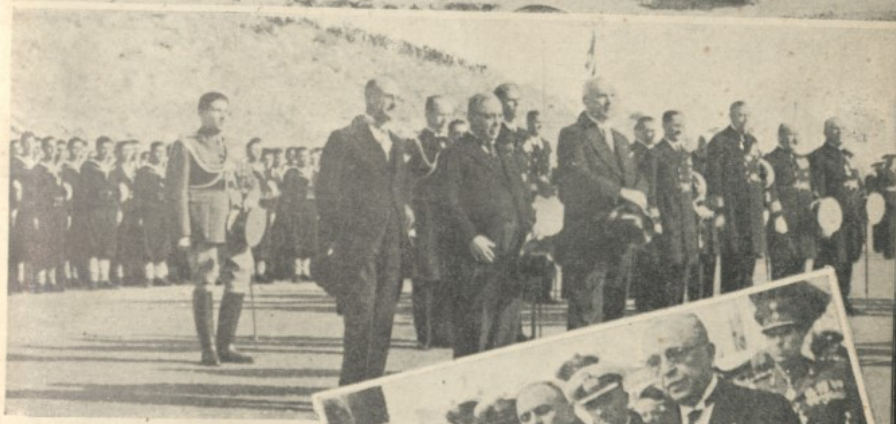



Ἄνω: Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς τελετῆς εἰς τὸν Ναύσταθμον.

Εἰς τὸ μέσον: Ὁ Ἐθνικὸς Κυβερνήτης, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τοὺς Ὑφυπουργοὺς τῶν πολεμικῶν Ὑπουργείων καὶ ἀπὸ ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τοῦ Ναυτικοῦ, παρακολουθεῖ τὴν ὁρκωμοσίαν τῶν κληρωτῶν ναυτῶν.

Κάτω δεξιά: Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Δήμαρχον Πειραιῶς, καταθέτει στέφανον κατὰ τὸ μνημόσυνον [illegible]



Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς, συνοδευόμενος



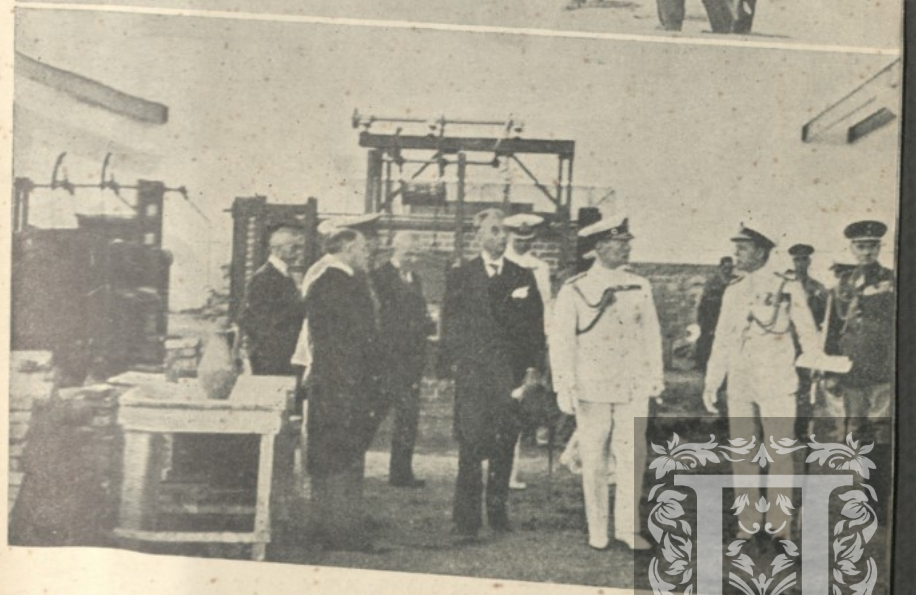

Ἄνω: Μία ἄλλη φωτογραφία τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου [illegible] Σκαρμαγκᾶ τὰς νέας ἐγκαταστάσεις τῶν Ναυ[illegible]μᾶς

Κάτω: Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς λαμβάνει ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν [illegible] λείου τὰ πληροφορίας περὶ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς ἐν γένει λειτουργίας

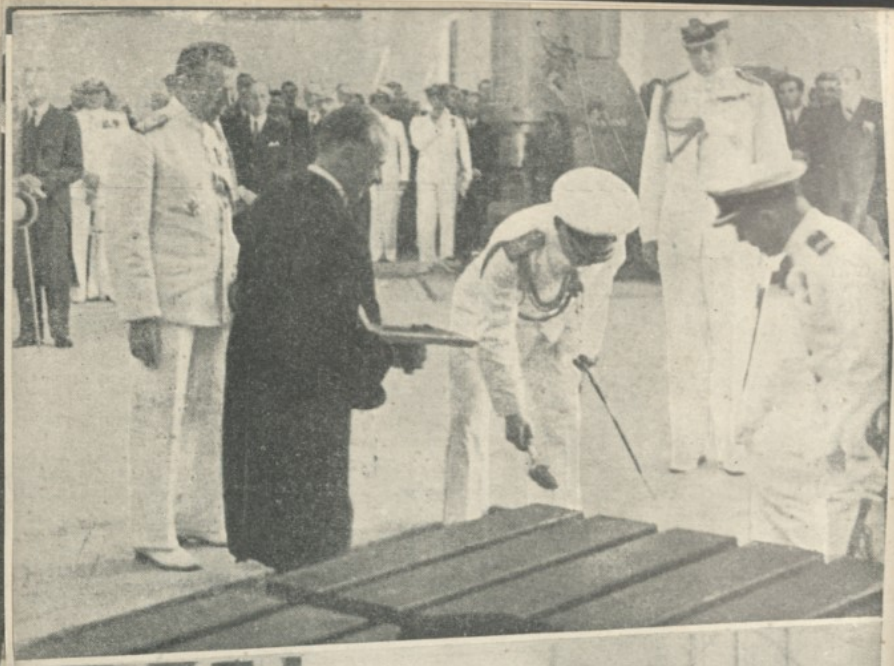

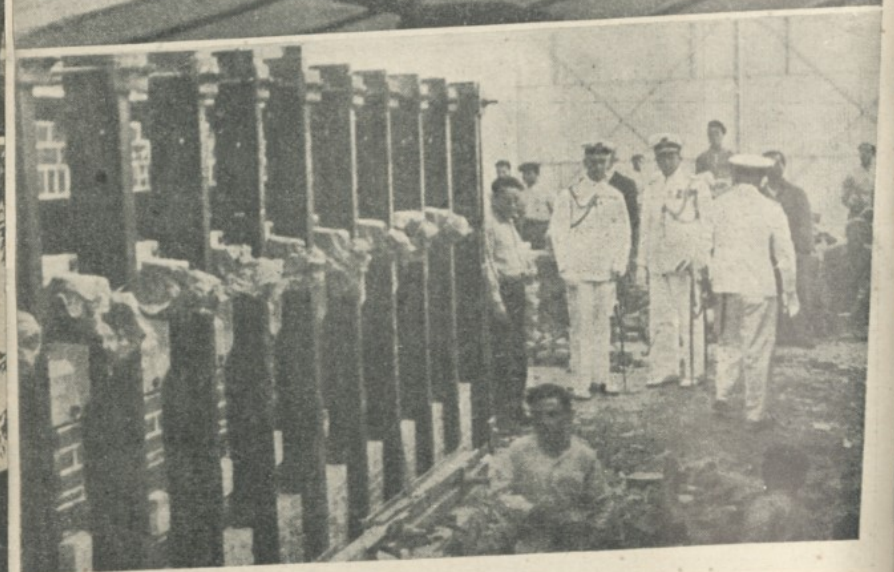

Ἄνω: Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεύς, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου Παύλου, θεμελιώνει τὰ ἔργα τῶν Ναυπηγείων τοῦ Σκαραμαγκᾶ.

Κάτω: Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς περιέρχεται, μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ναυτικοῦ Ἐπιτελείου, τὰ διάφορα τμήματα τῶν ἐγκαταστάσεων, ζητῶν λεπτομερεῖς πληροφορίας.



Τὰ Ἑλληνικὰ Φτερά... Τὸ ὡραιότερον δημιούργημα [illegible] Ἰωάννου Μεταξᾶ, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὁποίου [illegible] οἱ Ἕλληνες, οἱ ἐγκατεσπαρμένοι εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ πλο[illegible] σιωτέρου μέχρι τοῦ πτωχοτέρου.





άρις εἰς τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν, ἡ Ἑλλὰς δύναται σήμερον νὰ καυχηθῇ, ὅτι χει σεβαστὸν ἀεροπορικὸν στόλον, ἱκανὸν νὰ περιφρουρήσῃ τὸν ἑλληνικὸν ὐρανὸν ἀπὸ κάθε κίνδυνον ἐχθρικῆς προσβολῆς. Καὶ αὐτὴ εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἐθνικωτέρας πραγματοποιήσεις ποὺ ἐπετέλεσεν ἡ 4η Αὐγούστου.

Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις ἐφρόντισεν ὄχι μόνον διὰ τὴν δημιουργίαν ἰσχυροῦ ἀεροπορικοῦ στόλου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μόρφωσιν ἐμψύχου ὑλικοῦ, ἱκανοῦ νὰ χειρισθῇ τὰ ἀεροπλάνα μας. Ἡ ἔκφρασις καὶ ἡ ἐμφάνισις τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν ἀεροπόρων μᾶς πείθει ὅτι τὸ Κράτος ἐνεπιστεύθη τ' ἀεροπλάνα μας εἰς χέρια στιβαρά.





Ἀριστερά: Τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τῶν σμηνῶν αὐτῶν καταδιωκτικῶν καὶ βομβαρδιστικῶν ἀεροπλάνων—ποὺ ἀποτελοῦν ἐλάχιστον μέρος τοῦ ὅλου ἀεροπορικοῦ στόλου τῆς Ἑλλάδος—μᾶς κάμνει νὰ εἴμεθα, ὄχι μόνον ὑπερήφανοι, ἀλλὰ καὶ ἥσυχοι διὰ τὸ μέλλον τῆς Χώρας.

Δεξιά: Δύο φωτογραφίαι, αἱ ὁποῖα παρουσιάζουν παραστατικῶς τὸν τρόπον τοποθετήσεως βομβῶν εἰς βομβαρδιστικὸν ἀεροπλάνον.





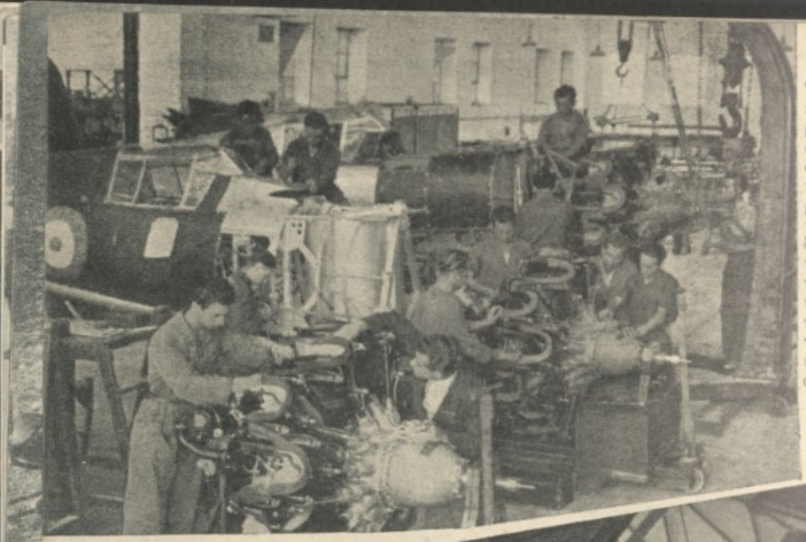

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι σήμερον εἰς θέσιν νὰ ἐνισχύῃ διαρκῶς τὸν ἀεροπορικόν της στόλον διὰ τῆς συνεχοῦς κατασκευῆς νέων ἀεροπλάνων εἰς τὰ Κρατικὰ Ἐργοστάσια Φαλήρου.

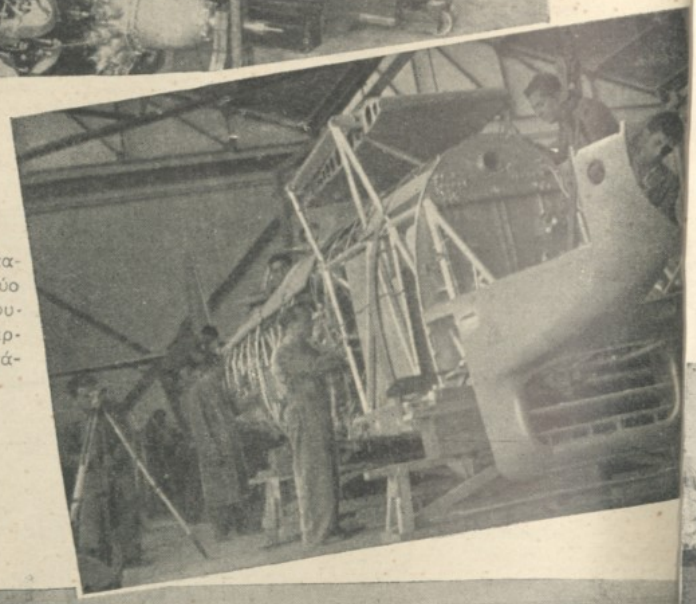

Εἰς τὴν ἄνω καὶ τὴν παραπλεύρως εἰκόνα δύο ὄψεις τῆς συντελουμένης ἤδη ἐντατικῆς ἐργασίας εἰς τὰ ἐργοστάσια αὐτά.

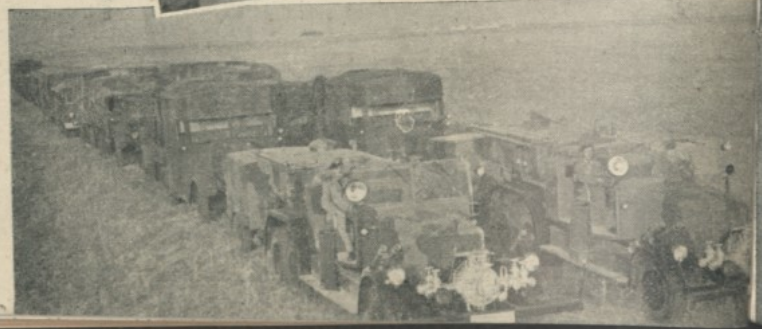

Δεξιά: Εἰδικαὶ ἐξωπλισμέναι μηχανοκίνητοι μονάδες διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῶν ἀεροπλάνων μας διὰ καυσίμων ὑλῶν.



Δεξιά: Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραβλέψῃ τὴν μεγάλην σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν εἰς τὸν σύγχρονον πόλεμον τ' ἀλεξίπτωτα. Καὶ ἐφρόντισε νὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς τὰ διάφορα ἀεροδρόμια εἰδικὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς ἀλεξιπτώτων.

Κάτω: Μία ἀκόμη χαρακτηριστικὴ εἰκὼν ἀπὸ τὸν ὀργασμὸν ἐργασίας εἰς τὰ Κρατικὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς ἀεροπλάνων.



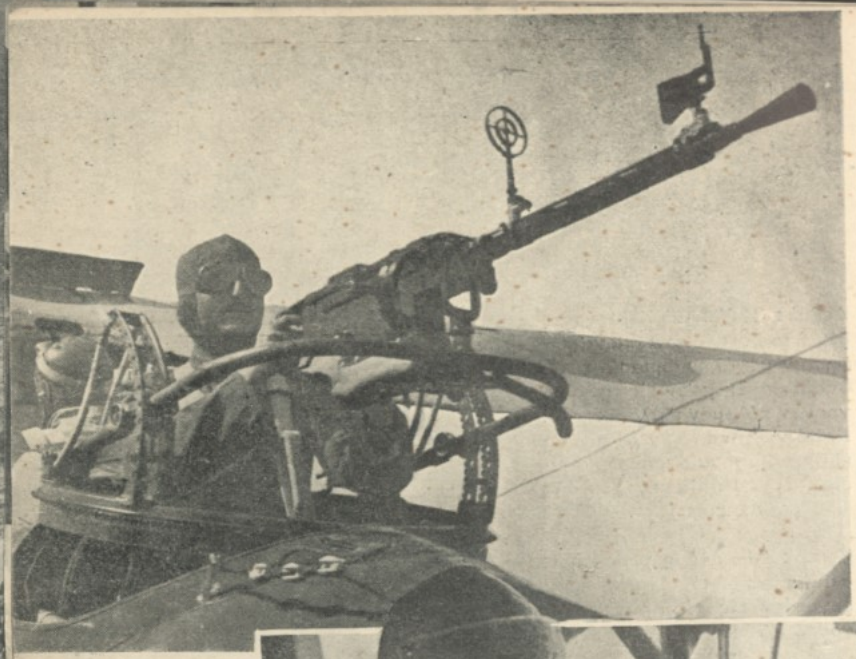



νω: Πολυβολητὴς ἀερο-
άνου ἐκτελῶν ἀσκήσεις
βολῆς.

ξιά: Ἀσυρματιστὴς ἀε-
λάνου μεταδίδων δια-
ὰς εἰς σμῆνος ἀερο-
άνων ἐν ὥρᾳ γυμνασίων.



Ἀριστερά: Μία εἰκ
ἀπὸ τὴν κατασκήνω
τῶν δοκίμων ἀερο
ρων εἰς Λούτσαν.

1η δεξιὰ εἰκών: Δόκιμοι ἀεροπόροι βάλλοντες δι' ὁπλοπολυβόλων ἐναντίον ὑποτιθεμένου ἐχθροῦ.



2α δεξιὰ εἰκών: Δόκιμοι Τοπογράφοι ἐν ὥρᾳ ἐργασίας.



3η δεξιὰ εἰκών: Τραυματιοφορεῖς κατὰ τὴν διάρκειαν ἀσκήσεων ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης.

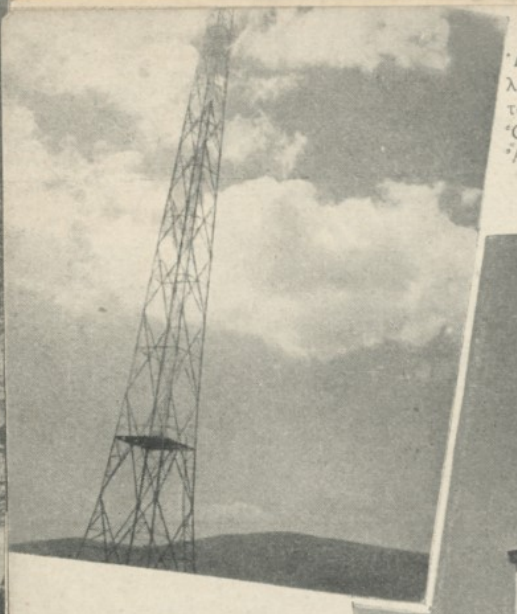

Ἀριστερά: Ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπέστερα δημιουργήματα τοῦ Κράτους τῆς 4ης Αὐγούστου: Ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὴν εἰκόνα ὁ ἱστὸς τῆς μεγάλης κεραίας.



εξιά: Ἡ κεντρικὴ εἴσοδος τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Πομποῦ.

άτω: Μία γενικὴ ἄποψις τοῦ ομποῦ Λιοσίων μὲ τὰς κεραίας ἐκπομπῆς.

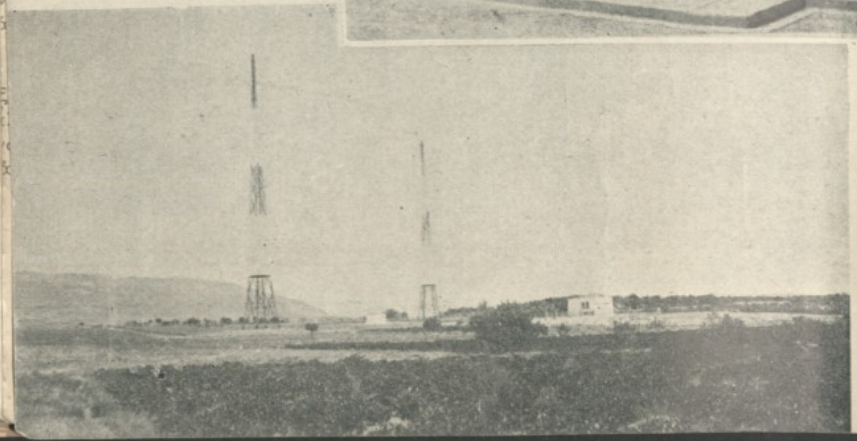



Ἀριστερά: αἴθουσα σ ναυλιῶν τ ραδιοφωνικ θαλάμων Ζα πείου.

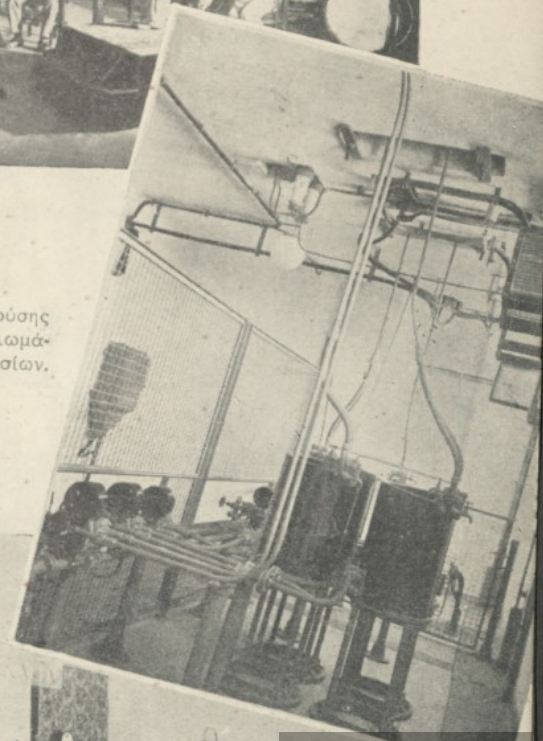

Δεξιά: Μία ἄποψις τῆς αἰθούσης τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν κυκλωμάτων ψύξεως εἰς τὸν πομπὸν Λιοσίων.



Μία θεαματικὴ εἰκὼν ἀπὸ τὴν «Ἑορτὴν τοῦ Νεροῦ» εἰς τὴν λίμνην τοῦ Μαραθῶνος.
Τὸ περίπτερον Τουρισμοῦ εἰς τὸ Δαφνί, τὸ ὁποῖον ἀνήγειρε τὸ Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ. Ἕνα εὐχάριστον καὶ δροσερὸν καταφύγιον, περιβαλλόμενον ἀπὸ ὀργιαστικὴν βλάστησιν δένδρων καὶ ἀνθέων.









Δύο φωτογραφίαι τοῦ γοητευτικοῦ τουριστικοῦ περιπτέρου [illegible]
ὅπου οἱ ἐκδρομεῖς εὑρίσκουν παντὸς εἴδους [illegible]





Ἄνω: Ἡ δημιουργηθεῖσα νέα πλατεῖα εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸν χῶρον ποὺ κατελάμβανεν ἄλλοτε τὸ κατεδαφισθὲν Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.
Κάτω: Τὸ ἀνεγερθὲν νέον Κέντρον—Ἀναψυκτήριον εἰς τὸ τελείως διαρρυθμισθὲν Πεδίον τοῦ Ἄρεως.